Bodleian Libraries
UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

10. d. 31.

DOMI NUS ILLU MINA TIO MEA

Taylor Institution.

1876.

ATAKTA.

ΑΤΑΚΤΑ,

ΗΓΟΥΝ

ΠΑΝΤΟΔΑΠΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΑΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ,

ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ,

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΣ ΣΥΝΑΓΩΓΗ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ,

ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΔΥΟ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ,

ΜΕ ΜΑΚΡΑΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΕ ΠΙΝΑΚΑΣ.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΕΒΕΡΑΡΤΟΥ.

SE TROUVE CHEZ

F. DIDOT, PÈRE ET FILS, RUE JACOB, N° 24.

1828.

LIBRARY OF THE TAYLOR
UNIVERSITY
29 JAN. 19[illegible]
OF OXFORD

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Μὴ παραξενισθῇ ὁ ἀναγνώστης ἀκούων, πρώτην ἴσως φοράν, ἐπιγραφόμενον βιβλίον ἌΤΑΚΤΑ, πρὶν ἀκούσῃ καὶ ὅ,τι μ' ἐκίνησε νὰ ἀσχημίσω τὰ νῦν ἐκδιδόμενα μὲ τοιαύτην ἐπιγραφήν.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου εὑρίσκοντο σκορπισμένα πολλὰ διαφόρου ὕλης σημειώματα, ἄλλα εἰς τετράδια, καὶ ἄλλα εἰς ἁπλᾶ χαρτίου φύλλα, γραμμένα εἰς ἰδίαν μου χρῆσιν παρέργως, ὡς ὁ καιρὸς μ' ἐσυγχώρει, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάξια νὰ κοινωνηθῶσιν εἰς κανένα, καὶ ἀναξιώτερα νὰ δημοσιευθῶσι διὰ τύπων. Φίλοι τινὲς ἀπ' ἐκείνων τῶν φίλων τὸ γένος, τῶν ὁποίων ἡ ἰσχυρὰ φιλία δεκάζει κάποτε τὴν κρίσιν, μ' ἐπαρακάλεσαν νὰ τὰ κοινοποιήσω, οὐδὲ μ' ἐσυγχώρησαν κἂν νὰ τὰ ἀναθεωρήσω, ἢ νὰ διορθώσω ὁπωσδήποτε τὴν ἀταξίαν των, ὑποπτευόμενοι δικαίως, ὅτι ἡ ἡλικία μου δὲν μ' ἐσυγχώρει πλέον ἀναθεωρήσεως καιρόν.

Διὰ νὰ εὐχαριστήσω λοιπὸν τοὺς φίλους μου, παραβαίνω τὴν φρόνιμον συμβουλὴν, « Τὰ ἐν οἴκῳ μὴ ἐν « δήμῳ » καὶ τολμῶ νὰ δημοσιεύσω ὅσα δὲν ἔπρεπεν

ἴσως νὰ φανερώσω εἰς κἀνένα. Τοῦτο εἶναι ἡ καθαρα ἀλήθεια· ἄς μὲ πιστεύσῃ ὅστις σέβεται τὴν ἀλήθειαν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ σκοπὸν εἶχα νὰ συναθροίσω διαφόρου γένους σημειώματα εἰς ἓν σῶμα, διῃρημένον εἰς πολλοὺς ἢ ὀλίγους τόμους, μ' ἐχρειάζετο καὶ ἐπιγραφὴ εἰς τὸ πολυμελὲς καὶ πολυποίκιλον τοῦτο σῶμα. ¿Καὶ ποίαν ἐπιγραφὴν ἢ ποῖον ὄνομα εἶχα νὰ δώσω ἁρμόδιον εἰς τοιαύτην ἀνάρμοστον σύνταξιν;

Οἱ παλαιοὶ ἐπέγραφαν τὰ τοιαῦτα, Σύμμικτα, Παντοδαπα, Ποικίλα, Σποράδην ὑπομνήματα, καὶ Ἄτακτα. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ Σύμμικτα ἢ τὰ Καταβραχὺ ὑπομνήματα τοῦ Ἀριστοξένου, τὰ Παντοδαπὰ τοῦ Φιλήμονος καὶ τοῦ Φαβωρίνου, τὰ Σποράδην ὑπομνήματα τοῦ Ἱερωνύμου, τὰ Ἄτακτα τοῦ Φιλητᾶ καὶ ἄλλων ἄλλα (1)· ἐκ τῶν ὁποίων τίποτ' ἄλλο δὲν μας ἔμεινε παρὰ τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους Ποικίλην ἱστορίαν τοῦ Αἰλιανοῦ.

¿Ποίαν ἀπὸ ταύτας τὰς ἐπιγραφὰς ἔπρεπε νὰ διαλέξω; τὸ Σύμμικτα (mélanges), ὡς ὄνομα γενικὸν, ἐμπορεῖ νὰ προσαρμοσθῇ εἰς πολλὰ τοιαῦτα· καὶ ἂν σημαίνῃ μίγμα ἀπὸ διαφόρους ἑτερογενεῖς ὕλας, δὲν ἀποβάλλει ὅμως ὁλότελα τὴν τάξιν, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τοῦ Αἰλιανοῦ τὴν Ποικίλην ἱστορίαν, διαταγμένην εἰς βιβλία καὶ κεφάλαια. Τοῦ Φιλητᾶ τὰ Ατακτα, ἐπι-

(1) Ἴδε τὸν Ἀθήν. III, σελ. 114, XIV, σελ. 619 καὶ 632, καὶ Διογ. τὸν Λαέρτ. II, 14 καὶ 20.

γραφόμενα ἔτι καὶ Ἄτακτοι γλῶσσαι, ἴσως δὲν ἐπωνομάσθησαν οὕτως, πλὴν διότι δὲν τὰς ἔταξε κατ' ἀλφαβητικὴν, ἢ ἄλλην τινὰ συνεχῆ σειρὰν, ἀλλὰ τὰς ἐσημειόνεν ὡς τοῦ ἤρχοντο εἰς νοῦν, καὶ ὡς τὸ ἐσυγχώρει ὁ καιρός. Ὅπως ἂν ἦναι, τόσον πλέον μ' ἄρεσεν ὁ Φιλητᾶς (1), ὅσον ἐνδέχεται νὰ ἦναι καὶ τῶν Ἀτάκτων 'κείνου ἀτακτότερα τὰ ἰδικά μου Ἄτακτα.

Ἐσώρευσα εἰς αὐτὰ Ἐξηγήσεις λέξεων καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης, Ὕλην ὀλίγην, ἢ μᾶλλον Ὕλης Λεξικοῦ κοινοῦ δοκίμιον, γραμματικά τινα, ἠθικὰ, πολιτικὰ, ἱστορικὰ, ἀρχαιολογικὰ, ἴσως καὶ Θεολογικὰ ὑπομνήματα· ὅλα ἀτελῆ, ὅλα ἄξεστα, ὅλα ἀνεπίκριτα, εἰς ἕνα λόγον, Ἄτακτα. Μετὰ τοιαύτην ἐξομολόγησιν, δίκαιον ἔχω νὰ ἐλπίζω ἀπὸ τὸν δίκαιον

---

(1) Ὁ Φιλητᾶς ἦτο Κῷος τὴν πατρίδα· ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐπέκεινα, χρηματίσας καὶ διδάσκαλος Πτολεμαίου τοῦ δευτέρου. Παρὰ τὰ Ἄτακτα ἔγραψεν Ἐλεγείας, Ἐπιγράμματα, καὶ ἄλλα. Ἂν πιστεύσωμεν τοὺς ἱστορήσαντας τὰ περὶ αὐτοῦ, ὁ Φιλητᾶς, καταγινόμενος ἐπιμόνως εἰς λύσεις σοφισμάτων, καὶ ἐξαιρέτως τοῦ περιβοήτου σοφίσματος, τοῦ Ψευδομένου, ἔπεσεν εἰς φθίσιν καὶ ἀπέθανεν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐπιγραφὲν εἰς τὸν τάφον του δίστιχον τοῦτο:

Ξεῖνε, Φιλητᾶς εἰμί. Λόγων ὁ Ψευδόμενός με
Ὤλεσε, καὶ νυκτῶν φροντίδες ἑσπέριοι.

Φθίσις διὰ τὸν Ψευδόμενον! Τοῦτο ἦτο (ἂν ἡ ἱστορία ἀληθεύῃ) τῶν Ἀτάκτων τοῦ Φιλητᾶ τὸ ἀτακτότατον. (Ἴδ. Σουΐδ. λέξ. Φιλητᾶς, Ἀθήν. IX, σελ. 401, καὶ Αἰλιαν. Ποικ. ἱστορ. IX, 14).

ἀναγνώστην, ὅτι δὲν θέλει μὲ κατακρίνειν ὡς τολμήσαντα νὰ τὸν ἀπατήσω, πωλῶν εἰς αὐτὸν τοὺς χάλικας ὡς μαργαρίτας.

Μ' ἐπροξένησε καὶ τοῦτο μικρὰν ἀπορίαν, πόθεν ἔπρεπε ν' ἀρχίσω τὴν ἔκδοσιν· ἀλλὰ δὲν ἄργησα νὰ καταλάβω, ὅτι τοιαύτη ἀπορία ὡμοίαζε τὴν φροντίδα νὰ βάλω τάξιν εἰς τὰ Ἄτακτα.

Ἀρχίζω λοιπὸν ἀπὸ δύο ποιήματα, γραμμένα εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν, περὶ τὰ μέσα τῆς δωδεκάτης ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος, ἀπὸ Θεόδωρον τὸν ἐπονομασθέντα Πρόδρομον, ἢ Πτωχοπρόδρομον, προσφωνημένα, εἰς τὸν τότε τῶν Γραικορωμαίων αὐτοκράτορα Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν. Ἔλαβα τὸ κείμενον ἀπὸ ἀντίγραφον σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθμὸν 1310, σωζόμενον εἰς τὴν ἐν Παρισίοις βασιλικὴν βιβλιοθήκην, καὶ ἐφρόντισα τὴν παραβολήν του μὲ δεύτερον ἄλλο ἀντίγραφον σημειωμένον 382. Τὴν ἀνώμαλον κακὴν γραφὴν ὀλιγάκις ὠρθογράφησα· καὶ ἴσως οὐδ' ἔπρεπεν ὅλως νὰ φροντίσω περὶ αὐτῆς, ὡς δὲν ἐφρόντισεν οὐδ' ὁ Δουκάγγιος εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Λεξικοῦ του, τοῦ ὁποίου ἐξήγησα κ' ἐδιόρθωσα πολλὰ μέρη, εἰς ἀμοιβὴν ὅσης ἔλαβα ὠφελείας ἀπ' αὐτό.

Ποίαν ὅμως κοινωνίαν (ἤθελέ τις ἐρωτήσειν) ἔχουν τοῦ Προδρόμου τὰ ποιήματα μὲ τὰ Ἄτακτα; Ἐνδεχόμενον νὰ ἐγράφησαν ἀτάκτως ἀπὸ τὸν ποιητήν· ἐτάχθησαν ὅμως πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν σωζομένων βιβλίων, καὶ ὁ δημοσιεύων αὐτὰ διὰ τύπων συγχωρεῖται

νὰ τὰ κρίνῃ ἢ νὰ τὰ κατακρίνῃ, ὄχι ὅμως καὶ νὰ τὰ προσκολλήσῃ εἰς τὰ ἴδιά του Ἄτακτα.

Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ συκοφαντῶ τὸν ποιητὴν, ὡς κοινωνὸν τῆς ἀταξίας μου. Τὰ δύο του ποιήματα μόλις ὑπερβαίνουν τὸν ἀριθμὸν χιλίων στίχων· ἀλλ' αἱ εἰς αὐτὰ σημειώσεις μου εἶναι ὑπέρμετρα μακραὶ, καὶ ταύτας μόνας συγκαταριθμῶ μὲ τὰ λοιπά μου Ἄτακτα, μὴν ἔχων τὸν καιρὸν νὰ τὰς προσαρμόσω καλήτερα εἰς τὸ κείμενον, νὰ τὰς καθαρίσω ἀπὸ πολλὰς παλιλλογίας, ταυτολογίας, ἴσως καὶ ματαιολογίας.

Τῶν σημειώσεων τούτων ἡ ἄτακτος συναγωγὴ ἔγινε πρὶν γνωρίσω τὰ ποιήματα τοῦ Προδρόμου· ἀλλ' ἀφοῦ τὰ ἐγνώρισα, ἔκρινα νὰ τὰ προθέσω ὡς κείμενον εἰς τὰς σημειώσεις, μὲ σκοπὸν νὰ διδαχθῶ (ὄχι νὰ διδάξω ἄλλους) τὴν διαφορὰν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης ἀπὸ τὴν πρὸ σχεδὸν 700 ἐτῶν κοινῶς λαλουμένην γλῶσσαν· νὰ ἐρευνήσω τί ἐκέρδησε καὶ τί ἔχασεν εἰς τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα, καὶ ποῖα εἶναι τὰ μέσα ν' αὐξήσωμεν τὰ κέρδη καὶ νὰ ἐλαττώσωμεν τὰς ζημίας της.

Ἀρκοῦν τόσα εἰς ἀπολογίαν μου. Καιρὸς εἶναι νὰ εἴπω τὶ καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ, καὶ περὶ τῶν ποιημάτων του, περὶ τῶν ὁποίων εἶπα τὶ ἐμπαρόδῳ καὶ ἄλλοτε (1).

(1) Εἰς τὰ εἰς τὸν Ξενοκράτ. καὶ Γαλην. Προλεγόμεν. σελ. κά-κέ.

ΠΕΡΙ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ.

Πότ' ἐγεννήθη καὶ πόσον ἔζησεν ὁ Πρόδρομος, δὲν εἶναι γνωστόν. Τοῦτο γινώσκεται βεβαίως, ὅτι ἔζη κατὰ τὴν δωδεκάτην ἑκατονταετηρίδα εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ 1143, καὶ τοῦ 1180 ἔτους διάστημα, ὅσον ἐβασίλευσε καὶ Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀναφέρει τὰ ποιήματά του. Ἀπ' αὐτὰ μανθάνομεν, ὅτι ἦτο Μοναχὸς τὸ ἐπάγγελμα, καὶ ὅτι ἔπασχε πενίαν ἄκραν, τόσον πλέον ἀνυπόφορον, ὅσον ἐλιμοκτονεῖτο ἀπ' αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς τρυφηλοὺς Μοναχοὺς, τῶν ὁποίων ἔβλεπε παρὼν τὰ συβαριτικὰ συμπόσια.

Περὶ τῆς λοιπῆς βιογραφίας τοῦ ποιητοῦ μας, ἄλλο δὲν ἐξεύρομεν, πλὴν ὅτι εἶχε πάππον ὀνομαζόμενον ὡσαύτως Πρόδρομον, καὶ θεῖον, ὀνομαζόμενον Χρίστον, Ἀρχιερέα Ῥωσικῆς τινος ἐπαρχίας, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοὺς ἑξῆς ἰαμβικοὺς αὐτοῦ στίχους, διὰ τῶν ὁποίων ἀπολογεῖται, ὀργιζόμενος πρός τινα σύγχρονόν του λόγιον, ἐπονομαζόμενον Βαρὺν, ὅστις τὸν ἐσυκοφάντει (κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν λογίων ἐκείνου τοῦ καιροῦ), ὡς αἱρετικόν·

Ἐγὼ, κάκιστε, δυσσεβὴς εἰς τὸν λόγον,
Ὃς πατέρων μὲν ἐξέφυν θεοφρόνων,

Τὴν πίστιν ἔκ τε πραγμάτων πιστουμένων,
Καὶ κλήσεων μάλιστα χριστωνυμίας;
Πάππου γὰρ εὐμοίρηκα Προδρομωνύμου,
Καὶ θεῖον ἔσχον ΧΡΙΣΤΟΝ ὠνομασμένον,
Γῆς Ῥωσικῆς πρόεδρον, ἁβρὸν ἐν λόγοις,
Ὑφ' οἷς ἀναχθεὶς εὐσεβῶς ἀνετράφην (1).

Εἰς τὸν πάππον καὶ εἰς τὸν θεῖόν του μόνους καυχᾶται ὁ Πρόδρομος· ἡ περὶ τοῦ πατρός του σιωπὴ βάλλει εἰς ὑποψίαν, μὴ οἱ γονεῖς του ἦσαν τῆς ἐσχάτης τάξεως καὶ πολλὰ ταπεινοῦ ἐπαγγέλματος πολῖται, ὡς εἰκάζεται καὶ ἀπὸ τοὺς κατ' αὐτοῦ ὀνειδισμοὺς τῶν ἐπαγγελομένων εὐγένειαν Μοναχῶν (2).

Διὰ νὰ κρίνῃ τις τὸν Πρόδρομον καὶ τοῦ Προδρόμου τὰ ποιήματα, χωρὶς νὰ τὸν ἀδικήσῃ, χρεωστεῖ νὰ ἐρευνήσῃ τὴν σύγχρονον αὐτοῦ κοινὴν τοῦ ἔθνους ὅλου κατάστασιν, τὴν ὁποίαν εἰκονίζει ἀρκετὰ ἡ ποίησίς του.

Ὁ Πρόδρομος ἦτο σοφώτατος, ὄχι διὰ τὰ δύο του ταῦτα βάρβαρα στιχουργήματα, ἀλλὰ διότι ἔγραψεν ἄλλα πολλά, καὶ πεζὰ καὶ ἔμμετρα, εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, γραμματικά, ἱστορικά, φιλοσοφικά, ἀστρονομικὰ καὶ θεολογικὰ συγγράμματα, τῶν ὁποίων ὁ κατά-

---

(1) Ἴδε Fabr. *Bibliothec. Græc.*, tom. VI, pag. 817, ὅπου γράφεται κακὰ εἰς τὸν ἕκτον στίχον, ὀξυτόνως ΧΡΙΣΤΟ΄Ν. Ἂν ἦναι ἀπὸ τὸ Χριστός, τὸ κύριον ὄνομα πρέπει νὰ γραφῇ παροξυτόνως Χρίστος· ἐὰν ἀπὸ τὸ ἐπίθετον Χρηστός, τὸ γεννώμενον ἐκ τούτου κυριωνυμικὸν γράφεται Χρῆστος.

(2) Ἴδε Ποίημ. Β. στίχ. 97-98.

λογος εὑρίσκεται εἰς τὸν Φαβρίκιον (1). Ἀλλ' ἡ σοφία τοῦ Προδρόμου δὲν ἦτο πλὴν Πολυμάθεια χωρὶς κρίσιν, καὶ, ὡς λέγει ὁ Ἐπίκτητος, φιλοσοφία χωρὶς ἐγκέφαλον (2). Τοιαύτη ὅμως ἦτο, πλὴν ὀλίγων τινῶν (3), ὅλων τῶν συγχρόνων τοῦ Προδρόμου λογίων ἀνδρῶν ἡ σοφία. Τὸ μαρτυροῦν τὰ συγγράμματά των· τὸ μαρτυρεῖ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγρία διαγωγή των, αἱ κατ' ἀλλήλων ὕβρεις, αἱ συκοφαντίαι. Ἴδαμεν ὅτι ὁ Πρόδρομος ἐσυκοφαντήθη ἀπ' ἄλλον ὅμοιόν του λόγιον, τὸν Βαρὺν, ὡς αἱρετικός· δὲν ἠρκέσθη ὅμως οὐδ' αὐτὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐξομολόγησιν τῆς ὀρθοδοξίας του, ἀλλ' ἀντυβρίζει τὸν συκοφάντην μὲ ὀργὴν πολλὰ γελοίαν ἐτυμολογῶν τὸ ὄνομά του τοιουτοτρόπως·

> Τὸ ΒΑΡ γὰρ υἱός ἐστιν Ἑλλάδι φράσει,
> Τοῦ δ' ΥΣ πρόδηλός ἐστιν ἡ σημασία (4),

ἤγουν τὸν ἐπωνόμασεν, Υἱὸν χοίρου, κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν ὄνομα, Βὰρ Ἰωνᾶ (5). Τοιαύτην ἔλλειψιν

---

(1) Fabr. *Bibliothec. Græc.*, tom. VI, pag. 815-820.

(2) « Δεῖ μὲν καὶ φιλοσοφεῖν, δεῖ δὲ καὶ ἐγκέφαλον ἔχειν » Διατριβ. κϐ', 18, σελ. 54.

(3) Ἀπὸ τοὺς ὀλίγους τούτους, τοὺς σοφίαν καὶ ἐγκέφαλον ἔχοντας, ἐχρημάτισεν ἀναντιλέκτως ὁ μακαρίτης Εὐστάθιος ὁ Θεσσαλονίκης, ὅςις ἐπροσκόλλησε τὄνομά του εἰς τοῦ Ὁμήρου τὄνομα, σχολιάζων τὰ ἀθάνατα ἐκείνου ποιήματα. Ἂν ἀπολεσθῇ ἡ μνήμη τοῦ Ὁμήρου, θέλει παύσειν νὰ μνημονεύεται καὶ ὁ Εὐστάθιος.

(4) Fabr. *Bibliothec. Græc.* tom. VI, pag. 817.

(5) Τουτέστιν Υἱὸς Ἰωνᾶ (Ματθ. ιϛ', 17), ἀπὸ δύο λέξεις ἑβραϊκάς· ἀλλὰ τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως ἔκαμε τὸν Πρόδρομον νὰ ὑποθέσῃ τὸ Βαρὺς σύνθετον ἀπὸ δύο γλώσσας διαφόρους.

ἀληθινῆς παιδείας μαρτυρεῖ τελευταῖον καὶ ἡ τότε κοινὴ τῶν ὅλων κυβέρνησις καὶ κοσμικὴ καὶ ἱερατική· ἂν δὲν ἔχαναν τὸν ἐγκέφαλον, δὲν ἤθελαν χάσειν μετὰ τριακόσια ἔτη καὶ τὴν βασιλείαν.

Καὶ διὰ νὰ ἀρχίσω ἀπὸ τοὺς αὐτοκράτορας, ἕνας βέβαια ἀπὸ τοὺς ὄχι πολλὰ ψογεροὺς ἦτο καὶ ὁ πρὸς τὸν ὁποῖον προσφωνοῦνται τοῦ Προδρόμου τὰ ποιήματα, Μανουὴλ ὁ Κομνηνός. Ἀρκετός του ἔπαινος ἤθελ' εἶσθαι ἡ ἀκατάπληκτος ἀνδρεία, καὶ στρατηγική του ἐμπειρία, ἐὰν ἡ λοιπὴ τοῦ βίου διαγωγὴ δὲν ὡμοίαζε πολλοὺς τῶν πρὸ αὐτοῦ, καὶ τῶν μετ' αὐτὸν αὐτοκρατόρων. Δεσπότης ἀπόλυτος, ὡς ἦσαν ἐκεῖνοι, καὶ ἔκδοτος εἰς τὰς ἡδονὰς, καθὼς πολλοὶ ἀπ' ἐκείνους, ἠναγκάζετο νὰ ποτίζῃ τὴν τρυφήν του μὲ τοὺς ἱδρῶτας τῶν μόλις ἐχόντων καὶ αὐτὴν τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν ὑπηκόων· περικυκλωμένος ἀπὸ αὐλικοὺς ὄχι ὀλιγώτερον δεσπότας τῆς περιουσίας, τῆς τιμῆς καὶ τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ, ἐχρημάτισε (τὸ χειρότερον) καὶ θρῆσκος μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, καὶ θεολόγος, ὥστε νὰ φιλονεικῇ περὶ θρησκευτικῶν δογμάτων μὲ τοὺς τότε προεδρεύοντας τῶν ἐκκλησιῶν ἱερωμένους.

Ἡ τρυφὴ τῆς αὐλῆς δὲν ἦτον ὅμως εὕρημα τοῦ Μανουήλ. Πρὸ πολλοῦ οἱ αὐτοκράτορες, μιμούμενοι τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς Πάρθους, τὴν εἶχαν καταστήσειν ἀληθῶς Ἀσιανὴν αὐλὴν, ἕως καὶ νὰ τὴν γεμίσωσι πλῆθος εὐνούχων, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ καὶ ὑπερίσχυσαν, ὥστε νὰ κυβερνῶσι καὶ τὸν βασιλέα, καὶ τὴν βασιλείαν ὅλην. Πρὸ

πολλοῦ ἤρχισαν νὰ ἐνδύωνται ὡς οἱ Πέρσαι, νὰ φορῶσιν ὑποδήματα περσικὰ, νὰ φέρωσιν ἐπὶ κεφαλῆς διάδημα περσικὸν, νὰ πολυπλασιάσωσι τὰ ὀφφίκια τῆς αὐλῆς, καὶ τῶν αὐλικῶν τοὺς τίτλους, εἰς τοὺς ὁποίους ἠσχολήθη περιεργότερον παρὰ τοὺς ἄλλους τοῦ Μανουὴλ ὁ πάππος, Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός (1).

Ἀλλ' εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μανουὴλ καὶ τῶν ἑξῆς αὐτοκρατόρων, ἡ τρυφὴ τῶν αὐλικῶν ἐκίνησε καὶ τεχνίτας καὶ γεωργοὺς ν' ἀφήσωσι τὴν γεωργίαν καὶ τὰς τέχνας, καὶ νὰ πέσωσιν ὡς ἀκρίδες εἰς τὴν αὐλήν· ὅπου ὄχι μόνον ἐτρέφοντο χωρὶς πολλοὺς κόπους, ἀλλ' ἤλπιζαν ἀκόμη καὶ νὰ λαμπρυνθῶσι μὲ κἀνένα τίτλον ἀρχῆς, ἢ καὶ ὑπουργίας ἀνδραποδώδους, ὁποῖον ἤθελ' εἶσθαι (φερειπεῖν) καὶ αὐτὸ τοῦ Λασανοφόρου (2) τὸ ἐντιμότατον ἀξίωμα.

Μετὰ τὸν Μανουὴλ ἐβασίλευσε πρὸς μικρὸν, δωδεκαετὴς τὴν ἡλικίαν, ὁ υἱός του Ἀλέξιος Κομνηνὸς ὁ δεύτερος, τοῦ ὁποίου ἔφθειρ' ἐξεπίτηδες τὰ ἤθη διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ ἀνάξιον τῆς βασιλείας, ἔπειτα τὸν ἔπνιξε, κ' ἐβασίλευσ' ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἐξάδελφος καὶ πενθερός του Κομνηνὸς, Ἀνδρόνικος ὁ πρῶτος, ὁ ἐπονομασθεὶς Νέρων τῶν Γραικῶν.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἔζησεν ἀληθῶς καὶ ἐκυβέρνησεν, ὡς ὁ

---

(1) Καὶ διὰ ταύτην τὴν πολυπληθίαν καὶ ποικιλίαν τῶν τίτλων ἐγκωμιάζεται πολὺ ὁ Ἀλέξιος ἀπὸ τὴν θυγατέρα του Ἄνναν τὴν Κομνηνήν. Ἴδ. GIBBON, *Histoir. de la décad. et de la chut. de l'empir. rom.*, tom. X, pag. 503-509, trad. Franç.

(2) Porteur de la chaise percée.

Νέρων· ἀλλ' ἔλαβε τέλος πολὺ δυστυχέστερον τοῦ Νέρωνος· ἀφοῦ κατεσπαράχθη ἀνηλεῶς ἀπὸ τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκρεμάσθη κατακέφαλα, καὶ ἐξέψυξεν ἑβδομηκονταπενταετὴς τὴν ἡλικίαν, κατὰ τὸ 1185 ἔτος, ὅτε ἀνηγορεύθη εἰς τόπον αὐτοῦ Ἰσαὰκ ὁ δεύτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς Ἄγγελος.

Τοῦ Ἀγγέλου τούτου ἡ διαγωγὴ δὲν εἶχε τίποτε Ἀγγελικόν· ἔζησεν ὡς Σαρδανάπαλος, κ' ἐκυβέρνησεν ὡς Δεσπότης δημοβόρος, ἢ μᾶλλον ὡς ἤθελε πράξειν λῃστὴς σπουδάζων νὰ μὴν ἀφήσῃ τίποτ' εἰς τὸν λῃστευόμενον, διὰ φόβον μὴ δὲν εὕρῃ καιρὸν νὰ τὸν λῃστεύσῃ καὶ δεύτερον. Ηὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν εὐνούχων καὶ λοιπῶν ὑπηρετῶν τῆς αὐλῆς εἰς εἴκοσι χιλιάδας ψωμοκολάκων, ἀσωτεύων εἰς αὐτοὺς ἑκατὸν ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος (1).

Παρὰ τὴν αὐλὴν εἶχαν οἱ ἀργοὶ καὶ ἄλλο καταφύγιον, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κόσμου, καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Μοναχῶν. Ἡ πρώτη, παρὰ τὰς πλουσιοπροικισμένας ἀρχιερατείας ἐπολυπλασίασεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Χριστοῦ, κατὰ μίμησιν τῆς κοσμικῆς αὐλῆς, τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὀφφίκια καὶ ἀξιώματα· καὶ οἱ Πατριάρχαι ἤρχισαν νὰ μιμῶνται τῆς Παπικῆς αὐλῆς τὸν τῦφον, καὶ νὰ συνερίζωνται, ὡς ἐκεῖνοι, μὲ τοὺς αὐτοκράτορας, ἐπιθυμοῦντες νὰ τοὺς ὑποτάξωσιν εἰς τὰ θελήματά των.

---

(1) Τέσσερα ἑκατομμύρια Στηρλίνων, λέγει ὁ Ἄγγλος Γιββὼν (*Ibid.* tom. XII, p. 17), τὰ ὁποῖα συμποσοῦνται εἰς ἑκατὸν ἑκατομμύρια (100,000,000) φράγκων.

Ἀρκεῖ εἰς ἀπόδειξιν ἡ διαγωγὴ τοῦ Πατριάρχου Μηχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου. Μὲ πρόφασιν ὀρθοδοξίας ἐκίνησε διωγμὸν κατὰ τῶν εὑρισκομένων εἰς τὴν Ἀνατολὴν Λατίνων, τοὺς ὁποίους ὠνόμαζεν Ἀζυμίτας, κ' ἔκλεισε τὰς ἐκκλησίας των. Οὔτε τὰ ἄζυμα ὅμως, οὔτε αἱ λοιπαὶ καινοτομίαι τοῦ Πάπα ἔθλιβαν τὴν ψυχὴν τοῦ Κηρουλαρίου· ἡ ἀληθινή του θλίψις ἦτον, ὅτι ἐκεῖνος ὠνομάζετο Κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, ἀπέλαυεν ἐξουσίαν σύνθετον ἀπὸ Χριστοῦ καὶ κόσμου βασιλείαν, καὶ οὐδ' εἰς τοῦτο ἀρκούμενος, ὑπέταξεν εἰς αὐτὴν καὶ τοὺς τότε βασιλεύοντας εἰς τὴν δύσιν ἀπαιδεύτους ἀπαιδεύτων λαῶν ἡγεμόνας (1), ἐνῷ ὁ Κηρουλάριος ἐστερεῖτο τοιοῦτον ἀντίχριστον κράτος. Τοῦτο τὸν ἔθλιβε, καὶ τοῦτο προθυμούμενος νὰ κατορθώσῃ, ἐκίνησε τὴν κατὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Μηχαὴλ τοῦ ἕκτου στάσιν, κ' ἔβαλεν εἰς τόπον αὐτοῦ στέψας δημοσίως εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας (ἔτ. 1050) τὸν Κομνηνὸν Ἰσαὰκ τὸν πρῶτον, ἐλπίζων νὰ τὸν ἔχῃ πάντοτε χάριτος ὑπόχρεων ὡς εὐεργέτης. Μὴν ἀρκούμενος νὰ ἐπονομασθῇ

---

(1) Ὁ Πάπας Λέων ὁ ἔννατος (1049-1054) ἐκραταίωσε τὴν κατὰ τῶν κοσμικῶν ἡγεμόνων ἐξουσιαν, συμβουλον ἔχων τὸν περιβόητον Ἱλδεβράνδον, ὅστις ἔμελλεν αὐτὸς μετ' ὀλίγους χρόνους (1073-1085) νὰ ψηφισθῇ Πάπας, ὑπὸ τὄνομα Γρηγορίου ἑβδόμου, καὶ νὰ μεταβάλῃ τὴν Παπικὴν καθέδραν εἰς τυράννου θρόνον, ἕως ν' ἀναγκάσῃ καὶ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς δύσεως νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ῥώμην ὡς κατάδικος, νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὴν Ἁγιότητά του. Ἰδ. Daunou, Ess. histor. sur la puiss. tempor. des Papes, pag. 120-139.

Πατριάρχης Οἰκουμενικὸς (1), ἤγουν νὰ ὑποτάξῃ εἰς ἑαυτὸν τοὺς λοιποὺς τρεῖς Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς, ἐτόλμησε νὰ στολισθῇ καὶ τὰ βασιλικὰ παράσημα, ὑποδενόμενος πορφυρᾶ καταμαργαριτωμένα τσαγγία (2), τὰ ὁποῖα μόνοι τῶν Ῥωμαίων οἱ αὐτοκράτορες, κατὰ μίμησιν τῶν δεσποτῶν τῆς Περσίας, ἐστολίζοντο, ἀπαγορεύοντες αὐτὰ μὲ ποινὴν βαρυτάτην καὶ εἰς αὐτοὺς αὐτῶν τοὺς οἰκειοτάτους συγγενεῖς. Εἰς διαφορὰν τινὰ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐτόλμησε νὰ ἐκφωνήσῃ, «Ἐγώ σ' « ἔστεψα, ἐγὼ καὶ δύναμαι νὰ σὲ καταλύσω (3).» Ἡ

---

(1) Κατὰ τὸν Ἄγγλον Γιββῶνα, ὁ Κηρουλάριος πρῶτος ἐστολίσθη τοῦ Οἰκουμενικοῦ τὸν τίτλον· ἄλλοι πιθανώτερον ἱστόρησαν, ὅτι πρῶτος Ἰωάννης ὁ Νηστευτὴς ἐπωνομάσθη (περίπου τὸ 680 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ) Πατριάρχης οἰκουμενικός. Ἀλλόκοτος ἐπιθέτων συναπάντησις, Νηστευτὴς Οἰκουμενικός! Ὅπως ἂν ἦναι, ἂν ὁ Κηρουλάριος δὲν ἐχρημάτισ' εὑρέτης, ἐφάνη ὅμως πλέον ἐραστὴς τοῦ τίτλου παρὰ τὸν Νηστευτήν.

(2) Μετὰ 270 σχεδὸν ἔτη (ἤγουν 100 πρὸ τῆς ἁλώσεως), βασιλεύοντος τοῦ Παλαιολόγου Ἀνδρονίκου τρίτου, ἀνενέωσε τὴν γελοίαν ταύτην κωμωδίαν, καὶ τὴν ἔπαιξε ζωηρότερα ἄλλος Πατριάρχης, Ἰωάννης ὁ Ἀπρηνὸς, ὑποδεθεὶς καὶ αὐτὸς τὰ βασιλικὰ πορφυρᾶ τσαγγία. Ἰδ. GIBBON, tom. XII, pag. 250.

(3) Ἰσαὰκ ὁ πρῶτος οὗτος (ὁλότελα διάφορος ἀπὸ Ἰσαὰκ τὸν δεύτερον) ἐχρημάτισεν ἕνας ἀπὸ τοὺς χρηστοὺς αὐτοκράτορας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅσον εἶναι δυνατὴ ἡ χρηστότης εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν. Ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, εὕρηκε τὸν δημόσιον θησαυρὸν ἐξηντλημένον ἀπὸ τὰς ἀλόγους δαπάνας τῶν μεγάλων, καὶ ἀπὸ τὰς εἰς τοὺς Μοναχοὺς δωρεάς. Διὰ νὰ παύσῃ τὴν κοινὴν ἀπορίαν, ἐπρόβαλε παράδειγμα οἰκονομίας ἑαυτὸν, περικόψας πολλὰς δαπάνας τῆς αὐλῆς, καὶ εὐτύχησε νὰ κινήσῃ εἰς μίμησιν πολλοὺς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ αὐλικῶν.

αὐθάδειά του, τέλος, ἔφθασεν εἰς τόσον, ὥστε φοβηθεὶς ὁ αὐτοκράτωρ, ἠναγκάσθη νὰ ἐξώσῃ ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον καὶ νὰ ἐξορίσῃ τὸν Κηρουλάριον.

Εἰς τὴν τόσην ὅμως τῶν ἱερωμένων αὐθάδειαν συνήργησαν αὐτοὶ τῆς Ἀνατολῆς οἱ αὐτοκράτορες, καὶ τῆς Δύσεως οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες. Θέλοντες νὰ κυβερνῶσιν ὡς δεσπόται, κατεπλούτισαν μὲ ἀργύρια, καὶ κατεστόλισαν μὲ τίτλους καὶ προνόμια τοὺς ἱερωμένους, ὡς μόνους ἱκανοὺς νὰ διδάσκωσι τὸν ἀπαίδευτον λαὸν τὴν εἰς τοὺς δεσπότας τυφλὴν ὑποταγήν. Καὶ οἱ ἱερωμένοι ἐφάνησαν τόσον προθυμότεροι εἰς ταύτην τὴν διδαχὴν, ὅσον ἐξ αὐτῆς ἔμελλαν ν' αὐξήσωσι καὶ αὐτοὶ τὰς ἀπολαύσεις των.

Διὰ νὰ τὴν κάμωσι δραστικωτέραν, ἔμβασαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔθος παράλογον, ἔθος Ἰουδαϊκὸν, τὴν δι' ἐλαίου χρίσιν καὶ στέψιν τῶν αὐτοκρατόρων. Τοιαύτης χρίσεως ἀκόλουθον ἦτον, ὅτι οἱ ὑπήκοοι ἐχρεώστουν νὰ ὑποφέρωσι, ζωῆς, τιμῆς καὶ κτήσεως ἀφαίρεσιν χωρὶς γογγυσμὸν, ἐπειδὴ ὁ φονεύων, ἀτιμάζων ἢ ληστεύων αὐτοὺς δεσπότης, ἀλειμμένος μὲ ἔλαιον εἰς αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν, παρόντος καὶ ἀνευφημοῦντος πολλοῦ ἠλιθίου ὄχλου, ἐγίνετο χριστὸς Θεοῦ, ὄχι ὀλιγώτερον σεβάσμιος

Οἱ Μοναχοὶ μόνοι καὶ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ δὲν ὑπέφεραν τὴν ἐλάττωσιν τῶν προσόδων, καὶ ἔχοντες συνήγορον καὶ προστάτην τῆς πλεονεξίας των τὸν Πατριάρχην Κηρουλάριον, ὀλίγον ἔλειψαν νὰ διεγείρωσι τὸν λαὸν κατὰ τοῦ οἰκονόμου τῶν ἱδρώτων τοῦ λαοῦ Ἰσαάκ. Ἴδε εἰς τὴν Καθολικὴν Βιογραφίαν, τοὺς βίους τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ Κηρουλαρίου.

καὶ σεβαστὸς παρ' αὐτὸν τὸν ἀληθινὸν Χριστὸν Ἰησοῦν (1).

Ἡ χρίσις τῶν βασιλέων, δὲν ἐξεύρω ἂν εἰσήχθη ἀπὸ πρῶτον τὸν Κηρουλάριον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν· δὲν ἐπέρασαν ὅμως πολλοὶ χρόνοι ἑωσοῦ οἱ μετ' αὐτὸν Πατριάρχαι ἔχριαν τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου, κατὰ μίμησιν τῶν Πάπων, καὶ τῶν παπικῶν ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἐπενόησαν νὰ χρίωσι τοὺς δυτικοὺς ἡγεμόνας.

Ὁ Ἄγγλος Γιββὼν, ἱστορῶν τὴν ἀπὸ τὸν Πάπαν Στέφανον τὸν τρίτον χρίσιν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Πεπίνου (περὶ τὰ μέσα τῆς ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος), λέγει ῥητῶς, « Ἀπὸ τοὺς Λατίνους ἐδανείσθη ἡ Κων-
» σταντινούπολις τὴν χρίσιν τῶν αὐτοκρατόρων της,
» εἰς τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς αὐτοκρατορίας. Κων-
» σταντῖνος ὁ Μανασσῆς, λαλῶν περὶ τῆς χρίσεως τοῦ
» Μεγάλου Καρόλου, τὴν ὀνομάζει ἱεροπραξίαν ξένην,
» Ἰουδαϊκὴν, ἀκατανόητον (2). » Καὶ σημείωσε, ὅτι

---

(1) Ἀπόδειξιν τοῦ λεγομένου εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὰ ἑξῆς τοῦ Προδρόμου ποιήματα· ὅστις ἄλλην διαφορὰν δὲν εὕρηκε (Ποιημ. Β. 373-375) μεταξὺ τοῦ Ἐμμανουὴλ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ τὸν τεσσαρακονταπέντε ἀριθμόν.

(2) « L'onction royale de Constantinople fut empruntée
» des Latins à la dernière époque de l'empire. Constantin
» Manassès parle de celle de Charlemagne comme d'une
» cérémonie étrangère, juive et incompréhensible. » Gibbon, *Histoir. de la décad. et de la chut. de l'empir. Rom*, tom. IX, pag. 335, not. 1.

ὁ φερόμενος ἀπὸ τὸν Γιββῶνα εἰς μαρτυρίαν Μανασσῆς οὗτος ἔφθασε καὶ τὸν Κομνηνὸν Μανουὴλ καὶ τὸν ποιητήν μας Πρόδρομον.

Ὅπως ἂν ἦναι, οἱ στεφανωμένοι καὶ χρισμένοι οὗτοι μὲ τὸ Ἰουδαϊκὸν χρίσμα αὐτοκράτορες ἐκέρδαιναν τοῦτο, νὰ ἐπονομάζωνται ΘΕΟΣΤΕΠΤΟΙ, ὡς καὶ οἱ σήμερον χριόμενοι Δυτικοὶ χριστιανοὶ ἡγεμόνες, καὶ παρὰ τοῦτο ἔτι καὶ ΘΕΪΟΙ, καὶ ΑΓΙΟΙ (1)· κέρδος ὄχι μικρὸν, τὸ ὁποῖον οἱ δεσπόται ἐξεύρουν νὰ πολυπλασιάζωσιν εἰς ἀπολύτου ἐξουσίας θησαυρόν.

Ἀναγκαῖον ἔκρινα νὰ ἐκτανθῶ εἰς τὸ περὶ τῆς χρίσεως τῶν βασιλέων, ὄχι μόνον διὰ νὰ δείξω, ὅτι εἶναι εὕρημα τῆς Παπικῆς αὐλῆς (ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα περὶ τῶν ὁποίων μᾶς ὀνειδίζει ἀναισχύντως ἡ Ῥώμη), καὶ ὄχι τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἡ χρίσις τῶν βασιλέων· ἀλλὰ πολὺ πλέον διὰ νὰ παρακαλέσω τοὺς ὁμογενεῖς μου εἰς τὴν χρεωστουμένην προσοχὴν μὴ μολύνωσι τὴν νέαν πολιτείαν μὲ ἄλλας πολλὰς καταχρήσεις τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας.

Ἐκεῖνοι, καὶ βασιλεῖς καὶ πλούσιοι, παρὰ τὴν εἰς τὰς κατὰ πόλεις ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς δεισιδαίμονα καὶ ἄσωτον χορηγίαν, κατεπλούτιζαν ἀκόμη

---

(1) Η ΥΜΕΤΕΡΑ ΘΕΙΟΤΗΣ, ἢ Η ΥΜΕΤΕΡΑ ΑΓΙΟΤΗΣ, ἔλεγαν οἱ ταλαίπωροι ὑπήκοοι λαλοῦντες ἢ γράφοντες καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς νερωνικοὺς τυράννους. ΑΓΙΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ, καὶ ΑΓΙΟΝ ΔΕΣΠΟΤΗΝ, ὀνομάζει ὁ Πτωχοπρόδρομος (Ποιημ. Β. 440, καὶ 504) τὸν Μανουήλ.

καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Μοναχῶν, πολυπλασιάζοντες, μὲ μεγάλην καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῆς γεωργίας ζημίαν, τοὺς Μοναχοὺς καὶ τὰ Μοναστήρια. Εἰς τοῦτα, ὀνομάσαντες αὐτὰ μὲ πολλὰ παράξενον ὄνομα, Καταφύγια τῶν σωζομένων, ὡς νὰ ἦτο τῶν χριστιανῶν ἡ σωτηρία ἔξω τῶν Μοναστηρίων ἀδύνατος· εἰς τοῦτα, λέγω, κατέφευγαν πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἄλλοι δι' ἀργίαν, ἄλλοι διὰ δεισιδαιμονίαν, πολλοὶ διὰ κενοδοξίαν, καὶ ὄχι ὀλίγοι, σπουδάζοντες νὰ σώσωσιν, ὡς ἀπὸ πυρκαϊὰν, μέρος τι τῆς δαπανωμένης ἀπὸ φόρους ἀνυποφόρους περιουσίας των, ἀφιερόνοντες καὶ ταύτην μὲ τὸ σῶμά των εἰς τὰ Μοναστήρια, καὶ ἐξάπτοντες μ' αὐτὴν ἐπιπλέον τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν Μοναχῶν. Ἐσυγκρότησαν λοιπὸν καὶ οὗτοι αὐλὴν, ὡς οἱ Βασιλεῖς καὶ οἱ Πατριάρχαι, ἐσύνταξαν τυπικὰ, ἐδιώρισαν ἀξιώματα μοναστικά· καὶ οἱ ἡγούμενοι, ἂν δὲν ἔφθασαν εἰς ὅσην εἶχαν τότε ἐξουσίαν οἱ ἡγούμενοι τῶν μοναστηρίων τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας (1), ἂν δὲν ἐτόλμησαν νὰ ὑποδεθῶσι πορφυρᾶ τσαγγία, ὡς ὁ Κηρουλάριος, ἀπέλαυαν ὅμως ἱκανὴν ἀπόλυτον δεσποτείαν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς Μοναχοὺς, ὥστε καὶ νὰ ὀνομάζωνται αὐ-

(1) Εἰς τὴν Δύσιν οἱ Λατῖνοι Ἡγούμενοι (Abbés), εἶχαν δεσποτείαν ἀπόλυτον εἰς τοὺς Μοναχοὺς, ὥστε καὶ νὰ τοὺς κολάζωσι μὲ τὰς τότε συνήθεις εἰς τὰ κοσμικὰ κριτήρια βαρβάρους ποινὰς, φυλακὴν εἰς σκοτεινὰ ὑπόγαια, ὀφθαλμῶν ἐκτύφλωσιν, ἀποκοπὴν γλώσσης, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπάνθρωπα κολαστήρια. Gibbon, *ibid.*, tom. VI, pag. 503. — De Potter, *l'Esprit de l'Eglis.* tom. V, pag. 311.

τοί τε καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς ΜΕΓΑΛΟΙ (1), καὶ τόσην ὑπόληψιν ἀπὸ τὴν ἠλίθιον θεοβλάβειαν τῶν κοσμικῶν, ὥστε νὰ προσκυνῶνται ἀπ' αὐτοὺς ὡς ὁσιώτατοι, καὶ νὰ σύρωσι καθημέραν τὰς οἰκίας, τοὺς ἀγροὺς, τοὺς ἐλαιῶνας, τοὺς ἀμπελῶνας, εἰς ἕνα λόγον, τὰ κτήματά των εἰς τὰς Μονὰς, ὡς χρεωστούμενον μισθὸν, ὅσων ἔκαμναν, ἢ ἐπαγγέλλοντο ὅτι κάμνουν, νύκτα καὶ ἡμέραν προσευχῶν εἰς τὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν.

Τόσος πλοῦτος, τόση ἐξουσία ἀκόλουθον ἦτο νὰ γεννήσῃ τὴν φιληδονίαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Μοναχῶν, καὶ ἀκολούθως τὴν ὑπόκρισιν, διὰ τὸν φόβον μὴ μάθωσιν οἱ κοσμικοὶ ποῦ καὶ πῶς ἐξωδεύοντο αἱ εἰς τὰ μοναστήρια ἀνόητοι ἐλεημοσύναι καὶ δωρεαί των.

Καὶ ἂν τὸ δίκαιον ἀπαιτῇ, νὰ ὁμολογήσωμεν τὸ καὶ ἀπὸ τοὺς ἑτεροδόξους (2) ὡμολογημένον, ὅτι καὶ Μοναχοὶ καὶ ἱερωμένοι τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, παραβαλλόμενοι μὲ τοὺς τότε καὶ τοὺς μετέπειτα Πάπας, Ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς καὶ Μοναχοὺς τῆς Δυτικῆς, πρέπει νὰ λογίζωνται ἅγιοι, δὲν ἔλειψαν ὅμως νὰ σκανδαλίσωσιν ἀρκετὰ τοὺς κοσμικοὺς μὲ τὴν ἄσωτον αὐτῶν διαγωγὴν, καὶ νὰ ταχύνωσι πληθυνόμενοι μὲ τὴν αὐξηθεῖσαν ἀπ' αὐτοὺς κοινὴν δεισιδαιμονίαν, τὴν κατάλυσιν τῆς Γραικορωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας.

---

(1) Εἰς τῶν ἀνδρῶν τὰ μοναστήρια ὁ Ἡγούμενος, ΜΕΓΑΣ, καὶ εἰς τὰ γυναικεῖα ἡ κυρὰ Ἡγουμένισσα, ΜΕΓΑΛΗ (Ἴδε Δουκάγγ. σελ. 895-896.)

(2) Ἴδε κατωτέρ. σελ. μς'.

Τὸ κακὸν εἶχεν ἀρχίσειν πρὸ πολλοῦ (1), καὶ εἰς τοὺς χρόνους τῶν Κομνηνῶν ἔφθασεν εἰς τόσην ἀκμὴν, ὥστε νὰ κατασταθῇ ἀνίατον. Τῆς περὶ τὰ μέσα τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος συγκροτηθείσης εἰς τὴν Χαλκηδόνα τετάρτης οἰκουμενικῆς συνόδου οἱ κανόνες ἀποδείχνουν τὴν διαστροφὴν τῶν ἱερωμένων καὶ τῶν Μοναχῶν, τὴν ὁποίαν ματαίως ἐσπούδασε νὰ διορθώσῃ ἡ σύνοδος. Σιμωνίαι, μεταβάσεις ἀπὸ θρόνον εἰς θρόνον, χειροτονίαι χωρὶς χρείαν χειροτονουμένων, σφετερισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀπὸ διοικήσεις κοσμικῶν κτημάτων, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀξιωμάτων ἐπιθυμίαι, συνωμοσίαι, φατρίαι, ταραχοποιίαι μοναχῶν (2) καὶ κληρικῶν, ἁρπαγαὶ γυναικῶν· τοιαῦται ἀταξίαι ἀπαγορεύονται ἀπὸ τὴν σύνοδον (3). Εἰς τοὺς κατωτέρω χρόνους ἐπομπεύθησαν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μὲ μέγα σκάνδαλον τῶν θεατῶν, δύο ἀρχιε-

---

(1) Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Ζώσιμος περὶ τῶν Μοναχῶν τῆς τετάρτης καὶ πέμπτης ἑκατονταετηρίδος· « Συστήματα δὲ πολυάνθρωπα κατὰ πό-» λεις καὶ κώμας πληροῦσιν ἀνθρώπων ἀγάμων, οὔτε πρὸς ἄλλην τινὰ » χρείαν ἀναγκαίαν τῇ πολιτείᾳ· πλὴν ὅτι προϊόντες ὁδῷ, μέχρι τοῦ » νῦν ἐξ ἐκείνου, τὸ πολὺ μέρος τῆς γῆς ᾠκειώσαντο, προφάσει τοῦ » μεταδιδόναι πάντων πτωχοῖς, πάντας (ὡς εἰπεῖν) πτωχοὺς κατα-» στήσαντες. (Ζωσιμ. Ἱστορ. V, 23).

(2) « Τῷ μοναχικῷ κεχρημένοι προσχήματι τάς τε ἐκκλησίας καὶ τὰ » πολιτικὰ διαταράσσουσι πράγματα κ. τ. λ. » Καν. γʹ τῆς ἐν Χαλκηδ. συνόδ.

(3) Ἴδε τοὺς 29 κανόνας τῆς ἐν Χαλκηδόνι συναθροισθείσης συνόδου κατὰ τὸ 451 ἔτος·

ρεῖς (1). Τοῦτο δὲν ἀποδείχνει, ὅτι ἦσαν ἀληθῶς ἔνοχοι τοῦ βδελυροῦ ἐγκλήματος, διὰ τὸ ὁποῖον ἐκολάζοντο· ἐκ τούτου ὅμως συμπεραίνεται, καὶ ἡ τότε περὶ τῶν ἱερωμένων ὑπόληψις, καὶ ἡ βάρβαρος σκληρότης τῶν κολαστῶν καὶ τῶν νόμων, οἱ ὁποῖοι ἐθεάτριζαν, ὅσα ἦτο δυνατὸν νὰ κολάσωσι χωρὶς τοιοῦτον θεατρισμόν.

Τοῦ κακοῦ ἡ αὔξησις, εἰς τῶν Κομνηνῶν καὶ τοὺς καθεξῆς χρόνους, παρὰ τὴν συνήθη εἰς ὅλα τὰ μὴ κατ-αρχὰς ἐμποδιζόμενα κακὰ προχώρησιν, ἐπλεόνασεν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν πλειοτέραν μὲ τοὺς Δυτικοὺς ἐπιμιξίαν. Εἰς τούτους τοὺς χρόνους (ἀπὸ 1095 ἕως 1248) συνέβησαν πέντε ἢ ἓξ σταυροφορικοὶ πόλεμοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεμίσθη ὅλη ἡ Ἀνατολὴ, καὶ πολὺ μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ χριστιανοὺς βαρβάρους καὶ θεοβλαβεῖς τῆς Δύσεως, καὶ τὸ χειρότερον, ἀπὸ πολλοὺς ἱερωμένους ἀποστόλους τῆς Παπικῆς αὐλῆς. Εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἐσυμπεθερίασαν (2) καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Γραι-

---

(1) Ὁ Ῥόδου Ἠσαΐας καὶ ὁ Διοσπόλεως Ἀλέξανδρος. Ἰδ. GIBBON, *ibid.* tom. VIII, pag. 321.

(2) Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς συνεζεύχθη μὲ τὴν γυναικαδελφὴν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Δύσεως Κορράδου, καὶ εἰς δευτερογαμίαν, μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ Πρίγκιπος τῆς Ἀντιοχείας· ἀῤῥαβώνισε τὸν δυστυχῆ του υἱὸν Ἀλέξιον (ἀνωτέρ. σελ. ί) μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου Αὐγούστου (Philippe-Auguste), κ' ἔδωκε τὴν ἰδίαν θυγατέρα γυναῖκα εἰς τὸν Μαρκέσιον τοῦ Μοντφεῤῥάτου. Ἡ αὐλή του ἔτρεφε πλειοτέρους Λατίνους παρὰ Γραικούς· καὶ εἰς ἐκείνους ἐχάριζε τὰ πλειότερα καὶ ἐπικερδέστερα ἀξιώματα. Ἴδε GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 13-14.

κορωμαίους αὐτοκράτορας μὲ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυτικωτέρας Εὐρώπης, καὶ οἰκειώθησαν ἀκόμη καὶ μὲ τοὺς Πάπας (1), ποτὲ μὲν ὑποσχόμενοι, ποτὲ δὲ καὶ προθυμούμενοι τὴν ἕνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, διὰ τὰς κενὰς ἐλπίδας τῆς παρ' ἐκείνων συμμαχίας κατὰ τῶν Τούρκων.

Ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ πρὶν ἀκόμη κυριευθῇ (ἔτ. 1204) ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους, ἐγεμίσθη ἀπὸ Βενε-

(1) Ὁ Μανουὴλ ἐκοινολόγει δι' ἐπιστολῶν καὶ μὲ τὸν πάπαν Ἀλέξανδρον τὸν τρίτον, ὅστις ἐσπούδαζε νὰ τὸν διεγείρῃ κατὰ τοῦ δυτικοῦ αὐτοκράτορος Φριδερίκου, προβάλλων ἐντάμα καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἕνωσιν· ὁ Μανουὴλ, γνωρίζων ἐξ ἱστορίας καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ Παπῶν τὴν μανιώδη σπουδὴν νὰ ὑποτάξωσιν εἰς τὰ θελήματά των τοὺς κοσμικοὺς ἡγεμόνας, κατὰ μὲν τοῦ Φριδερίκου δὲν ἐκινήθη, ἐσυγκατένευσεν ὅμως εἰς τῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἕνωσιν, πλὴν μὲ συνθήκην νὰ μετακομισθῇ ἡ παπικὴ καθέδρα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· θέλων, ὡς φαίνεται, νὰ ἔχῃ τὸν Πάπαν (ὡς εἶχεν ἕως τότε τὸν Πατριάρχην) εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ ὄχι νὰ κινδυνεύῃ καθώραν νὰ πολεμῆται μακρόθεν ἀπ' αὐτόν. Ἀλλ' ὁ πανοῦργος Ἀλέξανδρος ἀπέβαλε τὴν συνθήκην, προβλέπων ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ πράσσῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὅσα ἐτόλμα εἰς τὴν Ῥώμην, οὐδ' ὅ,τι μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ τολμήσῃ εἰς τὴν Βενετίαν (ἔτ. 1177) κατ' αὐτοῦ τοῦ Φριδερίκου, ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ προμυτήσῃ καταγῆς, καὶ νὰ τοῦ καταφιλῇ τοὺς πόδας, ζητῶν συγχώρησιν. Ἡ ἱστορία προσθέτει, ὅτι εἰς τὴν αἰσχρὰν ταύτην ὑπόκλισιν τοῦ Φριδερίκου, δὲν ἐντράπη ὁ Πάπας νὰ φανερώσῃ τὸν θρίαμβόν του μὲ τοῦ Δαυὶδ τοῦτα τὰ λόγια· « Ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ κ. τ. λ. » (Ἴδε Gibbon, *ibid.* tom. XII, σελ. 13-14. — Daunou, *Ess. histor. de la puiss. tempor. des Papes*, tom. I, pag. 177. — De Potter, *l'Espr. de l'églis., etc.*, tom. VI, pag. 132). Ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος εἶναι ὅστις, συγχρόνως μὲ τὸν κατὰ τοῦ Φριδερίκου θρίαμβον, ἐχάρισε καὶ τὸ δακτυλίδιόν του εἰς τοὺς Ἐνετοὺς, διὰ νὰ νυμφεύωνται μ' αὐτὸ κατ' ἔτος τὴν θάλασσαν.

τικοὺς καὶ Γενουηνσίους ἐμπόρους, τόσον πολλοὺς (1), τόσον κραταιοὺς διὰ τὰ πλούτη των, ὥστε λησμονήσαντες ὅτι ἦσαν μέτοικοι, οὐδὲ ὡς ἰσοπολίτας ἐμεταχειρίζοντο πολλοὺς ἐκ τῶν κατοίκων, καταφρονοῦντες καὶ αὐτοὺς τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ στασιάζοντες πολλάκις κατ' αὐτῶν. Πρόσθες, ὅτι καὶ συνοδευόμενοι μὲ πολλοὺς ἱερεῖς καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐκκλησιαζόμενοι κατιδίαν, ἐσπούδαζαν, κατὰ τὴν μανιώδη των συνήθειαν, νὰ κάμνωσι τοὺς Γραικοὺς προσηλύτους τῆς παπικῆς κυριαρχίας.

Ἡ τόση ἐπιμιξία ἔπρεπε φυσικὰ ν' αὐξήσῃ τὴν φθορὰν τῶν Γραικορωμαίων, εἰσάγουσα ξένα καὶ τῆς πολιτείας καὶ τῆς θρησκείας ἔθη καὶ νόμιμα πολλὰ τῶν δυτικῶν χριστιανῶν.

Ἀπὸ τούτους ἔλαβαν τὸν κατὰ διαδοχὴν σφετερισμὸν πολιτικῶν ἀξιωμάτων καὶ τίτλων, τοὺς ὁποίους οἱ Φράγκοι, ὡς τῆς Γαλλίας δορικτήτορες, εἶχαν εἰσάξειν εἰς αὐτήν, καθὼς ἄλλα ἔθνη ὄχι ὀλιγώτερον τῶν Φράγκων ληστρικὰ καὶ βάρβαρα εἰς ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης. Ἀπὸ τούτους εἰσεχώρησε καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς νόμους τῶν Γραικορωμαίων, ἡ βαρβάρως ὀνομασθεῖσα θεία κρίσις, ἤγουν ἡ διὰ πυρὸς, ὕδατος, ἢ καὶ μονομαχίας ἀπόδειξις τῆς ἐνοχότητος ἢ τῆς ἀθωότητος τῶν κρινομένων (2).

Ἴδαμεν καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν χρίσιν τῶν βασιλέων, ὅτι

(1) GIBBON, *ibid.*, tom. XII, pag. 67.
(2) GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 177-180.

μᾶς ἦλθε καὶ αὐτὴ ἀπὸ τοὺς δυτικούς. Μετὰ τὴν ἀπὸ τούτους ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (ἔτ. 1204), ἢ μικρὸν πρὸ αὐτῆς, πιθανὸν ὅτι εἰσεχώρησαν καὶ ἄλλα πολλὰ ἀτοπήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐντρέπονται νὰ κηρύσσωσι σήμερον ὡς λαοπλανικὰ τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐφευρέματα. Ὁ συνοδεύων τὴν τετάρτην σταυροφορίαν πρέσβυς τοῦ Πάπα, Πελάγιος, παρὰ τὴν ὁποίαν ἐζήτει ὁμολογίαν τῶν παπικῶν τῆς θρησκείας του δογμάτων καὶ τὴν εἰς τὸν Πάπαν τυφλὴν ὑποταγὴν, ἠνάγκαζε τοὺς Ἀνατολικοὺς νὰ πληρόνωσι καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν δεκάτην εἰς τοὺς ἱερεῖς (1).

Οἱ τότε Γραικοὶ, ἂν πολὺ μακρυσμένοι ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν, ἦσαν ὅμως καὶ ἐκρίνοντο δικαίως σοφώτατοι, παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς Σταυροφόρους. Ἂν δὲν ἔγραφαν ὡς οἱ παλαιοὶ, οὐδ' εἶχαν πλέον τεχνίτας ὁμοίους τῶν παλαιῶν, ἐσέβοντο κἂν τὰ μείναντα ὀλίγα λείψανα τῆς ἀρχαίας ἐπιστήμης καὶ τέχνης, καὶ οὐδ' αὐτή των ἡ δεισιδαιμονία ἐξισώθη ποτὲ μὲ τὴν θεοβλάβειαν τῶν Δυτικῶν.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ νὰ ἐκθέσω κατὰ πλάτος ὅλην τὴν διαγωγὴν τῶν Σταυροφόρων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι, κατακυριεύσαντες ἀδίκως τὴν Ἑλλάδα, ἐμετακόμιζαν κἂν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ τὰς βιβλιοθήκας, καὶ τοὺς ἀνδριάντας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀπ' ὅ,τι δὲν ἦτο μετακομιστὸν, ἐχωρίζοντο μὲ

---

(1) GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 121.

πόθον, ὡς χωρίζονται οἱ φίλοι ἀπὸ φίλους. Οἱ Σταυροφόροι, ἐξεναντίας, ἐπυρπόλησαν πολλὰς βιβλιοθήκας, καὶ κατεσύντριψαν πολλὰ τῶν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἄλλας πόλεις σωζομένων ἀκόμη πολυτίμων ἀγαλμάτων· ἥρπασαν δὲ ληστρικῶς τὰ κινητὰ κτήματα καὶ χρήματα τῶν ταλαιπώρων Γραικῶν', μετακομίσαντες μ' αὐτὰ (δι' ἐξιλέωσιν, ὡς φαίνεται, τοῦ Θεοῦ) καὶ πλῆθος ἁγίων λειψάνων, ὄχι μόνον ἀληθινῶν, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐπώλησαν εἰς αὐτοὺς πολλοὶ πανοῦργοι ὡς ἀληθινά (1). Τοῦτο ἔμελλε ν' αὐξήσῃ ἐπιπλέον τὴν θεοβλάβειαν τῶν Δυτικῶν, νὰ πληθύνῃ τὰ μοναχικά των τάγματα, νὰ γεννήσῃ τὴν καπηλείαν τῶν παπικῶν συγχωρήσεων (indulgences), τὸ κατὰ τῶν ἑτεροδόξων ἄσπονδον μῖσος, καὶ τέλος τὸ φονικώτατον καὶ μιαρὸν τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως κριτήριον (2).

Ἀλλὰ δὲν ἔβλαψεν οὐδ' ἡμᾶς ὀλίγον. Ἡ προξενηθεῖσα τόση φθορὰ παλαιῶν ὑπομνημάτων ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους, καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη (1204-1261) κατοχὴ τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας, αὐξάνουσα τὴν μὲ τοὺς Λατίνους ἐπιμιξίαν τῶν Γραικῶν, φυσικὰ ἔπρεπε ν' αὐξήσῃ καὶ τὴν ἀμαθίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους, καὶ τὴν ἀχώριστον αὐτῆς δεισιδαιμονίαν. Διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν ταύτην μάλιστα μᾶς ὀνειδίζουν, καὶ εἰς αὐτὴν ἀποδίδουν τὸ πεῖσμα τοῦ κοινοῦ λαοῦ νὰ μὴν ἑνωθῇ

---

(1) Ἰδ. Συμβ. τριῶν ἐπισκόπ. σημ. 38.

(2) Gibbon, *ibid.* tom. XII, pag. 76-91, καὶ 150.

μὲ τοὺς Παπιστὰς, καὶ τὴν σταθερὰν αὐτοῦ αντίστασιν εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ τὸν ἑνώσωσιν αὐτοκράτορας.

Εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν ὅμως ταύτην (ἂν ἐγέννησε ποτὲ τὶ καλὸν ἡ δεισιδαιμονία) χρεωστοῦμεν οἱ σημερινοὶ Γραικοὶ τὴν ὕπαρξίν μας. Χωρὶς τὸ εὐτυχέστατον τοῦτο πεῖσμα τῶν πρὸ ἡμῶν, καὶ ἡ δεισιδαιμονία ἤθελ' αὐξηθῆν ἐπιπλέον, καὶ τὰ πολυπληθῆ τάγματα τῶν Δυτικῶν Μοναχῶν ἔμελλαν νὰ καταβρωμίσωσι τὸ ἔδαφος τῆς ταλαιπώρου Ἑλλάδος, καὶ τὰ Νερωνικὰ τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως κριτήρια νὰ φλογίζωσι τοὺς Ἕλληνας, ὡς κατέφλεξαν πολλὰς μυριάδας Δυτικῶν, καὶ ἡ Ἀνατολικὴ ἐκκλησία νὰ ὑποταχθῇ ὡς εἰς κεφαλὴν τὸν Πάπαν, καθὼς ὑποτάσσονται ἀκόμη σήμερον πολλοὶ τῆς φωτισμένης Εὐρώπης λαοὶ, ἄλλοι, διότι κρατοῦν ἀκόμη τοὺς ὀφθαλμοὺς κλεισμένους εἰς τὰ πανταχόθεν περιλάμποντα φῶτα τῆς παιδείας, καὶ ἄλλοι, διότι ἔχοντες καὶ αὐτοὶ μεταξύ των ὄχι ὀλίγους ἀκόμη ἑκουσίους τυφλοὺς, ἔκριναν φρονιμώτερον ν' ἀφήσωσι τὴν κατάτριψιν τῆς Παπικῆς τυραννίας εἰς τὸ ῥινίον τῆς τυπογραφίας, παρὰ νὰ τὴν πελεκήσωσι μὲ βίαν.

Καὶ ἡ τυπογραφία δὲν θέλει προδώσειν τὰς ἐλπίδας των. Ἡ ἀκαταμάχητος αὐτῆς ὁπλοθήκη

—— Πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα,
Ἠδ' ἔτι καὶ λύσει (1). ——

(1) Ἰλιάδ. β', 117.

Ἀπ' ὅ,τι κατώρθωσεν ἕως τὴν σήμερον ἡ πολύτιμος αὕτη δωρεὰ τοῦ οὐρανοῦ, εὐκόλως συμπεραίνεται τί ἔχει ἀκόμη νὰ πράξῃ, τώρα μάλιστα, ὅτ' ἔλαβε καὶ σύμμαχον ἀπροσδόκητον τὴν λιθογραφίαν, ὡς νὰ ἦτο δι' αὐτὴν προφητευμένον· τὸ « Ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται » (1). Τὸ ἐκατάλαβαν καὶ αὐτοὶ οἱ στηλιτευόμενοι ἀπὸ τὴν τυπογραφίαν Φαρισαῖοι, καὶ ἐξεκωφώθησαν ἀπὸ τὰς βροντώδεις αὐτῆς κραυγάς· ἀλλ' ἀντὶ νὰ συσταλθῶσι καὶ νὰ παύσωσι μαχόμενοι τὴν παιδείαν τοῦ λαοῦ, ἐξανῆψαν κατ' αὐτῆς τὸν πόλεμον, καὶ βόσκονται μὲ μωρὰς ἐλπίδας νὰ τὴν πνίξωσι τώρα, ἀφοῦ ματαίως ἕως τώρα ἵδρωσαν νὰ τῆς ἐμποδίσωσι τὴν πρόοδον.

Οὐδ' εὑρέθη εἰς τὴν παπικὴν αὐλὴν, καὶ τῶν Καρδηναλίων τὸ σοφὸν συνέδριον, κἀνένας Γαμαλιὴλ, νὰ φρενώσῃ τοὺς λακτίζοντας πρὸς κέντρα, λέγων πρὸς αὐτούς· » Ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τού-» των, καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀν-» θρώπων ἡ βουλὴ αὕτη, ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, » καταλυθήσεται. Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ » δύνασθε καταλῦσαι αὐτὸ, μήποτε καὶ » θεομάχοι εὑρεθῆτε (2). Ἂς παύσωμεν νὰ πο-» λεμῶμεν τὴν ἐξάπλωσιν τῶν φώτων, ἂς ἀφήσωμεν » τοὺς φίλους τῆς σοφίας ἡσύχους, Ἐάσωμεν αὐ-

(1) Λουκ. ιθ', 40.
(2) Πράξ. Ἀποστόλ. ε', 38-39.

» τοὺς μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῶμεν.
» Ἢ ἐλπίζομεν κατὰ τὴν δεκάτην ἐννάτην ἑκατονταετηρίδα, ἀσθενεῖς καὶ πολεμούμενοι ἀπὸ τὴν κοινὴν » ὑπόληψιν, νὰ κατορθώσωμεν ὅ,τι δὲν ἐδυνήθημεν » τὴν δεκάτην πέμπτην, ὁπότε καὶ ὁ λαὸς μᾶς ἔτρεμεν » ἀκόμη, καὶ ἐξουσίαν ἀπόλυτον εἴχαμεν, καὶ κοσμικῶν ἀπολύτων πολλῶν ἡγεμόνων μωρῶν συμμαχία » δὲν μας ἔλειπε; Ἀντὶ νὰ μᾶς σωφρονίσῃ τὸ παράδειγμα τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἥτις, μὴν ὑποφέρουσα τὴν παπικὴν φιλαρχίαν καὶ πλεονεξίαν, » ἐχωρίσθη ὁλότελα ἀπὸ τὴν κοινωνίαν μας, ἀντὶ, » λέγω, νὰ μᾶς σωφρονίσῃ ἡ κατὰ τὴν δεκάτην ἑκατονταετηρίδα συμβᾶσα τῶν Ἀνατολικῶν ἀπόσπασις, » ἐπλεονάσαμεν καὶ τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν φιλοχρηματίαν τόσον ἀναίσχυντα, ὥστε ν' ἀναγκάσωμεν, » κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην, ἔθνη ὁλόκληρα νὰ μᾶς » ἀφήσωσιν, ἐναγκαλιζόμενοι τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ » Καλβίνου τὰ δόγματα. Ὁπότε τῆς νεογεννήτου καὶ » ἔτι τρυφερᾶς τότε παιδείας τὰ ψελλίσματα δὲν ἰσχύσαμεν νὰ κατασιγάσωμεν, εἶναι μωρία ἡ ἐλπὶς » ν' ἀποστομίσωμεν σήμερον τὰς ἀνδρικάς της κραυγάς. »

» Μέγα καὶ σοφὸν στρατήγημα ἐφαντάσθημεν, τὴν » ἀνάστασιν τοῦ πρὸ πολλοῦ νεκρωμένου σατανικοῦ » τῶν Ἰησουϊτῶν τάγματος (1), καὶ δὲν αἰσθάνθη κά-

(1) Ὁ τελευτήσας κατὰ τὸ 1823 ἔτος Πάπας, Πῖος ἕβδομος, ἐθαυματούργησε (κατὰ τὸ 1814 ἔτος) τὴν ἀνάστασιν τῶν Ἰησουϊ-

» νεῖς ἐξ ἡμῶν, ὅτι τοῦ νεκροῦ τούτου μάλιστα ἡ δυσ-
» ωδία ἀπομακρύνει καθημέραν ἀπὸ τὴν παπικὴν
» αὐλὴν ὅσους ἐκράτει προσκαλλημένους ἔτι εἰς αὐτὴν
» ἡ δεισιδαιμονία. Τὴν Ἰσπανίαν μόνην ἐδυνήθησαν νὰ
» βρωμίσωσιν οἱ Ἰησουῖται· ἀλλὰ τὴν κατεβρώμισαν
» τόσον σφοδρὰ, ὥστε ἡ κατέχουσα τοὺς ταλαιπώρους
» Ἰσπανοὺς ἀναρχία ἔκαμε τὰ λοιπὰ ἔθνη νὰ φοβῶνται
» τοὺς Ἰησουίτας πλέον παρὰ τοὺς ποτὲ περιβοήτους
» φονικοὺς Ἰακωβίνους (1). Ἄλλα δὲν ἀκούεται σήμε-

τῶν, καὶ τοὺς ἀνέστησεν, ὡς λέγει (τοῦτο εἶναι τὸ περίεργον), παρακινούμενος ἀπὸ τὸν Φερδινάνδον βασιλέα τῆς Νεαπόλεως, καὶ ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσίας Παῦλον. Ὑπομονὴ διὰ τὸν Φερδινάνδον, ὅστις ἦτο πρόβατον τῆς ἐκκλησίας του, καὶ ἐσέβετο τὸν Πάπαν προβατικῶς. Ἀλλὰ τὸν σχισματικὸν Παῦλον! Καὶ πότε ἄλλοτε ἐπείσθη ὁ Πάπας εἰς τῶν Ἀνατολικῶν τὰς συμβουλάς; Ὁ Πίος οὗτος, πρὶν ἀναβῇ εἰς τὸν Παπικὸν θρόνον, ἔτι Καρδινάλιος καὶ ἐπίσκοπος τῆς Ἰμόλας χρηματίζων, ἐκήρυττε μὲ ζῆλον εὐαγγελικὸν εἰς τὸ ποίμνιόν του τὴν δημοκρατικὴν ἰσονομίαν. Ἕνας ἀπὸ τοὺς στρατηγοὺς τῆς τότε Γαλλικῆς Πενταρχίας (le Directoire) θαυμάσας τὸν ζῆλον τοῦ ἐπισκόπου, τοῦ ἐκτύπησε τὸν ὦμον λέγων· « Εὖγε! Καρδινάλιέ μου, εἶσαι.... καλὸς » δημοκρατικός· μὴ παύσῃς νὰ διδάσκῃς, καὶ θέλομεν σὲ ψηφίσειν » Πάπαν. » Allons, mon cardinal, vous êtes S... un bon républicain; continuez, et nous vous ferons pape (Ἴδε MONTGAILLARD, *Histoir. de Franc.*, tom. V, pag. 86-87, et tom. VIII, pag. 61).

(1) Πλέον ἐπικινδύνους παρὰ τοὺς Ἰακωβίνους, bien plus dangereux que les Jacobins, τοὺς κρίνει, ὄχι Γραικὸς, ὄχι Λουθηρανὸς ἢ Καλβινιστὴς, ἀλλὰ τῆς ὀνομαζομένης Καθολικῆς ἐκκλησίας Ἀββᾶς, καὶ προσθέτει, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἰησουϊτικῆς ταύτης φατρίας εἶναι νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὴν παιδείαν τοῦ ἔθνους, διὰ νὰ καταβυθίσῃ τὴν ἐπερχομένην γενεὰν εἰς τὴν ἄγνοιαν τῶν πολιτικῶν αὐτῆς δικαίων,

» ρὸν ἀπο τοὺς ἐχθροὺς μας πολίτας, παρὰ τὸ Προ-
» σέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαί-
» ων (1). Ἄλλο δὲν παραγγέλουν ἕνας τὸν ἄλλον,
» παρὰ τὸ Ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην (2).
» Δὲν βλέπετε πῶς κρίνει τοὺς Ἰησουίτας ἡ Γαλλία;
» Ἡ ἀνάστασις τῶν Ἰησουϊτῶν ἀνέστησε τὸν παλαιω-
» θέντα καὶ σχεδὸν λησμονηθέντα Ταρτοῦφον τοῦ Μο-
» λιέρου· καὶ εἰς ὅλα τῆς Γαλλίας τὰ θέατρα κἀνὲν
» ἄλλο δρᾶμα δὲν διεγείρει τόσους κρότους τῶν θεα-
» τῶν, ὅσους ὁ θεατρίζων τὴν ὑπόκρισιν τῶν Ἰησουϊτῶν
» Ταρτοῦφος. Ἀφοῦ ἡ παρουσία τῶν Ταρτουφικῶν
» τούτων πατέρων ἐτόλμησε νὰ πατήσῃ τῆς Γαλλίας
» τὸ ἔδαφος, αἱ Γαλλικαὶ τυπογραφίαι δὲν παύουν νὰ
» πολυπλασιάζωσι τὰς ἐκδόσεις τῶν φιλοσοφικῶν συγ-
» γραμμάτων τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος·
» καὶ τὰ ἀναγινωσκόμενα πρότερον ἀπὸ μικρὸν μέρος
» τοῦ ἔθνους ἔγιναν σήμερον γνωστὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν
» χυδαῖον ὄχλον.

» Οὐδ' ἔμειναν ἕως ἐδῶ. Ἐπολυπλασίασαν ἀκόμη
» καὶ τὰ ἱστορικὰ συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων εὔκολα

εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ εἰς τὴν δουλείαν: Faction qui veut se rendre maîtresse de l'instruction publique, afin de plonger la génération qui arrive dans l'ignorance de ses droits constitutionnels, dans la superstition et la servitude. Montgaillard, *Histoir. de Franc., etc.*, tom. V, pag. 192 et 246.

(1) Ματθ. ις', 6.

(2) Α. Κορινθ. ε', 7.

» πᾶς ἕνας, παραβάλλων τὴν σημερινὴν τοῦ ἔθνους
» εὐδαίμονα κατάστασιν μὲ τὴν πρὸ ὀλίγων ἑκατον-
» ταετηρίδων σιδηρᾶν τῶν ἀπολύτων καὶ κοσμικῶν καὶ
» ἱερατικῶν ἡγεμόνων κυβέρνησιν, δύναται νὰ κατα-
» λάβη, πόσον ἐκέρδησε, καὶ πόσον κινδυνεύει νὰ
» ζημιωθῇ, ἂν δὲν κλείσῃ τὴν ἀκοήν του εἰς τὰς σατα-
» νικὰς διδασκαλίας τῶν Ἰησουΐτῶν, ἂν δὲν ἀπομα-
» κρύνῃ καθέν' ἀπὸ τοὺς ὑποκριτὰς τούτους πατέρας
» ἀφ' ἑαυτοῦ, μὲ τὸ Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ,
» σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
» Θεοῦ (1).

» Τῆς τυπογραφίας ὁ πόλεμος, ἀφοῦ ἀνεκάλυψε τῶν
» Παπῶν ὅλων τὴν φιλαρχίαν καὶ πλεονεξίαν, καὶ
» τινῶν ἔτι τὸν σαρδαναπαλικὸν βίον, ἐθεάτρισεν
» ἀκόμη καὶ πολλῶν μοναστικῶν ταγμάτων τὰς ἐν τῇ
» σκοτίᾳ, ὄχι μόνον πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων,
» ἀλλὰ καὶ τὰς χθὲς καὶ πρώην τολμηθείσας ἀνομίας.
» Ἦ δὲν ἐγνωρίσετε ἀκόμη τὸν ἐκδοθέντα τοῦ ματαίως
» κοπιάσαντος νὰ τὰς διορθώσῃ ἐπισκόπου τῆς Πιστοίας,
» Σκιπίωνος, βίον (2); Ἦ δὲν ἐξεύρετε, ὅτι ἐτόλμησαν

(1) Ματθ. ις', 23.

(2) Τὸ βιβλίον ἐπιγράφεται, **Vie de Scipion de Ricci, évêque de Pistoie et Prato,** *etc.*, τυπωμένον εἰς τὰς Βρυξέλλας, κατὰ τὸ 1825, ἔτος, εἰς τόμους τρεῖς. Ὁ ἐπίσκοπος οὗτος τῆς Πιστοίας Σκιπίων, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν τότε κυβερνῶντα τὴν Τοσκάναν φιλόσοφον ἡγεμόνα, τὸν Λεοπόλδον, δὲν ἴσχυσεν ὅμως νὰ διορθώσῃ τῶν καλογήρων καὶ καλογραιῶν τὰς ἀταξίας, οὐδὲ νὰ καθαρίσῃ τὰ μεταβληθέντα εἰς

» νὰ παραβάλλωσι τῶν Μακαριωτάτων Παπων τὰς
» πλεονεξίας μὲ τὰς πειρατείας τῶν Ἀλγερίνων (1);

» Τοιαύτην καὶ τοσαύτην καταφρόνησιν ἐπροξένησεν
» εἰς ὅλους ἡμᾶς ἡ μωρὰ τῶν Ἰησουΐτῶν ἀνάστασις,
» ἐρεθίζουσα τὴν τυπογραφίαν, ὥστε, ἐὰν δὲν ταχύνω-
» μεν νὰ τοὺς θάψωμεν πάλιν ὅθεν τοὺς ἀνεστήσαμεν,
» κινδυνεύομεν νὰ μὴ ποιμαίνωμεν πλέον ἄλλα πρόβατα
» παρὰ τὸν ἀχρεῖον ὄχλον τῆς Ῥώμης, καὶ τοὺς Λαζα-
» ρόνους τῆς Νεαπόλεως, καὶ νὰ στερηθῶμεν ἀκολούθως
» καὶ αὐτὴν τὴν κοσμικὴν ἡγεμονίαν.

» Ναί! καὶ αὐτὴν τὴν κοσμικὴν ἡγεμονίαν. Τοῦτο
» μᾶς προφητεύει, τοῦτο μᾶς φωνάζει τῶν Γραικῶν ἡ
» ἐπανάστασις. Ἡ διπλωματία τῶν Εὐρωπαίων ἐμπόδισε
» μέχρι τῆς σήμερον τὴν κατάλυσιν τῆς Τουρκικῆς
» τυραννίας. Μόλις ἠκούσθη τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀπόστασις,
» καὶ οἱ φωτισμένοι τῆς Εὐρώπης λαοὶ ἔδειξαν τόσην συμ-

πορνοστάσια πολλὰ μοναστήρια, διότι εὕρισκε πάντοτε ἐναντίαν εἰς τὸν ζῆλόν του τὴν Παπικὴν αὐλήν, ἕωσοῦ ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τὴν ἐπισκοπήν του. Αἱ ἱστορούμεναι τῶν Μοναχῶν ἀταξίαι εἶναι τόσον φρικταί, ὥστε πολλὰς ἐξ αὐτῶν ὁ μεταφραστὴς Γάλλος, μὴ τολμήσας νὰ εἰσάξῃ εἰς τὸ κείμενον, τὰς ἀφῆκεν εἰς τὰς ἰταλιστὶ γραμμένας ὑποσημειώσεις.

(1) « Ἐξουσία, ἥτις δύο μόνους τρόπους ὑπάρξεως γνωρίζει, νὰ
» διώκῃ ἢ νὰ διώκεται· ὅταν δὲν ἐμπορῇ νὰ φορολογῇ τοὺς βασιλεῖς,
» τοὺς ἐνοχλεῖ καὶ τοὺς βασανίζει μὲ τὰς ἀποστολικὰς παραινέσεις, αἱ
» ὁποῖαι κατ' ἄλλο δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὰς Ἀλγερινὰς πειρατείας,
» πλὴν ὅτι τῶν λείπει ἡ ἀνδρία τῶν Ἀλγερίνων » (Montgaillard, *Histoir. de Franc., etc.*, tom. VIII, pag. 395).

» πάθειαν εἰς τὴν καταπονουμένην Ἑλλάδα, ὥστ' ἠνάγ-
» κασαν τελευταῖον καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ἢ μᾶλλον τοὺς
» φιλοτούρκους αὐτῶν μινίστρους, νὰ βουλεύωνται τώρα
» καὶ μὴ θέλοντες περὶ ἀπολυτρώσεως τῶν Ἑλλήνων.

» Παρόμοιον τὶ κινδυνεύει νὰ πάθῃ καὶ ἡ Παπικὴ μας
» αὐλή. Ἕως τώρα ἐσέβοντο τὴν κοσμικὴν αὐτῆς ἐξουσίαν
» οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες, διότι ἦτον ἑνωμένη μὲ πλατεῖαν
» θρησκευτικὴν δεσποτείαν. Ἀλλ' ἐὰν τολμήσωσι τινὲς
» ἀκόμη ν' ἀποτινάξωσι τὸν θρησκευτικὸν ζυγὸν τῆς
» Ῥώμης, ὡς τὸν ἀπετίναξαν οἱ Λουθηροκαλβῖνοι (καὶ
» τοῦτο φοβερίζει τῶν Ἰησουϊτῶν ἡ ἀνόητος ἀνάστασις,
» καὶ ὁ κατὰ τῆς παιδείας ἀνοήτως ἐξαναφθεὶς πόλε-
» μος), τότε καὶ οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες μέλλουν νὰ διαμερι-
» σθῶσι τὰς ἐπαρχίας τοῦ Πάπα, καὶ νὰ τὸν ἀφήσωσιν
» ἁπλοῦν ἐπίσκοπον τῆς Ῥώμης, νὰ εὐλογῇ καὶ νὰ
» ἁγιάζῃ ὅσους ἔχει νὰ κρατήσῃ ἀκόμη προσκολλημέ-
» νους εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας πλέον ἡ τύραννος τῶν
» ἀνθρώπων συνήθεια, παρὰ ἡ πρὸς ἡμᾶς εὐλάβεια. »

Δὲν εὑρέθη κανεῖς (λέγω) νὰ δώσῃ τοιαύτην φρόνιμον συμβουλὴν εἰς τὸν Πάπαν καὶ τοῦ Πάπα τὸν κλῆρον. Ἐξεναντίας, παρὰ τοὺς περιγυρίζοντας καὶ πανηγυρίζοντας αὐτὸν συμμεριστὰς τῆς ἐξουσίας του, εὕρηκε καὶ ἐξωτερικοὺς ἱερεῖς συνηγόρους, οἱ ὁποῖοι καὶ τοὺς Ἰησουΐτας μὲ τὰς ἀγκάλας ἀνοικτὰς ἐδέχθησαν, καὶ τὰ ἴδια ποίμνια εἰς τὴν διδασκαλίαν ἐκείνων δὲν ἐφοβήθησαν νὰ παραδώσωσι, διώκοντες ἀναισχύντως τὴν ἀλληλοδιδακτικὴν μέθοδον, καὶ ὅσα ἄλλα μέσα συνεργοῦν εἰς τὴν ταχινὴν

παιδείαν τοῦ λαοῦ ὡς ἀνίσχυρα νὰ πράξωσιν, ὅ,τι εἶναι φανερὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι ἔπραξαν.

Βλέποντες τὴν προξενηθεῖσαν ἀπὸ τὴν παιδείαν, εἰς μικρὸν χρόνου διάστημα, ἐπανόρθωσιν τῶν ἠθῶν τοῦ κοινοῦ λαοῦ, καὶ τὴν σωτήριον εἰς τὸ κάλλιον ἀλλοίωσιν ὅλου τοῦ ἔθνους, ὄχι μόνον τολμοῦν νὰ τὴν ἀρνῶνται ἀλλὰ καὶ συκοφαντοῦν οἱ καλοὶ ποιμένες οὗτοι τὸ ἔθνος, τὴν πατρίδα, τοὺς ἀδελφούς των, ὡς ἀπομακρυσμένους ἀπὸ τὴν ἀρετὴν ἥτις ἐστόλιζε τοὺς προγόνους των καὶ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, τὰς προτέρας ἑκατονταετηρίδας.

Τὴν ἀρετήν! τὴν ἀρετήν! ὅτε δηλαδὴ οἱ λαοὶ, κυβερνώμενοι ἀπὸ ἀπολύτους δεσπότας, περικυκλωμένους ἀπὸ Ἰησουΐτας καὶ ἐρωμένας, καὶ ποιμαινόμενοι ἀπὸ ἐπισκόπους συβαρίτας, εἶχαν καθημερινὰ τῆς ἀρετῆς παραδείγματα πρὸ ὀφθαλμῶν, τοὺς μοιχικοὺς ἔρωτας τῶν θεοστέπτων βασιλέων, τὰς παλλακίδας τῶν ἱερωμένων, καὶ τοὺς φονικοὺς κατὰ τῶν ἑτεροδόξων διωγμούς· ὅτε οἱ πολῖται ἐξαντλημένοι ἀπὸ φόρους ἀνυποφόρους, διὰ νὰ τρέφωσι τῆς αὐλῆς καὶ τῆς ἐκκλησίας τὴν σπατάλην, ἠναγκάζοντο νὰ μεταχειρίζωνται τὸν δόλον ἢ τὴν βίαν, γινόμενοι λῃσταὶ τῶν ἀδυνάτων, ἢ χαμερπέστατοι κόλακες τῶν δυνατῶν, ἑωσοῦ ἡ κατέχουσα τὸ ἔθνος κακοδαιμονία ἐξεῤῥάγη εἰς στάσιν, κ' ἔφερε τὴν σωτήριον τῆς πολιτείας μετάστασιν, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴν μὴ δυνηθεῖσα νὰ ἐμποδίσῃ, ἀπεθηρίωσε πάλιν πρὸς καιρὸν ἡ ὀλιγαρχικὴ πλεονεξία τῶν ὀνομαζομένων εὐγενῶν καὶ τῶν ἱερωμένων (1), ὑποκρινο-

(1) Τοῦτο συνέβη ὄχι μόνον εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ παντοῦ ὅπου

μένων, ὅτι ὑπερασπίζοντο, ὡς πολλῶν ἐπαίνων ἀξίαν, τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν.

Τὰ διδόμενα εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους (τοὺς χρόνους δηλαδὴ τῆς ἀφροσύνης καὶ νηπιότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους) ἐγκώμια, εἶναι σόφισμα τῶν ὅσοι ἔμαθαν νὰ τρέφωνται ἀργοὶ ἀπὸ τοὺς κόπους τῶν ἐργαζομένων. Φοβούμενοι τὴν φρένωσιν τῶν ἀφρόνων, ὡς παῦσιν τῶν πόρων τῆς ἰδίας των τροφῆς καὶ τρυφῆς, φυσικὰ ἐπαινοῦν τοὺς χρόνους τῆς ἀφροσύνης, ὡς χρόνους ἀρετῆς

οἱ ἀπόστολοι τοῦ Πάπα, αἰσθάνθησαν μέλλουσαν διόρθωσιν ἐκκλησιαστικὴν ἢ πολιτικὴν, ἑνώθησαν μὲ τοὺς ἀντιζήλους τῆς ἐξουσίας των κοσμικοὺς εὐγενεῖς, νὰ τὴν ἐμποδίσωσι. Ἰδοὺ τί ἔλεγεν ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς ἐπίσκοπος τῆς Πιστοίας Σκιπίων, περὶ τῶν ἐναντιουμένων εἰς τοὺς εὐσεβεῖς σκοπούς του : Quand une nation, par la force de l'habitude, a servilement soumis son intelligence à l'autorité des prêtres et des grands, elle cesse de réfléchir et perd tout désir de s'éclairer. S'abandonnant peu-à-peu, comme à un sommeil léthargique, elle-même se ferme à jamais la voie pour sortir de cet état de stupeur. Le clergé et la noblesse profitent habilement de son ignorance et de son inertie, et au moyen de petites séductions qu'ils savent lui présenter à propos, ils la guident sans peine à leur gré et selon les vues de leurs intérêts. On voit alors, que, quoique ces deux classes soient toujours rivales entre elles, et jalouses l'une de l'autre quand il s'agit de dominer, cependant elles ne manquent pas de se liguer fortement, chaque fois qu'il faut combattre ceux qui menacent leurs priviléges, et qui travaillent à rompre l'enchantement de leur pouvoir, pour améliorer le sort du peuple. (*Vie de Scip. de Ric., etc.*, de l'édit. de Bruxelles 1825, tom. I, pag. 204.)

καὶ ἀγιότητος, καὶ κατατρέχουν τοὺς σπουδάζοντας νὰ διαλύσωσι τὸ σκότος τῆς ἀπαιδευσίας, ὡς νεωτεριστὰς, ὡς σαλευτὰς τῶν καθεστώτων, ὡς ἐχθροὺς τῶν βασιλέων καὶ τῆς Θρησκείας. Δὲν εἶναι νέα τὰ τοιαῦτα. » Μὴ » εἴπῃς (λέγει ὁ Σαλωμὼν), Τί ἐγένετο, ὅτι αἱ ἡμέραι » αἱ πρότεραι ἦσαν ἀγαθαὶ ὑπὲρ ταύτας; ὅτι οὐκ ἐν » σοφίᾳ ἐπηρώτησας περὶ τούτου « (1). Ἐπολεμεῖτο ἄρα καὶ ὁ Σαλωμὼν, ὡς πολεμοῦνται οἱ σημερινοὶ βασιλεῖς ἀπὸ τοὺς Ἰησουΐτας, ἀπὸ Ἑβραίους σοφιστὰς, ἐπαινέτας τῶν προτέρων ἡμερῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ἔδειχνε σπουδὴν νὰ πολιτίσῃ τὸ ἔθνος του. Τὸ σόφισμα, βλέπεις, εἶναι παλαιὸν, καὶ δυσωδέστατον διὰ τὴν παλαιότητά του· καὶ ὅμως εὑρίσκονται ἀκόμη ἄνθρωποι τόσον ἁπλοῖ, ὥστε νὰ ἐμπλέκωνται εἰς παγίδας σοφιστῶν.

Καιρὸς εἶναι νὰ ἐπιστρέψω τὸν λόγον εἰς τοὺς ὁμογενεῖς, διὰ τοὺς ὁποίους καὶ ἔκαμα τὴν μακρὰν ταύτην παρέκβασιν.

Ἐλευθερωμένοι ὄχι πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τῶν ἀγρίων Μουσουλμάνων τὸν ζυγὸν, ἐνθυμᾶσθε βέβαια, φίλοι ὁμογενεῖς, ὅσα ἐπάθετε ἀπ' αὐτοὺς, καὶ πολλοὶ ἀπὸ σᾶς φέρουν ἀκόμη τοὺς μώλωπας καὶ τῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν πληγῶν τῆς Τουρκικῆς ἀγριότητος. Τοὺς Τούρκους ὅμως δὲν τοὺς

(1) Ἐκκλησιαστ. ζ', 10.

ἐφέραμεν ἡμεῖς, οὐδὲ κἀνεῖς ἐξ ἡμῶν ὑπετάχθη ἑκουσίως εἰς αὐτούς· τοὺς ἐλάβαμεν κληρονομίαν ἀπὸ τοὺς προγόνους μας· συνέβη εἰς ἡμᾶς τοὺς ταλαιπώρους ὅ,τι ἄλλοτε ἐλέχθη περὶ ἄλλου ἔθνους ὁμοιοπαθοῦς, « Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν » τέκνων ἡμωδίασαν. (1). »

Διὰ τοῦτο χρεωστεῖτε, τώρα μάλιστα καταρχὰς τῆς πολιτείας σας, νὰ προσέχετε μὴν εἰσχωρήσῃ εἰς αὐτὴν τίποτε δουλοπρεπὲς, ἱκανὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἐξ αὐτῆς προσδοκώμενα καλὰ, καὶ νὰ προετοιμάσῃ εἰς τοὺς ἀπογόνους σας αἱμωδίας τόσον πλέον ὀδυνηρὰς, ὅσον οἱ ποτίζοντες αὐτοὺς ὄξος μέλλουν καὶ νὰ ὑποκρίνωνται καυχώμενοι ὅτι τοὺς ποτίζουν νέκταρ. Τοιαύτη εἶναι ὡσεπιπολὺ ἡ διαγωγὴ τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, ὅταν ὁ δεσπότης ἐπαγγέλλεται χριστιανός.

Ἴδετε ὅτι τῶν Γραικορωμαίων βασιλέων ἡ ἀπόλυτος ἐξουσία, καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς κατάθλιψις τοῦ λαοῦ, ὁ πληθυσμὸς τῶν Μοναχῶν, ἡ φιλαρχία καὶ ἡ πλεονεξία τῶν ἐκκλησιαστικῶν, εἰς ἕνα λόγον, ἡ κοινὴ παραφροσύνη καὶ τῶν κοσμικῶν καὶ τῶν ἱερωμένων, καταναλίσκουσα, ὅσα ἔπρεπε νὰ δαπανῶνται εἰς παιδείαν τοῦ ἔθνους, εἰς τὴν προκοπὴν τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας, εἰς πεζικὴν καὶ ναυτικὴν στρατιωτικὴν παρασκευὴν, εἰς ὀχύρωσιν τῆς βασιλείας, ἔφερεν ἀπαραιτήτως τὴν τόσην αἰσχρὰν ἅλωσιν, καὶ ὄχι ἡ κραταιὰ δύναμις τῶν Τούρκων.

(1) Ἱερεμ. λά, 29.

Ἀλόγως ἐπαινέθη ἡ στρατηγικὴ ἐμπειρία καὶ ὁ ἡρωϊσμὸς τοῦ δορικτήτορος Σουλτάνου. Ἂν ἐφάνη τὶ ἡρωϊκὸν εἰς τὴν θλιβερὰν ἐκείνην τῆς ἁλώσεως ἡμέραν, ἀσυγκρίτως ἡρωϊκώτερος ἐδείχθη ὁ τελευταῖος δυστυχέστατος τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκράτωρ, ὅστις μὴ δυνάμενος νὰ βοηθήσῃ ἀποθνήσκουσαν ἐλευθερίαν, ἐπροτίμησε νὰ συνενταφιασθῇ μ' αὐτὴν, παρὰ νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα του καταπατουμένην ἀπὸ Τούρκους.

;Ποῖαι ἦσαν αἱ ἀνδραγαθίαι τοῦ Σουλτάνου, τίνας ἐπολέμησε, καὶ ποίαν ἀντίστασιν ἀπάντησε; Ἀντὶ φρουρίων, ηὗρε πολλὰ μοναστήρια κυβερνώμενα ἀπὸ Ἡγουμένους ἀπολύτους, καὶ ἀντὶ στρατιωτῶν, πολὺ πλῆθος Μοναχῶν ἀργῶν (1), φιλονεικούντων περὶ δογμάτων θρησκευτικῶν, πολὺ πλῆθος δικολόγων ἀδίκων, καὶ σχολαστικῶν ὡπλισμένων μὲ χαρτία, καλαμάρια, καὶ ἄλλα τῆς τέχνης των παράσημα (2).

---

(1) Τριακόσια μοναστήρια εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ τὰ περιπόλιά της, καὶ πέντε χιλιάδας στρατιωτῶν, οὐδ' αὐτὰς ἀπαρτισμένας· ὅταν ὁ δυστυχὴς Κωνσταντῖνος, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἁλώσεως, ἔστειλε νὰ καταριθμήσῃ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως τοὺς δυνατοὺς νὰ ὁπλισθῶσι, δὲν ἐκαταγράφησαν πλὴν 4970 στρατιῶται. Ἴδε MULLER, *Histoir. univ.*, tom. III, pag. 187, καὶ GIBBON, *Histoir. de la décad. et de la chut. de l'Emp. Rom.*, tom. XIII, p. 78.

(2) Τοῦτο μάλιστα ὠνείδιζαν τοὺς Γραικοὺς οἱ πρὸ τῶν Τούρκων κυριεύσαντες (ἔτ. 1204) λῃστρικῶς τὴν Κωνσταντινούπολιν βάρβαροι καὶ ἀγράμματοι Σταυροφόροι. Οἱ στρατιῶταί των περιέτρεχαν τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, κρατοῦντες χαρτία καὶ καλαμάρια, εἰς περίγελον τῶν κυριευθέντων : En dérision des armes propres à un peuple de scribes et d'étudiants, ils portaient à la main une plume,

Ἐπαρατηρήσετε πρόσετι, φίλοι ὁμογενεῖς, ὅτι μέγα μέρος τῆς τότε δεισιδαιμονίας καὶ κοινῆς φθορᾶς τοῦ γένους ἐχρεωστεῖτο εἰς τὴν πλειοτέραν μὲ τοὺς Δυτικοὺς ἐπιμιξίαν τῶν Ἀνατολικῶν (1). Ἀπὸ τοὺς Δυτικοὺς ἔμαθαν οἱ Πατριάρχαι νὰ χρίωσι τοὺς βασιλεῖς, νὰ συνερίζωνται ἔπειτα μ' αὐτούς, καὶ νὰ διεγείρωσι ταραχὰς καὶ στάσεις· τους Μοναχοὺς τῆς Δύσεως μιμούμενοι ἐπληθύνθησαν οἱ Μοναχοί μας, ἂν καὶ δὲν ἐδιαιρέθησαν, εἰς διάφορα τάγματα, ὡς ἐκεῖνοι. Ἀπ' ἐκείνους πρώτους (τὸ ὁποῖον πρώτην ἴσως φορὰν ἀκούετε σήμερον) ἠκούσθη, καὶ τὸ δυστυχέστερον, ἐπιστεύθη, καὶ πιστεύεται ἀκόμη σήμερον ἀπὸ πολλοὺς ἀπαιδεύτους, τὸ κατ' ἔτος θαυματουργούμενον εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ Ἅγιον φῶς, εὕρημα καὶ τόλμημα τῶν Δυτικῶν Μοναχῶν (2). Ἀπὸ

---

du papier et un écritoire; sans s'apercevoir que les instrumens de la science étaient entre les mains des Grecs modernes, aussi faibles et aussi inutiles que ceux de la valeur (Gibbon, *Histoir. de la décad. et de la chut. de l'Emp. rom.*, tom. XII, pag. 84). Τοῦτο συνέβη ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πτωχοπροδρόμου· καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ τοὺς Διπλοκαλαμαράτους καὶ Τετρακαλαμαράτους τοῦ Ποιήματός του (Α. 236 καὶ 349). Εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους, ὅσον ὠλιγόστευαν οἱ στρατιῶται, τόσον ἔπρεπε νὰ πληθύνωνται οἱ καλαμαράτοι.

(1) Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. κ'-κδ'.

(2) Παρακαλῶ τοὺς Ἁγιοταφίτας, νὰ μὴ σκανδαλισθῶσιν, ἑωσοῦ νὰ ἀποδείξω μὲ λόγους ἀναντιῤῥήτους, ὅτι τὸ θαῦμα τοῦτο ἐφευρέθη ἀπὸ τοὺς Δυτικούς, κατὰ τὴν ἐννάτην ἑκατονταετηρίδα. Ἡ ἀπόδειξις μέλλει νὰ ἐκδοθῇ εἰς κἀνὲν ἀκόλουθον μέρος τῶν ἐπιγραφομένων τούτων ἈΤΆΚΤΩΝ.

τὴν μὲ τοὺς Δυτικοὺς ἐπιμιξίαν ἐφθάρη τόσον ἡ βασιλικὴ αὐλὴ, καὶ εἰσεχώρησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας τινὰ ἄλλα ἄτοπα, μικρὰ, τὸ φαινόμενον, καὶ διὰ τοῦτο ἀδιάφορα ἴσως κρινόμενα ἀπὸ πολλοὺς, τοιαῦτα ὅμως, ὁποῖα (ὅτε μάλιστα παραστ'νονται Θεατρικῶς, ὡς δράματα (1), ἐξαλείφουν κατὰ μικρὸν ἀπὸ τὰς ψυχὰς τὰ μεγάλα, ὑποσκάπτουν κατὰ μικρὸν τὰ θεμέλια καὶ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πολιτείας, ἑωσοῦ νὰ μεταβάλωσιν ὅλον τὸ ἔθνος εἰς ἀγέλην Καπουτσίνων, ἀναξίων νὰ φυλάξωσιν ἐλευθερίαν, ἂν τὴν ἔχωσιν, ἀναξίων νὰ τὴν ἀποκτήσωσι ποτὲ, ἂν ἀκόμη δὲν τὴν ἔλαβαν.

Βασιλεῖς βέβαια δὲν θέλει πλέον λάβειν ἡ Ἑλλὰς, ὅτι οὐδὲ συμφέρει εἰς αὐτὴν νὰ βασιλεύεται οὐδὲ ἀπὸ ὅμοιον τοῦ ἀοιδίμου Μάρκου Αὐρηλίου βασιλέα. Βασιλευομένη ὅμως ἀπὸ νόμους, ἐξανάγκης μέλλει νὰ κυβερνᾶται καὶ ἀπὸ ὑπηρέτας νόμων, τοὺς ἄρχοντας· καὶ λατρεύουσα τὸν Χριστὸν, ἐξανάγκης πρέπει νὰ ἔχῃ τελεστὰς μυστηρίων, καὶ διδασκάλους τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ χρεωστεῖ νὰ ἐπαγρυπνῇ καὶ εἰς τῶν ἀρχόντων καὶ εἰς τῶν ἱερωμένων αὐτῆς τὴν διαγωγήν· ἐκείνους καθυποβάλλουσα εἰς τὴν σωτήριον ἀνάγκην νὰ δίδωσι τῆς κυβερνήσεώς των ἀκριβῆ λογαριασμὸν,

(1) Ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὸ κατὰ τὴν μεγάλην παρασκευὴν παρασκευαζόμενον εἰς τινὰς νήσους Σκότος (les ténèbres), καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαρίθμησις ἤθελ' εἶσθαι πολὺ μακρά.

καὶ τοὺς ἱερεῖς παύουσα νὰ βάλλῃ καθημέραν εἰς πειρασμὸν φιλαρχίας καὶ πλεονεξίας μὲ ἀργυρικὰς ἀνοήτους χορηγίας, καὶ μὲ τίτλους ἀντιχριστιανικούς.

Ἴδετε (πάλιν τὸ λέγω) εἰς ποίαν ἐλεεινὴν παράλυσιν ἔφερε τὸ ταλαίπωρον ἔθνος ἡ ἀπόλυτος τῶν Γραικορωμαίων δεσποτῶν ἐξουσία, ἡ ὄχι ἐλαφροτέρα καταδυναστεία καὶ πλεονεξία τῶν ὑπαλλήλων τιτλοφόρων ἀρχόντων, καὶ ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν, ἡ ἀπὸ τὰς τρυφὰς τῶν δυνατῶν ἐξάντλησις τῶν δημοσίων χρημάτων, καὶ ἡ ἀκόλουθος αὐτῆς ἀμέλεια τῆς παιδείας τοῦ ἔθνους· παράλυσιν τοιαύτην, καὶ μέθην χωρὶς οἶνον, ὡς λέγει ὁ προφήτης (1), ὥστε νὰ βλέπῃ τοὺς Τούρκους προχωροῦντας, καὶ σχεδὸν νὰ τοὺς ἐπιθυμῇ, μὲ ἐλπίδα φιλανθρωποτέρας κυβερνήσεως, ἢ κἂν χωρὶς φόβον νὰ πάθῃ ὅσων ἔπασχε χειρότερα.

Ἴδετε προσέτι καὶ ὅσα ἔπραξεν εἰς τοὺς Δυτικοὺς χριστιανοὺς, τῶν ὀλιγαρχικῶν εὐγενῶν ἡ φατρία, ἑνωμένη μὲ τὴν φατρίαν τῆς παπικῆς αὐλῆς (2), καὶ ἀκούετε καθημέραν ὅσα πράσσει ἀκόμη εἰς τὴν δυστυχεστάτην Ἱσπανίαν καὶ τὴν Λυσιτανίαν, μὲ ἐλπίδα νὰ πνίξῃ τὴν παιδείαν τοῦ λαοῦ, νὰ τὸν διαιρέσῃ εἰς φατρίας, διὰ νὰ τὸν κυριεύῃ εὐκολώτερα.

Ὠφελούμενοι λοιπὸν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας ἱστορίας τὰ παραδείγματα, ἂς σπουδάσωμεν νὰ κτίσωμεν

(1) « Οὐαὶ οἱ μεθύοντες ἄνευ οἴνου! » Ησαΐ. κη', 1.

(2) Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. λγ'-λδ'.

ἀπαρχῆς τὴν πολιτείαν μας τοιαύτην, ὥστε νὰ μὴ συγχωρῇ εἰς κἀνέν' ἀργὸν νὰ τρέφεται μὲ τοὺς ἱδρῶτας, ἢ μᾶλλον μὲ τὰ αἵματα, τῶν ἐργαζομένων (1). Καὶ τοῦτο εἶναι ἀσυγκρίτως εὐκολώτερον εἰς ἡμᾶς παρὰ εἰς τὰ πολεμούμενα ἀπὸ προλήψεις εὐγενείας, καὶ θρησκευτικῆς θεοβλαβείας ἔθνη. Τοῦτο κἂν ἐκερδήσαμεν ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν, τὸ σωτήριον καλὸν, νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ Γραικορωμαίους εὐγενεῖς, καὶ ἀπὸ τὸν κίνδυνον νὰ ὑποπέσωμεν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς Ῥώμης· καὶ τῶν ἱερωμένων μας ἡ ἐξουσία, οὐδ' ὅτ' ἀκόμη ἐλειτούργουν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας, ἐξισώθη ποτὲ μὲ τὴν παπικὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν.

Ἃς προσέχωμεν λοιπὸν, μήτ' εὐγένειαν ἄλλην ν' ἀφήσωμεν νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ πολίτευμά μας, παρὰ τὴν εὐγένειαν τῆς φιλοπάτριδος ἀρετῆς, μήτ' ἄλλους ἱερεῖς νὰ σεβώμεθα παρὰ τοὺς διδάσκοντας καὶ μὲ τοὺς λόγους καὶ μὲ τὰ ἔργα τὴν διδασκαλίαν ἐκείνου, ὅστις ἔλεγεν, « Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κό- « σμου τούτου. » (2) Τοιοῦτοι ἱερεῖς, πληροφορημένοι, ὅτι ἡ διδασκαλία των, διὰ νὰ μὴ σπείρεται εἰς πέτρας, πρέπει νὰ διδάσκεται εἰς ψυχὰς προκαλλιεργημένας μὲ παιδείαν, θέλουν φροντίσειν τὴν ἐξάπλωσιν τῆς παιδείας, ὡς μόνον μέσον νὰ καταλάβῃ ὁ λαὸς τὰ

---

(1) « Οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵματι, καὶ ἑτοιμάζων πόλιν ἐν » ἀδικίαις! » Ἀβακ. β', 12.

(2) Ἰωανν. ιή, 36.

ἀληθινά του συμφέροντα, νὰ ὁμονοήσῃ καὶ νὰ συνδεθῇ εἰς τὸν ἱερὸν ζυγὸν τῶν νόμων, μηδὲ ν' ἀφήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του ν' ἀποξηρανθῇ καὶ νὰ περάσῃ ὡς ὀλιγοχρόνιον ἄνθος (1).

Θρησκευτικὴ διδασκαλία δέν μας ἔλειψε ποτέ· καὶ ἀναγνώσεις ἱερὰς ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ κηρύξεις ἐπ' ἄμϐωνος ἠκούαμεν, καὶ εἰς ἀκολουθίας μακρὰς καὶ λιτανείας παρεστέκαμεν συχνά. Καὶ ὅμως ὅλα ταῦτα δὲν ἐκαρποφόρησαν εἰς τὰς ψυχάς μας· σπόρος σπειρόμενος εἰς πέτρας ἐφάνησαν ὅλα, ὡς τὸ ἀπέδειξεν ἡ πρὸ τῆς νῦν κυϐερνήσεως διαγωγὴ τῶν προεστώτων τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων, πλὴν ὀλίγων τινῶν, αἱ διχόνοιαι καὶ ἡ ἀνοικόνομος διοίκησις τῶν δημοσίων χρημάτων, ὀλίγον ἔλειψαν νὰ ἀφανίσωσιν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς καὶ αὐτὸ τῶν Ἑλλήνων τὸ ὄνομα. Διὰ τί τοῦτο; διὰ τί τόση ἀκαρπία ἀπὸ τὸν τόσον καρποφόρον τῆς θρησκείας σπόρον; Διότι ἐσπείρετο εἰς λαὸν ἀπαίδευτον ἀπὸ ἱερατεῖον ἀπαίδευτον· διότι εἰς τὰς ἱερὰς συνάξεις καὶ ἀκολουθίας μὲ μόνα τὰ σώματα ἐγεμίζαμεν τοὺς θρόνους καὶ τὰ στασίδια· ἡ δὲ ψυχὴ τῶν μὲν κοσμικῶν ἠσχολεῖτο, ὡς καὶ πρὶν ἐμϐῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καθενὸς εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὸ ἐργαστήριον, τῶν δὲ ἱερέων καθενὸς ἐπαρατήρει τὸ πλήρωμα τοῦ δίσκου, ὡς θερμόμε-

(1) « Συνάχθητε καὶ συνδέθητε ἔθνος ἀπαίδευτον, πρὸ τοῦ γε-
» νέσθαι ὑμᾶς ὡς ἄνθος παραπορευόμενον, πρὸ τοῦ ἐπελθεῖν ἐφ'
» ὑμᾶς ὀργὴν κυρίου. Σοφον. β', 1-2.

τρον τῆς ἀπαιδεύτου τῶν κοσμικῶν εὐλαβείας· « Οὗτος ὁ « λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω » ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. » (1)

Οἱ ὑπηρετοῦντες τὸν ναὸν δίκαιον εἶναι καὶ νὰ τρέφωνται ἀπὸ τὸν ναόν· ἀλλὰ νὰ τρέφωνται, καὶ ὄχι νὰ τρυφῶσι· μηδὲ νὰ τρέφωνται πλὴν ὅσοι εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ναοῦ, ἀναλόγως μὲ τὸ πλῆθος τῶν κατοίκων ἑκάστης πόλεως. Τοὺς ὑπὲρ τὴν χρείαν τοῦ λαοῦ σωρευομένους εἰς μίαν ἐκκλησίαν πολλοὺς ἀργοὺς ἱερεῖς, μόνη ἡ ἀργία ἀρκεῖ νὰ ἀναγκάσῃ εἰς πορισμοὺς χρημάτων ἀτόπους, καὶ νὰ τοὺς καταστήσῃ ἀντὶ σεβασμίων διακόνων τοῦ εὐαγγελίου, ἀληθεῖς διακοναρίους καὶ ψωμοζήτας εἰς τὴν ὑπόληψιν τῶν πολλῶν, ἀληθεῖς ἐμπαίκτας καὶ διώκτας τῆς Θρησκείας, ἱκανοὺς νὰ τὴν ἐξαλείψωσιν ὁλότελα καὶ ἀπὸ τὰς ψυχὰς τοῦ λαοῦ.

Διότι ἀφοῦ μίαν φορὰν ὁ λαὸς φθάσῃ νὰ καταφρονήσῃ τοὺς ἱερεῖς του, δὲν ἀργεῖ νὰ μεταφέρῃ τὴν καταφρόνησιν, ἢ κἂν τὴν ἀδιαφορίαν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Θρησκείαν. Ὀλίγοι ἰσχύουν νὰ καταλάβωσιν, ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀτιμάζεται ἡ Θρησκεία δια τὴν ἄτιμον διαγωγὴν τῶν ὑπουργῶν της, ἐπειδὴ καὶ κατ' αὐτὰς αὐτῆς τὰς ἀρχὰς, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπαγγελλομένους αὐτὴν, τὴν ἔκαμαν ἀληθῆ πλούτου πορισμόν (2). Πολὺ

---

(1) Μαρκ. ζ', 6.
(2) Α. Πρὸς Τιμόθ. ϛ', 5.

πλειότεροι κατὰ δυστυχίαν εἶναι οἱ συλλογιζόμενοι τοὺς ὀλεθρίους τούτους λογισμούς· « Ἂν ἡ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς μας » διδασκομένη θρησκεία ἦτον ἀληθὴς, ἔπρεπε πρώ- » τους αὐτοὺς νὰ πείσῃ εἰς τὰ παραγγέλματά της. » Ἐκείνη τοὺς διδάσκει τὸ, Ἔχοντες διατροφὰς καὶ » σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθησόμεθα (1), » καὶ οὗτοι τρυφοῦν καὶ λαμπροσκεπάζονται μὲ συβα- » ριτῶν φορέματα· ἐκείνη τοὺς παραγγέλλει νὰ ταπει- » νοφρονῶσιν ὡς ἀληθινοὶ τοῦ Χριστοῦ διάκονοι, φωνά- » ζουσα καθημέραν εἰς αὐτούς· Οἱ ἄρχοντες τῶν » ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ με- » γάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως » δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν » μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος (2)· » καὶ οὗτοι τοῦτο μόνον διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας » καὶ σατράπας τῶν ἐθνῶν, ὅτι κατεστάθησαν Πανο- » σιώτατοι, Πανιερώτατοι καὶ Παναγιώτατοι σατράπαι » τοῦ χριστιανισμοῦ. » Τοιαῦτα φρονήματα, τοιούτους ὀλεθρίους δισταγμοὺς γεννᾷ εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων ἡ κακὴ διαγωγὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν· καὶ τοιούτους πραγματικῶς ἐγέννησε καὶ τρέφει εἰς τοὺς Δυτικοὺς, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ὀλίγοι σήμερον πληροφοροῦνται τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, σκανδαλιζόμενοι καθημέραν ἀπὸ τοὺς ψωμοζήτας των Μοναχοὺς, ἀπὸ

(1) Α. Πρὸς Τιμόθ. ς', 8.
(2) Ματθ. κ', 25.

τὴν φιλαρχίαν καὶ πλεονεξίαν τῶν ἱερωμένων καὶ τὴν ἀκατάπαυστον αὐτῶν σπουδὴν νὰ καταπνίξωσι τὴν παιδείαν, ὄχι δι' ἄλλο, πλὴν διότι ἡ παιδεία ἀναγκάζει καὶ τοὺς φιλάρχους νὰ ἄρχωνται ἀπὸ νόμους, καὶ τοὺς πλεονέκτας νὰ ἀπέχωσι τὰς χεῖρας ἀπ' ὅ,τι δὲν ἀπέκτησαν μὲ τοὺς κόπους των.

Ἐπιθυμεῖτε, φίλοι ὁμογενεῖς, νὰ ἦσθε, νὰ μείνετε διὰ παντὸς, ὡς ἐπαγγέλλεσθε, χριστιανοί; σπουδάσετε ν' ἀποκτήσετε ἱερωμένους τῷόντι χριστιανούς· καὶ τοιοῦτοι ἱερωμένοι, ἐχθροὶ φιλαρχίας καὶ πλεονεξίας, δὲν ἐξαλείφθησαν ὁλότελα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τούτων τὸ παράδειγμα ἀναγκάσετε καὶ τοὺς λοιποὺς νὰ ἔχωσι πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν. Τρέφετέ τους ἐντίμως ὡς πατέρας, σέβεσθέ τους ὡς διδασκάλους τοῦ εὐαγγελίου· ἀλλὰ μὴ συγχωρήσετε εἰς αὐτοὺς ἄλλην ἀρχὴν παρὰ τὴν ἐνεργουμένην εἰς αὐτοὺς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς πατρικὴν ἀρχὴν, μηδὲ πλοῦτον ἄλλον παρὰ τὸν εὐσεβῆ πορισμὸν τῆς αὐταρκείας (1).

Ἐπαρατηρήθη καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν πρὸ πολλοῦ ἀποδειγμένον, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη εἰς τοὺς ἱερωμένους πλέον παρὰ τοὺς κοσμικοὺς ἐξάπτονται, καὶ γίνονται θηριωδέστερα, ἀφοῦ μίαν φορὰν λάβωσιν εἴσοδον εἰς τὰς ψυχάς των· καὶ τοὺς ἐμπλέκουν εἰς ἀληθινὴν παγίδα διαβόλου, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος (2),

---

(1) «Ἔςι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας» Α. Τιμοθ. ϛ', 6.

(2) Α. Πρὸς Τιμόθ. ϛ', 9.

ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἰσχύουν πλέον νὰ ἀπολυθῶσιν. Ὁ φίλαρχος ἱερωμένος καταντᾷ εἰς φονικὸν τύραννον (1)· ὁ φιλόπλουτος εἰς αἰσχροκερδῆ γόητα (2), καὶ ὁ φιλήδονος γίνεται ἵππος θηλυμανής (3).

---

(1) Ἀρκεῖ εἰς ἀπόδειξιν τὸ σατανικὸν δικαστήριον τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως, εὕρημα τῶν Δυτικῶν ἱερέων, διὰ νὰ μὴ καταριθμῶ τὴν περιβόητον μιαιφονίαν τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου, καὶ τὰς ἄλλας πολλὰς κατὰ πόλεις καὶ χώρας σφαγὰς, πυρπολήσεις, παντὸς εἴδους βασάνους αἱρετικῶν, Ἰουδαίων, τολμηθείσας ἄλλας ἀμέσως ἀπὸ ἱερωμένους, καὶ ἄλλας διὰ κοσμικῶν θεοστέπτων ἡγεμόνων, χρισμένων ἀπὸ ἱερεῖς καὶ κατηχημένων εἰς ἱερατικὰ σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ πρῶτον μάθημα ἀκόμη καὶ σήμερον εἶναι, ὅτι ἔξω τῆς ἐκκλησίας των δὲν εἶναι σωτηρία. Συνέβησαν (δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἀρνηθῶ) καὶ εἰς τοὺς χρόνους τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας μεταξὺ τῶν ἀνατολικῶν τοιαῦται θεοβλάβειαι· ἀλλὰ παραβαλλόμεναι πρὸς τῆς Ῥώμης τὰς φρικτὰς ἀνομίας λογίζονται μικρότατα ἁμαρτήματα. Ὁ Γίββων, κριτὴς ἀδυσώπητος καὶ τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τῶν Δυτικῶν, ἀναγκάζεται ὅμως νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι τῆς Ἀνατολῆς οἱ ἐπίσκοποι, παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς Δυτικοὺς ἐπισκόπους, ἤθελαν κριθῆν γνήσιοι τῶν Ἀποστόλων διάδοχοι. Ἰδοὺ τί λέγει περὶ τῆς αὐλῆς τῆς Ῥώμης: Son avarice était tyrannique, son despotisme odieux...., ses innovations étaient d'ailleurs plus rapides et plus scandaleuses..., les mœurs des prêtres latins étaient plus corrompues, et les évêques de l'Orient auraient pu passer pour les successeurs des Apôtres, si on les eût comparés à ces prélats puissans, qui maniaient tour-à-tour la crosse, le sceptre et l'épée. Gibbon, *Histoir. de la décad. et de la chut. de l'Emp. Rom.*, tom. XI, pag. 25.

(2) Γνωσταὶ εἶναι τῶν περασμένων ἑκατονταετηρίδων αἱ σιμωνίαι, καὶ αἱ λοιπαὶ γοητικαὶ αἰσχροκέρδειαι τῆς παπικῆς αὐλῆς· τὰ συγχωροχάρτιά της (indulgences) ἐγέννησαν τὸν Λουθηρανισμὸν, τὸν Καλβινισμὸν καὶ πολλὰς ἄλλας αἱρέσεις.

(3) Ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ πλοῦτος εἰς τοὺς ἱερωμένους ἢ Μοναχοὺς γεννῶσι πρώτας τὰς Σαρδαναπαλικὰς τραπέζας, τὰς ὁποίας κατ' ἀνάγκην φυ-

Μὴ δώσετε ἀφορμὴν, φίλοι ὁμογενεῖς, εἰς κἀνὲν ἀπὸ τοιαῦτα σκάνδαλα πλουτίζοντες ἱερωμένους, ἢ εἰσάγοντες αὐτοὺς εἰς πολιτικὰ ἀξιώματα· καὶ θέλετε, ὄχι εἰσμακρὰν, στολίσειν τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν θρησκείαν μὲ ἄνδρας ἀληθῶς ὁσίους, ἀληθῶς ἁγίους, ἀληθῶς ὠμματωμένους καὶ βλέποντας (1), ἱκανοὺς νὰ σᾶς ὁδηγῶσιν εἰς τῆς ἀρετῆς τὸν δρόμον χωρὶς πρόσκομμα (2)· ἱκανοὺς ἀκόμη καὶ νὰ δείξωσι, πόσον σεμνοτέρα καὶ σεβασμιωτέρα εἶναι ἡ ἐκκλησία μας παρὰ τὴν Παπικὴν αὐλὴν, ἥτις κατὰ τὴν δεκάτην ἐννάτην ἑκατονταετηρίδα ἐτόλμησε ν' ἀναστήσῃ τῶν Ἰησουϊτῶν τὸ τάγμα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ λαοῦ της τὴν ὀμμά-

---

σικὴν ἀκολουθεῖ ἡ εἰς τὰ ἀφροδίσια ὁρμή. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο ἐὰν ἴσως τινὲς ἀπὸ τοὺς ἀνατολικοὺς δὲν ἐφάνησαν ἀθῶοι, ἐπρονόησαν κἂν οἱ πλειότεροι ν' ἀποφύγωσι τὸ σκάνδαλον. Τῶν Δυτικῶν ἡ περὶ ταῦτα ἱππικὴ θηλυμανία, ἀντὶ νὰ φροντίσῃ τὴν κρύψιν τῶν αἰσχρῶν, ὡμοίασε τὴν ἀναισχυντίαν ἐκείνου περὶ τοῦ ὁποίου εἶπεν ὁ Δαυὶδ τὸ « Ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, » καὶ ὁ ἀδικῶν ἐνευλογεῖται. » Γέμει ἡ ἱςορία ἀπὸ παραδείγματα τοσαύτης ἀναισχυντίας Παπῶν, Καρδιναλίων, Μοναχῶν καὶ ἄλλων ἱερωμένων (Ἴδε Συμϐ. τρ. ἐπισκόπ. σημ. 26, 50, 68). Τοῦ περιϐοήτου Πάπα, Ἀλεξάνδρου ἕκτου (ἔτ. 1492), ὁ βίος σύγκειται, ὡς λέγει ἡ ἱςορία, ἀπὸ ἁρπαγὰς, ἐπιορκίας, βακχείας, ἱεροσυλίας, ἀσελγείας, αἱμομιξίας, φαρμακείας καὶ φόνους (DAUNOU, *Ess. histor.*, *etc.*, tom. I, pag. 283).

(1) ΒΛΕΠΟΝΤΑΣ ὀνομάζει ἡ γραφὴ τοὺς ἀληθεῖς διδασκάλους τοῦ λαοῦ, « Ἐν λόγοις Σαμουὴλ τοῦ βλέποντος... καὶ ἐπὶ λόγων Γὰδ τοῦ » βλέποντος. » Παραλειπομ. Α'. κθ', 29.

(2) Α. Κορινθ. ί, 32. Ῥωμ. ιδ', 13.

τωσιν· πόσον πλέον φροντίζει, ὡς μήτηρ φιλόστοργος, νὰ ἔχωσι τὰ πρόβατά της τὴν ἡμερότητα, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν κτηνωδίαν τῶν προβάτων.

Καὶ ταῦτα μὲν, ὁμογενεῖς καὶ ὁμόδοξοι φίλοι, περὶ τῶν κατὰ πόλεις ὑπουργούντων καὶ διοικούντων τὰς ἐκκλησίας ἱερωμένων.

Περὶ δὲ τῶν Μοναχῶν, λέγω ὅ,τι εἶπα καὶ ἄλλοτε· ἡ εἰς τὰς πόλεις διατριβή των ἀντιφάσκει μὲ αὐτὴν τοῦ ΜΟΝΑΧΟΥ͂ τὴν ὀνομασίαν. Σωτηριωδέστερον καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς ἡμᾶς ὅλους ἤθελ' εἶσθαι, νὰ κατασταθῶσιν ἀντὶ Μοναχῶν κοινωνικοί, νὰ συζῶσι, νὰ συνεργάζωνται καὶ νὰ συναπολαύωσι μὲ τοὺς λοιπούς των ἀδελφοὺς τῆς κοινῆς ἐργασίας τοὺς καρπούς.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐφαντάσθησαν, ὅτι χωριζόμενοι ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ περικλειόμενοι εἰς Μοναστήρια κτισμένα μὲ χρυσόβουλλα Γραικορωμαϊκὰ, καὶ προικισμένα μὲ Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων δωρεὰς, σώζουν τὴν ψυχήν των εὐκολώτερα παρ' ἡμᾶς, ἡ σήμερον εὐτυχῶς ἐλευθερωθεῖσα Ἑλλὰς, κατοικημένη ἀπὸ Γραικοὺς, καὶ ὄχι πλέον ἀπὸ Ῥωμαίους ἢ Γραικορωμαίους, ἀφίνει καὶ τοὺς ὄντας Μοναχοὺς, καὶ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μονάσωσιν, ἐλευθέρους νὰ ζῶσιν ὡς θέλουν· δὲν ἐμπορεῖ ὅμως νὰ ἀναστήσῃ τὰς ἀφανισθείσας δωρεὰς, ἐπειδὴ αἱ τοιαῦται μάλιστα δωρεαὶ φορολογούμεναι μὲ βίαν ἀπὸ λαὸν ἐργάτην, διὰ νὰ χαρίζωνται εἰς ἀργοὺς, τὴν ὑπέταξαν εἰς τὸν ἄγριον τῶν Τούρκων ζυγόν. Δὲν εἶναι περιπλέον δυνατὴ οὐδὲ τὰς μέχρι τοῦ νῦν

ἑκουσίους ἐλεημοσύνας νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς Μοναχούς.

Παρὰ τὴν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀναγκαίαν εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν κατὰ πόλεις ναῶν δαπάνην, διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ πορισμοὺς ἀσχήμονας, χρεωστεῖ ἀκόμη τῶν Ἑλλήνων ἡ κυβέρνησις νὰ οἰκονομῇ ἀκριβέστατα τοὺς πόρους τῆς πολιτείας, μηδὲ νὰ τοὺς δαπανᾷ πλὴν εἰς τὰς ἀπαραιτήτους χρείας τοῦ κοινοῦ, καὶ ἐξαιρέτως τὴν παιδείαν τοῦ γένους, μόνον μέσον ἱκανὸν νὰ φυλάξῃ τὴν μὲ τόσα αἵματα ἀποκτημένην ἐλευθερίαν. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νεοκατάστατον πολιτείαν, ἔχουσαν χρείαν ἀπὸ ἐργάτας γεωργίας, ἐργάτας τεχνῶν, ἐργάτας ἐπιστήμης καὶ παιδείας τοῦ ἔθνους, δὲν συγχωρεῖται πλέον νὰ τρέφῃ ἀργούς· καὶ ἔχουσαν ἱερεῖς πολίτας, προσευχομένους καθημέραν ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἤθελ' εἶσθαι καὶ περιττὸν καὶ γελοῖον νὰ πληρόνῃ προσευχὰς ἐγκλείστων καὶ τῆς πολιτείας ἀλλοτρίων Μοναχῶν.

Πάλιν τὸ λέγω· οὐδεὶς ἔχει δίκαιον νὰ ἐμποδίσῃ τὸν θέλοντα νὰ μονάσῃ, ὡς οὐδὲ νὰ κλείσῃ τὰ Μοναστήρια· ἀλλ' ἡ πολιτεία, καὶ θησαυροὺς ἀπείρους ἐὰν ἀποκτήσῃ, δικαιότερον κρίνει νὰ τοὺς δαπανᾷ εἰς τὰς ἀπείρους αὐτῆς χρείας, παρὰ νὰ τοὺς ἐλαττώσῃ ἕνα μόνον ὀβολὸν, εἰς χάριν ἀνθρώπων ὁλότελ' ἀχρήστων εἰς αὐτήν. Εἴθε γινόμενοι πολῖται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν πολιτείαν! ν' ἀπολαύωσιν ἐργαζόμενοι τοὺς κόπους τῶν ἄλλων, ἀντιδίδοντες τοὺς ἰδίους εἰς τοὺς ἄλλους, νὰ συζῶσι μ' ἐλευθέρους ἀδελφοὺς ἐλεύθεροι, μηδὲ ν'

ἀναγκάζωνται οὔτε σπαταλῶντας Ἡγουμένους νὰ στηλιτεύωσιν (1), οὔτ' εἰς ἀπολύτους ἄρχοντας ἁγίους καὶ θεοσέπτους (2) νὰ καταφεύγωσιν, ὡς ἔκαμνε, δι' ἀνάγκην πλέον παρὰ διὰ πλεονεξίαν, ὁ ταλαίπωρος Πτωχοπρόδρομος.

Μόλις ἔφθασα εἰς τὸ τέλος ὅσων ἔκρινα ἀναγκαίων νὰ φανερώσω εἰς τοὺς ὁμογενεῖς, καὶ αἰσθάνομαι τώρα, ὅτι ἐνδέχεται τινὲς ἐξ αὐτῶν, ἀντὶ νὰ γνωρίσωσι τὴν ἀνάγκην αὐτῶν, νὰ τὰ ὀνειδίσωσιν, ὡς ὑπερβολὴ σκληρά, καὶ τὸ χειρότερον νὰ μὲ κρίνωσιν ἢ κατήγορον τῆς πατρίου μου θρησκείας, ἢ θεοβλαβῆ διώκτην τῶν ἑτεροθρήσκων. Εἰς τοὺς τοιούτους λοιπὸν κριτάς, ἂν εὑρεθῶσι τινὲς τοιοῦτοι, ἀπολογούμενος λέγω.

Ἀπὸ τὴν πάτριόν μου θρησκείαν δὲν ἐξέκλινα ποτέ· ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπὲρ αὐτῆς πάλιν τόσος ζῆλος, ὥστε νὰ μὲ κάμῃ διώκτην τῶν ἀλλοτρίων θρησκειῶν, μ' ἐφάνη πάντοτε, ἢ ἐνθουσιαστοῦ μανιώδης ζῆλος, ἐναντίος εἰς τὰ παραγγέλματα τῆς θρησκείας, ἢ σχηματισμὸς ὑποκριτοῦ, μεταχειριζομένου τὴν θρησκείαν ὡς ὄργανον νὰ πληρόνῃ τὰς ἐπιθυμίας του.

Πρᾶγμα δεινόν, ὁμογενεῖς φίλοι, φοβερίζει καὶ τὴν ἐκ παλαιοῦ παραδοθεῖσαν εἰς ἡμᾶς ἀνατολικὴν διδασκαλίαν, καὶ τὴν ἀκόμη νεαρὰν καὶ ἄπηκτον ἡμῶν πολι-

(1) Ἴδε Πτωχοπροδρ. Β. 116-121, 158-218, 300-426.
(2) Ἴδ. τὸν αὐτ. Β, 504.

τείαν· καὶ τοῦ δεινοῦ τούτου ὁ φόβος μ' ἐκίνησε, καὶ τὰ μοναχικὰ πολυπληθῆ καὶ πολυώνυμα τῶν Δυτικῶν τάγματα νὰ κατηγορήσω, καὶ τοὺς ἡμετέρους μοναχοὺς νὰ δείξω, ὅτι καθὼς συνήργησαν εἰς τὴν πτῶσιν τῆς ποτέ μας ἐλευθερίας, οὕτω δύνανται καὶ πάλιν νὰ βλάψωσι τὴν ἀνάκτησιν αὐτῆς, ἂν ἐπιμένωσι νὰ πληθύνωνται, ὡς πρότερον, καὶ ν' ἀπολαύωσιν ἀργοὶ τῶν ἐργαζομένων τοὺς κόπους, ὡς πρότερον.

Ἴδετε τῶν Δυτικῶν Μοναχῶν τὴν διαγωγὴν, καὶ ἐξαιρέτως τὰς ἀπὸ τοὺς Ἰησουΐτας προξενηθείσας πάλαι, καὶ προξενουμένας ἔτι σήμερον εἰς πολλὰ μέρη τῆς φωτισμένης Εὐρώπης ταραχάς. Σᾶς ἐδιηγήθην καὶ ἄλλοτε (1) τῶν νέων τούτων Φαρισαίων τὰς παγίδας, καὶ σᾶς ἐπαρακάλεσα νὰ φυλάσσεσθε τὴν εἴσοδον αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ περὶ αὐτῆς ὅμως φόβος μου δὲν ἦτο πλὴν φόβος πράγματος ἐνδεχομένου καὶ μέλλοντος. Ἀλλὰ τὸ μυστήριον τῆς ἀνομίας ἤδη ἐνεργεῖται, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος (2), οὐδ' εἶναι πλέον ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν μελλόντων.

Οἱ Ἰησουΐται, ἂν καὶ ἴσχυσαν νὰ ταράξωσι τινὰς λαοὺς τῆς φωτισμένης Εὐρώπης, φοβοῦνται ὅμως ἀκόμη καὶ τὸν ἀπὸ τὰ φῶτα καθημερινὸν πόλεμον, καὶ τοὺς δυνατοὺς νὰ γεννηθῶσιν ἐξ αἰτίας των ἐμφυλίους πολέμους, τοὺς ὁποίους προβλέπουν ὅτι δὲν θέλουν παύσειν,

(1) Ἴδε τὰ εἰς τὰ Ἀπομνημ. τοῦ Ξενοφ. Προλεγόμεν. σελ. ξέ.

(2) Β. Πρὸς Θεσσαλονικ. β', 7.

ἂν δὲν παύσῃ τὄνομα τῶν Ἰησουϊτῶν ν' ἀκούεται πλέον εἰς τὸν κόσμον.

Ταῦτα φοβούμενοι, σπουδάζουν νὰ στερεώσωσι τὴν ὕπαρξίν των ἐπάνω τῆς ἀπαιδευσίας τῶν λαῶν, καὶ καταφεύγουν ὅπου βλέπουν πλειοτέραν δεισιδαιμονίαν, καὶ ὅθεν ἐλπίζουν ν' ἀποκτήσωσι πλειοτέρους προσηλύτους. Τοιαύτην ἔκριναν καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἤρχισαν νὰ σπείρωσι τὴν ἀντίσχριστον διδασκαλίαν των καὶ εἰς αὐτὴν, μὲ ἐλπίδα νὰ τὴν ἔχωσι τελευταῖον καταφύγιον, ἂν ἀποκλεισθῶσιν ὁλότελα ἀπὸ τὴν φωτισμένην Εὐρώπην.

Ἂν ἐμάθετε ἕως τώρα τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρουσίαν αὐτῶν, δὲν ἐγνωρίσετε ἴσως ἀκόμη, καὶ ποῖα μέσα μεταχειρίζονται νὰ ἀπατήσωσι τοὺς προσκολλημένους εἰς τὴν ἐκκλησίαν των ἡμετέρους ἀδελφοὺς καὶ συμπολίτας χριστιανούς. Ἐνθυμᾶσθε, βέβαια, ὅ,τι ἱστόρησα (1) περὶ τῆς νέας τῶν Ἰησουϊτῶν λατρείας εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τῆς Μαρίας. Ἡ Καρδιολατρεία τοῦ Ἰησοῦ ἐγεννήθη περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ Ἰησουΐτην, ὅστις τὴν εἶχε παραλάβειν ἀπὸ πνευματικοθυγατέραν του Καλογραίαν. Εἰς αὐτὴν ἔπειτα ἐπροστέθη (πάλιν ἀπὸ Ἰησουΐτας) ἡ Καρδιολατρεία τῆς Μαρίας, καὶ δὲν ἔμεινε πλέον παρὰ νὰ καταμελίσωσι καὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὴν Μαρίαν, καὶ νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὸν χριστιανισμὸν τόσας νέας λατρείας,

---

(1) Ἴδε τὰ εἰς τὸν Λυκοῦργ. κατὰ Λεωκρατ. Προλεγόμεν. σελ. ογ'—οδ'.

ὅσα μέλη εἶχεν ὁ Χριστὸς καὶ ἡ πανάχραντος αὐτοῦ μήτηρ, ἡ Μαρία.

Ἕως ἐδῶ δὲν ἔχομεν δίκαιον οὔτε τῶν Ἰησουϊτῶν τὴν διόρθωσιν νὰ φροντίζωμεν, οὔτε τῆς δυναμένης νὰ τοὺς διορθώσῃ πνευματικῆς καὶ κοσμικῆς ἐξουσίας τὴν ἀμέλειαν νὰ ὀνειδίσωμεν· Αὐτοὶ ὄψονται! Ἀλλ' οἱ Ἰησουῖται, οἱ ὁποῖοι ἐνωχλοῦσαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτε ἔτι ἡ Ἑλλὰς ἀνεστέναζεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ τυράννου (1), ἑτοιμάζονται νὰ ἐμβῶσιν εἰς αὐτὴν καὶ πλειότεροι καὶ προθυμότεροι, τώρα μάλιστα, ἀφορμὴν ἔχοντες τὴν μέλλουσαν ἐκστρατείαν τῶν Γάλλων εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀπὸ τοὺς Γάλλους δὲν ἔχομεν νὰ φοβώμεθα τίποτε. Τοῦ φιλανθρώπου τούτου γένους ἡ ἕως τώρα συμπάθεια εἰς τὰς συμφορὰς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀρκετὴ ἐγγύησις, ὅτι δὲν θέλουν παύσειν νὰ μᾶς φιλανθρωπεύωνται καὶ τουλοιποῦ εἰς πᾶσαν περίστασιν. Αὕτη των ἡ φιλανθρωπία μᾶς βεβαιόνει, ὅτι καὶ ἡ ἀπάνθρωπος δευτέρα τῆς ταλαιπώρου Χίου παράδοσις εἰς τοὺς Τούρκους δὲν ἔγινεν ἔργον τῶν Γάλλων. Τὸ ἐτόλμησαν, ἄβουλα καὶ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ βασιλέως, οἱ αὐτοὶ ἐκεῖνοι ὑπουργοὶ τοῦ κράτους, οἱ ὁποῖοι ἐτόλμησαν νὰ ἐμβάσωσι καὶ τοὺς Ἰησουΐτας εἰς τὴν πατρίδα των.

Ὅπως ἂν κριθῶσι τὰ περὶ τούτου, οἱ Ἰησουῖται εἶναι

---

(1) Ἔμβαιναν καὶ ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἦτον ἔτι ὑπὸ τὸν ζυγόν· ἀλλ' ὁ τύραννος τοὺς ἔβλεπε πάντοτε, καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς ὁμοθρήσκους των, μὲ ὑποψίαν.

εἰς ἡμᾶς φοβεροὶ, καὶ τούτους πρέπει νὰ προσέχωμεν. Διὰ νὰ καταλάβετε, φίλοι ὁμογενεῖς, τί εἶναι ἱκανοὶ νὰ πράξωσιν εἰς τὴν ἐλευθερωμένην Ἑλλάδα, συλλογίσθητε τί ἔκαμναν, ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἐτυραννεῖτο ἀκόμη. Δύω ἢ τρία ἔτη πρὸ τῆς πρώτης καταστροφῆς τῆς Χίου, ἐφάνη εἰς τὴν δυστυχῆ νῆσον ταύτην ἕνας ἀπόστολος τῆς Ῥώμης Ἰησουίτης, ὁ Πατὴρ Φ. ὅστις εἰσέβασεν εἰς τοὺς ναοὺς τῶν ἑτεροθρήσκων ἀδελφῶν μας τὴν Καρδιολατρείαν τῆς Μαρίας, κ' ἐδίδαξε τὴν νέαν ταύτην εὐλάβειαν μὲ τόσην θεοβλάβειαν, ὥστε πολλοὶ νέοι καὶ πολλαὶ νέαι, ἀπαρνούμενοι τὸν κόσμον, κατέφυγαν εἰς τὴν Καρδιολατρείαν, ὡς εἰς μόνην ἄγκυραν τῆς σωτηρίας των.

Τοῦτο μόνον τὸ περὶ τῆς Χίου ἐγνώρισα ἕως τώρα· πιθανὸν ὅμως ὅτι τὸ αὐτὸ δρᾶμα ἐπαίχθη καὶ εἰς ἄλλας νήσους, ὅπου εὑρίσκονται Ἕλληνες τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ θέλει παίζεσθαι συχνότερα καὶ ζωηρότερα εὐθὺς ἀποῦ παύσῃ ἡ κατέχουσα ἀκόμη τὴν Ἑλλάδα ταραχή.

» Τί μᾶς μέλει περὶ τούτου; ἤθελαν εἰπεῖν ἢ συλλο-
» γισθῆν τινές· καὶ οἱ δραματουργοὶ καὶ οἱ θεαταὶ τοῦ
» δράματος δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν αὐλήν· εἰς
» τὴν χωριστὴν αὐτῶν αὐλὴν εἶναι κύριοι νὰ παίζωσιν,
» ἂν τοὺς ἀρέσκῃ, καὶ αὐτὸ τὸ τόσον τερπνὸν εἰς τοὺς
» ὄχλους δρᾶμα, τὰς Μαριονέτας. »

Οὐδ' ἐμὲ ἤθελε μέλει πολὺ, ἐὰν οἱ καρδιολάτραι, καὶ οἱ παρόντες καὶ οἱ μέλλοντες, ἦσαν ἑτερογενεῖς, ὡς

εἶναι καὶ ἑτερόδοξοι. Ἀλλ' αὐτοὶ εἶναι τοῦ αὐτοῦ γένους μὲ ἡμᾶς ἀδελφοὶ, τῆς αὐτῆς πολιτείας μέλη, της αὐτῆς ἐλευθερίας συμμέτοχοι. Ἐὰν ἦναι τῶν ἀδυνάτων νὰ ἐπαινέσωμεν τὰ θρησκευτικά των δόγματα, χωρὶς νὰ φανῶμεν ἀδιάφοροι εἰς τὰ ἡμέτερα, δυνατὸν ὅμως καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον εἶναι νὰ τοὺς θεωρῶμεν ὡς ἀδελφοὺς, καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσωμεν μὲ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἄδολον ἀγάπην νὰ μᾶς ἀγαπῶσι καὶ αὐτοὶ ὡς ἀδελφούς.

Ταύτην τὴν ἀγάπην φοβούμενοι οἱ ἐκκλησιαστικοί των, ἐσπούδασαν, ἀπὸ τῆς πτώσεως ἔτι τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας μέχρι τῆς σήμερον, νὰ σπείρωσιν εἰς τὰς ψυχάς των τὸ πρὸς ἡμᾶς μῖσος· καὶ εἰς τοῦτο ἐμεταχειρίσθησαν δύο μέσα. Τὸ πρῶτον ἦτο νὰ αὐξάνωσι τὴν ποίμνην των, σύροντες ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας ὅσους ἐδύναντο νὰ πλανήσωσι, μὲ πολὺ πλειότερον ζῆλον, ὅσου εἶναι χρεία εἰς ἐπιστροφὴν Ἰουδαίων ἢ Τούρκων. Τοῦτο δὲν τοὺς ὠφέλησε πολύ· διότι δὲν ηὗραν εἰς ἡμᾶς τόσην ἠλίθιον εὐκολίαν, ὅσην ἔδειξαν οἱ κακοδαίμονες Ἀρμένιοι. Ἐμεταχειρίσθησαν λοιπὸν τὸ ἄλλο μέσον, αὐξάνοντες τὸ Τυπικὸν αὐτῶν μὲ ἱεροπραξίας δραματικὰς, ἀνομοίας τοῦ Ἀνατολικοῦ τύπου, πληροφορημένοι, ὅτι τῆς τοιαύτης ἀνομοιότητος ἡ αὔξησις ἔμελλε φυσικὰ ν' αὐξήσῃ καὶ τὴν ἀπὸ τοὺς Ἀνατολικοὺς ἀποστροφήν.

Τοιαύτη ἀποστροφὴ, ἕως ἤμεθα μ' αὐτοὺς ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων, ἂν καὶ λυπηρὰ, δέν μας ἔβλαπτε πολύ. Σήμερον ὅμως, ὄντες τοῦ αὐτοῦ γένους, τῆς αὐτῆς μητρὸς καὶ πατρίδος τέκνα, μετέχοντες ἰσονόμως τῆς

αὐτῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, ἀφίνωμεν ἐλευθέρους ἀλλήλους νὰ φυλάσσῃ καθεῖς τὴν ὁποίαν παρέλαβεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του θρησκείαν· ἀλλὰ χρεωστοῦμεν νὰ ἐμποδίζωμεν τῶν θρησκευτικῶν διαφορῶν τὴν περαιτέρω προχώρησιν, καὶ νὰ μακρύνωμεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὡς κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐχθρούς, τοὺς σπουδάζοντας νὰ τὰς αὐξήσωσιν.

Διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο, χωρὶς γογγυσμὸν, δίκαιον εἶναι νὰ ὑποτάσσωνται καὶ τῆς Δύσεως ὡς καὶ τῆς Ἀνατολῆς οἱ ἱερωμένοι εἰς τοὺς αὐτοὺς πολιτικοὺς νόμους τῆς Ἑλλάδος· δίκαιον εἶναι νὰ ἐκλέγωνται Γραικοὶ ἀπὸ Γραικοὺς, καὶ ὄχι ἀπὸ κανὲν ἄλλο ξένον γένος· δίκαιον εἶναι νὰ μὴ πολυπλασιάζωνται ὑπὲρ τὴν χρείαν, ἀλλὰ νὰ ἀναλογῇ ὁ ἀριθμός των μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαζομένων· δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον πρὸ πάντων εἶναι, ὅταν ἡ παιδεία ἁπλωθῇ ἐπιπλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ μὴ χειροτονῆται, μήτε Δυτικὸς μήτ' Ἀνατολικὸς εἰς κανὲν ἱερατικὸν ὑπούργημα ἱερωμένος ἀπαίδευτος· δίκαιον εἶναι μήτε ναὸς νὰ ἀνεγείρεται, μήτε μοναστήριον νέον ν' ἀνοίγεται, χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆς κυβερνήσεως· δίκαιον εἶναι νὰ μὴ συγχωρῆται μακρὰ διατριβὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα μήτ' εἰς Ἀνατολικὸν μήτ' εἰς Δυτικὸν ἱερωμένον ἢ μοναχὸν ἄλλον, παρὰ τοὺς ὑπουργοῦντας τὰς ἐκκλησίας, ἢ τοὺς φυλακισμένους πρὸ πολλοῦ εἰς μοναστήρια, ἑωσοῦ εὑρίσκονται ἀκόμη τοιαῦται φυλακαί (1).

(1) Τοῦτο διὰ τοὺς ἤδη φυλακισμένους· διὰ δὲ τοὺς ἐπιθυμοῦντας

Ἀπ' ὅλα τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας τὰ μοναστικὰ τάγματα, εἰς τοὺς Ἰησουΐτας μάλιστα πρέπει νὰ κλεισθῶσιν οἱ λιμένες τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀποκλείονται εἰς τοὺς πειρατάς. Ἡ διδασκαλία των εἶναι ἐχθρὰ τῆς παιδείας τῶν λαῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας, ὑπέρμαχος τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, καὶ τῶν δεσποτῶν συνήγορος, τοὺς ὁποίους καὶ αὐτοὺς ὑπερασπίζει ἐνόσῳ ὑποφέρουν τὰ δευτερεῖα, ἀλλὰ σπουδάζει νὰ καταβάλῃ, διεγείρουσα τὸν ὄχλον κατ' αὐτῶν, εὐθὺς ἀποῦ τοὺς ἴδωσιν ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ Ἰησουΐτας.

Προσέχετέ τους, φίλοι ὁμογενεῖς, μὲ πλειοτέραν προσοχὴν ὅσης ὁ Χριστὸς παρήγγελλε τοὺς ἀποστόλους του νὰ προσέχωσι τοὺς Φαρισαίους· διότι αὐτοὶ ὑπερέβαλαν καὶ τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν πλεονεξίαν, καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόκρισιν τῶν παλαιῶν Φαρισαίων. Τὸ ταραχοποιὸν αὐτῶν τάγμα, ἂν οὔτ' ἀρχὰς οὔτε πλούτη ἔχῃ ν' ἀποκτήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, μέλλει πάντοτε νὰ ταράσσῃ τὴν τόσον ἀναγκαίαν εἰς τὴν κοινὴν εἰρήνην τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τῶν Δυτικῶν ὁμόνοιαν (1).

νὰ φυλακισθῶσιν εἶναι χρεία ἄλλου νόμου ἀπαγορεύοντος τὴν ἀναχώρησιν ἀπὸ τὸν κόσμον πρὸ τῆς ἡλικίας τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν. Εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, ὅϛις κρίνει δίκαιον νὰ ϛερήσῃ τὴν πολιτείαν τῆς χρεωϛουμένης ἀπ' ὅλα της τὰ μέλη συνεργίας, εἶναι κύριος τῆς τοιαύτης ϛερήσεως· ἂς ἐξεύρῃ ὅμως, ὅτι οὐδ' ἡ πολιτεία χρεωϛεῖ πλέον τίποτ' εἰς αὐτόν.

(1) Ἕνας ἀπὸ τοὺς παρευρεθέντας εἰς τὴν Χίον πολίτης, ὅτε παρεδίδετο καὶ δεύτερον ἡ πατρίς του εἰς τῶν ἀσεβῶν τὰς χεῖρας, μὲ γράφει, ὅτι τινὲς ἐκ τῶν ἐκεῖ εὑρισκομένων Δυτικῶν ἱερωμένων, ἐδού-

Τοσαύτην καὶ τοιαύτην προσοχὴν σᾶς παρακαλῶ, φίλοι ὁμογενεῖς, νὰ λάβετε, τώρα μάλιστα, ὅτε εὐτυχήσετε νὰ ἔχετε πρόεδρον τῆς πολιτείας ἄνδρα φρόνιμον καὶ φιλόπατριν, ὅστις καθὼς φροντίζει νὰ φυλάξῃ τὴν Ἑλληνικὴν πολιτείαν ἀνεξάρτητον ὀλότελα καὶ αὐτόνομον, οὕτω θέλει προνοήσειν (εἶμαι βέβαιος) καὶ τῶν πολιτῶν ὅλων τὴν ὁμόνοιαν, ὡς μόνον μέσον νὰ σεβασθῶσι καὶ οἱ ξένοι ἡγεμόνες τὴν αὐτονομίαν μας.

λευσαν τοὺς ἀσεβεῖς ὡς ἀδελφούς των (ῥητῶς οὕτως « Ὡς ἀδελφοὺς » των »). Κρῖνε τώρα, ἀναγνῶστα, ὁποῖα πρέπει νὰ διδάσκωσι τοὺς κοσμικοὺς τοιοῦτοι ἱερωμένοι, οἱ ὁποῖοι προκρίνουν νὰ βλέπωσι τὴν ἰδίαν των πατρίδα κατοικημένην ἀπὸ Τούρκους παρὰ ἀπὸ Ἀνατολικοὺς χριστιανούς! τοιοῦτοι ἱερωμένοι, τῶν ὁποίων τὴν καρδίαν δὲν ἴσχυσαν νὰ μαλάξωσιν οὐδ' ὅσα πάνδεινα καὶ φρικτὰ κακὰ ἔπαθαν οἱ ταλαίπωροι Ἀνατολικοὶ, εἰς τὴν πρώτην εἴσοδον τῶν Τούρκων!

ΣΤΙΧΟΙ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΥΡΙΟΝ

ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ.

Μόλις τολμήσας, Βασιλεῦ Δέσποτα στεφηφόρε,
Σκηπτοῦχε Κομνηνόβλαστε, κράτιστε κοσμοκράτωρ,
Ὑπὸ τὴν σκέπην σῶν χρυσῶν προσέρχομαι πτερύγων,
Καθικετεύων, ἐξαιτῶν, παρακαλῶν ὁ τάλας,
Τὰς ἀκοὰς προσθεῖναί μοι σῆς Ἀνακρατορίας.
Ὅπως λεπτομερέστερον τὰ κατ' ἐμὲ λαλήσω.
Μόλις ποτὲ παραδραμὼν τὴν θάλασσαν τοῦ βίου,
Τὴν οὕτω κατακλύζουσαν καὶ συνδυθίζουσάν με,
Πρὸς τὸν κοσμοσωτήριον προσέδραμον λιμένα,
Τὸν τῆς χριστομιμήτου σου μεγάλης βασιλείας.
Σὺ γὰρ λιμὴν ἀκύμαντος τῶν σοὶ προσπεφευγότων.
Μόλις λιπὼν τὸ πέλαγος τῶν ἁλμυρῶν φροντίδων,
Ἔφθασα πρὸς τὸ πέλαγος τῶν εὐεργετημάτων.
Σὺ γὰρ ἐλέους ἡ πηγὴ, καὶ τῶν χαρίτων χάρις,

Καὶ πέλαγος χρηστότητος, καὶ τῆς φιλανθρωπίας.
Σὺ κράτος τῶν Ῥηγναρχῶν, τῶν τοπαρχῶν αὐτάναξ.
Ἐπὶ δὲ τῷ τετράνακτι τῷ τετραυγουστομόρφῳ
Ῥώμης τῆς νέας τῆς χρυσῆς, τῆς Κωνσταντίνου Ῥώμης,
Τῷ γένει τῷ τοῦ κράτους σου, καὶ μὴν καὶ τῆς πορφύρας,
Μερῶν τεσσάρων τῶν τῆς γῆς καὶ κράτος κηρυχθήσει.
Αὐτὸ γὰρ τὸ τετραύγουστον, ἐκ τῆς προσηγορίας,
Σταυροῦ τὴν τετραμέριαν πάντως παρασημαίνει.
Ὡς γοῦν ὁ τύπος τοῦ σταυροῦ τετραμερὴς τυγχάνει,
Οὕτω καὶ σὺ τετραμερῆ κατακρατήσας κόσμον
Ἐπὶ τῷ τετραυγούστῳ μοι τῷ Πορφυρογεννήτῳ.
Ὅμως δὲ σὺ, τετραύγουστε, τοῦ τετραυγούστου δίχα,
Σκῆπτρα κρατύνεις κραταιῶς τῆς μονοκρατορίας,
Τριάδι συνεργούμενος τῇ θεαρχικωτάτῃ.
Ἂν γάρ τινὲς τῶν ἐν ἀρχῇ, τῶν μὴ καλῶς φρονούντων,
Τὸ καθ' ἡμᾶς φρονήσωσι καὶ περιθραυθηνῶσι,
Καὶ νεύσῃς μόνον κατ' αὐτῶν μόνῳ τῷ νεύματί σου,
Ὡσεὶ καπνὸς πορεύσονται πόῤῥω τοῦ σοῦ προσώπου,
Πτοούμενοι τὴν σύγκρισιν, Μονάρχα Μονοκράτωρ,
Τῇ λάμψει τοῦ προσώπου σου μήπως κατακαῶσι,
Καθώσπερ τήκεται κηρὸς ἀπὸ πυρὸς προσώπου.
Ὡς πρὸ μικροῦ πεπόνθασι Δαντόνις καὶ Μελίας,
Καὶ Νουραδῖνος σὺν αὐτοῖς, ἐξ ἄκρας τῆς ἀνοίας·
Ὥσπερ ἐκεῖνος Νεεμὰν ὁ πρὶν ἀποστατήσας.
Ἀλλὰ πρὸς τὸ προκείμενον καὶ πάλιν ἐπανέλθω·
Μόλις ῥυσθεὶς τῶν δυσχερῶν βιωτικῶν φροντίδων,
Τῶν καταποντιζόντων με καὶ καταβυθιζόντων,
Συντόμως ἦλθον, ὡς ὁρᾷς, ὡς ἀπὸ τῶν κυμάτων,
Πρὸς κράτος τὸ γαλήνιον τῆς Αὐτοκρατορίας,
Πρὸς ὅρμον καὶ ἀνάπαυλαν πάντων τῶν ἐν ἀνάγκαις.

Ἀλλὰ μὴ κλείσῃς ἀκοὰς, μηδὲ ἀποςραφῇς με,
Τὸν δοῦλον καὶ οἰκέτην σου τὸν κατηχρεωμένον·
Εἰ γὰρ καὶ λέξων ἤρχομην μυθοπλαςῶν τοὺς λόγους,
Εὐλύτως εἶχες, Βασιλεῦ, πάντων ἐκ τούτων λύσιν·
Ἐν σοὶ γὰρ ἐγκατοίκησεν ἡ τοῦ θεοῦ προνοία,
Ἡ Σολομῶντος ἄῤῥητος θεόσοφος σοφία.
Ἀλλ' ἄρχομαι τὰ κατ' ἐμὲ τῷ κράτει σου γνωρίσαι,
Καὶ πόσην ὁ τρισάθλιος ὑπέςην τὴν ζημίαν,
Ἐκ τοῦ μαθεῖν με γράμματα καὶ βίβλους ἀναγνῶναι,
Καὶ τῶν ἀρχαίων μυθουργῶν τὰς ληρομυθουργίας.
Ἐνταῦθα τοίνυν ἐξ ἀρχῆς τὰ κατ' ἐμὲ γνωρίσω.
   Ἀπὸ μικρόθεν μ' ἔλεγεν ὁ γέρων ὁ πατήρ μου,
Τέκνον μου, μάθε γράμματα, ἂν θέλῃς νὰ φελέσῃς·
Βλέπεις τὸν δεῖνα, τέκνον μου; πεζὸς ἐπεριπάτει·
Καὶ τώρα (βλέπεις) γέγονεν χρυσοφτερνιςηράτος,
Ἀλογοτριπλοντέλινος καὶ παχυμουλαράτος.
Αὐτὸς, ὄνταν ἐμάθανεν, ὑπόδησιν οὐκ εἶχεν·
Καὶ τώρα (βλέπεις τον) φορεῖ τὰ μακρημίτηκά του.
Αὐτὸς μικρὸς οὐδέν ἴδεν τοῦ λουτροῦ τὸ κατώφλιν,
Καὶ τώρα λουτρικίζεται τρίτον τὴν ἑβδομάδα.
Ὁ κόρφος του βουρβούριζεν ψύρας ἀμυγδαλάτας,
Καὶ τώρα τὰ ὑπέρπυρα γέμει τὰ Μανολάτα.
Καβάδιν εἶχεν ςούππινον τζαντζαλοφορεμένον,
Καὶ φόρην το μονάλλαγος χειμὸν καὶ καλοκαίριν,
Καὶ τώρα (βλέπεις) γέγονεν λαμπροπουκαμισάτος,
Παραγεμιςοτράχηλος καὶ μορφοπροσωπάτος.
Αὐτὸς ὄνταν ἐμάθανεν ποτὲ δὲν ἐκτενίσθην,
Καὶ τώρα καλοχτένιςος καὶ μαυροτριχαράτος.
Καὶ πείσθητι γεροντικοῖς καὶ πατρικοῖς σου λόγοις·
Καὶ μάθε τὰ Γραμματικὰ, ἂν θέλῃς νὰ φελέσῃς.

Ἂν γὰρ πεισθῇς ταῖς συμβουλαῖς καὶ τοῖς διδάγμασί μου,
Σὺ μὲν λοιπὸν νὰ τιμηθῇς, μεγάλως εὐτυχήσεις·
Ἐμὲ δὲ τὸν πατέρα σου κἂν ἐν τοῖς τελευτοῖς μου,
Νὰ θρέψῃς ὡς ἀδύνατον καὶ νὰ γεροβοσκήσῃς.
Ὡς δ' ἤκουσα τοῦ γέροντος, Δέσποτα, τοῦ πατρός μου
(Τοῖς γὰρ γονεῦσι πείθεσθαι φησὶ τὸ θεῖον γράμμα),
Ἔμαθα τὰ Γραμματικὰ, πλὴν μετὰ κόπου πόσου!
Ἀφοῦ δὲ τάχα γέγονα γραμματικὸς τεχνίτης,
Ἐπιθυμῶ καὶ τὸ ψωμὶν καὶ κύταλον καὶ ψίχαν·
Καὶ διὰ τὴν πεῖναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν ϛενοχωρίαν,
Ὑβρίζω τὴν Γραμματικὴν, καὶ κλαίγω καὶ φωνάζω·
Ἀνάθεμα τὰ γράμματα! Χριϛὲ, καὶ ποῦ τὰ θέλει!
Ἀνάθεμαν καὶ τὸν καιρὸν, κ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
Ὁποῦ με παρεδῶκασιν εἰς τὸ σκολίον ἐμέναν!
Τάχα νὰ μάθω γράμματα, τάχα νὰ ζῶ ἀπεκεῖνα.
Ἂν μ' ἔλειπαν τὰ γράμματα, καὶ μάθανα τεχνίτης,
Ἀπ' αὐτοὺς ὁποῦ κάμνουσιν τὰ κλαποτὰ καὶ ζοῦσιν,
Νά μαθα τέχνην κλαποτὴν καὶ νάζουν μετ' ἐκείνην·
Μὲ ταύτην γὰρ τὴν κλαποτὴν τὴν περισορεμένην,
Νὰ ἄνοιγα τὸ ἀρμάριν μου, νὰ τόβρισκα γεμάτον
Ψωμὶν κρασὶν πληθυντικὸν, καὶ θυνομαγερίαν,
Καὶ παλαμιδοκόμματα, καὶ τζύρους καὶ σκουμπρία,
Παροῦ ὅτι τόρ' ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πάτους ὅλους,
Καὶ βλέπω χαρτοσάκουλα γεμάτα τὰ χαρτία.
Ἀνοίγω καὶ τὴν ἄρκλαν μου νάβρω ψωμὶν κομάτιν,
Καὶ βρίσκω χαρτοσάκουλον ἄλλο μικροτερίτζιν.
Γυρέβω τοῦ κελίου μου τὲς τέσσαρες γωνίαις,
Καὶ βρίσκω σαρακιάρικα πολλὰ πολλὰ χαρτία.
Ἀπλόνω στὸ περσίκιν μου, γυρέβω τὸ πουγγίν μου,
Διὰ ϛάμενα τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία.

Ἀφοῦ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὅλας ψηλαφήσω,
Ἵϛαμαι τότε κατηφὴς καὶ ἀπομεριμνημένος·
Λιγοθυμῶ, λιγοψυχῶ ἀπὸ πολλῆς μου πείνας·
Καὶ διὰ τὴν πεῖναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν ϛενοχωρίαν,
Ἀρνοῦμαι τὰ Γραμματικὰ, τὰ κλαποτὰ προκρίνω.
Τὴν κεφαλήν σου, Βασιλεῦ, εἰς τοῦτο τί με λέγεις;
Ἂν ἔχω γείτοναν τινὰν, κ' ἔχει παιδὶν ἀγόριν,
Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε το Γραμματικὰ, νὰ ζήσῃ;
Παρὰ κρανιαροκέφαλον πάντως νὰ μ' ὀνομάσουν,
Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε το τζαγγάρην τὸ παιδίν σου.
Γείτοναν ἔχω πετζοτὴν, τάχα ψευδοτζαγγάρην·
Πλὴν ἔνε καλοψουνιϛὴς, ἔνε καὶ χαροκόπος.
Ὅταν γὰρ ἴδῃ τὴν αὐγὴν περιχαρασσομένην,
Λέγει, Ἂς βράσει τὸ κρασὶν, καὶ βάλε καὶ πιπέριν.
Εὐθὺς τὸ βράσειν τὸ θερμὸν, λέγει πρὸς τὸ παιδίν του,
Νὰ τὸ, παιδίν μου, ἀγόρασε χορδόκοιλα δουκάτον·
Φέρε καὶ Βλάχικον τυρὶν ἄλλην ϛαμεναρέαν·
Καὶ δός με νὰ προγεύσομαι, καὶ τότε νὰ πετζόνω.
Ἀφοῦ δὲ φθάσει τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδοκοιλίτζια,
Κἂν τέσσερα τὸν δίδουσιν εἰς τὸ τρανὸν μουχρούτιν·
Καὶ πίνει τα καὶ ῥεύγεται. Κερνοῦν τον ἄλλον ἕνα·
Καὶ παρευθὺς ὑπόδημαν ἐπέρνει καὶ πετζόνει.
Ὅνταν δὲ πάλιν, Βασιλεῦ, γέματος ὥρα φθάσῃ,
Ῥίπτει τὸ καλαπόδιν του, ῥίπτει καὶ τὸ σανίδιν,
Καὶ λέγει τὴν γυναῖκά του, Κυρὰ καὶ θὲς τραπέζιν·
Καὶ πρῶτον μισὸν ἐκζεϛὸν, δεύτερον τὸ σφουγγάτον,
Καὶ τρίτον τὸ ἀκριόπαϛον ὀφθὸν ἀπὸ μερίου,
Καὶ τέταρτον μονόκυθρον· πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ.
Ἀφοῦ δὲ παραθέσουσιν, καὶ νίψεται, καὶ κάτζει,
Ἀνάθεμά με, Βασιλεῦ, καὶ τρισανάθεμά με!

Ὅνταν ϛραφῶ καὶ ἴδω τον λοιπὸν τὸ πῶς καθίζει,
Τὸ πῶς ἀνακομπόνεται νὰ πιάσῃ τὸ κουτάλιν,
Καὶ οὐδὲν τρέχουν τὰ σάλιά μου, ὡς τρέχει τὸ ποτάμιν.
Καὶ γὼ ὑπάγω κ' ἔρχομαι πόδας μετρῶν τῶν ϛίχων.
Εὐθὺς ζητῶ τὸν Ἴαμβον, γυρεύω τὸν Σπονδεῖον,
Γυρεύω τὸν Πυῤῥίχιον καὶ τὰ λοιπὰ τὰ μέτρα·
Ἀλλὰ τὰ μέτρα ποῦ φελοῦν ϛὴν ἄμετρόν μου πεῖναν;
Πότε γὰρ ἐκ τὸν Ἴαμβον νὰ φάγω, Κοσμοκράτωρ;
Ἢ πῶς ἐκ τὸν Πυῤῥίχιον ποτέ μου νὰ χορτάσω;
Ἔδε τεχνίτης σοφιϛὴς ἐκεῖνος ὁ τζαγγάρης·
Εἶπε τὸ Κύριε λέησον, ἤρξατο ῥουκανίζειν.
Ἐγὼ δὲ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! πόσους νὰ πλέξω ϛίχους;
Πόσους νὰ πλέξω καὶ νὰ πῶ, πόσους νὰ λαρυγγίσω;
Νὰ τύχω καὶ τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας βοηθείας;
Ὅρμησα τάχα καὶ ἐγὼ τοῦ νὰ γενῶ τζαγγάρης,
Ἵνα χορτάσω τὸ ψωμὶν, τὸ λέγουν Ἀφρατίτζιν·
Ἀλλὰ τὸ μεσοκάθαρον τὸ λέγουν Κιβαρίτην,
Τὸ πιθυμοῦν Γραμματικοὶ καὶ καλοϛιχοπλόκοι.
Καὶ τέως ὁκάπου ηὗρηκα κἂν τορνεσάκιν κάπου,
Καὶ δίδω το καὶ ἀγόρασα σουβλὶν ἀπὸ τζαγγάρην.
Καὶ ὡς ἦσαν τὰ καλίγια μου πλῆρις ἐξεσχισμένα,
Ἐπιάσα τάχα τε μικρὸν νὰ τὰ περισουφρόσω·
Καὶ κρούω σουβλέαν τὸ χέριν μου, καὶ διέβην ἀπεκεῖθε·
Καὶ πρίσμαν ἐκ τοῦ κρούσματος γέγονεν τῇ χειρί μου·
Καὶ ὁλόκληρον ἐδιέβασα μῆναν εἰς τὸ κρεβάτιν.
Ἀνάθεμά με, Βασιλεῦ, καὶ τρισανάθεμά με!
Ἂν οὐ ζηλεύω πάντοτε τοὺς χειροτεχναρίους.
Ἂν ἔμαθα καπουλικὴν, καὶ συκοτὴς ἂν ἤμουν,
Καὶ συκοτὴς νὰ σύκονα τὴν ἅπασάν μου μέραν,
Καὶ τὸ βραδὺν νὰ μέ διδαν μεγάλας κομματούκλας,

Ἀλλὰ καὶ τὸ μποτόπουλον νὰ γέμιζα κρασίτζιν.
Ἂν ἔμαθα τὴν ῥαυτικὴν ἐντέχνως ἐπιστήμην,
Μέναν βελόνιν τορνεσιοῦ, καὶ ῥάμματα σταμένου,
Καὶ ψαλιδόπουλον μικρὸν, νά μουν καὶ γὼ τεχνίτης.
Ἂν γὰρ οὐκ ἐγυρεύετο ῥάφτης ποτὲ στὸν κόσμον,
Ὀκάποιας γειτόνισας ῥοῦχον νὰ παρελύθη,
Καὶ παρευθὺς νὰ μέκραξεν, Μάστορι καὶ τεχνίτη,
Νὰ, κέντησε τὸ ῥοῦχό μου, καὶ περιμάζωσέ το,
Καὶ ῥάψε τὸ παράλυμαν, ἔπαρ τὸ ῥάψιμόν σου.
Ἂν ἤμουν παραζυμωτὴς, ἢ δουλευτὴς μαγκίπου,
Προφούρνια νὰ χόρτενα, καὶ νὰ καλοπαθούμην.
Καὶ γὰρ διέβαινα προχθὲς πλησίον μαγκιπίου·
Καὶ βλέπω τὴν μαγκίπησαν ἔσωθεν ἱσταμένην,
Καὶ τὲς χερσὶ κατέχουσαν ἄσπρον σεμιδαλάτον,
Ἀπόξυσμαν τριπτούτζικον, καὶ ἐρουκάνιζέ το.
Ἐγὼ δὲ ῥίψας, Βασιλεῦ, τὴν ἐντροπὴν παρέκει,
Ἐσέβηκα στὸ σπίτιν της, καὶ προσεκύνησά την.
Λέγω, Κυρὰ μαγκίπησα, τὸ πῶς ἀκοὺς οὐκ εἶδα·
Δὸς καὶ μέναν τριφτούτζικον θαμὶν νὰ ῥουκανίσω.
Ὡς δ' ἴδα τάνυπόλυφτον καὶ τάδιάκριτόν της,
Ἁρπάζω το κτὸ χέριν της, καὶ ἄλλην ὁδὸν ἐπῆρα.
Στενάζω καὶ λυπούμενος ἐκάτζα κέφαγά το.
Ἂν ἤμουν ὀξυγαλατὰς, ὀξύγαλα νὰ πούλουν,
Τὴν τζούκαν τοῦ ξυγάλατος στὸν νόμον μου νὰ βάστουν,
Καὶ ἀπὸ ψυχῆς νὰ στρίγγιζα, περιπατῶν τὰς ῥίμνας.
Ἐπάρετε δρουβανιστὸν ὀξύγαλον, Κυράδες.
Καὶ κεῖνες, ὡς τὸ χρήζουσιν, σύντομα νὰ τὸ πούλουν.
Καταβλατὰς ἂν ἤμουνε, καὶ συκοτὴς ἂν ἤμουν,
Ὡς συκωτὴς νὰ δούλευα ἅπασαν τὴν ἡμέραν,
Καὶ τὸ βραδὺν νὰ μέ διδαν μεγάλην κοματούραν,

Τὸ ἄσπρον ἐμποτόπουλον γεμάτον κρασοβόλιν,
Καὶ μονοκύθρου μερτικὸν ἐκ τὰ λιπαρομένα,
Καὶ κἂν ἐπὶ τὸ σκόλασμα νά πιανα τὴν λαπάραν,
Καὶ νὰ τὴν ἔκρουγα βουκιὲς, ὡς καὶ τὸ δίκαιον εἶχεν.
Κεντήκλας ἂν ἐμάθανα καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας,
Ὁδοιπορῶν νὰ ϛρίγγιζα, περιπατῶν νὰ λάλουν·
Κυράδες χειρομάχισες καλοκοδέσποινές μου,
Προκύψατε, βηλαρικὰς ἐπάρετε κεντήκλας,
Καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας μου, νὰ τρίβετε πιπέριν.
Καὶ ὡς εἶναι καλοκοδέσποινες ὁκάποσες κυράδες,
Καὶ τὰς κεντήκλας νάπερναν καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας.
Ἀλλὰ καὶ τί καλὲ παινῶ τοὺς χεροτεχναρίους;
Ὡς γὰρ θορῶ τὰ πράγματα, τὴν εὐτυχίαν τὴν ἔχουν.
Κηπουρικὴν πολύκαρπον ναργάζουμουν τὴν τέχνην,
Συκίτζια καὶ ῥοδάκινα, ῥοδίτζια, μυγδαλίτζια,
Δαμασκηναπιδόμηλα, δαμάσκηνα κροκάτα,
Τὰ λεγουν ἀνατολικὰ, τὰ λέγουν λαγηνάτα,
Καὶ ἄλλα τὰ τῶν κηπουρῶν σκόρδα καὶ κρομυδίτζια,
Ματζάνας, λαχανόγουλα, κραμπιὰ καὶ σευκλογούλια·
Καὶ κἂν ψωμὶν ὁ κηπουρὸς νὰ χόρτενα καὶ γούλας.
Καὶ μουχτερὸν ὁ κηπουρὸς ἔχει καὶ θρέφει τοῦτο·
Καὶ θρέφει καὶ τὸν κηπουρὸν καὶ μουχτερὸν ὁ κῆπος.
Παϛελοπούλης, καρυδὰς, καναβοσησαμάτος,
Καὶ δαυκοψίϛης, ῥεπανὰς, σευκλογουλὰς ἂν εἴμουν·
Τὰ καρυδάτ', ἀρχόντισες, ἐδῶ τὰ σησαμάτα.
Καὶ οἱ ἀρχόντισες νὰ τάπερναν, νὰ μέ διδαν κομμάτας,
Καὶ νάχασιν τὰ χείλη μου κἂν γλυκασμὸν ὀλίγον.
Τὴν ναυτικὴν πολύκοπον ναργάζουμουν τὴν τέχνην,
Νὰ μετερχόμην πέραμαν, ναὕρισκα ὁκάτι κέρδος,
Ὡς κωπηλάτης πρότερον, δεύτερον ὡς πλωρήτης·

Νὰ γένουμουν καὶ ναύκλερος, καὶ νἄχα μέγα κέρδος.
Γείτοναν ἔχω κοσκινὰν, φάρσωμα μᾶς χωρίζει,
Ἀπ' αὐτοὺς ὁποῦ μπήγουσιν κάτα κάμπου ματζούκαν.
Ὄνταν εὐγοῦν καὶ τρέχουσιν συνδύο αἱ καροῦχαι.
Καὶ βλέπω τὴν ἱστίαν των πῶς συχνοφλαμαρίζει,
Καὶ πῶς ἀπὸ τὰ κρέατα μοσχομυρίζει τζίκνα.
Πότε δὲ τὴν ἀνθρακιὰν τὴν φοϐερὰν ἐκείνην
Κειμένην βλέπω, Βασιλεῦ, μετὰ τῶν ὀψαρίων·
Καὶ τζίκναν φέρουσι πολλὴν ὡς ἀπὸ τῶν βρωμάτων·
Καὶ γὼ τζικνόνω διὰ ψωμὶν, καὶ οὐκ ἔχω τί νὰ φάγω.
Ζητῶ, καὶ οὐδέν με δίδουσιν, λέγουν με, Περιπάτει·
Γραμματικόν σε βλέπομεν τετρακαλαμαράτον,
Καὶ φάγε μυριοεμπύρετε ἐκ τὰ γραμματικά σου·
Ἔκϐαλε τὰ παπαδικὰ, καὶ γίνου προχεράρης,
Φόρει καὶ τὸ προσώμιν σου, καὶ τὸν πηλὸν κουϐάλει,
Καὶ τὰ χαλίκια σύνασε, νὰ πέρνῃς τὸν μισθόν σου,
Καὶ νὰ χορτάσῃς τὸ ψωμὶν, τὸ πεθυμᾷς, ὡς λέγεις·
Ἐπεὶ γραμματικὸς εἶσε καὶ μέγας στιχοπλόχος.
Καὶ πίϛευσον βαροῦμαί το νὰ γένω προχεράρης.
Μπηγοματζούκης, κοσκινᾶς, κάλλιον τόχω νὰ γένω·
Τὸ κουϐαλεῖν γὰρ τὸν πηλὸν, ὡς φορτικὸν ἡγοῦμαι.
Σὺ δὲ πρὸς τοῦτο, Βασιλεῦ, τί με λέγεις νὰ ποίσω;
Ἐλπίζω τι τὸ κράτος σου νὰ μὲ χειραγωγήσῃ,
Καὶ πάλιν ἐκκλησιαστικὸς νὰ γένω νἀπογράφω,
Νὰ εὔχωμαι τὰ σκῆπτρά σου μέσον ἀπὸ καρδίας,
Σκηπτοκρατῆσαι κραταιῶς γῆς πάσης καὶ θαλάσσης.
Ἀπὸ γὰρ τῆς πτωχείας μου καὶ βλασφημῶ πολλάκις·
Καὶ λέγουσίν με, Σώπασε, σαλὲ, μὴ συντυχένῃς·
Μήπως καὶ μετὰ θάνατον καταδικάσουσίν σε
Εἰς σκώληκαν ἀκοίμητον, εἰς τάρταρον, εἰς σκότος.

Ἐγὼ δὲ, Κοσμοκράτωρ μου, ταύτας τὰς τρεῖς κολάσεις
Ἐνταῦθα τὰς κολάζομαι καὶ πρὸ τῆς τελευτῆς μου·
Σκώληκα τὸν ἀκοίμητον μιμοῦμαι τὴν πενίαν,
Ἥτις με τρώγει πάντοτε καὶ καταδαπανᾷ με·
Τάρταρον τὸν τουρτουρισμὸν, τὸν τουρτουρίζω τώρα,
Ὡς ἐκ χειμῶνος παγετοῦ, καὶ τί φορεῖν οὐκ ἔχω.
Καὶ γὰρ οὐκ ἔχων τί φορεῖν μεγάλως τουρτουρίζω.
Σκότος δὲ πάλιν ἀφεγγὲς τὸν σκοτασμόν μου κρίνω,
Τὸν ἔχω τότε, Βασιλεῦ, ὅταν ψωμὶν οὐκ ἔχω.
Ἂν γὰρ οὐκ ἔχω τί φαγεῖν, σκοτίζομαι τῆς πείνας.
Ἔδε καὶ σκότος ἀφεγγὲς, καὶ τάρταρος καὶ σκώληξ.
Ἀλλὰ, Κρατάρχα Βασιλεῦ, τεσσάρων γῆς κλιμάτων,
Χάρισόν μοι τῷ δούλῳ σου μικρὸν τὰς ἀκοάς σου,
Ὡς ἵνα καὶ τὸ πρὸ μικροῦ συμβάν μοι σαφηνίσω.
Εἰς τοῦ πατρός μου τὸ κελὶν ἀκρόπαστον ἀπάκιν
Σύμπλευρον ἐμαγέρευσαν, σύλαρδον, ἐκ τὰ ξεύρεις·
Καὶ τὸ τραπέζιν ἔσυραν, κ' ἐκάθισαν νὰ φᾶσιν.
Τούτους ἰδὼν ὁ δοῦλός σου γύρωθεν καθημένους,
Ὡς ἔθος εἶχα, σὺν αὐτοῖς ὥρμησα συγκαθίσαι.
Ἐκεῖνοι δ' ἐξεπήδησαν λέγοντες ὁμοφώνως·
Μαθὸν καὶ ποῦ ἀργαδιάζεσε; τάδο δὲν ἔχεις τόπον.
Παπᾶς γραμματικὸς εἶσαι, τρέφε τὸν ἑαυτόν σου.
Μὴν βλέπῃς τὸ ἀπάκιν μας, δὲν εἶσε σὺ διὰ τοῦτο.
Ἂν δὲ πεινᾷς, ἀγόρασε, γραμματικὲ, καὶ φάγε.
Τούτων δὲ πρός με, Βασιλεῦ, ἁπάντων λεγομένων,
Ὀκάτι πως ἐγείνετον κτύπος εἰς τὸ κατώγιν·
Καὶ πάντες ἐσυκώθησαν, ἔφυγον παραυτίκα,
Ἐλπίζοντες ὅτι χαλᾷ τὸ σπίτιν νὰ τοὺς πνίξῃ.
Πολλὰ γὰρ ἦτον παλαιὸν, πάνυ σεσαθρωμένον.
Ἐγὼ δ', ὡς εὗρον κείμενον τὸ σύμπλευρον ἀπάκιν,

Ἠρξάμην συλλογίζεσθαι, καὶ εἰς τὸν νοῦν μου λέγω·
Οὐκ εἶμ' ἐγὼ τὸν ἔλεγαν, Οὐ διαβῇ εἰς λάρυγγά σου;
Ἀλλ' ἴδε τὴν ἀσύγκριτον Θεοῦ φιλανθρωπίαν,
Πῶς ὑπὲρ λόγον ἔφερε τἀπάκιν εἰς ἐμέναν.
Ταῦτα δὲ λέγων, Βασιλεῦ, τὴν μάχαιραν κρατήσας,
Ἠρξάμην ἐμπουκόνεσθαι μέχρις εἰς κόρον ἦλθον.
Μετὰ δὲ ταῦτα, Βασιλεῦ, κάτω κἀγὼ κατῆλθον,
Τάχα γυρεύων σὺν αὐτοῖς πόθεν ὁ κτύπος ἦλθεν,
Πρότερον τὸ κατούδιν μας στήσας εἰς τὸ τραπέζιν,
Διὰ νὰ ποῦν ὅτι ἔποικεν ἡ κάτα τὴν ζημίαν.
Ἅπαντες δὲ μετὰ μικρὸν τῇ κέλῃ συνελθόντες,
Καὶ τὸ κατούδιν ἄνωθεν ἰδόντες τῆς τραπέζης,
Ἔριψαν λίθους κατ' αὐτοῦ, λέγοντες, Φονευθήτω.
Ὅτι ἔφαγεν τὸ θαυμαστὸν ἀκρόπαστον ἀπάκιν.
Ὕστερον δὲ τὴν μηχανὴν εὐστόχως ἐγνωκότες,
Ὀλίγον μειδιάσαντες ἐξεῖπον ὁμοφώνως,
Ἐδ' ὁ παπᾶς ὁπού φαγεν τὸ θαυμαστὸν ἀπάκιν·
Καὶ ἡμεῖς ἀδικούσαμεν τὸ ταπεινὸν κατούδιν.
Καὶ ηὗραν τὰ σκουτέλιά τους πλῆρις καθερισμένα·
Πλύσιμον οὐκ ἠθέλασιν καθόλου τὰ πινάκια.
Ἡμεῖς ψωμὶν οὐκ εἴχαμεν, καὶ τί ἄλλον γυρέβεις;
Ὅπου γὰρ λείπει τὸ ψωμὶν, προσφὰν οὐκ ἐνθυμοῦνται.
Τοῦ προσφαγίου ἡ μέριμνα κ' ἡ λεῖψις τοῦ ψωμίου
Τὰς ἐνθυμήσεις τὰς πολλὰς πολλὰ τὰς περικόπτουν.
Πεινᾷ μου, πάλιν Πεινᾷ μου, καὶ δεύτερόν σε γράφω.
Καὶ τώρα μόνον ἄφες με, ὅτι ψωμὶν οὐκ ἔχω.
Πάλλ' ὡς νὰ πάρω δανεικόν. Ποσῶς οὐκ ἡμερώθη.
Εἴ τις καὶ ἂν ἔχει σήμερον ψωμὶν καὶ λοκοτήνιν,
Ἐκεῖνος καὶ φιλόσοφος, ῥήτωρ καὶ καλλιγράφος.
Τί δὲ λοιπὸν, ἂν ἔμαθα τοῦ κόσμου τὰ βιβλία,

Καὶ τὸ ψωμὶν ἐπιθυμῶ πότε νὰ τὸ χορτάσω;
Καλὸς ἐν ὁ Λιβάνιος, ἂν ἔχῃ καὶ χρυσάφιν.
Τὸν Ὅμηρον μὲ δίδασιν, καὶ ψόφουν ἐκ τὴν πεῖναν.
Εἶπάν με, Μάθε Ὀππιανὸν, πεῖναν οὐδὲν φοβεῖσαι.
Ὡς ἔμαθα τὸν Ὀππιανὸν, τάχα καὶ γὼ καυχήσθην·
Φεῦγε πτωχεία τοὺς χωρικοὺς, ὕπαγε εἰς ἀσόφους·
Ἐγὼ πλουσίαν ἔμαθα τὴν τέχνην τῶν γραμμάτων,
Ὀππιανὸν ἐκτήθησα, πεῖναν οὐδὲν φοβοῦμαι.
Κ' ἐκείνη ὑπομουγγρίζουσα μικρὸν μὲ ἐπεστράφην.
Ὡς ἐκατέστησεν λοιπὸν τὸ μάγουλόν μου ἡ πεῖνα,
Οὐδὲ λαπάραν ὅμοιαζεν τὴν καταζαρωμένην.
Ἂν μ' ἔλιπεν Ὀππιανὸς, κ' ἔπιανα φουρνητάρης,
Πολὺν καλὸν μ' ἐξέβαινεν καὶ διαφοροτερίτζιν·
Ἂν ἤμουν παραζυμωτὴς, ἢ ζυμωτὴς μαγκίπου,
Προφούρνια νὰ χόρτενα, νάχα καλὴν ἡμέραν.
Τὴν στράταν ἤρχουμουν ποτὲ μὲ πεῖναν καὶ μὲ δίψαν·
Καὶ τζίκνα γέμισαν πολλὴν ταρθούνιά μου στὴν στράταν,
Κ' εἰς τἄντερά μου σέβηκεν, καὶ τάραξεν τὴν πεῖναν.
Τὴν τζίκναν ἠκολούθησα, κ' εἰς μακελλεῖον μὲ πάγει:
Ἐκεῖβρα κρέας καὶ ψήνασιν σουγλιταρέαν μεγάλην.
Τοῦ μακελλάρη τὴν γυνὴν ἠρξάμην κολακεύειν·
Κυρὰ κυρὰ μαστόρισα, κυρὰ χορδοκοιλίστρα,
Καὶ μουτλογατονόσκουφε γυνὴ τοῦ μακελλάρη,
Δός με ὀλίγον ἔντερον, δός με δαμὶν μαστάριν,
Λαπάραν ἐκ τὴν λαπάραν σου, ἐξαύτην τὴν βαςάζεις,
Λαπάραν τραγανόδεχτον τὴν ἄντικρυς νευρώδη,
Τὴν ἐκδαρμένην πάντοτε καὶ μὴ παχυνομένην,
Τὴν οὖσαν σταφιδόχνοτον τὴν ἀκροσαχνισμένην.
Ἴδα καλὴν προαίρεσιν, ἴδα καλὴν γυναῖκα.
Οὐκ ἐπιστάμην ἄτυχος τὴν συσκευὴν καὶ πρᾶξιν,

Τρόπον τὸν κακομήχανον τῆς γυναικὸς ὁ τάλας,
Ἐκ τῆς χειρὸς λαβούσης με καὶ θρόνον ἐκτεθείσης.
Καὶ τὸ τραπέζιν μέθηκεν, τοιαῦτα λέγων πρός με,
Κάθησ' ἀφέντη, κάθησε γραμματικὲ νοτάρε,
Γραμματικὲ φιλόσοφε διπλοκαλαμαράτε.
Καὶ τὸ τραπέζιν μέθηκεν καὶ σύρνει με μανδίλιν,
Καὶ σκουτελίτζιν μέθηκεν γεμάτον τὴν λαπάραν.
Καὶ πρώτην βούκαν ἔβαλα, καὶ δεύτερην, καὶ τρίτην.
Τέταρτον, ὡς τὸ σύνηθες, ἔσκυψα νὰ τὴν κόψω·
Εὐθὺς καὶ ποῦ τὴν ἔκρυβεν τὴν σύσκατον ἐκείνην,
Τὴν κοπροπαραγέμιστον καὶ τὴν δυσωδεστάτην;
Καὶ κροῦ με καταπρόσωπα μὲ τὴν κοιλίαν, καὶ λέγει,
Φάγε, καλὲ γραμματικὲ, γραμματικὲ νοτάρε,
Γραμματικὲ φιλόσοφε, ἐντεροχορδοπλύτα.
Κάλλιον ἦτον νά τρώγες αὐτοῦνον τὸ μελάνιν,
Παρὰ τὴν τυμπανόκρουστον τὴν σκατωτὴν λαπάραν.
Κάπα μου, πάλιν κάπα μου, παλιοχαρβαλομένη,
Κάπα μου, ὄνταν σέθεκεν ἡ βλάχα νὰ σὲ φάνῃ,
Πολλὰ δάκρυα σὲ γέμισεν καὶ στεναγμοὺς μεγάλους.
Ἐσὲν ἔχω καὶ πάπλωμαν, κάπα, καὶ ἀπανωφόριν,
Ἐσέναν καὶ ποκάμισον, ἐσὲν καὶ ἐπιβαλτάριν·
Καὶ τὴν λαμπρὰν τὴν κυριακὴν, στὴν ἐκκλησίαν ἂν πάγω,
Ὅλους χωρεῖ ἡ ἐκκλησία, καὶ μὲν οὐδὲν ἐχώρει·
Καὶ ἀπὸ τὸ σεῖσμαν τὸ πολὺν καὶ τὸ πολὺν τὸ διώμαν,
Ἐπέρνω, πάγω, Βασιλεῦ, στὸ σπίτιν ὑπαγένω,
Τὸ σπίτιν τὸ παλαιόσπιτον, τὸ καινουργιοχαλασμένον.
Νυστάζω, πέφτω τάχα τε, τυλίγομαι τὴν κάπαν·
Κοιμοῦμ' ὡς τὸ μεσάνυκτον· καὶ ἄκου τί παθάνω.
Ἐμπλέκουνταί μ' οἱ ψύρες μου ἄνωθεν ἕως κάτω·
Καὶ βάνω τὸ χερίτζιν μου, συντρίβω καὶ τζακίζω,

Εὐγάνω τ' ὁλοκόκκινον, νὰπες βαφέαν ὁμοιάζω.
Κάπα μου, ὁποῦ δύναται, κάπα μου, ἂς σὲ ἀγοράσῃ,
Κάπα μου, ἠγανάκτησα, κάπα τὰς χάριτάς σου.
Ἀλλ' ὦ Κομνηνοϐλάστητον ἀπὸ πορφύρας ῥόδον,
Ὦ βασιλέων βασιλεῦ, καὶ τῶν Ἀνάκτων Ἄναξ,
Καὶ κράτος τὸ τρικράτιστον ἀπὸ παποτερόθεν,
Εἰσάκουσόν μου τῆς φωνῆς καὶ τῆς δεήσεως μου·
Θύραν ἐλέους ἄνοιξον, καὶ χεῖρα πάρασχέ μοι,
Ἀνάγουσαν ἐκ λάκκου με καὶ βόθρου τῆς πενίας.
Σὺ γὰρ ἐλέους οἰκτιρμῶν μετὰ Θεὸν ἡ Θύρα·
Σὺ μόνος ὑπερασπιστὴς τῶν ἐν ἀνάγκαις βίου·
Σὺ καὶ τὸ καταφύγιον πάντων τῶν χριστωνύμων·
Σὺ βασιλέων Βασιλεὺς, σὺ ἐκ τῶν προπατόρων
Φιλεύσπλαγχος, φιλότεκνος, φιλοίκτωρ, φιλοικτίρμων.
Ῥῦσαί με τῆς στερήσεως, ῥῦσαί με τῆς πενίας·
Τῶν δανειστῶν μου, Βασιλεῦ, λύσον τὰς ἐπιθέσεις·
Οὐδὲ γὰρ φέρειν δύναμαι τούτων τὰς κατακρίσεις.
Τοὺς τέσσαρας προϐάλλομαι, Θεόστεπτε, μεσίτας,
Τοὺς μαρτυρήσαντας στεῤῥῶς ὑπὲρ Χριστοῦ Σωτῆρος,
Γεώργιον, Δημήτριον, Τύρωνα, Στρατηλάτην·
Οἵ τε καὶ ταξιδεύοιεν ἐν πᾶσι ταξιδίοις,
Καὶ συνοδοιποροῦσί σου τῷ τρισκρατίστῳ κράτει.

ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ,

ΚΑΤΑ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ.

Τολμήσας ἀναφέρω σοι τῷ κραταιῷ Δεσπότῃ,
Τῷ μέγα καὶ νικοποιῷ κραταιῷ στεφηφόρῳ.
Καὶ πρόσδεξε, καὶ λῦσόν μου τὰς πολυπλόκους δέσεις·
Οὐδὲ γὰρ δέονται πολλῶν ἐξόδων ἢ φροντίδων.
Ἵνα ῥαθύμως πρὸς αὐτὰς καὶ ἀνειμένως βλέψεις.
Δέον λοιπὸν ἀναμαθὼν τὰς νόσους τῶν νοσούντων,
Εἶθ' οὕτως καὶ τὴν ἴασιν ἐντέχνως ἐπιθεῖναι.
Καὶ θαύμασον τοῦ μύρμηκος τὴν τηλικαύτην τόλμαν,
Πῶς ὅλως οὗτος γέγονε τῆς ὅλης μυιοπίας,
Καὶ τρέχειν ἴσως ὥρμησεν τοῖς ἰσχυροῖς θηρίοις,
Ἀκολουθῶν τοῖς ἴχνεσιν ἀφόβως τῶν λεόντων,
Τὴν τῶν ὀνύχων δύναμιν ποσῶς μὴ κεκτημένος.
Ἐμὲ δὲ σκόπει μύρμηκα, Δέσποτα στεφηφόρε,
Κατὰ τῶν λόγων τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην,

Λέοντας δὲ τοὺς ῥήτορας μετὰ τῶν φιλοσόφων,
Οἵτινες ὦσιν δυνατοὶ τοῦ γράφειν καὶ στιχίζειν,
Καὶ συγγραφὰς νικητικὰς ἡρωϊκὰς συμπλέκειν.
Ὅμως ἐκεῖνοι γράφουσιν σοφῶς καὶ κατὰ λόγον,
Ὥσπερ σοφοὶ καὶ ῥήτορες· ἐγὼ δ' οὐχ οὕτως γράφω.
Καὶ γὰρ ἀγράμματος εἰμὶ, καὶ νέος ῥακενδύτης,
Καὶ μοναχὸς τῶν εὐτελῶν τῶν ἀποκαθησμένων,
Καὶ τὴν ἰσχὺν ἐπίσης τε μύρμηκος κεκτημένον.
Ἀλλ' οὖν λιτῶς, μοναχικῶς, ἁπλῶς, εὐκολοτάτως·
Οὐδὲ γὰρ μύθους παλαιῶν ἱστοριῶν σοι γράφω,
Τῶν νοῦν ἐχόντων ἀκριβῆ, δυσνόητον τὴν λύσιν·
Εὔληπτα μᾶλλον καὶ σαφῆ, καὶ γνώριμα τοῖς πᾶσιν,
Τοῖς τὸν μονήρη τρέχουσιν ἐν κοινοβίοις δρόμον.
Καὶ ταῦτα μὲν, ὦ Δέσποτα, μόνος ἐγώ σοι γράφω,
Ἅπερ καὶ λέξων ἔρχεται κατὰ μικρὸν ὁ λόγος.
Καὶ πρόσθες ἄρτι τὸ λοιπὸν ἐμοὶ τὰς ἀκοάς σου,
Καὶ πάντα σαφηνίσω σοι κατὰ τὴν πρᾶξιν, Ἄναξ.

Ὁπόταν γὰρ εἰς ἔννοιαν ἔλθω τῶν Ἡγουμένων
(Δύο γὰρ ἄρχουσιν ἐκεῖ, Δέσποτα, παρανόμως,
Καὶ παρὰ τὴν διάταξιν πατρὸς τοῦ πανοσίου,
Πατὴρ, υἱὸς, τὸ κάκιστον, ὦ θεία δίκη, ζεῦγος),
Καὶ καθαρῶς τὰ παρ' αὐτῶν γινόμενα σκοπήσω,
Ἄλλος ἐξ ἄλλου γίνομαι, καὶ τήκομαι τὰς φρένας,
Καὶ πίπτω πρὸς ἀπόγνωσιν πάσης τῆς ἀθυμίας.
Ὅταν ἐξέλθω γὰρ μικρὸν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας,
Ἂν ῥαθυμήσω πώποτε καὶ λείψω ἀπὸ τὸν ὄρθρον,
Οὐ φέρειν ὅλως δύναμαι τὰς προσταγὰς ἐκείνων.
Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἐξάψαλμον, ψωμὶν μηδὲν τὸν δώσουν,
Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ θυμιατὸν, ἂς βάλλει μετανοίας,
Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ κάθισμαν, κρασὶν μηδὲν τὸν δώσουν,

Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἑσπερινὸν, ἂς τὸν ἐκβάλλουν ἔξω.
Τὸν στίχον βάλε ἀπὸ ψυχῆς καὶ φώναζε μεγάλως,
Μὴ συντυχένης, πρόσεχε, κᾂν ὅλως τὸν ὁδεῖνα,
Μὴ κνήθεσε, μὴ τρίβεσε, μὴ παραμουρμουρίζῃς,
Μὴ ψουψουρίζῃς, πρόσεχε, κᾂν ὅλως τὸν ὁδεῖνα,
Ἔξάφες τὰ συχνὰ λουτρὰ, καλόγερος ὑπάρχεις,
Βαθέα καλήκια γόρασε, καὶ φόρει τα ὡς τὴν μέσην,
Καὶ μὴ φορῇς τὰ χαμηλὰ μὲ τὰς μακρέας μήτας,
Ἀπέσω τὰ μανίκιά σου, καὶ ἀπέσω τραχηλία σου,
Ἐξάφες τὸ νὰ κάθεσε ποσῶς εἰς τὸν πυλῶνα,
Ἐξάφες τὰ προγεύματα καὶ τὰ διπλοσφουγγάτα,
Καὶ τὸ νὰ τρώγῃς σύντομα, νὰ πίνῃς κ' εἰς τὸ γέμα,
Καὶ σύναγε τὸ πλάτυσμαν καὶ θές το εἰς γωνίαν.
Μὴν βλέπῃς τὸ τρανώτερον τὸ μερδικὸν ἐκείνου.
Ἐκεῖνος ἓν πρωτοπαπὰς καὶ σύ σε καλονάρχος·
Ἐκεῖνος ἓν δομέστιχος, καὶ σὺ παρακλησιάρχης·
Ἐκεῖνος ἓν λογαριαστὴς, σὺ δὲ ἦσε θερμοδότης.
Ἐκεῖνος Δοχιάριος, σὺ δὲ κρομμυδοφύλαξ.
Ἐκεῖνος ἓν γραμματικὸς, τεχνίτης χερονόμος,
Καὶ σὺ οὐδὲ τὸν Ἀλφάβητον ἠξεύρῃς συλλαβῆσαι.
Ἐκεῖνος ἔχ' εἰς τὴν Μονὴν κᾂν δεκαπέντε χρόνους
Καὶ σὺ ἀκμὴν οὐκ ἐπλήρωσες ἑξάμηνον ἀφ' οὗλθες.
Σὺ παρατρέχεις τὴν ὁδὸν πεζὸς μετὰ τζαγγίων,
Αὐτὸς δὲ καβαλάριος διηνεκῶς ὁδεύει,
Βουτουλομένας τοῖς ποσὶν φέρων τὰς φτερνιστῆρας.
Ἐκεῖνος Οἰκονόμος ἦν, καὶ σύ σε κοπροξύστης.
Ἐκεῖνος Παλατῖνος ἦν, σὺ δὲ σκυβαλοφύλαξ.
Ἐκεῖνος ἐδικόνησεν εἰς τὴν μονὴν πολλάκις,
Καὶ σὺ ἔβοσκες τὰ πρόβατα, καὶ διοχες ταῖς κουρούναις.
Ἐκεῖνος πάντ' ἐσέβαινεν σειστὸς εἰς τὸ παλάτιν,

Καὶ σὺ ἐκαθέζουν καί βλεπες πῶς τρέχουν οἱ καροῦχοι·
Τίναν λαχένη τὸ δεμεὶς, ἐμεὶς δὲ πάλιν τίναν,
Καὶ τίναν τὸ παραβατὸν, καὶ τίναν τὸ τῆς πρόβας.
Αὐτὸς ἔνεν καλόφωνος τεχνίτης χερονόμος,
Σὺ δὲ τυγχάνεις πάρηχος, καὶ ψάλλειν οὐκ ἰσχύεις.
Αὐτὸς ψηφίζει πέρπυρα, καὶ γράφει καὶ ϛρογγύλεα,
Καὶ σὺ ψηφίζεις φάβατα, καὶ γράφεις κονηδάτα.
Αὐτὸς φορεῖ αἰγιομέταξα, καὶ σὺ τὴν σαγολέβα.
Αὐτὸς ἔχει κἂν τέσσαρα λαμπρὰ κρεβατοστρώσια.
Καὶ σὺ κοιμᾶσαι στὸ ψαθὶν, καὶ γέμεις καὶ τὰς ψήρας.
Αὐτὸς τὸν μῆναν τέταρτον εἰς τὸ λουτρὸν ὑπάγει,
Σὺ δὲ ἀπὸ πάσχα ὥς πασχα λουτρὸν οὐδέναν βλέπεις.
Αὐτὸς ψουνίζει πάντοτε λαβράκια, φιλομῆλας,
Καὶ σὺ ποτὲ οὐκ ἠγόρασας κἂν τορνεσίου χαυϊάριν.
Αὐτὸς κἂν δέκα κέκτηται λίτρας χρυσὰς λογάριν,
Καὶ σὺ φόλαν οὐδέν ἔχεις νὰ δὸς διὰ τὴν ψυχήν σου.
Αὐτὸς τὸν βλέπεις ἔδωκεν εἰς τὴν Μονὴν εἰκόνα,
Καὶ σαραντάπηχον βλατὶν, καὶ δύο κυθροκανδῆλας.
Καὶ σύλθες ἀνυπόδετος καὶ δίχα ὑποκαμίσου,
Καὶ τὸ βρακίν σου φαίνετον ἀπὸ πενήντα τρύπας.
Καὶ περιπάτει ἐμπύρετε καὶ δούλευε τοὺς πάντας.
Οὐκ εἶσε Σεβαϛοῦ παιδὶν οὐδὲ Κουροπαλάτου.
Σαρδαμαρίου παιδὶν ἦσε χαβιαροκατελύτου,
Σκουμπροπαλαμιδόπαϛου ἐγγραυλοπαϛοφάγου.
Καὶ μὴν θορεῖς τοὺς βαθρακοὺς, τὰς ἴσχας, τὰ ψησία,
Καὶ τρέχουσιν τὰ σάλια σου, καὶ συχνοκαταπίνεις.
Οὐδὲν ἔνι διαλόγου σου τάδρὴν τὸ παξυμάδιν,
Καὶ τὸ παλαμιδόκομαν, καὶ ἡ θῦνα ἡ βρωμιαρέα.
Καὶ τὸ τυρὶν τὸ κρητικὸν να γδάρῃ τὸν λαιμόν σου.
Κατάβαινε στὴν τράπεζαν, καὶ βόθα τὸν κελλάρην,

Καὶ κόφτε ξύλα, καὶ νερὸν κουβάλει στο κακάβιν,
Καὶ δίδε καὶ θερμούτζικον· οὐκ εἶσ' ἐκ τῶν ἐνδόξων.
Κομμάτια, βλέπω, ἀπέγδαρες τρανὰ καὶ γωνιδάτα,
Καὶ μαγερίαν διπίνακον· οὐκ εἶσ' ἐκ τῶν ἐνδόξων.
Καὶ πλύσιμον οὐ δέχεται καθόλου τὸ πινάκιν.
Καὶ παῦσε τὸ νὰ τρῶς πολλὰ, νὰλέθης τόσα τόσα.
Ἄπελθε φτίασε τὸ θερμὸν, δὸς νῆμαν τοῖς πατρᾶσιν.
Σπούδασε, φθάσε σήμερον γοργὸν νὰ πᾶς στὸν μύλον,
Καὶ διάβα κ' εἰς τὸ πέραμαν γοργὸν ὡς ἐξηφτέριν·
Ἐρώτησε στὸ διάβα σου κ' εἰπὲ τοὺς Βενετίκους,
Τὸ πῶς πουλιέται τὸ τυρὶν, τί ἔχει τὸ κεντηνάριν.
Ὕπαγε, λοῦσε σήμερα τὸν μέγαν Οἰκονόμον,
Λοῦσε καὶ τὸν Ἡγούμενον, παράστα καὶ τοὺς δύο.
Ὁ μὲν προστάσσει, τρίψαι με, καὶ τάρασσε τὸ σκάμμα.
Ὁ δ' ἄλλος πάλιν γέμησε, παράχυσέ με, ἂς εὔγω.
Καὶ μετὰ τούτοις ἔρχεται τρίτον ὁ Ἐκκλησιάρχης.
Πρός με σταλεὶς τὸν ταπεινὸν τὸν κατηυτελισμένον.
Πῶς ὑπομείνω, Δέσποτα, πῶς ἄνεσιν εὑρήσω;
Καὶ πῶς νὰ ζήσω; λέξον με, σὺ γὰρ γινώσκεις πάντα.
Στιγμὴν ἂν λείψω ταπεινὸς ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν,
Τὸ κρασοβόλιν μου πωλοῦν τὸ νεροκοπημένον,
Ἐγὼ δὲ τρέχω στὸ νερὸν, καὶ σκύφτω καὶ χορταίνω,
Καὶ παραυτίκα πιάνει με τὸ ῥίγος καὶ ἀποθνήσκω.
Ἅπαξ τὸν χρόνον ἂν λουσθῶ, πολλάκις δι' ἀῤῥωστίαν,
Καυκὶν κρασὶν οὐ δίδουν με, τὸ λέγουν εὐλογίαν.
Ἂν ἔλθῃ φίλος μου ποτὲ τὸν χρόνον, νὰ τὸν ἴδω,
Τὴν πόρταν ῥωμανίζουσιν, καὶ ἀφήνουσιν τον ἔξω.
Ἂν δόσουν στάμενον ποτὲ τὸν χρόνον, νὰ ψουνίσουν,
Λέγουσιν, Σήμερον ἰχθὺς οὐ τρώγεται στὴν μέσην.
Ἂν δώσῃ τις καὶ ψυχικὸν ἀπὸ τῶν φιλοχρίστων,

Κἂν εἷς οὐ βλέπει τὸ κουκὶν ἀπὸ τοὺς Καλογέρους.
Ἂν εἴπω, Δότε με ψωμὶν εἰς τὴν ὑποτροφήν μου,
Λαλοῦσιν, Μὴ ἐξέρχεσαι ποσῶς εἰς τὸν πυλῶνα.
Καὶ πάντως ἀνυπόδετον ἂν μὲ παραχωροῦσαν,
Νὰ ξέβενα, νὰ ἔβλεπα, καὶ οὐκ εἶχα το ἀτιμίαν.
Καὶ μᾶλλον ὅταν τρέχουσιν σύνδυο αἱ καροῦχαι.
Τὴν γὰρ πολλὴν ἀσφάλειαν τῶν ἡμερῶν τῶν ἄλλων
Οὐκ ἔςιν τόση μοι φροντὶς, ὅση τότε τυγχάνει.
Εἰ δὲ πολλάκις κρατηθῶ κ' εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν,
Τοὺς πελεγρίνους τοὺς πτωχοὺς μεγάλως μακαρίζω,
Καὶ θέλω τοῦ μιμήσασθαι τὸ ἐλεύθερον ἐκείνων.
Καὶ οὐκ ἠμπορῶ ὁ κακότυχος, καὶ πῶς νὰ ζήσω οὐκ εἶδα.
Ζητῶ σαπούνιν νὰ λουςῶ, καὶ λέγουν με τὸ ζέμαν.
Ἅπαξ τὸν χρόνον ἄλογον πολλάκις ἂν ζητήσω,
Νὰ εὔγω νὰ ἰδῶ φίλον μου, μικρὸν νὰ τζαντζαρίσω,
Καὶ νὰ φανῶ στοὺς γείτονας ὅτ' εἶμαι καβαλάρης,
Τὴν πόρταν ῥωμανίζουσιν, καὶ οὐδὲ πεζὸν μ' ἀφήνουν,
Καὶ κἂν μὴ θέλω, Δέσποτα, στανέο μου δὲν εὐγένω.
Ἔχω καὶ πλεῖςα καὶ πολλὰ, καὶ τίς νὰ τὰ συγγράφῃ;
Καταλιμπάνω γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν πολυλεξίαν,
Ἵνα μὴ φαίνωμαι βαρὺς τῷ Κράτει σου καὶ λάλος.
Ὑπὲρ δὲ ταύτης κέκτημαι μικρὰν παρηγορίαν.
Τὰ δ' ἄλλα πῶς ὑποίσωμαι ὁ κατηυτελισμένος;
Τὰ τῆς τραπέζης δηλαδὴ τοῦ γεύματος ἐκείνου,
Ὅταν τὰ τρία δώσουσιν καὶ πάντες συναχθῶσιν,
Καὶ ψάλλουν τὸ Ὑψώσω σε, καὶ ἄρξονται τοῦ τρώγειν.
Καὶ τίς ὑποίσει καθορᾷν τὰ πλήθη τῶν ἰχθύων,
Τῶν Ἡγουμένων ἔμπροσθεν προκείμενα συνήθως;
Πρῶτον διαβαίνει τὸ ἔγζεςον ψησόπουλον τουρδάτον,
Καὶ δεύτερον ἀκρόβραςον μαζεῖ μ' ἀρβελισμένον,

Καὶ τρίτον ὀξυνόγλυκος κροκάτη μαγειρία,
Ἔχουσα στάχος σύσγουδον καριόφυλλον τριψίδιν,
Ἀμανιτάριν ὄξος τε, καὶ μέλιν ἐκ τὰκάπνιν.
Καὶ μέσα κεῖται κόκκινος μεγάλη φιλομῆλα,
Καὶ κέφαλος τρισπίθαμος αὐγάτος ἐκ τὸ ῥύγιν,
Καὶ συναγρίδα πεπανὴ, ὦ θέ μου, μαγερία!
Νὰ ἔφαγα τὰ θρύμματα, καὶ νάπια τὸ ζουμίτζην,
Καὶ Χιώτικον νὰ κότζοσα κἂν τέσσαρα μουχροῦτια,
Καὶ νὰ ῥευξάμην ἔμνοςα, καὶ νὰ παρηγορήθην.
Καὶ τέταρτον ὀπτούτζικα καὶ ἀπέκει τὰ τηγάνου,
Κομμάτια σιακοκόμματα, τριγλία μουςακάτα,
Καὶ διπλοτήγανον παχὺν μεγάλες ἀθερίνες,
Καὶ κιθαργὸς ὀπτούτζικος ἀκέρεος μὲ τὸ γάρος,
Τὸ καρναϐάδιν ἄνωθεν ὡς κάτω πεπασμένος,
Καὶ παλιν ἀπολάκτισμαν μεγάλου λαϐρακίου.
Καὶ τὶς ἀκρήτις ἕτερος ἐκεῖ νὰ βρέθη τότε,
Καὶ τὰς ποδέας του νάμπηξεν, νὰ πῆρεν τὸ ῥαϐδίν του,
Καὶ μέσον νὰ κατεϐηκεν εὐθὺς ὡς ἀγουρίτζης,
Καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν τοὺς παλαμναίους μίσους.
Πολλάκις με παρέτρινεν ὁ λογισμὸς νὰ γέρθω.
Ναμπῶ στὴν μέσην καὶ ναυγῶ, νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω,
Μὴ νὰ τζακόσω πίνακαν κἂν ἕναν εἰς τὰς χεῖρας,
Καὶ πιάσω καὶ συντρίψω τον, καὶ σφίξω τοὺς ὀδόντας,
Καὶ σύντζεφλον λαφύξω τον, καθάπερ ἄρνα λέων·
Ἀλλ' ὁ χορὸς, ὦ Δέσποτα, τῶν σωματοφυλάκων,
Οὐδ' ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν κἂν ὅλως μὲ ἀφείνουν.
Μετὰ δὲ τὴν παράθεσιν ὧν εἴρηκα βρωμάτων,
Εἰσῆλθεν, ὢ τοῦ θαύματος, καὶ τὸ μονοκυθρίτζιν,
Ὑπεραθνίζον ὀλιγὸν, καὶ πέμπον εὐωδίαν.
Ὅμως, εἰ βούλει, μάνθανε καὶ τὰ τοῦ μονοκύθρου.

Κραμβὶν καρδίαι δώδεκα χονδραὶ καὶ χιονάται,
Καὶ ξιφιοτράχηλον παστὸν, Κυπρίνου ἀπαξυμάδιν,
Γλαύκους χλωροὺς κἂν εἴκοσι, ἀπάκιν βερζητίκιν,
Αὐγὰ κἂν δεκατέσσαρα καὶ κρητικὸν τυρίτζιν,
Ἀθότυρα κἂν τέσσαρα καὶ βλάχικον ὀλίγον,
Καὶ λίτραν μίαν ἔλαιον, πιπέριν φούκταν μίαν,
Σκόρδα κεφάλια δώδεκα καὶ τζήρους δεκαπέντε,
Ἀπαλαρέα μουχρούτινος, γλυκὺν κρασὶν ἀπάνω.
Ἀνακομπόματα τρανὰ, καὶ τότε βλέπε βοῦκας.
Αἲ τζούκα ποῦ τὰ χώρεσες, καὶ πῶς οὐδὲν ἐσχίστης!
Ἐκείνη βαπτιστῆρά τον, οὐκ εἶτον τζουκαλούδα.
Ἐκίνησαν τὰ σάλια μου, Χριστὲ, νὰ τὴν ἐπιάσα,
Χριστέ μου, νὰ τὴν ἔπιασα σὰν ἦτον φουσκομένη,
Νὰ κάθησα στὸ πλάγιν της, νἀρξάμην ῥουκανίζειν,
Νὰ χρίστην τὸ μουστάκιν μου, νὰ κράτησεν λιγδίτζαν,
Νἀγκώθην ἡ κοιλία μου, νἀπλώθην ἡ ψυχή μου!
Καὶ τότε νἆδες, Δέσποτα, πηδήματα νεωτέρου,
Καὶ καλογέρου ταπεινοῦ γυρίσματα καὶ κτύπους.
Καὶ ταῦτα μὲν τυγχάνουσι τὰ περὶ τῶν βρωμάτων·
Τῶν δὲ πομάτων ἄδηλα καὶ ξένης ὀπτασίας·
Γεύσεως γὰρ οὐδέποτε μετέλαβον ἐκείνων,
Τῆς εὐωδίας μόνης τε καὶ θέας μαρτυρούσης.
Ῥοδοβολεῖ γὰρ, Δέσποτα, τούτοις εὐθὺς ὁ πίνων,
Καὶ ῥεύγεται συχνότερον, καὶ ὑποκοιμᾶται ἡδέως.
Ἐγὼ δὲ νῦν καθέζομαι καὶ ῥεύγομαι τὸν ψόφον,
Καὶ καταπίνω πάντοτε χολόκοκκα πικρίας,
Συχνὰ περιστρεφόμενος, καὶ βλέπων τὸν κελλάρην,
Καὶ πυκνογυριζόμενος μὴ νἀύρω κἂν σαβρήδιν.
Ἢ παλαμίδαν ἢ σκουμπρὶν, ἢ θύνναν βρωμιαρέαν.
Καὶ μόλις νὰ μᾶς φέρουσιν θυννόκομαν δαμάκιν

Ἄσπαστρον, ἄξυστον, σαχλὸν, ἀνάλατον, βρωμιάριν·
Καὶ γὰρ λεπτοκοποῦσίν το, ὡς οἱ χαβιαροποῦλοι,
Καὶ λέγουν ἡμᾶς, Σπαστρέβεσθε, πατέρες, μὴ βλαβῆτε.
Καὶ πρὶν τὸ πιάσω χάνεται, καὶ φεύγει ἐκ τὸ σκουτέλιν·
Εἰ δὲ παγώσει, κόλυται, καὶ ἀπέκει οὐκ ἀνασπᾶται,
Καὶ ἀπὸ μανίας μου ῥίπτω το ἀπὸ τοῦ σκουτελίου·
Καὶ μὲ ψωμὶν λιγούτζικον, καὶ δόλιον ἁγιοζούμιν,
Διαβάζω τὰς ἡμέρας μου στενὰς καὶ τεθλιμμένας,
Καὶ πίνω καὶ τὸ γάρισμαν αὐτὸ τὸ ὑδρομένον,
Καὶ πρίσκεται ἡ κοιλία μου· τὰ δ' ἄλλα δὲν τὰ λέγω.
Ἄλλον γὰρ τί χερότερον παρὰ τὸ νὰ ψωνίσω,
Ἐκεῖνοι τρώγουν βατραχοὺς, ψησία, φιλομήλας,
Καὶ μᾶς λέγουσιν, Τρώγετε ὅλον τὰς παλαμίδας·
Πρόπερσυ γὰρ ἐπιάσθησαν πολλαῖς οἱ παλαμίδες,
Καὶ πάντες ἀγάπησάν τες καὶ μαγειρεύασίν τες.
Ἀφ' οὗ πιασμὸς δὲ γέγονεν καὶ ἀνατροπὴ στὰς κύρβας,
Καὶ πάντες ταῖς ἐχόρτασαν, κᾂν εἷς οὐκ ἔχρηζέν τας,
Εἰς πέντε τὰς ἐκόπτασιν κ' εἰς ἕξη ἀπὸ μανίας.
Καὶ χρόνον ἔχω, πίστευσον, ὁποῦ φυγον ἀπέκει,
Νοσηλευθεὶς παρὰ μικρὸν ἀπὸ τὰς παλαμίδας·
Παρὰ μικρὸν δὲν ἔλειψεν ἵνα μὲ θανατώσουν.
Καὶ παλαμίδαις ποταπαῖς σαχναῖς καὶ βρωμισμένες,
Ὅμως ἐτρώγαμεν αὐταῖς πεινῶντες καθ' ἑκάστην.
Μακάρη νὰ ταῖς εὕρισκα! καὶ πάλε καὶ τρωγά τες.
Τὸν ἔγκλειστον οὐκ εἶδα τον νὰ φάγῃ παλαμίδαν.
Καὶ πάντες τὰς ἠγάπησαν, καὶ τρωγαν παλαμίδας.
Καὶ λέγουσιν, Καλαὶς ἔνε, καὶ ἂς μᾶς φτιάσουν καὶ ἄλλας.
Ἐγὼ δὲ μόνος ἀῤῥωστῶ, καὶ οὐ θέλω νὰ τὰς ἴδω,
Φοβοῦμαι διὰ τὴν βλάβην των, φιλάσθενος ὑπάρχω.
Ἂν ἀῤῥωστῶ καὶ κίτομαι, τὴν παλαμίδαν βλέπω.

Τὸ πῶς νὰ ζήσω ἐξαπορῶ μὲ ταύτας τὰς τζερδέλας.
Καθέζομαι ςὴν τράπεζαν, καὶ παλαμίδαν βλέπω,
Μὴ ἔχων δ' ἄλλο τι φαγεῖν τρώγω τὰς παλαμίδας,
Παραδιδάζω πάντοτε καὶ τρώγω την αὐτίκα,
Πρὸς τοῦ Ἡγουμένου πάντοτε τοὺς μίσους ἀποβλέπω.
Ἀφ' οὗ δὲ δῶ τι πάρουσιν σαβοῦρα τὰ σκουτέλια,
Πάλιν ἐξαναπιάνω την, μαλάσσω καὶ τζιμπῶ την,
Μυρίζομαί την, βλέπω την, εἰς ὄρεξιν μὲ φέρνει,
Σπουδάζω τάχα γλήγορα μὴ νὰ τὰς ἐξαλείψω,
Νὰ μηδὲ χνοῦς εὑρίσκεται κἂν ὅλως παλαμίδας,
Καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν αὔριον εὑρίσκω ἔμπροσθέν μου,
Καὶ, κἂν μὴ θέλω, τρώγω την· καὶ πέ με τί νὰ φάγω;
Ἐγὼ γὰρ ἠγανάκτησα τρώγειν τὰς παλαμίδας.
Τὴν νύκταν βλέπω ὁράματα, καὶ μοιάζουν παλαμίδας.
Ἂς ἐγενόμην ἔπαρχος κἂν δεκαπέντε ἡμέρας,
Νὰ ὥρισα νὰ τὰς ἔδωκαν μαγγλάβια ςὸν Εὐγένιν,
Νὰ ἔκοψα τὰς σάρκας των, νὰ τὰς ἐμασσησάμην!
Καὶ τότε ἂς ἐπουλούντασιν ὀκτὼ καὶ ἐννέα ςὴν φόλην.
Ἀλλ' ἵνα μήπως φορτικὸς δόξω τοῖς ἀδελφοῖς μου,
Καὶ μέμψεταί με ὁ Ἡγούμενος, καὶ πάρουν τὸ κρασίν μου,
Ἄρχομαι τρώγειν τίποτε, μασσοῦμαι κἂν ὀλίγον,
Καὶ κατ' ὀλίγον ὀλιγὸν συντρίβω τὰ ὀστᾶ μου.
Εἰ δὲ πολλάκις πλανηθῇ κἂν εἷς τῶν καλογέρων,
Καὶ μουρμουρίσῃ τίποτε, καὶ ἀναστενάξῃ ὀλίγον,
Ἢ λόγος ἐξεπέσῃ τον ποσὸς ὀλιγωρίας,
Οὐδὲ συνφθάνει ὁ ταπεινὸς νὰ πῇ τὸ Κύριε λέησον,
Ἢ κἂν τὸ κρασοβόλιν του τὸ ξίδιν νὰ πληρώσῃ·
Αὐτίκα γὰρ ἀνάρπαςον σηκώνουν τον ἀπέκει,
Βιτζέας συνάγει ὁ ταπεινὸς πολλὰς καὶ ἀναριθμήτους,
Ὡς τοῦ νὰ τὸν εὐγάλουσιν συρόμενον ἀπέκει,

Οἱ δ' ἄλλοι καταπίνουσιν, ἀντὶς νερὸν, φαρμάκιν.
Ἀντὶς ψωμὶν, τὸν δρόλικον, ἀντὶς φαγὶν, τὸν σφάχτην.
Πίνουσιν ὄξος καὶ χολὴν ἀντ' ὕδατος καὶ οἴνου.
Κάθονται γὰρ οἱ κόλακες πλησίον τοῦ ποιμένος,
Τὰ παρ' αὐτοῦ γινόμενα μεγάλως ἐπαινοῦντες,
Καὶ πρὸς ἡμᾶς φθεγγόμενοι μετὰ θυμοῦ τοιάδε·
« Τοῦ Μοναχοῦ, τοῦ ϛοματᾶ, τοῦ λάλου, τοῦ φλυάρου,
« Φοβείτω τὸ παράδειγμα τοὺς μονοτρόπους πάντας,
« Ἵνα μὴ περιπέσῃ τις κακίϛοις τοῖς ὁμοίοις·
« Ἄρχοντας γὰρ οὐ δίδωσιν ὁ νόμος καθυβρίζειν. »
Ὦ τῆς σοφῆς σου, Δέσποτα, πολλῆς μακροθυμίας!
Ὥσπερ ἐδείκνυσο σαφῶς πρὸς τοὺς Φιλοθεΐτας.
Εἰ γὰρ μικρὸν ἠθέλησας τὰ τούτων ἐξετάσαι,
Ἐπέγνως κἂν ἐξ ἀκοῆς ψιλῆς καὶ μόνης, Ἄναξ,
Τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ εἰς ἡμᾶς ἀδικίας.
Μεγάλως ἐξεμίσησα τὰς τούτων ἀνομίας.
Καὶ πῶς οὐ πάσω κεφαλὴν, καὶ πῶς οὐ πάσω κόνιν,
Τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος βλέπων ἠμελημένον,
Καὶ πᾶσαν τὴν συνήθειαν τὴν θείαν ἐξωσμένην,
Βασιλικὰ προστάγματα συνοδικάς τε κρίσεις,
Εἰς μάτην προσγινόμενα καὶ κατηυτελισμένα,
Καὶ μὴ διόρθωσίν τινα δυνάμενα ποιῆσαι;
Τάχα τε προφητεύομαι καὶ λέγω το μεγάλως·
Ὡς εἰ θελήσεις, Δέσποτα, τὰ τούτων ἐρευνῆσαι,
Καὶ δώσεις τὴν ἐκδίκησιν τοῖς νῦν ἀδικουμένοις,
Ὡς κόνις λεπτυνθήσεται βαρβάρων ἅπαν θράσος.
Τὴν τοῦ Χριϛοῦ μιμούμενος εὐθέως συμμαχίαν.
Λοιπὸν εὐθυδρομήσωμεν ἐπὶ τὰς διοικήσεις,
Ἵνα καὶ τούτων ἀκριβῶς τὰ πάντα καταμάθῃς.
Οὐκ ἔνε τοῦτο, Δέσποτα, δαιμονικὸν, εἰκάζω;

Οὐκ ἔνε τοῦτο τῶν ἐμῶν ἁμαρτημάτων ἔργον;
Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν, κ' ἐγὼ νὰ μὴν χορτένω;
Ἐκεῖνοι νὰ ϛαυλίζονται ἐκ τὸ φαγὶν καθώραν,
Καὶ γὼ νὰ ὁμοιάζω πάντοτε τὸν λιμοταγισμένον;
Καὶ οἱ πάντες νὰ μὲ κράζουσιν, Ὁ σπαταλοκρομύδης;
Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν τὰ πρῶτα τῶν ἰχθύων,
Ἐμένα δὲ νὰ δίδουσιν θύναν τὴν βρωμισμένην;
Ἐκεῖνοι νὰ κοτζόνουσιν τὸ Χιώτικον εἰς κόρον,
Ὁ δὲ δικός μου ὁ ϛόμαχος, νὰ πάσχῃ ἀπὸ τὸ ξίδιν;
Καὶ κὰν ἂς ἐγεμίζασιν τὸ ἐμποτόπουλόν μου·
Ἀμὴ λαλῶ, καὶ λέγουν με, Περπάτει στὸ πηγάδιν.
Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν τὸν ὕπνον καθεκάϛην,
Ἐγὼ δ' ἂν λείψω Ἀντίφωνον αὐτίκα νὰ ποθνήσκω;
Αὐτοὶ καβαλικεύουσιν, διαβαίνουσιν τὴν πόλιν,
Καὶ μὲ τοὺς ὀφικάτορας καὶ μὲ πολὺν ὀψίκιν,
Καὶ ὡς διεμέναν λέγουσιν, Ῥωμάνισε τὴν πόρταν,
Νὰ μὴ μὲ ἀφήνουν κὰν πεζὸν νὰ βγένω νάρκουδίζω.
Εἰ δὲ καὶ ἀφήσουν με ποτὲ νὰ ξέλθω πρὸς ὀλίγον,
Καὶ οὐ φθάσω εἰς τὸν Ἀπόϛολον, καὶ οὐκ εἶμαι ϛὸ Βαγγέλιον,
Ἀφήνουσιν με νηϛικὸν τὴν ἅπασαν ἡμέραν.
Ἐκεῖνοι Θεὸς καὶ Κύριος ψάλλουσιν καθημέραν,
Ἡμᾶς δὲ λέγουν, Σήμερον ψάλλετε Ἀλληλούϊα.
Εἴδε καὶ κατακρίνωμεν τοὺς νηϛευτὰς πατέρας·
Εἰ γὰρ καὶ βρῶσιν τρέφονται διηνεκῶς ἐκεῖνοι,
Ἀλλ' οὖν τὰς δύο πάντοτε νηϛεύουσιν ἡμέρας,
Τετράδα καὶ παρασκευὴν ξηροφαγοῦσιν ὅλως.
Ἰχθὺν γὰρ οὐκ ἐσθίουσιν, Ἄναξ, ποσῶς ἐνταῦθα,
Εἰ μὴ ψωμίτζιν καὶ κρασὶν, ϛακοὺς καὶ ὄρια παγούρια,
Καραβιδίτζας ἐκζεϛὰς, τηγάνου καριδίτζας,
Καὶ λαχανίτζιν καὶ φακὴν μὲ ὀϛριδομυδίτζια,

Καὶ μισὸν γόμον, Δέσποτα, τὰ κτένια τὰς σουλήνας,
Καὶ φαβατίτζιν ἀλεςὸν, ὀρίζιν μὲ τὸ μέλιν,
Φασόλιν ἐξοφθάλμιςον, ἐλαίας καὶ χαυϊαρίτζιν,
Καὶ πορινὰ ἀνοτάραχα διὰ τὴν ἀνορεξίαν,
Μηλίτζια καὶ φοίνικας, σύκα [καὶ] καρυδίτζια,
Καὶ ἀςαπίδας ὀλιγὰς, καὶ τὸ διὰ κυτρίου.
Τὰς γὰρ ἡμέρας πάντοτε τὰς θείας τὰς ῥηθείσας,
Τοιαύταις ἐκδιδόασιν αὐτοὺς ξηροφαγίαις.
Οὐδὲ γὰρ οἶνον πίνουσιν Χιώτικον εἰς κόρον,
Ἵνα καὶ τί χωνεύσουσιν ἀπὸ ξηροφαγίας·
Ἀλλὰ γλυκὺν Μιτυληναῖον, καὶ Κρητικὸν ἀθύρην,
Ἵνα χυμοὺς ἐκβάλλωσιν τοὺς τῆς ξηροφαγίας.
Ἡμᾶς δὲ προτιθέασιν κυάμους βεβρεγμένους,
Τὴν δέ γε δίψαν παύουσιν ἐκ τῶν κυμινοθέρμων,
Τὸ Τυπικὸν φυλάσσοντες καὶ νόμους τῶν Πατέρων.
Καλόγερος ἐλάλησεν; Τὸ Τυπικὸν ἂς φθάσει,
Γοργὸν ἂς τ' ἀναγνώσουσιν μεγάλως εἰς τὴν μέσην.
« Κακὸν, κακὸν, κραυγάζουσιν, Πάτερ, τὸ λελεγμένο.
» Ἀπελαθήτω τῆς Μονῆς ὁ φλύαρος ἐν τάχει,
» Ἵνα μὴ βλάψῃ καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν ἀφελεστέρων ».
Ὦ τοῦ μεγίστου πτώματος, ὢ τῆς ἀπανθρωπίας!
Ἄξιον γὰρ ἐκρίνασιν τὸν Μοναχὸν θανάτου.
Βούλει μαθεῖν, ὦ Δέσποτα, καὶ τί τὸ πταῖσμα τούτου;
Ὄξυνον ἔνε τὸ κρασὶν, ὁ Μοναχὸς εἰρήκει,
Καὶ παρευθὲς κατάδικος ἐφάνη παρ' ἐκείνων.
Οἱ δέ γε καταλύοντες τὸ Τυπικὸν ἐκείνων
Ἀναίτιοι ὑπάρχουσιν καὶ δίκαιοι ὁρῶνται.
Ὢ τῆς χριστομιμήτου σου πολλῆς φιλανθρωπίας!
Ὄντως τυγχάνεις, Μανουὴλ, θεὸς ἐπίγειός τε,
Ἐμμανουὴλ Παμβασιλεῦ παρὰ σαρανταπέντε.

Καὶ γὰρ ἡ κλῆσις ἄνωθεν ἐδόθη φερωνύμως.
Καὶ ταῦτα μὲν, ὡς ἔχουσιν, ὁ δοῦλός σου προσλέγω.
Ἡμεῖς δὲ γοῦν ἐσθίομεν καθ' ὅλου τὸ ἁγιοζούμιν·
Καὶ σκόπει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν ποικιλίαν.
Κακάβιν ἔνε, Δέσποτα, διώτιν μετρῶν τεσσάρων.
Καὶ ἕως ἄνω οἱ μάγεροι γεμίζουσίν το ὕδωρ,
Καὶ βάνουσιν κρομύδια κἂν εἴκοσι κολέντας,
Καὶ πῦρ ἐξάπτουσιν πολὺ κατὰ τοῦ κακαβίου.
Καὶ βλέπε τότε πράγματα, καὶ ξένας ὀπτασίας.
Ἐκεῖ νὰ ἴδες τὸν Χονδρὸν μετὰ τοῦ Καλολέωντος,
Πῶς κουρταλίζουν ἔμνοστα, καὶ κροῦσιν καὶ κλοστάτα,
Καὶ παίζουσιν τὸ λέγουσιν οἱ παῖδες, Εἶπα, εἰπέτε,
Καὶ ἀφότου κουρταλίσουσιν καὶ παίξουν, ὡς τὸ ἔθος,
Λαμβάνουσιν, ὦ Δέσποτα, καλὴν φιλοτιμίαν·
Εἰς κλῆσιν γὰρ βαπτίζονται τῆς ἁγίας Τριάδος.
Στάσει γὰρ τρὶς ὁ μάγειρος τὸ ἔλαιον ἀπέσω,
Καὶ βάλλει καὶ θρυπτόξυλα τινὰ διὰ μυρωδίαν,
Καὶ τὸ ζουμὶν ἐκχέει το ἐπάνω τῶν ψιχίων,
Καὶ δίδουν μας καὶ τρώγομεν, καὶ λέγουν το Ἁγιοζούμιν.
Κάλει λοιπὸν, Ἡγούμενε, τοῦτο Θερμαλατέαν,
Καὶ μὴν καλῇς Ἁγιόζουμον διὰ τὴν ὁμωνυμίαν.
Τοῦτο δαμάζει πάντοτε τοὺς ταπεινοὺς Ἀβάδας.
Τί μαγειρεύουν σήμερον; καὶ λέγουν, Ἁγιοζούμιν.
Σηκώνω τὸ πινάκιν μου, καὶ βλέπω τὸ σκουτέλιν,
Καὶ γέμει ὡς ἄνω θρύμματα, καὶ λέγουν τ' ἁγιοζούμην.
Κουντῶ τὸν συψωμήτην μου, σύρνω τον ἐκ τὸ μάτιν,
Καὶ λέγω τί ἐν τὸ τρώγομεν· καὶ λέγει, Ἁγιοζούμιν.
Καὶ πίστευσον, οὐ ψεύδομαι, μεγάλως ἀληθεύω.
Τῶν γὰρ κρομμύων πάντοτε συντόμως ἡ δριμύτης,
Καὶ ὁ ἰὸς τοῦ λέβητος ἐπάνω πρασινίζει.

Καὶ πίςευσον, ἐμάνην το, καὶ οὐ θέλω νὰ τὸ φάγω·
Πεινῶν δὲ πάλιν τρώγω το, καὶ εἰπέ με, τί νὰ φάγω;
Πάντως πεινῶν ἀγανακτῶ, κινοῦμαι εἰς τὸ ἁγιοζούμιν,
Καὶ λέγω ναῦρα θρύμματα καλὰ καὶ νὰ χορτάσω.
Ἐκεῖνοι τρώγουν βαθρακοὺς, ἡμεῖς δὲ τἀγιοζούμιν.
Ἐκεῖνοι πάντα πίνουσιν τὸ Χιώτικον εἰς κόρον,
Ἡμεῖς δὲ τὸ Βαρνιώτικον τὸ νεροκοπημένον.
Ἐκεῖνοι πάλιν τὸ γλυκὺ μετὰ τῶν κουτρουβίων,
Ἡμεῖς δὲ τὸ νερούτζικον μετὰ τοῦ πινακίου.
Ἐκεῖνοι τὸ σεμίδαλιν, ἡμεῖς τὸν πιτυροῦντα.
Ἐκεῖνοι τἀφρατούτζικον ἀεὶ μετὸ σησάμιν,
Ἡμεῖς δὲ τὸ χονδρόχυλον τὸ στακτοκυλισμένον.
Ἐκεῖνοι τὰ λαλάγγια συχνάκις μετὸ μέλιν,
Ἡμεῖς δὲ τὸ λελέλεβε συχνῶς μετὸ φαρμάκιν,
Ἐκεῖνοι τὰ γλυκύσματα μετὰ τῶν δισκαρίων,
Ἡμεῖς δὲ τὰ χολόκουκα καθ' ὥραν μὲ τὸ μόδιν·
Ἐκεῖνοι τὰ νομίσματα συνάγουσιν ἀπλήστως,
Ἡμᾶς δὲ κατηχίζουσι περὶ φιλαργυρίας,
Καὶ τὸ μὴ κτᾶσθαι πώποτε χαλκὸν ἐπὶ τὴν ζώνην.
Ἐκεῖνοι τὰ λαβράκια καὶ τοὺς τρανοὺς κεφάλους,
Ἡμεῖς δὲ τὸ βρωμόκαπνον ἐκεῖνο τὸ Ἁγιοζούμιν.
Ἐκεῖνοι τὰ Γοφάρια, τὰς ἴσχας τὰ ψησία,
Ἡμεῖς δὲ πάλιν τρώγομεν αὐτὸ τὸ, Πῶς τὸ λέγουν;
Ἔχει τὸ ὄνομα καλὸν παράξενον ὁκάτι,
Καὶ τζυγαρίζεται κἂν εἷς ὡς τοῦ νὰ τὸ πιτύχῃ.
Ἔπληξα τώρ' ἀπέθανα, σκουλήκια νὰ τὸ φάσιν.
Ἴδε τὸ λέγουσιν τινὲς, ἐὰν σπουδάζῃς κάτζε.
Ἔδε κεφάλιν σκορδαλοῦ, ὁκάτι ἐγὼ ἐμαγεύθην.
Ἐδάρε ἂν ἦσαν κέφαλοι, ψησία, φιλομῆλες,
Ἂν τύχῃ νὰ τὸ πέτυχα, ἴδε μυςήριον μέγα·

Στὴν γλῶσσάν μου γυρίζεται, Δαίμων, ἀνάθεμά σε.
Συγχάρισε τὸν δρόλικον, μόλις ἐπέτυχά το.
Ἰδὲ τὸν βρῶμον ποῦ ἔκειτο, καὶ γὼ τζυγαριζόμην.
Πεῖσμαν ἐθέκασιν αὐτοὶ νὰ μὲ τὸ παραβάλουν.
Ἀλλ' οὐδεγώ με χωρικὸς, νὰ μὴν τὸ κρῶ καὶ ξάπτει.
Αἳ θλίψιν, ἅγιε Δέσποτα, τὴν ἔχω εἰς τὴν ψυχήν μου,
Ἕδε καὶ παραπόνεσιν, ἔδε μυστήριον μέγα.
Ἀλλὰ καὶ ταῦτα φέρομεν ἄκοντες τὰ λεχθέντα,
Μικρόν τι παρηγόρημα κεκτημένοι σπανίως.
Τίς δὲ καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πόρτας ὑπομένει;
Οὐ γὰρ ἰσχύει τό λοιπὸν ἀλήθεια πολλάκις,
Ὥσπερ τὸ ψεῦδος δύναται πρὸς ἐκβολὴν τῆς θύρας.
Μυρίας γὰρ εἰ λέγει τις καθ' ὥραν ἀληθείας,
Οὐκ ἂν μαλάξῃ πώποτε τὸν νοῦν τοῦ Ἡγουμένου,
Εἰ μή πη ψεῦδος τὶ καλῶς πεποιημένον,
Βομβοκτυπίζον στερεῶς τὰ ὦτα τοῦ ποιμένος·
Καὶ σύντομον ἐξέρχεται γοργὸν εἰς τὸν πυλῶνα.
Καὶ πρόσχες καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ψεύδους ἵνα μάθῃς,
Καὶ νὰ γελάσῃς τῶν πολλῶν ἐφευρεμάτων λόγους.
Πάτερ, πετζὶν οὐδέν ἔχω, νἀνήβω νἀγοράσω,
Καὶ μελανίτζιν ὀλιγὸν, καὶ τώρα γιά που φθάνω.
Πάτερ, ῥογεύει ὁ Βασιλεὺς ὅλα τὰ μοναστήρια·
Ἄς εὔγω, ἄς ἴδω τί διδουν, καὶ τώρα γιά που φθάνω.
Ἐκόπην τὸ ζωνάριν μου, νἀνέβω νὰ γοράσω,
Καὶ χρήζω καὶ καλίγια, καὶ τώρα γιά που φθάνω.
Πάτερ, πανίτζιν ἔδωκα προχθὲς εἰς τὸν βαφέαν,
Ὑπάγω νὰ ζητήσω το, καὶ τώρα γιά που φθάνω.
Πάτερ νἀνήβω στὸν Χριστὸν εἰς τὴν Χαλκὴν ἀπάνω,
Νἀπομυρίσω ὅτι ἐρυγῶ, καὶ τώρα γιά που φθάνω.
Πάτερ, ὡς λέγουν, ἐκ παντὸς ψυχομαχεῖ ἀδελφός μου,

Ἂς δράμω, ἂς ἴδω τί λαλοῦν, καὶ τώρα γιά που φθάνω.
Πάτερ, διὰ δέκα στάμενα κρατοῦν με λοκοτύνι,
Ὑπάγω νὰ ζητήσω το, καὶ τώρα γιά που φθάνω.
Ταῦτα λαλοῦντες ἔχομεν μικρὰν παραμυθίαν,
Καὶ τῆς Μονῆς εὐγένομεν καὶ βλέπομεν τὸν κόσμον,
Καὶ παρηγόρημα μικρὸν εὑρίσκομεν δαμάκιν.
Τὰ δ' ἄλλα τὰ γινόμενα καὶ τὰς ὀνειδισίας,
Καὶ τὰς πολλὰς ἐπιϐουλὰς πῶς ὅλως ὑπομείνω;
Τὸ τίς εἶσε καὶ τί θέλεις, καὶ τί με συντυχένης;
Τὸ πῶς λαλεῖς, πῶς στέκεσαι, καὶ πῶς ἐμϐλεμματίζεις;
Οὐκ εἶσαι εὐγενικόπουλον, οὐδ' ἀπὸ τῶν ἐνδόξων,
Οὐδ' ἔφερες τὰ κτήματα εἰς τὴν μονὴν νὰ ῥίζῃς.
Καλογερίτζιν ταπεινὸν ὑπάρχεις ἐκ τὸ μήλιν,
Ψιριάρικον, κοντριάρικον, γυμνὸν, ἀπολεσμένον,
Γαδοῦριν παλαιόπληγον, ὀρνίθιν κορυντζάριν,
Καὶ ψυχικὸν ψωμίν τρωγεις, καὶ δίδουν σε καὶ ῥάσον.
Καὶ φρῦξαι, πίε τὸν πυρετὸν, καὶ ξάφες τὰς σαλίας,
Καὶ τὸ νὰ λέγῃς ἀναιδῶς καὶ μετὰ παῤῥησίας.
Ἐξάφες τὰ στιλϐώματα καὶ τὰς ἀδρολαλίας,
Πρὶν ἂν σε κοπανίσουσιν καὶ μάθουν σε τὸ σπάσμα,
Καὶ τῆς μονῆς ὁλόγυμνον ἐκϐάλουσί σε ἔξω.
Ὑπάγενε μὲ τὸ καλὸν καὶ μὲ τὸν λογισμόν σου.
Εἰδὲ καὶ θέλεις νά σε δῶ νὰ τρώγῃς τὸ ψωμίν μας,
Σφίξε σφικτὰ τὰ δόντιά σου, καὶ κράτει τὴν φωνήν σου,
Καὶ κάμυζε ταμμάτια σου, καὶ μὴ πολυπραγμόνει,
Καὶ ἂν σε δέρουσιν.... ταῦτα γενναίως φέρε.
Ἀλλ' ἴσως καὶ λυπούμενος πολλάκις ἂν λαλήσῃς,
Καὶ τάχα τραχυτέροις τις ἂν χρήσεται τοῖς λόγοις,
Καὶ ἂν ἔνε κἂν εἷς δόκιμος, καί χει ψυχὴν θρασεῖαν,
Καὶ θέσει τὰ τοῦ πλάσματος, καὶ ἀποδειλιάσει ὀλίγον,

Καὶ σφίζει τὰ μερία του, πονέσει τὴν ψυχήν του,
Καὶ ἀποκοτίσει ὡς ἄγουρος καὶ πιλαλήσει εἰς μέσην,
Καὶ σείσει τὸ κοντάριν του καὶ πεῖ τὸ Ἀλέτζη, ἀλέτζη,
Καὶ καταβῇ, τὸ λέγουσιν τινὲς, τὸ κότου βόλον,
Καὶ εἴπῃ, « Πράγματα κακὰ γίνονται, Πάτερ ὧδε·
» Καὶ ποίησον διόρθωσιν. Οὐκ εἶνε γονικά σου,
» Οὐδὲ διεσὲν τὸ ἔκτισαν τοῦτο τὸ μοναστήριν,
» Τὸ νὰ τὸ τρώγῃς μοναχὸς καὶ μὲ τοὺς συγγενεῖς σου,
» Καὶ τοὺς πτωχοὺς τοὺς Μοναχοὺς νὰ διόχνῃς, ὥσπερ ξένους.
» Ἡμεῖς νὰ σέγκαλέσωμεν στὸν ἅγιον Βασιλέαν,
» Καὶ πάντες νὰναδράμωμεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον. »
Ἂς πῶ τότε καὶ τί νὰ ζῇ, καὶ φαίνεται στὸν κόσμον.
Κάλλιόν του νἀπέθανεν ὁ Μοναχὸς ἐκεῖνος,
Ἢ πάλιν, τὸ λεγόμενον, ποσῶς νὰ μὴ ἐγεννήθην.
Ἔκτοτε βλέπε μηχανὰς καὶ δόλους ποῦ συῤῥάπτουν.
Τὸν οἰνοχόον πρότερον συντόμως παραγγέλλει·
Ὄξυνον δίδε ἀπὸ τοῦ νῦν κράσιν τὸν Μητροφάνην,
Ἂς ἔνε καὶ ὀλιγούτζικον, νὰ μὴν ἀναισχυντίζῃ.
Καὶ ἂν λαλήσῃ τίποτε καὶ θέλῃ νὰ τὸ στρέψῃ,
Τότε θέλω νὰ σὲ ἰδῶ τὸ πῶς τὸν θέλεις σύρειν.
Καὶ σπρόσεις καὶ λακτίσης τον ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος.
Καὶ τὸν Κελλάρην ὅμοια τῷ πρώτῳ κατηχίζει,
Πάντα τὸν δεῖναν μερτικὸν μικρότερον τὸν δίδε.
Ἂς ἔνε σύστεον σύνομον, ἂς ἔχει κ' αἱματίτζιν,
Καὶ ἂν οὐ τὸ πάρῃ, ἐξάφες τον, καὶ διάβα ἐπὶ τοὺς ἄλλους·
Καὶ κεῖνος ἂς καθέζεται, καὶ ἂς γεύεται τὸν ψόφον.
Κρεῖττον δὲ νῦν τὸν θυρωρὸν ὁ γέρων κατηχίζει·
Ἂν ἔλθῃ ὁ δεῖνα πώποτε νὰ κάτζῃ στὸν πυλῶνα,
Ῥαβδέας καλὰς, ἂν μὲ ἀγαπᾷς, καὶ δίωξέ τον ἀπέκει.
Εἰ δὲ πολλάκις ἂν ευγῇ ἔξω μικρὸν νὰ ἴδῃ,

Τὴν πόρταν σου ῥωμάνιζε, καὶ ἃς κεῖται στὸν πυλῶνα.
Τὸν δέ γε Δοχιάριον ἡσύχως παραγγέλλει,
Λέγει, ὅτι « Τὸν καλόγερον τὸν δεῖνα μὴν τὸν δώσῃς
» Ἀπ' ὅλα τὰ διδόμενα συνήθως εἰς τὴν μέσην·
» Ἀλλ' εἴπερ καὶ προτάξει σοι πολλάκις νὰ τὸν δώσῃς,
» Ὡς νουνεχὴς καὶ φρόνιμος σὺ παραβίβαζέ τον,
» Καὶ λέγε τον, Οὐ δὲν ἔχω, καρτέρησον ὀλίγον·
» Καὶ μὴ νὰ πλήξῃ νὰ σφαγῇ, μὴ νὰ τὸν πιάσῃ ὁ ςρόφος,
» Καὶ λυτρωθοῦμέν τον γοργὸν, διὰ νὰ μὴ παραψάλλῃ. »
Καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας ὁμοίως παραγγέλλει
Τοῦ πράττειν πάντα, Δέσποτα, τὰ τῆς οἰκείας γνώμης.
Εἰ δὲ πολλάκις στερεὸς ὁ Μοναχὸς τυγχάνει,
Καὶ φέρει ταῦτα νουνεχῶς καὶ μετ' εὐχαριςίας,
Πρόσχες ποιμένος, Δέσποτα, δευτέραν πανουργίαν.
Ὃ κέκτηται προάςειον μικρότερον τῶν ἄλλων,
Πρὸς ὀλιγούτζικον καιρὸν ἐκεῖ τὸν ἀποςέλλει·
Καὶ τοῦτο δὲ μηχανικὸν, ἵνα τὸν παρεκβάλῃ·
Καὶ ἀπέκει τὰ τὸν πολεμεῖ, καὶ ἀπέκει τὰ τὸν κάμνει,
Μόνος Θεὸς ἐπίςαται καὶ ὁ Μοναχὸς ἐκεῖνος.
Εἰ δὲ πολλάκις συμβουλὴν τῶν Μοναχῶν οἱ πλείους
Ποιήσωσι, καὶ δράμωσι πρὸς σὲ τὸν Βασιλέα,
Τὸν Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν, τὸν τῆς πορφύρας γόνον,
Τὸν πύργον τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Δύσεως τὸ δόρυ,
Τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν πατέρα καὶ προςάτην,
Καὶ κλῆσιν νῦν βασιλικὴν καλῶς ὀχυρωθῶσιν,
Πόσα λοιπὸν σημειώματα καὶ λύσεις τοῦ σοῦ κράτους,
Τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος ἰσχύσουσιν ἀνῦσαι;
Ὥσπερ αὐτὸς ὁ λογαρὰς ἀτζαλοπεριπάτης,
Ὁ πουλιτζίζης, ὁ πτωχὸς, ὁ λερομενοςόλης.
Ποῦ με φελοῦν ὅτι ἔμαθα καμπόσα γραμματίτζια,

Καὶ περπατῶ καὶ προσαιτῶ, καὶ φόλην οὐ λαμβάνω,
Καὶ φαίνονται καὶ οἱ σάρκες μου, καὶ ὁμοιάζω νυκτοκλέπτης,
Ξυραφιςὴς κακότυχος, ἀπορουχοσυνάχτης,
Καὶ τζαντζαλιαρουτζούριχος ἀπὸ τὸ δημοκ...
Καὶ πάντοτε κλονίζομαι καὶ θλίβομαι καὶ κλαίω,
Γυμνοποδῶν, ῥακενδυτῶν, πεζοπορῶν, δουλεύων,
Καὶ φέρων ἅπερ εἴρηκα τῷ Κράτει σου πολλάκις;
Ἀλλ' ὦ μικρὸν, Θεός-επτε, τὰς ἀκοάς σου πρόσχες,
Ὅπως νὰ μάθῃς ἀκριβῶς καὶ περὶ τῶν νοσούντων.
Ἂν ἀῤῥωςήσῃ Ἡγούμενος, ἢ πόνος τὸν κρατήσῃ,
Κράζει γοργὸν τοὺς ἰατροὺς, τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα.
Ἔρχονται βλέπουσιν εὐθὺς, κρατοῦσι τὸν σφυγμόν του,
Θωροῦσι καὶ τὰ σκύβαλα μετὰ τοῦ ὑελίου·
Λέγουσιν, Ποῖσε τὰ καὶ τὰ, καὶ ἂς γένη τόδε τόδε,
Καὶ ἂς φέρουσι συλίγουρδον, καὶ ἂς βάλουσιν ἀπέσω,
Καὶ σύντομον ἂς γένεται τοιαύτη ἰατρεία.
Ὁ μὲν ὑπάγει σαγορὰν ἰατρικῶν σπερμάτων,
Ἄλλος ὁρᾶται εἰς πέραμαν, ἄλλος εἰς τὰνγενίου.
Σπουδάζουσι νὰ εὕρωσι βατόπουλα, ψησία,
Φιλομηλίτζας τρυφερὰς, κωβίδια, γαλέας.
Γοργὸν τὰ μαγειρεύουσιν σὺν πάσαις ἀρτυσίαις,
Ὁ μὲν τὸ σαχαρόθερμον, ἄλλος δὲ τὸ δροσάτον,
Ἄλλος φροντίζει τὸ χυλὸν, διὰ τὴν ἀθρεψίαν,
Καὶ πάλιν ἄλλος ἕτοιμος κνήθει τὴν κεφαλήν του,
Ἕτεροι δὲ τοὺς πόδας του μεθ' ἡσυχίας τρίβουν.
Προςάσσει δὲ καὶ δίδουσιν τοὺς ἰατροὺς πλουσίως,
Διὰ νὰ τοὺς ἔχῃ πάντοτε ἀόκνως, ἂν νοσήσῃ.
Δότε τὸν ἰατρὸν κρασίν κἂν δεκαπέντε ἀγγεῖα,
Τὸν δ' ἄλλον δὸς νομίσματα κἂν δέκα μανολάτα.
Καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας μετ' ἐξουσίας δίδει.

Εἰ δ' ἀῤῥωςήσει Μοναχὸς, ἢ πόνος τὸν κρατήσει,
Ἀτός του γίνεται ἰατρὸς, καὶ τάδε παραγγέλλει·
» Ἡμέρας τρεῖς ἀφῆτέ τον, καὶ νηςικὸς ἂς κεῖται·
» Μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν, ὧν εἶπον,
» Ψυχίτζας ζεματίσετε μικρὰς εἰς τὸ πινάκιν,
» Καὶ ψήσετε μικρούτζικον κεφάλιν κρομυδίτζιν,
» Καὶ βάλετε λιγούτζικον ἐλάδιον νὰ μυρίσῃ,
» Καὶ φλισκουνίτζιν ὀλιγὸν διὰ τὴν εὐωδίαν.
» Εἰ δὲ διψήσει, δότε τον νερούτζικον ὀλίγον,
» Καὶ πάλιν ἐξαφῆτε τον ἄλλας καὶ τρεῖς ἡμέρας. »
Σὰν νάμαθεν ἐξάπαντος ἀπὸ τοῦ Ἱπποκράτους.
Ἴδες πανάριςον ἰατρὸν, ἴδες λαμπρὸν τεχνίτην;
Διέβη τὸν Νεκτάριον, διέβη τὸν Κανίκλην,
Διέβη τὸν Ἀέτιον, αὐτὸν τὸν Ἱπποκράτην.
Νὰ σὲ ἰατρεύσῃ, Δέσποτα, νὰ σὲ τὸν προξενήσω·
Νὰ μὴν φοβᾶσ' εἰς ποταμὸν ξερὸν νὰ κινδυνεύσῃς,
Σκῦλον ποτὲ ψοφιάρικον νὰ γέρθῃ νὰ σὲ δάκῃ.
Εἰ δὲ καὶ γράφω περισσὰ, καὶ τοὺς λόγους μηκύνω·
Καὶ δῆλα πάντα καθιςῶ τῷ Κράτει σου τῷ μέγα,
Καὶ ἡ κοιλία μου ἐζάρωσεν ἀπὸ τῆς ἀφαγίας,
Ἀπὸ τὸ κυμινόθερμον ὅλως ὑδροπικιᾶσα,
Ἐκ τὰς πολλὰς ἐβλάβησαν δουλείας τὰ νεφρά μου.
Κρυρτέσης δ' αὖθις ὑπ' αὐτῶν καλούμενος πολλάκις,
Ὀλόγυμνος ἀπέμεινα διὰ τὴν ὀνειδισίαν,
Ἀφῆκα καὶ τὰ μαλακὰ στρώματα νὰ κοιμοῦμαι,
Τὰ ὀςέα μου συνετρίβησαν ἀπὸ ξηροκοιτίας.
Εἰς τὸν χορὸν ποῦ ψάλλομεν φοβούμενος πολλάκις,
Ἐπόνεσα τὸν γούργουρον ἐκ τῆς πολυφωνίας,
Τὰ γόνατά μου σθένησαν ἀπὸ τὰς μετανοίας,
Ταμμάτιά μου ἐξηράνθησαν ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας,

Τὰ δόντιά μου ἐσπαράχθησαν ἀπὸ ξηροφαγίας,
Καὶ τὰ μαλίτζιά μου ἔπεσαν ἀπὸ τὴν ἀλουτζίαν.
Ἔδε καρβούνια, Δέσποτα, καὶ θλίψεις τὰς βαςάζω.
Καὶ τίς οὐκ οἰκτειρήσει με τὸν κακοδικημένον;
Οὐδ' ἅπερ εἶπον χαλεπὰ ἐλευθερίαν δίδουν.
Ἀλλ' ὢ πορφύρας βλάςημα, Παντάναξ τροπαιοῦχε,
Καὶ τεῖχος ἀπροσμάχητον τῆςδε τῆς Βυζαντίδος·
Αὐτὰ λοιπὸν, ὡς εἴρηκα τῷ Κράτει σου, μὴ φέρων,
Ἑκὼν ἐξέρχομαι Μονῆς ἐκ τῆς τοῦ Φιλοθέου,
Δι' ἃς ἐξεῖπον ἄνωθεν πανπλείςους τὰς αἰτίας,
Καὶ πρὸς τὴν σὴν κατέφυγα μεγάλην βασιλείαν.
Ἀφ' ὅτου γὰρ ἐκέρδησας ταύτην θεοῦ βουλήσει,
Οὐκ ἔςησας τὰς χεῖράς σου ποσῶς εἰς τὸ διδόναι
Καὶ Μοναχοὺς καὶ κοσμικοὺς, καὶ γέροντας καὶ νέους.
Καὶ πάντες ἐπαγγέλλονται σκιρτῶντες, εὐφημοῦντες,
Τῶν σῶν ἐπαπολαύοντες μεγάλων δωρημάτων.
Ἄρτι δὲ πρόσχες καὶ εἰς ἐμὲν ςενούμενον, πινόντα,
Τὸν Ἱλαρίωνα τὸν σὸν δοῦλον οἰκτρὸν καὶ πένην·
Οὐ γὰρ ὑπέρογκα ζητῶ, Δέσποτα ςεφηφόρε,
Νὰ λάβω σὺν τὴν ζήτησιν εὐθὺς καὶ ἀτιμίαν.
Ψωμὶν ζητῶ τῷ Κράτει σου καλὸν κοματοποῦλιν,
Εἰς ἣν ἡ Βασιλεία σου Μονὴν μὲ παραπέμψῃς.
Ἐπειδὴ καὶ προβάλλομαι μεσίτην τε καὶ πρέσβυν,
Ὡς πρὸς τὴν Βασιλείαν σου, Γεώργιον τὸν μέγαν,
Τὸν ἐν πολέμοις ὄντα σοι καλὸν συνοδοιπόρον,
Εἰς τούτου τὴν Μονὴν ζητῶ ἐκεῖ κατατεθεῖναι.
Ὡς γὰρ Χριςὸς ἐρύσατο Πέτρον ἀπὸ θαλάσσης,
Καὶ Ἰωνᾶν διέσωσε τοῦ ἀβυσσίου κήτους,
Καὶ τρεῖς παῖδας διέσωσε πυρὸς ἑπταπλασίου,
Οὕτω καὶ σύ με, Δέσποτα, τὸν ἄθλιον καὶ πένην

Τῶν δυσχερῶν ἀπάλλαξον δεινῶν μηχανημάτων,
Ὧνπερ κατεῖπον ἄνωθεν λεπτομερῶς ὁ τάλας,
Καὶ δίδου μοι τὴν ἅπασαν αὐτῶν ἐλευθερίαν·
Ποθῶ καὶ γὰρ, ὦ Δέσποτα, τῷ Κράτει σου προθύμως,
Ὡς δοῦλός σου ἀνάξιος τολμήσας ἐδεήθην·
Μὴ ἀποτύχω, Δέσποτα, τῆς ἱκεσίας ὅλως,
Ὡς ἂν καὶ ἐκτενέστερον ἐκ καρδίας ἐκπέμπων
Ὑπὲρ τοῦ κράτους σου εὐχὴν πρὸς τὸν ἄνακτα κτίστην,
Ἵνα σοι καὶ ἀείζωον παρέξῃ βασιλείαν,
Τὴν ἄληκτον, τὴν μένουσαν, τὴν μετὰ τῶν ἡδίστων.
Πατρὶ, υἱῷ, καὶ πνεύματι δόξα, καὶ πάλιν δόξα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟΥ ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

ΣΤΙΧΟΙ Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου, πρὸς τὸν βασιλέα, κύριον Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν.] Ἐκ ΔΓ, τοῦ ἀντιγράφου σημειωμένου μὲ τὸν ἀριθμὸν 382, ἀντὶ τοῦ, ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΣ, τὸ ὁποῖον μόνον εὑρίσκεται εἰς τὸ ἄλλο ἀντίγραφον, σημειωμένον 1310.

ΣΤΙΧ. 3, ΥΠΟ ΤΗΝ ΣΚΕΠΗΝ κ. τ. λ.] Τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει τὸν ςίχον οὕτως·

Τῇ σκέπῃ τῶν χρυσέων σου προσέρχομαι πτερύγων.

ΣΤΙΧ. 5, ΣΗΣ ΑΝΑΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.] ΔΓ, Τῆς σῆς Ἀνακτορίας. Πιθανώτερον ὅμως ἔκρινα τὸ βαρβαροσύνθετον, Ἀνακρατορίας, ἀπὸ τὸ, Ἄναξ, καὶ τὸ, Κράτος·

ΣΤΙΧ. 6—55, Τοὺς πεντήκοντα τούτους ςίχους ἐπῆρα ἀπὸ τὸ 382 ἀντίγραφον, ἀντὶ τῶν ὁποίων τὸ 1310 ἀντίγραφον ἔχει τρεῖς μόνους τοὺς ἑξῆς·

Ὅρμος σὺ γὰρ ὁ γαληνὸς πάντων τῶν ἐν ἀνάγκαις.
Καὶ μὴ μὲ κλείσῃς ἀκοὰς τὰς βασιλικωτάτας,
Μηδὲ σὸν ἀποστρέψῃς με δοῦλον κατησχυμένον.

ΣΤΙΧ. 12, ΤΩΝ ΑΛΜΥΡΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΩΝ.] Ποιητικὴ, ἀςεία, καὶ σοφωτέρου αἰῶνος ἀξία μεταφορά. Οὕτως ὠνόμασεν ὁ Πλάτων (Νομ. Δ, σελ. 705) τὴν θάλασσαν, Ἁλμυρὸν καὶ πικρὸν γειτόνημα, ὄχι διὰ τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἁλμυρίαν, ἀλλὰ διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς γεννώμενα κακὰ εἰς τοὺς πλησίον της κατοικοῦντας.

ΣΤΙΧ. 16, ΡΗΓΗΝΑΡΧΩΝ.] Βαρβαροσύνθετος λέξις ἀπὸ τὸ Ἄρχων, καὶ τὸ Λατινικὸν Ῥὴξ (Rex), σημαῖνον κυβερνήτην, ἄρχοντα, βασιλέα. Ἀπὸ τὴν Αἰτιατικὴν (Regem) ἐμόρφωσεν ἡ χυδαία συνήθεια τὴν ὀνομαςικὴν, ὁ Ῥῆγας.

ΣΤΙΧ. 19, ΤΩ ΓΕΝΕΙ ΤΩ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΟΥ.] Ἦτο γραμμένον χωρὶς νόημα, Τῷ γόνῃ τὸ τοῦ κράτους σου (πλὴν ἂν ἦτο σφάλμα ἀντιγραφέως, ἀντὶ τοῦ Τῷ γόνῳ ΤΩ κ. τ. λ.). Ἀπὸ τὸ Γένος καὶ τὴν Πορφύραν ἦτο σύνθετον, τὸ Πορφυρογέννητος, ἐπίκλησις τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων, ἐκείνων ἐξαιρέτως, ὅσοι ἐγεννῶντο ἀφοῦ ἐλάμβανεν ὁ πατὴρ τὴν βασιλείαν (Ἴδ. Δουκαγγ. σελ. 1207)· διότι τότε ἐγεννῶντο ὄχι μόνον ἀπὸ πατέρα ἐνδυμένον πορφύραν, ἀλλὰ καὶ εἰς οἴκημα τοῦ Παλατίου, τὸ ἰδίως ὀνομαζόμενον Πορφύραν, διωρισμένον ὡς λέγει Ἄννα ἡ Κομνηνὴ (Βιβλ. ς', σελ. 166), θεία τοῦ Μανουὴλ τούτου, εἰς τοὺς τόκους τῶν βασιλισσῶν· « Τὴν » βασιλίδα κατὰ τὸ ἀφωρισμένον πάλαι ταῖς τικτούσαις τῶν βασι- » λίδων οἴκημα ἐπὶ ταῖς ὠδῖσιν εὑρηκώς· Πορφύραν δὲ τοῦτο οἱ » ἀνέκαθεν ὀνομάζουσιν, ἐξ οὗ καὶ τὸ τῶν Πορφυρογεννήτων ὄνομα, » εἰς τὴν οἰκουμένην διέδραμεν. » Ἀλλοῦ πάλιν ἡ αὐτὴ Ἄννα (Βιβλ. ζ', σελ. 190) λέγει, ὅτι οὕτως ὠνομάσθη τὸ οἴκημα, διότι καὶ τὸ ἔδαφος καὶ οἱ τοῖχοί του ἦσαν ἀπὸ μάρμαρα πορφυρᾶ. Ἄλλοι δὲ ἄλλως ἐξηγοῦσι τῶν Πορφυρογεννήτων τὴν ὀνομασίαν. Ὅπως ἂν ἦναι, τὸ νόημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου, φαίνεται τοῦτο· Διὰ τὸ πορφυρογέννητον τῶν Κομνηνῶν γένος, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὴν νέαν καὶ χρυσῆν τοῦ Κωνςαντίνου Ῥώμην τέσσαρας ἄνακτας καὶ Αὐγούςους, θέλεις κηρυχθῆν καὶ κράτος τῶν τεσσάρων μερῶν τῆς γῆς. Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἄνακτες, ἀδιακόπως εἰς μετὰ τὸν ἄλλον βασιλεύσαντες, ἦσαν, πρῶτος, ὁ πρῶτος Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς, ὅςις συνεργοῦντος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰσαακίου ἐςέρησεν ἀδίκως τῆς βασιλείας τὸν εὐεργέτην καὶ φίλον αὐτῶν, Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην· δεύτερος, Ἰωάννης ὁ Κομνηνὸς, υἱὸς τοῦ Ἀλεξίου· τρίτος, ὁ Μανουὴλ οὗτος, υἱὸς τοῦ Ἰωάν-

νου· τέταρτον καταριθμεῖ ὁ ποιητὴς, ἂν καὶ ὄχι ἀκόμη βασιλεύσαντα, τὸν υἱὸν τοῦ Μανουὴλ, τὸν δεύτερον Ἀλέξιον τὸν Κομνηνόν.

ΣΤΙΧ. 21, ΑΥΤΌ.] Ἐγράφετο κακῶς, Αὐτός.

ΣΤΙΧ. 22, ΠΑΝΤΩΣ.] Ἐγράφετο κακῶς, Πάντας. Τὸ δὲ νόημα, Αὐτὸ τὸ τετραύγουστον, ἢ τετραυγουστόμορφον, ἤγουν ὁ πάππος, ὁ πατήρ σου, σὺ, βασιλεύσαντες εἷς μετὰ τὸν ἄλλον συνεχῶς, καὶ τέταρτος ὁ μέλλων νὰ βασιλεύσῃ υἱός σου, παραστένουν τὴν τετραμερίαν, τουτέστι τὰ τέσσαρα κέρατα τοῦ Σταυροῦ. Παραβολὴ βάρβαρος, γελοιώδης, οὐδὲ πολλὰ χριστιανική.

ΣΤΙΧ. 24, ΚΑΤΑΚΡΑΤΗΣΑΣ.] Σφάλμα γραφικὸν, ἀντὶ τοῦ, Κατεκράτησας, ἢ ἴσως τοῦ, Κατακρατήσεις. Ἐὰν τοῦτο, τὸ νόημα ἦναι, Τὸ γένος τῶν Κομνηνῶν τότε θέλει ὑποτάξειν τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου, ὅταν ὁ τέταρτος Αὔγουστος ὁ Πορφυρογέννητος, Ἀλέξιος ὁ υἱός σου σὲ διαδεχθῇ.

ΣΤΙΧ. 26, ΤΕΤΡΑΥΓΟΥΣΤΕ.] Ἴσως ἦτο Τριαύγουστε. Τοὐλάχιστον τὸ νόημα εἶναι, Ὅμως δὲ σὺ ὁ τρίτος Αὔγουστος καὶ Πορφυρογέννητος ἐκ τῶν Κομνηνῶν, συνεργὸν ἔχων τὴν ἁγίαν Τριάδα, διοικεῖς κραταιῶς τὰ σκῆπτρα τῆς μοναρχίας, καὶ πρὶν βασιλεύσῃ ὁ υἱός σου Ἀλέξιος ὁ τετραύγουστος, ἤγουν ὁ μέλλων νὰ ὀνομασθῇ τέταρτος Κομνηνὸς Πορφυρογέννητος. Ὁ ποιητής μας εἶχε χρείαν τοῦ Σταυροῦ, διὰ τοὺς τέσσαρας Κομνηνοὺς Πορφυρογεννήτους· ἀλλ' ἀπ' αὐτοὺς ὁ τέταρτος, δὲν ἦτον ἀκόμη βασιλεύς. Ὅθεν, θέλων ἐξαιρέτως νὰ ἐγκωμιάσῃ τὸν βασιλεύοντα Μανουὴλ, ἐπενόησεν ἄλλο παράδειγμα, τῆς Τριάδος, τὴν ὁποίαν παρίστανεν ὁ Μανουὴλ μὲ τοὺς ἀποθανόντας δύο, Ἀλέξιον τὸν πάππον, καὶ Ἰωάννην τὸν πατέρα του. Πόσον ἁρμόδια καὶ σοφὰ εἶναι τοιαῦτα παραδείγματα, δὲν εἶναι χρεία νὰ τὸ δείξω.

ΣΤΙΧ. 30, ΤΟ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ.] Ἤγουν εἰς τοὺς χρόνους μας. Ἴσως ἦτο γραμμένον, Τὶ καθ' ὑμῶν, ἤγουν καθ' ὑμῶν τῶν Κομνηνῶν.

ΠΕΡΙΘΡΑΥΘΗΝΩΣΙ.] Γραφικὸν ἁμάρτημα· ἴσως ἦτο Περιθρασυνθῶσι. Δὲν εἶν' ἄτυχος λέξις τὸ Περιθρασύνομαι.

ΣΤΙΧ. 31, ΝΕΥΣΗΣ.] Ἦτο κακὰ γραμμένον, Νεύσας.

ΣΤΙΧ. 33, ΠΤΟΟΥΜΕΝΟΙ.] Ἐγράφετο σφαλμένα, Πτοούμενος.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΝ. Ἴσως ἦτο ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΝ, ἢ μᾶλλον ΣΥΓΚΑΥΣΙΝ, μεταφορικῶς, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἑξῆς Κατακαῶσι.

ΣΤΙΧ. 36, ΔΑΝΤΟΝΙΣ.] Δὲν ἐδυνήθην ἀκόμη νὰ μάθω, τίς ἦτον οὗτος ὁ Δαντόνις.

ΜΕΛΙΑΣ. Κατὰ τὸν Κίνναμον (Ἱςορ. Βιβλ. ς', 11, καὶ 12), ὁ Μελίας ἦτον Ἀρμένιος τὸ γένος· διεδέχθη τὸν ἀδελφόν του Τερόζην εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Κιλικίας.

ΣΤΙΧ. 37, ΝΟΥΡΑΔΙΝΟΣ.] Οὗτος, κατὰ τὸν αὐτὸν Κίνναμον, ἦτο Σατράπης τῆς Βεῤῥοίας. Καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ Μελίας ἐκίνησαν πόλεμον κατὰ τοῦ Μανουήλ.

ΣΤΙΧ. 38, ΝΕΕΜΑΝ.] Ὁ Νεεμὰν ἦτον Ἡγεμὼν Δαλματίας Σκλαβοῦνος, τὸν ὁποῖον οἱ Δαλμᾶται ὠνόμασαν Νεμαγνὰμ (Nemagnam)· Ἐξεςράτευσε κατ' αὐτοῦ ὁ Μανουὴλ κατὰ τὸ 1167 ἔτος. Ἀκούσας μόνον τὴν ἐκςρατείαν ὁ Νεεμὰν ἐφοβήθη, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ Βυζάντιον ἐζήτησε κ' ἔλαβε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν βασιλέα (ἴδ. Du Cange, Histor. Byzant. Famil. Byzantinæ, p. 285).

ΣΤΙΧ. 41, ΤΩΝ ΚΑΤΑΠΟΝΤΙΖΟΝΤΩΝ, κ. τ. λ.] Σημείωσε τὸν σολοικισμὸν, Καταποντιζόντων φροντίδων. Κατωτέρω (ςίχ. 347) εὑρίσκομεν ὁμοίως, Λέγων, ἀντὶ τοῦ Λέγουσα.

ΣΤΙΧ. 42, ΣΥΝΤΟΜΩΣ.] Ποιητὴς καλήτερος τοῦ Πτωχοπροδρόμου ἤθελεν εἰπεῖν Συντόνως.

ΣΤΙΧ. 47, ΗΡΧΟΜΗΝ.] Οὕτως ἔγραψα ἀντὶ τοῦ Ἠρχόμην, κινηθεὶς ἀπὸ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα τοῦ ποιητοῦ μας, ὅςις μετατοπίζει τοὺς τόνους διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ ςίχου. Ὁμοίως μετ' ὀλίγον (ςίχ. 49) γράφει Προνοία καὶ ὄχι Πρόνοια.

ΣΤΙΧ. 56, ΑΠΟ ΜΙΚΡΟΘΕΝ.] ΔΓ, Ἀπὸ μικροῦ. Ἡ πρώτη ὅμως εἶναι ἡ γνησία· ὡς καὶ εἰς τὸ ἑξῆς (ςίχ. 380) θέλει εἰπεῖν Ἀπὸ παποτερόθεν. Μιμεῖται δηλαδὴ τὸ Ἐξ οὐρανόθεν τοῦ ἀμιμήτου Ποιητοῦ (Ἰλιάδ. Θ', 19).

ΣΤΙΧ. 57, ΦΕΛΕΣΗΣ.] Ἀντὶ τοῦ Ὠφελήσῃς. Εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν λέγομεν Φελᾷ ἢ Δὲν φελᾷ, ἤγουν εἶναι ἢ δὲν εἶναι χρήσιμον, μὲ διπλοῦν νεωτερισμὸν, τὴν ἀφαίρεσιν δηλαδὴ τοῦ ἀρχικοῦ ςοιχείου, καὶ τὴν μετάθεσιν τοῦ ῥήματος ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν τῶν περισπωμένων, ἥτις θεωρεῖται καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ῥήματα, οἷον Ἀκολουθᾷ, Ζητᾷ, Πολεμᾷ. Ἡ σημασία ὅμως εἶναι Ἑλληνική· παραδείγματος χάριν, τοῦ Ξενοφῶντος τὸ « Τί σοι ὄφελος ὧν » ἔμαθες » ὁ Πτωχοπρόδρομος, εἰς τὴν πτωχήν του γλῶσσαν καὶ ποίησιν, ἤθελε τὸ μεταγλωττίσειν, Τί σε φελοῦν ὅσα μαθες· καὶ τὰς

φράσεις, Οὐδὲν ὄφελος τούτου, ἢ Ἀνωφελές ἐςι τοῦτο, ἤθελε τὰς μεταποιήσειν εἰς τὸ, Δὲν φελᾷ τίποτε, ἤ, Εἶναι ἀνωφέλετον, ἢ ἀνωφέλευτον. Τὸ πρῶτον (φελᾷ) εἶναι, Ὠφελεῖ, τὸ δεύτερον, (Ἀνωφέλητον) ἀπὸ τὸ Ὠφελέω, καὶ τὸ τρίτον (Ἀνωφέλευτον) ἀπὸ τὸ Ὠφελεύω. Οὕτως ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ, Τυραννέω καὶ Τυραννεύω, καὶ Νόσημα (ἀπὸ τὸ Νοσέω) καὶ Νόσευμα (ἀπὸ τὸ Νοσεύω).

ΣΤΙΧ. 59 καὶ 60, Καὶ τώρα (βλέπεις) γέγονεν χρυσοφτερνιστηράτος, ἀλογοτριπλοντέλινος καὶ παχυμουλαράτος.] Ἀντὶ τῶν δύο ςίχων τούτων, τὸ 382 ἀντίγραφον ἔχει μόνον ἕνα, τὸν ἑξῆς:

Καὶ τώρα ἔνι διπλοεντέληνος καὶ παχυμολαράτος.

ΧΡΥΣΟΦΤΕΡΝΙΣΤΗΡΑΤΟΣ λέγεται ὅςις ἔχει χρυσᾶ πτερνιςήρια, διὰ νὰ κεντᾷ τὸ ἄλογον. Πρῶτος βαρβαρισμὸς εἶναι ἡ τροπὴ τοῦ π εἰς τὸ φ, ὁ ὁποῖος συνειθίζεται καὶ εἰς τὸ Βαφτίζω, Φταίγω, Φτωχὸς, καὶ ἄλλα πάμπολλα. Δεύτερος ὁ σχηματισμὸς εἰς ατος, τὸν ὁποῖον ἐκερδήσαμεν ἀπὸ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, μιγμένην μὲ τὴν Ἑλληνικὴν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας. Εἰς τὸ ἑξῆς θέλομεν εὑρεῖν εἰς τὸν ποιητήν μας, Ἀμυγδαλάτος, Δαμπροπουκαμισάτος, Μορφοπροσωπάτος, Μαυροτριχαράτος, Γεμάτος· περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰ κατωτέρω (εἰς στίχ. 130) καὶ τὰ ἀλλοῦ (Πλουτάρχ. Μέρ. Β', σελ. 377) σημειωμένα.

ΑΛΟΓΟΤΡΙΠΛΟΝΤΕΛΗΝΟΣ. Ἡ σύνθεσις εἶναι ἀπὸ τὸ Ἄλογον, Τριπλοῦν, καὶ τὸ Ἀντελήνα (Antelena, παράγωγον τοῦ Antella ἢ Antela τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ) τὴν ὀνομαζομένην καὶ Ἐμπροσθελήναν. Ἐσήμαινε τὸν περὶ τὸ ςῆθος τοῦ ἀλόγου περικείμενον λῶρον, διὰ νὰ κρατῇ τὴν σέλλαν, τὸν ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Στηθιςῆρα (portail, Τουρκιςὶ, Σινεμπένδ). Ἐξεναντίας, ὁ ὄπισθεν τῆς σέλλας κατερχόμενος καὶ κρατῶν τὴν οὐρὰν λῶρος ἐλέγετο, Ὀπισθελίνα, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Postilena, καὶ Ὀπισθία (χυδ. Πιστιὰ, croupière, Τουρκ. Κουσκοὺν). Σήμερον ὀνομάζεται Καπουλοδέτης (Δουκάγγ. σελ. 1048).

ΑΛΟΓΟΝ ὀνομάζομεν τὸν Ἵππον, κατὰ ἀντονομασίαν, διὰ τὴν ἐξοχὴν τοῦ ζώου, ἢ καὶ διὰ τὴν πλειοτέραν παρὰ πολλῶν ἄλλων ζώων χρῆσιν καὶ συνήθειαν, ὡς ὀνομάζομεν καὶ Πετεινὸν (coq) τὸν Ἀλέ-

κτορα, καὶ Ὄρνιθαν (poule) τὴν Ἀλεκτορίδα. Ἡ χρῆσις εἰς τοιαύτην σημασίαν εἶναι παλαιά· « Ἀπώλεσαν ... ΙΠΠΑΓΩΓΟΥΣ καὶ πλοῖα » ἕτερα, τριακόσια. Ἀπὸ δὲ Καμαρίνης ἕως Παχύνου τὰ σώματα » καὶ τὰ ἌΛΟΓΑ καὶ τὰ ναυάγια ἔκειντο. » (Διοδωρ. Σικελ. Ἐκλογ. Βιβλ. XXIII, σελ. 505). Τῆς δὲ ὄρνιθος ἡ χρῆσις εἶναι ἀρχαιοτέρα καὶ τοῦ Διοδώρου· ἐπειδὴ ὁ ποιητὴς Μένανδρος, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἀθήναιος (Βιβλ. θ′, σελ. 373), ὠνόμασεν ὄρνιθας τὰς ὁποίας καὶ σήμερον ὀνομάζομεν οὕτως.

ΠΑΧΥΜΟΥΛΑΡΑΤΟΣ ἢ (ὡς τὸ ἄλλο ἀντίγραφον) ΠΑΧΥΜΟΛΑΡΑΤΟΣ. Φανερὸν ὅτι ἡ λέξις (μὲ τὸν αὐτὸν ἀνωτέρω σημειωθέντα βαρβαρισμὸν τοῦ $\overline{\alpha\tau o\varsigma}$) σημαίνει τὸν καθήμενον ἐπάνω εἰς παχὺ μουλάρειον.

ΜΟΥΛΑΡΙΟΝ. (Ἑλληνιςὶ, Ὀρεὺς ἢ Ἡμίονος). Λέξις βάρβαρος, ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Mulus, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ, ἂν πιςεύσωμεν τὸν Οὐόσσιον, παράγεται ἀπὸ τὸ Μόλος (ὁ κόπος), διὰ τὸ φερέπονον καὶ πολύπονον τοῦ ζώου.

Ἀντὶ τῶν προγραμμένων δύο ςίχων (59 καὶ 60) τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει ἕνα μόνον (ὡς εἶπα) τὸν ἑξῆς,

Καὶ τώρα ἘΝΙ διπλοεντέλημνος καὶ παχυμολαράτος.

ΔΙΠΛΟΕΝΤΕΛΗΝΟΣ. Φανερὸν ὅτι σημαίνει τὸν ἔχοντα διπλῆν Ἀντελήναν· ἀλλὰ τὸ ἀξιώτερον σημειώσεως εἶναι τό:

ἘΝΙ. Ἀπὸ τοῦτο πρῶτον ἐγεννήθη τὸ Ἔνε, (εὑρισκόμενον καὶ εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον καὶ εἰς ἄλλους συγχρόνους αὐτοῦ συγγραφεῖς, καὶ συνειθιζόμενον ἀκόμη σήμερον εἰς πολλοὺς τῆς Ἑλλάδος τόπους), καὶ τελευταῖον τὸ Εἶναι. Ἴδε τὰς ἑξῆς σημειώσεις (ςίχ. 116).

ΣΤΙΧ. 61, ὌΝΤΑΝ.] Ἀντὶ τοῦ Ὅταν (τοῦ ἄλλου ἀντιγράφου) μὲ τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ ν, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰ κατωτέρω (ςίχ. 127) σημειωμένα.

ἘΜΑΘΑΝΕΝ.] Ἀπὸ ἐνεςῶτα Μαθάνω, ἀντὶ τοῦ Μανθάνω, μὲ τὴν βάρβαρον ἀφαίρεσιν τοῦ αὐτοῦ ν, ἡ ὁποία καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις συνειθίζεται, οἷον Ἀθίζω, Ξαθὸς, ἀντὶ τοῦ Ἀνθίζω, Ξανθός. Σήμερον λέγομεν Μαθαίνω, καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ ῥήματα εἰς $\overline{\alpha\nu\omega}$ τῶν παλαιῶν, προφέρομεν διὰ τοῦ $\overline{\alpha\iota\nu\omega}$· οἷον Λαχαίνω, Λαβαίνω, Λαθαίνω, Τυχαίνω, Σταίνω, Αὐξαίνω, Παθαίνω, ἀντὶ τοῦ Λαγχάνω, Λαμβάνω, Λανθάνω, Τυγχάνω, Ἱστάνω, Αὐξάνω, Πανθάνω. Διότι καὶ τὸ τελευ-

ταῖον τοῦτο, Πανθάνω, ἢ ὡς κατωτέρω (ςίχ. 372) τὸ γράφει ὁ ποιητής μας, Παθάνω, ἂν καὶ φαίνεται βαρβαρισμὸς τῶν Γραικορωμαίων, καθὼς εἰς τούτους τοὺς ἀνεκδότους στίχους (Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη):

Καὶ καθημέρα, Φρατζησκῆ, ἐσὺ θέλεις μανθάνειν
Τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰ κακὰ, τὰ ποῖα θέλεις πανθάνειν,

εὑρίσκεται ὅμως εἰς τὸν Ἐτυμολόγον (σελ. 566). Ὅτι δὲ καὶ ἡ κατάληξις αινω ἦτο πολαιὰ εἰς χρῆσιν, φαίνεται ἀπὸ τὸ Ὀλισθαίνω, Κερδαίνω, ἄλλα πολλά. Ἂν δὲν ἔλεγαν Μαθαίνω, εἶχαν ὅμως τὸ σύνθετον Ἀμαθαίνω.

ΣΤΊΧ. 62, ΜΑΚΡΗΜΊΤΗΚΑ.] ΔΓ, Μακρομήτικα· ὁ Δουκάγγιος, μὴ νοήσας τὸν ςίχον, τὸν ἔγραψεν οὕτως ἀθλίως εἰς τὸ Λεξικόν του (λέξ. Μίτη):

« Καὶ τόρα βλέπεις, φέρει τὰ μάκρη μίτη κάτου. »

Ὁ λόγος δὲν εἶναι περὶ τοῦ Μακρο, ἢ Μακρη· τοιαῦται ἀνωμαλίαι τῆς συνθέσεως τῶν ὀνομάτων εὑρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, οἷον Βιβλιαγράφος καὶ Βιβλιογράφος, Πανταλέων καὶ Παντολέων, Κυνάμυια καὶ Κυνόμυια, Μυριαφόρος καὶ Μυριοφόρος. Τὸ σημειώσεως ἄξιον εἶναι ἡ Μύτις, ἡ κοινότερον Μύτη, τῆς ὁποίας ἡ πρώτη συλλαβὴ πρέπει νὰ γράφεται διὰ τοῦ υ. Μύτιν ἢ Μύτιδα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνο τὸ μέρος θαλασσίων τινῶν ζώων, τὸ ὁποῖον ἀναλογεῖ, ἢ ἐνόμισαν ὅτι ἀναλογεῖ μὲ τὴν ῥῖνα, ἢ τὸν μυκτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς τὸ ἐσημείωσεν ὁ σύγχρονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου Εὐςάθιος (εἰς Ἰλιάδ. ν', σελ. 950). Οἱ νέοι Ἕλληνες ἐμεταχειρίσθησαν ἔπειτα τὴν λέξιν καὶ διὰ τὴν ἀνθρώπινον ῥῖνα· διὰ τοῦτο εὑρίσκομεν καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον, « Μυσιᾶν » (ἴσ. γρ. Μυτιᾶν), ἀναπνεῖν κ. τ. λ. » ἐπειδὴ ἀναπνέομεν διὰ τῆς μύτης. Τὴν ἔλεγαν ἀκόμη καὶ Μούτην, διὰ διφθόγγου (Δουκάγγ. σελ. 930)· ὅθεν παράγεται καὶ τὸ χυδαιότατον Μούτζουνον (museau), κατὰ τροπὴν τοῦ υ εἰς ου, καθὼς Οὖλη (lie), Φούσκα (vessie), ἀντὶ τοῦ Ὕλη, Φύσκη, καὶ τοῦ τ εἰς τὸ βάρβαρον τζ (καθὼς Τζιτζυρίζω καὶ Τζίντζικας, ἀντὶ τοῦ Τιτυρίζω καὶ Τέττιξ)·

καὶ αὐτὸ δὲ τῶν Γάλλων τὸ Museau (ζώων τινῶν τὸ προέχον τῆς κεφαλῆς μέρος) ἄλλην παραγωγὴν πιθανὸν ὅτι δὲν ἔχει, παρὰ τὴν ἀπὸ τῆς Μύτης, ἐπειδὴ αὕτη εἶναι τὸ ἐπιφανέςερον καὶ πλέον ἐξέχον μέρος τοῦ προσώπου.

ΜΑΚΡΟΜΥΤΙΚΑ. Ὑποδήματα μὲ μύτας μακρὰς (souliers pointus), τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι ἦσαν τότε εἰς τὴν Κωνςαντινούπολιν ἀναμεταξὺ τῶν πλουσίων καὶ τρυφηλῶν καινοπρεπὴς ςολισμὸς, καθὼς ἦσαν εἰς τοὺς Παρισίους πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, καὶ ἀρχαιότερα κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην καὶ δεκάτην τετάρτην ἑκατονταετηρίδα, ὅτε τὰ ὠνόμαζαν souliers à poulaines, ἤγουν Ὑποδήματα Πολονικὰ (Ἴδε Bayle, Dictionnair. historiq. et critiq. tom. IX, pag. 233 τῆς νέας ἐκδ.).

ΣΤΙΧ. 63, Αὐτὸς μικρὸς οὐδὲν ἴδεν τοῦ λουτροῦ τὸ κατώφλιν.] ΔΓ,

Αὐτὸς μικρὸς οὐδὲν εἶδε τὸ τοῦ Λοετροῦ κατόφλιν.

Ἴσως ἦτο Μικρῶς, ἐπίῤῥημα, διὰ νὰ ἦναι τὸ νόημα, Οὐδὲ μικρὸν, Οὐδὲ ποσῶς. Τὸ Οὐδὲν ἴδεν, ἐγκλίθη βαρβάρως, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ ςίχου. Τοῦ Οὐδὲν, ἀντὶ τοῦ Οὐκ, εὑρίσκονται παραδείγματα καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, ὡς εἶναι τὰ ἑξῆς·

Τὰ μὲν ἄλλα λέγεις οὐδὲν σκαιῶς.....

(Ἀριςοφαν. Ἐκκλησιαζ. 644) ἀντὶ τοῦ, Οὐ σκαιῶς·

Ὀρχούμενος τῆς νυκτὸς οὐδὲν παύεται,

(ὁ αὐτὸς Σφηξ. 1478) ἀντὶ τοῦ Οὐ παύεται·

« ..... ὅτ' οὐδὲν ἡ χάρις χάριν φέρει »

(Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 779) ἀντὶ τοῦ Οὐ φέρει. « Οὐδὲν, ἀντὶ τοῦ Οὐ » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὸν νομιζόμενον τοῦτον Ἀττικισμὸν ἐμεταχειρίσθησαν κατακόρως καὶ κακοζήλως οἱ μεταγενέςεροι, καὶ τέλος ὁ χυδαῖος λαὸς κολοβώσας τὴν κεφαλὴν τοῦ Οὐδὲν, μᾶς ἀφῆκε μόνον τὸ Δέν· περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε κατωτέρω (εἰς τὸν ςίχ. 183) καὶ ἄλλην σημείωσιν.

ΚΑΤΩΦΛΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ τοῦ Κατώφλιον (ἴδε Ἡλιοδώρ. Β', σελ. 48). Ἀπὸ ταύτην τὴν βάρβαρον συγκοπὴν τῶν ὑποκοριςικῶν

ἐγεννήθη ἡ βαρβαροτέρα χρῆσις τῶν ἀπείρων ὀνομάτων τῆς κοινῆς γλώσσης εἰς ῑ, τὰ ὁποῖα μεταχειριζόμεθα ὄχι πλέον ὡς ὑποκοριστικὰ, ἀλλ' ὡς ἁπλᾶ πρωτότυπα. Ἴδε τὰ ἄλλου (Πρόδρ. Ἑλλην. Βιβλιοθ. σελ. 317) σημειωμένα· καὶ πρόσθες εἰς αὐτὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πολυδεύκους (σελ. 481) « Ὅταν δ' εἴπῃ Ἀριστοφάνης ἐν Αἰολοσίκωνι, Δυοῖν » λυχνιδίοιν, δηλονότι Λυχνίας εἴρηκεν, ἀλλ' οὐ Λύχνους μικρούς, κ. τ. λ. » Ὅτι δὲ ἀπὸ τὴν συγκοπὴν τοῦ ιον εἰς τὸ ιν ἔλαβαν ἀρχὴν τὰ τοιαῦτα, τὸ μαρτυροῦν αἱ γενικαὶ, τὰς ὁποίας ἀναγκαζόμενοι ἐπαναφέρομεν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κλίσιν· οἷον τὸ Παιδὶν, τοῦ Παιδίου, τὸ Καλοκαίριν, τοῦ Καλοκαιρίου, κ. τ. λ. Εὑρίσκονται πολλάκις εἰς τοὺς βαρβάρους τούτους συγγραφεῖς καὶ διὰ τοῦ ην, καθὼς, παραδείγματος χάριν, τοῦ ἑξηκοστοῦ ἑβδόμου στίχου τὸ Καβάδιν ἔχει διάφορον γραφὴν, Καβάδην· ἀλλὰ τοῦτο ἐπροῆλθε ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα τῆς προφορᾶς τοῦ η καὶ ι. Εἰς μόνα ὅμως τὰ οὐσιαστικὰ τῶν διὰ τοῦ ιον οὐδετέρων ἔλαβε χώραν ἡ βάρβαρος συγκοπὴ, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τὰ ἐπίθετα· ἐπειδὴ ποτὲ δὲν λέγομεν Ἅγιν καὶ Ἄξιν, ἀντὶ τοῦ Ἅγιον καὶ Ἄξιον (παρεκτὸς τινῶν χυδαϊκῶν συνθέτων, Ἁγιγιώργις καὶ Ἁγιδημήτρις). Ἔχει δὲ χώραν εἰς ἀρσενικὰ ἐπίθετα, ἢ ὡς ἐπίθετα, καθὼς καὶ εἰς οὐσιαστικὰ, διὰ τοῦ ιος· οἷον ἀπὸ τοῦ Κύριος ὁ Κῦρις (ὅθεν ὁ Οἰκοκῦρις, ὁ Καραβοκῦρις) ἀπὸ τοῦ Γεώργιος ὁ Γιῶργις, ἀπὸ τοῦ Δημήτριος ὁ Δημῆτρις (ἴδ. Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθήκ. σελ. 353).

Τὸ Αρετροῦ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, ἀντὶ τοῦ Λουτροῦ, εἶναι Ὁμηρικόν· ἀπὸ πηγὴν μελίρρυτον δυστυχὲς νεροκουβάλημα!

ΣΤΙΧ. 64, ΛΟΥΤΡΙΚΙΖΕΤΑΙ. Σήμερον λέγομεν Λούεται (χυδ. Λούζεται). Τὸ Λουτρικίζεται εἶναι λέξις παράγωγος ἄλλης παραγώγου λέξεως, Λουτρικὸν, τὸ ὁποῖον εἰς ἡμᾶς σημαίνει τὸν μισθὸν τὸν διδόμενον ἀπὸ τὸν λουόμενον εἰς τὸν Λουτράριον, (τὸν Ἑλληνιστὶ Βαλανέα).

ΣΤΙΧ. 65, ΚΟΡΦΟΣ.] ΔΓ (ἑλληνικωτέρα) Κόλπος. Κόρφος λέγεται καὶ σήμερον, καθὼς καὶ ἄλλαι πολλαὶ λέξεις τῶν ὁποίων τὸ λ μετεβλήθη εἰς τὸ ρ (ὡς Ἀδερφὸς, Ἁρμυρὸν) καὶ τὸ π εἰς τὸ φ (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 43).

ΒΟΥΡΒΟΥΡΙΖΕΝ. ΔΓ, Ἐβουρβούριζε. Τὸ ἀναύξητον, Βουρβούριζε, ἔγινε διὰ τὸ μέτρον. Γράφε διὰ τοῦ υ, Ἐβουρβούρυζε, διότι δὲν παράγεται ἀπὸ τὸ Βόρβορος, ἀλλ' εἶναι τὸ

Βορβορύζω (grouiller), παλαιὰ ὀνοματοποιημένη λέξις, σημαίνουσα τὸν ἦχον τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἐντέρων. Ὁ τοιοῦτος ἦχος, λέγεται καὶ Βορβορυγμὸς, καὶ Κορκορυγμὸς, ἀδιαφόρως· ἴσως δὲ καὶ Μορμορυγμὸς, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, murmur ventris, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Μορμύρω, τὸ σημαῖνον τὸν ἦχον τοῦ ῥέοντος ὕδατος, ὅθεν εἶναι τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Μουρμουρύζω. Τῆς κοιλίας ὁ ἦχος σήμερον λέγεται Γουργουρυσμὸς ἢ Γουργούρυσμα, ἐπειδὴ λέγομεν, Γουργουρύζει ἡ κοιλία μου. Ἡ διαφορὰ τῶν ἀρκτικῶν ςοιχείων (Β, Γ, Κ ἢ Μ) προέρχεται ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν τῆς ὀνοματοποιΐας· ἡ λέξις σκοπὸν ἔχουσα νὰ παραςήσῃ ἐνάρθρως ψόφον ἄναρθρον, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκφωνηθῇ ἢ νὰ γραφθῇ πάντοτε καὶ ἀπὸ πάντας μὲ τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας. Οὕτω τὸ νερὸν, ὅτε ταράσσεται καὶ ἀνασηκόνεται ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ πυρὸς, λέγομεν ὀνοματοποιητικῶς, ὅτι Βράζει· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν ἀκόμη καὶ Παφλάζει, καὶ Καχλάζει, ὅθεν μᾶς ἔμεινε τὸ Χοχλάζει.

Μὲ τὸ Ἐβουρβούρυζεν ὁ ποιητής μας ἠθέλησε νὰ παραςήσῃ μεταφορικῶς, ὅτι τόσας ψείρας ἐθησαύριζεν ὁ Κόλπος του, ὥς' ἐξηκούετο ὁ ἦχός των, ὡς βορβορυγμὸς κοιλίας· τοῦτο δὲν εἶναι τόσον ἄνοςον· βωμολοχικώτερον εἶναι τὸ ἑξῆς:

ἈΜΥΓΔΑΛΆΤΑΣ, ἤγουν ἴσας μ' ἀμύγδαλα. Ἀμυγδαλάτος εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ βαρβαροσχηματισμένα ὀνόματα εἰς ατος περὶ τῶν ὁποίων ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 43), καὶ θέλω λαλήσειν πλατύτερον.

ΨΎΡΑΣ. Τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει Ψήρας. Γράφε Ψείρας, ἀπὸ τοῦ Ψεῖρα· τοῦτο δὲ εἶναι ἀπὸ τοῦ Φθεὶρ, ἀρσενικοῦ Ἑλληνικοῦ. Τὴν αἰτιατικὴν Φθεῖρα, ἐμεταχειρίσθημεν ἀντὶ ὀνομαςικῆς μεταβαλόντες εἰς τὸ θηλυκὸν Ψεῖρα, καθὼς καὶ πολλοτάτων ἄλλων θηλυκῶν περιττοσυλλάβων ὀνομάτων τὰς ἑνικὰς αἰτιατικὰς μεταχειριζόμεθα εἰς τόπον ὀνομαςικῶν, οἷον ἡ Μητέρα, ἡ Θυγατέρα, ἡ Τρίχα, ἡ Λαμπάδα· ὁ βαρβαρισμὸς ἔλαβεν ἀφορμὴν ἀπὸ παλαιὰ παραδείγματα, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν πολλά· ὁποῖα εἶναι τὸ Ἔθειρ καὶ Ἔθειρα (Σουΐδ.), ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς, ἡ Μήτηρ καὶ ἡ Μήτειρα (Ἴδ. Ἡσύχ. εἰς τὸ Μήτειρα), τὸ σημερινὸν ἡ Μητέρα. Ὡσαύτως ἡ Δημήτηρ καὶ ἡ Δήμητρα (Θεὰ τῆς γεωργίας), ἡ Γόρτυν καὶ ἡ Γόρτυνα (Πόλις τῆς Κρήτης). Ἔπειτα καὶ αὐτὴ τῶν Λατίνων ἡ γλῶσσα (ἥτις ἀναμφιβόλως εἶναι διάλεκτος τῆς Ἑλληνικῆς) ἐμεταχειρίσθη πολλάκις τὰς τοιαύτας αἰτιατικὰς εἰς τόπον ὀνομαςικῶν, λέγουσα Salamina, Ptolemaïda,

ἡ Σαλαμίνα ἡ Πτολεμαΐδα, ἀντὶ τοῦ ἡ Σαλαμὶς ἡ Πτολεμαΐς. Τὸ ἀξιώτερον ἀπορίας εἶναι, πῶς τὸ φθ (τοῦ Φθεὶρ) μετεβλήθη εἰς Ψ. Ἀλλ' εἶναι φανερὸν ὅτι οἱ Λάκωνες ἐπρόφεραν τὸ Θ ὡς Σ· οὕτως ἔλεγαν Σιὸν τὸν Θεὸν, Ἀσαναίους τοὺς Ἀθηναίους, Ἀγασὼς τοὺς Ἀγαθοὺς, Παρσένον τὴν Παρθένον, κ. τ. λ. Μεταβάλλεται δὲ καὶ τὸ Φ εἰς τὸ Π, ὡς εἶναι τῆς γλώσσης μας ὁ Στρόπος, ἀπὸ τὸν Στρόφον. Πιθανὸν λοιπὸν ὅτι καὶ ἀντὶ τοῦ Φθεὶρ ἔλεγαν Φσεὶρ, ἢ Πσείρ· ἀλλὰ τὸ ΦΣ, καθὼς καὶ τὸ ΠΣ, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ διπλοῦν Ψ. Διὰ τοῦτο καὶ ἐμετάβαλαν τὴν ἀντωνυμίαν Σφὲ (ὡς νὰ ἦτο Φσὲ) εἰς τὸ Ψὲ, ὅθεν ἐγεννήθη ἡ Λατινικὴ ἀντωνυμία Ipse.

ΣΤΙΧ. 66, ΥΠΕΡΠΥΡΑ.] Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὰ χρυσᾶ νομίσματα, τὰ κοινῶς ὀνομαζόμενα σήμερον Φλωρία. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι, Ὑπέρπυῤῥα, ἀπὸ τὸ Πυῤῥὸς, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ φυσικὸν χρῶμα τοῦ χρυσίου, μάλιστα ὅταν ἦναι εἰς ἄκρον καθαρόν. Τὰ ὠνόμαζαν καὶ τὰ ἔγραφαν καὶ Πέρπυρα (Ἴδ. Ποίημ. Β', στίχ. 80), ἀφαιροῦντες τὴν πρώτην συλλαβήν.

ΜΑΝΟΥΛΑΤΑ. Ἐπίθετον τῶν ὑπερπύρων, ὅσα εἶχαν τὴν εἰκόνα τοῦ Αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον προσφέρεται τὸ ποίημα τοῦτο· ὡς ὠνόμαζαν Κωνσταντινάτα ὅσα ἔφεραν τὸν τύπον τοῦ Κωνσταντίνου. Ἴδε περὶ τούτων τὰ ἑξῆς (Ποίημ. Β'. στίχ. 583) σημειωμένα.

ΣΤΙΧ. 67, ΚΑΒΑΔΙΝ εἶχεν στούππινον τζαντζαλοφορεμένον.] ΔΓ,

Τζάντζαλον εἶχε στούπινον, καβάδιν λερωμένον.

ΚΑΒΑΔΙΝ, κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ τοῦ Καβάδιον. Εἰς τοὺς Γραικορωμαίους εὑρίσκεται καὶ Καββάδιον μὲ δύο β καὶ Καβάδης ἀρσενικῶς· ὁ Σαλμάσιος τὸ ἐτυμολογεῖ ἀπὸ τὸ Capa ἢ Cappa τῶν Ἰταλῶν (Γαλλ. Capote), τὴν ὁποίαν καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν Κάππαν ὀνομάζομεν (Ἴδ. κατωτέρ. στίχ. 361-362). Πιθανώτερον ἔλεγεν ὁ Τζέτζης (Χιλιαδ. ΙΒ', στίχ. 792), ὅτι τὸ Καβάδιον ἢ ὁ Καβάδης ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τοὺς Πέρσας,

Ἔσθημα ἐνυάλιον, στρατιωτῶν τὸ εἶμα,
Ὅπερ Καβάδης λέγεται ἀπὸ Καβάδου Πέρσου.

Τῆς αὐτῆς γνώμης εἶναι καὶ ὁ Κωδῖνος, ἐπειδὴ λέγει, ὅτι οἱ Αὐτοκράτορες τῶν Ῥωμαίων ἔλαβαν τὴν χρῆσιν τοῦ Καβαδίου ἀπὸ τοὺς Ἀσσυρίους.

ΣΤΟΥΠΙΝΟΝ, ἀντὶ τοῦ Στύπινον ἀπὸ τὸ ςυπίον ἢ ςυπεῖον (τὸ ὁποῖον καὶ μὲ δύο π γράφεται) καὶ κοινῶς στουπίον, κατὰ τὴν συνειθισμένην τροπὴν τοῦ ῡ εἰς τὴν ου δίφθογγον (Ἴδ. σελ. 45). Τὸ Στυπίον εἶναι ὑποκοριςικὸν τοῦ θηλυκοῦ ὀνόματος Στύπη, ὅθεν τὸ Stupa τῶν Λατίνων, τὸ Stoppa τῶν Ἰταλῶν, τὸ Étoupe τῶν Γάλλων, τὸ Estopa τῶν Ἰσπανῶν, τὸ Στοῦπα, τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ῥῆμα Στουπόνω (Ἰταλ. Stoppare, Γαλλ. étouper, Ἀγγλ. to stop, Γερμαν. stopfen), ἤγουν φράσσω μὲ ςουπίον· καὶ προσέτι τὸ ἀπρόσωπον Στουπίζει, ἤγουν Χιονίζει, ὅτι δηλαδὴ τὰ χιόνια καταβαίνουν ὡς ςουπία, ἢ ὡς μαλλία, καθὼς λέγει ὁ Δαυὶδ (Ψαλμ. 147) « Διδόντος χιόνα ὡσεὶ ἔριον » κατὰ μεταφορὰν ὁμοίαν τοῦ Ἰταλικοῦ Fioccare (Γαλλ. neiger bien fort). Τὸ Στουπίζω, προσωπικὸν, σημαίνει ἀκόμη εἰς ἡμᾶς τὸ Κοπανίζω (piler), τὸ ὁποῖον ἐσύγχυσεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1455) μὲ τὸ Στουπόνω. Καὶ ἐκ τούτου φαίνεται, ὅτι εἶναι τῆς αὐτῆς συγγενείας ῥήματα τὸ Τύπτω καὶ Στύπω, ὅθεν καὶ τὸ Στυπάζω (Ἴδ. περὶ τῆς προσθήκης τοῦ σ, Ἡλιοδώρ. Β, σελ. 184)· τὸ ὁποῖον ἐκατάλαβε καὶ ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 731), « Στυπεῖον τὸ τυπτόμενον λινάριον, κατὰ » πλεονασμὸν τοῦ σ· τυπεῖον γὰρ, καὶ αὐτὸ παρὰ τὸ τύπτω ». Ἐνδέχεται καὶ ἁπλῶς τὸ Στουπίζω, ὡς τῶν παλαιῶν τὸ Στυπάζω νὰ παράγεται ἀπὸ τοῦ Στύπος, τὸ σημαῖνον ςέλεχος ἢ κορμὸν δένδρου, ὅθεν γίνονται οἱ κόπανοι· ὅθεν σημαίνει τὸ Στουπίζω, μὲ ςύπος κτυπῶ, ὡς τὸ Κοπανίζω, μὲ κόπανον κτυπῶ.

ΤΖΑΝΤΖΑΛΟΦΟΡΕΜΕΝΟΝ. Λέξις σύνθετος ἀπὸ τὸ Φορῶ καὶ Τζάντζαλον. Τζάντζαλον (ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cencio, ὑποκοριςικῶς, Cencerello) ὀνομάζομεν τὸ παλαιὸν, κατατριμμένον καὶ ἄχρηςον φόρεμα (guenille ἢ haillon).

ΛΕΡΩΜΕΝΟΝ. Μετοχὴ τοῦ Λερόνω ῥήματος. Ἡ λέξις εἶναι Ἑλληνικὴ, ἂν καὶ ἡ παραγωγή της ὄχι τόσον φανερά. Πολλὰ ῥήματα τῶν Παλαιῶν εἰς υνω σχηματίζομεν τὴν σήμερον διὰ τοῦ ονω· τοιαῦτα εἶναι τὸ Διαρτύνω, Ἐλαφρύνω, Μαλακύνω, Μεγαλύνω, Μολύνω, προφερόμενα σήμερον, Διαρτόνω, Ἐλαφρόνω, Μαλακόνω, Μεγαλόνω, Μολόνω· ὅθεν γίνεται πιθανὸν ὅτι καὶ

τὸ Λερόνω, παράγεται ἀπὸ τὸ Λερύνω· τοῦτο δὲ ἴσως ἦτο συνώνυμον τοῦ Ἀλαρύνω, ἢ ἐσχηματίσθη ἐξ αὐτοῦ κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ᾱ, καὶ τροπὴν τοῦ δευτέρου εἰς ε̄. « Ἀλαρῦναι, ῥυπᾶναι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἀλλ' εἰς τὸν Ἡσύχιον τὸ πρῶτον Α ἐνδέχεται νὰ ἦναι γραφικὸν ἁμάρτημα, ἐνδέχεται δὲ καὶ νὰ ἦναι τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, καθὼς τὸ Ἀσπαίρω ἀπὸ τὸ Σπαίρω, κ. τ. λ. Οἱ Χῖοι ἀντὶ τοῦ Λερόνω μηταχειρίζονται πολλάκις τὸ Κασσόνω· τὸ ὁποῖον φαίνεται νὰ ἔχῃ κάποιαν συγγένειαν μὲ τὸ Κάσσας, ἐξηγούμενον ἀπὸ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον, Πτωχός· ἐπειδὴ ὡσεπιπολὺ οἱ πτωχοὶ εἶναι κασσωμένοι καὶ λερωμένοι. Ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος λέγει, καὶ « Κασσὸν· ἱμάτιον παχὺ, καὶ τραχὺ περιβόλαιον » ὁποῖα δηλαδὴ φοροῦν οἱ πτωχοί.

ΣΤΙΧ. 68, ΚΑῚ ΦΌΡΗΝ, κ. τ. λ.] ΔΓ, Καὶ ἐφόρει, ὀρθοτέρα, ὄχι ὅμως γνησιωτέρα. Ἡ προσθήκη τοῦ ν̄ χώραν εἶχε κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς εἰς τῶν ἐνεργητικῶν παρατατικῶν τὰ τρίτα πρόσωπα, καὶ πολὺ πλέον ἀκόμη εἰς τὰ τρίτα τῶν παθητικῶν ἀορίςων, ὥςε νὰ συγχέωνται μὲ τὰ πρῶτα. Οὕτω κατωτέρω (ςίχ, 71) λέγει ὁ ποιητὴς Ἐκτενίσθην, ἀντὶ τοῦ Ἐκτενίσθη. Συγχωρημέναι εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον τοιαῦται ἀνωμαλίαι, ἐπειδὴ οὐδ' οἱ παλαιοὶ τὰς ἀπέφυγαν· γνωςὰ εἶναι τὸ, Ἤειν (ἐπορευόμην καὶ ἐπορεύετο), τὸ Ἤδειν (ἐγνώριζα καὶ ἐγνώριζε), καὶ τὸ συνεχέςερον Ἦν (ἤμην καὶ ἦτο).

ΜΟΝΆΛΛΑΓΟΣ. Ἀπὸ τοῦ Μόνος καὶ Ἀλλαγή. Ἀλλαγὴν ἢ Ἀλλαξίαν ὀνομάζομεν ἔτι καὶ σήμερον, τὴν ἐντελῆ ἐνδυμασίαν (un rechange de vêtement) ἑνὸς ἀνθρώπου (συνθεμένην ἀπὸ χιτῶνα, βρακίον, φόρεμα, ἐπανωφόρεον, κ. τ. λ.) ἄλλην παρὰ τὴν ὁποίαν φορεῖ. Ἡ λέξις εἶναι ἀρχαιοτέρα τοῦ Γραικορωμαϊσμοῦ· ἐπειδὴ εὑρίσκομεν ἴχνη ταύτης εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα (Γενέσ. κεφ. ΜΕ, 22), « Πέντε ἘΞΑΛΛΑΣΣΟΎΣΑΣ ςολὰς » ὅπου ἡ Συριακὴ μετάφρασις λέγει « Πέντε ζυγὰς ςολῶν », ἤγουν, Πέντε ἀλλαξίας ἢ ἀλλαγὰς φορεμάτων· καὶ (Κριτ. ΙΔ', 13) « Τριάκοντα ἈΛΛΑΣΣΟΜΈ- » ΝΑΣ ςολὰς ἱματίων. »

ΧΕΙΜῺΝ ΚΑῚ ΚΑΛΟΚΑΊΡΙΝ. Ἡ φράσις αὕτη εἶναι καὶ τὴν σήμερον εἰς ὅλων τὰ ςόματα. Ἤθελεν εἶσθαι ἐσχάτως βάρβαρον, ἂν ἔγραφα, καθὼς εὑρίσκεται καὶ εἰς τὰ δύο ἀντίγραφα, Χειμὼν καὶ καλοκαίριν· διότι ἔπρεπε νὰ ὑποθέσωμεν ἢ ἀποκοπὴν, Χειμὼν ἀντὶ

τοῦ Χειμῶνα, ἢ ὀνομαςικὴν ἀντὶ αἰτιατικῆς. Εἶναι ὄνομα Χειμὸς, Χειμοῦ (ἀντὶ τοῦ Χειμὼν Χειμῶνος), τοῦ ὁποίου μόνη ἡ αἰτιατικὴ ἔμεινεν εἰς χρῆσιν, καὶ εἰς μόνην ἴσως ταύτην τὴν φράσιν, Χειμὸν καὶ καλοκαίριν. Τοιαῦτα πολλὰ ὀνόματα εἰς ων ἢ μετοχικὰ ἢ τῆς περιττοσυλλάβου κλίσεως ἐμετάφερεν ἡ κοινὴ γλῶσσα εἰς τὴν ἰσοσύλλαβον τῶν εἰς ος, οἷον Ἄρχος, Γέρος, Δράκος, Θαμβὸς (καὶ χυδ. Θαμπὸς), Σιγὸς (ὁ Σιγανὸς), Χάρος· ἀντὶ τοῦ Ἄρχων, Γέρων, Δράκων, Θαμβῶν, Σιγῶν, Χάρων, τῶν ὁποίων καὶ τὸν τόνον ἐφύλαξαν· ἄλλα δὲ πάλιν μὲ τὴν μεταβολὴν τῆς ληγούσης ἔπαθαν καὶ μεταβολὴν τόνου, οἷον Πλειὸς (ὅθεν τὸ πλειότερος συγκριτικὸν), Πρεπὸς, Σκεπὸς, Φευγὸς, ἀντὶ τοῦ Πλείων, Πρέπων, Σκέπων, Φεύγων. Παρόμοια, Μύλος λέγεται καὶ τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου ἀλέθουν, καὶ ὁ Μυλὼν, ἤγουν τὸ οἴκημα εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται τὸ ὄργανον. Τοιούτων διικαταλήκτων ὀνομάτων παραδείγματα εὑρίσκονται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἑλληνικοὺς συγγραφεῖς· εἰς ὅλην τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν μεταχειρίζεται πολλάκις ὁ Ὅμηρος τὸ Ἀρχὸς ἀντὶ τοῦ Ἄρχων. Τοῦ Εὐριπίδου (Φοινισσ. 603) τὸ Κομπὸς εἶναι ἀπὸ τὴν μετοχὴν Κομπῶν, ἤγουν κομπάζων, καυχώμενος, κοινῶς Καυχησάρης. Εἰς τοῦ Ἀριςοφάνους τὴν Κωμῳδίαν ἐπιγραφομένην, Πλοῦτος, ὁ Πλοῦτος καὶ Πλούτων εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον, καὶ ὁ αὐτὸς θεός. Τὸ Ἐπιλησμότατος ὑπερθετικὸν δείχνει, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν, ὄχι μόνον Ἐπιλήσμων, ἀλλὰ καὶ Ἐπίλησμος· ὡς ἔλεγαν Ἐθελήμων καὶ Ἐθέλημος, Ἀναίμων καὶ Ἄναιμος. Τὸ Μειζοτέρα τοῦ Εὐαγγελιςοῦ Ἰωάννου (Ἐπις. Καθολ. Γ, 4) ἀπὸ τοῦ Μεῖζος ἀντὶ τοῦ Μείζων, εἶναι βέβαια Ἑλληνισμοῦ παρακμάζοντος ἀπόδειξις· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ αἰτία καὶ τοῦ Χειρότερος τῆς κοινῆς γλώσσης, σχηματισμένου ἀπὸ τὸ Χεῖρος ἀντὶ τοῦ Χείρων, οὐδὲ τοῦ Πλειότερος, ἀπὸ τοῦ Πλεῖος ἀντὶ τοῦ Πλείων· τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον (Ἰλ. υ', 436 καὶ Ὀδ. λ', 359). Οὕτω λέγομεν Διάκος καὶ Ἔγγος, ὄχι κατὰ συγκοπὴν (ὡς ἤθελέ τις φαντασθῆν) ἀπὸ τοῦ Διάκονος καὶ Ἔγγονος, ἀλλὰ, κατὰ μετασχηματισμὸν, ἀπὸ τοῦ Διάκων καὶ Ἔγγων, λέξεων Γραικορωμαϊκῶν (Ἰδ. Δουκάγγ. σελ. 294 καὶ 342).

ΣΤΙΧ. 69, Καὶ τώρα (βλέπεις) γέγονεν λαμπροπουκαμισάτος.] ΔΓ,... Λαμπρὸς καὶ Λουρικάτος. Ὁ Δουκάγγιος (Λεξ.

Καμισάτος) διαιρεῖ κακὰ τὸ Λαμπροπουκαμισάτος εἰς τὸ Λαμπρόπου Καμισάτος.

ΓΕΓΟΝΕΝ. Σημειώσεως ἄξιον, ἐὰν εἰς τοσαύτην βαρβαρότητα ἐφυλάττετο ἀκόμη ὁ παρακείμενος, Γέγονεν (ἀντὶ τοῦ ὁποίου σήμερον λέγομεν, Ἔγινεν)· ἴσως ὅμως εἶναι μακαρονισμὸς τοῦ ποιητοῦ.

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΚΑΜΙΣΑΤΟΣ, σύνθετος λέξις ἀπὸ τοῦ Λαμπρὸς καὶ Ὑποκάμισον καὶ χυδαιότερον Ποκάμισον καὶ Πουκάμισον, ὁ λαμπρὸν ὑποκάμισον φορῶν. Κατωτέρω (στ. 365) λέγει,

Ἐσέναν καὶ ποκάμισον, ἐσὲν καὶ ἐπιβαλτάριν.

Ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ Θρήνου περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνςαντινουπόλεως,

Γυμνοὶ χωρὶς πουκάμισον, ἐξάγκωνα δεμένοι.

Ὑποκάμισον εἶναι μία ἀπ' ἐκείνας τὰς νοθογενεῖς (hibrides) λέξεις, τῶν ὁποίων μέρος εἶναι Ἑλληνικὸν καὶ μέρος Λατινικόν· σύγκειται δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Ὑπὸ πρόθεσιν, καὶ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ Camisium οὐδετέρως (Καμίσιον), ἢ Camisia θηλυκῶς, ὅθεν τῶν Ἱσπανῶν τὸ Camisa, τῶν Ἰταλῶν τὸ Camicia καὶ τῶν Γάλλων τὸ Chemise, καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Καμισόλα (camisole). Τοῦτο ὅμως σημαίνει ὄχι πλέον τὸν χιτῶνα, ἀλλὰ τὸ ἐπάνω τοῦ χιτῶνος βαλλόμενον ἐκ διαφόρου ὕλης ὕφασμα. Εἰς τοὺς Γραικορωμαίους συγγραφεῖς τὸ ἁπλοῦν Καμίσιον δὲν ἐσήμαινε μόνον τὸ Ὑποκάμισον, ἤγουν τὸν χιτῶνα, ἀλλὰ καὶ ἔνδυμά τι τοῦ Ἀναγνώςου (Lecteur), τὸ αὐτὸ σχεδὸν μὲ τὸ ὀνομαζόμενον Φαιλόνιον ἢ Φαινόλιον, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Θεσσαλονίκης Συμεὼν, τὸν ὁποῖον φέρει ὁ Δουκάγγιος (Λέξ. Καμίσιον) μάρτυρα.

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΚΑΜΙΣΑΤΟΣ. Σημείωσε καὶ πάλιν τὴν βάρβαρον κατάληξιν εἰς ατος (ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ Camisiatus) περὶ τῆς ὁποίας ἐλαλήσαμεν ἀνωτέρω (σελ. 43, 44 καὶ 48). Τοῦ αὐτοῦ σχηματισμοῦ εἶναι καὶ τὸ ἑξῆς:

ΛΟΥΡΙΚΑΤΟΣ, καὶ συνεχέςερον Λωρικάτος, ἤγουν θωρακισμένος, ἀπὸ τὸ Loricatus τῶν Λατίνων, παράγωγον τοῦ Lorica τοῦ σημαίνοντος τὸν θώρακα· διότι οἱ θώρακες τὸ παλαιὸν ἐπλέκοντο ἀπὸ λωρία (Lora, ἱμάντας), ἤγουν μακρόςενα δερμάτων κομμάτια,

καὶ ὄχι ἀπὸ σίδηρον, ὡς τὰ γνωςὰ σιδηροῦποκάμισα, τὰ ὁποῖα ἔπειτα καὶ αὐτὰ Λουρίκια ἢ Λωρίκια ὠνόμασαν. Ὅθεν καὶ ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 460) « Λέγεται δὲ Θώραξ τὸ ὅπλον, ὁ σιδηροῦς » χιτὼν, ὅπερ ἐςὶ Λουρίκιον. » Κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ οἱ Ἰταλοὶ ὀνομάζουν Corazza καὶ οἱ Γάλλοι Cuirasse τὸν θώρακα, οἱ πρῶτοι ἀπὸ τὸ Corame, οἱ δεύτεροι ἀπὸ τὸ Cuir (Δέρμα).

ΣΤΊΧ. 70, ΠΑΡΑΓΕΜΙΣΤΟΤΡΆΧΗΛΟΣ.] Σύνθετον ἀπὸ τὸ Τράχηλος, ὁ λαιμὸς, καὶ τὸ ἐπίθετον Παραγεμιςός. Ἡ τελευταία λέξις εἶναι μαγειρική· οὕτω λέγομεν Σηπίας παραγεμιστὰς, Καλαμάρια παραγεμιστὰ, Γαλλιςὶ farcis, τὰ Γεμισμένα μὲ μίγμα διαφόρων ἡδυσμάτων, οἷον ςαφίδων, κοκκωναρίων, χόρτων καὶ ἄλλων τοιούτων, τὸ ὁποῖον διὰ μιᾶς λέξεως Παραγέμισμα (farce) ὀνομάζομεν. Τὸ Παραγεμιςοτράχηλος λοιπὸν, σημαίνει μεταφορικῶς τράχηλον τόσον παχὺν ὥςε νὰ φαίνεται παραγεμιςός· τοιούτους τραχήλους βλέπει τις πολλοὺς τὴν σήμερον μεταξὺ τῶν ἀρχιερέων· καὶ δικαίως. Ἡ σκληραγωγία εἶναι διὰ τοὺς πτωχοκαλογήρους, καὶ ὄχι διὰ ποιμένας προβάτων, καὶ μάλιςα ὅταν τὰ πρόβατα ἦναι καὶ παχέα καὶ πολλά.

ΜΟΡΦΟΠΡΟΣΩΠΆΤΟΣ.] ΔΓ, Μεταξοσφυκτουράτος· Μορφοπροσωπάτος κατ' ἀφαίρεσιν τῆς διφθόγγου καὶ βάρβαρον παραγωγὴν εἰς $\overline{\text{ατος}}$, ἀντὶ τοῦ εὐμορφοπρόσωπος. Ἄλλοι τρέπουν τὴν δίφθογγον εἰς $\overline{\text{ε}}$, λέγοντες Ἔμορφος καὶ Ἐμορφοπροσωπάτος, καὶ ἄλλοι ἔτι χυδαιότερον εἰς $\overline{\text{ο}}$, Ὄμορφος καὶ Ὀμορφοπροσωπάτος (ὡς λέγουν καὶ Ὀβριὸς ἀντὶ τοῦ Ἑβραῖος, Ὀχθρὸς ἀντὶ τοῦ Ἐχθρὸς, καὶ Ὄξω ἀντὶ τοῦ Ἔξω). Τὰ σύνθετα ταῦτα ὀνόματα ἐπλάνησαν πολλάκις τοὺς ἀλλογενεῖς, ὅσοι καταγίνονται εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς κοινῆς τῶν Γραικῶν Γλώσσης. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, ὁ Δουκάγγιος (σελ. 380), νομίσας ὅτι εἶναι μετοχὴ τὸ Ὀμορφομαλλοῦσα (ἤγουν γυνὴ ἔχουσα εὔμορφα μαλλία), ἐσχημάτισεν ἀπ' αὐτὸ ἀπαρέμφατον ῥῆμα Ὀμορφομάλλειν. Εἶναι ὅμως τὸ Ὀμορφομαλλοῦσσα (μὲ δύο $\overline{\text{σ}}$), ἀπὸ τὸ Εὐμορφομαλλόεσσα, κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν συνῃρημένων εἰς $\overline{\text{ουσσα}}$ ἀπὸ τοῦ $\overline{\text{οεσσα}}$, τὰ ὁποῖα σημαίνουν πλῆθος ἢ εὐφορίαν τοῦ δηλουμένου διὰ τοῦ οὐσιαςικοῦ· ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ ἁπλοῦν Μαλλοῦσσα (παράγωγον τοῦ Μαλλὸς), ἤγουν γυνὴ ἔχουσα πολλὰ μαλλία. Ἄλλο σφάλμα τοῦ Δουκαγγίου· τὴν ἐπιθετικὴν λέξιν Παραγεμιστὴ ἐσημείωσεν εἰς τὸ Λεξικόν του

(σελ. 1103) ὡς οὐσιαστικὸν, καὶ τὸ ἐξήγησεν ὡς σημαντικὸν τῆς Νάρκης (εἴδους ἰχθύος), φέρων καὶ μάρτυρα αὐτὸν τὸν Εὐστάθιον, τὸν ὁποῖον δὲν ἐνόησε. Τοῦ Εὐσταθίου ἡ ῥῆσις εἶναι αὕτη (Εἰς Ἰλιάδ. β', σελ. 261), « Ὁ μέντοι γράψας πρὸς ἀστεϊσμὸν τὸ, Νάρκη πνικτὴ, » πέρκη σχιστὴ, τευθὶς σακτὴ (ταὐτὸν δ' εἰπεῖν κατὰ τοὺς ἰδιωτίζον- » τας, ΠΑΡΑΓΕΜΙΣΤΗ), γλαύκου προτομὴ, γόγγρου κεφαλή. » Ἄλλο δὲν λέγει ὁ Εὐστάθιος, πλὴν ὅτι τὸ Σακτὴ, ἐπίθετον τῆς τευθίδος, λέγεται εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν Παραγεμιστή. Τευθὶς εἶναι τὸ λεγόμενον συνήθως Καλαμάριον· καὶ Πέρκη, ἡ Περκίδα (αἰτιατικὴ τοῦ Περκὶς)· τὴν δὲ Νάρκην ὀνομάζομεν Μουδιάστραν, καὶ Μαργωτήραν, ὡς ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Ξεμοκρατ. σελ. 197).

ΜΕΤΑΞΟΣΦΥΚΤΟΥΡΑΤΟΣ. Σύνθετον ἀπὸ τὸ Μέταξα (κοινότερον, Μετάξιον) καὶ τὸ Σφικτούριον, ἤγουν Σφιγκτήριον (ἀπὸ τοῦ Σφίγγω ῥήματος). Τοιαύτη μεταβολὴ τοῦ η εἰς τὴν ου δίφθογγον θεωρεῖται εἰς τὸ Ζουλεύω, Ἥμουν, Σουπία, Σουσάμιν, Φουμίζω, ἀντὶ τοῦ Ζηλεύω, Ἤμην, Σηπία, Σησάμιον, Φημίζω. Δύσκολον εἶναι νὰ μάθῃ τις ποίου εἴδους ἔνδυμα ἦτο τὸ Σφιγκτήριον. Σφιγκτῆρα κατὰ τὸν Ἡσύχιον ὠνόμαζαν οἱ Ταραντῖνοι τὸν Χιτῶνα. Ἴσως ὅμως εἰς τοὺς Γραικορωμαίους ἐσήμαινεν ἐπανωφόριον μάλλινον, τὴν κοινῶς λεγομένην Γουνέλλαν ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ gonella. Ὁ Τζέτζης εἰς τὰ Ἔργα καὶ Ἡμέρας τοῦ Ἡσιόδου λέγει « Χλαῖνα δὲ καὶ Χλανίσκιον, τὸ » νῦν καλούμενον Σφικτούριον, καὶ πᾶν παχὺ ἱμάτιον. » Ἀλλοῦ (Δουκάγγ. σελ. 1498) εὑρίσκομεν, « Οἱ δύο δομέστικοι ἵστανται ἐν » τοῖς δύο χοροῖς, καὶ ψάλλοντες φοροῦσι σφικτούρια, ὡς ὁ Πρωτο- » ψάλτης· » ὁ δὲ Κωδῖνος λέγει, « Καὶ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ τὸ » ὑποκαμισοβράκιον καὶ τὸ σφικτούριον, καὶ τὸ φακεώλιον. » Δὲν ἦτο λοιπὸν τὸ Σφιγκτήριον, οὔτε χιτὼν, οὔτε ἱμάτιον (τὸ βαρβάρως λεγόμενον ζηπούνιον ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ Giuppone).

ΣΤΙΧ. 71, ΑΥΤΟΣ ΟΝΤΑΝ. κ. τ. λ.] Περὶ τοῦ Ὄνταν καὶ περὶ τοῦ Μαθάνω, ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 44 καὶ 45), ὡσαύτως καὶ περὶ τοῦ Δὲν (σελ. 46), καὶ περὶ τῆς βαρβάρου καταλήξεως τῶν τρίτων προσώπων τῶν παθητικῶν ἀορίστων εἰς ην (σελ. 51), τῆς ὁποίας παράδειγμα ἔχομεν τὸ Ἐκτενίσθην ἀντὶ τοῦ Ἐκτενίσθη.

ΠΟΤΕ ΔΕΝ.] ΔΓ, ΠΟΤΕ ΤΟΥ ΟΥΚ. Καὶ τὴν σήμερον ἔτι συνειθίζομεν νὰ συντάσσωμεν τὸ χρονικὸν ἐπίρρημα μὲ τὴν γενικὴν τῆς Ἀντωνυμίας, Ποτέ μου, Ποτέ σου, Ποτέ του. Ἡ σύνταξις

ὅμως δὲν εἶναι καινοφανεςέρα τῆς συνειθισμένης παλαιᾶς συντάξεως τῶν χρονικῶν ἐπιῤῥημάτων μετὰ γενικῆς, ὡς τὸ Πηνίκα τῆς ἡμέρας; Ὀψὲ τῆς ἡλικίας· ἔτι δὲ καὶ τῶν τοπικῶν, Ποῦ γῆς; Οὐδαμοῦ γῆς· ἀλλὰ καθὼς τοῦτο ἀναλυόμενον ἄλλο δὲν σημαίνει παρὰ τὸ, Εἰς οὐδένα τόπον τῆς γῆς, οὕτω τὸ, Ποτέ μου, δηλοῖ εἰς οὐδένα χρόνον τῆς ἡλικίας ἢ τῆς ζωῆς μου.

ΣΤΊΧ. 72, ΚΑΛΟΧΤΈΝΙΣΤΟΣ.] ΔΓ (ὀρθοτέρα) Καλοκτένιστος, ὁ καλὰ κτενισμένος, Pulchre pexus, Λατινιςὶ, καὶ ὄχι plexus καθὼς εὑρίσκεται, ἴσως τυπογραφικῶς σφαλμένον, εἰς τὸν Δουκάγγιον (Append. σελ. 90).

ΜΑΥΡΟΤΡΙΧΑΡΆΤΟΣ.] ΔΓ, ΚΑΜΑΡΟΤΡΙΧΆΡΙΣ. Μαυροτριχαράτος εἶναι ὁ ἔχων μαύρας τρίχας ἢ μαῦρα μαλλία. Τὸ Μαῦρος ἦτον εἰς χρῆσιν καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, κατ' ἀφαίρεσιν τῆς πρώτης συλλαβῆς ἀπὸ τοῦ Ἀμαυρὸς, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε κυρίως τὸ Σκοτεινός. « Μαῦρον (λέγει ὁ Ἡσύχιος) τὸ ἀμαυρὸν, ἀσθενὲς ἢ μωρόν. » Καὶ σημείωσε, ὅτι εἰς τὴν κοινὴν ταύτην φράσιν, « Τί νὰ κάμῃ ὁ μαῦρος; » τὸ Μαῦρος παριςάνει ἔννοιαν ἀσθενείας, ἢ ἀδυναμίας καὶ ταπεινότητος. Ἔχομεν δὲ καὶ ἄλλας μεταφορικὰς φράσεις, εἰς τὰς ὁποίας τὸ Μαῦρος σημαίνει δυστυχίαν ἢ λύπην, ὡς τὸ, Μαύρη ἡμέρα, καὶ ἡ χυδαϊκὴ κατάρα, Μαύρη ὥρα νὰ σ' εὕρῃ (malheur à vous!) τοῦ ὁποίου τὸ ἐναντίον, Λευκὴ ἡμέρα (ἤγουν εὐτυχὴς καὶ χαρμόσυνος) ἐμεταχειρίσθη ὁ Σοφοκλῆς (Bekker, Anecdot. Græc. pag. 106). Ὡσαύτως λέγομεν καὶ Μαύρη ἢ Μαυρισμένη καρδία, καθὼς ὁ Αἰσχύλος (Ἀγαμ. 557) εἶπεν, Ἀμαυρᾶς ἐκ φρενὸς ἀναστένειν.

ΚΑΜΑΡΟΤΡΙΧΆΡΙΣ. Κατὰ συγκοπὴν τοῦ Καμαροτριχάριος, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 43). Σημαίνει τὸν ἔχοντα τρίχας καμαρωτὰς, ἤγουν ςρεμμένας εἰς εἶδος καμάρας, τὸν κοινῶς λεγόμενον τὴν σήμερον Σγουρομάλλιν (qui a des cheveux crépus), ὅςις εἶναι τῶν παλαιῶν ὁ Οὐλόθριξ ἢ Οὐλοκάρηνος. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1338) ἐξήγησε κακὰ τὸ Σγουρὸς διὰ τοῦ Obscurus, Subfuscus, καὶ χειρότερα τὰ ἀπὸ τοῦ Σγουρὸς σύνθετα ἢ παράγωγα, οἷον Σγουρομάλλης, Σγουρίζειν, Σγουρίτζης, Σγουρότης, Σγουροειδὴς, Σγουροκέφαλος. Ὅλα ταῦτα τὰ κεφάλαια τοῦ λεξικοῦ του ἔχουν χρείαν διορθώσεως. Δὲν εἶναι ὀρθοτέρα ἡ ἐξήγησις τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὸ Καμαροτριχάρις, In cameræ speciem tonsus· βάλε εἰς τόπον αὐτῆς :

Qui crispos habet pilos, seu crines; cujus crines in cameræ speciem convoluti sunt.

ΣΤΊΧ. 76, Σὺ μὲν λοιπὸν νὰ τιμηθῇς, κ. τ. λ.] ΔΓ,

Σὺ μὲν μεγάλως τιμηθῇς, πολλὰ νὰ εὐτυχήσῃς.

Σημειώσεως ἄξιον εἶναι τὸ Νὰ τιμηθῇς, καὶ Νὰ εὐτυχήσῃς, ἀντὶ τοῦ Θέλεις τιμηθῆν, καὶ Θέλεις εὐτυχήσειν. Ἀκόμη τὴν σήμερον εἰς μερικὰς φράσεις μεταχειριζόμεθα· τὸ ΝΑ (ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ἵνα) εἰς σημασίαν μέλλοντος· παραδείγματος χάριν, πρὸς τὸν ἐρωτῶντα, « Μὲ δανείζεις τὸ ποίημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου δι' ὀλίγας » ἡμέρας; » δυνάμεθα νὰ ἀποκριθῶμεν, « Νὰ σὲ τὸ δανείσω, » ἡ ὁποία φράσις εἶναι ἐλλειπτικὴ τοῦ Θέλ. ῥήματος (Θέλω ἵνα σοι αὐτὸ δανείσω).

ΣΤΊΧ. 77, ἘΝ ΤΟΪ́Σ ΤΕΛΕΥΤΟΪ́Σ.] ΔΓ, ἘΝ ΤΗ͂Ι ΤΕΛΕΥΤΗ͂Ι. Τὸ τελευτοῖς φαίνεται νὰ ἦναι συναίρεσις ποιητικὴ ἀντὶ τοῦ Τελευταίοις, ἤγουν Τελευταίοις ἔτεσι, χρόνοις ἢ καιροῖς. Ἴσως ὅμως εἶναι γνησιωτέρα γραφὴ, τὸ Ἐν τῇ τελευτῇ, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου.

ΣΤΊΧ. 83, ΨΩΜΊΝ.] Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ ψωμίον, ὑποκοριςικὸν τοῦ ψωμὸς, μὲ τὸ ὁποῖον ἐσήμαιναν οἱ παλαιοὶ, ὄχι τὸν Ἄρτον, καθὼς ἡμεῖς, ἀλλὰ τοῦ Ἄρτου μικρὸν κομμάτιον τόσον, ὅσον δύναται τὸ ςόμα νὰ χωρήσῃ κατὰ φοράν. Τὸ ἔλεγαν ἀκόμη καὶ Ἔνθεσιν. Ἡ Ἔνθεσις ἀπὸ τὸ ψωμίον ἄλλην διαφορὰν δὲν ἔχει, πλὴν ὅτι λέγεται ἁπλῶς περὶ παντὸς φαγητοῦ, τὸ δὲ ψωμίον περὶ μόνου τοῦ ἄρτου. Ἐλέγετο καὶ Βλωμὸς, καὶ Ἔγκαφος, ἀπὸ τοῦ Ἐγκάπτω συνθέτου ῥήματος, τοῦ ὁποίου τὸ ἁπλοῦν Κάπτω ἐμεταβάλαμεν σήμερον εἰς τὸ Χάπτω, ὅθεν εἶναι καὶ ἡ Χαψία τῆς κοινῆς γλώσσης, πολὺ οἰκειοτέρα λέξις παρὰ τὸ βάρβαρον Βουκία ἢ Βουκουνία, ἀπὸ τὸ Ἰταλ. Boccone (ἴδ. κατωτέρ. σημ. εἰς τὸν 198 ςίχ.), ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι τὸ Κάψις τῶν παλαιῶν δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ Καψία (κοινῶς Χαψία) ἀναλόγως μὲ τὸ Δοκίμασις καὶ Δοκιμασία, Σύνθεσις καὶ Συνθεσία, κ. τ. λ. Ὁ Εὐςάθιος εἰς τὸ Δ τῆς Ὀδυσσείας (σελ. 1481) λέγει ταῦτα· « Κάπη δὲ ἡ φάτνη, παρὰ τὸ Κάπτω, τὸ » χανδὸν ἐσθίω, ὅθεν καὶ τὸ ἐνέκαψε παρὰ τῷ Κωμικῷ, ἀφ' οὗ » Ἔγκαφος, ὁ Ψωμὸς, ἤτοι Βλωμὸς, ὡς Εὔπολις, Οὐ γὰρ λέλει-

» πται τῶν ἐμῶν οὐδ' ἔγκαφος. Οἱ χυδαῖοι δὲ τὸ τοιοῦτον » Κάπτω, Χάπτω φασί. »

ΚΥΤΑΛΟΝ. Οὕτως ὀνομάζομεν καὶ σήμερον ἔτι τὸ ἔξωθεν σκληρὸν, καὶ πλέον ἐψημένον μέρος τοῦ ἄρτου. Ἀλλὰ ποία λέξις εἶναι τὸ Κύταλον; Γνωςὸν, ὅτι καθὼς πολλῶν Ἑλληνικῶν λέξεων ἐμεταβάλαμεν τὸ Λ εἰς Ρ (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 47), οὕτως ἐξεναντίας εἰς ἄλλα μετεβλήθη τὸ Ρ εἰς Λ, οἷον Ἀλέτρι, Ἀχλάδα, Μάλαθρον, Πλώρη, ἀπὸ τὸ Ἄροτρον, Ἀχράς, Μάραθρον, Πρῶρα. Πιθανὸν ὅτι καὶ τὸ Κύταλον εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Κύταρον ἢ Κύτταρον τῶν Παλαιῶν. Τοῦτο, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, ἐσήμαινε, Ζωμήρυσιν, ἀπὸ τὸ Ζωμὸς καὶ τὸ Ἀρύω, ἥτις (λεγομένη καὶ Μυστίλη) εἶναι, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον, « Ζωμοῦ ἀρυςρίς· » καὶ « Μυςίλη, ὁ κοῖλος ψωμὸς » καὶ « Μυςιλᾶσθαι, τὸ ἐκρο- » φῆσαι τὸν ζωμὸν τοῖς ψωμίοις. » Ἐκ τούτων συμπεραίνεται, καὶ ἂν δὲν τὸ ἔλεγε καθαρὰ ὁ σχολιαςὴς τοῦ Ἀριςοφάνους (Πλούτ. 627), ὅτι οἱ πολλῶν ἐνδεεῖς ἡμῶν πρόγονοι, μὴ γνωρίζοντες ἀκόμη τὴν χρῆσιν τῶν ξυλίνων ἢ μεταλλίνων Κουταλίων, ἐξανάγκης ἐμεταχειρίζοντο, ἢ τὰ ὄςρακα τῶν κογχυλίων καὶ τῶν κοχλιῶν, ὅθεν παράγεται τὸ Κοχλιάριον (Χυδ. Χουλιάριν. Λατ. cochlear, Ἰτ. cucchiajo, Γαλ. cuiller), ἢ ἔσκαπταν μέρος ἄρτου, ἐκβάλλοντες τὴν ψίχαν, καὶ ἀφίνοντες τὸ ἔξωθεν σκληρότερον μέρος, διὰ νὰ ῥοφῶσι τὸν ζωμὸν ἢ ἄλλο τι ὑγρὸν ἄρτυμα. Τὸ σκαμμένον τοῦτο ἢ κοῖλον τοῦ ἄρτου ὠνόμαζαν Ζωμήρυσιν, ἢ Μυστίλην, διὰ τὸ ἔργον του, καὶ Κύταρον, διὰ τὴν ὕλην, ἐπειδὴ ἀληθῶς ἦτον αὐτὸ τοῦ ἄρτου τὸ Κύταλον. Ὅθεν τὰ συνώνυμα Μυστιλάριον καὶ Κοχλιάριον τοῦ Πολυδεύκους· καὶ ἡ Κώταλις τοῦ Σουΐδα (Λέξ. Λάκτιν). Σημείωσ' ἀκόμη, ὅτι ἀπὸ τὸ Κύταλον ἐγεννήθη καὶ αὐτὸ τὸ Κουτάλιον, τὸ ὁποῖον μεταχειριζόμεθα εἰς τὴν ἐκρόφησιν τῶν ὑγρῶν φαγητῶν· ἐπειδὴ κατ' ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ Κύταλον, ἢ Κυτάλιον πλὴν κατὰ τὴν συνήθη τροπὴν τοῦ ῡ εἰς τὴν ου δίφθογγον (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 45 καὶ 50). Τὸ δὲ Κύταλον ἢ Κύταρον παράγεται ἀπὸ τὸ Κύτος, τὸ κυρίως σημαῖνον ὁποιονδήποτε κοίλωμα, φυσικὸν ἢ τεχνικὸν, χρήσιμον εἰς ὑποδοχὴν τινὸς σώματος. « Κύτος .... χώρημα, βάθος » λέγει ὁ Ἡσύχιος· καὶ ἀπὸ τὴν ἐξήγησιν ταύτην μανθάνομεν, ὅτι καὶ τὸ Κουτίον (boîte) ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Κύτιον ὑποκοριςικὸν τοῦ Κύτος· ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸν σχολιαςὴν τοῦ Ἀριςοφάνους (Εἰρήν.

665), ὅςις λέγει καθαρὰ, ὅτι τὸ Κυτὶς καὶ Κίςη εἶναι λέξεις ταυτόσημοι· καὶ ἴσως ἀπὸ τὸ Κυτίον ἢ Κουτίον εἶναι καὶ τὸ Ἰταλικὸν Scatola, ὡσὰν νὰ εἴπῃς Κυτάλη, μὲ τὴν προσθήκην τοῦ Σ, τὴν ὁποίαν θέλομεν ἐξετάσειν κατωτέρω. Διὰ τοῦτο ὠνόμαζαν Κύτη, ἢ Κυττάρους, τὰ ὀςεώδη περισφαλίσματα τῶν ςροβίλων, ἤγουν τῶν κοκκωναρίων, τὰς κοιλότητας ἢ τὰ κελλία τῶν κηρίων τῶν μελισσῶν, τὰ περικάρπια τινῶν δένδρων, καὶ Κυτίνους, τὰ πρῶτα ἐξανθήματα τῆς ῥοιᾶς, τῆς κοινῶς λεγομένης ῥοδιᾶς. Κύτος τοῦ ποταμοῦ (lit d'une rivière) ἐλέγετο ἀκόμη τὸ ῥεῖθρον, τὸ βάθος καὶ τὸ χώρημα εἰς τὸ ὁποῖον ῥέει τὸ νερὸν τοῦ ποταμοῦ. Εὑρίσκομεν καὶ Κίττυλα (ἢ γραφικῶς σφαλμένην λέξιν, ἢ κατὰ διάλεκτον, ἢ διότι δὲν ἦτον οὐδεμία σχεδὸν διάκρισις τῆς προφορᾶς τοῦ ῑ καὶ ῡ), ἀντὶ τοῦ Κύττιλα, τὸ ὁποῖον ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ Κελύφη τῶν καρπῶν, ἤγουν ὅλα τὰ περιφράγματα, εἰς τὰ ὁποῖα περικλείονται οἱ καρποὶ, ὡς τῶν καρυδίων, λεπτοκαρύων, ἀμυγδάλων, καςάνων, κ. τ. λ. διότι ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν πρὸς τοὺς περιεχομένους καρποὺς, ὁποίαν ἔχει τὸ Κύταλον (croute) πρὸς τὴν ψίχαν (mie) τοῦ ἄρτου· καὶ σημείωσε πάλιν ἐδῶ τὸ λ̄ ἀντὶ τοῦ ρ̄ εἰς τὸ Κίττυλα, καθὼς καὶ εἰς τῆς γλώσσης ἡμῶν τὸ Κύταλον. Ὁ Ἀριςοφάνης (Εἰρήν. 199) ὠνόμασε κωμικῶς καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, ἢ τὸν περιέχοντα ἀέρα, Κύτταρον, ἤγουν Κύταλον ἢ Κουτίον τῆς γῆς. Τὸ δέρμα τῶν ζώων ὠνομάσθη, Σκύτος, τὸ ὁποῖον ὅτι δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ Κύτος πλὴν διὰ τὴν προσθήκην τοῦ Σ, γίνεται φανερὸν πρῶτον ἀπὸ τὸ Ἐγκυτὶ τοῦ Ἀρχιλόχου, ἐπίῤῥημα σημαῖνον τὸ Ἐν χρῷ, ἀντὶ τοῦ Ἐνσκυτί (Ἐτυμολογικ. σελ. 311)· ἔπειτα ἀπὸ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, ἥτις ὀνομάζει τὸ Σκύτος cutis, χωρὶς τὸ σ̄, τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνει πάλιν εἰς τὸ Scutum, τὴν Ἀσπίδα, τὸ Σκουτάριον, ἤγουν τοῦ Ὁμήρου τὴν Βοείην, διότι παλαιὰ αἱ ἀσπίδες ἐκατασκευάζοντο ἀπὸ βωδίων δέρματα. Ὅθεν φαίνεται πόσον ἄτυχος εἶναι ἡ Ἐτυμολογία τοῦ Σκύτος « Παρὰ τὸ Ξύω, Ξύτος, εἶτα διαλύσει τοῦ Ξ, καὶ ὑπερ- » θέσει, γίνεται Σκύτος, τὸ ξυόμενον » (Ἐτυμολογικ. σελ. 720). Ἀπὸ τὸ Scutum πιθανὸν ὅτι παράγεται τῶν Λατίνων τὸ Scutella, ὅθεν τῶν Ἰταλῶν τὸ Scodella, τῶν Ἱσπανῶν τὸ Escudilla, τῶν Γερμανῶν τὸ Schüssel, τῶν Ὁλλανδῶν τὸ Schotel, καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Σκουτέλλα καὶ Σκουτέλλιον, διά τινα ὁμοιότητα, ὡς φαίνεται, τῆς Σκουτέλλας πρὸς τὴν ἀσπίδα. Εἶναι λοιπὸν καὶ τοῦ Σκου-

τέλλα ἡ γένεσις Ἑλληνικὴ, ὡς νὰ ἔλεγες Σκυτέλα ἢ Σκυτάλη. Οὐδὲ πρέπει νὰ φαίνεται παράδοξον, ἐὰν εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν Σκουτελίων ἢ Τρυβλίων προσπλέκεται ἡ ἔννοια τοῦ Σκύτους ἢ δέρματος· διότι καὶ τὸ Σκύτος, ὡς καὶ τὸ Σκουτέλιον ἢ Σκυτέλιον, ἔχουν κοινὴν παραγωγὴν τὴν ἀπὸ τὸ Κύτος, ἤγουν χώρημα, βάθος· ἀγγεῖα εἶναι καὶ τὰ δύο, τὸ Σκουτέλιον ὡς δεχόμενον τὰ βρώματα· τὸ Σκῦτος, διότι περιέχει καὶ συνέχει ὅλον τοῦ ζώου τὸ σῶμα. Τὴν δὲ Σκυτάλην, νομίζω ὅτι πρῶτον δὲν ἐσήμαινε παρὰ δέρματος κόμμα, ὁποῖον εἶναι τὸ λωρίον, ἡ μάςιξ (ἥτις καὶ Scutica διὰ τοῦτο λατινιςὶ λέγεται)· ἔπειτα καὶ τὰ κατασκευασμένα ἀπὸ δέρμα, ὡς σακκία δερμάτινα, μεμβράναι, δέλτοι, πίνακες. « Σκυτάλαι (λέγει ὁ Ἡσύχιος), βακτη- » ρίαι, ... φλαγέλλια, λῶροι, πίνακες ... ἢ θύλακες δερμάτινοι. » Σκυτάλη ὠνομάσθη ἰδιαιτέρως καὶ ἡ Λακωνικὴ ἀγγελιοφορία, διότι ἦτο βακτηρία ἢ ξύλον τυλιγμένον μὲ μακρόςενον δέρμα, ἐπάνω τοῦ ὁποίου ἔγραφαν οἱ Ἔφοροι τὰ ἀπόρρητα τῆς πολιτείας, καὶ τὰ ἔςελλαν εἰς τοὺς ςρατηγοὺς (Ἰδ. Σουΐδ. λέξ. Σκυτάλη)· καὶ τέλος κατήντησεν ἡ λέξις νὰ σημαίνῃ πᾶσαν ἁπλῶς βακτηρίαν, ῥάβδον ἢ ῥόπαλον. Σήμερον ἀκόμη εἰς πολλὰ τῆς Ἑλλάδος μέρη τὰ μάλλινα φορέματα, ἢ ὑφάσματα, ὀνομάζονται Σκουτία, διότι ἡ ὕλη των λαμβάνεται ἀπὸ σκύτη (δέρματα ζώων). Εἶναι λοιπὸν τὰ Σκουτία, Σκυτία, κατὰ τὴν συνήθη τροπὴν τοῦ ῡ εἰς τὴν ου δίφθογγον (καθὼς ἀπὸ τὸ Σκύζω, εἶναι τὸ Σκούζω). Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Σκουτάριον, ἂν καὶ φαίνεται παράγωγον τοῦ Λατινικοῦ Scutum, ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Σκυτάριον ὑποκοριςικὸν τοῦ Σκύτος, ἐπειδὴ οἱ Λατῖνοι, ὡς εἶπα, ἔλαβαν τὸ Scutum, καθὼς καὶ τὸ Cutis, ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας. Ἡ αὐτὴ τροπὴ ἔλαβε χώραν καὶ εἰς τὸ Κούτελον, τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ Κύτελον, Κύταλον, ἢ Κύταρον, ἀπὸ τὸ Κόττη, τὸ σημαῖνον δωρικῶς τὴν κεφαλὴν (Φώτ. λέξ. Προκότταν). Πιθανὸν ὅτι οἱ Δωριεῖς ἔλεγαν Κόττη τό Κύττη ἢ Κύτη· ἐπειδὴ ἔτρεπαν ὄχι μόνον τὸ ῡ εἰς ῦ, ὡς Ὄνυμα, τὸ Ὄνομα, ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν τὸ ῡ εἰς ō, ὡς φαίνεται ἀπὸ τῆς Λατινικῆς γλώσσης τὸ Anchora, Mola, Nox, ἀπὸ τοῦ Ἄγκυρα, Μύλη, Νύξ. Μάρτυς ὁ Ἡσύχιος, ὅστις γράφει τὴν Κότην μὲ τὴν τροπὴν εἰς ῡ, καὶ προσθήκην τοῦ σ, « Σκύτη, » κεφαλή. » Ὠνομάσθη δὲ Κύτη ἡ κεφαλὴ, ὡς κύταλον (croute), ὡς κουτίον (boîte), ἀκόμη καὶ ὡς σκουτάριον (bouclier) τοῦ ἐγκεφάλου· τὸ δὲ Κούτελον (ἀπὸ τὸ Κύταλον), ὡς ἀρχὴ τρόπον τινὰ τοῦ

ξηροῦ καὶ σκληροῦ μέρους τῆς κεφαλῆς μετὰ τὸ πρόσωπον, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ Μέτωπον ὠνομάσθη. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ τὸ ὄπισθεν αὐτῆς μέρος, ἤγουν ἡ ῥίζα τῆς κεφαλῆς, τὴν ὁποίαν οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Ἰνίον, ὀνομάζεται τὴν σήμερον Κούτικας καὶ Ἀντικούτικας, καὶ Κουτούνιον. Τὸ πρῶτον εἶναι ἀπὸ τὸ Κοτίκας, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε κατὰ τὸν Ἡσύχιον, Ἀλέκτωρ, διὰ τὸ ὕψωμα, ὡς φαίνεται, καὶ τὸν λόφον τῆς κεφαλῆς του· τὸ δεύτερον εἶναι Κοτίνιον, ἢ Κυτίνιον, ἤγουν τῆς Κότης Ἰνίον. Καὶ ἐδῶ πάλιν σημείωσε, ὅτι ἐδώκαμεν εἰς δύο ἐναντία μέρη τῆς κεφαλῆς, τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὸ ὄπισθεν, τοῦ αὐτοῦ γένους ὀνόματα, ὡς ἔκαμαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ὀνομάσαντες τὸ μέτωπον Sinciput (ἤγουν semicaput, ἡμικέφαλον), καὶ τὸ Ἰνίον Occiput (ἤγουν Obcaput, ἀντικέφαλον).

Πρὶν δώσω τέλος εἰς τὴν μακρὰν ταύτην γενεαλογίαν τῶν ὀνομάτων, σημειόνω καὶ τὸ σφάλμα τοῦ Δουκαγγίου· αὐτὸς (εἰς τὴν λέξιν Κουτάλι καὶ Κουτάλα σελ. 744) φέρει παράδειγμα τῆς Κουτάλας τὸν στίχον τοῦτον,

Μὰ θὲ κουτάλες δυναταῖς παρὰ ταῖς πρώταις κάλια.

Ὁ στίχος εἶναι ἀπὸ τὸ ποίημα ἐπιγραφόμενον Τὸ θανατικὸν τῆς Ῥόδου, καὶ συνθεμένον ἀπὸ τὸν Ἐμμανουὴλ Γεωργιλλᾶν, τὸν ἐπονομαζόμενον Λειμενίτην, ὅστις αὐτόπτης τῆς φθορᾶς, τῆς συμβάσης εἰς τὴν Ῥόδον, κατὰ τὸ 1498 ἔτος, ἠθέλησε νὰ τὴν θρηνήσῃ ποιητικῶς διὰ στίχων· ἀλλὰ ποίων στίχων! ἀξίων ἄλλου θρηνητικοῦ ποιήματος. Ὁ Δουκάγγιος ἐνόμισεν, ὅτι ὁ ποιητὴς λαλεῖ ἐδῶ περὶ μεγάλου κουταλίου, τοῦ ὀνομαζομένου, Κουτάλα, περὶ τῆς ὁποίας εἶναι τὸ δεύτερον παράδειγμα τοῦ Λεξικοῦ του· « Εὔγαλέ τα μὲ τρυπημένην κουτάλαν, » ἤγουν χουλιάραν· » διότι δὲν ἤξευρεν ὅτι τὸ Κουτάλα εἰς τοὺς Γραικοὺς σημαίνει ὄχι μόνον τὸ μεγάλον Κουτάλιον, ἀλλὰ καὶ τὴν βαρβαροϊταλιστὶ λεγομένην Σπάλλαν (Spalla, Γαλλ. Épaule) ἤγουν τὴν ὠμοπλάτην ἢ πλάτην, εἰς τῆς ὁποίας τὸ βαθὺ μέρος, ὡς εἰς Κουτίον ἢ Κουτάλιον, ἢ Κύταλον, περιέχεται ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος. Ἐδῶ λοιπὸν ἡ Κουτάλα παράγεται ἀπὸ τὸ Κύτος, ὡσὰν νὰ εἴπῃς, Κυτάλα, ἢ Σκυτάλα, διότι ἡ κλείδωσις τῆς ὠμοπλάτης εἶναι τωόντι ὡς Κουτίον. Ὅθεν καὶ οἱ Λατῖνοι ὠνόμασαν Scutula τὰς ὠμοπλάτας, ὡσὰν νὰ εἴπῃς Scatole (Κουτία). Τὸ Κουτάλες λοιπὸν τοῦ

ὅσαι διγαμματισμέναι λέξεις εὑρίσκονται εἰς τὸ στοιχεῖον Γ τοῦ λεξικοῦ τοῦ Ἡσυχίου εἶναι σφαλμέναι, οἷον Γάδος, Γέλα, Γέλιξ, Γέσμα, Γοῖνος, κ. τ. λ. καὶ ἀκολούθως τρέπει νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὸ Β, ὅπου καὶ τῷόντι εὑρίσκονται πολλαὶ ἀπ' αὐτάς, ἢ ἀπὸ τὰς συγγενεῖς καὶ ἀναλόγους αὐτῶν, οἷον Βάδομαι, Βαληκιώτης, Βείκας, Βείκατι, Βέλας, Βείρακες, κ. τ. λ. Ἡ τοιαύτη δόξα ἔγινεν ἴσως αἰτία νὰ μείνωσιν ἔτι πολλαὶ λέξεις τοῦ Στοιχείου Γ ἀκατανόητοι καὶ ἀνεξήγητοι. Ἂς δοκιμάσωμεν, ἂν ἦναι δυνατὸν, νὰ ἐξηγήσωμεν τινάς.

ΓΕ΄ΣΜΑ κατὰ τὸν Ἡσύχιον, εἶναι συνώνυμον τοῦ Γεῦμα. Ἄλλο δὲν εἶναι τὸ Γέσμα παρ' αὐτὸ τὸ Ἔσμα ῥηματικὸν ὄνομα παράγωγον τοῦ Ἧσμαι παθητικοῦ παρακειμένου τοῦ Ἔδω ῥήματος, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν προσθήκην τοῦ Δίγαμμα ἔγινε Γέσμα, ταυτοσήμαντον μὲ τὸ Ἔδεσμα. Πληρεστάτην ἀπόδειξιν τούτου μᾶς δίδει ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος, ὅταν ἐξηγῇ τὸ Ἔσμιον διὰ τοῦ Νόστιμον.

« ΓΥΛΟ΄Σ · Μένος » λέγει ὁ αὐτὸς Λεξικογράφος. Καὶ ἐδῶ βέβαια νυστάζοντες ἀντιγραφεῖς τὸν ἔκαμαν νὰ λέγῃ ἄλλ' ἀντ' ἄλλων. Γράφω λοιπὸν, « Γῦλος, νέμος · » ἔπειτα λέγω: Ὕλη, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον, σημαίνει « Σύνδενδρον τόπον » ἤγουν τὸ κοινῶς λεγόμενον Δάσος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον οἱ Λατῖνοι (προσθέσαντες τὸ σ̄ καὶ τὸ ῡ, ὡς δύο δίγαμμα) ἐσχημάτισαν τὸ Sylva, ὡς ἀπὸ τὸ Ὑπέρ τὸ Super, ἀπὸ τὸ εἰμὶ τὸ Sum, ἀπὸ τὸ Ἥλιος τὸ Sol καὶ ἄλλα μυρία. Ἀλλὰ τὸ θηλυκὸν Ὕλη δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ οὐδετέρως, Τὸ Ὕλος, κατὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν καὶ ἀναλογίαν τοῦ Ἄνθη καὶ Ἄνθος, Βλάβη καὶ Βλάβος, Πάθη καὶ Πάθος, Μάθη καὶ Μάθος, Νάπη καὶ Νάπος, Νίκη καὶ Νῖκος, κ. τ. λ. καὶ ἐπειδὴ τὸ Ὕλος δὲν διαφέρει πλὴν εἰς τὸν σχηματισμὸν ἀπὸ τὸ Ὕλη, ἀκολουθεῖ ὅτι καὶ σημαίνει ὄχι Μένος (ἤγουν ἰσχὺς, δύναμις), ἀλλὰ Νέμος, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος ἐξηγεῖ « Σύνδενδρος τόπος, καὶ νομὴν ἔχων... καὶ » νάπος. » Ὠνομάσθη δηλαδὴ Νέμος ἀπὸ τὸ Νέμω τὸ Βόσκω, διότι ἔχει νομὴν ἢ βοσκὴν ἐπιτήδειον εἰς τροφὴν τῶν ζώων· ὅθεν φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸ τῶν Ὀλλανδῶν τὸ Bosch, τῶν Γάλλων τὸ Bosquet, τῶν Ἰταλῶν τὸ Bosco παράγονται ἀπὸ τὸ Βόσκω · ὅθεν ἴσως καὶ οἱ παλαιοὶ εἶχαν ὄνομα οὐδέτερον Τὸ Βόσκος, συνώνυμον τοῦ Νέμος, ἢ καὶ ἀρσενικὸν, καθὼς εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν σήμερον, Ὁ Βόσκος (ὄχι ὁ Μπόσκος), κατὰ τὸ Ὁ καὶ Τὸ Ἔλεος, Ὁ καὶ Τὸ Ὄνειδος, Ὁ καὶ Τὸ Σκότος.

ΦΩΝΑΖΩ. Εἶναι ἀπὸ τὸ Φωνάω, εἰς τὸ ὁποῖον προσθέσαντες τὸ ζ, ἐσχηματίσαμεν τὸ Φωνάζω κατὰ τὸν τύπον τοῦ Κραυγάζω. Τοιούτων διπλῶν σχηματισμῶν, διὰ τοῦ άω καὶ άζω, δὲν λείπουν παραδείγματα οὐδ' εἰς αὐτοὺς τοὺς παλαιούς· ἐπειδὴ ἔλεγαν Ἀγαπάω καὶ Ἀγαπάζω, Ἀτιμάω καὶ Ἀτιμάζω, Αὐδάω καὶ Αὐδάζω, Ἁρπάω καὶ Ἁρπάζω, Ἐνθουσιάω καὶ Ἐνθουσιάζω, Σκεδάω καὶ Σκεδάζω, Πειράω καὶ Πειράζω.

ΣΤΙΧ. 87, ἈΝΆΘΕΜΑΝ.] Ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν εἰς τὰς τελευταίας συλλαβὰς τῶν περιττοσυλλάβων οὐδετέρων ὀνομάτων εἰς α, Ἀνάθεμαν, Πρᾶγμαν, Κλαῦμαν, ἀντὶ τοῦ Ἀνάθεμα, Πρᾶγμα, Κλαῦμα, εὑρίσκεται συνεχῶς εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Γραικορωμαϊκῆς βαρβαρότητος, ὡς θέλομεν εὑρεῖν καὶ ἄλλα παραδείγματα εἰς τὸν παρόντα καὶ εἰς ἄλλους ὁμοίους του ποιητάς. Τινὲς ἐσχημάτιζαν καὶ τὴν γενικὴν τούτων τῶν ὀνομάτων διὰ τοῦ ατου, οἷον Ἀναθεμάτου, Πραγμάτου, Κλαυμάτου· ὅθεν ὁ Δουκάγγιος ἀπατηθεὶς ἔπλασεν εἰς τὸ Λεξικόν του ὀνομαστικὰς ἀνυπάρκτους, Κλαμάτον (σελ. 659), Μισέματον (σελ. 938), Ψαρέματον (σελ. 1071), ἀντὶ τοῦ Κλάμα, Μίσεμα, Ψάρεμα.

ΚΑῚ ΠΟΥ͂ ΤᾺ ΘΈΛΕΙ, ἤγουν Καὶ ὁποῦ (ἢ ὅπου) τὰ θέλει, τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ, Καὶ ἐκεῖνον, ὅστις τὰ θέλει. Σημείωσε, πόσον εἶναι παλαιὰ ἡ βάρβαρος χρῆσις τοῦ τοπικοῦ ἐπιρρήματος Ὅπου, ἀντὶ τοῦ, Ὃς ἢ Ὅστις, Ὃν, Ὅντινα, Οἳ, Οἵτινες, Οὓς, Οὕστινας, Ἥτις, Ἣν, Ἥντινα, Αἳ, Αἵτινες, Ἃς, Ἅστινας, Ὃ, ἢ Ὅ,τι, Ἃ, Ἅτινα· οἷον ὁ ἄνθρωπος, ἡ γυνὴ, τὸ παιδίον, οἱ Ἄνθρωποι, αἱ γυναῖκες, τὰ παιδία ὁποῦ μ' ἐχαιρέτισαν, ἢ ὁποῦ ἐχαιρέτισα. Παρόμοιος βαρβαρισμὸς συνέβη εἰς τῶν Ἰταλῶν τὸ Che, ἀναφερόμενον εἰς ὅλα τὰ γένη καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀριθμούς· ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἴσως καὶ τὸν ἐκερδήσαμεν, κατὰ τοὺς Σταυροφορικοὺς πολέμους. Οἱ Γάλλοι τὸν ἀπέφυγαν διὰ τοῦ Qui, Lequel, Laquelle, Lesquels, Lesquelles, Que, ὡς δυνάμεθα νὰ τὸν ἀποφύγωμεν καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ Ὅστις, Ὁ ὁποῖος, καὶ τῶν ἀκολούθων γενῶν, πτώσεων καὶ ἀριθμῶν. Ἡ ἐπινοηθεῖσα ἀπό τινας θεραπεία διὰ τῆς διαστολῆς, Ὅ,που, τὸν βαρβαρισμὸν κάμνει βαρβαρώτερον, ἀλλὰ δὲν θεραπεύει τίποτε. Μεταχειριζόμεθα προσέτι τὸ Ὁποῦ ἀντὶ τοῦ χρονικοῦ ἐπιρρήματος Ὁπότε, Ὅτε ἢ Ὅταν, λέγοντες, Εἰς καιρὸν, Εὐθὺς, Τὴν ἡμέραν, Τὸν χρόνον ὁποῦ· ἔτι δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ Ὅτι συνδέσμου, οἷον, Μ' ὅλον ὁποῦ. Καὶ ἡ μὲν χρονικὴ

σημασία δὲν εἶναι τόσον βάρβαρος· ἐπειδὴ ἔχει τὶς νὰ φέρῃ καὶ παραδείγματα αὐτῆς παλαιὰ, ὁποῖον εἶναι τοῦ Λουκιανοῦ (Πρὸς ἀπαίδευτ. κ. τ. λ. § 21) « Καὶ τί θαυμαστὸν εἰ τοῦτο, ἔπαθες, ... ὅπου » καὶ Πύῤῥον, φασὶ, τὸν Ἠπειρώτην, κ. τ. λ. » τὸ ὁποῖον μεταφράζεται ὀρθῶς εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, « Καὶ τί θαυμαστὸν ἐὰν ἐσὺ τὸ » ἔπαθες, εἰς καιρὸν ὅπου (ὄχι ὁποῦ), καὶ ὁ Πύῤῥος, καθὼς λέγουν, » ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, κ. τ. λ. » Κἀμμίαν φορὰν ὅμως οἱ ὅμοιοι τοῦ Προδρόμου ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, αἰσχυνόμενοι τρόπον τινὰ τῆς γλώσσης τὸν βαρβαρισμὸν, ἐπέστρεφαν εἰς τὴν ἀρχαίαν χρῆσιν, καὶ ἐμιμοῦντο ἀκόμψως τὴν παλαιὰν κομψότητα· ὅθεν εὑρίσκομεν εἰς τὸ Ποίημα ἐπιγραφόμενον, Διήγησις Βελθάνδρου καὶ Χρυσάτζας,

Πλὴν τὴν καρδιοφλόγησιν, ΗΝ ὁ Φίλαρμος εἶχε,
Στὸ μίσευμα τοῦ ἀδελφοῦ οὐκ ἠμπορεῖ βαστάζειν.

Εἰς ἄλλο ἐπιγραφόμενον, Ἱστορικὴ ἐξήγησις περὶ Βελισαρίου,

Εἰς ἓν νησὶν ἐφθάσασιν, Ὁ λέγουν Μυτηλήνη.

Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἡ γλῶσσα ἀρχίσῃ νὰ διαστρέφεται, ἡ διαστροφὴ προβαίνει ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον· μετεβλήθη πρῶτον, ὡς ἴδαμεν, τὸ Ὅς εἰς τὸ Ὅπου ἢ Ποῦ· μετὰ ταῦτα ἤρχισαν νὰ μεταχειρίζωνται τὸ Ποῖος μετὰ τοῦ ἄρθρου Ὁ, λέγοντες Ὁ ποῖος, Ἡ ποία, Τὸ ποῖον· καὶ τούτων παράδειγμα εὑρίσκομεν, τοῦ μὲν θηλυκοῦ, εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Θρήνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, (ὅστις εἶναι ὁ αὐτὸς καὶ ὁ τοῦ Βελισαρίου),

Καὶ ψέξετε τὸν λογισμὸν ἐμοῦ δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν,
ΤΗΝ ΠΟΙΑΝ δὲν ἐδυνήθηκα νὰ τὴν ἀποκρατήσω·

τοῦ δὲ ἀρσενικοῦ, εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Βελθάνδρου καὶ Χρυσάτζας,

Δημότυχοι Ἀλέξιος ἔτι καὶ Πετρολήφας,
ΟΙ ΠΟΙΟΙ ἠνδραγάθησαν καὶ πήδησαν καὶ πῆραν·

ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν μεταφραστὴν τῆς Βατραχομυομαχίας, Δημήτριον τὸν Ζῆνον,

Μάχην τὴν πολυτάραχον τοῦ ἰσχυροῦ τοῦ Ἄρη,
Ὁ ΠΟΙ͂ΟΣ θεὸς λογίζεται, καὶ θεῖον παλικάρι.

Παράδειγμα τοῦ οὐδετέρου εὑρίσκομεν πάλιν εἰς τὸν Θρῆνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

Καὶ μάχετό μοι λογισμὸς νὰ γράψω τὰ συμβάντα,
ΤᾺ ΠΟΙ͂Α ἐσυνέβησαν τὴν ἄτυχον τὴν πόλιν.

Τέλος, τὸ Ὁ ποῖος, Ἡ ποία, Τὸ ποῖον, ἐκατήντησαν εἰς τὴν σημερινὴν χρῆσιν τοῦ Ὁ ὁποῖος, Ἡ ὁποία, Τὸ ὁποῖον. Παράδειγμα καὶ τούτου ἀπὸ τὸν αὐτὸν ποιητὴν τοῦ Θρήνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

Λοιπὸν μηδὲν ἀφήσετε τὸν Τοῦρκον νὰ ῥιζώσῃ
Εἰς τὴν Κωνςαντινούπολιν, ὅτινε φόβος μέγας
ΤῸ ὉΠΟΙ͂ΟΝ ποῦ ξεύρετε, καὶ οὐδὲν τὸ ἀναφέρνω.

ΣΤΊΧ. 88, ὉΠΟΥ.] Ἐδῶ τὸ Ὅπου εἶναι ἀντὶ τοῦ Ὅτε, ἢ Ὁπότε (Ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 65).

ΠΑΡΕΔΩ͂ΚΑΣΙΝ. Σημείωσε τὴν παραγωγὴν τῶν ἀορίστων εἰς ασιν, Παρεδώκασιν ἀντὶ τοῦ Παρέδωκαν. Τὸν βαρβαρισμὸν τοῦτον δυνατὸν ἦτο νὰ τὸν ὑπερασπίσῃ τις μὲ τὸ Εἴξασι ἀντὶ τοῦ Εἶξαν (ἀπὸ τὸ Εἴκω, τὸ Ὁμοιάζω) τῶν Ἀττικῶν Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων, ἐὰν ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 297) δὲν μᾶς ἔλεγεν, ὅτι δὲν εἶναι ἀόριςος, ἀλλὰ παρακείμενος Βοιωτικὸς κατὰ τροπὴν τοῦ κ εἰς ξ, ἀντὶ τοῦ Εἴκασι (ἐοίκασι). Μ' ὅλον τοῦτο ἡ σύγχυσις τῆς καταλήξεως τῶν ἀορίστων καὶ τῶν παρακειμένων, φαίνεται νὰ ἦναι παλαιοτέρα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εὑρίσκονται καὶ παραδείγματα ἐξεναντίας παρακειμένων μὲ κατάληξιν ἀορίστου, Πέφρικαν, Παρείληφαν, Ἀπελήλυθαν, ἀντὶ τοῦ Πεφρίκασι, Παρειλήφασι, Ἀπεληλύθασι. Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἡ κατάληξις αν τοῦ ἀορίστου, ἐπέρασεν εἰς τοὺς παρακειμένους, πιθανὸν ὅτι ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ κατάληξις τῶν παρακειμένων εἰς ασι ἔλαβεν εἰς τοὺς ἀορίστους τὸν τόπον τοῦ αν.

ΣΚΟΛΙΌΝ, ἀντὶ τοῦ Σχολεῖον. Καθὼς εἰς πολλὰς λέξεις ἐμετεβάλθη τὸ κ εἰς χ (σελ. 56 καὶ 57), οὕτως ἐξεναντίας εἰς ἄλλας ἔλαβε τὸν τόπον τοῦ χ τὸ κ, οἷον Βάθρακος, Καρκέσι, ἀντὶ τοῦ Βάτραχος, Καρχήσιον· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Κόρδα (μ' ὅλον ὅτι ὁμοιάζει μὲ τῶν Λατίνων τὸ Chorda, ἢ τῶν Ἰταλῶν τὸ Corda) ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Χορδά (Χορδὴ) τῆς Δωρικῆς καὶ Αἰολικῆς διαλέκτου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀναμφιβόλως τὸ ἔλαβεν ἡ Λατινική. Συνειθίζεται δὲ μάλιστα ἡ τροπὴ αὕτη εἰς τὰς ἀρχομένας ἀπὸ τὸ σχ λέξεις· ὅθεν λέγομεν Σκάζω, ἢ Σκῶ, Σκάρα, Σκίζω, Σκίζα, Σκῖνος, ἀντὶ τοῦ Σχάζω ἢ Σχῶ, Ἐσχάρα, Σχίζω, Σχίζα, Σχῖνος, καὶ ἄλλα πολλὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

ἘΜΈΝΑΝ, ἀντὶ τοῦ Ἐμέ. Περὶ τοῦ ὁποίου κατωτέρω.

ΣΤΊΧ. 91, ἈΠ' ΑΥ̓ΤΟΎΣ.] ΔΓ, ἈΠΑΥ̓ΤΟΥΣ, παροξύτονον, ἀλλὰ προσφυέστερον εἰς τὸν ῥυθμὸν τῶν βαρβάρων στίχων.

ΚΛΑΠΟΤΆ. Γράφε Κλαπωτά. Κατὰ τὸν Δουκάγγιον, Κλαπωτὰ ἐλέγοντο τὰ συρματοκεντημένα ἐνδύματα, ἤγουν Κλαυωτά, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Clavata. Ἡ λέξις ἐσυνειθίζετο εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων, ὅπου φανερὸν ὅτι ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, τῆς ὁποίας οἱ συγκλητικοὶ, ἐφοροῦσαν, εἰς ἔνδειξιν ὑπεροχῆς, τὸ λεγόμενον Laticlavium, ἤγουν τὴν Πλατύηλον, μεταφρασθὲν ὅμως ἀπὸ τοὺς Ἑλληνικοὺς συγγραφεῖς Πλατύσημον. Παράγεται δὲ ἀπὸ τὸ Clavus, Ἧλος, διότι τὸ κέντημα ἦτον εἰς σχῆμα καρφίων, τὸ ὁποῖον οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλεγαν βαρβάρως Κλάπον, οἷον εἰς τούτους τοῦ Τζέτζου τοὺς στίχους (Δουκάγγ. λέξ. Κλάπος),

Ὅμως γυναῖκες εὐγενεῖς καί τινες τῶν ἀρχόντων
Κλεπτῶν Ἀββάδων ἔχουσι κλάπους τιμιωτέρους.

Κλάπον ἀκόμη ὠνόμαζαν καὶ τὴν Ἑλληνιστὶ λεγομένην Ποδοκάκκην (les ceps), καὶ θηλυκῶς Κλάπαν τὸ ξύλινον ὑπόδημα (sabot). Ἦτο καὶ ἄλλη στολὴ Angusticlavium, ἤγουν Στενόσημος ἢ Στενόηλος, τὴν ὁποίαν ἐφόρουν οἱ Ἱππεῖς (οἱ κοινῶς Καβαλλιέροι) τῆς Ῥώμης. Μ' ὅλον τοῦτο φαίνεται (τοὐλάχιστον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Βυζαντίου) κάποια διαφορὰ μεταξὺ τῶν Συρματηρῶν καὶ τῶν Κλαπωτῶν, περὶ τῆς ὁποίας, ἴδε τὸν Δουκάγγιον (σελ. 660).

ΖΟΥ̓͂ΣΙΝ, ἀντὶ τοῦ Ζῶσιν. Οὕτω καὶ Ἀγαποῦσιν, ἀντὶ τοῦ

Ἀγαπῶσιν, Κολλοῦσιν, ἀντὶ τοῦ Κολλῶσιν, καὶ πολλῶν ἄλλων τῆς λεγομένης δευτέρας τῶν περισπωμένων ῥημάτων, σχηματίζομεν τὰ πληνθυντικὰ τρίτα πρόσωπα εἰς τὸν τύπον τοῦ Ποιοῦσιν τῆς Πρώτης. Ἴδε τὰς κατωτέρω (εἰς στίχ. 141) σημειώσεις.

ΣΤΊΧ. 92, ΝΆ ΜΑΘΑ.] Εἴπαμεν ἀνωτέρω (σελ. 57) ὅτι τὸ Νὰ εἶναι διαφθορὰ τοῦ Ἵνα· ἐδῶ κατὰ συναίρεσιν ἢ κατ' ἀπόστροφον, ἐκολλήθη μὲ τὸν ἀόριστον, Νάμαθα, ἀντὶ τοῦ Νὰ ἔμαθα, τοῦτο δὲ, ἀντὶ τοῦ Ἵνα ἔμαθον. Ὡσεπιπολὺ τὴν κατάληξιν ον τῶν πρώτων προσώπων ἑνικῶν τῶν παρατατικῶν καὶ δευτέρων ἀορίστων βαρυτόνων, μεταβάλλομεν εἰς α, τῶν δὲ πληθυντικῶν, εἰς αν ἢ ασι, οἷον Ἔλαβα, Ἔλαβαν, Ἐλάβασιν. Ἐλάμβανα, Ἐλάμβαναν, Ἐλαμβάνασιν. Ἔφαγα, Ἔφαγαν, Ἐφάγασιν. Ἔτρωγα, Ἔτρωγαν, Ἐτρώγασιν. Ἔφυγα, Ἔφυγαν, Ἐφύγασιν. Ἔφευγα, Ἔφευγαν, Ἐφεύγασιν, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 67) Παρεδώκασιν. Καὶ τῶν μὲν δευτέρων ἀορίστων δὲν εἶναι παράδοξον· ἐπειδὴ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὅλοι οἱ δεύτεροι, καὶ εἰς τὴν παλαιὰν τινὲς ἐξ αὐτῶν, πληροῦσι τόπον τῶν πρώτων, ἀκόλουθον ἦτο νὰ λάβωσι καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν πρώτων. Ἡ ἀνωμαλία, ὡς λέγουν οἱ Γραμματικοὶ, ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ τοὺς Ἑλληνιστὰς τῆς Κιλικίας. Παραδείγματα ταύτης εὑρίσκεις μάλιστα εἰς τὴν Παλαιὰν γραφὴν, οἷον Ἐγκατέλειπαν, Ἔφαναν, Ἀπέθαναν, Εἶδαν, Εὗραν, Ἀνεῖλαν, κ. τ. λ. εἰς τὸ πληθυντικὸν τρίτον, ἀντὶ τοῦ Ἐγκατέλιπον, Ἔφανον, Ἀπέθανον, Ἀνεῖλον. Περὶ δὲ τῶν παρατατικῶν, ἀπολογίαν δικαίαν ἔχομεν τὴν σαφήνειαν. Τῶν παλαιῶν τὸ Ἐλάμβανον εἶναι βέβαια ἀσαφέστερον τοῦ Ἐλάμβανα, ἐπειδὴ τοῦτο μίαν ἔννοιαν μόνην ἔχει τὴν Ἐγὼ ἐλάμβανα, ἐκεῖνο δὲ σημαίνει καὶ τὸ Ἐγὼ ἐλάμβανον, καὶ τὸ Ἐκεῖνοι ἐλάμβανον.

ΜΕΤ' ἘΚΕΙΝΗΝ.] ΔΓ, Ἀπ' ἐκείνην. Ἡ σύνταξις τοῦ Μετ' ἐκείνην εἶναι βάρβαρος. ΖΩ͂ ἈΠΟ (καθὼς καὶ στ. 89) θέλει νὰ εἴπῃ, Ζῶ τρεφόμενος ἀπὸ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. ΖΩ͂ ΜΕ σημαίνει Διάγω τὴν ζωὴν μὲ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον· οὕτω λέγομεν περὶ δυσκόλου τινὸς, Δὲν ἐμπορεῖ κανεὶς νὰ ζήσῃ μ' αὐτόν. Ἀξία δὲ σημειώσεως εἶναι ἡ Μετὰ πρόθεσις μὲ Αἰτιατικὴν, εἰς σημασίαν τοῦ Ὁμοῦ. Εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Μετ' ἐκείνην σημαίνει, τάξιν, ἤγουν Ὕστερον ἀπ' ἐκείνην. Διὰ νὰ σημάνῃ, κατ' ἐκείνους, ὁ ποιητής μας τὸ Ὁμοῦ, ἔπρεπε νὰ εἴπῃ Μετ' ἐκείνης. Οὕτω λέγομεν ὀρθῶς Μετὰ ταῦτα, ἤγουν Ὕστερον ἀπὸ ταῦτα· ἀντὶ δὲ τοῦ Μετὰ τούτων, λέγομεν Μὲ

ταῦτα, ἢ Μὲ τοῦτα, χωρὶς κίνδυνον ἀμφιβολογίας. Μ' ὅλον τοῦτο ἔξω ἀπὸ ταύτην τὴν χρῆσιν τῆς Μὲ προθέσεως κατὰ ἀποκοπὴν ἀπὸ τῆς Μετὰ, μεταχειριζόμεθα καὶ τὴν Μετὰ, ἐκθλίβοντες δι' ἀποστρόφου τὸ τελευταῖον μόνον α–, ὅτε ἡ ἀκόλουθος λέξις ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, ἐὰν ἦναι μάλιστα μία τῶν Ἀντωνυμιῶν, οἷον Μετ' ἐμένα, Μετ' ἐσένα, Μετ' ἐκεῖνον, ἀντὶ τοῦ Μετ' ἐμοῦ, Μετὰ σοῦ, Μετ' ἐκείνου. Ἐκ τούτου πλανηθεὶς ὁ χυδαῖος λαὸς, ἐπρόσθεσε καὶ εἰς ἄλλας προθέσεις τὸ τ̄ οἷον Διατ' ἐμένα, Διατ' ἐσένα, Ἀποτ' ἐμένα, Ἀποτ' ἐσένα.

ΣΤΊΧ. 93, ΜΕ' ΤΑΥ'ΤΗΝ ΓΑ'Ρ, κ. τ. λ.] Σημείωσε τὴν χρῆσιν τοῦ ΓΑ'Ρ συνδέσμου σωζομένην ἀκόμη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου. Οἱ συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου καὶ τῶν ἀκολούθων τὸν μεταχειρίζονται πολλάκις καὶ ὡς παραπληρωματικὸν, ἤγουν, κατὰ τὴν ὑπόληψιν τῶν Γραμματικῶν, μὴ σημαίνοντες δι' αὐτοῦ τίποτε. Τὴν σήμερον ἐξαλείφθη ἡ χρῆσίς του ἀπὸ τὴν γλῶσσαν. Μόνος ὁ μεταφραστὴς τοῦ Πολιτικοῦ θεάτρου (περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος) τὸν μεταχειρίζεται· καὶ τὸν μεταχειρίζεται κατακόρως (Ἰδ. καὶ κατωτέρ. τὸν στίχ. 117).

ΚΛΑΠΟΤΗΝ. Βαρβάρως, ὡς καὶ εἰς τὸν πρότερον στίχον, ἀντὶ τοῦ Κλαπωτὴν, ἢ μᾶλλον Κλαπωτικὴν, κατὰ τὸν συνειθισμένον σχηματισμὸν τῶν ὀνομάτων τῶν τεχνῶν, οἷον Ῥαπτικὴ, Ὑφαντική.

ΠΕΡΙΣΟΡΕΜΕ'ΝΗΝ. Ὁ Δουκάγγιος δὲν ἐσημείωσε τὴν λέξιν εἰς τὸ Λεξικόν του, ἢ διότι τὴν ἐλησμόνησε, ἢ διότι δὲν τὴν ἐνόησε. Ἴσως εἶναι γραφικὸν σφάλμα, ἀντὶ τοῦ Περισσορωμένην, ἤγουν περισσῶς ὁρωμένην, περίβλεπτον καὶ τιμωμένην ἀπ' ὅλους, ἢ Περισυρομένην (ἀπὸ τὸ Περισύρω), ἤγουν τὴν εἰς πολλὴν χρῆσιν, καὶ ἀπὸ πολλοὺς σπουδαζομένην.

ΣΤΊΧ. 94, ἈΡΜΆΡΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Ἀρμάριον, τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Armarium, ὅθεν τὸ τῶν Ἰταλῶν Armario, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Armoire. Οἱ νησιῶται Γραικοὶ λέγουν Ἀρμάριον, τὸ ὁποῖον οἱ Ἀσιανοὶ ὀνομάζουν βαρβαροτουρκικῶς Ντολάπι. Εἰς τοὺς Λατίνους ἐσήμαινεν ὅ,τι ἐχρησίμευεν εἰς φύλαξιν ἐργαλείων, σκευῶν καὶ ὅπλων διαφόρων, ἀπὸ τοῦ Arma (Ὅπλα). Ὅτι δὲ ἔλαβαν καὶ τοῦτο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, φαίνεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον, ὅστις μεταχειρίζεται καὶ τὸ Ὅπλα καὶ τὸ Ἄρμενα, σχεδὸν ὡς συν-

ώνυμα, τὸ πρῶτον εἰς τὴν γενικὴν σημασίαν ὅλων τῶν σκευῶν τοῦ πλοίου (Ὀδυσσ. Β', 430),

Δησάμενοι δ' ἄρα ὅπλα θοὴν ἀνὰ νῆα μέλαιναν.

Τὸ δεύτερον ὡς ἐπίθετον τοῦ Ἐπικρίου, ἤγουν τῆς κοινῶς λεγομένης Ἀντέννας (ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ Antenna).

Ἐν δ' ἱςὸν ποίει, καὶ ἐπίκριον ἄρμενον αὐτῷ,

(Ὀδυσσ. Ε', 254). Ὅθεν καὶ τῆς κοινῆς γλώσσης τὰ Ἄρμενα, ἤγουν τὰ πανία τοῦ πλοίου, καὶ τὸ Ἀρμενίζω (faire voile), καθὼς τὸ παρετήρησε καὶ ὁ Εὐστάθιος. Λέγει καὶ ὁ Σουΐδας, « Ἄρμενα, ἁρμό-» δια, ἐπιτήδεια· ἐν Ἐπιγράμματι,

» Πανὶ τάδ' αὔθαιμοι τρισσοὶ θέσαν ἄρμενα τέχνης·

» καὶ Ἄρμενον τὸ Ἱστίον. » Τὸ φερόμενον εἰς μαρτυρίαν ἐπίγραμμα τοῦτο, εἶναι ἀπὸ τὸ Ἕκτον βιβλίον τῆς Ἀνθολογίας, ὅπου τὸ ἌΡΜΕΝΑ ΤΈΧΝΗΣ ἄλλο δὲν σημαίνει παρὰ τὰ ὄργανα καὶ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης· καὶ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ μεταχειρίζεται συχνὰ ὁ Ἱπποκράτης, ὀνομάζων Ἄρμενα τοῦ Χειρουργοῦ, τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν Χειρουργίαν σκεύη. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον, ἐὰν οἱ Λατῖνοι ὠνόμασαν Ἀρμάριον τὴν θήκην τῶν Ἀρμένων, ἤγουν τῶν σκευῶν. Μ' ὅλον τοῦτο ἴσως τοῦ Ἀρμαρίου τὰ γενέθλια εἶναι Ἑλληνικώτερα, ἤγουν κατάγεται ἀμέσως ἀπὸ τὴν παλαιὰν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, χωρὶς νὰ περάσῃ διὰ τῆς Λατινικῆς. Τὸ Ἀρμάριον σημαίνει εἰς ἡμᾶς ὄχι ἁπλῶς ὁποιουδήποτε πράγματος ἀποθήκην, ἀλλ' ἰδιαιτέρως τῶν τροφῶν, εἰς τὰς ὁποίας βασιλεύει ὁ Ἄρτος. Ἀλλ' ὁ Ἄρτος παράγεται ἀπὸ τὸ Αἴρω, καθὼς καὶ τὰ συγγενῆ του Ἄρμα ἢ Πρόσαρμα, καὶ Ἁρμαλιά. « Ἁρμαλιὰ ἡ τροφὴ » λέγει ὁ Ἡσύχιος· « Προσάρματα, τροφαὶ » ὁ Ἐρωτιανός· καὶ κατὰ τὸν Ἑλλάδιον (παρὰ τῷ Φωτίῳ, κώδ. σοθ', σελ. 1589), « Ἄρτος ἐκ τοῦ αἴρειν εἴρηται, ὃ δηλοῖ τὸ προσφέρεσθαι· » καὶ γὰρ καθ' ἑκάστην τοῦτον προσφερόμεθα. Καὶ Ἄρμα δὲ ἡ » τροφὴ, παρ' Ἱπποκράτει, καὶ πολλοῖς ἄλλοις. » Τὸ Αἴρω σημαίνει κυρίως, σηκόνω, ὑψόνω, καὶ ἐμεταφέρθη εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ προσ-

φέρω, διότι τὰ προσφερόμενα εἰς τροφὴν, ὑψόνονται ἐξανάγκης διὰ νὰ ἐγγίσωσι τὸ στόμα.

Αἶρ', αἶρε μάζαν ὡς τάχιστα κανθάρῳ,

λέγει ὁ Ἀριστοφάνης (Εἰρ. 1), ἤγουν πρόσφερε, δός. Τὴν σημασίαν τοῦ ὑψόνω ἐφύλαξεν ἄλλο παράγωγον τοῦ Αἴρω, ἡ Ἄρσις. «Ἄρσις, » ζύμη » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ἤγουν τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον, θηλυκῶς, Προζύμη, καὶ οὐδετέρως Προζύμιον, τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι ὀνομάζουν levain, φυλάξαντες καὶ αὐτοὶ ὁμοίαν παραγωγὴν ἀπὸ τὸ lever Αἴρω. Διότι ἡ προζύμη φυσᾷ καὶ αἴρει εἰς ὕψος τὸ φύραμα, δηλαδὴ τὸ μὲ νερὸν μιγμένον καὶ μαλαγμένον ἀλεύριον. Ὅθεν νοεῖται, διὰ τί ὁ Χριστὸς παρομοιάζει τὴν διδασκαλίαν τῶν Φαρισαίων μὲ τὴν ζύμην, « Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπό» κρισις » (Λουκ. ιβ', 1). Διότι τὸ κυριώτερον ἀποτέλεσμα τῆς διδασκαλίας τῶν ὑποκριτῶν ἐκείνων ἦτον ἡ ἔπαρσις καὶ τὸ φούσκωμα τῆς κεφαλῆς. Μὲ τὰς νηστείας καὶ προσευχὰς ἐνόμιζαν ὅτι ἐπλήρωναν τὸν νόμον. Ὅστις λοιπὸν ἐμαθητεύετο εἰς τὸ σχολεῖον τῶν Φαρισαίων, ἔβαλλεν εἰς τὴν κεφαλὴν προζύμιον, ἥτις τοῦ τὴν ἐφούσκωνε τόσον, ὥστε νὰ νομίζῃ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους κνώδαλα. Ἐπιστρέφων εἰς τὸ προκείμενον λέγω, ὅτι ἐνδέχεται τὸ Ἀρμάριον νὰ ἦναι φθορὰ τοῦ Ἀρμάλιον ἢ Ἀρμαλεῖον (ὡς λέγομεν καὶ Ἀρμυρὸν ἀντὶ τοῦ Ἁλμυρὸν) ἤγουν ἀποθήκη τῆς Ἀρμαλιᾶς, ἢ Ἀρτοθήκη.

ΣΤΊΧ. 95, ΚΡΑΣΊΝ.] Τὸ Κρασὶν ὅτι εἶναι ὑποκοριστικὸν βαρβαρώτατον τοῦ θηλυκοῦ, Κρᾶσις, δὲν ἀμφιβάλλεται. Ἡ λέξις ἐσήμαινε συγκερασμένον οἶνον μὲ ὕδωρ, καὶ πιθανὸν ὅτι κατήντησε νὰ σημαίνῃ ἁπλῶς τὸν οἶνον, εἴτε συγκερασμένον, εἴτε καὶ ἄκρατον, διὰ τοῦτο, ὅτι οἱ ζητοῦντες, φερειπεῖν, εἰς τὴν τράπεζαν ἀπὸ τὸν ὑπηρέτην νὰ πίωσιν, ἐσυνείθιζαν νὰ λέγωσι « Δός μοι κρᾶσιν. » Τοὐλάχιστον ἡ συγγενὴς αὐτῆς λέξις Κρᾶμα ἐσυγχύθη πρὸ πολλοῦ μὲ τὸ Οἶνος, ὥστε νὰ λαμβάνεται τὸ ἓν ἀντὶ τοῦ ἄλλου. Λέγει ὁ Πλούταρχος (Γαμικ. παραγγέλμ. § 20), « Τὸ κρᾶμα, καίτοι ὕδατος « μετέχον πλείονος, Οἶνον καλοῦμεν. » Μὲ τοῦ χρόνου τὴν πρόοδον ἔπειτα ἔλαβε τὸ Κρᾶμα καὶ τὸ Κρᾶσις τὴν ὁποίαν ἔχει σήμερον σημασίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀκράτου οἴνου. Ἀπὸ τὸ Κρᾶσις, ἐσχηματίσθη τὸ παράξενον ὑποκοριστικὸν τοῦτο, Κράσιον ἢ Κρασίον (ἀντὶ τοῦ Κρα-

σίδιον, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Πολίδιον καὶ Λεξίδιον), καὶ τέλος, κατὰ τὴν συνειθισμένην συγκοπὴν τῶν Οὐδετέρων, Κρασὶν, καὶ ὄχι διὰ τοῦ η̄, Κρασὴν, καθὼς ἐσφαλμένως γράφεται εἰς τὸ παρὸν ποίημα πολλάκις, καὶ ἄλλα πολλὰ τοῦ καιροῦ ἐκείνου συγγράμματα. Ἀπὸ ταύτην τὴν γραφὴν πλανηθεὶς ὁ Δουκάγγιος ἔβαλεν εἰς τὸ Λεξικόν του ὡς ὄνομα θηλυκὸν τὸ Κράση.

ΘΥΝΟΜΑΓΕΡΙΑΝ.] ΔΓ, Θύναν μαγειρίαν. Σημαίνει Θύννην μαγειρευμένην. Ἡ Θύννη (μὲ δύο, καὶ ὄχι μὲ ἓν ν̄) ἢ Θυννάς, καθὼς τὴν ὀνομάζει ὁ Κωμικὸς Ἀντιφάνης (παρὰ τῷ Ἀθην. VII, σελ. 304),

Τῆς τε βελτίστης μεσαῖον
Θυννάδος Βυζαντίας,

ἂν συνωνυμῇ μὲ τοῦ Ἀριστοτέλους (Περὶ ζ. ἱστορ. VI, 17) τὴν Θυννίδα, εἶναι ἡ θήλεια τοῦ Θύννου, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουν οἱ Ἰταλοὶ Tonno, οἱ Γάλλοι Thon. Τὴν σάρκα τοῦ Θύννου ὀνομάζει ὁ κοινὸς λαὸς Τοννίνα (ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Tonnina). Οἱ Θῦννοι τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἁπλῶς τῆς Μαύρης θαλάσσης ἦσαν καὶ τὸ παλαιὸν περίφημοι, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν τοῦ Ἀντιφάνους, καὶ ἀπὸ ἄλλους κωμικούς.

ΣΤΙΧ. 96, Καὶ Παλαμιδοκόμματα, κ. τ. λ.] Ἡ κοινῶς λεγομένη Παλαμίδα εἶναι ἡ Πηλαμὺς τῶν παλαιῶν. Οἱ Μασσαλιῶται, ὡς ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων, ἐφύλαξαν ἕως τὴν σήμερον τὸ ὄνομα, λέγοντες αὐτὴν *Palamida*. Ὁ Ἀριστοτέλης (Περὶ ζ. ἱστορ. VI, Κεφ. 17. Ἰδ. καὶ Ἀθήν. VII, σελ. 203), καὶ ἄλλοι παλαιοὶ Ζωολόγοι τὴν συγχέουν μὲ τὸν Θύννον, λέγοντες, ὅτι τὸ αὐτὸ ὀψάριον, ἔτι νεογέννητον, ὠνομάζετο Σκορδύλη, ἢ Αὐξὶς, τὸ ἑξῆς ἔαρ, ἐλάμβανε τὸ ὄνομα Πηλαμὺς ἢ Θυννὶς, καὶ τὸν ἀκόλουθον χρόνον ἐλέγετο Θύννος, καὶ ἐπιπλέον αὐξανόμενος, Ὄρκυνος. Κατὰ τοὺς νεωτέρους, οἱ παλαιοὶ ἠπατήθησαν ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ὁμοιότητα τοῦ Θύννου μὲ τὴν Πηλαμύδα.

ΤΖΥΡΟΥΣ. Ὁ Τζύρος ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Σκομβρίον ἔτι μικρὸν παστωμένον. Τὸ βάρβαρον τῆς ὀνομασίας φαίνεται ἀπὸ τὸν συλλαβισμὸν τοῦ τζ, ὅστις ἐξ ἀτυχίας εὑρίσκεται καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις. Τὸ παράδειγμα τῆς λέξεως Κίχλη, ἡ ὁποία βαρβάρως μετεβλήθη εἰς τὸ Τζίχλα φέρει εἰς ὑποψίαν μὴ καὶ τὸ Τζύρος ἦτο παλαιά, Κύρος.

Εἰς τὸν Ἡσύχιον εὑρίσκομεν « Κίρυλος, ἰχθὺς ποιὸς » τοῦ ὁποίου ὁ ὑποκοριστικὸς σχηματισμὸς, φανερόνει τὸ πρωτότυπον Κίρος, καθὼς ἀπὸ τὸ Σιμὸς παράγεται τὸ Σιμύλος καὶ ἀπὸ τὸ Μικκὸς (ἀντὶ τοῦ Μικρὸς) τὸ Μικκύλος (ὁ χυδαϊςὶ λεγόμενος Μικρούλης, ἢ Μικρούτζικος). Πρόσθες ὅτι καὶ τὸ Κιῤῥὰ (θηλυκὸν τοῦ Κιῤῥὸς ἢ Κιρὸς) εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἡσύχιον, μὲ τὴν αὐτὴν ἐξήγησιν, « Κιῤῥὰ, ἰχθὺς ποιός. » Ὁ Ὀππιανὸς (Ἁλιευτ. Γ', 187) τὸν ὀνομάζει Κιῤῥάδα (ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς Κιῤῥάς). Ἐνδεχόμενον λοιπὸν ὁ Κίρος ἢ Κίῤῥος ἢ Κιῤῥὰς τῶν παλαιῶν νὰ ἦναι ὁ νῦν λεγόμενος Τζίρος, ἢ μᾶλλον Τσίρος (Ἴδ. καὶ τὰς εἰς τὸν Ξενοκρατ. σημ. σελ. 82 καὶ 210).

Ὁ Τσίρος σημαίνει ἀκόμη εἰς ἡμᾶς καὶ τὸν Ὀρὸν ἢ Ὀῤῥὸν τοῦ Γάλακτος, τὸν ὁποῖον οἱ Κρητικοὶ μέχρι σήμερον ὀνομάζουν Οὐρόν. Ἀλλὰ πάλιν ὁ Ἡσύχιος μᾶς λέγει, « Κίῤῥος, ὌΡΟΣ· καὶ αἷμα· καὶ » πόμα γάλακτος· Λάκωνες. » Φανερὸν ὅτι πρέπει νὰ γραφθῇ ὈΡῸΣ ἢ ὈῤῬΌΣ. Εἶναι λοιπὸν καὶ ὁ Τσίρος, ἤγουν τὸ ὑδατῶδες μέρος τοῦ γάλακτος (Λατινιςὶ Serum, Ἰταλιςὶ Siero del latte) ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ, Κίῤῥος, οὕτως ὀνομασθέντος ἴσως διὰ τὸ Κιῤῥὸν ἤγουν ξανθὸν αὐτοῦ χρῶμα. « Κιῤῥὸν, πυῤῥὸν, ἐρυθρὸν, ξανθὸν » λέγει πάλιν ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΊΧ. 97, Παροῦ ὅτι τὸῤ ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πάτους ὅλους.] ΔΓ, ΠΑΡΟ ὍΤΙ κ. τ. λ.

ΠΑΡΟΥ͂, ἀπὸ τὸ Παρ' οὗ, καθὼς τὸ Ἀφοῦ ἀπὸ τὸ Ἀφ' οὗ· μετ' ὀλίγον ὅμως θέλομεν ζητήσειν τὴν ἀληθεςέραν αὐτοῦ ἐτυμολογίαν. Τῶν περασμένων ἑκατονταετηρίδων οἱ συγγραφεῖς, ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου καὶ κάτω, καὶ σήμερον ἔτι πολλοὶ νησιῶται, μεταχειρίζονται τὸ Παροῦ ἀντὶ τοῦ Ἤ, διαζευτικοῦ συνδέσμου. Οἱ λοιποὶ Γραικοὶ μεταχειρίζονται εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν τὸ Παρὰ, τὸ ὁποῖον ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἡ Παρὰ πρόθεσις μόνη, ἀλλ' ἰσοδυναμεῖ πολλάκις μὲ τὸ Παρ' ἃ, φαίνεται ἀπὸ τὸ Παρ' ὃ, καθὼς ἦσαν τὸ Καθὸ καὶ Καθὰ, ἢ Καθάπερ, ἀντὶ τοῦ Καθ' ὃ καὶ Καθ' ἃ ἢ Καθ' ἅπερ. Παράδειγμα τοῦ Παροῦ ἔχομεν καὶ εἰς τὸν ἀνέκδοτον Ποιητὴν τοῦ Βελθάνδρου καὶ Χρυσάτζας,

Συναποθάνω μετὰ σοῦ κ' εἰς ᾅδην συνκατέβω,
Παροῦ νὰ ζήσω ἐπώδυνα τὸν ἅπαντά μου βίον·

καὶ εἰς τὸν Στέφανον τὸν Σαχλήκην,

Ἐπροτιμᾶτον νὰ γενῇ νεκρὸς διὰ τὸν φίλον,
Παροῦ νὰ ζῇ καὶ νὰ θωρῇ τὴν ἐντροπὴν τοῦ φίλου.

Ἀντὶ τούτου ἐμεταχειρίζοντο κἀμμίαν φορὰν καὶ τὸ Παρ' ὅτι (ἤγουν Παρ' ὅ,τι), οἷον ὁ προειρημένος ποιητὴς τοῦ Βελθάνδρου καὶ Χρυσάτζας λέγει,

Κρεῖττον γὰρ ἵνα γένωμαι τῶν πετ ̣ ̣ γῶν γε βρῶμα,
Παρ' ὅτι πάλιν νὰ στραφῶ τοῦ ποταμοῦ ἐξοπίσω.

Τοῦτο δὲ τὸ Παρ' ὅτι, ἢ Παρὸ, ἢ Παρά, τὸ σημαῖνον τὸν διαζευτικὸν Ἤ, εὑρίσκεται εἰς τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν Ἀριστοτέλην Περὶ φυτῶν (Βιβλ. ά κεφ. 4) σύγγραμμα, « Καὶ ἐκεῖσε Κρειττόνως αὐξάνουσι παρὸ ἀλλα-» χοῦ· » καὶ πάλιν (Βιβλ. Β, κεφ. β') « Κυριώτερον συμβέβηκε τῷ » ὕδατι τὸ εἶναι στοιχείῳ παρὰ τῇ γῇ. » Τὸ πλῆρες τῶν ἐλλειπτικῶν τούτων φράσεων εἶναι, Κρειττόνως αὐξάνουσι παρ' ὃ αὐξάνουσιν ἀλλαχοῦ, καὶ Κυριώτερον συμβέβηκε τῷ ὕδατι παρ' ἃ συμβέβηκε τῇ γῇ. Ἀλλ' ἐὰν τὰς συγκριτικὰς ταύτας προτάσεις μεταβάλωμεν εἰς ὁμοιωματικὰς τότε λέγομεν, Ὡσαύτως αὐξάνουσι καθὸ (ἢ καθὰ) ἀλλαχοῦ, καὶ Ὡσαύτως συμβέβηκε τῷ ὕδατι, καθὸ (ἢ καθὰ ἢ καθάπερ) συμβέβηκε τῇ γῇ. Χωρὶς λοιπὸν διαστροφὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης εἰς μὲν τὸ πρῶτον παράδειγμα « Παρὸ ἀλλαχοῦ » εἰς δὲ τὸ δεύτερον, « Παρὰ τῇ γῇ » ἀπαραλλάκτως καθὼς τὸ μεταχειριζόμεθα τὴν σήμερον.

Τὸ Παροῦ, ἂν τὸ ὑποθέσωμεν ὡς τὸ Ἀφοῦ, ἤγουν σύνθετον ἀπὸ τὴν γενικὴν ΟΥ καὶ τὴν ΠΑΡΑ πρόθεσιν, εἶναι βάρβαρον, ἔξω ἂν οἱ πρῶτοι μεταχειρισθέντες ἠθέλησαν νὰ παραστήσωσι τὸν διπλοῦν τρόπον τοῦ συγκρίνειν τῶν παλαιῶν, ἤγουν τὸν διὰ τοῦ Ἢ διαζευτικοῦ, καὶ τὸν διὰ τῆς γενικῆς τοῦ συγκρινομένου προσώπου ἢ πράγματος. Ἔλεγαν, παραδείγματος χάριν, Ἀριστοτέλης σοφώτερος ἢ Πλάτων, Ἀριστοτέλης σοφώτερος Πλάτωνος, καὶ σπανιώτερον, Ἀριστοτέλης σοφώτερος παρὰ Πλάτωνα, καὶ σπανιώτατα, Ἀριστοτέλης σοφώτερος παρὸ Πλάτων. Πιθανώτερον ἴσως εἶναι ὅτι τὸ Παροῦ (μάλιστα εἰς τὸ ποίημα τοῦτο τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ὅπου τὸ ἀναφορικὸν ΟΥ γίνεται περιττὸν διὰ τὸ

ἀκόλουθον δεύτερον ἀναφορικὸν ὍΤΙ) ἀναλύεται εἰς τὸ ΠΑΡ' ΟΥ̓, ἤγουν εἰς τὴν ΠΑΡᾺ πρόθεσιν καὶ τὸ ἀρνητικὸν μόριον ΟΥ̓, καθὼς καὶ ἄλλα τοιαῦτα σύνθετα, οἷον τὸ Ὅσονού καὶ τὸ Μονονού· ἢ ἀληθέστερον, εἰς τὸ ΠΑΡ' Ὅ ΟΥ̓ (ὡς τὸ χρυσοῦ εἰς τὸ χρυσόου). Ἡ ἄρνησις πλεονάζει, ὡς τὴν ἐμεταχειρίζοντο πλεοναςικῶς καὶ οἱ Ἀττικοὶ εἰς τὰς συγκρίσεις μετὰ τὸν Ἢ διαζευτικὸν, « Ὠμὸν τὸ βούλευμα... πόλιν ὅλην » διαφθεῖραι μᾶλλον, Ἢ ΟΥ̓ τοὺς αἰτίους. » (Θουκυδ. Γ', 36), τὸ ὁποῖον ἐξηγῶν Γρηγόριος ὁ Κορίνθου (Περὶ Διαλέκτ. σελ. 42) λέγει, « Ἀντὶ τοῦ ΠΑΡῸ τοὺς αἰτίους. » Ἔμεινε τώρα, ἐπειδὴ μεταχειριζόμεθα συνεχέστατα τὸ ΠΑΡᾺ εἰς τὰς συγκρίσεις, νὰ ἐξετάσωμεν, πότε εἶναι πρόθεσις, καὶ πότε σύνθετον μόριον (ἤγουν ΠΑΡ' Ἃ). Πρόθεσις φαίνεται, ὁσάκις συντάσσεται μὲ τὴν αἰτιατικὴν, οἷον, Προτιμῶ τὸν θάνατον παρὰ τὴν ἄτιμον ζωὴν, Μόριον δὲ σύνθετον, ὁσάκις προηγεῖται τῆς ὀνομαςικῆς· οἷον, Προτιμότερος εἶναι ὁ θάνατος παρὰ ἡ ἄτιμος ζωή. Ἡ ἀνάλυσις ταύτης τῆς φράσεως εἶναι, Παρ' ἅ, ἢ Παρ' ὅ, καὶ κοινότερον, Παρ' ὅ,τι εἶναι ἡ ἄτιμος ζωή. Ἀμφίβολον γίνεται, ὁσάκις συντάσσεται μὲ τὸ ΝᾺ προηγούμενον ὑποτακτικοῦ ῥήματος· οἷον Προτιμῶ, ἢ Προτιμότερον ἔχω ν' ἀποθάνω παρὰ νὰ ζῶ ἄτιμος. Τότε καὶ ὡς πρόθεσις δύναται νὰ θεωρηθῇ, ἂν ὑποτεθῇ ἡ φράσις ἐλλειπτικὴ τοῦ αἰτιατικοῦ ΤῸ (ἤγουν Προτιμῶ ΤῸ Ν' ἀποθάνω, παρὰ ΤῸ ΝᾺ ζῶ ἄτιμος), καὶ ὡς μόριον ΠΑΡ' Ἃ, ἂν θεωρηθῇ ὡς ἄλλη ἔλλειψις ἀναπληρουμένη οὕτως, ΠΑΡᾺ ταῦτα, Ἃ ἐςὶν ἵνα ζῶ ἄτιμος.

ΣΤΊΧ. 98, Καὶ βλέπω χαρτοσάκουλα γεμάτα τὰ χαρτία.]

ΧΑΡΤΊΟΝ ἀπὸ τὸ Χάρτης· ὅθεν τῶν Λατίνων τὸ Charta, τῶν Ἰταλῶν τὸ carta, τῶν Γάλλων τὸ carton, καὶ τὸ charte. Ὅτι ἡ λέξις εἶναι Ἑλληνικὴ, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν χρῆσιν τοῦ Κωμικοῦ Πλάτωνος, τὴν ὁποίαν φέρει εἰς παράδειγμα ὁ Πολυδεύκης,

Τὰ γραμματεῖα τούς τε χάρτας ἐκφέρων.

Παρατηρεῖ πρὸς τούτοις ὁ Πολυδεύκης ὅτι Χάρτην ὠνόμαζαν τὸ γραμμένον χαρτίον, καὶ Βιβλίον, τὸ ἄγραφον. Εἰς τῶν Ἰσπανῶν τὴν γλῶσσαν ὁμοίως carta λέγεται ἡ ἐπιςολὴ, ὡς καὶ, εἰς τῶν Γάλλων τὴν γλῶσσαν, ἡ charte σημαίνει ἔγγραφον σύνταγμα πολιτικόν.

Ὁ Σκαλιγέρος, ἐτυμολογεῖ τὸ Χάρτης ἀπὸ τὸ Χαίρειν, τὸ ὁποῖον ἐσυνείθιζαν νὰ γράφωσιν εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπιςολῶν. Ἀπίθανον τοῦτο,

ὡς καὶ ἡ ἀπὸ τὸ Χόρτος, ἢ ἀπὸ τὸ Χῶ, τὸ χωρῶ, παραγωγὴ τοῦ Ἐτυμολόγου (σελ. 807). Πιθανώτερον ἐτυμολογεῖ ὁ Εὐστάθιος (σελ. 631) τὸν χάρτην, ἀπὸ τὸ Χαράσσω· ὅθεν λέγομεν ἔτι καὶ τὴν σήμερον Χαρακτῆρα (caractère) τὸν ἰδιάζοντα τρόπον τοῦ γράφειν καθενός. Ἀκριβέστερον ὅμως ἤθελε σεμειώσειν τὴν παραγωγὴν ἀπὸ τὸ Χάρω, πρωτότυπον ἄχρηστον τοῦ χαράσσω· ὡς καὶ ἄλλα εἰς ασσω ἢ αζω ῥήματα ἐγεννήθησαν ἀπὸ ἁπλούστερα καὶ παλαιότερα ἄλλα, οἷον Εἰκάζω, Θαάσσω, ἢ Θαάζω, Κυπτάζω, Ῥιπτάζω, ἀπὸ τὸ Εἴκω, Θάω, Κύπτω, Ῥίπτω, οὕτω καὶ Χαράσσω (εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, Χαράζω) ἀπὸ τὸ Χάρω.

Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ συνθέτου χαρτοσάκκουλα, εἶναι τὸ Σακκούλιον (Ἑλλ. Σακκύλλιον), ὑποκοριστικὸν τοῦ Σάκκος, ὀνόματος εὑρισκομένου εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἀπὸ τῆς Λατινικῆς, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς γεννηθείσας γλώσσας τῆς Εὐρώπης. Κατὰ τὸν Οὐόσσιον, ὁ Σάκκος δὲν εἶναι οὐδ' Ἑλληνικὴ τὴν ἀρχὴν λέξις, ἀλλὰ παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸν שַׂק (Σάκ). Ὁ Ἐτυμολόγος ἐξ ἐναντίας (σελ. 707) τὸ παράγει ἀπὸ τὸ Σάσσω, τὸ φορτόνω, καὶ προσθέτει ὅτι τέσσαρα ὀνόματα εἶναι τὰ γραφόμενα διὰ τῶν δύο κκ, Σάκκος, Λάκκος, Μάκκος, Κόκκος. Ὅπως ἂν ἦναι περὶ τούτου, τὸ Σάκκουλον ἢ Σακκούλιον ἔχει σχηματισμὸν ὑποκοριστικὸν τῶν Λατίνων (Sacculus), τὸν ὁποῖον καὶ αὐτοὶ ἔλαβαν ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ ὑποκοριστικὰ εἰς υλος.

ΣΤΙΧ. 99, ἈΝΟΙΓΩ ΚΑῚ τὴν ἄρκλαν μου νάβρω ψωμὶν κομάτιν.] ΔΓ, ΚΑῚ ἈΝΟΙΓΩ ΚΑΙ.

ἌΡΚΛΑ. Ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Arcula ἢ Arcella (Κιβώτιον), ὑποκοριστικὸν τοῦ Arca (Κιβωτὸς). Εἰς ἐκείνους ἐξαιρέτως τὸ Arcula ἐσήμαινε τὸ κοινῶς εἰς ἡμᾶς λεγόμενον Συρτάριον (tiroir). Ἡ λέξις ἀπὸ τὴν Ῥώμην ἐπέρασεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ σώζεται ἔτι εἰς τινὰς τόπους τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Βλάχος εἰς τὸ λεξικόν του τὴν βάλλει ὡς σημαίνουσαν τὴν Λάρνακα ἢ τὴν Σορὸν (cercueil), ἤγουν τὴν Κιβωτὸν εἰς τὴν ὁποίαν θέτουν τοὺς νεκρούς. Τὴν Ἄρκλαν ἢ Κιβωτὸν ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ Σενδούκιον ἢ Σεντούκιον (coffre), λέξιν τὴν ὁποίαν ἤθελ' ἀδιστάκτως νομίσειν παράγωγον τοῦ Τουρκικοῦ Σαντούκ, ἐὰν δὲν εὕρισκα ῥητῶς εἰς τὸν Ἡσύχιον, « Σάνδυξ... καὶ ἡ Κιβωτὸς » τὸ ὁποῖον παρετήρησε καὶ ὁ Σαλμάσιος. Ἄλλοι τὴν ὀνομάζουν Κασσέλα, ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cassella, ὑποκοριστικὸν τοῦ Cassa (Γαλλ. caisse), τὸ ὁποῖον οἱ Λατῖνοι λέγουν Capsa, ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάψα. Ση-

μαίνει δὲ ἡ Κάψα ὄχι μόνον τὴν Κίϛην ἢ Θήκην, κατὰ τὸν Σουΐδαν, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου εἴδους Δοχεῖον ἢ Ἀγγεῖον· ὅθεν « Καψάκης τοῦ » Ἐλαίου » εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην (Γ, Βασιλ. ιζ' 12 καὶ 16), λέγεται τὸ Ἐλαιοδόχον ἀγγεῖον, ἤγουν τὸ κοινῶς λεγόμενον Λαδικόν. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 627), ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς Κάψας ἔπλασε ῥῆμα ἀπαρέμφατον Ἐμπροκαψᾶν, καὶ τὸ ἐξήγησεν In capsam, vel carcerem includere, φέρων παράδειγμα τοὺς στίχους τούτους Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη,

Καὶ οὐδὲν ἀνοίγουν κανενὸς, ἀμ' ὅλους ἀπηλογιάζουν·
Καὶ τοῦτο ὅλον γίνεται ὡς διὰ νὰ τοὺς ἐμπροκάψουν.

Ὁ λόγος εἶναι περὶ τῆς ἀσπλαγχνίας καὶ σκληρότητος τῶν δεσμοφυλάκων, οἱ ὁποῖοι δὲν συγχωροῦν τὴν εἴσοδον τῆς φυλακῆς εἰς τοὺς συγγενεῖς ἢ φίλους τοῦ φυλακωμένου, ἐὰν πρῶτον δὲν τοὺς δωροδοκήσωσιν, ἐὰν δὲν τοὺς ταγίσωσιν, ὡς λέγομεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, ἤγουν ἐὰν δὲν τοὺς δώσωσί τι νὰ χάψωσιν. Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἐμπροκάψουν ἀόριϛος τοῦ ῥήματος Ἐμπροκάπτω ἢ Ἐμπροχάπτω (μεταβατικῶς ἐδῶ), καὶ ὄχι τοῦ Ἐμπροκαψῶ. Καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους στίχους τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, τοὺς ὁποίους προσθέτει ὁ Δουκάγγιος,

Κεἰς μίαν ὁ φυλακάτορας, ὅταν τὸν ἐμπροκάψουν,
Καὶ δώσουν του ὑπέρπυρα, καὶ φράξουν τὸν λαιμόν του,
Καὶ κανισκέψουν τον πολλὰ κ. τ. λ.

Διόρθωσε λοιπὸν τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Δουκαγγίου οὕτως, « Ἐμπροκά- » πτειν, *muneribus corrumpere*, *fidem alicujus pecunia labe-* » *factare*; proprie, *in os immittere*. Verbum compositum a præ- » positionibus Ἐν et Πρὸ, et verbo Κάπτειν, quod recentiores » Græci Χάπτειν usitatius proferunt. Potest etiam ab Ἔμπροσθεν » (quod recentioribus est Ἐμπρὸς) et Κάπτειν compositum esse. »

ΨΩΜΊΝ ΚΟΜΜΆΤΙΝ ἤγουν ψωμίον κομμάτιον, τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ ἑλληνικωτέρου, ψωμίου κομμάτιον· σήμερον συνηθέϛερον ἐκφέρεται ἀντιϛρόφως, οἷον Κομμάτι ψωμὶ, Κομμάτι τυρὶ, ὡσαύτως λέγομεν Ποτῆρι κρασὶ, Φύλλον χαρτὶ, Σταλαγματιὰ νερὸν κ. τ. λ. τὰ

ὁποῖα ὅλα εἶναι ὄχι κατὰ μίμησιν τῶν Τούρκων, καθὼς ἐφαντάσθη Θωμᾶς ὁ Παρισινὸς εἰς τὴν Γραμματικήν του (σελ. 315) ἀλλὰ φράσεις ἐλλειπτικαὶ τῆς Ἀπὸ προθέσεως, καθὼς ἦσαν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Τέμαχος ἄρτου ἢ τυροῦ, Ποτήριον οἴνου, Φύλλον χάρτου, Σταλαγμὸς ὕδατος· ἡ διαφορὰ δὲν εἶναι πλὴν κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο τὴν γενικὴν, ἀφίνοντες ἔξωθεν νοουμένην τὴν Ἐκ πρόθεσιν, ἡμεῖς δὲ νοοῦμεν συνηθεστέρως τὴν Ἀπὸ, τὴν ὁποίαν μὲ αἰτιατικὴν συντάσσομεν.

Ἀντὶ τοῦ Κομμάτιν, ἔλεγαν, καὶ λέγομεν ἀκόμη καὶ Φελὶν ἢ Φελὶ (morceau) ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Ofela ἢ Offela ὑποκοριστικὸν τοῦ Offa τοῦ σημαίνοντος τὸ Κομμάτιον· Offa panis ἔλεγαν σημαίνοντες τὸ Φελὶν ψωμίου. Ἀπὸ τοῦτο ἐσχηματίσθη καὶ τὸ σύνθετον πληθυντικὸν Ἀπόφελα, συνώνυμον τοῦ Ἀποφάγια (restes de table).

ΣΤΊΧ. 100, Καὶ ΒΡΊΣΚΩ χαρτοσάκουλον ἄλλο μικροτερίτζιν.] ΔΓ, ΕΥ̓ΡΊΣΚΩ κ. τ. λ. Δύναται τὶς νὰ εἴπῃ καὶ συντομώτερον, Κ' εὑρίσκω, Ἰωνικῶς.

ΜΙΚΡΟΤΕΡΊΤΖΙΝ. Ἐσχάτης βαρβαρότητος σχηματισμὸς (λησμονημένος σήμερον κατ' εὐτυχίαν), ἤγουν συγκριτικοῦ (τοῦ Μικρότερον) ὑποκοριστικὸν, ὡς καὶ κατωτέρω (στίχ. 327) λέγει, Διαφοροτερίτζιν, ἀπὸ τὸ συγκριτικὸν Διαφορώτερον.

ΣΤΊΧ. 101. Γυρέβω τοῦ κελίου μου τὲς τέσσαρες γωνίαις] ΔΓ,

Γυρεύω τοῦ κελλίου μου τὰς τέσσαρας γωνίας.

— ΓΥΡΕΎΩ, ἀπὸ τὸ οὐσιαστικὸν Γῦρος συνώνυμον τοῦ Κύκλος, ὡς λέγομεν, « Ὁ γύρος τοῦ κοσκίνου. » Τὸ ὀξύτονον, Γυρὸς, ἐπίθετον, σημαίνει τὸ κυκλοτερὴς ἢ καμπύλος· ὅθεν ὁ « Γυρὸς ἐν ὤμοισιν » τοῦ Ὁμήρου (Ὀδυσ. τ΄, 246) ἤγουν ὁ καμπύλος (à dos voûté) ἢ ὁ συνήθως λεγόμενος Γυρτός· καὶ αἱ « Γυραὶ πέτραι » (Ὀδυσ. δ΄, 500), αἱ κυκλοτερεῖς καὶ στρογγύλαι, ὡς τὰς ἐξηγεῖ ὁ Εὐστάθιος. Ἡ κυρία τοῦ Γυρεύω ὡς καὶ τοῦ Γυρίζω (Ὅθεν τῶν Ῥωμαίων τὸ gyrare, τῶν Ἰταλῶν τὸ girare, καὶ τῶν Γάλλων τὸ girouette, ὁ Ἀνεμοδείκτης) σημασία εἶναι, Πλανῶμαι, περιέρχομαι περιστρέφομαι τὸν γῦρον. Ὁ Ἡσύχιος λέγει « Ῥέμβεται, πλανᾶται, γυρεύει. » Καὶ τὸ μὲν Γυρίζω ἐφύλαξε τὴν σημασίαν του· τὸ δὲ Γυρεύω σημαίνει τὸ Ζητῶ, διότι οἱ ζητοῦντες τὶ περιστρέφονται καὶ γυρίζουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, νὰ τὸ εὕρωσι.

Παρόμοια ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Circus (Ἑλλ. Κίρκος ἢ Κρίκος), κύκλος, τροχὸς ἢ γῦρος, ἐσχημάτισεν ὁ φθαρμένος Λατινισμὸς τὸ Circare, ὅθεν ἔλαβαν οἱ Ἰταλοὶ τὸ cercare καὶ οἱ Γάλλοι τὸ chercher, ζητῶ, ἐρευνῶ. Εἰς τὴν διπλῆν ταύτην σημασίαν ἐμεταχειρίσθη ὁ Στράβων (σελ. 259) τὸ Γυρεύω, ἱστορῶν τὴν ἀσελγῆ διαγωγὴν Διονυσίου τοῦ τυράννου, « Συνάγων δὲ τὰς ὡραίας παρθένους, περιστερὰς ὁλοπτέρους » ἐν τοῖς συμποσίοις ἠφίει, κἀκείνας ἐκέλευε γυρεύειν. »

Γῦρον ἀκόμη ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τὸν σκαμμένον κυκλοτερῆ λάκκον εἰς τὰς ῥίζας τῶν ποτιζομένων δένδρων, νὰ κρατῇ τὸ νερόν. Ἐκ τούτου ἄλλος τύπος ῥήματος τὸ Γυρόω, ἤγουν περικυκλόνω δένδρον μὲ λάκκον, καὶ γενικώτερον, κάμπτω ἢ κλίνω τὶ εἰς σχῆμα κύκλου, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς λέγομεν, Γέρνω μεταβατικῶς (Γέρνω τὸ λαγήνιον, νὰ χύσω τὸ νερὸν), καὶ οὐδετέρως (Γέρνω εἰς τὴν κλίνην). Τὸ Γέρνω ὅμως παράγεται ἀπὸ θεματικώτερον τύπον παλαιὸν, τὸ Γύρω (ὡς ἀπὸ τὸ Σύρω ἐσχηματίσαμεν τὸ Σέρνω), ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ Γυρτὸν καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γλώσσης. « Γυρτὸν, σκυφὸν » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ἤγουν κυφὸν, σκυπτὸν, καμπύλον. Τοῦ γυρόω τὸ μέσον Γυροῦμαι, σημαίνει ἀνακάμπτω, ἐπιστρέφω, κατὰ τὴν ὁποίαν φέρουν ἀπὸ τὸν θεολόγον Γρηγόριον μαρτυρίαν τὰ Λεξικὰ,

Γυροῦται προτέρην ἔμπαλιν ἐς κακίην,

ἤγουν ἐπιστρέφει ὀπίσω εἰς τὴν προτέραν του κακίαν. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει τῆς σημερινῆς Κρητικῆς διαλέκτου τὸ βαρβαροσύνθετον Γιαγέρνω, τουτέστι Διαγέρνω ἢ Διαγύρω (ἐπιστρέφω, γυρίζω ὀπίσω). Τούτου τὸν ἀόριστον, Διέγυρα ἢ Ἐδιάγυρα, ἐμεταχειρίζοντο οἱ Γραικορωμαῖοι τῆς δεκάτης τετάρτης ἢ καὶ δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ὡς μαρτυρεῖ τοῦ Δουκαγγίου τὸ Λεξικὸν (App. pag. 197),

ἘΔΙΈΓΕΙΡΕΝ ἡ δέσποινα μὲ πρόσωπον χεσμένον.

Γράφε, ἘΔΙΈΓΥΡΕΝ ἢ ἘΔΙΆΓΥΡΕΝ.

Ὡς ἀπὸ τὸ Γυρτὸν ἀνακαλύπτεται τὸ ἀρχαῖον ἄχρηστον Γύρω, παρόμοια καὶ τὸ συνώνυμον τούτου Κυρτὸν, φανερόνει ὅτι, τὸ Κύρω παρὰ τὴν εἰς τὰ λεξικὰ εὑρισκομένην σημασίαν τοῦ Τυγχάνω, ἐσυνωνύμει ἀκόμη καὶ μὲ τὸ Γύρω, καὶ ὅτι τὸ Κυρτὸν ἐλέγετο καὶ Κυρὸν (κατὰ τὸ Γυρόν). Μάρτυς ἡ γλῶσσα τῶν Ῥωμαίων, ἥτις ἐσχημάτισε μὲ

τὸ δίγαμμα, ἀπὸ μὲν τὸ Κύρω τὸ Curvo (Γαλλ. courber), ἀπὸ δὲ τὸ Κυρὸς, τὸ curvus (Γαλλ. courbe). Καὶ καθὼς τὸ Γύρω, ἐγέννησε τὸ Γυρεύω, οὕτω καὶ ἀπὸ τὸ Κύρω ἐσχηματίσθη τὸ Κυρεύω, σωζόμενον εἰς τὸν Ἡσύχιον· « Κυρεῦσαι ἢ Γυρεῦσαι, φυτεῦσαι. »

ΚΕΛΛΙΟΥ. Κελλίον (cellule), ὑποκοριστικὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ cella, τοῦ σημαίνοντος ἁπλῶς τὴν Ἀποθήκην, ἢ τὸ λεγόμενον ἀπὸ ἡμᾶς Κελλάριον. Ὅθεν ἔλεγαν Cella panaria τὴν ἀποθήκην τοῦ ἄρτου (garde-manger), cella vinaria τὴν ἀποθήκην τοῦ οἴνου (cellier, cave), cella olearia τὴν ἀποθήκην τοῦ ἐλαίου. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Cella πιθανὸν ὅτι συγγενεύει μὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἄχρηστον, Κέλλη ἢ Κέλη, ἀπὸ τὸ χρηστὸν Κέλλω, τοῦ ὁποίου τὸν ἀόριστον Κέλσαι ἐξηγεῖ ὁ Ἡσύχιος διὰ τοῦ Συγκλεῖσαι. Ἀπὸ τὸ Κέλλω ἐγεννήθη καὶ τὸ Celo τῶν Ῥωμαίων, τὸ σημαῖνον τὸ κρύπτω (celer, cacher).

ΤΕΣ ΤΕΣΣΑΡΕΣ (γρ. Ταῖς τέσσαραις) γωνίαις.] Ταῖς τέσσαραις εἶναι ἡ παλαιὰ τῶν Αἰολέων ἢ Δωριέων τροπὴ τοῦ ας εἰς αις, ὄχι μόνον εἰς τὰς θηλυκὰς πληθυντικὰς αἰτιατικὰς, οἷον Ταῖς τιμαῖς, ἀντὶ τοῦ Τὰς τιμάς; ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ὀνομαστικὰς τῶν περιττοσυλλάβων ὀνομάτων, καὶ τῶν μετοχικῶν ἀορίστων, οἷον Μέλαις, ἀντὶ τοῦ Μέλας, καὶ Τύψαις, ἀντὶ τοῦ Τύψας.

ΣΤΙΧ. 102, Καὶ βρίσκω σαρακιάρικα πολλὰ πολλὰ χαρτία.] ΔΓ,

Καὶ εὑρίσκω ἐκεῖσε κείμενα πολλὰ πολλὰ χαρτία.

Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1334) ἀφῆκε τὸ δεύτερον, Πολλὰ, ἢ ἐξ ἀπροσεξίας, ἢ διότι τὸ ἐνόμισε περιττόν· ὅτι δὲν εἶναι περιττὸν, τὸ δείχνει ὄχι μόνον τοῦ στίχου τὸ μέτρον, ἀλλὰ καὶ τῆς γλώσσης ἡ συνήθεια. Πολλάκις ἡ ἐπαναδίπλωσις τοῦ ἐπιθέτου κρατεῖ τόπον ὑπερθετικοῦ· οἷον τὸ, Πολλὰ πολλὰ, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ, Πολλότατα, καθὼς τὸ, Συχνὰ συχνὰ, μὲ τὸ Συχνότατα. Παράδειγμα τὸ τοῦ Ἐρωτοκρίτου (σελ. 76).

Πῶς σπλαγχνικὰ συχνὰ συχνὰ ἀνατρανίζει ἡ κόρη.

ΣΑΡΑΚΙΑΡΙΚΑ. Λέγονται καὶ Σαρακοφαγωμένα, ἀπὸ τοῦ, Σαράκιον, τὸ ὁποῖον εἶναι εἶδος σκωληκίου, ὀλέθριον μάλιστα εἰς τὰ φορέματα καὶ εἰς τὰ βιβλία. Ἀλλὰ πόθεν παράγεται τὸ Σαράκιον; ἂν

ὑποθέσωμεν τὸν σχηματισμὸν αὐτοῦ δωρικὸν, εἶναι ἀπὸ τὸ Σηράκιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Σήραξ, σήρακος (ὡς ἀπὸ τοῦ Δέλφαξ, Δελφάκιον, καὶ τοῦ Λάβραξ, Λαβράκιον), τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ Σὴρ, σηρός. Σῆρες ἐλέγοντο τὰ σκωλήκια, ἐκ τῶν ὁποίων γεννᾶται τὸ μετάξιον, ὅθεν καὶ Σηρικὰ, τὰ μεταξωτά· ἀλλὰ Σῆρες ὠνομάζοντο ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ ἔθνος (ἡ τανῦν λεγομένη Κινικὴ Ταταρία), εἰς τὸ ὁποῖον ἐπρωτογνωρίσθησαν τὰ σκωλήκια τῆς μετάξης, ὅθεν ἐπέρασαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τόπους. Ἆρα τὰ σκωλήκια ἔλαβαν τὄνομα ἀπὸ τὸ ἔθνος, ἢ τὸ ἔθνος ἀπὸ τὰ σκωλήκια; Ὁ Παυσανίας θέλει τὸ δεύτερον· πιθανώτερον ὅμως φαίνεται τὸ πρῶτον, διότι καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ πραγματευόμενοι τὰ ξένα προϊόντα δίδουν συνήθως εἰς αὐτὰ τὄνομα τοῦ τόπου, ὅθεν τὰ φέρουν. Τοιαῦτα εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὰ Γαλλιστὶ ὀνομαζόμενα Brésil, Campêche, Indigo, οὕτως ὀνομασθέντα ἀπὸ τοὺς τόπους. Οἱ Ἕλληνες τόσον φυσικώτερα ἐκινήθησαν νὰ δώσωσι τὄνομα, Σὴρ, εἰς τὸ ἐρχόμενον ἀπὸ τοὺς Σῆρας Σκωλήκιον, ὅσον ἦτο καὶ τρόπον τινὰ Ἑλληνικὸν, ἐπειδὴ τὸ Σὴρ, Σηρὸς, ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Σὴς, Σητὸς, κατὰ τροπὴν δωρικὴν τοῦ σ εἰς τὸ ρ, καθὼς ἀντὶ τοῦ Σκληρότης, τητος, ἔλεγαν οἱ Δωριεῖς Σκληροτὴρ, ηρος. Τὸ Σὴς (ver rongeur) ἐσήμαινε Σκώληκα, καὶ εἰδικῶς τὸν σκώληκα, ὅστις τρώγει τὰ φορέματα ἢ τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα καὶ Σητόβρωτα ὠνομάζοντο, καὶ Δωρικῶς Σηρόβρωτα ἢ Σαρόβρωτα, ἤγουν Σαρακοφαγωμένα ἢ Σαρακιάρικα· ὅθεν καὶ ὁ Σουΐδας ἐξηγεῖ τὸ « Ἄσηρος, ὁ μὴ ἔχων » σκώληκας » ἤγουν ὁ Ἀσαράκωτος. Ὁ δὲ Ἡσύχιος λέγει· « Σῆρες, » ζῶα νήθοντα μέταξαν· ἢ ὄνομα ἔθνους, ὅθεν ἔρχεται καὶ τὸ ὁλο- » σήρικον. » Τὸ Ὁλοσήρικον εἶναι τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν σήμερον Ὁλομέταξον. Λέγει ἀκόμη, « Σηρῶν, σκωλήκων, τῶν γεννώντων τὰ » σηρικά· Σῆρες γὰρ οἱ σκώληκες. » Συνώνυμον τοῦ Σητόβρωτα ἦτο τὸ Θριπήδεστα, ἀπὸ τὸ Θρὶψ, εἶδος σκώληκος. Θριπηδέστατον, ἤγουν Σαρακοφαγωμένην (vermoulue), ὠνόμασε μεταφορικῶς τὴν Ἑλλάδα ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους ῥήτορας, μάρτυς αὐτόπτης πολλῶν προδοτῶν τῆς πατρίδος του, οἱ ὁποῖοι ὡς σκώληκες κατέτρωγαν τὴν Ἑλλάδα, ἕως τὴν ἐκατάστησαν ἀδύνατον νὰ φυλάξῃ τὴν ἐλευθερίαν της· « Ὑπερίδης ἐν τῷ Κατὰ Δημάδου, Θριπηδέστατον τὴν Ἑλλάδα » εἶπεν, ἀντὶ τοῦ, διεφθαρμένην, ἀπὸ τῶν ὑπὸ θριπῶν κατεδηδεσμέ- » νων ξύλων. » (Ἁρποκρατ. καὶ Σουΐδ.)

ΣΤΊΧ. 103, Ἁπλόνω τὸ περσίκιν μου, γυρέβω τὸ πουγγίν μου.]

ΑΠΛΟΝΩ. Εδῶ εἶναι ἐλλειπτικὸν τοῦ χεῖρα (tendre la main), Ἑλληνιςὶ, Ἐκτείνειν τὴν χεῖρα, ὡς ὅτε τὴν ἁπλόνομεν πρὸς ἀντικείμενον τὶ, θέλοντες νὰ τὸ δείξωμεν, νὰ τὸ σιμώσωμεν, ἢ καὶ νὰ τὸ πιάσωμεν. Χωρὶς ἔλλειψιν, Ἁπλόνω τὴν χεῖρα, ὅτε τὴν ἐκτείνομεν, διὰ νὰ παρακαλέσωμεν, ἢ νὰ λάβωμεν τὶ διδόμενον (Ἑλληνιςὶ, Προΐσχειν τὴν χεῖρα ἢ τὼ χεῖρε), ἢ καὶ νὰ ψωμοζητήσωμεν, νὰ δωροδοκηθῶμεν αἰσχρῶς, πωλοῦντες ἐλευθερίαν καὶ τιμὴν, Ἑλληνιςὶ, Ὑπέχειν τὴν χεῖρα·

———— Ὅς τις ὑπέχει χρυσίῳ
Τὴν χεῖρα, κἂν μὴ φῇ πονηρὰ βουλεύεται.

(Μενανδρ. λείψαν.) Ἁπλόνω τὶ (étendre, étaler), ὅτε ἐκθέτω τὶ, προσαρμόζων αὐτὸ εἰς ἐπίπεδον παράλληλον μὲ τὸν Ὁρίζοντα, ἢ κατὰ κάθετον. Ἁπλόνω τὶ, (déployer), ὅτε τυλιγμένον, ἢ διπλωμένον, τὸ ἐξαπλόνω ἢ τὸ ἐκτυλίσσω, Ἑλληνιστὶ, Ἀναπτύσσω.

ΠΕΡΣΙΚΙΝ. Εἶδος βαλαντίου. Ἐδῶ πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸ βαλάντιον ἢ τὸν σάκκον τὸν προσραμμένον εἰς αὐτὸ τὸ φόρεμα. Τὸ Περσίκιον παρεφθάρη ἀπὸ τὸ Περσικὸν (ἐλλειπτικῶς τοῦ Βαλάντιον, Μαρσύπιον ἢ Σακκίον). Περσικὰ ἢ Παρθικὰ ὠνόμαζαν, ὡς θέλομεν ἰδεῖν κατωτέρω (εἰς τὸν 114 ςίχ.) τὰ κοκκινοβαμμένα δέρματα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν κατασκευαζόμενα ὑποδήματα ἢ σακκύλλια, ὡς ἐρχόμενα ἀπὸ τοὺς Πέρσας ἢ Πάρθους. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὠνόμαζαν ἀκόμη οἱ Ῥωμαῖοι τὸ Ῥοδάκινον, ὄχι μόνον Μῆλον Περσικὸν (Malum percicum), ἀλλὰ καὶ ἐλλειπτικῶς, Περσικὸν (Persicum), τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι παρεσχημάτισαν εἰς τὸ Pêche, ὡς εἶναι πιθανὸν ὅτι καὶ ἀπὸ τὴν αὐτὴν λέξιν (Περσίκιον) ἔπλασαν τὸ Poche.

ΠΟΥΓΓΙΝ. Συνώνυμον τοῦ Περσίκιν. Σήμερον ὀνομάζομεν Πουγγίον (bourse), Σακκίον χωριςὸν ἀπὸ τὸ φόρεμα, ὡρισμένον εἰς φύλαξιν νομισμάτων.

ΣΤΙΧ. 104, Διὰ ΣΤΑΜΕΝΑ τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία.] ΔΓ, ΣΤΑΜΕΝΟΝ. Στάμενα ἔλεγαν τὰ χρυσᾶ, ἀργυρᾶ, ἢ χαλκᾶ νομίσματα, κατ' ἀφαίρεσιν τῆς ἀρχικῆς συλλαβῆς ἀπὸ τὸ Ἱςάμενα, ἤγουν ζυγιζόμενα, ἐπειδὴ ἐζυγίζοντο τὰ νομίσματα.

ΓΕΜΕΙ ΧΑΡΤΙΑ. Φράσις ἐλλειπτικὴ ὡς ἀνωτέρω (σελ. 79), ἀντὶ τοῦ, Γέμει ἀπὸ χαρτία, κατὰ μίμησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, εἰς

τὴν ὁποίαν ἡ συντασσομένη μὲ τὰ πληρώσεως σημαντικὰ ῥήματα ἢ ὀνόματα γενικὴ, οἷον Πλήρης, Πληρόω, Γέμω, κ. τ. λ. εἶναι προθέσεως ἐλλειπτικὴ τῆς Ἐκ, ἢ τῆς Ἀπό. Ἡ πλήρωσις τῆς προθέσεως εὑρίσκεται εἰς τοὺς Εὐαγγελικοὺς συγγραφεῖς οἷον (Ματθ. ΚΓ, κέ), « Ἔσωθεν » δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. » Οἱ παλαιοὶ σπανίως ἀνεπλήρωναν τὴν πρόθεσιν, ὁποῖον εἶναι τὸ τοῦ Εὐριπίδου (Ἴων. 1194),

———— Ἐκ δ' ἐπίμπλαμεν δρόσου
Κρατῆρας ἱερούς, Βιβλίνου τε πώματος.

ΣΤΊΧ. 105, Ἀφοῦ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὅλας ψηλαφήσω.] Πλεονασμὸς τοῦ δευτέρου ἄρθρου διὰ τὸ μέτρον. Σημείωσε καὶ τὴν βάρβαρον ἀνωμαλίαν καὶ ποικιλίαν· ἐδῶ μὲν, Τὰς γωνίας τὰς ὅλας, φυλάσσει τὴν Ἑλληνικὴν κατάληξιν τῶν αἰτιατικῶν· ἀλλοῦ δὲ, ὡς ἴδαμεν ἀνωτέρω (σελ. 81) καὶ θέλομεν εἰς τὸ ἑξῆς πάλιν ἰδεῖν, Ταῖς γωνίαις.

ΣΤΊΧ. 106, ἼΣΤΑΜΑΙ τότε κατηφὴς καὶ ἀπομεριμνημένος.] Ἵςαμαι. Ἐσώζετο ἴσως τὸ Ἵςαμαι εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ποιητοῦ μας· Ἴσως λέγω, δίοτι τὸ χυδαῖον τοῦτο ποίημα, ἔχει πολλάκις καὶ μακαρονισμούς. Σήμερον λέγομεν, Στέκομαι, ἢ Στέκω, ἀπὸ τὸ Στήκω, σπανιώτατον εἰς τοὺς παλαιοὺς, συχνότερον εἰς τῆς Νέας διαθήκης τοὺς συγγραφεῖς (Πρὸς Ῥωμ. ιδ', 4). Τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ἑςήκω τῶν Παλαιῶν. Οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλεγαν ὄχι μόνον Στέκω, ἀλλὰ καὶ Ἱςέκω, οἷον τὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη (Δουκάγγ. λέξ. Στέκειν).

Καὶ ὅταν παγαίνουν καὶ ἔρχουνται, καὶ ῥωτοῦν πῶς ἱςέκει.

ΚΑΤΗΦΗΣ. Λέξις Ἑλληνικὴ, καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς χρῆσιν.

ἈΠΟΜΕΡΙΜΝΗΜΈΝΟΣ. Κατὰ τὸν σύγχρονον τοῦ ποιητοῦ μας Εὐςάθιον (Ἰλιάδ. κ', 503), τὸ Ἀπομεριμνημένος ἐσήμαινεν εἰς τὸν καιρόν του καὶ τὸ Ἀποθαμένος· « Ἀπομερμηρίσαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ » ἀποδαρθεῖν, ὡς τοῦ κοιμωμένου μηδὲν μεριμνῶντος. Εἰ δέ τις » τόλμην ἔσχε θεῖναι τὸ Ἀπομερμηρίζειν, καὶ ἐπὶ τοῦ θανεῖν, ἀσφαλῶς » ἂν ἐτόλμησεν· ἐπεὶ καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα, ἐντεῦθεν ἴσως λαβοῦσα, » λέγει Ἀπομεριμνᾷν τὸ θνήσκειν. » Ἐδῶ ὅμως ἡ Ἀπὸ εἰς τὸ Ἀπομε-

ριμνημένος σημαίνει τὸ ὅλως ϑιόλου, καθὼς καὶ εἰς τὸ, Ἀποκαταλυμένος, Ἀποκοιμισμένος, Ἀπονεκρωμένος, Ἀποτελειωμένος, Ἀποτυφλωμένος, καὶ ἄλλα πολλά· ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, τὸ Ἀπαμελεῖσθαι καὶ Ἀποθαυμάζειν (Ἡροδότ. III, 129, καὶ 148) σημαίνει τὸ Ὁλότελα ἀμελεῖσθαι, καὶ τὸ Μεγάλως θαυμάζειν.

ΣΤΙΧ. 107, Λιγοθυμῶ, λιγοψυχῶ ἀπὸ πολλῆς μου πείνας] ΔΓ (ἑλληνικώτερον) Λειποθυμῶ, λειποψυχῶ κ. τ. λ. Σημείωσε τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ςοιχείου, ἥτις καὶ σήμερον συνειθίζεται ὄχι μόνον εἰς τὸ Λιγοθυμῶ καὶ Λιγοψυχῶ, ἀντὶ τοῦ Ὀλιγοθυμῶ καὶ Ὀλιγοψυχῶ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα σύνθετα ἢ ἀρχόμενα ἀπὸ τὸ Ὀλίγος, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἁπλοῦν Ὀλίγος, τὸ ὁποῖον Λίγος γράφουν οἱ χυδαῖοι. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς ἄλλας τινὰς λέξεις, οἷον εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βατραχομυομαχίας παρὰ Δημητρίου τοῦ Ζήνου (ςίχ. 228),

Τὰ νύχια εἶχαν ξύμητα σὰν τἄχουσιν ἡ γάταις,

ἀντὶ τοῦ, Ὀνύχια καὶ Ὀξύμητα. Τοιαύτην ἀφαίρεσιν ἐμιμήθη καὶ ἡ Λατινικὴ γλῶσσα εἰς λέξεις τινὰς δανεισθείσας ἀπὸ τὴν Ἑλληνικήν· οὕτω, παραδείγματος χάριν, ἀπὸ τὸ Ὀδόντες ἐσχημάτισε τὸ Dentes, ὡς ἐσχηματίσαμεν ἡμεῖς τὸ Δόντια ἀπὸ τὸ ὑποκοριςικὸν Ὀδόντια, ἀπὸ τὸ Ὀπίσω τὸ Post (καὶ ἡμεῖς τὸ Πίσω), καὶ ἀπὸ τὸ Ὄνομα τὸ Nomen, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὸ Ὀνόματα λέγομεν Ὀνομάτοι, καὶ Νομάτοι (personnes), ἀντὶ τοῦ Ἄνθρωποι, καὶ ἡ τοιαύτη σημασία ἐγεννήθη ἐκ τούτου, ὅτι μόνοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν κύρια ὀνόματα· ὅθεν κατήντησε τὸ, φερειπεῖν, Δύο νομάτοι (ἤγουν Δύο ὠνομασμένοι), νὰ σημαίνῃ τὸ αὐτὸ καὶ Δύο ἄνθρωποι. Τοῦτο σημαίνει καὶ τοῦ Εὐαγγελιςοῦ Λουκᾶ (Πράξ. ά, 15) τὸ « Ἦν δὲ ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν. »

Ἴσως καὶ τὸ Λολὸς (ὁ μωρὸς fou) ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Ὄλολος. Ὁ Φώτιος λέγει, « Ὄλολον, Μένανδρος τὸν γυναικώδη καὶ βάκηλον... » Ὀλόλους τοὺς δεισιδαίμονας ἐκάλουν κ. τ. λ. » Ὁ δὲ Ἡσύχιος, « Ὀλογύγων... καὶ τοὺς εὐήθεις δὲ οὕτως ἐκάλουν. »

ΣΤΙΧ. 108, Καὶ ΔΙᾺ τὴν πεῖναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν.] ΔΓ, ἈΠΌ.

ΣΤΙΧ. 109, Ἀρνοῦμαι τὰ γραμματικά, ΤẺ ΚΛΑΠΟΤẺ προκρίνω.] ΔΓ (ἀσύντακτος καὶ ἀνακόλουθος), Γράμματα τῶν γραμματικῶν τοῖς κλαπωτοῖς προκρίνω.

Καὶ ἂν τὸ μεταβάλης εἰς τὸ ΤΗ͂Σ ΚΛΑΠΩΤΗ͂Σ (ἤγουν τῆς Κλαπωτικῆς τέχνης, ὡς καὶ τὸ Κλαπωτά, ἀντὶ τοῦ Κλαπωτικά), οὐδ' οὕτως ἔχει νόημα τοῦ δευτέρου Ἀντιγράφου ὁ ςίχος. Περὶ τῶν Κλαπωτῶν ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 68 καὶ 70).

ΣΤΙ͂Χ. 110, Τὴν κεφαλήν σου, Βασιλεῦ, ΕἸΣ τοῦτο τί με λέγεις;] ΔΓ, ΠΡΟ͂Σ. Τὴν κεφαλήν σου, ἐλλειπτικῶς τῆς προθέσεως ἀντὶ τοῦ, Εἰς τὴν κεφαλήν σου, ἢ καὶ τοῦ, Νὰ χαρῇς, καθὼς καὶ τὴν σήμερον λέγομεν ἐντελῶς, Νὰ χαρῇς τὸ κεφάλιν σου, τὰ ὀμμάτιά σου, κ. τ. λ. Οἱ παλαιοὶ, ὅταν ὁ λόγος ἦτο παρακλητικὸς πρὸς ἄλλον, ἔλεγαν, Πρὸς τῆς σῆς κεφαλῆς, Πρὸς γενείου, Πρὸς γονάτων. Σήμερον λέγομεν, Εἰς τὸν Θεόν σου, Εἰς τὴν ψυχήν σου, κ. τ. λ. μὲ τὴν Εἰς πρόθεσιν· ἥτις ἔλειπε πολλάκις καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, (ὡς καὶ εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον), οἷον, « Τὸν Θεόν σοι » (Διατρ. Ἐπικτήτ. III, ζ', 19, σελ. 170). Ἀλλ' ὅταν ἁπλῶς ἤθελαν νὰ βεβαιώσωσι τὰ λεγόμενα, ἐμεταχειρίζοντο τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ὑποκειμένου, εἰς τὸ ὁποῖον ὤμνυαν, μὲ τὸ μόριον Μὰ, ἀποφατικῶς ἢ ἀπωμοτικῶς, οἷον Οὐ μὰ Δία, καὶ τὸ Ναὶ ἢ Νὴ, καταφατικῶς ἢ κατωμοτικῶς, οἷον Ναὶ Δία, ἢ Νὴ Δία. Κἄποτε, δι' εὐλάβειαν, καὶ μόνον τὸ Μὰ, ἐλλειπτικῶς τῆς αἰτιατικῆς· τοιοῦτον εἶναι τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Βατρ. 1374)·

> Μὰ τὸν, ἐγὼ μὲν οὐδ' ἂν, εἴτις
> Ἔλεγέ μοι τῶν ἐπιτυχόντων,
> Ἐπειθόμην. ——

Ἄλλοτε, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἔλειπεν αὐτὸ τὸ ὀμωτικὸν μόριον· καθὼς εἰς τὸν Σοφοκλέα (Ἀντιγ. 758),

> —— Ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὄλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
> Χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.

Μόνον τὸ Μὰ ἔμεινε εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν· τὸ δὲ Ναὶ μεταχειριζόμεθα ὡς ἁπλῆν καταφατικὴν βεβαίωσιν, ἀλλ' ὄχι καὶ ὡς ὁρκωτικήν.

ΣΤΙ͂Χ. 111, Ἂν ἔχω γείτοναν τινὰν, κ' ἔχει παιδὶν ἀγόριν.] Σημείωσε πρῶτον τὸ Γείτοναν τινὰν, ἀντὶ τοῦ Γείτονα τινά. Εἰ-

πα ἀνωτέρω (σελ. 48), ὅτι κινηθέντες ἀπὸ τινὰ δίκλιτα θηλυκὰ τῶν παλαιῶν, ἐμετασχημάτισαν βαρβάρως οἱ μεταγενέστεροι τὰ θηλυκὰ ὀνόματα τῆς περιττοσυλλάβου κλίσεως εἰς θηλυκὰ ἰσοσύλλαβα, οἷον Ἡ μητέρα, Ἡ θυγατέρα κ. τ. λ. Τὸ αὐτὸ ἔκαμαν καὶ εἰς τὰ ἀρσενικὰ περιττοσύλλαβα, μὲ ταύτην μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι εἰς μὲν τὰ θηλυκὰ ἐμετασχημάτισαν τὴν αἰτιατικὴν ἑνικὴν εἰς ὀνομαστικήν, διὰ τοῦτο (ὡς φαίνεται) ὅτι εὑρίσκετο κατάληξις θηλυκὴ ὀνομαστικῶς εἰς ᾰ, οἷον ἡ Μοῦσα· εἰς δὲ τὰ ἀρσενικά, ἐπῆραν τὴν αἰτιατικὴν πληθυντικήν, Τ ὺς πατέρας, Ὁ πατέρας, Τοὺς γείτονας, Ὁ γείτονας· καὶ τοῦτο, διότι δὲν ἦτο κατάληξις ἀρσενικὴ ὀνομαστικὴ εἰς ᾰ, πλὴν μερικῶν Μακεδονικῶν ἢ μᾶλλον Αἰολικῶν ὀνομαστικῶν, Ὁ Μητίετα, Ὁ Ἱππότα κ. τ. λ. Ἀφοῦ μίαν φορὰν εἶπαν, Ὁ γείτονας, καὶ Ὁ τίνας, εἰς τὴν ὀνομαστικήν, κατὰ τὸ Αἰνείας, ἀκόλουθον ἦτο νὰ σχηματίσωσι καὶ τὴν αἰτιατικὴν Γείτοναν Τινάν, κατὰ τὸ Αἰνείαν. Ἡ χρῆσις, ἂν καὶ ὄχι ἑλληνική, εἶν' ὅμως ἱκανῶς παλαιά· οὕτως εὑρίσκεται Πρωτέας ὀνομαστικὴ ἑνικοῦ κυρίου ὀνόματος ἀπὸ τὴν αἰτιατικὴν πληθυντικὴν τοῦ Πρωτεὺς ὁμοίως κυρίου, Λυγκεὺς καὶ Λυγκέας, δύο ὀνομαστικαί, Ἀμοιβεὺς καὶ Ἀμοιβέας (Ἰδ. τὰς εἰς τοὺς Πλουταρχ. Βίους σημ. Μέρ. δ΄, σελ. 435), ὡς καὶ σήμερον ἀκούεται εἰς ἡμᾶς τό, Ὁ βασιλεὺς καὶ Ὁ βασιλέας.

ΠΑΙΔΙΝ ἈΓΟΡΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Παιδίον καὶ τὸ Ἀγόριον, περὶ τῆς ὁποίας ἐλαλήσαμεν ἀνωτέρω (σελ. 47).

ἈΓΟΡΙΟΝ. Πιθανὸν ὅτι ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸ Ἄγορος, τοῦτο ἀπὸ τὸ Ἄκορος, τοῦτο ἀπὸ τὸ Κόρος, μὲ τὸ πλεοναστικὸν ᾱ· τοῦ ὁποίου Ἀττικοῦ πλεονασμοῦ (κατὰ τὸ Στάχυς, Ἄσταχυς) παραδείγματα εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν εἶναι ἀναρίθμητα· οἷον Ἀμασχάλη (aisselle), Ἀπεζὸς (à pied), Ἀπήγανος (rue) κ. τ. λ. ἡ δὲ τροπὴ τοῦ κ εἰς γ ἔλαβε τόπον καὶ εἰς τὸ Γυψέλιον (ἀπὸ τὸ Κυψέλιον ruche), καὶ εἰς τὸ Γρεπίδα (ἀπὸ τὸ Κρηπὶς frise) καὶ ἄλλα. Κόρους καὶ Κούρους ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ τὰ ἀρσενικὰ τέκνα, καθὼς Κόρας καὶ Κούρας, τὰ θηλυκά. Εἰς τὸν Εὐριπίδην (Ἀνδρομ. 24) πλεονάζει τὸ Ἄρσην,

Κἀγὼ δόμοις τοῖς δ' ἄρσεν' ἐντίκτω κόρον·

εἰς δὲ τὸν ἑξῆς ςίχον τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιάδ. Ζ, 59),

———— Μηδ' ὄντινα γαστέρι μήτηρ
Κοῦρον ἐόντα φέροι, μηδ' ὃς φύγοι, ——

δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι τὸ Κοῦρον σημαίνει τὸ ἀρσενικὸν τέκνον, τὸ ἀγόριον. Παρὰ ταύτην ὅμως τὴν σημασίαν ἐλαμβάνετο ἀκόμη ὁ Κοῦρος ἐπιθετικῶς ἀντὶ τοῦ Νέος ἢ Νεανίας· καὶ μάρτυς πάλιν τούτου ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. Δ, 321),

ΕἸ ΤΌΤΕ κοῦρος ἔα, νῦν αὖτέ με γῆρας ἱκάνει,

ὅπου γράφε ΕἼΠΟΤΕ, ὡς ἐσημειώθη εἰς τὴν Βολισσίαν ἔκδοσιν τῆς Ἰλιάδος (δ', 321, σελ. 44) εὐκτικῶς, κατὰ τὸ Ἄμποτε τῆς κοινῆς γλώσσης· διότι τὸ νόημα εἶναι, « Ἄμποτε νὰ ἤμην ἀκόμη νέος! ἀλλὰ τώρα μ' » ἔφθασε τὸ γῆρας. » Ὁ Ἡσύχιος περιλαμβάνει ὅλας ταύτας τὰς σημασίας λέγων, « Κοῦρος· παῖς, νέος, υἱὸς ἄῤῥην, νεανίας, νήπιον. » Τὸ ἐμεταχειρίσθησαν δὲ καὶ εἰς ἡλικίας διωρισμένης ὄνομα, καθὼς λέγει ὁ Εὐςάθιος (Ὀδυσσ. ὁ, 471), « Τὴν δὲ ἑξῆς ἡλικίαν [ἤγουν μετὰ τὴν παιδικὴν], » οἱ μὲν Πάλληκα, οἱ δὲ Βούπαιδα, οἱ δὲ Ἀντίπαιδα, οἱ δὲ Μελλέ- » φηβον καλοῦσιν· ὁ δὲ μετ' αὐτὴν, Ἔφηβος· ἐν δὲ Κυρήνῃ τοὺς Ἐφή- » βους Τρικαδίους καλοῦσιν· ἐν δὲ Κρήτῃ, Ἀποδρόμους, διὰ τὸ μήπω » τῶν κοινῶν δρόμων μετέχειν· Ἀχαιοὶ δὲ, ΚΟΥΡΟΥΣ, Θρᾶκες, » ἈΓΟΥΡΟΥΣ. » Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἀγόριον Θρακικὴ παραφθορὰ τοῦ Κούριον ὑποκοριςικὸν τοῦ Κοῦρος.

Ἴσως καὶ αὐτὸ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ ἐπίθετον Ἄγουρος (ἤγουν ὁ μὴ ὥριμος) ἔλαβε τὴν ἀρχὴν μεταφορικῶς ἀπὸ τὴν ὀνομασίαν τῶν Κούρων ἢ Ἀγούρων, ἤγουν τῶν Ἐφήβων· διότι Ἔφηβοι ὠνομάζοντο οἱ νέοι, ὅταν ἔμβαιναν εἰς τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἥτις δηλαδὴ δὲν ἦτον ἀκόμη ὥριμος διὰ πολιτείαν, ἐπειδὴ δὲν ἐγράφοντο εἰς τὸν κατάλογον τῶν πολιτῶν πρὶν τοῦ εἰκοςοῦ ἔτους. Ἐνδέχεται ὅμως τὸ Ἄγουρος, εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Μὴ ὥριμος, νὰ ἐσχηματίσθη κατ' ἄλλην παραφθορὰν ἀπὸ τὸ Ἄωρος. « Ἄωρα, τὰ παρὰ τὸν καιρὸν » τρυγώμενα » λέγει ὁ Σουΐδας. Δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ἀπὸ τὸ Ἄωρος ἔγινε πρῶτον Αγωρος, μὲ τὴν προσθήκην τοῦ ἀνωτέρω (σελ. 63) σημειωθέντος Δίγαμμα, ἔπειτα ἐσχηματίσθη Ἄγουρος, κατὰ τροπὴν

τοῦ ω̄ εἰς τὴν δίφθογγον, ἥτις θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Ζουμίον, Κουδούνιον, Κούνουπας, Ῥουθούνιον, Σκούληκας, Σκουρία, Ψουνίζω, κ. τ. λ· ἀπὸ τὸ Ζωμὸς, Κώδων, Κώνωψ, Ῥώθων, Σκώληξ, Σκωρία, Ὀψωνίζω· καὶ εἰς τὰ ἀνωτέρω (σελ. 69) σημειωθέντα τρίτα πρόσωπα πληθυντικὰ τῆς δευτέρας τῶν περισπωμένων. Εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 17) εὑρίσκεται καὶ διὰ διφθόγγου, καὶ διὰ τοῦ ω̄ γραμμένον· εἰς τὸν ὁποῖον χρείαν διορθώσεως ἔχει καὶ τοῦτο, « Ἄγουρος, ἄωρος, » ΑΠΑΠΑΝΤΟΣ, » τρεπόμενον εἰς τὸ ΑΠΕΠΑΝΤΟΣ.

Ἀπὸ τὸ Ἄγουρος παράγεται καὶ ἡ λείπουσα εἰς τοῦ Δουκαγγίου τὸ Λεξικὸν, Ἀγουρίδα, ἤγουν ἡ νέα καὶ ἄωρος ςαφυλὴ, ἡ ὀνομαζομένη παλαιὰ Ὄμφαξ.

ΣΤΙΧ. 112, Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθετον γραμματικὸν, νὰ ζήσῃ;] ΔΓ,

Καὶ εἴπω ὅτι μάθετο τὰ γράμματα, νὰ ζήσῃ;

Ὁ δὲ Δουκάγγιος (App. σελ. 167) τὸ γράφει οὕτως,

Καὶ εἴπω ὅτι μάθε το γραμματικὰ νὰ ζήσῃ;

Ὅθεν φαίνεται, ὅτι τὸ Τι τοῦ πρώτου εἶναι τὸ Ὅτι συνῃρημένον ἢ ἐκθλιμμένον, Νὰ τὸν εἰπ' ὅτι, ἢ Νὰ τὸν εἰπῶ ὅτι. Σημείωσε τὴν φράσιν, Μάθε τον Γραμματικὸν, ἀντὶ τοῦ Μάθε τον ἢ δίδαξέ τον τὴν Γραμματικήν· ἡ ὁποία καὶ τὴν σήμερον εἶναι εἰς χρῆσιν, καὶ μεταβατικῶς, ὡς Τὸν ἔμαθα ῥάπτην, καὶ ἀμεταβάτως, οἷον Ἔμαθε ῥάπτης. Ἴδε καὶ τὰ ἀλλοῦ (Πλουτάρχ. Μέρ. Ι, σελ. 407) σημειωθέντα, εἰς τὰ ὁποῖα προσθέτω τώρα καὶ ἐνδοξοτέρου συγγραφέως μαρτυρίαν, τοῦ Ξενοφῶντος (Ἀπομνημ. Δ, IV, § 5) « Εἰ » μέν τις βούλοιτο σκυτέα διδάξασθαί τινα ἢ τέκτονα κ. τ. λ. »

ΣΤΙΧ. 113, Παρὰ κρανιαροκέφαλον πάντως νὰ μ' ὀνομάσουν.] ΔΓ,

Σαλοκρανιοκέφαλον πάντως νὰ μὲ ὀνειδίζῃ.

Ἐγράφετο ἴσως συνθέτως, Παρακρανιοκέφαλον, ἀντὶ τοῦ κατὰ παράθεσιν Παρὰ κρανιοκέφαλον. Ὁ δὲ Δουκάγγιος (App. 167) τὸ γράφει οὕτως.

Σαλοκρανιοκέφαλον πάντως νὰ μὲ ὀνομάζῃ.

Παρακρανιοκέφαλον πιθανὸν ὅτι ὠνόμαζαν συνθέτως (ἀπὸ τὴν Παρὰ πρόθεσιν, καὶ δύο ὀνόματα Κρανίον καὶ Κεφαλὴν) τὸν παράφρονα καὶ ἀνόητον, τὸν μὴ ἔχοντα κεφαλὴν ἢ κρανίον. Ὁ Σαλοκρανιοκέφαλος, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, εἶναι ὁ ἔχων κρανίον ἢ κεφαλὴν σαλήν. Οἱ μεταγενέστεροι Ἕλληνες, τῆς Βυζαντίδος μάλιστα οἱ συγγραφεῖς ἐμεταχειρίσθησαν τὸ Σαλὸς εἰς σημασίαν τοῦ Ἀνόητος, μωρός· ὅθεν εὑρίσκομεν εἰς τὰ Συναξάρια τινὰς διὰ Χριστὸν σαλοὺς, τοὺς ὁποίους, οἱ Συναξαρισταὶ (ὄχι βέβαια ἀπὸ βαθεῖαν φρόνησιν τοῦ κρανίου) ἔβαλαν εἰς τὸν κατάλογον τῶν Ἁγίων, ὡς νὰ εὐαρεστεῖτο ὁ Χριστὸς, ἤγουν ὁ ΛΟΓΟΣ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἀνθρώπους, ἑκουσίως ἀρνουμένους τὸ ἀξιολογώτερον ὅσων μᾶς ἐχάρισε δώρων ὁ Θεὸς τὸ ΛΟΓΙΚΟΝ· καὶ τοιουτοτρόπως μᾶς δείχνουν μωροτέρους καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Τούρκους, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι σέβονται κἂν ὄχι τοὺς καθ' ὑπόκρισιν, ἀλλὰ τοὺς ἀληθινοὺς σαλούς. Οἱ ἡμέτεροι σαλοὶ, ἀντὶ νὰ δοξολογῶνται ὡς Ἅγιοι, ἔπρεπε νὰ ἐλεεινολογῶνται, ὡς καταφρονηταὶ τῆς θείας δωρεᾶς καὶ τιμῆς τοῦ λογικοῦ, ὅμοιοι ἐκείνων περὶ τῶν ὁποίων εἶπεν ὁ Δαυΐδ, « Ἄνθρωπος » ἐν τιμῇ ὢν, οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, » καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς. » (Ψαλμ. μθ', 12). Καὶ μὴ σκανδαλίσῃ μηδένα ἡ σημείωσίς μου. Εὑρέθησαν καὶ μεταξὺ τῶν πατέρων, οἱ κατακρίναντες τὴν προσποίητον ταύτην μωρίαν. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1329) φέρει μάρτυρα Νίκωνα τὸν Μοναχὸν, ὅστις λέγει, « Τοὺς τὸ Σαλάτον καὶ » τὸ Σαλὸν, κατὰ τὸν μέγαν Συμεὼν, καὶ Ἀνδρέαν, ἐπιτηδεύοντας » οἱ θεῖοι νόμοι ἀποδοκιμάζουσι, καὶ παντάπασιν ἄρτι τὰ τοιαῦτα » κωλύουσιν. »

Εἶναι τάχα ἡ λέξις Σαλὸς παραφθορὰ τοῦ Σίαλος ἢ Σίελος, κοινῶς Σάλιον, ἢ παράγεται ἀπὸ τὸν Σάλον, ἤγουν τὴν συνεχῆ κίνησιν τῆς θαλάσσης; Τῶν Σαλῶν εἶναι ὡσεπιπολὺ καὶ τὸ σιαλοχόον, ἤγουν νὰ ῥέωσι τὰ σάλιά των· εἶναι ἀκόμη καὶ φλύαροι, ἢ ὡς τοὺς ὀνομάζει ἡ συνήθεια, Φαφλατάδες, ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Παφλάσαι, παράγωγον τοῦ Παφλάζω ῥήματος, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν Ἱπποκράτην φανερόνει « τοὺς πταίοντας καὶ ἐπαναλαμβάνοντας ἐν τῷ διαλέγεσθαι » ἢ « τοὺς ἀσαφῶς καὶ ἀδιαρθρώτως φθεγγομένους » καθὼς ἐξηγεῖ τὴν λέξιν ὁ Γαληνός. Τὸ πάθος τοῦτο συμβαίνει μάλιστα εἰς ἐκείνους, ὅσων τὸ στόμα ἔχει πολὺν σίαλον. Λέγει ἀκόμη ἡ συνήθεια καὶ Σαλίζω, ἀντὶ τοῦ Φλυαρῶ, καὶ Σαλιάρης ἀντὶ τοῦ Φλύαρος· τὴν ὁποίαν μεταφορὰν ἐφύλαξαν οἱ Γάλλοι εἰς τὴν λέξιν Bavard (Φαφλατᾶς, Φλύαρος)

παραγομένην ἀπὸ τὸ Bave, ἤγουν τὸν ῥέοντα ἀπὸ τὸ ϛόμα σίαλον. Ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὴν λέξιν Σιαλὶς (ἴσ. Σιαλὸς) διὰ τοῦ Βλέννος, καὶ ταύτην διὰ τοῦ Μωρός. Ὁ δὲ Βλέννος ἢ Βλεννὸς σημαίνει κυρίως τὸν λεγόμενον Μυξάρην, ἀπὸ τὸ Βλέννα, ἡ Μύξα· διότι ὅπου πολλὰ σάλια ἐκεῖ καὶ μύξαι πολλαί· ὅθεν πάλιν ἡ συνήθεια τὰς φλυαρίας ὀνομάζει παροιμιακῶς, « Σάλια καὶ μύξας. » Ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος ἔχει καὶ λέξιν, αἰνιγματώδη τρόπον τινά, τὴν Σιαλοπάλλαγος, τὴν ὁποίαν ἐξηγεῖ « παράληρος καὶ ἀνόητος. » Ἀφίνων τὰς εἰκασίας τῶν κριτικῶν, λέγω, ὅτι εἰς τὴν κακογραφημένην ταύτην λέξιν κρύπτονται τὰ γενέθλια τῆς κοινῆς ἡμῶν λέξεως Π α λ α β ὸ ς, ἤγουν μωρὸς, συνθεμένης μὲ τὸ Σιαλὸς, ἤγουν Σαλός. Τὸ Παλαβὸς τῆς συνηθείας εἶναι ἀπὸ τὸ Π α λ α ι ὸ ς, τὸ ὁποῖον οἱ Αἰολεῖς ἐπρόφεραν Π ά λ α ο ς, κατὰ τὸν Εὐϛάθιον (σελ. 28), καὶ οἱ Λάκωνες, Π α λ α ι ὸ ρ (ὡς ἔλεγαν καὶ Μ ι λ ή σ ι ο ρ ἀντὶ τοῦ Μ ι λ ή σ ι ο ς). Καὶ τὰ δύο ταῦτα, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, σημαίνουν, Ἄφρονα, Ἠλίθιον, Μωρόν. Ἀλλ' οἱ αὐτοὶ Λάκωνες ἔπρεπε νὰ λέγωσι καὶ Π α λ α β ὸ ς ἢ Π α λ α β ὸ ρ, μὲ τὸ δίγαμμα· καθὼς ἐλέγετο καὶ Μάτταβος (γρ. Μάταβος) ὁ Μάταιος, καὶ καθὼς ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω (σελ. 63) τὸ Καύω ἢ Κάβω ἀπὸ τὸ Καίω, καὶ τὸ Παλαίβω ἀπὸ τὸ Παλαίω. Ἐκ τούτων γίνεται πιθανὸν, ὅτι τὸ ΣΙΑΛΟΠΑ'ΛΛΑΓΟΣ τοῦ Ἡσυχίου πρέπει νὰ διορθωθῇ ΣΙΑΛΟΠΑ'ΛΑΓΟΣ ἢ ΣΙΑΛΟΠΑ'ΛΑΒΟΣ, ἢ ΣΙΑΛΟΠΑ'ΛΑΥΟΣ, ἤγουν Σιαλοπάλαιος, καὶ κοινῶς Σαλοπαλαβός. Ἴδαμεν ἀνωτέρω (σελ. 63) ὅτι τὸ Δίγαμμα ἐπροφέρετο καὶ ὡς $\overline{\beta}$, καὶ ὡς $\overline{\gamma}$, καὶ ὡς $\overline{\upsilon}$. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς πρώτης ἐτυμολογίας ἢ παραγωγῆς τοῦ Σαλὸς ἀπὸ τὸ Σιαλὸς ἐπίθετον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔλαβε τονισμὸν διάφορον ἀπὸ τὸ Σίαλος, οὐσιαϛικὸν, εἰμὴ πρὸς διάκρισιν τῆς διαφόρου σημασίας.

Ἐνδεχόμενον ὅμως καὶ νὰ παράγεται τὸ Σαλὸς, ἐπίθετον, ἀπὸ τὸ Σάλος οὐσιαϛικὸν, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὴν ταραχώδη κίνησιν τῆς θαλάσσης· ὅθεν καὶ τὸ ῥῆμα Σαλεύω, τὸ ὁποῖον μεταχειριζόμεθα εἰς τὴν σημασίαν τῆς ψυχικῆς διαθέσεως τοῦ σαλοῦ καὶ μωροῦ, λέγοντες Σ α λ ε υ μ έ ν ο ν τὸν μωρὸν, καὶ Ἐ σ ά λ ε υ σ ε ν ὁ ν ο ῦ ς τ ο υ, ἀντὶ τοῦ ἐκβῆκεν ἀπὸ τὰς φρένας του. Εἰς τὸν Ἡσύχιον εὑρίσκομεν, « Σαλαχθὲν, σεισθέν· » καὶ « Σαλάξαι, κατακλῦσαι, κινῆσαι » ἀπὸ τὸ Σ α λ ά σ σ ω ῥῆμα, τὸ ὁποῖον καὶ Σαλαγέω λέγεται (κατὰ τὸ Πατάσσω καὶ Παταγέω). Τὸ Σαλαγεῖ, ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Ταράσσει. Ἀπὸ ταύτας τοῦ Ἡσυχίου τὰς ἐξηγήσεις πρέπει νὰ διορθωθῇ ἄλλος

τόπος τοῦ αὐτοῦ Ἡσυχίου, ὅπου λέγει, « Σεσαλαγμένον, ΣΕΣΑΓΜΕ-
» ΝΟΝ, ΔΙΑΤΕΤΑΓΜΕΝΟΝ. » Ἀπίθανον ὅτι ὁ Ἡσύχιος ἐξήγησε τὸ Σεσαλαγμένον, διὰ τοῦ Σεσαγμένον (ἀπὸ τὸ Σάσσω) καὶ τοῦ Διατεταγμένον (ἀπὸ τὸ Διατάσσω). Γράφε λοιπὸν, « Σεσαλαγμένον, ΣΕΣΑΛΕΥΜΕΝΟΝ, ΔΙΑΤΕΤΑΡΑΓΜΕΝΟΝ · » καὶ ἐξήγει τὸ « Πρέσβυν σεσαλαγμέ-
» νον οἴνῳ » τοῦ Ἀνακρέοντος, γέροντα σαλευμένον (ἤγουν παραφρονοῦντα) ἀπὸ τὸν οἶνον, καὶ ὄχι φορτωμένον ἀπὸ οἶνον, ὡς τὸ ἐξήγησαν ἕως τώρα. Μαρτυρεῖ εἰς τοῦτο καὶ ἡ κοινὴ παροιμία, « Ἀπὸ
» σαλῶν καὶ μεθυσμένων νὰ μάθῃς τὴν ἀλήθειαν » (Δουκαγγ. σελ. 1330)· διότι ὀλίγον διαφέρει ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, ἐπειδὴ ταράσσεται καὶ ἀπὸ τὸν οἶνον ὁ νοῦς, καθὼς καὶ ἀπὸ ἄλλας διαφόρους αἰτίας. Πιθανὸν λοιπὸν ὅτι ὁ Σαλὸς (ἤγουν ὁ σαλευμένος τὸν νοῦν) παράγεται ἀπὸ τὸ Σάλος. Ἡ διαφορὰ τοῦ τόνου σημαίνει τὴν διαφορὰν τῆς ἐπιθετικῆς πρὸς τὴν οὐσιαστικὴν σημασίαν· καθὼς ἀπὸ τὸ Ὦχρος, ὁ Ὠχρὸς (ὁ χλωμὸς), ἀπὸ τὸ Γύρος, ὁ Γυρὸς (ὁ γυρτὸς ἢ καμπύλος), ἀπὸ τὸ Τέτανος, ὁ Τετανὸς (ὁ τεταμένος), ἀπὸ τὸ Τόμος, ὁ Τομὸς (ὁ κοπτερὸς), ἀπὸ τὸ Τόρος, ὁ Τορὸς (ὁ ὀξὺς), ἀπὸ τὸ Φόρος, ὁ Φορὸς (ὁ γόνιμος).

ΠΑΝΤΩΣ ΝΑ Μ' ΟΝΟΜΑΣΟΥΝ. Ἤγουν, ὡς λέγομεν σήμερον, Ἐξάπαντος θέλουν μ' ονομάσειν. Καὶ σημείωσε πάλιν τὴν δύναμιν τοῦ ΝΑ ὅτι καὶ καθ' ἑαυτὸ σημαίνει τὸν μέλλοντα χρόνον.

ΣΤΙΧ. 114. Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε το τζαγγάρην τὸ παιδίν σου.] ΔΓ, « Ἐὰν τὸν οὐκ εἴπω μάθε το τζακάριν κ. τ. λ. »

ΤΖΑΓΓΑΡΗΣ. Ἔπρεπε νὰ γράφεται Τζαγγάρις δια τοῦ ι· τοὐλάχιστον οὕτως ἐγράφετο καταρχὰς, ὅτ' ἐσχηματίσθησαν τὰ εἰς αρις ὀνόματα. Ὅλα ταῦτα εἶναι συγκομμένα ἀπὸ τῶν εἰς αριος, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ (Προδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 353) σημειωθέντα. Εὑρίσκεται δὲ γραμμένον ἄλλοτε διὰ τῶν δύο γγ καὶ ἄλλοτε διὰ τοῦ γκ. Εἰς τὸν Ἡσύχιον (λέξ. Σκυτεὺς) γράφεται, Σαγγάριος. Ὁ τζαγγάρις ἢ τζαγγάριος εἶναι γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς σημερινοὺς Γραικοὺς, καὶ σημαίνει ὄχι μόνον τὸν κατασκευάζοντα τὰ ἰδιαιτέρως ὀνομαζόμενα Τσαγγία, ἤγουν τὰ ἀναβαίνοντα ἕως τὸ γόνατον ὑποδήματα (τὸν Γαλλ. bottier), ἀλλὰ τὸν τεχνίτην παντὸς εἴδους ὑποδημάτων (cordonnier), ὡς τὸν ὀνομάζει καὶ ὁ Πτωχοπρόδρομος, καὶ τὸν ὠνόμαζαν οἱ σύγχρονοί του Γραικορωμαῖοι. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἔκαμναν ἀκόμη καὶ διάκρισιν μεταξὺ τοῦ Τσαγγαρίου καὶ τοῦ Τσαγγᾶ·

Τσαγγᾶν ὠνόμαζαν, μόνον τὸν κατασκευάζοντα τὰ βασιλικὰ τσαγγία, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀπὸ δέρμα κόκκινον ἢ πορφυροῦν, καὶ μὲ χρυσὸν καὶ μαργαρίτας στολισμένα, ὡς ἐσυνείθιζαν νὰ τὰ φορῶσι τῶν Περσῶν ἢ Πάρθων οἱ Βασιλεῖς, ἀκόμη καὶ τῶν Βουλγάρων οἱ ἡγεμόνες. Εἰς τὴν Κωνςαντινούπολιν ἦσαν ἀπηγορευμένα εἰς τοὺς ἰδιώτας ἐν βάρει ποινῆς· μόνος ὁ Αὐτοκράτωρ τὰ ἐφόρει· « Ὑποδήματα μέχρι εἰς γόνυ » φοινικοῦ χρώματος, ἃ δὴ βασιλέα μόνον Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν » ὑποδεῖσθαι θέμις .... ἃ καλοῦνται τσαγγία, ἔχοντα ἐκ πλαγίων » κατὰ τὰς κνήμας καὶ ἐπὶ ταρσῶν ἀετοὺς, διὰ λίθων καὶ μαργάρων, » ἅτινα καὶ φορεῖ ὁ βασιλεὺς εἴς τε τοὺς περιπάτους καὶ τὰς προ- » κύψεις. Καὶ ὁ ταῦτα ποιῶν οὐ Τζαγγάριος, ἤγουν σκυτεὺς, ὡς οἱ » ἕτεροι, ἀλλὰ Τζαγγᾶς ὀνομάζεται (Δουκαγγ. σελ. 1555). » Καὶ αὐτὰ, καὶ τὰ δέρματα ὅθεν ἐκατασκευάζοντο, ὠνομάζοντο Περσικὰ καὶ Ῥούσια ἢ Ῥούσαια· « Τὰ γὰρ τζαγγία αὐτοῦ ῥού- » σαια περσικῷ σχήματι, ἔχοντα μαργαρίτας » (Ὁ αὐτ. σελ. 1307). Ἀκόμη καὶ Παρθικὰ, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ Zanchas parthicas (TREBELL. POLL. *Claud.* pag. 208, cum not. Salmas. pag. 342) καὶ τὸ Sacculum parthicum Παρθικὸν σακκούλιον, τὸ ὁποῖον (ὡς ἱστορεῖ ὁ Ἀμμιανὸς) εὑρών τις ῥωμαῖος ςρατιώτης εἰς τὸ Περσικὸν ςρατόπεδον, μετὰ τὴν νίκην, μεςὸν ἀπὸ μαργαρίτας, ἔῤῥιψε μὴ γνωρίζων τοὺς μαργαρίτας, ὡς ἀνωφελὲς βάρος, καὶ εὐχαριςήθη εἰς τὴν λαμπρότητα τοῦ κοκκινοβαφοῦς σακκουλίου: Vallo regis *Persarum* direpto, gregarium quemdam, post sacculum *Parthicum*, in quo erant margaritæ, compertum, projectis imperitia gemmis, abiisse pellis nitore solo contentum (AMMIAN. MARCELL. XXII, 4.). Ὅθεν ὠνόμαζαν καὶ τοὺς ἐπιδεξίους κλέπτας, Περσικαρίους (coupeurs des bourses), ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, Βαλαντιοτόμους, τοὺς ὁποίους ἡ κοινή μας γλῶσσα ἐμπορεῖ νὰ ὀνομάσῃ Κομβολύτας· « Κομβολύ- « της, βαλαντιοτόμος » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ Παρθικὰ ἢ Περσικὰ ὑποδήματα εἰσεχώρησαν εἰς τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων τὴν αὐλὴν, κατὰ μίμησιν τῶν δεσποτῶν τῆς Ἀσίας, πιθανὸν ὅτι καὶ τὄνομά των, Τσαγγία (bottes), εἶναι τῆς Περσικῆς ἢ Παρθικῆς διαλέκτου, καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ Διάγχη, Ζάγχη, (ὑπόδεσις ἄγχουσα τὴν κνήμην), ὡς ἐνόμιζεν ὁ Σαλμάσιος, ἢ ἀπὸ τὸ Σάγη ἢ Σάγιον, ὡς αὐτὸς τὸ ἐτυμολογοῦσα εἰς τοὺς Βίους τοῦ Πλουτάρχου

(Μέρ. β', σελ. 401). Παρθικὰ ἢ Περσικὰ ὠνομάζοντο τὰ τοιαῦτα, ἢ ὡς ἐρχόμενα κατασκευαστὰ, ἢ ὡς κατασκευαζόμενα ἀπὸ δέρματα κόκκινα, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανον ἀπὸ τοὺς Πάρθους ἢ Πέρσας. Τὰ ὠνόμαζαν ἀκόμη καὶ Ῥούσαια, ὡς ἀπὸ τοὺς Ῥώσους ἢ Ῥούσους. Ἐφυλάχθησαν καὶ τὰ δύο ὀνόματα εἰς τοὺς Γραικούς· εἰς μὲν τὴν σύγχρονον τοῦ Πτωχοπροδρόμου γλῶσσαν τὸ ἀνωτέρω (σελ. 38) Περσίκιν (ἤγουν Περσικὸν σακκίον)· εἰς δὲ τὴν σημερινὴν τὸ Ῥούσιον, ἤγουν τὸ κοκκινοβαφὲς δέρμα· τὸ ὁποῖον καὶ Μεσίνι ὀνομάζεται, ἴσως ἀπὸ τὴν Μυσίαν, ἢ Μοισίαν, ὡς ὠνομάζετο παλαιὰ ἡ σήμερον Βουλγαρία, ἀποικία τῶν εἰς τὸν Βόλγαν ποταμὸν Ῥώσων· τῆς ὁποίας οἱ ἡγεμόνες ἴδαμεν ὅτι εἶχαν τὸ προνόμιον νὰ φορῶσι τὰ κοκκινοβαφῆ ὑποδήματα. Πιθανὸν ὅτι καὶ τῶν γυναικῶν τῆς Ἀττικῆς αἱ Περσικαὶ, ὑπόδημα οὕτως ὀνομαζόμενον (Ἀριστοφαν. Νεφ. 151) ἦσαν ἀπὸ δέρμα Περσικόν. « Ἴδια δὲ γυναικῶν ὑποδήματα Περσικαὶ » λέγει ὁ Πολυδεύκης, ὅϛις ὀνομάζει καὶ ἄλλο εἶδος, Μεσοπερσικάς (ἴσως τὰς Γαλλιϛὶ bottines).

ΣΤΙΧ. 115. Γείτοναν ἔχω πετζοτὴν, τάχα ψευδοτζαγγάρην.] Εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον ὁ ϛίχος οὗτος λείπει ὁλότελα. Καὶ τοῦτον καὶ τὸν πρὸ τούτου (114) ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1558) ἀντέγραψε τόσον διεϛραμμένα, ὥϛε ἀμφιβάλλω ἂν τοὺς ἐκατάλαβε.

ΓΕΙΤΟΝΑΝ. Ἀντὶ τοῦ Γείτονα. Ἴδε τὰ πρὸ μικροῦ (σελ. 87) σημειωμένα περὶ τῶν τοιούτων αἰτιατικῶν.

ΠΕΤΖΟΤΗΝ (γρ. ΠΕΤΖΩΤΗΝ) νοεῖ ἐδῶ, τὸν διαρτωτὴν παλαιῶν ὑποδημάτων, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν ὁποίαν προσθέτει ἐξήγησιν, Ψευδοτζαγγάριν. Ἀπὸ τὸ Πετσίον, ἤγουν Πεσκίον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Παλαιοῦ Πέσκος (Ἐτυμολογικ. σελ. 665), τὸ δέρμα τῶν προβάτων, ἐσχηματίσθη τὸ Πετσωτὴς, καθὼς τῶν παλαιῶν ὁ Σκυτεὺς ἀπὸ τὸ Σκύτος. Πετσωτὴς ἢ Ψευδοτσαγγάρης εἶναι, τὸν ὁποῖον οἱ Ἰταλοὶ ὀνομάζουν Ciabattino, καὶ οἱ Γάλλοι Savetier. Οἱ Ἕλληνες τὸν ὠνόμαζαν Παλαιοῤῥάφον, καὶ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Γαληνοῦ, Νευροῤῥάφον· « Ὑπόδημα δημιουργῆσαι » μὲν, τοῦ σκυτοτόμου· πονῆσαν δὲ ἐπανορθώσασθαι, τοῦ νευροῤ- » ῥάφου » (Γαλην. Πρὸς Θρασύβουλ. τόμ. IV, σελ. 288).

ΣΤΙΧ. 116. Πλὴν ἔνε καλοψουνιϛὴς, ἔνε καὶ χαροκόπος.] ΔΓ,

Πλὴν ἔνι καλοψουνιστὴς, ἔνι καὶ χαροκόπος

ΕΝΕ. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Ἔνι, μανθάνομεν τὰ γενέθλια τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, ΕΙΝΑΙ. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν, ΕΣΤΙ καὶ ΕΝΙ, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται κἄποτε (Ποίημ. Β. 101 καὶ 142) μακαρονικῶς καὶ ὁ ποιητής μας. Τὸ Ἔνι τοῦτο εἰς τὸν πεζὸν λόγον δὲν εἶχε χώραν καταρχὰς πλὴν εἰς μερικὰς φράσεις, καθὼς παραδείγματος χάριν εἰς τὸ, Ὡς ἔνι μάλιϛα· καὶ εἰς τὸ σύνθετον Ἔνιοι (ἀντὶ τοῦ Τινὲς), τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ Ἔνι οἳ, ἤγουν Εἰσὶν οἵ. Μὲ τοῦ χρόνου τὴν πρόοδον, ἡ χρῆσις ἔγινε τόσον συχνὴ, ὥϛε ἐδίωξε τὸ Ἐϛι, κ' ἔβαλεν εἰς τόπον αὐτοῦ τὸ Ενι. Τοῦτο πάλιν μὲ τὸν καιρὸν ἡ βαρβαρότης ἐμετασχημάτισεν εἰς τὸ Ἓν, Ἔνε, Ἔναι, καὶ τελευταῖον εἰς τὸ σημερινὸν Εἶναι. Τὸ ἀξιοσημείωτον εἶναι, ὅτι ὁ χυδαῖος λαὸς, ἀκόμη καὶ ὅταν φθείρῃ τὴν γλῶσσάν του, ὁδηγεῖται ἀπὸ φυσικὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἰς κἄποιον ὁμαλισμὸν τῆς γλώσσης. Ἐπειδὴ τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον πρόσωπον τοῦ ῥήματος ἦσαν ἢ κατὰ διάλεκτον παλαιὰν, ἢ καὶ ἔγιναν κατὰ χυδαϊσμὸν Εἶμαι, Εἶσαι, ἐσπούδασε νὰ καταλληλίσῃ, ὅσον δυνατὸν, καὶ τὸ τρίτον. Τὸ κατάλληλον ἦτο βέβαια Εἶται (κατὰ τὸ Κεῖμαι, Κεῖσαι, Κεῖται), τὸ ὁποῖον μὴ δυνηθεὶς νὰ κατορθώσῃ, ἠρκέσθη νὰ φυλάξῃ τὰ φωνήεντα ε̄ ῑ ᾱ ῑ, ἢ κἂν τὴν προφορὰν τῶν φωνηέντων. Ὁ βαρβαρισμὸς οὗτος ἔχει πολλὴν ἀνωμαλίαν· πρῶτον διότι δὲν ἀναλογεῖ μὲ τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον πρόσωπον· δεύτερον, ὅτι τὸ αὐτὸ παριϛάνει καὶ τὸν ἑνικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, οἷον Εἶναι δυνατὸς, καὶ Εἶναι δυνατοί· καὶ τρίτον, ὅτι τὸ μεταχειριζόμεθ' ἀκόμη (ἂν καὶ σπανιώτερον), ὡς οἱ παλαιοὶ, ἀπαρεμφάτως, καθὼς εἰς τὴν κοινὴν φράσιν ταύτην. «Ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι.» Μ' ὅλα ταῦτα τὰ ἐλαττώματα, ὁ σχηματισμὸς τοῦ ὑπαρκτικοῦ εἶναι ὀλιγώτερον ἀνώμαλος τοῦ παλαιοῦ σχηματισμοῦ, Εἰμὶ, Εἶς (καὶ Εἶ), Ἐϛὶ, Ἐσμὲν, Ἐϛὲ, Εἰσί. Βέβαια, ἂν τῆς γλώσσης ἡμῶν τὸ Εἶμαι, ἦτο δυνατὸν νὰ φυλάξῃ καὶ εἰς τὸ τρίτον, καθὼς εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ, τὴν ἀναλογίαν τοῦ Κεῖμαι, εἰς τοῦτον τὸν τρόπον, Εἶμαι, Εἶσαι, ΕΙΤΑΙ, Εἴμεθα, Εἶσθε, ΕΙΝΤΑΙ, ἐὰν τοῦτο, λέγω, ἦτο δυνατὸν, καὶ αὐτοὶ οἱ παλαιοὶ, ἂν ἐπέστρεφαν εἰς τὸν κόσμον, ἤθελαν τὸ προκρίνειν. Μηδ' εἴπῃ τις, ὅτι διαφέρει τοῦ παλαιοῦ τὸ σημερινὸν καὶ κατὰ τὴν διάθεσιν. Ἡ διάθεσις εἶναι ἀδιάφορος, ἐπειδὴ δὲν σημαίνει οὔτ' ἐνέργειαν οὔτε πάθος, ἀλλὰ μόνην ὕπαρξιν· ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν

ἀνωμαλίαν τοῦ παλαιοῦ, Εἰμὶ, τοῦ ὁποίου ὁ μέλλων μεταβαίνει εἰς τὸν μέσον ἢ παθητικὸν τύπον, Ἔσομαι, Ἔσῃ, Ἔσεται, σχεδὸν κατὰ τὸ Κείσομαι, Κείσῃ, Κείσεται, καθὼς ἔτι καὶ ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ τὸν παρατατικὸν, Ἤμην, Ησο, Ητο, κατὰ τὸ Ἐκείμην, Ἔκεισο, Ἔκειτο.

ΚΑΛΟΨΟΥΝΙΣΤΗΣ. Ἀντὶ τοῦ Καλοψωνιστὴς, κατὰ τροπὴν τοῦ ω̄ εἰς τὴν ου̅ δίφθογγον, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 88-89). Ἡ λέξις ἔτι καὶ σήμερον συνειθισμένη, σύγκειται ἀπὸ τὸ Καλὸς καὶ τὸ Ὀψωνιστὴς (ἀπὸ τὸ Ὀψωνίζω). Εἰς τοὺς παλαιοὺς ἦτο συνηθέστερον τὸ Ὀψωνέω, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινεν Ἀγοράζω ὄψα· ὡς τὸ καλάθιον ἢ ἡ σπυρὶς εἰς τὴν ὁποίαν ἐβάλλοντο, ἐλέγετο Ὀψώνιον, καὶ ὁ ἀγοράζων, Ὀψωνητὴς, ἢ Ὀψώνης. Ὄψον ὠνόμαζαν ὅ,τι χρησιμεύει εἰς τροφὴν ἔξω ἀπὸ τὸν ἄρτον, ἤγουν ὅ,τι ὀνομάζομεν τὴν σήμερον Προσφάγιον. Ἔπειτα κατ' ἐξοχὴν ἐδόθη τὸ ὄνομα εἰς τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, τοὺς ὁποίους διὰ τοῦτο ἐκατήντησαν νὰ ὀνομάζωσιν Ὀψάρια, ἀπὸ τοὺς χρόνους ἤδη τοῦ Μενάνδρου. Καλοψωνιστὴς εἶναι ὅςις ἐξεύρει ν' ἀγοράζῃ καλὰ ὄψα, ὁποιαδήποτε. Τοῦτον οἱ παλαιοὶ, ἂν ὁ λόγος ἦτο περὶ ἰχθύων, ὠνόμαζαν Ὀψοφάγον, ἢ Φίλοψον. Κακὰ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1074) ἐξηγεῖ τὸν Καλοψουνιστὴν qui obsonia belle apparat, ἤγουν τὸν καλῶς κατασκευάζοντα τὰ ὄψα, ἂν καὶ πολλάκις ὅςις ἐξεύρει νὰ τ' ἀγοράζῃ, ἐξεύρει καὶ νὰ τὰ μαγειρεύῃ. Ἔπρεπε νὰ εἴπῃ, qui bona obsonia comparare amat, ἢ συντομώτερον: qui belle obsonatur.

ΧΑΡΟΚΟΠΟΣ. Κακῶς ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1749) ἀναγινώσκει Χεροκόπος καὶ τὸ ἐξηγεῖ Manutruncus, ἤγουν χειροκοπημένος. Ἀλλοῦ δὲ (App. σελ. 196) λαμβάνει τὸ Χαροκόπος ὡς συνώνυμον τοῦ Ἱλαρός. Χαροκόπος λέγεται ὅςις ἀγαπᾷ τὰς ἡδονὰς τῆς ζωῆς, καὶ ἐξαιρέτως τὰς συμποσιακάς. Ἂν ἐξετάσῃς τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως ἀπὸ τὸ Χαρὰ καὶ τὸ Κόπος, ἢ Κοπιῶ, εἶναι, ὡς νὰ εἴπῃ τὶς, ὅςις κοπιάζει, ἤγουν καταγίνεται σφοδρῶς εἰς τὴν χαράν· καὶ τοῦτο γίνεται πιθανὸν καὶ ἀπὸ ἄλλο ὄνομα ὁμοίας συνθέσεως, τὸ Χαρτοκόπος, ὅςις μεταχειρίζεται τὸ παιγνίδιον τῶν χαρτίων, ὄχι ὡς παιγνίδιον, ἀλλ' ὡς ἔργον, κοπιάζων εἰς αὐτὸ νύκτα καὶ ἡμέραν. Οὐδ' εἰς τοὺς παλαιοὺς ἦτον ἄγνωςος ἡ τοιαύτη σημασία· ὁ Σουΐδας, ἐξηγῶν τὸ Μετεωροκοπεῖν, λέγει, « Μετενήνεκται δὲ ἡ λέξις τὸ Μετεωροκοπεῖν παρὰ τὸ Θαλαττο- » κοπεῖν· ἐπὶ γὰρ τοῦ σφοδροῦ τὸ Κόπτειν παραλαμβάνεται. » Προ-

μοιον ῥῆμα ἔχει ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸ Μεθοκοπῶ, ἤγουν καταγίνομαι εἰς πότους καὶ μέθας, ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ Ἑβδομήκοντα ἐμεταχειρίσθησαν τὸ Συμβολοκοπῶ (Δευτερονομ. κά, 20) « Ὁ υἱὸς ἡμῶν... » οὐχ ὑπακούει τῆς φωνῆς ἡμῶν, συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγεῖ. » διότι οἱ μεθοκοποῦντες, συνειθίζουν νὰ κάμνωσι τὰ λεγόμενα Ἀπὸ συμβολῆς δεῖπνα (Pique-niques), πληρόνων καθεὶς ἀπὸ τοὺς συμπότας ἔρανον (écot). Γνωστὸν εἶναι, πόσον ἦσαν εὐτελῆ τὰ δεῖπνα τῶν Σπαρτιατῶν· καὶ ὅμως ἐδειπνοῦσαν καὶ αὐτοὶ κἄποτε λαμπρά· καὶ τὸ τοιοῦτον δεῖπνον ὠνομάζετ' ἀπ' αὐτοὺς Κοπίς, καὶ οἱ δειπνοῦντες ἐλέγοντο, ὅτι Κοπίζουσι (ἴδ. Ἀθην. σελ. 138, 139).

ΣΤΙΧ. 117, Ὅταν ΓΑΡ ἴδῃ τὴν αὐγὴν περιχαρασσομένην.] Σημείωσε πάλιν τὴν χρῆσιν τοῦ Γάρ συνδέσμου, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 70). Καὶ εἰς μὲν τὸν ποιητήν μας εἶναι κἂν σημαντικός· οἱ δὲ τῆς δεκάτης τρίτης, δεκάτης τετάρτης καὶ δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος ποιηταὶ τὸν ἐμεταχειρίζοντο βαρβάρως, ὄχι ὡς αἰτιολογικὸν σύνδεσμον, ἀλλὰ μόνον εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ μέτρου τῶν συλλαβῶν τοῦ στίχου, καθὼς παραδείγματος χάριν, εἰς τοῦτον τὸν στίχον (παρὰ Δουκάγγ. λέξ. Παρατιοῦσθαι).

Καὶ παρατιοῦνται τἄρματα, καὶ χάμου γὰρ τὰ ῥίχνουν.

ΑΥΓΗΝ. Αὐγὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμέρας, ἢ μᾶλλον τὸ μεταξὺ τοῦ τελευταίου μέρους τῆς νυκτὸς διάστημα καὶ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἤγουν τὸ ἀρχόμενον φῶς τοῦ ἡλίου, πρὶν αὐτὸς ἔτι φανῇ εἰς τὸν ὁρίζοντα. Ἡ ἀρχὴ τῆς λέξεως εἶναι ἀπὸ τὸ Ὁμηρικὸν (β', 181) « Ὑπ' αὐγὰς » Ἠελίοιο. » Τοῦ Νικάνδρου (Θηριακ. 275) τὸ « Ἐννέα αὐγὰς ἠελίου » σημαίνει, Ἐννέα ἡμέρας. Τοῦ δὲ Πολυβίου τὸ « Ἅμα τῷ διαυγάζειν » (III, 104, 5) εἶναι τὸ σήμερον ἐπιῤῥηματικῶς καὶ διὰ μιᾶς λέξεως λεγόμενον Σύναυγα. Εἶπε καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος (Καθολικ. Β, ά, 19) μεταφορικῶς, « Ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ » ἤγουν, Ἕως νὰ φέξῃ, ἢ ἕως νὰ ἐξημερώσῃ, ὡς λέγομεν τὴν σήμερον.

ΠΕΡΙΧΑΡΑΣΣΟΜΕΝΗΝ. Κομψῶς μὲ τὴν Περὶ πρόθεσιν, ἥτις ἐδῶ σημαίνει τὸ κύκλῳ τοῦ ὁρίζοντος, ὅπου δείχνει ὁ ἥλιος τὸ φῶς, πρὶν φανῇ ὁ δίσκος του. Τὴν σήμερον δὲν μεταχειριζόμεθα παρὰ τὸ ἁπλοῦν, Χαράσσει, ἢ Χαράζει, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 77) διττόσχημα ῥήματα, ἀπροσώπως καὶ οὐδετέρως. Τὸ Χαράσσω, μεταβατικῶς, ση-

μαίνει, κεντῶ, ςίζω, σκάπτω, ἢ διαχωρίζω τι, « Χαράξαι (λέγει ὁ » Ἡσύχιος) κόψαι, κοιλᾶναι, τυπῶσαι. » Ὅθεν ἡ Χαραμάδα ἢ Χαραμίδα (fente, fissure). Κατὰ τὸν αὐτὸν πάλιν Ἡσύχιον, « Χαρα» μὸς, ἡ τῆς γῆς διάςασις, οἷον χηραμός » καὶ « Χηραμίδες τὰ κοῖλα » καὶ ἔχοντα κενώματα. » Χαράσσει ἡ ἡμέρα, μεταφορικῶς, λοιπὸν σημαίνει ὅτι ὁ ἥλιος σχίζει τρόπον τινὰ μὲ τὰς ἀκτῖνάς του τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἀνακαλύπτων τὰ πρότερον κρυμμένα ἀπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός. Ἡ αὐτὴ μεταφορὰ ἐφυλάχθη εἰς πολλοτάτας, ἢ ἴσως ὅλας τὰς γλώσσας. Τοιοῦτον εἶναι τῶν Γάλλων τὸ le jour commence à poindre (ἡ ἡμέρα ἀρχίζει νὰ κεντᾷ), le point du jour (τὸ κέντημα, ἡ ςίξις τῆς ἡμέρας), τῶν Γερμανῶν τὸ Der Tag bricht an (ἡ ἡμέρα κόπτει ἢ σχίζει)· τοιοῦτον ἀκόμη, νὰ μὴ μακρολογῶ, τῶν Ἰταλῶν τὸ lo spuntar del giorno (τὸ ςίζειν τῆς ἡμέρας) κ. τ. λ.

Ἡ Χαραμάδα προφέρεται πολλάκις καὶ χωρὶς τὸ χ Ἀραμάδα, τὸ ὁποῖον ἐπλάνησε τὸν Δουκάγγιον (σελ. 113), ὥςε νὰ τὸ ἐξηγήσῃ lutum (βόρβορον). Τὰ φερόμενα παραδείγματα ἦσαν ἀρκετὰ νὰ τὸν βάλωσι κἂν εἰς διςαγμόν. Τὸ πρῶτον εἶναι ἀπὸ τὸ Γεωπονικὸν τοῦ Ἀγαπίου, « Πρόσεχε, ὅταν ἀρχίζῃ νὰ γεμίζῃ καπνὸς τὸ σκέπασμα, » νὰ φράξῃς καλὰ ταῖς ἀρμάδες, νὰ μὴ ξεθυμαίνῃ. » Τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ ποίημα Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη.

Τὴν νύκταν ὁποῦ περπατῇ, ἄσχημα ροῦχα βάνῃ,
Σταῖς ἀῤῥαμάδαις τῶν πορτῶν τὰ μάτια του νὰ βάνῃ.

ΣΤΙΧ. 118, Λέγει, ἂς βράσει τὸ κρασὶν, καὶ βάλε καὶ πιπέριν.]

ἈΣ ΒΡΆΣΕΙ (γρ. ἈΣ ΒΡΆΣΗ). Τὰ δεύτερα πρόσωπα τῶν προςακτικῶν ἐφυλάχθησαν σχεδὸν ἀπαραλλάκτως εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, καθὼς ἦσαν καὶ εἰς τὴν παλαιάν· διὰ δὲ τὰ τρίτα, καὶ τὰ πρῶτα τῶν λεγομένων Αὐθυποτάκτων ἐξανάγκης μεταχειριζόμεθα τὸ μόριον Ἂς, οἷον Βράσε (Ἑλλ. Βράσον), Ἂς βράσῃ καὶ Ἂς βράσω, Ἂς βράσωμεν. ; Πόθεν ἐγεννήθη ἡ χρῆσις αὕτη, καὶ ποίου εἴδους μόριον εἶναι τὸ Ἂς; Τινὲς τὸ ἐνόμισαν παραφθορὰν τοῦ Ἄγε, τὸ ὁποῖον, ὡς εἶναι γνωστὸν, οἱ παλαιοὶ ἔβαλλαν πολλάκις πρὸ τῶν προστακτικῶν. Ἄλλοι πιθανώτερον θέλουν, ὅτι τὸ Ἂς παράγεται κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Ἄφες, φέροντες μαρτυρίαν τὸ ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελι-

ςοῦ Ματθαίου (κζ', 49) « Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν » ἤγουν Ἂς ἰδῶμεν, ἂν ἔρχεται ὁ Ἠλίας νὰ τὸν σώσῃ. Τοῦτο γίνεται πιθανὸν, πρῶτον ἀπὸ τὴν συγκοπὴν τοῦ Ἄφες εἰς τὸ Ἄφς, εὑρισκομένην πολλάκις εἰς τοὺς ποιητὰς τῆς δεκάτης πέμπτης καὶ δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος, οἷον (Ἐρωτόκριτ. σελ. 199),

Ἄφς τονε τὸν Ῥωτόκριτον, καὶ πίασε τὴν βουλήν μου.

Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον ἐὰν τὸ Ἄφες ἔπαθε καὶ δευτέραν συγκοπὴν, καὶ μετεβλήθη εἰς τὸ Ἂς μόριον. Δεύτερον, ἀπὸ παρόμοιον σχηματισμὸν τοῦ προςακτικοῦ μέλλοντος τῶν Γερμανῶν, οἷον Lasst uns sehen (ἤγουν, Ἄφες ἡμᾶς ἰδεῖν), τὸ ὁποῖον σημαίνει τῶν παλαιῶν τὸ αὐθυπότακτον, Ἴδωμεν, τὸ Ἄφες ἴδωμεν τοῦ Εὐαγγελιςοῦ, καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Ἂς ἰδῶμεν. Τοῦτο διαφέρει τὸ Ἂς ἀπὸ τὸ Lasst τῶν Γερμανῶν, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὸ πληθυντικὸν πρῶτον καὶ τρίτον πρόσωπον τῶν προςακτικῶν ἐνεργητικῶν καὶ οὐδετέρων ῥημάτων· ἡμεῖς δὲ εἰς τὸ πρῶτον καὶ τρίτον τῶν ἑνικῶν καὶ τῶν πληθυντικῶν ἀπαραιτήτως ὅλων τῶν ῥημάτων. Πλὴν ἴσως μόνου τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος εἰς προςακτικὴν σημασίαν, ἐπειδὴ λέγομεν εἰς δεύτερον πρόσωπον ὄχι μόνον, Εἶσου φρόνιμος, Εἶσθε φρόνιμοι, ἀλλὰ καὶ Ἂς εἶσαι φρόνιμος, Ἂς εἶσθε φρόνιμοι. Διαφέρει ἀκόμη καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ μεταχειριζόμεθα μὲ τὸν ὁριστικὸν παρατατικὸν ὅλων τῶν ῥημάτων, ὄχι ὅμως προστακτικῶς, ἀλλ' εἰς εὐκτικὴν, ἢ ἐπιθυμίας σημασίαν, ὡς τὸ Εἴθε! οἷον Ἂς ἤμην, Ἂς ἦσο, ἢ Ἂς ἦτο πλούσιος! Ἂς ἤμεθα, Ἂς ἦσθε, Ἂς ἦταν πλούσιοι! Ἂς τὸν ἔβλεπα! κ. τ. λ.

Ἴσως ἐκ τούτων συμπεράνῃ τὶς, ὅτι τὸ Ἂς, δὲν εἶναι οὔτε τὸ Ἄγε, οὔτε τὸ Ἄφες, ἀλλὰ τὸ ΩΣ μόριον τῶν παλαιῶν, προφερόμενον ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς, ΑΣ (κατὰ τὸ Βᾶμες, Πρᾶτος, ἀντὶ τοῦ Βῶμεν, Πρῶτος), ὡς λέγομεν καὶ Πᾶς ἀντὶ τοῦ Πῶς (εἰς σημασίαν τοῦ Εἴπως, ἢ Μήπως), οἷον, Φοβοῦμαι πᾶς δὲν θελήσῃ, Συμβούλευσέ τον, πᾶς ἔλθῃ εἰς εἴσθησιν. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ χυδαῖον Κιόλας φαίνεται ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Καὶ ὅλως. Πρόσθες, ὅτι καὶ οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίσθησαν τὸ Ὡς εἰς προςακτικὴν καὶ εἰς εὐκτικὴν σημασίαν· εἰς προςακτικὴν ὁ Ἀριστοφάνης (Εἰρήν. 320),

Ὡς κυκάτω, καὶ πατείτω πάντα καὶ ταραττέτω,

ἤγουν, « Ἄς ἀναδεύῃ, Ἄς πατῇ, καὶ ἄς ταράσσῃ ὅλα· » εἰς εὐκτικὴν ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. σ', 107),

Ὡς ἔρις ἔκ τε Θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο!

ἤγουν, « Ἄς ἐχάνετο καὶ ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἡ διχόνοια! » Καὶ πάλιν, συνταγμένον μὲ δεύτερον εὐκτικὸν, Ἰλιάδ. ώ, 764),

— Ὡς πρὶν ὤφελλον ὀλέσθαι!

« Ἄς ἤθελα ἀπολεσθῆν ἀρχήτερα! » Ὁ Ἡσύχιος εἰς τὸ Λεξικόν του ἐξηγεῖ τὸ Ἄς διὰ τοῦ « Ἕως, ὅπως, μέχρις οὗ. » Ἀλλ' ἐὰν ἐσήμαινε τὸ Ἕως καὶ Ὅπως, πολὺ πρότερον ἔπρεπε νὰ σημαίνῃ τὸ ἰσοδύναμον μ' αὐτὰ Ὡς. Οἱ Γραικορωμαῖοι ἐσύντασσαν τὸ Ἄς καὶ μὲ τὸ ἀπαρέμφατον, ὡς φαίνεται ἀπὸ μίαν ἐπιστολὴν τοῦ Βησσαρίωνος « Ἐξάπαντα ἈΣ ΜΑΘΕΪΝ ὁ καθεῖς ἀπ' αὐτοὺς ἐκ » στήθους ἕνα προσφώνημα, » ἀντὶ τοῦ ἈΣ ΜΆΘῌ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα ἀλλοῦ (Πλουταρχ. Β, Μέρ. 3, Αὐτοσχ. στοχ. σελ. μδ'-ν').

ΚΡΑΣΊΝ. Περὶ τῆς κατὰ συγκοπὴν καταλήξεως ταύτης τῶν οὐδετέρων δὲν εἶναι χρεία νὰ λαλήσω πλειότερα ὅσων εἶπα ἀνωτέρω (σελ. 47).

ΠΙΠΈΡΙΝ. Ἡ κατάληξις τοῦ Πιπέριν, δὲν εἶναι κατὰ συγκοπὴν τοῦ Πιπέριον, ὡς τοῦ Κρασὶν, ἀπὸ τὸ Κρασίον (ἂν καὶ εὑρίσκεται τὸ ὑποκοριστικὸν Πιπέριον εἰς τὸν Ἀθήναιον), ἀλλ' ἁπλῶς κατὰ προσθήκην τοῦ ν̄, παρομοίαν τῆς ὁποίας εἶπα (σελ. 65) ὅτι ἐσυνείθιζαν εἰς τὰ οὐδέτερα εἰς ᾱ. Οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν Πέπερι· ἡμεῖς ἐτρέψαμεν τὸ πρῶτον ε̄ εἰς ῑ, Πιπέρι, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ Λατῖνοι, Piper (poivre). Ἀλλ' ἡ λέξις δὲν εἶναι οὔτε Λατινικὴ, οὔτ' Ἑλληνικὴ· ἀλλὰ παράγεται ἀπὸ τὴν Ἰνδικὴν ὀνομασίαν, Πιμπιλὶμ, ὡς λέγει ὁ Σαλμάσιος (Exercitat. Plinian. pag. 722 καὶ 754).

ΣΤΊΧ. 119, Εὐθὺς τὸ βράσειν τὸ θερμὸν, λέγει πρὸς τὸ παιδίν του] ΔΓ « Εὐθὺς ἈΣ βράσῃ τὸ κ. τ. λ. » ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1756) ἔγραψεν ἐσφαλμένως, « Εὐθὺς ἌΝ βράσῃ. »

ἈΣ ΒΡΆΣῌ. Ἂν ἡ γραφὴ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, Ἂς βράσῃ, ἦναι γνησία, ἐδῶ βέβαια τὸ Ἄς παραστένει τὸ δωρικὸν δατὸ Ἄς, ἀντὶ τοῦ Ὡς χρονικοῦ (ὡς ἔλεγα εἰς τὸν πρὸ τούτου

στίχου), ἤγουν· Εὐθὺς ὅταν (ἢ ἀφοῦ) βράσῃ. Εἰς τὸ « Εὐθὺς τὸ βράσειν » τοῦ πρώτου ἀντιγράφου, ἂν ἡ γραφὴ δὲν σφάλλῃ, σημείωσε, ὅτι τὸ ἄρθρον, Τὸ, ἢ εἶναι ἐλλειπτικὸν τῆς προθέσεως, ἤγουν Εὐθὺς μετὰ τὸ, ἢ ἐμεταχειρίζοντο αὐτὸ τὸ Εὐθὺς ἀντὶ τῆς Μετὰ, συντάσσοντές το μὲ αἰτιατικὴν, ἢ τελευταῖον, ἴσως ἡ ἀνωμαλία στέκει εἰς τὸν ἀντιχρονισμὸν καὶ τὴν ἀντίπτωσιν. Ὡς λέγομεν, Τὸν εἶπα ἀντὶ τοῦ Τῷ (Αὐτῷ) εἶπα, παρόμοια εἶπε καὶ ὁ ποιητὴς Τὸ βράσειν, ἀντὶ τοῦ Τῷ βράσαι, καὶ μὲ τὸ χρονικὸν ἐπίρρημα, Εὐθὺς τῷ βράσαι, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ μὲ ἄλλο χρονικὸν ἐπίρρημα, Ἅμα τῷ βράσαι. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται, διὰ τί τὸ ἄρθρον Τὸ εὑρίσκεται συχνὰ εἰς τὸν Ἐρωτόκριτον, ἀντὶ τοῦ χρονικοῦ ἐπιρρήματος, Ὅτε ἢ Ὅταν, οἷον (σελ. 41),

> ΤΟ ΔΟΥΝ μίαν κόρην ὥμορφη, ἡ πεθυμιά ναι ἡ πρώτη
> Νὰ τοὺς νικᾷ νὰ ῥέγουνται τῆς λυγερῆς τὴν νειότη·

ἀντὶ τοῦ ὍΤΑΝ ἼΔΩΣΙ. Καὶ πάλιν (σελ. 66),

> ΤὈΚΟΥΣΕΝ ὁ Ῥωτόκριτος, τἀναθηβάνει ἡ μάννα,

ἀντὶ τοῦ Ὅτε ἤκουσεν. Καὶ πάλιν (σελ. 71),

> Χαρὰν μεγάλην ἔπερνε, τὸ ΘΈΛΑΝ ΠΗ̃ πῶς γιαίνει,

ἀντὶ τοῦ, ὍΤΕ ΗΘΕΛΑΝ ΕἸΠΕΙ̃Ν. Σημείωσε δεύτερον τὸν βάρβαρον ἀντιχρονισμὸν τοῦ μέλλοντος Βράσειν (ἀντὶ τοῦ ἀορίστου Βράσαι), ὅστις μέχρι καὶ νῦν ἔχει χώραν εἰς τὸν βαρβαροσύνθετον ὑπερσυντελικὸν χρόνον, Εἶχε βράσει. Εἰς τοὺς λοιποὺς συνθέτους χρόνους τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, οἷον εἰς τὸν μέλλοντα, Θέλω, Θέλεις, Θέλει, Θέλομεν, Θέλετε, Θέλουν βράσειν, καὶ εἰς τὸν Δυνητικὸν ἀόριστον, Ἤθελα, Ἤθελες, Ἤθελε, Ἠθέλαμεν, Ἠθέλετε, Ἤθελαν βράσειν, εἰς τούτους λέγω τοὺς χρόνους, ἡ βαρβαρότης ἔχει ἀπολογίαν, διὰ μὲν τὸν μέλλοντα αὐτὴν τὴν μελλοντικὴν ἔννοιαν· διὰ δὲ τὸν ἀόριστον, ὅτι τὸ συνοδεῦον Ἤθελα κ. τ. λ. σημαίνει ἀληθῶς τὸ Ἔμελλα, καθὼς καὶ ὁ δυνητικὸς Ἂν τῶν παλαιῶν ἐσήμαινε καὶ τὸ Δύναμαι καὶ τὸ Μέλλω καὶ τὸ Θέλω. Παραδείγματος χάριν,

ἡ φράσις αὕτη Οὐκ ἂν ποιήσαιμι τοῦτο, ἐμπορεῖ, κατὰ διαφόρους περιςάσεις, νὰ ἐξηγηθῇ τριχῶς, Δὲν δύναμαι, Δὲν θέλω, καὶ Δὲν Μέλλω νὰ τὸ κάμω. Εἰς τὸν ὑπερσυντελικὸν ὅμως, « Εἶχα, « Εἶχες, Εἶχε, Εἴχαμεν, Εἴχετε, Εἶχαν βράσειν » δὲν χωρεῖ τοιαύτη ἀπολογία, παρεκτὸς, ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει τύπον ἀορίςου ἐνεργητικοῦ ἢ παθητικοῦ, οἷον τὸ Εἶχα δράμειν, ἀναλύεται εἰς τὸ Εἶχα τελειωμένην τὴν ἐνέργειαν τὴν σημαινομένην διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου Δραμεῖν, συντομώτερον, Εἶχα τὸ δραμεῖν. Ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖς νὰ ἀναλύσῃς τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ Εἶχα τρέξειν. Παραδείγματος χάριν, Ἐὰν φυσᾷς τὴν φωτίαν, τὸ νερὸν θέλει βράσειν· καὶ Ἐὰν ἐφύσας τὴν φωτίαν, τὸ νερὸν ἤθελε βράσειν, ἤγουν τὸ πρῶτον παράδειγμα ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Μέλλει βράσειν, καὶ μὲ τὸ ἁπλοῦν Βράσει τῶν παλαιῶν· τὸ δεύτερον μὲ τὸ Ἔμελλε βράσειν, καὶ μὲ τὸ Ἔβρασεν ἂν τῶν παλαιῶν· ὅθεν ὀρθῶς γράφεται εἰς τὸν Ἐρωτόκριτον (σελ. 65) διὰ τῆς διφθόγγου ἀπαρεμφατικῶς.

Γιατὶ ΓΥΡΕΨΕΙΝ ἬΘΕΛΕ ἀσῆμιν ἢ τορνέσα.

Εἰς ταῦτα λοιπὸν τὰ παραδείγματα, τὸ Θέλω ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Μέλλω. Εἰς τὸν Ὑπερσυντελικὸν ὅμως Εἶχε γυρέψειν (ὡς ἤθελ' εἰπεῖν ὁ Ἐρωτόκριτος) ἔπρεπε μᾶλλον νὰ λέγεται Εἶχε γυρευμένον, ἢ γυρευμένα· καὶ τοῦτον ἐσημείωσαν ὑπερσυντελικὸν τινὲς ἀπὸ τοὺς ἀλλογενεῖς συντάκτας Γραμματικῆς Γραικικῆς γλώσσης· τοῦ ὁποίου παραδείγματα εὑρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, σπανιώτερα εἰς τοὺς ἐνδόξους, συχνότερα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, μὲ ταύτην τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐκεῖνοι ἐμεταχειρίζοντο τὴν ἐνεργητικὴν ἢ μέσην ἀντὶ τῆς παθητικῆς μετοχῆς. « Τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ' ἑαυτῷ εἶχε » καταστρεψάμενος ὁ Κροῖσος » λέγει ὁ Ἡρόδοτος (I, 28). Καὶ τοῦτο μὲν (Εἶχε καταστρεψάμενος) εἶναι τὸ φαινόμενον πλέον, παρὰ τὴν ἀλήθειαν ὑπερσυντελικός· σαφέςερον ἔχομεν εἰς τὸν Ζώσιμον (I. 7) συγγραφέα τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος « Ἅπερ εἶχον ἀπολωλεκότες » ὅςις ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ, Τὰ ὁποῖα εἶχαν χαμένα (Ceux qu'ils avaient perdus), ἢ ἀνωμαλώτερον, Εἶχαν χάσειν τῆς κοινῆς γλώσσης. Φαίνεται ἀκόμη ἡ ἀνωμαλία τοῦ Εἶχε γυρεύσειν, ἢ Εἶχε χάσειν, ἀπὸ τὸν ἀνάλογον οὐδέτερον ἢ παθητικὸν ὑπερσυντελικὸν, τὸν σχηματιζόμενον διὰ τοῦ ἀορίςου, καὶ ὄχι διὰ τοῦ

μέλλοντος τοῦ ἀπαρεμφάτου, οἷον Εἶχεν ἐλθεῖν, Εἶχε σταθῆν (κατ' ἀποκοπὴν τοῦ Σταθῆναι), τῶν ὁποίων ὁ μέλλων εἶναι Θέλω ἐλθεῖν, Θέλω σταθῆν, καὶ ὁ δυνητικὸς ἀόριςος Ἤθελα ἐλθεῖν, Ἤθελα σταθῆν, (κατὰ τὴν αὐτὴν ἀποκοπήν). Ἡ τοιαύτη ἀποκοπὴ εὑρίσκεται συχνὰ εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε εἰς μὲν τὸ παθητικὸν ἔλεγαν, Σταθῆν, ἀντὶ τοῦ Σταθῆναι, οἷον (ἀπὸ Ποιήματ. ἀνεκδοτ.),

Καὶ εἰς τοσαύτην ἀπειλὴν καὶ εἰς τοῦ νεροῦ τὴν βίαν
Οὐκ ἠθελήσασιν ποσῶς ΣΤΑΘΗΝ καὶ ἀνασάνειν,

εἰς δὲ τὸ οὐδέτερον, Ἐμβῆν, ἀντὶ τοῦ Ἐμβῆναι, (ἀπὸ τὰ αὐτ.),

Εἰπέ μοι πῶς ἐτόλμησας ἐμβῆν εἰς περιβόλιν.

Δὲν εἶναι ὅμως ὁλότελα βάρβαρος· ἐπειδὴ τὴν εὑρίσκομεν καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς Αἰολεῖς ἢ Δωριεῖς, οἷον Μεθυσθῆν ἀντὶ τοῦ Μεθυσθῆναι (Ἰδ. Πλουταρχ. Β, Μερ. 3, Αὐτοσχ. στοχ. σελ. ξβ'). Μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου, ἀπεκόπη καὶ τὸ ν, ὥστε νὰ λέγωμεν τὴν σήμερον Θέλω σταθῆ, Θέλω ἐμβῆ.

ΤΟ ΘΕΡΜΟΝ.] Ἐλλειπτικῶς τοῦ Ὕδωρ, καθὼς καὶ οἱ παλαιοὶ (Ἀριστοφάν. Νεφέλ. 1044),

Ὅστις σε ΘΕΡΜΩ φησὶ λοῦσθαι πρῶτον οὐκ ἐάσειν·

τοὺς ὁποίους ἐμιμήθησαν καὶ οἱ Εὐαγγελιςαὶ (Ματθ. I, 42), « Ποτήριον ψυχροῦ » ἀντὶ τοῦ « Ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος.

ΣΤΙΧ. 120, Νὰ τὸ, παιδίν μου, ἀγόρασε χορδόκοιλα δουκάτον.] ΔΓ,

Καὶ νὰ παιδίν μου στάμενον εἰς τὸ χορδοκοιλίτζιν.

ΝΑ. Μόριον δεικτικὸν, παραφθορὰ τοῦ Ἠνὶ τῶν παλαιῶν (ὅθεν τῶν Λατίνων τὸ En), κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ η (ὡς καὶ ἀπὸ τὸ αἰτιολογικὸν, Ἵνα, ἐγεννήθη τὸ κοινὸν Νά), καὶ τροπὴν τοῦ ι εἰς α, κατὰ τὸ χυδαιέστατον Ἀκανετὸς ἀντὶ τοῦ Ἱκανός. Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ καταρχὰς η θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Δύοσμος, ἀντὶ τοῦ

Ἡδύοσμος, Λιάζω, ἀντὶ τοῦ Ἡλιάζω, καὶ ἄλλα πολλά. Σημειώσεως ἄξιον εἶναι ὅτι καθὼς οἱ παλαιοὶ ἐπρόσθεταν εἰς τὸ Ἠνὶ, τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ὁράσεως ῥῆμα ἼΔΕ, ἢ τὸ μέσον Ἰδοῦ, λέγοντες Ἤν' ἴδε, ἢ Ἠνίδε, καὶ Ἤν' ἰδοῦ, προσθέτομεν ἡμεῖς τῆς ἀκοῆς τὸ ῥῆμα ἌΚΟΥΕ, λέγοντες Νάκου. Ἡ ἀποκοπὴ τῆς τελευταίας τοῦ Ἄκουε, ὡς καὶ ἡ συγκοπὴ εἰς τὸ Ἀκοῦς, Ἀκοῦμεν, Ἀκοῦτε, Ἀκοῦν, ἀντὶ τοῦ Ἀκούεις, Ἀκούομεν, Ἀκούετε, Ἀκούουσι, ὁμοιάζει τὴν Ἀττικὴν συγκοπὴν τοῦ Λοῦται ἀντὶ τοῦ Λούεται, Λοῦσι ἀντὶ τοῦ Λούουσι. Θέλοντες λοιπὸν νὰ δείξωμεν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τὶ παρὸν, λέγομεν Νά τον, Νά την, Νά το. Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἢ τὸ πρόσωπον, πρὶν τῆς παρουσίας του, προβαίνει κ' ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς, ὥςε ν' ἀκούεται ἡ φωνή του, ἢ ὁ ἦχος τοῦ βαδίσματος, τότε λέγομεν πρὸς τὸν προσδιαλεγόμενον, Νάκου τον, Νάκου την, Νάκου το.

ἈΓΟΡΑΣΕ. Ἀόριςος προςακτικὸς τοῦ ῥήματος Ἀγοράζω. Οἱ παλαιοὶ ἐσχημάτιζαν τοὺς τοιούτους ἀορίςους πρώτους διὰ τοῦ ον, οἷον Ἀγόρασον. Ἆρα βαρβάρως ἡμεῖς; Πιθανὸν ὅτι, καθὼς οἱ Συρακούσιοι ἀντὶ τῶν εἰς ε̄ δευτέρων ἀορίςων προςακτικῶν Εἰπὲ, Λαβὲ, ἔλεγαν διὰ τοῦ ον, Εἶπον, Λάβον (Ἐτυμολογ. σελ. 302), οὕτως ἄλλη κάμμία διάλεκτος παλαιὰ ἐμετασχημάτισε τοὺς πρώτους ἀορίςους εἰς τὴν κατάληξιν τῶν δευτέρων. Καὶ αὕτη ἔπρεπε νὰ ἦναι ἡ Ἰωνική· διότι ἴχνη τοιούτων ἀορίςων εὑρίσκονται εἰς τὸν Ὅμηρον, ὅςις ἐμεταχειρίσθη προςακτικῶς (Ἰλιάδ. Γ, 103 καὶ 105) τὸ πληθυντικὸν Οἴσετε καὶ Ἄξετε (ἀπὸ τοῦ ἑνικοῦ Οἶσε καὶ Ἄξε), ἀντὶ τοῦ Οἴσατε καὶ Ἄξατε (ἀπὸ τοῦ ἑνικοῦ Οἶσον καὶ Ἆξον). Εἰς τὴν Ὀδύσσειαν (χ', 481) λέγει,

> ΟἼΣΕ θέειον γρηῦ κακῶν ἄκος, ΟἼΣΕ δέ μοι πῦρ,

ἀντὶ τοῦ ΟἿΣΟΝ, ὡς καὶ ὁ Ἀριςοφάνης (Βατρ. 482),

> Ἀλλ' ΟἼΣΕ πρὸς τὴν καρδίαν μου σπογγιάν.

Λέγει ἀκόμη ὁ Ὅμηρος καὶ Ἔμπεσε (Ἰλιάδ. π', 81) ἀντὶ τοῦ Ἔμπεσον· καὶ ὁ Ἀριςοφάνης (Ὄρν. 840) Κατάπεσε, ἀντὶ τοῦ Κατάπεσον, κατὰ τὸ σύνηθες εἰς τὴν γλῶσσάν μας προςακτικὸν Πέσε. Δὲν εἶν' ὅςις ἀγνοεῖ τὴν κοινὴν παροιμίαν, « Πέσε πίττα νὰ σὲ φάγω. » Ὅτι

δὲ ἔλεγαν καὶ Εἶξε (ἤγουν ὁμοιώθητι) προςακτικῶς, ἀπὸ τοῦ Εἴκω, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ὁμοιοῦμαι, Δοκῶ, ἢ Φαίνομαι, γίνεται πιθανὸν ἀπὸ τὸ Εἶξασι τοῦ Ἀριςοφάνους (Νεφ. 341 καὶ 343), τοῦ Πλάτωνος (Πολιτικ. σελ. 291) καὶ τοῦ Εὐριπίδου (Ἰφ. Αὐλ. 848). Περὶ τούτων τῶν σχηματισμῶν ἠμπορεῖς νὰ ἀναγνώσῃς τοὺς σχολιαςὰς τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Ἀριςοφάνους, καὶ τοὺς Λεξικογράφους (λεξ. Εἶξασι)· ὅπου θέλεις ἀπορήσειν διὰ τὴν ἀμηχανίαν τῶν Γραμματικῶν. Τινὲς ἀπ' αὐτοὺς θέλουν, ὅτι οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοὶ εἶναι ἐνεςῶτες ἀπὸ μελλόντων, ἄλλοι, ὅτι εἶναι μέλλοντες, καὶ ἄλλοι ἄλλως. Ἀρκεῖ ἡ κοινὴ ἡμῶν γλῶσσα νὰ δείξῃ ὅτι εἶναι ἀληθεῖς ἀόριςοι προςακτικοὶ παλαιᾶς διαλέκτου τῆς Ἰωνικῆς λείψανα, λέγω τοῦ Οἶσε, τοῦ Ἄξε, τοῦ Εἶξε καὶ τῶν τοιούτων, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐσχημάτισεν ἡ κοινὴ συνήθεια ὅλους τοὺς προςακτικοὺς ἀορίςους. Μόνος ὁ Ἀπολλώνιος (Περὶ συντάξ. I, 36) φαίνεται ὅτι τὸ ὑπωπτεύθη, ἂν καὶ κατὰ δυςυχίαν ἡ ῥῆσίς του ἦναι καὶ σκοτεινὴ καὶ φθαρμένη ἀπὸ τοὺς Ἀντιγραφεῖς· « Ὅτε ποιητι-
» κώτερον μὲν τὸ Οἶσε [καὶ τὸ Γραψέτω], κατ' ἐναλλαγὴν εἴρηται
» τῆς φωνῆς τῆς Φέρε (ἴσ. γρ. Οἶσον) καὶ τῆς Γραψέτω, καὶ τὰ
» ὅμοια, οὐ κατὰ διάφορον μὲν χρόνον, κατὰ δὲ ἐκλογὴν ὀνόματος,
» ὁπότερον εἴη, κατωρθωμένον· καθάπερ ἤδη προεμελετήθη τοιαύτη
» ζήτησις καὶ ἐν τῇ ὁριςικῇ ἐγκλίσει, Ἔγραψας ἢ Ἔγραψες, οὐ διαφορᾶς
» οὔσης χρονικῆς, αὐτὸ δὲ μόνον γραφῆς, δυναμένης οὐκ ἀπιθάνως
» παραλαμβάνεσθαι. » Ἀπὸ ταύτην τοῦ Ἀπολλωνίου τὴν ῥῆσιν φαίνεται πρῶτον, ὅτι ηὗρεν εἰς χρῆσιν καὶ τὸ Γραψ-έτω ἀντὶ τοῦ Γραψ-άτω· ὅθεν τὸ δεύτερον πρόσωπον ἀναλογικῶς ἔπρεπε νὰ ἦναι Γράψε, ὡς λέγομεν τὴν σήμερον, καὶ ὄχι Γράψον· δεύτερον, ὅτι τὸ Οἶσε, Γράψε, καὶ τὰ τοιαῦτα, δὲν σημαίνουν διαφορὰν χρονικὴν, ἤγουν δὲν εἶναι οὔτε μέλλοντες (ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν τὸν Ἀπολλώνιον ἡ προςακτικὴ ἔγκλισις δὲν ἔχει μέλλοντα), οὔτ' ἐνεςῶτες ἀπὸ μελλόντων σχηματισμένοι, ἀλλ' ἀόριςοι, διαφέροντες ὄχι κατ' ἄλλο ἀπὸ τοὺς συνήθεις ἀορίςους, Οἶσον (ἢ Φέρε δευτέρου ἀορίςου) καὶ Γράψον, πλὴν κατὰ τὴν φωνὴν ἢ γραφήν. Εἰς βεβαίωσιν τούτου προσθέτει, ὅτι καὶ τοῦ ὁριςικοῦ ἀορίςου τὸ δεύτερον πρόσωπον, ἐὰν ἀντὶ τοῦ Ἔγραψας, ἐγράφετο Ἔγραψες, δὲν ἤθελε διὰ τοῦτο νομισθῆν ἄλλου χρόνου ῥῆμα, ἀλλ' ἀόριςος, κατὰ γραφὴν διάφορον, ὄχι ὅμως ἀπίθανον. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἀπολλώνιος. Τόσον δ' ἀπέχει ἡ τοιαύτη γραφὴ τοῦ ἀπιθάνου, ὥςε πιςεύω, ὅτι παλαιὰ ἔλεγαν, κατὰ διάλεκτον, ὄχι μόνον Ἀγόρασε, Γράψε, Κίνησε, Λοῦσε

κ. τ. λ. ἀλλὰ καὶ Ἠγόρασες, Ἔγραψες, Ἐκίνησες, Ἔλουσες. Ὅτι τῶν προςακτικῶν ἀορίςων, ἡ γραφὴ ἐνδέχεται νὰ ἦτο τοιαύτη, μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ὅλους χρόνους, οἱ ὁποῖοι σχηματίζονται ἀπὸ τὰ τρίτα πρόσωπα τῶν ὁριςικῶν παρῳχημένων. Καθὼς ἐσχηματίσθη,

ἀπὸ τὸ Ἔτυπτε ——— τὸ Τύπτε,
ἀπὸ τὸ Τέτυφε ——— τὸ Τέτυφε,
ἀπὸ τὸ Τέτυπε ——— τὸ Τέτυπε,
ἀπὸ τὸ Ἔτυπε ——— τὸ Τύπε,

οὕτως ἀπὸ τὸ Ἔτυψε ἔπρεπε νὰ σχηματισθῇ Τύψε, καὶ ὄχι Τύψον, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Ἔπεσε, τὸ ἀνωτέρω (σελ. 104) Πέσε, καὶ ἀπὸ τὸ Ἔβαλε τὸ Βάλε (Ματθ. δ', 6).

ΧΟΡΔΟΚΟΙΛΑ. Σύνθετον ἀπὸ τὸ χορδὴ καὶ Κοιλία. Χορδὰς οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν τὰ λεπτὰ ἔντερα τῶν ζώων· αὐτὰ ἐνωμένα μὲ τὸ μεσεντέριον καὶ μέρος τοῦ ἐπιπλόου, τοῦ κοινῶς λεγομένου σήμερον Σκέπη (καὶ ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους Κνισάριον), ἐλέγοντο Χορδόκοιλα (fraise) εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου. Χορδαὶ ἔπειτα ὠνομάσθησαν, καὶ τὰ ἐκτεινόμενα σχοινίδια ἐπάνω τῶν μουσικῶν ὀργάνων, διότι ἐγίνοντο ἀπὸ χορδὰς, ἤγουν ἔντερα ζώων, καὶ ἐξαιρέτως τοῦ προβάτου, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσσ. φ', 407),

Ῥηϊδίως ἐτάνυσσε νέῳ ἐπὶ κόλλοπι ΧΟΡΔΗΝ,
Ἅψας ἀμφοτέρωθεν ἐϋςρεφὲς ἘΝΤΕΡΟΝ ΟἸΟΣ.

Τὴν μουσικὴν χορδὴν οἱ Λατῖνοι ὠνόμασαν Chorda, ὅθεν τὸ Corda τῶν Ἰταλῶν καὶ τὸ Corde τῶν Γάλλων. Ἔξω τούτου σημαίνει ἀκόμη καὶ μακρὺ πλέγμα ἀπὸ Κάνναβιν, Λινάριον, Μετάξιον, ἢ ἄλλην ὕλην, ἐπιτηδείαν εἰς δεσμοὺς, τὸ ὁποῖον ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει ὄχι μόνον Κόρδαν, ἀλλὰ καὶ Σχοινίον, διότι τὰ τοιαῦτα πλέγματα γίνονται καὶ ἀπὸ τὸ φυτὸν τὸ λεγόμενον Σχοῖνος. Ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ Κορδέλλαν ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cordella (ὑποκοριςικὸν τοῦ Corda) τὴν πλεκτὴν ἀπὸ μετάξιον καὶ πλατεῖαν ταινίαν, τὴν ὁποίαν οἱ Κύπριοι ὠνόμαζαν Κορδύλην, ὡς μαρτυρεῖ ὁ σχολιαςὴς τοῦ Ἀριςοφάνους (Νεφ. 10) καὶ ὁ Σουΐδας. « Νιδάριον παρὰ Πέρσαις τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ προσείλημα·
» ὃ δὴ παρ' Ἀθηναίοις καλεῖται Κρώβυλος, παρὰ δὲ Κυπρίοις, Κορ-

» δύλη, κ. τ. λ.» Τὴν δὲ ςρογγύλην ὀνομάζομεν Γατάνιον, ἢ Γαϊτάνιον, ἤγουν Γαετανὸν ἢ Γαϊτανὸν, ἀπὸ τῆς Γαέτας (Gaeta) Ἰταλικῆς πόλεως, ὅπου τὴν ἀρχὴν ἐκατασκευάζετο, ὡς λέγει ὁ Γαληνὸς (Θεραπευτ. μεθόδ. Βιβλ. ιγ΄, Τόμ. Δ, σελ. 184), « Γιγνέσθωσαν δ' οἱ » τοιοῦτοι τῶν βρόχων ἐξ ὕλης δυσσήπτου· τοιαύτη δ' ἐςὶν ἐν Ῥώμῃ » ἡ τῶν Γαϊτανῶν ὀνομαζομένων, ἐκ μὲν τῆς τῶν Κελτῶν χώρας κομι» ζομένων, πιπρασκομένων δὲ μάλιςα κατὰ τὴν Ἱερὰν ὁδὸν κ. τ. λ. » Σημείωσε προσέτι, ὅτι οἱ Λατῖνοι ὠνόμαζαν ἀκόμη τὰς μουσικὰς χορδὰς Fides· ὅθεν πιθανὸν ὅτι ἐλάβαμεν τὸ Φιδὲς, γνωςὸν εἰς ὅλους ζυμαρικὸν, πλασμένον εἰς σχῆμα κλωςῆς ἢ χορδῆς, ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς Vermicelli (Γαλλ. vermicelle). Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Fides τῶν Λατίνων ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Σφίδη τῶν Ἑλλήνων· « Σφίδη, χορδὴ » λέγει ὁ Ἡσύχιος· ὅθεν οἱ Λατῖνοι, ἀποβαλόντες τὸ σ ἔπλασαν τὸ Fides, καθὼς ἀπὸ τὸ Σφάλλω ἐσχημάτισαν τὸ Fallo, καὶ ἀπὸ τὸ Σφενδόνη τὸ Funda.

ΔΟΥΚΑΤΟΝ.] ΔΓ, Στάμενον. Τὸ Στάμενον εἶν' ὄνομα γενικὸν ὅλων τῶν νομισμάτων, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 83) σημειωθέντα. Τὸ δὲ Δουκάτον, εἶδος νομίσματος, ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν Δοῦκα, ἤγουν ἡγεμόνα, (ἐκ' τοῦ Λατινικοῦ Dux), καθὼς ἀπὸ τὸν Δαρεῖον βασιλέα τῶν Περσῶν ὠνομάσθησαν οἱ Δαρεικοὶ, ἄλλο εἶδος παλαιοῦ νομίσματος. Δουκάτον (Ducatus) λέγεται καὶ αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἰς τὴν ὁποίαν ἐξουσιάζει ὁ Δούξ. Τὰ πρῶτα ὀνομασθέντα Δουκάτα νομίσματα ἐτυπώθησαν εἰς τὸ Δουκάτον, ἤγουν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀπουλίας (Ἰταλ. Puglia) ἀπὸ τὸν Ῥογέριον βασιλέα τῆς Σικελίας, κατὰ τὸ 1240 ἔτος ἀπὸ Χριςοῦ. Μετὰ 40 ἔτη ἐτυπώθησαν καὶ εἰς τὴν Βενετίαν τὰ χρυσᾶ Δουκάτα (τὰ νῦν ὀνομαζόμενα Τζικίνια), ὅτι καὶ ὁ ἡγεμὼν τῆς Βενετίας ὠνομάζετο Doge, ἤγουν Δούξ· ἔπειτα ἔκοψαν Δουκάτα καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες ἢ βασιλεῖς.

ΧΟΡΔΟΚΟΙΛΙΤΖΙΝ. Ὁ βάρβαρος οὗτος σχηματισμὸς, εἶναι ὑποκορισμὸς τοῦ Χορδόκοιλον, ὡσὰν νὰ εἴπῃς Χορδοκοιλίσκιον, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 94) Πετζίον, ἀπὸ τὸ Πεσκίον. Οὕτως ἀπὸ τὸ Κορίσκιον ἐσχηματίσθη τὸ Κορίτζιον καὶ Κορίτζιν, καὶ ἀπὸ τὸ Κυρίσκος (ἤγουν Κυρὸς ἢ Κύριος) ὁ Κυρίτζης, καὶ ἀπὸ τὸ Κυράσκα (ἤγουν Κυρὰ) ἡ Κυράτζα. Τοιαῦτα φαίνεται νὰ ἦναι καὶ τὰ παρωνύμια Πετρίτζης καὶ Σκυλίτζης, ἀπὸ τὸ Πετρίσκος καὶ Σκυλίσκος, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τὸ Πετρίσκιος καὶ Σκυλίσκιος.

ΣΤΙΧ. 121. Φέρε καὶ Βλάχικον τυρὶν ἄλλην ϛαμεναρέαν.] ΔΓ,

Καὶ φέρε με καὶ Βλάχικον τυρὶν ϛαμεναρέαν.

ΦΕΡΕ ΜΕ. Ἀντὶ τοῦ Φέρε μοι. Σημείωσε ὅτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου ἤρχισεν ἡ κατάχρησις τῆς αἰτιατικῆς ἀντὶ τῆς δοτικῆς. Πιθανὸν ὅτι ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ πολλὰ ῥήματα τῶν παλαιῶν συνταγμένα Ἀττικῶς μὲ δύο αἰτιατικάς· ὡς εἶναι τὸ Δρῶ, Ποιῶ, Ἐργάζομαι, ἢ Λέγω σε κακά. Ἔλεγαν ἔτι καὶ Ἀρέσκει με τοῦτο κ. τ. λ. Καὶ ἡ τοιαύτη χρῆσις ἦτο τόσον ϛαθερά, ὥϛε ἐνομίζετο σολοικισμὸς ἡ μὲ δοτικὴν σύνταξις, οἷον Δρῶ, Ποιῶ, Ἐργάζομαι, ἢ Λέγω σοι κακά, Ἀρέσκει μοι τοῦτο. Μὲ τοῦ καιροῦ τὴν πρόοδον, ἡ μερικὴ χρῆσις ἐξαπλώθη εἰς ὅλα τὰ ῥήματα, ἔπειτα ἐγέννησεν ἄλλην βαρβαροτέραν σύνταξιν τὴν μετὰ γενικῆς, ὥϛε σήμερον λέγομεν ὄχι μόνον Σὲ κάμνω κακόν, ἀλλὰ καὶ Σοῦ κάμνω κακόν, ὄχι μόνον Μὲ ἀρέσκει, ἀλλὰ καὶ Μοῦ ἀρέσκει τοῦτο, ὄχι μόνον Μὲ εἶπε, ἀλλὰ καὶ Μοῦ εἶπε τόσα κακά, Μὲ δίδει καὶ Μοῦ δίδει, Μὲ πιϛεύει καὶ Μοῦ πιϛεύει. Καὶ ὅτι μὲν ἡ σύνταξις τῆς αἰτιατικῆς εἶναι ἐλλειπτικὴ προθέσεως τῆς Εἰς ἢ Πρός, ἢ καὶ τῆς Διά, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ Ὁμηρικὸν παράδειγμα (Ἰλιάδ. ρ΄, 237),

Καὶ τότ' ἄρ' Αἴας ΕΙΠΕ βοὴν ἀγαθὸν ΜΕΝΕΛΑΟΝ,

παραβαλλόμενον μὲ τὸ (Ἰλιάδ. λ΄, 403),

Ὀχθήσας δ' ἄρα ΕΙΠΕ ΠΡΟΣ ὃν μεγαλήτορα ΘΥΜΟΝ.

Σὲ κάμνω κακόν, λοιπὸν εἶναι, Κάμνω εἰς σὲ κακόν, Ἀρέσκει με, Ἀρέσκει εἰς ἐμέ, κ. τ. λ. Ὅτι δὲ ἡ βαρβαροτέρα χρῆσις τῆς γενικῆς εἶναι καὶ αὐτὴ ἐλλειπτικὴ τοῦ Ἕνεκα, ἢ Χάριν, μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν λεγομένην δοτικὴν χαριϛικὴν τῶν Ἑλλήνων, ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὸ « Τύψον μοι τὸν παῖδα » τὸ ὁποῖον εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν σημαίνει « Δῆρέ μου τὸν δοῦλον » ἤγουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τό, Τύψον ἕνεκα ἐμοῦ, ἢ χάριν ἐμοῦ, τὸν παῖδα. Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἡ βαρβαρότης ἐμετάβαλε τὰς δοτικὰς χαριϛικὰς εἰς γενικὰς χαριϛικάς, ἐπροχώρησε καὶ εἰς τὴν μεταβολὴν τῶν κυρίως δοτικῶν (ἤγουν τῶν συντα-

σομένων μὲ ῥήματα μεταβατικὰ) εἰς γενικὰς, οἷον, Σοῦ λέγω τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Λέγω τοῦτο ἕνεκα σοῦ, ἤγουν Τὸ λέγω, διὰ νὰ τ' ἀκούσῃς σύ. Τὸν αὐτὸν, ἢ παρόμοιον τρόπον δύνανται ν' ἀναλυθῶσι καὶ ὅλα τἄλλα· οἷον, Μοῦ πιςεύει, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Πιςεύει, ἕνεκα ἐμοῦ, Πιςεύει, διότι τὸ εἶπα ἐγὼ κ. τ. λ.

ΒΛΑΧΙΚΟΝ ΤΥΡΙΝ. Τὸ τυρίον τῆς Βλαχίας ἦτο καὶ τότε, καθὼς καὶ τὴν σήμερον ὠνομασμένον.

ΣΤΑΜΕΝΑΡΕΑΝ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1427) τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνώνυμον τοῦ Στάμενον, ἤγουν νόμισμα. Σημαίνει μᾶλλον, Σχεδὸν ςάμενον, κατὰ τὸν βάρβαρον τύπον τῶν ληγόντων εἰς αρια, οἷον Εἰκοσαρία, Τριανταρία, ἤγουν Σχεδὸν εἴκοσι, Σχεδὸν Τριάντα· τὰ ὁποῖα εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου ἐγράφοντο Εἰκοσαρέα, Τριανταρέα κ. τ. λ. Ἴδε κατωτέρω (σελ. 110 — 111).

ΣΤΙΧ. 122, Καὶ δός με νὰ προγεύσομαι, καὶ ΤΟΤΕ νὰ πετζόνω] ΔΓ, ΠΑΛΙΝ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1160) γράφει συμφώνως τὸ πρῶτον ῥῆμα, ΠΡΟΓΕΥΣΟΜΑΙ· ἀλλοῦ (σελ. 1427) ὅμως τὸ ἐκφέρει ΠΡΟΣΕΙΣΟΜΑΙ (γρ. ΠΡΟΣΟΙΣΟΜΑΙ).

ΔΟΣ ΜΕ. Ἐλλειπτικῶς τῆς προθέσεως, Εἰς, ἀντὶ τοῦ, Δὸς εἰς ἐμὲ, τοῦτο δὲ οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Δός μοι. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 108).

ΠΡΟΓΕΥΣΟΜΑΙ. Προγεύομαι εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ Ἀκρατίζομαι, καὶ Πρόγευμα τὸ Ἀκράτισμα. Οὕτως ἔλεγαν ἐκεῖνοι τὴν ταχινὴν βρῶσιν, διότι ἦτον ἄρτος βαμμένος εἰς οἶνον ἄκρατον· ἡμεῖς δὲ τὴν ὠνομάσαμεν Πρόγευμα, ὡς πρὸ τῆς μεσημερινῆς βρώσεως, τῆς ὀνομαζομένης Γεῦμα. Τοῦ Δουκαγγίου τὸ Προσοίσομαι (καὶ ὄχι καθὼς εἶναι σφαλμένα γραμμένον, Προσείσομαι) εἶναι Ἑλληνικωτέρα ἂν καὶ γενικωτέρα λέξις. Ἤγουν εἶναι ὁ μέλλων τοῦ Προσφέρομαι μέσου ῥήματος, τὸ ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο ἐπὶ τῆς τροφῆς. Ὁ Ἱπποκράτης ὀνομάζει ὄχι μόνον Προσφερόμενα, ἀλλὰ καὶ Προσοίσματα (Ἰδ. Φοεσ. Οἰκονομ· λέξ. Προσφέρειν) τὰ βρώματα καὶ τὰς τροφάς· ἔλεγαν δὲ Προσφορὰν καὶ τὴν γεῦσιν, ἤγουν αὐτὴν τῆς γεύσεως τὴν αἴσθησιν (Ἴδε Ἀθήν. σελ. 356, καὶ τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτ. σημειώσ. σελ. 113).

ΠΕΤΖΟΝΩ. Ἀπὸ τὸ Πετζίον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐτυμολογία ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 94). Ἐδῶ τὸ Πετζόνω ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Καττύω τῶν παλαιῶν. « Καττύειν, συῤῥάπτειν » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΊΧ. 123, Ἀφοῦ δὲ φθάσει τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδοκοιλίτζια.] ΔΓ,

Ἀφ' οὗ δὲ φάγει τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδόκοιλά του.

ἈΦ' ΟΥ̓ (ἢ ἈΦΟΥ̃). Ἀδιάφορον ἐδῶ, εἴτε διῃρημένως, Ἀφ' οὗ, εἴτε συνθέτως, Ἀφοῦ, γράψεις· εἶναι πρόθεσις μετὰ τῆς ὑποτακτικῆς ἀντωνυμίας, ἐλλειπτικῶς τοῦ Χρόνου ἢ Καιροῦ, οἷον Ἀφ' οὗ χρόνου, κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ Ἐξ ἴσου καὶ Ἐξίσου, τοῦ Κατ' ἀρχὰς καὶ Καταρχὰς καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων. Εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν ὅμως εὐλογώτερον εἶναι τὸ Ἀφοῦ ἑνωμένον, ὡς ἐπίῤῥημα, παρὰ τὸ διῃρημένον Ἀφ' οὗ, τὸ ὁποῖον γίνεται βαρβαρισμὸς, ἐπειδὴ τὸ Οὗ δὲν εὑρίσκεται εἰς αὐτὴν, οὔτ' ὡς ἀντωνυμία, οὔτε ὡς ἐπίῤῥημα. Τὸ Φάγει τοῦ δευτέρου, ἢ τὸ Φθάσει τοῦ πρώτου ἀντιγράφου, πρέπει νὰ γράφωνται Φάγῃ καὶ Φθάσῃ, ὑποτακτικῶς, διότι καὶ τὰ παθητικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γραφῶσιν ἄλλως· ἐπειδὴ λέγομεν, Ἀφοῦ σωθῇ, καὶ Ἀφοῦ γραφθῇ, εἰς τὸ παθητικὸν, ἐξανάγκης εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαιτεῖται τὸ, Ἀφοῦ σώσῃ καὶ Ἀφοῦ γράψῃ.

ΣΤΊΧ. 124, Κἂν τέσσερα τὸν δίδουσιν εἰς τὸ τρανὸν μουχρούτιν.] ΔΓ,

ΚΑΝΤΈΣΣΑΡΑ τὸν δίδουν μὲ τὸ τρανὸν μησούριν.

Οὕτως ἑνωμένον (εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον) Καντέσσαρα, ἀντὶ τοῦ Κἂν τέσσαρα τοῦ πρώτου.

ΚἊΝ. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, τὸ Κἂν ἐσήμαινεν ἐδῶ τὸ Σχεδὸν, τὸ Ἕως, ἤγουν Σχεδὸν ἢ Ἕως τέσσερα, ἢ ὡς λέγομεν σήμερον, Τρία τέσσερα, ἐλλειπτικῶς τοῦ διαζευτικοῦ συνδέσμου, ἀντὶ τοῦ, Τρία ἢ τέσσερα. Μικρὸν ἴχνος ταύτης τῆς σημασίας ἔμεινεν εἰς τὸ Κανεῖς, γραμμένον εἰς τὸν Πρόδρομον (Ποιημ. Β. 135 καὶ 186) διαιρετῶς, Κἂν εἷς, καὶ Κἂν ἕναν· εἰς τὸ Καμμία, ἀντὶ τοῦ Κἂν μία, ἤγουν, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, Μία τις. Διότι τοῦτο τὸ Κἂν ἐσήμαιναν κ' ἐκεῖνοι συνάπτοντες τὸ Τὶς μὲ τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Θουκυδίδου (VII, 87) τὸ « Ἡμέρας μὲν » ἑβδομήκοντά τινας, » ὡς καὶ οἱ Γάλλοι ἀπαραλλάκτως διὰ τοῦ quelque, οἷον, quelque soixante-dix jours. Ὁ Πρόδρομος ἤθελε τὸ ἐκφράσειν, Κἂν ἑβδομήντα μέραις· ἡμεῖς δὲ σήμερον, Ἑβδο-

μήκοντα σχεδὸν ἡμέρας ἢ χυδαϊκῶς, Κάμμίαν ἑβδομηντ-αρίαν ἡμέρας. Τοιοῦτον ἀκόμη εἶναι καὶ τὸ Καμπόσον (quelque peu), ἀντὶ τοῦ Κἂν ποσὸν, ἢ Κἂν ποσον, ἤγουν Ὀλίγον τί· διότι τὸ Ποσὸν εἰς τοὺς παλαιοὺς, τοὺς Ἰωνικοὺς μάλιστα συγγραφεῖς, ἐσήμαινε τὸ Ὀλίγον, καθὼς ἔτι καὶ τὸ Ὅσον· τοῦ πρώτου παράδειγμα εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἱπποκράτην (Β, περὶ Γυναικείων § 54) « Τὴν « λινόζωστιν ἑψοῦσα ξὺν οἴνῳ ποσῷ ἐσθιέτω ὡς κράμβην » ἤγουν Ἂς βράσῃ τὴν λινόζωστιν μὲ ὀλίγον οἶνον, καὶ ἂς τὴν φάγῃ ὡς λάχανον. (Λινόζωστις (Mercuriale) εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον Παρθενοῦδι, ἢ Σκαρολάχανον). Ὁ Γαληνὸς εἰς τὰς Ἐξηγήσεις λέγει, « Ποσῷ, ὀλίγῳ. » Περὶ τοῦ δευτέρου μαρτυρεῖ ὁ Ἡσύχιος, « Ὅσον, » ὀλίγον. » Οἱ δὲ Ἑβδομήκοντα (Ἡσαΐ. κϛ', 20) εἶπαν καὶ « Μικρὸν » ὅσον ὅσον » τὸ ὁποῖον ἐμιμήθησαν καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς Νέας Διαθήκης (Πρὸς Ἑβρ. ί, 37). Ὡσαύτως καὶ τὸ ἐπίῤῥημα Ποσῶς εἶχε σημασίαν τοῦ Ὀλίγον, ἥτις ἔμεινεν εἰς τὸ ἀρνητικὸν, Οὐδὲ ποσῶς, τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης.

ΤΕΣΣΕΡΑ, κατὰ τὸ πρῶτον ἀντίγραφον, διὰ τοῦ Ε, ὡς λέγομεν καὶ σήμερον Ἰωνικῶς, ἀντὶ τοῦ Τέσσαρα τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου. Τοῦτον τὸν Ἰωνισμὸν ἐφύλαξεν ἡ κοινὴ γλῶσσα καὶ εἰς τὸ Κάμερα (Ἰταλιστὶ Camera), ἀντὶ τοῦ Καμάρα (Λατινιστὶ Camara), Κρεββάτιον ἀντὶ τοῦ Κραββάτιον, ὑποκοριστικοῦ τοῦ Κράββατος (Γαλλιστὶ Grabat), Βελανίδιον (Vélanède), ἀντὶ τοῦ Βαλανίδιον, ὑποκοριστικοῦ τοῦ Βάλανος. Τοιαύτη ἴσως εἶναι καὶ ἡ γραφὴ τῶν προθέσεων εἰς τὸ Ἀνεβαίνω καὶ Κατεβαίνω, ἂν δὲν ἐγεννήθησαν μᾶλλον ἀπὸ τὸ Ἀναιβαίνω καὶ Καταιβαίνω (διὰ τῆς διφθόγγου), ὡς εὑρίσκονται εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς παραδείγματα προθέσεων Ἀπαὶ, Καταὶ, Παραὶ, Ὑπαὶ, ἀντὶ τοῦ Ἀπὸ, Κατὰ, Παρὰ, Ὑπό. Ἔτι καὶ τὴν σήμερον λέγομεν « Ἀπαὶ ποῦ ἔρχεσαι; »

ΔΙΔΟΥΣΙΝ ἢ ΔΙΔΟΥΝ. Σημείωσε πρῶτον, πόσον εἶναι παλαιὰ ἡ βάρβαρος μετάθεσις τοῦ τόνου Δίδουσιν, ἀντὶ τοῦ Διδοῦσιν, ἤγουν ἀπὸ τὴν συζυγίαν τῶν εἰς μι εἰς τὴν βαρύτονον συζυγίαν τῶν εἰς ω. Δεύτερον, τὴν ἴσως ὄχι βάρβαρον συγκοπὴν τοῦ Δίδουν ἀντὶ τοῦ Δίδουσιν· ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγαν εἰς τὸ προστακτικὸν παθητικὸν Τυπτέσθων ἀντὶ τοῦ Τυπτέσθωσαν, καὶ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν Τυπτόντων, ἀντὶ τοῦ Δωρικοῦ Τυπτόντωσαν. Λέγω, τοῦ Δωρικοῦ, διότι, ἐπειδὴ οἱ Δωριεῖς ἔλεγαν Τύπτοντι ἀντὶ

Τύπτουσι, πιθανὸν ὅτι ἔλεγαν καὶ Τυπτόντωσαν, ἀντὶ τοῦ Τυπτέτωσαν, καὶ κοινότερον Τυπτόντω (ὅθεν ἔλαβαν οἱ Λατῖνοι τὴν προςακτικὴν κατάληξιν verberanto). Πιθανώτερον εἶναι, τοῦτο παρὰ τὸ λεγόμενον ἀπὸ τοὺς Γραμματικοὺς, ὅτι τὸ Τυπτόντων, Λεγόντων καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι μετοχαὶ ἐλλειπτικαὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, ἀντὶ τοῦ Ἔςωσαν τῶν τυπτόντων, ἢ τῶν λεγόντων.

ΤΡΑΝΌΝ. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Τρανὸς καὶ Τρανής. Ἡ κυρία καὶ ἀρχικὴ σημασία του, ὡς καὶ τοῦ συνωνύμου Τορὸς, ἦτο, διαπεραστικὸς, ἢ νὰ εἴπω οὕτως, τρυπητικὸς (perçant, ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ percido). Μεταφορικῶς ἐσήμαινεν, ὡς ἐπίθετον τῆς ἀκοῆς, τῆς ὁράσεως, ἢ τῆς φωνῆς, τὸ Σαφὴς, Ἐναργὴς, Καθαρός· ὅθεν Τρανὴ ἀκοὴ (ouie fine), Τρανὴ φωνὴ (voix perçante, Τρανῶς λαλεῖν, (parler haut), Ὁρᾶν (voir clair), καὶ ῥῆμα Τρανόω, ἤγουν ἀναφαίνω, ἀνακαλύπτω, ἐξηγῶ, σαφηνίζω, δείχνω κ. τ. λ. Ἐκ τούτου ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐμετάφερε τὸ ὄνομα εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Μεγάλος, ἐπειδὴ τὰ μεγάλα φαίνονται ἐναργέςερα εἰς τὴν ὄψιν, καὶ ἀκούονται σαφέστερα εἰς τὴν ἀκοήν. Ἀλλ' ὅμως καὶ ταύτης τῆς σημασίας ἔμειναν ἴχνη εἰς τὴν παλαιὰν γλῶσσαν. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Τρανὸν, ἑξαμηνιαῖον πρόβατον, » ἀφοῦ ὀλίγον ἀνωτέρω εἶπε, « Τρανίαν· ΑΥ̓ΛῊΝ ἘΝ ὉΔΩ͂ μεγάλην » εἰς τὸ ὁποῖον οἱ κριτικοὶ δὲν ἐσημείωσαν ἀκόμη τίποτε. Ἴσως ἦτον Οἴκῳ ἀντὶ τοῦ Ὁδῷ. Ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ ἔσφαλαν οἱ ἀντιγραφεῖς καὶ βαρύτερον, ἀντὶ τοῦ, « Τρανίαν, ΑΥ̓ΛΗΣΙΝ Ἢ ὨΔῊΝ μεγάλην. »

Ἀπὸ τὸ ῥῆμα Τρανόω ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ἄχρηστον Τρανίζω, ὅθεν καὶ τὸ σύνθετον τῆς κοινῆς γλώσσης, Ἀνατρανίζω, ἢ καὶ μὲ δύο προθέσεις, Ἀνεντρανίζω (καὶ ὄχι Ἀναντρανίζω) ἤγουν ἀναβλέπω, ἐπειδὴ τὰ ἀναβλεπόμενα ἀπὸ ἀσαφῆ καὶ σκοτεινὰ, γίνονται φανερά. Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἀνατρανίζω, φανερόνω εἰς ἐμαυτὸν τὶ διὰ τῆς ὁράσεως, ἤγουν βλέπω, οἷον (Ἐρωτόκριτ. σελ. 73),

Δὲν θέλει παρὰ μιὰ φορὰ νὰ τὴν ἀνατρανίσῃ·

καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Αὐγάζω (ἤγουν φωτίζω, περιλάμπω) ἐσήμαινε καὶ τὸ βλέπω, οἷον τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Φιλοκτ. 216),

——————— ναὸς
Ἄξενον αὐγάζων ὅρμον.

ΜΟΥΧΡΟΥΤΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τοῦ Μουχρούτιον, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὁ Δουκάγγιος (σελ. 967) γράφει Μουχρόντιον. Εἰς ἄλλο δὲ μέρος (σελ. 779) καὶ ἀπ᾽ ἄλλο σύγγραμμα γράφει Μουχρόντου, ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ Μουχρούτια. Ἀφῆκε τὴν λέξιν ἀνεξήγητον. Ὅτι σημαίνει εἶδος ποτηρίου ἢ οἰνοδόχου ἀγγείου, δὲν εἶναι κάμμία ἀμφιβολία· πόθεν δὲ παράγεται ἢ ἐτυμολογεῖται ἡ βάρβαρος αὕτη λέξις, εἶναι ἄγνωστον, εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον. Κἀνὲν ἀπὸ τὰ ὀνόματα πολλοτάτων εἰδῶν ποτηρίων ὅσα μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Ἀθήναιος (σελ. 466-504) δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀναλογίαν ἢ συγγένειαν μὲ τὸ Μουχρούτιν. Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Μησούριν, παράγεται κατὰ τὸν Δουκάγγιον (*glossar. med. et infim. latinit.* V. Missorium) ἀπὸ τὸ Missorium ἢ Mensorium τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ, τὸ σημαῖνον τὰ τρυβλία ἢ πινάκια τῆς τραπέζης (Ῥωμ. mensa). Πιθανώτερον μὲ φαίνεται, ἀπὸ τὸ Mensura τῶν Ῥωμαίων, ὅθεν τῶν Ἰταλῶν τὸ Misura καὶ τῶν Γάλλων τὸ Mesure, ἤγουν Μέτρον, ἢ Μετρητὴς οἴνου. Ὅλα ταῦτα παράγονται ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Metior, τὸ σημαῖνον τὸ Μετρῶ, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἐγεννήθη, ὡς καὶ τῶν Ὀλλανδῶν τὸ Meten, καὶ τῶν Γερμανῶν τὸ Messen.

Εἰς τὰ προειρημένα εἴδη ποτηρίων τοῦ Ἀθηναίου εὑρίσκεται τὸ Κύπελλον (ὅθεν τὸ Γαλλ. Coupelle), ὑποκοριστικὸν τοῦ Κύπη, εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν Κοῦπα, εἰς τοὺς Λατίνους Cupa (ὅθεν τῶν Γάλλων καὶ τὸ coupe καὶ τὸ cuve), ἀπὸ τοῦ Αἰολικοῦ ἢ Δωρικοῦ Κύπα. Σημειώσεως ἄξιος εἶναι καὶ ὁ Κώθων, διότι σημαίνει ὄχι μόνον εἶδος ποτηρίου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν οἰνοποσίαν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Χίους σήμερον τὸ Γαβάθιον σημαίνει καὶ εἶδος τρυβλίου βαθυλοῦ (Γαβαθὸν τ᾽ ὀνομάζει ὁ Ἡσύχιος, καὶ τὸ ἐξηγεῖ ἁπλῶς τρυβλίον), καὶ τὸν πότον ἢ τὸ συμπόσιον. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν καὶ Κωθωνίζω, εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ οἰνοποτῶ, τὴν ὁποίαν ἐφύλαξε καὶ τῶν Χίων τὸ Γαβαθίζω. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (V, 19) ὠνόμασε καὶ Κωθωνιστήριον, τὸ λεγόμενον σήμερον Γαλλιστὶ Guinguette, ἤγουν τόπον ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου τὰς ἑορτὰς σχολάζει ὁ ὄχλος εἰς τὴν οἰνοποσίαν.

ΣΤΙΧ. 125, Καὶ πίνει τα καὶ ῥεύγεται. Κερνοῦν τον ἄλλον ἕνα.] Σημείωσε τὸ Ῥεύγεται ἀντὶ τοῦ Ἐρεύγεται. Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ ε θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Λασία ἀντὶ τοῦ Ἐλασία (ἤγουν Κωπηλασία), Σμάριον ἀντὶ τοῦ Ἐσμάριον ἀπὸ τὸ Ἐσμὸς, ὁ κοινότερον λεγόμενος

Μελισσώνας καὶ Μελίσσιον (essaim). Τὸ οὐδέτερον τοῦτο εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον, « Μελίσσιον, τὸ σμῆνος. » Ἔχει χώραν πρὸς τούτοις καὶ εἰς τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ προθέσεων, τῆς Ἐν, οἷον Γκρεμνίζω ἀντὶ τοῦ Ἐγκρεμνίζω, ἤγουν εἰς κρημνὸν ὠθῶ καὶ ῥίπτω, καὶ Μπρούμυτα ἀντὶ τοῦ Ἐμπρόμυτα· τῆς Εἰς ἢ Ἐς, οἷον Στὸν, ἀντὶ τοῦ Ἐς τὸν (καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Σκορακίζω ἀπὸ τὸ Ἐσκορακίζω, ἤγουν Ἐς κόρακας πέμπω)· τῆς Ἐπὶ, οἷον Πίμυτα (συνώνυμον τοῦ Ἐμπρόμυτα) ἤγουν Ἐπίμυτα, ἢ Ἐπὶ μύτιν, Πίστομα, ἀντὶ τοῦ Ἐπίστομα, ἢ Ἐπὶ στόμα, μάλιστα δὲ τῆς Ἐξ, οἷον Ξαγοράζω, Ξαγορεύω, Ξακουσμένος, Ξαναβλαστάνω, Ξαναβαπτίζω, Ξαναγράφω, κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ Ἐξαγοράζω, Ἐξαγορεύω, Ἐξακουσμένος, Ἐξαναβλαστάνω, Ἐξαναβαπτίζω, Ἐξαναγράφω.

ΚΕΡΝΟΥΝ. Ἀντὶ τοῦ Κερνῶσιν, ἀπὸ τὸ Κερνῶ συνῃρημένον τοῦ Κερνάω, ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Κιρνάω, Κιρνῶ. Τὸ Κερνῶ εἶναι ἀναλογώτερον τοῦ Κιρνῶ, ἐπειδὴ παράγεται ἀπὸ ἁπλούστερον ἄλλο ῥῆμα τὸ Κεράω, ὁ μέλλων Κεράσω, ἀπὸ τὸ Κέρας, διότι ἀπὸ κέρατα ἦσαν τῶν παλαιῶν τὰ ποτήρια (Ἀθην. XI, σελ. 476)· φαίνεται δὲ ἡ παραγωγὴ καὶ ἀπὸ τὸ Κεραννύω ἢ Κεράννυμι, καὶ ἀπὸ τὸ Κέρνις ἢ Κέρνον, τὸ ὁποῖον ἐξηγοῦν Κρατῆρα μυστικόν.

ἌΛΛΟΝ ἛΝΑ. Τὸ ν τοῦ Ἄλλον εἶναι ἐφελκυστικὸν εἰς ἀποφυγὴν τῆς χασμωδίας. Τὸ Ἕνα, βάρβαρον, ἀντὶ τοῦ Ἕν. Εἰς τὰς ἀντωνυμίας προστίθεται ὅλη συλλαβὴ, ἡ Να, οἷον Ἐμένα, Ἐσένα ἢ Σένα, λείψανον τῶν παλαιῶν δωρικῶν ἀντωνυμιῶν, περὶ τῶν ὁποίων, καθεξῆς.

ΣΤΊΧ. 126, Καὶ παρευθὺς ὑπόδημαν ἐπέρνει καὶ πετζόνει.] ΔΓ,

« Καὶ παρευθὺς ὑπόδημα ἐγείρει καὶ πετζώνει. »

ΠΑΡΕΥΘΥΣ. Ἀπὸ τὴν Παρὰ πρόθεσιν καὶ τὸ Εὐθὺς ἐπίῤῥημα. Λέγομεν Εὐθὺς, ὡς οἱ παλαιοὶ, καὶ Παρευθὺς, ὡς ἔλεγεν ὁ παρακμάζων Ἑλληνισμός.

ὙΠΟΔΗΜΑΝ. Σημείωσε καὶ πάλιν τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ ν. Ὑπόδημα σημαίνει γενικῶς τὸ κάλυμμα τῶν ποδῶν, εἰδικῶς εἰς ἡμᾶς σήμερον τὸ Τζαγγίον (botte)· παράγεται ἀπὸ τὸ Δέω, διότι οἱ παλαιοὶ τὰ ἔδεναν εἰς τοὺς πόδας· ὅθεν ἔλεγαν, Ὑποδεῖται, ἤγουν βάλλει τὰ ὑποδήματά του, καθὼς ἐξ ἐναντίας Ὑπολύεται, ὅταν

τὰ ἐκβάλλῃ. Ἐκ τούτων ἐγεννήθη τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Ἐξυπόλυτος καὶ Ἐξυπόδητος ἢ Ἐξυποδημένος, τὸν ὁποῖον ἐκεῖνοι ὠνόμαζον Ἀνυπόδητον.

ἘΠΈΡΝΕΙ. Τὸ Ἐγείρει τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, ἂν δὲν ἔσφαλ' ὁ ἀντιγραφεὺς, ἢ εἶναι ἀμεταβάτως, ἀντὶ τοῦ Ἐγείρεται, καθὼς εὑρίσκονται καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς καὶ εἰς ἡμᾶς, οἷον τὸ Μεταβάλλει κ. τ. λ. εἰς ἐκείνους, τὸ Κινεῖ κ. τ. λ. εἰς ἡμᾶς· ἢ ἦτο συνώνυμον τοῦ Ἐπέρνει, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πιθανώτερον· διότι καὶ αὐτὸ τὸ Ἐπέρνει ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Ἐπαίρει τῶν παλαιῶν, ἤγουν ἀπὸ τῆς γῆς αἴρει, ἐγείρει, ἢ σηκόνει, καὶ ἀκολούθως λαμβάνει εἰς χεῖρας. Τούτου ἡ γένεσις μαρτυρεῖται μάλιστα ἀπὸ τὸν ἀόριστον Ἐπῆρα (ἀπαραλλάκτως ὅμοιον μὲ τὸν παλαιὸν ἀόριστον τοῦ Ἐπαίρω) καὶ τὸν μετοχικὸν παθητικὸν παρακείμενον Ἐπαρμένος (καὶ χυδαιέστερον Παρμένος) ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Ἐπηρμένος. Ὁ μέσος ἐνεστὼς, Ἐπαίρομαι ἐφυλάχθη σῶος, καὶ σημαίνει εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, τὸ Ὑπερηφανεύομαι, φαντάζομαι, καυχῶμαι, οἷον Ἐπαίρεται εἰς τὸν πλοῦτον, εἰς τὸ γένος του, καθὼς κάμνουν ὅσοι δὲν ἔχουν ἄλλα προτερήματα παρὰ μόνα ταῦτα, ἤγουν οἱ κακῶς ἀναθραμμένοι· καὶ Ἔπαρσις ἡ ὑπερηφανία. Λέγομεν καὶ μὲ διπλῆν πρόθεσιν Ἐξεπαίρομαι (χυδ. Ξεπέρνομαι) καὶ Ἐξεπαρμένος (enflé d'orgueil) καὶ Ἐξέπαρσις. Ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν εἰς τὸ Ἐπέρνω, ἢ μᾶλλον Ἐπαίρνω πιθανὸν ὅτι ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὸ ἄχρηστον Ἄρνω, ὅθεν τὸ Ἀρνύω ἐνεργητικὸν ῥῆμα συγγενὲς καὶ συνώνυμον τοῦ Αἴρω, καὶ τὸ μέσον Ἄρνυμαι, τὸ Λαμβάνω, ἢ ἐπιθυμῶ νὰ λάβω (Ἰλιάδ. Χ, 159),

—— ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον, οὐδὲ βοείην
Ἀρνύσθην ——

» ἐπειδὴ δὲν ἔπερναν, ἢ δὲν ἔμελλαν νὰ ἐπάρωσι (ἂν ἐνίκων), οὔτε » σφακτὸν, οὔτε βωδίου δέρμα. » Ἐκ τούτου καὶ ἡ Μισθαρνία, ἤγουν ἡ Μισθοληψία, ἣ ὡς ἐξηγεῖ ὁ Ἡσύχιος « ἡ ἐπὶ μισθῷ γινομένη ἐργα» σία » καὶ ὁ Μισθαρνὴς, ὁ μισθὸν λαμβάνων, ὁ μισθωτὸς ἐργάτης, τὸν ὁποῖον τινὲς σήμερον ὀνομάζουν Μίσθαργον, ἢ κατὰ τροπὴν τοῦ ν εἰς τὸ γ, ἢ ἀπὸ τὸ Μισθὸς καὶ Ἔργον, κατὰ τροπὴν τοῦ

ξ εἰς τὸ α, ὡς καὶ τὸ Ξάργου καὶ Ξαργοτοῦ (ἀπὸ τὸ Ἐξ ἔργου), ἤγουν Ἐξεπίτηδες, περὶ τοῦ ὁποίου Ἴδε τὰς ἑξῆς (στίχ. 152), καὶ τὰς ἄλλου (Προδρ. Ἑλλ. Βιβλ. σελ. 283) καταχωρισθείσας σημειώσεις.

ΠΕΤΖΌΝΕΙ. Ὡς ἀπὸ τὸ Χρυσὸς, γίνεται τὸ Χρυσόω, καὶ μὲ τὴν προσθήκην τοῦ ν Χρυσόνω, οὕτως ἀπὸ τὸ Πέσκος (ἴδ. ἀνωτέρω σελ. 94) γίνεται τὸ Πεσκόω, ὅθεν τὸ Πετζόνω. Ἐκ τούτου πρέπει νὰ διορθωθῇ καὶ ὁ Λεξικογράφος (Bekker, *Anecdot. Græc.*, vol. I, pag. 422), ὁ λέγων « ἈΠΈΣΚΗ, γυμνὰ θήκης τόξα » μὲ μόνην τοῦ τόνου τὴν μετάθεσιν ἈΠΕΣΚῊ, πληθυντικὸν τοῦ οὐδετέρου Ἀπεσκὲς, γυμνὸν τοῦ πέσκους, ἤγουν τῆς ἀπὸ πετζίον σκευασμένης θήκης. Ἡ αὐτὴ τοῦ τόνου κακὴ θέσις εἰσεχώρησε καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον. Ἴδε καὶ τὸ Λεξικὸν τοῦ Σνεϊδέρου (λέξ. Ἀπεσκές).

ΣΤΊΧ. 127, Ὄνταν δὲ πάλιν, Βασιλεῦ, γέματος ὥρα φθάσῃ.] ΔΓ

Ὅταν δὲ πάλιν, Δέσποτα, γεύματος ὥρα φθάσῃ.

ὌΝΤΑΝ.] Ἀντὶ τοῦ Ὅταν. Οὕτω καὶ τὸ Ὅτε εἰς τὸν Ἐρωτόκριτον γράφεται πολλάκις Ὄντε, καὶ μὲ ἐφελκυστικὸν δεύτερον ν Ὄντεν. Τὸ ἐβαρβάρισαν καὶ κατ' ἄλλους τρόπους οἱ χυδαῖοι, λέγοντες Ὄντας, καὶ συνθέτως Ἀφόντης καὶ Ἀπόντης, ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Ἐξότε. Δὲν εἶναι βάρβαρον οὐδὲ τὸ Ἀφότε ἢ Ἀπότε.

ΓΈΜΑΤΟΣ. Οὕτω καὶ σήμερον χωρὶς τοῦ υ οἱ χυδαῖοι, Γέμα ἀντὶ τοῦ Γεῦμα, ὡς λέγουν καὶ Γνέμα (μὲ τὸ δίγαμμα) ἀπὸ τοῦ Νεῦμα, καὶ Ἀτὸς (εἰς τὸ Ἀτός μου, moi-même), ἀντὶ τοῦ Αὐτὸς, καὶ οἱ Χῖοι, Ἀπατά (à propos), ἀντὶ τοῦ Ἀπ' αὐτά. Τοιαύτη ἔκθλιψις τοῦ υ ἔγινε καὶ εἰς τῶν παλαιῶν τὸν Ἀτὰρ σύνδεσμον, ταυτόσημον τοῦ Αὐτάρ. Τὸ Αὐτίον τῆς σημερινῆς γλώσσης εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἄτον. « Ἄτα, ὦτα. Ταραντῖνοι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον εὑρίσκομεν ἀκόμη « Ἀτάλλει... σκιρτᾷ » καὶ « Αὔταλεν » ἐσκίρτα. »

ΦΘΆΣῌ. Οὕτως ἔγραψα (ἀντὶ τοῦ Φθάσει), διὰ τὸ Ὅταν.

ΣΤΊΧ. 128, Ῥίπτει τὸ καλαπόδιν του, ῥίπτει καὶ τὸ σανίδιν.] Ἀντὶ τοῦ ἑνὸς τούτου στίχου τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει δύο, τοὺς ἑξῆς:

Ῥίπτει τὸ καλαπόδιν του, ῥίπτει καὶ τὸ σανίδιν,
Καὶ τὸ σουβλὶν, καὶ τὸ σμιλὶν, καὶ τὰ σφικόματά του.

ΚΑΛΑΠΟΔΙΝ. Ἀπὸ τὸ Καλαπόδιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Καλάπους (ἢ Καλόπους), ἀπὸ τὸ Κᾶλον (τὸ ξύλον) καὶ Ποῦς, ἤγουν ξύλινον ποδάριον, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ ὑποδηματουργοὶ ἢ σκυτοτόμοι. Ἐπροκρίθη ἴσως ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους ἡ διὰ τοῦ ᾱ γραφὴ, Καλάπους, διὰ νὰ τὸ διακρίνωσιν ἀπὸ τὸ Καλόπους, τὸ ὁποῖον ἐδύνατο νὰ σημάνῃ τὸν ἔχοντα καλὰ ποδάρια. Εἰς ἡμᾶς σήμερον, ἢ μᾶλλον εἰς τοὺς δεισιδαίμονας ἡμῶν, ὁ Καλοπόδαρος ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν Ἀγαθὸν οἰωνὸν τῶν παλαιῶν. Οὕτως ὀνομάζομεν, παραδείγματος χάριν, τὸν κατὰ τύχην ἀπαντήσαντα ἢ ἐλθόντα πρὸς ἡμᾶς, μικρὸν πρὸ τινὸς εὐτυχήματος, Καλοπόδαρον (de bon augure), ὡς ἐξεναντίας Κακοπόδαρον, τὸν ἐλθόντα εἰς καιρὸν ἐπικειμένης ἢ μελλούσης συμφορᾶς· καὶ Καλὸν ἢ κακὸν ποδαρικὸν, τὴν τοιαύτην σύμπτωσιν. Τοῦτο μὴ νοήσας ὁ Στέφανος (Θησαυρ. Ἑλλην. γλ. Β, σελ. 36) ἐνόμισε σφαλμένον τὸν τόπον ἐκεῖνον τοῦ σχολιαστοῦ τοῦ Ἀριστοφάνους (Ὄρν. 722), ὅπου ἐξηγῶν ἀπὸ τὴν κοινὴν γλῶσσαν τὸ « Θεράποντ' ὄρνιν » τοῦ Κωμικοῦ, λέγει, « Ἐπεὶ πολλάκις εἰώθαμέν » τινας τῶν θεραπόντων καλόποδας λέγειν καὶ καλοιωνίστους. » Ὁ Κυστέρος ἔσφαλεν ἔτι πλέον· ὄχι μόνον δὲν ἐκατάλαβε τὸν σχολιαστὴν, ἀλλ' ἐνόμισε τὸν τόπον παράλληλον μὲ ἄλλον τοῦ αὐτοῦ σχολιαστοῦ (Νεφ. 347) ἀληθῶς σφαλμένον « Ἀγρίους δὲ καὶ ΚΑΛΟΠΟΔΙΩΚΤΑΣ... » τοὺς παιδεραστάς, » τοῦ ὁποίου ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι ΚΑΛΟΠΑΙΔΟΔΙΩΚΤΑΣ, ἤγουν τοιούτους, ὁποῖοι εἶναι τὴν σήμερον οἱ ἄγριοι καὶ τῶν καλῶν παίδων διῶκται τύραννοι τῆς Ἑλλάδος (ἴδ. Κυστέρου τὰς εἰς τὸν Ἀριστοφάν. Νεφ. 347, καὶ Σουΐδαν λέξ. Ἀγρίους, σημειώσεις). Ἡ πλάνη τοῦ καλοῦ ἢ κακοῦ ποδαρικοῦ βλέπεις ὅτι ἐκυρίευε καὶ εἰς τοὺς προγόνους ἡμῶν Ἕλληνας, ἐπειδὴ τὸ « Θεράποντ' ὄρνιν » ὁ σχολιαστὴς ἐξηγεῖ ἀπὸ τὴν συνήθειαν τοῦ καιροῦ του (καὶ τὸ ἐξηγεῖ καλὰ), Ὑπηρέτην καλοπόδαρον, ἢ κακοπόδαρον, ἤγουν ὑπηρέτην, τοῦ ὁποίου ἡ στοίχησις καὶ πρώτη ἔμβασις εἰς τοῦ δεσπότου συμπίπτει μὲ καμμίαν εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν τοῦ οἴκου. Παραδείγματος χάριν, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀφοῦ μισθώσῃ τὶς ὑπηρέτην, συμβαίνει τοῦ υἱοῦ του ὁ θάνατος· καὶ ἀντὶ νὰ τὸν ἀποδώσῃ εἰς τὴν φύσιν, ἀντὶ νὰ εἴπῃ, « Ἀπέθανε, » διότι ἦτο θνητὸς » μισεῖ τὸν ταλαίπωρον ὑπηρέτην ὡς κακοπόδαρον, ἤγουν ὡς αἴτιον τοῦ θανάτου τοῦ τέκνου του. Τοιαύτη εἶναι ἡ Λογικὴ τῶν ἀπαιδεύτων καὶ χυδαίων ἀνθρώπων, « Τοῦτο μετὰ τοῦτο » ἄρα διὰ τοῦτο. » Ἡ αὐτὴ δεισιδαιμονία ἐκυρίευε καὶ τοὺς Ἑβραίους.

Πρὶν ἐμβῶ εἰς τὸν οἶκόν σου (λέγει πρὸς τὸν Λάβαν ὁ Ἰακὼβ) τὰ ὑπάρχοντά σου ἦσαν ὀλίγα· καὶ τώρα αὔξησαν, καὶ σ' εὐλόγησεν ὁ Θεὸς διὰ τὸ ποδαρικόν μου· « Μικρὰ γὰρ ἦν ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ· » καὶ ηὐξήθη εἰς πλῆθος, καὶ εὐλόγησέ σε κύριος ὁ Θεὸς ἐπὶ τῷ ΠΟΔΙ » μου (Γενέσ. λ', 30). » Ὅτι δὲ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπίστευαν καλὸν καὶ κακὸν ποδαρικὸν φαίνεται ἀπὸ τὸν Ἀπούλειον (Μεταμορφ. ϛ', σελ. 127) Pessimo pede domum nostram accedit, « Χειρίστῳ ποδὶ εἰς τὸν » ἡμέτερον οἶκον εἰσέφρησεν. » Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ Dextro pede « Δεξιῷ ποδὶ » τοῦ Πετρωνίου (Σατυρικ. κεφ. λ').

ΣΑΝΙΔΙΝ. Σανίδιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Σανὶς, ἴδος.

ΣΟΥΒΛΙΝ. Σουβλίον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Σοῦβλα, τὸ ὁποῖον παράγεται ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Subula· τοῦτο δὲ οἱ Λατῖνοι γραμματικοὶ ἐξήγησαν μὲ διαφόρους ἐτυμολογίας, ὅλας, ἂν δὲν πλανῶμαι, ἀπιθάνους. Νομίζω ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐσχημάτισαν τὸ Subula (Γαλλ. alêne) ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Ὀβελὸς, προσθέτοντες τὸ σ, καθὼς καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις, οἷον Sol ἀπὸ τὸ Ἥλιος, Sum ἀπὸ τὸ Εἰμί.

ΣΜΙΛΙΝ. Σμιλίον, καὶ κοινότερον Σμιλάκιον (ἀπὸ τὸ θηλυκὸν Σμίλη, εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν Σμίλα), κοπτικὸν ἐργαλεῖον τοῦ σκυτοτόμου, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Πλάτωνα (Α. Ἀλκιβ. σελ. 129) « Ὥσπερ σκυτο- » τόμος τέμνει που τομεῖ καὶ σμίλῃ καὶ ἄλλοις ὀργάνοις· » ὅπου ὁ σχολιαστὴς διακρίνει τὴν σμίλην ἀπὸ τὸν τομέα. « Τομεύς ἐστιν ἐργα- » λεῖον τὴν βάσιν ἔχον κυκλικήν· σμίλη δὲ ἡμικυκλικήν. » Ὁ τομεὺς εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον Κοπίδιον (tranchet), ὑποκοριστικὸν τοῦ Κοπὶς, συνωνύμου τῆς μαχαίρας.

ΣΦΗΚΟΜΑΤΑ. Οὕτω πρέπει νὰ γράφεται διὰ τοῦ η ἀπὸ τὸ ῥῆμα Σφηκόω, ἤγουν στέλλω, συμμαζεύω, συνδεσμεύω καὶ συσφίγγω, ἀπὸ πλατὺ εἰς στενὸν συνάγω· ἀπὸ τὴν Σφῆκα τὴν κοινῶς Σφήκαν, τῆς ὁποίας τὸ μέσον τοῦ σώματος εἶναι συνεσφιγμένον καὶ λεπτόν. Ταύτην τὴν σημασίαν ἔχει τὸ (Ἰλιάδ. ρ', 52),

Πλοχμοί θ', οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο.

Ἀλλὰ τί εἶναι τοῦ σκυτοτόμου τὰ σφηκώματα; ὁ Πολυδεύκης καταριθμεῖ ἐργαλεῖα σκυτοτομικὰ, Τομέα (ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν τοῦ Πλάτωνος), Σμίλην, Καλάποδα, Χηλεύματα καὶ Ὀπήτιον. Εἰς ἄλλο μέρος κρίνει, καθὼς καὶ ὁ Ἡσύχιος (λέξ. Χηλεύσεις),

ὡς συνώνυμα τὸ Χήλευμα καὶ τὸ Ὀπήτιον. Τοῦτο ὅμως εἶναι χωρὶς ἀμφιβολίαν τὸ Σουβλίον, οὕτως ὀνομασθὲν ἀπὸ τὰς Ὀπάς, ἤγουν τὰς τρύπας, τὰς ὁποίας κάμνει. Ὁ Τομεὺς εἶναι, ὡς εἶπα, τὸ Κοπίδιον· ἡ Σμίλη καὶ ὁ Καλάπους, ἐξηγήθησαν. Τὸ Σφήκωμα, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, σημαίνει Πύκνωμα καὶ Δεσμόν. Ἴσως λοιπὸν καὶ τὸ Σφήκωμα τοῦ Προδρόμου σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Χήλευμα τοῦ Πολυδεύκους, ἢ Χήλωμα, παράγωγον τοῦ Χηλόω. Ὁ Ἡσύχιος λέγει· « Κεχήλωμαι, » πόδας δέδεμαι, συνέῤῥαμαι τοὺς πόδας· χηλεύειν γὰρ τὸ ῥάπτειν... » καὶ χήλευμα τὸ σπαρτίον κ. τ. λ. » Ὅπως ἂν ἦναι, πιθανὸν ὅτι τὸ Σφήκωμα, σημαίνει ὅ,τι οἱ σκυτοτόμοι μας σήμερον ὀνομάζουν Κατόχιον (tire-pied), λέξιν, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Δουκάγγιος ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Μοχλὸς (verrou), ὁ δὲ Σομαυέρας διὰ τοῦ Ἰταλικοῦ staffa (l'étrier).

ΣΤΙΧ. 129, Καὶ λέγει τὴν γυναῖκά του, ΚΥΡΑ' ΚΑΙ' θὲς τραπέζιν.] ΔΓ, ΚΕΡΑ' ΜΟΥ, θὲς κ. τ. λ.

ΛΕΓΕΙ ΤΗ'Ν ΓΥΝΑΙ͂ΚΑ' ΤΟΥ. Σημείωσε πάλιν τὴν σύνταξιν τοῦ Λέγει μὲ αἰτιατικὴν (ἐλλειπτικῶς τῆς προθέσεως), ἀντὶ τοῦ Λέγει εἰς, ἢ πρὸς τὴν γυναῖκά του, ἢ ἀντὶ τῆς δοτικῆς τῶν παλαιῶν, Λέγει τῇ ἑαυτοῦ γυναικί.

ΓΥΝΑΙ͂ΚΑ, ἔγραψα ἀντὶ τοῦ Γυναίκαν. Ἀφοῦ ὁ βαρβαρισμὸς μετέβαλε τὰς αἰτιατικὰς τῶν θηλυκῶν περιττοσυλλάβων εἰς ὀνομαστικὰς ἰσοσυλλάβους, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 48), ἀκόλουθον ἦτο νὰ προσθέσῃ εἰς τὰς αἰτιατικὰς τὸ ν̄ διὰ νὰ τὰς διακρίνῃ ἀπὸ τὰς ὀνομαστικάς, Ἡ γυναίκα, Τὴν γυναίκαν, καθὼς Ἡ ἡμέρα, Τὴν ἡμέραν.

ΚΥΡΑ', ἢ ΚΕΡΑ'. Κυρά, Ἀντὶ τοῦ Κυρία. Περὶ τῆς τοιαύτης βαρβάρου συγκοπῆς, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 47). Τὸ Κερὰ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου εἶναι δεύτερος βαρβαρισμὸς, ἔτι καὶ νῦν εἰς χρῆσιν. Τοιαύτην τροπὴν τοῦ ῡ εἰς τὸ ε̄ ἔπαθε καὶ ὁ Μέρμηκας ἢ Μέρμηγκας ἀπὸ τὸ Μύρμηξ, καὶ τὸ Ἄχερα ἀπὸ τὸ Ἄχυρα. Ὡς τὸ Κυρὰ εἶναι συγκοπὴ τοῦ Κυρία, οὕτω καὶ τὸ Κυρὸς, ἐσυγκόπη ἀπὸ τὸ Κύριος. Εἶναι καὶ τὰ δύο τιμητικαὶ προσαγορεύσεις· τὴν πρώτην μεταχειριζόμεθα λαλοῦντες πρὸς γυναῖκα· τὴν δευτέραν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Γραικορωμαῖοι πρὸς ἄνδρα, ἀντὶ τῆς ὁποίας σήμερον ἔχομεν τὸ ὁλόκληρον Κύριος, ἢ τὸ ἀποκομμένον Κύρ. Ἐκεῖνοι ἔλεγαν Τοῦ κυροῦ Ἰωάννου, ἡμεῖς δὲ Τοῦ κὺρ Ἰωάννου. Ἔχομεν ἔτι συγκομμένον ἀπὸ τὸ Κύριος, τὸ Κῦρις· ἀλλὰ τοῦτο ἐσήμαινεν εἰς ἐκείνους τὸν Κύριον, εἰς ἡμᾶς δὲ

σημαίνει τὸν πατέρα· σημασίαν ἥτις εὑρίσκεται καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς, ὡς ἐδείχθη ἀλλοῦ (σημ. εἰς τὸν Ἰσοκράτ. σελ. 164)· Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι καὶ σεμνὸν καὶ δίκαιον, τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς. Τὸ δὲ πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους, ἔλαβεν ἀρχήν, ἀφοῦ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ εἰς αὐτοὺς ὑποταχθέντες Ἕλληνες ἔχασαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀρετήν· μὴν ἔχοντες πλέον τὸν ἀληθινὸν τοῦ ἀνθρώπου στολισμὸν, ἄρχισαν νὰ καλλωπίζωνται μὲ ἐπιθέτους στολισμούς· μὴν ἔχοντες ἐλευθερίαν, ὠνομάζοντο Κύριοι· στερημένοι ἀπὸ εὐγένειαν, δόξαν καὶ τιμὴν, Εὐγενέστατοι, Ἐνδοξότατοι, καὶ Τιμιώτατοι· ἀπὸ σοφίαν, Λογιώτατοι, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὁ Ἐπίκτητος, ὅστις ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Νέρωνος, καὶ τοῦ Δομιτιανοῦ, ἤγουν εἰς καιρὸν ὅτε ἡ δουλοπρέπεια καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκμήν της, ἔλεγεν (Ἐγχειρίδ. XL) « Αἱ γυναῖκες εὐθὺς ἀπὸ τεσσα- » ρεσκαίδεκα ἐτῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ΚΥΡΙΑΙ καλοῦνται. Τοιγαροῦν, » ὁρῶσαι, ὅτι ἄλλο μὲν οὐδὲν αὐταῖς πρόσεστι, μόνον δὲ συγκοιμῶνται » τοῖς ἀνδράσιν, ἄρχονται καλλωπίζεσθαι, καὶ ἐν τούτῳ πάσας ἔχειν » τὰς ἐλπίδας. Προσέχειν οὖν ἄξιον, ἵνα αἴσθωνται, διότι ἐπ' οὐδενὶ » ἄλλῳ τιμῶνται, ἢ τῷ κόσμιαι φαίνεσθαι καὶ αἰδήμονες. » Ὁ Ἐπίκτητος ἐφώναζε ταῦτα πρὸς τὰς Κοκώνας τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' αἱ Κοκῶναι δὲν ἐδιορθώθησαν, καὶ οἱ νεανίσκοι κατεστάθησαν καὶ ἀπὸ τὰς Κοκώνας ἔτι θηλυπρεπέστεροι καὶ γελοιότεροι.

ΣΤΙΧ. 130, Καὶ πρῶτον μισὸν ἐκζεστὸν, δεύτερον τὸ σφουγγάτον.] ΔΓ,

Καὶ πρῶτον θὲς τὸ ἐκζεστὸν, καὶ τότε τὸ σφουγγάτον.

ΜΙΣΟΝ. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ λέξις εἶναι Λατινική· ὅθεν ἔπρεπε νὰ γραφῇ Μισσὸν ἢ Μῖσσον Missus, ἀπὸ τὸ Mittere, τὸ σημαῖνον κυρίως, Ἀφίνω, καὶ δεύτερον, Θέτω· διότι ὅστις θέτει τὶ, τὸ ἀφίνει καὶ τὸ ἀπολύει ἀπὸ τὰς χεῖράς του. Ἀπὸ τὴν πρώτην σημασίαν ἐγεννήθη ἡ βάρβαρος τῶν Δυτικῶν χριστιανῶν λέξις Missa, ἡ Λειτουργία, διότι μετὰ τὸ ἀποστολοευάγγελον ἀπέλυαν καὶ ἀπέπεμπαν ἔξω τοὺς κατηχουμένους, ἤγουν τοὺς ἔτι ἀβαπτίστους, μὲ τοῦτα τὰ λόγια, Ite, missa est, « Ἀπέλθετε· ἀπόλυσίς ἐστιν » ἀντὶ τῶν ὁποίων εἰς ἡμᾶς εἶναι τὸ « Ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε, μήτις τῶν κατηχουμένων. » Ἀπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν προῆλθε καὶ ἡ ἔτι βαρβαρωτέρα τῆς κοινῆς

ἡμῶν γλώσσης λέξις, Μισσεύω, ἤγουν Ἀπέρχομαι, Ἀποδημῶ, διότι οἱ ἀπερχόμενοι, ἀποπέμπονται καὶ ἀπολύονται, ἢ ὡς δοῦλοι ἀπὸ κυρίους, ἢ ὡς φίλοι ἀπὸ φίλους. Καὶ ὄνομα ἐκ τούτου ὁ Μισσευμὸς καὶ τὸ Μίσσευμα, ὄχι τὸ Μισέματον, καθὼς γράφει ὁ Δουκάγγιος (σελ. 938) πλανηθεὶς ἀπὸ τὸν βάρβαρον σχηματισμὸν τῆς γενικῆς Μισεμάτου, ἀντὶ τοῦ Μισσέματος ἢ Μισσεύματος. Ἀπὸ τὴν δευτέραν σημασίαν ἐγεννήθη εἰς τὸν παρακμάζοντα λατινισμὸν τὸ Missus (ἐλλειπτικῶς τοῦ Cibus), καὶ εἰς τὸν Γραικορωμαϊσμὸν ὁ Μίνσος ἢ Μίσος (ὅθεν τῶν Γάλλων τὸ Mets, καθὼς ἀπὸ τὸ mittere τὸ Mettre), τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅ,τι φέρεται καὶ τίθεται εἰς τὴν τράπεζαν, διὰ βρῶσιν, ἤγουν ὅσα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ Ἐπιτραπεζώματα, Παραθέσεις, καὶ μετοχικῶς Παρατιθέμενα, οἱ Λατῖνοι εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς γλώσσης των Fercula, ἀπὸ τὸ Φέρω ῥῆμα, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτοὶ ἀπαραλλάκτως Fero λέγουσι. Γράφε λοιπὸν εἰς τὸν Πρόδρομον,

Καὶ πρῶτον μίσον ἔκζεστον, δεύτερον τὸ σφουγγάτον,

παροξυτόνως, ὡς τὸ ἔγραψε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 952). Πρῶτον μίσον εἶναι premier mets, ἢ μᾶλλον premier service, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Πρῶτον θὲς, ὅπου τὸ Θὲς δὲν εἶναι προςακτικὸν ἀπὸ τὸ Τίθημι, ὡς εἰς τὸν πρὸ τούτου ςίχον (129), ἀλλ' ἀπαρέμφατον ὀνοματικὸν, Πρῶτον θέμα, Πρώτην θέσιν (premier service) ἀπ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῶν ἀπαρεμφάτων περὶ τῶν ὁποίων ἐλάλησα μακρότερον ἀλλοῦ (Πλουτάρχ. Β, Μέρ. 3, Αὐτοσχ. ςοχ. σελ. νή — ξά).

ἘΚΖΕΣΤΌΝ. Προπαροξυτόνως, Ἔκζεςον (ἀπὸ τὸ Ἐκζέω) εἶναι τὸ λεγόμενον τὴν σήμερον Βραςὸν (bouilli), ἀπὸ τὸ Βράζω.

ΣΦΟΥΓΓΆΤΟΝ. Ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 193) ἀνέγνωσε κακῶς, ΦΟΥΣΚΆΤΟΝ. Σώζεται καὶ τὴν σήμερον ἡ λέξις Σφουγγάτον (omelette), σημαίνουσα αὐγὰ ἀναδευμένα καὶ τηγανισμένα, διότι ὁμοιάζουν τὸ Σπογγάριον (ὑποκοριςικὸν τοῦ Σπόγγος) τὸ ὁποῖον προφέρομεν διὰ τοῦ φ καθὼς καὶ οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγαν τὸν Σπόγγον, Σφόγγον, καὶ τὸν Ἀσπάραγον, Ἀσφάραγον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἡ τροπὴ τοῦ ο εἰς τὴν δίφθογγον ου, ἥτις θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Κουκ-

κίον· ἀπὸ τὸ Κόκκος, καὶ τὸ Κούβακας ἀπὸ τὸ Κόαξ, καὶ τὸ Κουλούρα ἀπὸ τὸ Κολύρα, καὶ εἰς ἄλλα πολλά, εἶναι βαρβαρισμὸς, ἢ ἴσως λείψανον τῆς ἀρχαίας προφορᾶς τοῦ ο στοιχείου τῆς αὐτῆς μὲ τὴν δίφθογγον. Περὶ δὲ τῆς καταλήξεως εἰς ατον καὶ ατος, εἰς ὅσα εἶπα ἀνωτέρω (σελ. 43) προσθέτω τοῦτο μόνον ἐδῶ, ὅτι τινὰ ἀπὸ τὰ λήγοντα εἰς atus λατινικὰ ὀνόματα, ὅσα μάλιστα δὲν εἶναι μετοχικὰ, σημαίνουν τὰ διὰ τοῦ ὀξυτόνου ωτος τῶν Ἑλλήνων. Παραδείγματος χάριν τὸ Ovatus εἶναι τὸ Ὠωτὸς, ἤγουν εἰς σχῆμα Ὠοῦ κατασκευασμένος, τὸν ὁποῖον καὶ Ὠάτον βαρβάρως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι (Δουκάγγ. σελ. 1788). Σημαίνει ἀκόμη καὶ τὸν ἔχοντα αὐγὰ, οἷον Κέφαλος αὐγάτος (Δουκάγγ. σελ. 151), ὁ σήμερον λεγόμενος Αὐγωμένος. Ὡσαύτως ὁ Λεπιδωτὸς, ἤγουν ὁ ἔχων λεπίδας ἢ λέπια, ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς Λατίνους Squamatus (οἷον, βαρβάρως, Λεπιδάτος, couvert d'écailles) ἀπὸ τὸ Squama, τὸ σημαῖνον Λεπίδα. Κατ' ἀναλογίαν καὶ τὸ Σφογγάτον ἤθελ' εἶσθ' ἑλληνικώτερον, Σφογγωτὸν, ἐπειδὴ παρομοιάζει τὸν Σπόγγον.

ΣΤΊΧ. 131 — 132. Καὶ τρίτον τὸ ἀκριόπαστον ὀφθὸν ἀπὸ μερίου, Καὶ τέταρτον μονόκυθρον· πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ.] Ἀντὶ τῶν δύο στίχων, τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει μόνον ἕνα τὸν ἑξῆς:

Καὶ τρίτον τὸ ἀκρόπαστον, πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ.

ἈΚΡΙΌΠΑΣΤΟΝ, ἢ ὀρθώτερον ἐκ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ἈΚΡΌΠΑΣΤΟΝ. Λείπει ἡ λέξις ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον, ἴσως διότι εἶναι Ἑλληνική. Ἀκρόπαστον ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ τὸ ὀλίγον ἢ τὸ πρὸ μικροῦ ἁλατισμένον ὀψάριον ἢ κρέας, τοῦ ὁποίου ἑπομένως τὸ ἅλας δὲν ἐπέρασεν ἀκόμη εἰς τὸ βάθος, οἷον (παρὰ Ἀθην. III σελ. 119),

Μενδήσιος θ' ὡραῖος ἀκρόπαστος εὖ,
Ξανθαῖσιν ὀπτὸς κέφαλος ἀκτῖσιν πυρός·

τὸ τοιοῦτον παστὸν ὠνομάζετο καὶ Ἡμιτάριχον, καὶ Ἡμίνηρον τάριχον. Ἐδῶ ὁ Πρόδρομος νοεῖ κρέας παστὸν, ἢ τοὐλάχιστον ὀλιγαλατισμένον.

ὈΦΘΌΝ. Ἤγουν ὀπτόν. Σημείωσε τὴν βάρβαρον τροπὴν τοῦ π εἰς τὸ φ, ἡ ὁποία ἐκυρίευσε καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις, εἰς ὅσας μάλιστα

μετὰ τὸ π ἀκολουθεῖ τὸ τ, οἷον Βαφτίζω, Ἑφτὰ, Φταίω, Φτενὸς (ὁ λεπτὸς), Φτερὸν, Φτέρνα, Φτυάριον, Φτύσμα, Φτωχὸς, ἀντὶ τοῦ Βαπτίζω κ. τ. λ. Φτενὸν (mince), ἤγουν Πτενὸν ἢ Πτηνὸν, ὠνόμασεν ἡ συνήθεια τὸ Λεπτὸν, διότι τὰ λεπτὰ σώματα εἶναι εὐκίνητα, καὶ τρόπον τινὰ εὐκολοπέταστα (Πτηνά). Μάρτυς τὸ εἰς τὸν λεπτὸν Στρατόνικον ἀστεῖον ἐπίγραμμα (BRUNCK, *Analect.* tom. II, pag. 328),

Ἐν καλάμῳ πήξας ἀθέρα Στρατόνικος ὁ ΛΕΠΤΟΣ,
 Καὶ τριχὸς ἐκδήσας, αὐτὸν ἀπηγχόνισε·
Καὶ τί γάρ; οὐχὶ κάτω βρῖσεν βαρύς· ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν,
 Νηνεμίας οὔσης, νεκρὸς ἄνω ΠΕΤΑΤΑΙ.

ΜΕΡΙΟΥ. Ἀντὶ τοῦ Μηρίου, ἀπὸ τὸ Μηρός. Ἡ τροπὴ τοῦ η εἰς τὸ ε εἶναι Ποιητική. Καθὼς ἀπὸ τὸ Μηρίον, ἐσχηματίσαμεν τὸ Μερίον, καὶ ἀπὸ τὸ πρὸ μικροῦ σημειωμένον Πτηνὸς, τὸ Πτενὸς, καὶ Φτενὸς, οὕτω λέγομεν Ἀπόςεμα, Στέκω, Θεμωνία, Θερίον, Ξερὸς, ἀντὶ τοῦ Ἀπόςημα κ. τ. λ. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Ὁμήρου (Ὀδυσσ. έ, 402) τὸ,

Ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα, ποτὶ ΞΕΡΟΝ ἠπείροιο.

Ὡσαύτως καὶ τὸ Ὑγιηρὸς τῶν παλαιῶν ἐχυδαΐσθη εἰς τὸ Γιερός.

ΜΟΝΟΚΥΘΡΟΝ. Ἀντὶ τοῦ Μονόχυτρον, Ἰωνικῶς, ὄχι Δωρικῶς, καθὼς ἐνόμισεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 951), μὴ νοήσας τοῦ Εὐςαθίου (Ἰλιαδ. δ', σελ. 468) τὴν ῥῆσιν. Οἱ Ἴωνες ἔτρεπαν τὰ ψιλὰ, εἰς τὰ δασέα, καὶ ταῦτα πάλιν εἰς τα ψιλὰ, ἐπειδὴ ἔλεγαν, Κιθὼν, Κύθρη, Βάθρακος (ὡς ἀκόμη τὸν ὀνομάζομεν καὶ τὴν σήμερον), ἀντὶ τοῦ Χιτὼν, Χύτρα, Βάτραχος. Ὁ Ἐπίκουρος, γράφων πρὸς φίλον, τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν στείλῃ μικρὰν χύτραν τυρίου, « Πέμψον μοι τυροῦ » ΚΥΘΡΙΔΙΟΥ » (Διογ. Λαερτ. Χ, 11), ὅπου γράφε μόνον εἰς αἰτιατικὴν, ΚΥΘΡΙΔΙΟΝ (ἤγουν Χυτρίδιον), μὴ προσέχων εἰς τὰς προβληθείσας πολλὰς ἄλλας διορθώσεις, καὶ πρόσθες τὴν λέξιν εἰς τὰ Λεξικά. Μονόκυθρον λοιπὸν ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι, διαφόρων εἰδῶν φαγία μιγμένα κ' ἑψημένα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χύτραν,

ὁποῖον εἶναι τὴν σήμερον παρόμοιον ἔψημα, τὸ ἀπὸ τοὺς Ἱσπανοὺς ὀνομαζόμενον Olla podrida, καὶ ἀπὸ τοὺς Γάλλους Pot-pourri (οἷον Σαπρόχυτρον). Τὸ ὀνομάζουν ἔτι καὶ Salmigondis. Οἱ παλαιοὶ τὸ ὠνόμαζαν, κατά τινας, Σύγκρουμα, ὡς λέγει ὁ Ἡσύχιος, «Σύγ-» κρουμα, χρέος, δάνειον. Τινὲς, τὴν σύμμικτον λοπάδα.» Τὸ ἔλεγαν ἀκόμη καὶ Θρυμματίδα, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν κωμικὸν Ἀντιφάνην (παρ' Ἀθην. IX, σελ. 370),

——————— Οὐδὲ θρυμματὶς
Τεταραγμένη, καὶ λοπάδες ἀνθρώπων φθοραί.

Ἴσως τὸ ἔλεγαν καὶ Λασταυροκάκαβον (Ἴδ. τὸν αὐτ. Ἀθήν. I, σελ. 9). Τὰ περίεργα Μονόκυθρα ταῦτα ἀρέσκουν μάλιστα τοὺς γαστριμάργους· καὶ τοιοῦτοι ἦσαν, τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου, οἱ πανοσιώτατοι Καθηγούμενοι τῶν μοναστηρίων, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ ἑξῆς δεύτερον αὐτοῦ ποίημα, τὸ ἐπιγραφόμενον, Κατὰ Ἡγουμένων, καὶ τοιοῦτοι θέλουν εἶσθαι παντοῦ καὶ πάντοτε οἱ Μοναχοὶ ἑωσοῦ νὰ αἰσθανθῶσιν οἱ κοσμικοὶ τὴν μωρίαν νὰ τρέφωσι μὲ τοὺς ἰδίους κόπους, τοὺς μὴ θέλοντας νὰ συγκοπιάζωσι μὲ τοὺς συμπολίτας των.

ΣΤΙΧ. 133, Ἀφοῦ δὲ παραθέσουσιν, καὶ νίψεται, καὶ κάτζει.] ΔΓ,

Ἀφ' οὗ δὲ φάγουν τὸ ἐκζεστὸν, ἔκτοτε τὸ σκορδάτον.

ΠΑΡΑΘΕΣΟΥΣΙΝ. Κυριολεκτικῶς τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐμεταχειρίζοντο τὸ Παρατιθέναι εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Τιθέναι τὰ βρώματα ἐπὶ τῆς τραπέζης, οἷον (Ὀδυσσ. Ε, 91),

Ἀλλ' ἕπεο προτέρω, ἵνα τοι ΠΑΡ ξείνια ΘΕΙΩ.

Ἐλέγετο δὲ καὶ Παράθεσις καὶ μετοχικῶς Παρατιθέμενον (service) τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης βαλλόμενον βρῶμα· ὅθεν καὶ ὁ Παῦλος, καὶ ὡς φιλόσοφος καὶ ὡς Ἀπόστολος θείας θρησκείας, παραγγέλλει λέγων (Α, Κορινθ. ί, 27), «Πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, » μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.» Σημείωσε καὶ τὸ παραθέσουσιν ἀντὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ Παραθέσωσι, καθὼς καὶ τὸ ἀκόλουθον,

ΝΙΨΕΤΑΙ. Ἀντὶ τοῦ Νίψηται. Σήμερον (ὁμοίως κατὰ μέσην διάθεσιν) λέγομεν, Νιφθῇ. Τὸ Νίπτομαι, Λούομαι, Κτενίζομαι, Ξυρίζομαι, Σπογγίζομαι, Ἐνδύνομαι, Ἐκδύνομαι καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα εἶναι καὶ λέγονται εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν, Μέσα ῥήματα, ὄχι, καθὼς λέγουν οἱ Γραμματικοὶ, διότι σημαίνουν ποτὲ μὲν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ πάθος, ἀλλὰ διότι σημαίνουν ἐνέργειαν καὶ πάθος ἐνταυτῷ, ἤγουν σημαίνουν, ὅτι τὸ πρόσωπον, περὶ τοῦ ὁποίου λέγονται, ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸν καὶ πάσχει ἀπ' ἑαυτὸν, ὁσάκις δὲν γίνεται μνήμη ἄλλου προσώπου ἐνεργοῦντος.

Μὲ μόνην τὴν βοήθειαν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν φύσιν καὶ δύναμιν τοῦ Μέσου ῥήματος. Δὲν εἶναι σχεδὸν κανὲν ἐνεργητικὸν ῥῆμα, τοῦ ὁποίου ἡ παθητικὴ φωνὴ εἰς μαι δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ καὶ μέσως, ὅταν τὸ σημαινόμενον πάθος εἶναι αὐτοῦ τοῦ πάσχοντος ἔργον, καὶ ὄχι ἄλλου. Παραδείγματος χάριν, ἂν εἴπῃ τις, Μετρεῖται τὸ σιτάριον, ἐξανάγκης τὸ ῥῆμα εἶναι παθητικὸν, ἐπειδὴ ὑποθέτει πρόσωπον ἐνεργοῦν εἰς αὐτὸ τὸ σιτάριον· ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρόσωπον δύναται νὰ εἴπῃ καὶ Μετροῦμαι, ἐὰν μετρῇ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἤγουν τὸ μέγεθος τοῦ ἰδίου σώματος· καὶ τότε τὸ ῥῆμα γίνεται Μέσον ἐνεργείας καὶ πάθους, ἤγουν δὲν σημαίνει οὔτ' ἁπλῶς ἐνέργειαν, οὔτ' ἁπλῶς πάθος, ἀλλ' ἐντάμα καὶ τὰ δύο, ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον εἶναι τὸ μετροῦν καὶ τὸ μετρούμενον. Καὶ τοῦτο ἴσως ἐκίνησε τοὺς Γραμματικοὺς νὰ εἴπωσιν, ὅτι τὸ Μέσον σημαίνει ποτὲ ἐνέργειαν καὶ ποτὲ πάθος. Τοιοῦτος ὅμως τρόπος ἐξηγήσεως δὲν εἶναι οὔτε σαφὴς, οὔτ' ἀκριβής. Ἀσαφὲς ὁμοίως ὄνομα ἔδωκαν εἰς αὐτὰ, καὶ ὅσοι τὰ ὠνόμασαν Περιεκτικὰ, καθὼς ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Ἀπολλωνίου (Ἀργοναυτικ. Α, 1). Σαφέστερα ἐξήγησαν οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι τὴν φύσιν τῶν μέσων ῥημάτων. Αὐτοὶ ὠνόμαζαν ὅλα τὰ ῥήματα, Κατηγορήματα, καὶ τὰ μὲν ἐνεργητικὰ, Ὀρθὰ κατηγορήματα, τὰ δὲ παθητικὰ, Ὕπτια, τὰ δὲ μήτε πάθος μήτ' ἐνέργειαν σημαίνοντα, Οὐδέτερα, τὰ δὲ καὶ πάθος καὶ ἐνέργειαν σημαίνοντα, Ὕπτια ἀντιπεπονθότα (Ἰδ. Διογέν. Λαέρτ. Ζήν. σελ. 476). Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ κοινῶς εἰς ὅλους σήμερον γνωστὴ φύσις τῶν μέσων ῥημάτων, ἡ ἀντιπάθεια, ἢ καὶ ἀντενέργεια, ἤγουν ἀπ' αὐτοῦ τινος εἰς ἑαυτὸν ἀντιστροφὴ τῆς ἐνεργείας. Ἰσοδυναμοῦν λοιπὸν τὸ Νίπτομαι, Λούομαι, Κτενίζομαι κ. τ. λ. μὲ

τὸ Νίπτω, Λούω, Κτενίζω ἐμαυτόν· καὶ εἰς αὐτὰ, ἤγουν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν, ἀναλύονται.

Ἐάν τινα τῶν εἰς μαι ὠνομάσθησαν ἐξαιρέτως μέσα, τοῦτο συνέβη εἰς ἐκεῖνα τὰ ῥήματα ὅσα σημαίνουν πράξεις ἢ ἐνεργείας, τὰς ὁποίας ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε νὰ ἐνεργῶμεν αὐτοὶ εἰς ἑαυτοὺς, καὶ ὄχι νὰ ἐνεργῶσιν ἄλλοι εἰς ἡμᾶς. Παραδείγματος χάριν, ἐπειδὴ συνειθίζομεν νὰ νίπτωμεν καὶ νὰ ἐνδύνωμεν κ. τ. λ. αὐτοὶ ἑαυτοὺς, ὠνομάσθησαν τὸ Νίπτεται, Ἐνδύεται κ. τ. λ. μέσα ῥήματα, ἤγουν σημαίνουν ἐνέργειαν ἀντιστρέφουσαν εἰς αὐτὸν τὸν ἐνεργοῦντα, Νίπτει ἢ Ἐνδύει ἑαυτόν. Ἀλλὰ δὲν συνιστάνουν κλάσιν ἐξαίρετον μέσων ῥημάτων μόνα ταῦτα τὰ προκαταλεχθέντα ῥήματα, οὕτω δηλαδὴ, ὥςε πάντοτε νὰ λαμβάνωνται εἰς σημασίαν μέσην καὶ αὐτοπαθητικήν· ἐπειδὴ ἀντὶ μέσων δύνασαι νὰ τὰ καταστήσῃς καὶ παθητικὰ, ἂν ὑποθέσῃς τὸν πάσχοντα μὴ δυνάμενον ἢ μὴ θέλοντα, νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὸς, ὡς εἶναι τὰ νήπια, οἱ ἀσθενεῖς τὸ σῶμα, οἱ ἀξιωματικοὶ, οἱ τρυφηλοὶ, καὶ ἁπλῶς ὅσοι κρίνουν ἄτιμον πρᾶγμα καὶ τῶν πλέον ἀναγκαίων ἀνθρωπίνων χρειῶν τὴν αὐτουργίαν. Ὅταν λοιπὸν λέγῃς περὶ ἰδιώτου τινὸς, ὅτι Ἐνδύεται, τὸ ῥῆμα εἶναι Μέσον, ἤγουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Ἐνδύει ἑαυτόν· ὅταν δὲ περὶ νηπίου, βασιλέως, αὐλικοῦ τινὸς, ἢ πληγωμένου τὰς χεῖρας ἢ τὸν νοῦν, τὸ Ἐνδύεται γίνεται παθητικὸν, ἤγουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἐνδύεται ἀπ' ἄλλον τινά.

Τοῦτο μοῦ ἐνθυμίζει τὴν ἀγχίνοιαν τῆς Σπαρτιάτιδος Γοργοῦς, θυγατρὸς ἐνναέτιδος τοῦ Κλεομένους, βασιλέως τῆς Σπάρτης. Βλέπουσα τὸν σαπημένον ἀπὸ τὴν Ἰωνικὴν τρυφὴν Ἀριςαγόραν, ὑποδενόμενον ἀπὸ χεῖρας δούλου, ἔδραμε πρὸς τὸν πατέρα της λέγουσα μὲ ἔκπληξιν, « Πάτερ, ὁ ξένος χεῖρας οὐκ ἔχει » (Ἴδ. Πλουταρχ. Λακαιν. Ἀποφθεγμ.).

Καὶ αὕτη μὲν ἡ χρῆσις τῶν Μέσων, ἢ Ὑπτίων ἀντιπεπονθότων εἶναι κοινὴ καὶ εἰς τὰς δύο Ἑλληνικὰς γλώσσας, τὴν παλαιὰν λέγω καὶ τὴν σημερινήν. Ἀλλ' οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο καὶ εἰς ἄλλους τρόπους κομψοτάτους πολλοὺς τὰ μέσα ῥήματα, οἱ ὁποῖοι δὲν σώζονται πλέον εἰς ἡμᾶς. Ἐκεῖνοι ἐσήμαιναν ἀκόμη διὰ τῶν Μέσων ὄχι μόνον τὴν ἐνέργειαν τὴν ἀντιςρέφουσαν ἀμέσως καὶ κατ' εὐθεῖαν εἰς αὐτὸ τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντιςρέφουσαν ἐμμέσως δι' ἄλλου τρίτου τινὸς, πράγματος ἢ προσώπου. Παραδείγματος χάριν, ἔλεγαν εἰς μέσην διάθεσιν, ὄχι μόνον Τύπτομαι, ἀντὶ τοῦ Τύπτω

ἐμαυτὸν (καθὼς ἀπαραλλάκτως λέγομεν εἰς τὴν κοινὴν, Δαίρομαι, ἀτὶ τοῦ Δαίρω ἐμαυτὸν), Αἴρομαι, ἀντὶ τοῦ Αἴρω ἐμαυτὸν εἰς ὕψος, ἢ ἀπὸ τῆς γῆς, ὡς καὶ εἰς τὴν κοινὴν τὸ Σηκόνομαι, ἢ Ὑψόνομαι ἀπὸ τὴν γῆν, ἤγουν Σηκόνω ἢ Ὑψόνω ἐμαυτὸν ἀπὸ τὴν γῆν (καὶ ὄχι καθὼς ἐσφαλμένως ὁ Στέφανος, [Θησαυρ. Ἑλλην. Γλ. Τόμ. Α, σελ. 209.] ἐσύγχυσε τὸ « Ἀρθεὶς εἰς ὕψος » μέσον, μὲ τὸ « Ἀρθεῖσα τράπεζα » παθητικὸν) ἀλλ' ἔλεγαν ἀκόμη καὶ Τύπτομαι τὸν παῖδα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐμπορεῖ πλέον νὰ ἀναλυθῇ ἀμέσως εἰς τὸν μεταβατικὸν σχηματισμὸν, Τύπτω ἐμαυτὸν, ἀλλ' εἰς τὸ τύπτω τὸν ἐμαυτοῦ παῖδα.

Οἱ γραμματικοὶ, εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὁρισμοῦ, ὅτι τὸ Μέσον σημαίνει ποτὲ μὲν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ πάθος, φέρουν παραδείγματα τὸ Βιάζομαι τὸν ἐχθρὸν, καὶ Βιάζομαι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ τὸ μὲν Βιάζομαι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, εἶναι καὶ θέλ' εἶσθαι πάντοτε παθητικόν· τὸ δὲ Βιάζομαι τὸν ἐχθρὸν ἐνομίσθη κατεξαίρετον μέσον, διότι ὁ σωζόμενος σήμερον εἰς τὴν γλῶσσάν μας ἐνεργητικὸς αὐτοῦ τύπος Βιάζω, δὲν εὑρέθη εἰς τοὺς πεζογράφους Ἕλληνας. Μόνος ὁ Ὅμηρος τὸν ἐμεταχειρίσθη (Ὀδυσσ. μ΄, 297),

Εὐρύλοχ', ἦ μάλα δή με βιάζετε μοῦνον ἐόντα,

καὶ ὁ Ἀλκαῖος (Bekker, Anecd. Græc. pag. 86). Ἐσυγχωρεῖτο λοιπὸν καὶ εἰς τοὺς πεζογράφους νὰ εἴπωσιν (ὡς λέγει σήμερον ἡ κοινὴ γλῶσσα) Βιάζω τὸν ἐχθρόν. Ἂν ἐπεκράτησεν ὁ παθητικὸς τύπος, Βιάζομαι τὸν ἐχθρὸν, τοῦτο προῆλθεν ὄχι μόνον ἐκ τοῦ ὅτι ἀναλύεται εἰς τὸ Βιάζω τὸν ἐμαυ τοῦ ἐχθρὸν, ἀλλ' ἔτι καὶ ἀπ' αὐτὴν τοῦ ῥήματος τὴν φύσιν· οὐδεμίαν βίαν ὁποιανδήποτε δύναται κανεῖς νὰ ἐνεργήσῃ εἰς ἄλλον, χωρὶς νὰ τὴν αἰσθανθῇ ὁπωσοῦν καὶ εἰς ἑαυτόν. Ἐκ τούτου καὶ τὸ ἀμετάβατον (καὶ παλαιὰ καὶ εἰς ἡμᾶς σήμερον) Βιάζομαι (ἤγουν Βιάζω ἐμαυτὸν) συνωνυμεῖ ποτὲ μὲ τὸ Σπεύδω (Λουκ. ις΄, 16). Τοιοῦτον εἶναι τὸ Μάχομαι, ταγμένον εἰς τὴν τάξιν τῶν ὀνομασθέντων Ἀποθετικῶν, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεργητικὸς τύπος, Μάχω, ἐξωρίσθη ὡς ἄχρηστος καὶ ἀπὸ τὴν παλαιὰν καὶ ἀπὸ τὴν σημερινὴν γλῶσσαν· διότι οἱ μαχόμενοι ἐνεργοῦν καὶ πάσχουν ἐνταυτῷ ἀπ' ἀλλήλους καὶ εἰς ἀλλήλους.

Ὡσαύτως ἔλεγαν « Αἴρομαι τὸ φορτίον » τὸ ὁποῖον δὲν ἀναλύεται οὔτε εἰς τὸ Αἴρω ἐμαυτὸν, οὔτ' εἰς τὸ Αἴρω τὸ ἐμαυτοῦ φορτίον,

ἀλλ' εἰς τὸ Αἴρω τὸ φορτίον ἐπ' ἐμαυτοῦ, ἤγουν ἐπὶ τῶν ὤμων ἢ τῆς κεφαλῆς μου. Λείπει καὶ αὕτη ἡ χρῆσις ἀπὸ τὴν κοινὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν μεταχειριζόμεθα τὸν ἐνεργητικὸν σχηματισμὸν, Σηκόνω τὸ φορτίον· παρεκτὸς ὀλίγων τινῶν φράσεων, ὅπου ἔχει τόπον ἡ μεσότης αὕτη, ὁποῖον εἶναι τὸ Φορτόνομαι· ἐπειδὴ λέγομεν Ἐφορτώθη τὸν σάκκον, εἰς τὴν μέσην καὶ κυρίαν σημασίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ, Ἤρατο τὸν σάκκον· καὶ Ἐφορτώθη τὸν φίλον του, τὸ ὁποῖον ἔχει τρεῖς σημασίας μέσας, τὴν κυρίαν, ἀντὶ τοῦ Ἐσήκωσεν εἰς τοὺς ὤμους του τὸν φίλον· τὴν μεταφορικὴν ἀντὶ τοῦ, Ἐβάλθη ὡς φορτίον ἐπάνω τοῦ φίλου του, ἤγουν ἔγινεν ὀχληρὸς εἰς τὸν φίλον του, καὶ τρίτην, ὁμοίως μεταφορικὴν, ἀντὶ τοῦ, Ἔλαβεν ὡς φορτίον ἐπάνω του τὸν φίλον, ἤγουν ὑπέφερε τὸ βάρος καὶ τὴν ἐνόχλησιν τοῦ φίλου του.

Εἶναι περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἡ μεσότης εἶναι τρόπον τινὰ διπλῆ, ἤγουν εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀνάλυσις ἀπαιτεῖ δὶς τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν· οἷον « Ἀράμενος τὸν πατέρα ἔφευγε » ἀντὶ τοῦ, Ἄρας ἐπὶ τῶν ἑαυτοῦ ὤμων τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἔφευγε. Οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν μεταφορικῶς καὶ « Αἴρομαι νίκην » ἀντὶ τοῦ Αἴρω ἐπ' ἐμαυτοῦ (ἤγουν Λαμβάνω) νίκην, καὶ συντομώτερον, Νικῶ. Ἔλεγαν ἀκόμη καὶ « Αἴρομαι κλέος, ἢ δόξαν » ἀντὶ τοῦ Δοξάζομαι ἢ γίνομαι ἔνδοξος· διότι ἔκριναν τὴν δόξαν ὡς φορτίον, ὡς καὶ εἶναι ἀληθῶς, φορτίον ὅμως εὐάρεστον, ὅταν ἀποκτᾶται καὶ σώζεται μὲ τοὺς διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν κόπους. Ὅποια δόξα δὲν γεννᾶται ἀπὸ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, εἶναι Νόθος δόξα, καὶ ὅποια δὲν τρέφεται οὐδὲ ποτίζεται καθημέραν μὲ ἀδιακόπους ἱδρῶτας, εἶναι Ἀποθαμένη δόξα.

Μεταχειρίζονται κἄποτε τὰ μέσα ῥήματα, καὶ ὅταν ὁ πάσχων ἦναι μὲν διάφορος ἀπὸ τὸν ἐνεργοῦντα, συνεργῇ ὅμως τρόπον τινὰ μ' αὐτὸν ἢ αὐτοθελήτως, ἢ καὶ μὴν ἐμποδίζων τὴν εἰς ἑαυτὸν γινομένην ἐνέργειαν. Παραδείγματος χάριν, εἰς τὸν Ἀριστοφάνην (Νεφ. 494) ἐρωτᾷ ὁ Σωκράτης τὸν Στρεψιάδην,

Φέρ' ἴδω, τί δρᾷς, ἤν τίς σε τύπτῃ; —

« Εἰπὲ εἰπέ με, τί θέλεις κάμειν, ἐάν τίς σε δαίρῃ; » καὶ ὁ Στρεψιάδης ἀποκρίνεται,

——————————— Τύπτομαι.

Τὸ Τύπτομαι τοῦτο, ἂν ὑποτεθῇ κυρίως παθητικὸν, ἤγουν ἂν ἐξηγηθῇ διὰ τοῦ Δαίρομαι, ἀποβαίνει ψυχρόν. Δὲν εἶναι οὐδὲ κυρίως μέσον· διότι δὲν σημαίνει, Τύπτω ἐμαυτὸν ἢ τινὰ τῶν ἐμῶν. Συγχωρεῖται ἴσως νὰ ὀνομασθῇ Παράμεσον· διότι ἀναλύεται κυρίως εἰς τὸ Ὑπομένω, ἢ Παρέχω, ἢ Ἀφίημι ἐμαυτὸν τύπτεσθαι, καὶ διὰ τῆς ὑπομονῆς ταύτης συνεργῶ μὲ τὸν τύπτοντά με, ἐπειδὴ ὅςις δαιρόμενος, δὲν ἀντιστέκει εἰς τὸν δαίροντα, ἀντιδαίρων αὐτὸς, ἢ προσκαλούμενος ἄλλου βοήθειαν, ἢ κἂν ὀδυρόμενος καὶ παρακαλῶν, ἐκεῖνος μακρύνει τὸν χρόνον τοῦ δαρμοῦ. Τὰ τοιαῦτα Παράμεσα, αἱ ξέναι γλῶσσαι τὰ ἑρμηνεύουν διὰ τοῦ Ἀφίημι ῥήματος, οἷον τὸ προειρημένον Τύπτομαι, Ἰταλιςὶ ἐξηγεῖται mi lascio battere, Γαλλιςὶ je me laisse battre. Εὑρίσκονται καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν ὀλίγα τινὰ παραδείγματα, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δύναται νὰ αὐξήσῃ χωρὶς βίαν, ὅταν ὁ γράφων γράφῃ μὲ κρίσιν. Παραδείγματος χάριν, ὅςις πωλεῖ τὴν τιμήν του δι' ἀργύριον, καὶ ὀλίγον ψηφίζει τὰς καταφρονήσεις τῶν ἄλλων, ἐὰν μόνον προξενῶσιν εἰς αὐτὸν κέρδος, δύναται νὰ εἴπῃ μὲ ἀνδραποδώδη ἀναισχυντίαν, Καταφρονοῦμαι διὰ τὸ κέρδος, ἤγουν Ὑποφέρω τὰς καταφρονήσεις τῶν ἄλλων, ἢ Ἀφίνω νὰ μὲ καταφρονῶσιν οἱ ἄλλοι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ κέρδους. Ὅτι τὸ Καταφρονοῦμαι ἐδῶ δὲν εἶναι κυρίως παθητικὸν, φαίνεται ἀπὸ μόνην τὴν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν μεταβολὴν τῆς φράσεως. Διότι αἱ παθητικαὶ φράσεις, ὅτε σημαίνουν πάθος ἁπλῶς, ἰσοδυναμοῦν μὲ τὰς ἐναντίας ἐνεργητικὰς, οἷον τὸ Καταφρονοῦμαι ἀπὸ τὸν δεῖνα, δὲν λέγει τι πλέον παρὰ τὸ, Μὲ καταφρονεῖ ὁ δεῖνα· ἀλλ' εἰς τὴν προειρημένην φράσιν, ὁ αἰσχροκερδὴς σκοπὸν μόνον ἔχει νὰ μᾶς διδάξῃ, ὄχι ὅτι τὸν καταφρονοῦν οἱ ἄνθρωποι (πρᾶγμα εἰς ὅλους γνωςὸν), ἀλλ' ὅτι ὑποφέρει αὐτὸς τὰς καταφρονήσεις, καὶ τρόπον τινὰ τὰς ἐνεργεῖ αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν.

Τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ Διδάσκομαι, μέσον ῥῆμα, ἐσήμαινε πρῶτον Διδάσκω ἐμαυτόν· οἷον (Ἀριςοφάν. Νεφ. 194),

Αὐτὸς καθ' αὐτὸν ἀςρονομεῖν διδάσκεται·

ὅθεν ὁ Αὐτοδίδακτος, ἤγουν ὅςις ὅ,τι ἐξεύρει τὸ ἔμαθεν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ὄχι ἀπὸ διδαχὴν ἄλλου· καὶ τοῦτο ἴσως ἐνοοῦσαν οἱ

γραμματικοὶ, λέγοντες, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐμεταχειρίσθη τὸ Ἐδιδάξατο ἀντὶ τοῦ Ἐφεῦρε· ἤγουν, ὅτι ἔχει τὴν σημασίαν ταύτην, καθόσον ὁ διδάσκων ἑαυτὸν ἐφευρίσκει αὐτὸς, ὅ,τι μανθάνουν ἄλλοι ἀπ' ἄλλους. Ἡ ῥῆσις τοῦ Σοφοκλέους εἶναι περὶ ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὡς ἑνὸς ἀτόμου ἢ προσώπου θεωρουμένου. Τὸ πρόσωπον τοῦτο (Ἀντιγ. 354),

Καὶ φθέγμα, καὶ ἠνεμόεν
Φρόνημα, καὶ ἀςυνόμους
Ὀργὰς ἘΔΙΔΆΞΑΤΟ,

ἤγουν ἐδίδαξεν αὐτὸ ἑαυτὸ καὶ γλῶσσαν, καὶ τὴν περὶ τῶν μετεώρων φιλοσοφίαν, καὶ τὴν πολιτικήν· καὶ ἀκολούθως τὰ ἐφεῦρε. Διότι, ἐὰν κατὰ μέρος καὶ χωριςὰ ἕν' ἀπὸ τὸν ἄλλον θεωρήσῃς τοὺς ἀνθρώπους, οὐδ' εἰς ἀπείρους μυριάδας θέλεις εὑρεῖν ἕνα μόνον αὐτοδίδακτον εἰς ὅλα ταῦτα. Ἀλλ' ὅταν συλλογισθῇς ἀφῃρημένον ὡς ἓν ὑποκείμενον ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ ἐπιςήμας καὶ τέχνας, εἰς ὀλίγα λόγια, ὅ,τι ἐξεύρουν οἱ ἄνθρωποι, τὰ ἔμαθαν αὐτοὶ ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ ἀκολούθως τὰ ἐφεῦραν, ἐπειδὴ δὲν τὰ ἐδιδάχθησαν ἀπὸ κἀνενὸς ἄλλου γένους ζῶον.

Τὸ Διδάσκομαι σημαίνει δεύτερον, τὸ Ἀφίημι ἢ παρέχω ἐμαυτὸν διδάσκεσθαι, ἤγουν παραδίδω ἐμαυτὸν εἰς ἄλλον νὰ μὲ διδάξῃ, ὁποῖον εἶναι τὸ λεγόμενον ἀπὸ τὸν γέροντα Στρεψιάδην (Ἀριστοφάν. Νεφ. 127),

Ἀλλ' εὐξάμενος τοῖσιν θεοῖς, διδάξομαι
Αὐτὸς, βαδίζων εἰς τὸ φροντιςήριον.

Ὡσαύτως, ὅταν συντάσσεται μὲ αἰτιατικὴν, οἷον Διδάσκομαι τὸν υἱὸν, δύναται πρῶτον νὰ σημάνῃ Διδάσκω αὐτὸς ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ υἱὸν, ἂν ὑποθέσῃς τοὺς γονεῖς ἱκανοὺς εἰς τοῦτο· ὅθεν ὠνομάσθη καὶ Μητροδίδακτος Ἀρίστιππος ὁ νεώτερος, διότι ἐδιδάχθη τὴν φιλοσοφίαν ἀπ' αὐτὴν τὴν μητέρα του Ἀρήτην (Διογεν. Λαερτ. II, 86). Σημαίνει δεύτερον, Παραδίδω τὸν υἱόν μου εἰς ἄλλον νὰ τὸν διδάξῃ,

καθὼς πάλιν λέγει ὁ αὐτὸς Στρεψιάδης πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν (Ἀριστοφάν. Νεφ. 1338),

Ἐδιδαξάμην μέντοι σε, νὴ Δί', ὦ μέλε·

καὶ τοῦτο φέρει παράδειγμα ὁ Ἀμμώνιος, (σελ. 46) λέγων, « Ἐδίδαξε μὲν γὰρ ὁ καθηγητὴς, Ἐδιδάξατο δὲ ὁ πατὴρ συστήσας. » Εἰς τὸ αὐτὸ ἀποβλέπει καὶ τοῦ Ἡσυχίου τὸ, « Ἐπαιδεύσατο τὸν υἱὸν ὁ » πατήρ· Ἐπαίδευσε δὲ (γρ. δὲ ὁ) διδάσκαλος. » Πλειότερα τούτων ὅστις ἐπιθυμεῖ, ἂς ἀναγνώσῃ τὸ Περὶ μέσων ῥημάτων σύνταγμα τοῦ Κυστέρου.

ΚΑΤΖΕΙ. Ἔτι καὶ σήμερον ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν χυδαίων ὁ βάρβαρος συλλαβισμὸς τοῦ τζ εἰς τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ἀόριστον τοῦ Καθίζω ῥήματος, οἷον Θέλει κάτζειν, Ἔκατζε, Κάτζῃ, Κάτζε, ὅστις δὲν ἐγεννήθη ὡς εἶναι τὴν σήμερον, παρευθὺς ὁλόκληρος, ἀλλ' ἤρχισεν ἀπὸ τὴν συγκοπὴν, Κάθσειν, Ἐκάθσε, Κάθσῃ, Κάθσε, καὶ κατήντησεν εἰς τὴν τροπὴν τοῦ θσ εἰς τὸ τζ, ἢ μᾶλλον τσ. Τοῦ Καθίζω ἡ κυρία σημασία εἶναι γνωστή· ἀλλ' ἔχει καὶ τροπολογικὰς φράσεις πολλὰς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀρκοῦμαι νὰ σημειώσω ὀλίγας τινὰς, ἀφοῦ πρῶτον ἐξηγήσω τὴν διάθεσιν, ἔπειτα τὸν διπλοῦν σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος.

Τὸ Καθίζω εἶναι καὶ οὐδέτερον, καὶ ἐνεργητικὸν, ἀπαραλλάκτως καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς· ἐπειδὴ λέγομεν Καθίζω ἐγὼ (ἤγουν σιμόνω τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος πρὸς τὸ κάτω, χωρὶς νὰ τὸ κλίνω ἀπὸ τὴν κάθετον), καὶ Καθίζω ἄλλον. Παρὰ τοῦτο εἶναι καὶ τὸ Κάθημαι τῶν παλαιῶν, τὸ ὁποῖον οἱ χυδαῖοι προφέρουν Κάθομαι, τρέψαντες τὸ η εἰς τὸ ο, ὄχι ὅμως παντάπασιν ἀλόγως· διότι τὸ Κάθημαι, μέσον ῥῆμα, εἶναι ἀπὸ τὸ Ἕω τοῦ ἐνεργητικοῦ σχηματισμοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγεται καὶ τὸ Ἵζω (ὅθεν τὸ Καθίζω), ὡς τὸ Αἰνίζω ἀπὸ τὸ Αἰνέω, τὸ Σακκίζω ἀπὸ τὸ Σακκέω, καὶ τὸ Τειχίζω ἀπὸ τὸ Τειχέω. Ἀλλὰ τοῦ Ἕω τὸ ἄχρηστον παθητικὸν ἔπρεπε νὰ ἦναι Ἕομαι (καθὼς τοῦ Πνέω τὸ Πνέομαι καὶ τοῦ Ῥέω τὸ Ῥέομαι), καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν Καθέομαι. Τοῦτο ἔκριν' εὔλογον ἡ χυδαιότης νὰ συγκόψῃ εἰς τὸ Κάθομαι· ἐξεναντίας δὲ τὴν μετοχὴν Καθεόμενος ἐπρόκρινε νὰ συναιρέσῃ εἰς τὸ Καθούμενος (κατὰ τὸ Ποιεόμενος Ποιούμενος) ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ Καθήμενος, τὸ ὁποῖον μεταχειριζόμεθα καὶ τὴν σήμερον καθὼς καὶ τὸ Κάθημαι. Τὸ Κάθημαι ἢ Κάθομαι μέσον

κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει τοῦ οὐδετέρου Καθίζω, ὅτι ἡ χρῆσίς του ἔχει χώραν πλέον εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Μένω εἰς τὴν στάσιν τοῦ καθεσμοῦ, ἤγουν δὲν ϛέκω ὀρθὸς, τὸ δὲ Καθίζω σημαίνει κυρίως, τὸ Παύω νὰ ϛέκω ὀρθὸς, ἤγουν μεταβαίνω ἀπὸ τὴν ὄρθιον ϛάσιν εἰς τὸν Καθεσμόν· καὶ εἰς τοῦτο ἀποβλέπει ὁ κανὼν τοῦ Λουκιανοῦ (Σολοικιϛ. § 11), « Τὸ ΚΑΘΙΣΟΝ τοῦ ΚΑΘΗΣΟ διαφέρειν φημί... τῷ τὸ » μὲν πρὸς τὸν ἑϛῶτα λέγεσθαι, τὸ Κάθισον, τὸ δὲ πρὸς τὸν καθεζόμενον. » Τὸ προϛακτικὸν Κάθησο ἐλέγετο κατὰ συγκοπὴν καὶ συναίρεσιν καὶ Κάθου, καθὼς τὸ λέγει σήμερον ἡ συνήθεια, ἤγουν Μένε καθήμενος, μὴ σηκωθῇς.

Ἀπὸ τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶναι τροπολογικαὶ φράσεις, ἀπὸ μὲν τὸ Κάθομαι, Κάθου φρόνιμα, ἤγουν Μένε εἰς τὴν ϛάσιν τῆς φρονήσεως· Εἰς τὰ καλὰ καθούμενα, ἤγουν χωρὶς αἰτίαν ἢ ἀνάγκην, τὸ ὁποῖον καὶ ἑλληνικώτερον λέγομεν κάμμίαν φορὰν, « Καλῶς ἐχόντων » τῶν πραγμάτων » Κάθημαι ἢ Κάθομαι μὲ χέρια ϛαυρωτὰ, ἢ μὲ χεῖρας ϛαυρωμένας, ἤγουν ἀργῶ, ἀμελῶ, δὲν ἐνεργῶ ὅ,τι πρέπει νὰ κάμω· ¿Τί κάθησαι καὶ βλέπεις; ἤγουν τί προσμένεις καὶ δὲν ἐνεργεῖς ὅ,τι πρέπει νὰ κάμῃς; Ἀπὸ δὲ τὸ Καθίζω, λέγομεν, Κάθισε φρόνιμα, ἤγουν παῦσε τὰς ἀφροσύνας· Ἐκάθισε τὸ καράβιον, ἤγουν ἤγγισεν εἰς τῆς θαλάσσης τὸν πάτον, διὰ τὸ ἀνάβαθον τῶν ὑδάτων, ἀπαραλλάκτως καθὼς εὑρίσκεται εἰς τὸν Στράβωνα (Β, σελ. 99) « Καθίσαι γὰρ τὸ πλοῖον, ἡσυχῇ δὲ, ὥϛε μηδ' ἀθροῦν » διαλυθῆναι, κ. τ. λ. » Παρόμοια λέγομεν, Ἐκάθισε τρεῖς χρόνους εἰς τὴν Σμύρνην, ἤγουν ἔμεινεν ἢ διέτριψε, ἢ ἐκατοίκησεν, ἥτις εἶναι φράσις τῶν Ἑβδομήκοντα (Κριτ. ιθ', 4) « Καὶ ἐκάθισε μετ' » αὐτοῦ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον κ. τ. λ. » ἤγουν συγγραφέων ἀρχαιοτέρων τοῦ Στράβωνος. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν μεταχειριζόμεθα πολλάκις καὶ τὸ Κάθημαι ἢ Κάθομαι, οἷον Ἄμε εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ κάθου ἐκεῖ, ἕως νὰ σὲ γράψω, καθὼς λέγουν πάλιν οἱ αὐτοὶ Ἑβδομήκοντα (Γ. Βασιλ. γ', 36) « Οἰκοδόμησον » σεαυτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κάθου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ » ἐκεῖθεν οὐδαμοῦ. » Τὴν αὐτὴν σημασίαν φαίνεται νὰ ἔχῃ καὶ ἡ φράσις, ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ βρωμάτων φυσικὰ, ἢ διὰ ἀδυναμίαν ϛομάχου, δυσπέπτων, Ἐκάθισεν εἰς τὸ ϛομαχιόν μου, ἤγουν ἔμεινε, διέτριψε πλέον τοῦ πρέποντος· διότι, ὅταν τὰ βρώματα ἦναι εὔπεπτα, ἢ ἰσχυρὸς ὁ ϛόμαχος, δὲν χρονίζουν εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ

χωνευόμενα διαβαίνουν εἰς τὰ ἔντερα. Λέγομεν προσέτι, Ἐκάθισε βασιλεὺς, ἀντὶ τοῦ ἀνηγορεύθη, ἐψηφίσθη ἢ ἐχειροτονήθη βασιλεύς· διότι μετὰ τὴν ἀναγόρευσιν, καθίζει εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον. Εἶναι καὶ αὕτη φράσις τῶν Ἑβδομήκοντα (Ψαλμ. κή, 10), « Καὶ καθιεῖται κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. » Ἡ κομψοτέρα ὅμως ἀπ' ὅλας καὶ τρόπον τινὰ ἰδία τῆς γλώσσης τῶν Γραικῶν φράσις εἶναι, Ἄς καθίσωσιν ὅλοι κάτω, ἤγουν, ἄς μὴ συνερίζωνται, παραβάλλοντες ἢ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς μὲ τὸν δεῖνα, ὅςις τοὺς ὑπερβάλλει ὅλους παραπολύ. Εἰς ταύτην τὴν περίςασιν ὑποθέτομεν τοὺς ὑποδεεςέρους ὡς συναγωνιςὰς, σηκωμένους νὰ συντρέξωσιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀρετῆς, τέχνης, ἢ ἐπιςήμης ςάδιον, διὰ τοὺς ὁποίους λέγομεν, Ἄς καθίσωσι κάτω, ἤγουν ματαίως ἐσηκώθησαν νὰ συναγωνισθῶσι μὲ ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον δὲν θέλουν νικήσειν. Τοῦτο δὲν περιορίζεται εἰς μόνους τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἁπλῶς εἰς ὅσα χωρεῖ σύγκρισις καὶ παραβολὴ ὑποδεεςέρου ζώου ἢ πράγματος, πρὸς πολὺ ἀνώτερον, ἢ τοὐλάχιςον τοιοῦτον ὑπολαμβανόμενον ἄλλο τί. Τὸ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ὑποδεεςέρων λυπηρὸν ἄκουσμα τοῦτο (Ἄς καθίσῃ κάτω) ὅςις φοβεῖται ν' ἀκούσῃ, ἄς ἐνθυμᾶται τὸ χρυσοῦν παράγγελμα τοῦ Ἐπικτήτου, « Ἀνίκητος εἶναι δύνασαι, ἐὰν εἰς μηδένα ἀγῶνα καταβαίνῃς, ὃν οὐκ ἔςιν ἐπὶ σοὶ νικῆσαι. » Καὶ ἄς ἐξεύρῃ καλὰ, ὅτι ἡ κοινὴ ὑπόληψις σπανίως πλανᾶται, καὶ ἂν ποτὲ πλανηθῇ, ἡ πλάνη της δὲν πολυχρονίζει, ἀλλ' ἐπιςρέφει πάλιν εἰς τὴν προτέραν της κρίσιν, καὶ χωρίζει τὰς μελίσσας ἀπὸ τοὺς κηφῆνας, τοὺς ἀδόλους πολίτας ἀπὸ τοὺς πολιτοκαπήλους. Τὸ παράγγελμα τοῦτο ἀποβλέπει ὄχι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ τάγμα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅλους ἁπλῶς τοὺς ἀνθρώπους· διότι ἐπεξηγεῖ τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον χρησμὸν ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ, χρησμὸν χρήσιμον εἰς τὸν πραγματευτὴν, χρήσιμον εἰς τὸν τεχνίτην, καὶ ἔτι χρησιμώτερον εἰς τοὺς ἐπαγγελλομένους νὰ ἐξεύρωσι τὶ πλέον παρὰ τοὺς ἄλλους.

ΦΑΓΟΥΝ. Ἐμάθαμεν ὅτι οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοὶ τῶν ῥημάτων γίνονται κατὰ συγκοπὴν, οἷον Φάγουν ἀντὶ τοῦ Φάγουσιν. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα, Φάγω, καὶ ἄλλα τινὰ ὄχι ὀλίγα τὸν ἀριθμὸν, ἔπαθαν καὶ ἕν ἄλλον συγκοπῆς τρόπον ἰδιαίτερον· διότι λέγει ὁ κοινὸς λαὸς ὄχι μόνον Φάγουν, ἀλλὰ καὶ Φᾶσιν, καθὼς λέγει, Τρώγουν καὶ Τρῶσι, Ὑπάγουν καὶ Ὑπᾶσι (καὶ χυδαιέςερον Πᾶσι) Λέγουν καὶ Λέσι, Θέλουν καὶ Θέσι, Ἀκούουν καὶ Ἀκοῦσι, Κλαίουν καὶ Κλαῖσι, Κρούουν καὶ Κροῦσι, Πταίουν καὶ Πταῖσι, Καίουν καὶ Καῖσι. Τοιαύτην συγκοπὴν

ἐσυνείθιζαν οἱ Ἀττικοὶ εἰς τὸ Λοῦται, Ἐλοῦμεν, Λούμενος, ἀντὶ τοῦ Λούεται, Ἐλούομεν, Λουόμενος. Τῆς γλώσσης ὅμως ἡμῶν ὁ χυδαϊσμὸς δὲν ἐςάθη μέχρι τούτου, ἀλλ' ἀπετόλμησε καὶ τριπλῆν συγκοπὴν εἰς πολλὰ ἀπὸ ταῦτα, Φᾶν, Τρῶν, Ὑπᾶν, Λὲν, Θὲν, Ἀκοῦν, Κλαῖν, Κροῦν, Πταῖν, Καῖν. Ὅςις θέλει νὰ δικαιολογήσῃ τὰ τοιαῦτα, δύναται νὰ φέρῃ εἰς παράδειγμα τὰς Βοιωτικὰς συγκοπὰς τῶν Παλαιῶν, Ἔςαν καὶ Ἔφαν, ἀντὶ τοῦ Ἔςησαν, καὶ Ἔφησαν, καὶ Τέτυφαν ἀντὶ τοῦ Τετύφασιν. Ὁ αὐτὸς χυδαϊσμὸς ἐσύγκοψε καὶ τὰ πρῶτα καὶ δεύτερα πρόσωπα τῶν πληθυντικῶν, καὶ τὰ δεύτερα καὶ τρίτα τῶν ἑνικῶν, λέγων, Φᾶμεν, Φᾶτε, Φᾷς, Φᾷ, Τρῶμεν, Τρῶτε, Τρῶς, Τρῶ, Ὑπᾶμεν, Ὑπᾶτε, Ὑπᾷς, Ὑπᾷ, Λέμεν, Λέτε, Λὲς, Λὲ, Θέμεν, Θέτε, Θὲς, Θὲ, Ἀκοῦμεν, Ἀκοῦτε, Ἀκοῦς, Ἀκοῦ, Κλαῖμεν, Κλαῖτε, Κλαῖς, Κλαῖ, Πταῖμεν, Πταῖτε, Πταῖς, Πταῖ, Καῖμεν, Καῖτε, Καῖς, Καῖ, Κροῦμεν, Κροῦτε, Κροῦς, Κροῦ. Ὁ ποιητής μας κατωτέρω (Ποίημ. Β. στίχ. 439) ἐτόλμησε καὶ τὸ Κρῶ, ἀντὶ τοῦ Κρούω.

ἜΚΤΟΤΕ. Ἀντὶ τοῦ Ἔπειτα, ἢ Μετὰ ταῦτα. Μεταχειριζόμεθα σήμερον καὶ τὸ τοπικὸν Ἀπέκει καὶ τὸ χρονικὸν Τότε εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, οἷον εἰς τὴν παροῦσαν φράσιν Φάγε πρῶτον, καὶ τότε (ἢ ἀπέκει) ὑπάγεις κ. τ. λ. Ὄχι παντάπασιν ἀλόγως, διότι καὶ τῶν Παλαιῶν τὸ τοπικὸν Ἐντεῦθεν ἐλαμβάνετο πολλάκις χρονικῶς ἀντὶ τοῦ Ἔκτοτε, Ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου. Καὶ ἴσως ἐκ τούτου προῆλθεν ἡ χυδαία χρῆσις τοῦ τοπικοῦ Ὅπου (χυδ. Ὁποῦ), εἰς χρονικὴν σημασίαν, οἷον, Εὐθὺς ὅπου, Εἰς καιρὸν ὅπου, Τὴν ἡμέραν ὅπου μὲ εἶπες κ. τ. λ. ἀντὶ τῶν ὁποίων ὀρθότερον εἶναι νὰ λέγωμεν, Εὐθὺς, Εἰς καιρὸν, Τὴν ἡμέραν, ὅτε μὲ εἶπες. Οἱ Παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο τὰ συνανταποδοτικὰ Ὅπου μὲν, Ὅπου δὲ ἀντὶ τοῦ Ποτὲ μὲν, Ποτὲ δέ. Ὡσαύτως καὶ μόνον τὸ Ὅπου, ἐλάμβανε χρονικὴν σημασίαν, ὅτε εἶχε πρὸ αὐτοῦ ἢ μεθ' ἑαυτὸ τὸ Ηπου, ἢ πευςικὸν ἄλλο τι μόριον. Ἀλλ' ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 65 — 67) σημειωθέντα, εἰς τὰ ὁποῖα πρόσθες καὶ τὸ ἑξῆς παράδειγμα· « ὍΠΟΥ δὲ καὶ τοῦ λόγου τιμωρίαν ἠξίουν λαμβάνειν, ΗΠΟΥ » τὸν ἔργῳ παραδόντα τὴν πόλιν.... οὐ μεγάλαις ἂν ζημίαις ἐκό- » λασαν » (Λυκουργ. Κατὰ Λεωκράτ. σελ. 20), ἤγουν, ὉΠΌΤΕ καὶ μόνους τοὺς λόγους ἐκόλαζαν, ΠΌΣῼ ΜᾺΛΛΟΝ δὲν ἤθελαν κολάσειν τὸν ἐμπράκτως προδότην τῆς πόλεως.

ΣΚΟΡΔΆΤΟΝ. Ἔπρεπε νὰ εἴπῃ Σφουγγάτον· ἐπειδὴ περὶ Σφουγ-

γάτου ἐλάλησεν ἀνωτέρω (ςίχ. 130). Ἡ λοιπὸν εἶναι γραφικὸν ἁμάρτημα, ἢ ἐσυνείθιζαν τότε νὰ βάλλωσι καὶ σκόρδα εἰς τὰ σφογγάτα, καθὼς σήμερον βάλλομεν κάποτε κρομμύδια, ἢ τέλος, νοεῖ τὴν κοινῶς λεγομένην Σκορδαλίαν (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 121). Πιθανώτερον τοῦτο, διὰ τὸν σχηματισμὸν εἰς ατον (ἴδ. αὐτόθ. σελ. 122), Σκορδάτον ἤγουν Σκορδωτὸν, κατὰ τὸ ὁμοιοκατάληκτον τῶν παλαιῶν Μυττωτὸς, τὸ σημαῖνον τὴν Σκορδαλίαν (aillade), ἢ κἂν εἶδός τι Σκορδαλίας, παρόμοιον μὲ τὴν ὀνομαζομένην Γαλλιςὶ Moutarde. Τὴν κυρίως Σκορδαλίαν (λέξιν σύνθετον ἀπὸ τὸ Σκόρδον καὶ Ἅλας), τὴν ἀπὸ τοὺς Χίους λεγομένην Σκορδαλατίαν, ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ Σκοροδάλμην συνθέτως, ἀπὸ τὸ Σκόροδον καὶ τὸ Ἅλμη· ὅθεν καὶ ὁ κωμικὸς Ἀριςοφάνης (Ἱππ. 1094) ἔπλασε τὴν Ἀθηνᾶν βρέχουσαν ἐπάνω τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἀμβροσίαν, καὶ κατὰ κεφαλῆς τοῦ ἐξωλεςάτου δημαγωγοῦ Κλέωνος σκορδαλίαν,

Εἶτα κατασπένδειν κατὰ τῆς κεφαλῆς ἀρυβάλλῳ
Ἀμβροσίαν κατὰ σοῦ· κατὰ τούτου δὲ σκοροδάλμην.

Σημείωσε καὶ τὴν συγκοπὴν τοῦ Σκόρδον ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Σκόροδον, ὅτι δὲν εἶναι οὔτε νέα οὔτε βάρβαρος· διότι εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Διοσκορίδην. Δικαιολογεῖ τὴν συγκοπὴν καὶ τὸ ὑποκοριςικὸν Σκόρδιον (Scordium), βοτάνιον οὕτως ὀνομασθὲν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς, διὰ τὸ παρόμοιον τῆς ὀσμῆς τοῦ Σκόρδου.

ΣΤΙΧ. 134-135, Ἀνάθεμά με, Βασιλεῦ, καὶ τρισανάθεμά με! Ὄνταν γραφῶ καὶ ἴδω τον λοιπὸν τὸ πῶς καθίζει.] Ἀντὶ τῶν δύο τούτων ςίχων τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει ἕνα μόνον τὸν ἑξῆς,

Ἀνάθεμά με, βασιλεῦ, ὅταν ςραφῶ καὶ ἰδῶ τον.

Σημείωσε πρῶτον τὰς συνήθεις ἀκόμη καὶ σήμερον κατάρας, Ἀνάθεμα καὶ Τρισανάθεμα, συγχωρημένας κἂν (ἂν καὶ ὄχι εἰς τοὺς καλῶς ἀναθραμμένους), ὅταν ἀναθεματίζῃ τις ἑαυτόν· ὡς εἶναι τῆς ἐσχάτης ἀπανθρωπίας οἱ κατ' ἄλλων ἀναθεματισμοί. Μόνη ἡ ἐκκλησία τῶν πιςῶν ἔχει τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ δίκαιον νὰ ἀναθεματίσῃ, ἤγουν νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν της, μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νουθεσίαν,

τοὺς σπουδάζοντας νὰ φθείρωσι τὴν παραδοθεῖσαν ἠθικὴν ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον. Διότι τοῦτο μόνον σημαίνει τὸ Ἀνάθεμα. « Ἀνάθεμα, ἐπάρατος » ἀκοινώνητος » λέγει ὁ Ἡσύχιος· καὶ τοῦτο νοεῖ ὁ Ἀπόςολος (Γαλ. ά, 9) λέγων, « Εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνά» θεμα ἔςω. »

Σημείωσε δεύτερον τὸν διττοτονισμὸν τοῦ Ἴδω (κατὰ τὸ πρῶτον) καὶ Ἰδῶ (κατὰ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον), ἀκόμη καὶ σήμερον ἐπικρατοῦντα. Οἱ περισπῶντες ἔλαβαν ἴσως ἀφορμὴν νὰ περισπῶσι τοὺς δευτέρους ἀορίςους τῶν ὑποτακτικῶν, Ἰδῶ, Ἐλθῶ (λέγομεν καὶ Ἔλθω) Εἰπῶ, Εὑρῶ (καὶ Εὕρω) ἐκ τούτου, ὅτι καὶ οἱ παλαιοὶ ὠξυτονοῦσαν τοὺς δευτέρους ἀορίςους τῶν προςακτικῶν τῶν αὐτῶν τούτων ῥημάτων, οἱ μὲν Ἀττικοὶ λέγοντες Ἰδὲ, ἀντὶ τοῦ Ἴδε, οἱ δὲ λοιποὶ, Ἐλθὲ, Εἰπὲ, Εὑρὲ, ἀντὶ τοῦ Ἔλθε, Εἶπε, Εὗρε. Οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγαν πρὸς τούτοις καὶ Λαβὲ, καὶ Φαγὲ, ἀντὶ τοῦ Λάβε, καὶ Φάγε· δὲν λέγομεν ὅμως, Ὅταν λαβῶ, ἢ φαγῶ, ἀλλὰ παροξυτόνως καθὼς οἱ ἀρχαῖοι, Ὅταν λάβω, ἢ φάγω. Οἱ ἀόριςοι τοῦ Βαίνω ἢ Βῆμι, λαμβάνουν τόνον διάφορον, κατὰ τὴν διάφορον πρόθεσιν, μὲ τὴν ὁποίαν συντίθενται, οἷον, Ὅταν ἐμβῇ, συμβῇ, ἀναβῇ, καταβῇ, διαβῇ, μεταβῇ, παραβῇ, ἀποβῇ, ὑπερβῇ, ὡς οἱ παλαιοί· καὶ χυδαιέςερον, ἔμβῃ (ἢ ἔμπῃ), ἀναίβῃ, καταίβῃ, παραίβῃ. Οἱ χυδαῖοι λέγουν ἔτι καὶ Εἰσέβῃ (ἀντὶ τοῦ Εἰσβῇ) ἀπὸ τὸ βάρβαρον Εἰσεβαίνω, καὶ Ἐβγῇ καὶ Ἔβγῃ, ἢ Εὐγῇ καὶ Εὔγῃ (ἀντὶ τοῦ Ἐκβῇ), ἀπὸ τὸ χυδαϊκὸν Ἐβγαίνω (ἀντὶ τοῦ Ἐκβαίνω).

Ἀπὸ τὸ Γίνομαι λέγομεν, Ὅταν Γενῶ ἢ Γένω. Τὸ περισπώμενον εἶναι ἀόριςος δεύτερος ὑποτακτικὸς τοῦ Γίνομαι ῥήματος, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Ἐὰν τυπῶ, ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν εἰς μέσην διάθεσιν Γένωμαι· τὸ παροξύτονον εἶναι ἀπὸ τοῦ Γείνω, εἰς οὐδετέραν σημασίαν κατὰ τὸ Fio, τῶν Ῥωμαίων, τὸ ἀρχαιότερα γραφόμενον Fuo, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Φύω (ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι καὶ ἡ παλαιὰ τῆς προφορᾶς τοῦ Υ καὶ Ι διαφορὰ ἦτο σχεδὸν ἀνεπαίσθητος). Δύναται νὰ γραφθῇ καὶ διὰ διφθόγγου Γείνω εἰς τὸν πρῶτον ἀόριςον ἀπὸ τὸ θέμα Γένω, ὡς λέγομεν, Ὅταν μείνω, ἀπὸ τὸ θέμα Μένω. Ἐξεναντίας τοὺς περισπωμένους δευτέρους ἀορίςους τῶν ἀπαρεμφάτων, τοὺς ὁποίους σχηματίζομεν μὲ τὴν συνδρομὴν τοῦ Θέλω καὶ Ἔχω ῥήματος, παροξύνει ἡ συνήθεια, λέγουσα Θέλω ἢ Εἶχα ἔλθει, Εὕρει, Λάβει, Φάγει, Ἀποθάνει, Μάθει, Φύγει, Λίπει, Λάχει, Πάθει, Δράμει, Βάλει, Ψάλει, κ. τ. λ. ἀπὸ τοῦ Ἐλθεῖν, Εὑρεῖν, Λαβεῖν κ. τ. λ. Φυλάττομεν τὸν τόνον εἰς τὸ

Ἰδεῖν καὶ Εἰπεῖν, οἷον Θέλω ἢ Εἶχα ἰδεῖ, Εἰπεῖ. Ἄλλα δὲ πάλιν διττογραφοῦμεν, οἷον Θέλω ἢ Εἶχα ἔλθει, ἢ ἐλθεῖ (ἀπὸ τοῦ ἐλθεῖν), Εὕρει ἢ Εὑρεῖ ἀπὸ τὸ Εὑρεῖν. Τοῦ Βαίνω ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ Βῆμι οἱ ἀπαρεμφατικοὶ δεύτεροι ἀόριστοι πρέπει νὰ γράφωνται διὰ τοῦ η ἀνυπογράπτου, διὰ νὰ μὴ συγχέωνται μὲ τὰ ὑποτακτικά· διότι εἶναι ἀληθῶς σχηματισμένοι κατ' ἀποκοπὴν ἀπὸ τὸ Βῆναι, οἷον Θέλω ἢ Εἶχα ἐμβῆ, συμβῆ, ἀναβῆ (καὶ ἀναιβῆ), καταβῆ (καὶ καταιβῆ), διαβῆ, μεταβῆ, παραβῆ, ἀποβῆ, ὑπερβῆ, ἢ Θέλω ἢ Εἶχα ἐμβῆν κ. τ. λ. καθὼς λέγομεν Θέλω σταθῆ, ἢ σταθῆν, γραφθῆ ἢ γραφθῆν κ. τ. λ. ἀπὸ τὸ Σταθῆναι καὶ Γραφθῆναι. (Ἴδε κατωτέρ. τὰς εἰς τὸν 145 στίχ. σημ.).

ΣΤΙΧ. 136, Τὸ πῶς ἀνακομπόνεται νὰ πιάσῃ τὸ κουτάλιν.] ΔΓ,

Τὸ πῶς ἀνακομβώνεται κατὰ τῆς μαγαιρίας.

ἈΝΑΚΟΜΠΌΝΕΤΑΙ. Γράφε, Ἀνακομβόνεται. Ἡ τροπὴ τοῦ β, εἰς τὸ π, θεωρεῖται καὶ εἰς ἄλλας λέξεις, μάλιστα ὅταν ἀκολουθῇ τὸ μ στοιχεῖον, οἷον Ἐμπαίνω ἀντὶ τοῦ Ἐμβαίνω, καὶ Θαμπὸς ἀντὶ τοῦ Θαμβός. Οὕτω καὶ Κόμπος ἀντὶ τοῦ Κόμβος, ὅθεν τὸ Κομβόω, καὶ τὸ Ἀνακομβόω, Ἀνακομπόω, καὶ μὲ τὴν προσθήκην τοῦ ν, Ἀνακομπόνω. Τοιαύτην προσθήκην ἐτόλμησεν ἡ κοινὴ γλῶσσα εἰς πολλὰ ῥήματα τῶν παλαιῶν διὰ τὴν εὐφωνίαν· καθὼς λοιπὸν λέγομεν Δένω καὶ Σβένω, ἀπὸ τὸ Δέω καὶ Σβέω, χωρὶς κἀμμίαν ἄλλην μεταβολὴν τῆς γραφῆς, οὕτως ἁρμόζει νὰ λέγωμεν Χρυσόνω, Σημειόνω, Ἀνακομβόνω, καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα τῆς τρίτης τῶν περισπωμένων, ἀπὸ τὸ Χρυσόω, Σημειόω, Ἀνακομβόω.

Τὸ ἁπλοῦν Κομβόω, παράγεται ἀπὸ τὸ Κόμβος, τὸ σημαῖνον Δεσμόν. Τὸ ὑποκοριστικὸν Κομβίον (ἢ Κομπίον) σημαίνει τοὺς σφαιροειδεῖς ἢ στρογγύλους δεσμοὺς κατασκευασμένους ἀπὸ ὕφασμα ἢ μέταλλον (boutons) οἱ ὁποῖοι ἐμβαίνοντες εἰς τοῦ ἐνδύματος τὰς ὀνομαζομένας Θηλείας ἢ Κομβοθηλείας (boutonières) κρατοῦν τὸ ἔνδυμα προσαρμοσμένον εἰς τὸ σῶμα. Ἐκ τοῦ Κόμβου σύνθετον εἶναι καὶ τὸ Κομβολόγιον ἢ Κομβοσχοίνιον (chapelet), διότι ὁμοιάζουν τοὺς κόμβους τὰ τρυπημένα καὶ ὁρμαθιασμένα σφαίρια. Θήλεια (ἤγουν θηλυκὴ) εἶναι ἡ κοινῶς λεγομένη Θελιά, ὅθεν τὸ Θηλυκόνω (boutonner) ῥῆμα συνώνυμον τοῦ Κομβόνω, καὶ τὸ

Θηλύκιον, οὐδέτερον ὄνομα, οἷον Τὰ Θηλύκια τοῦ βιβλίου. Λέγεται ἡ Θήλεια ἢ Θηλεία ὄχι μόνον εἰς τὰ φορέματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σχοινία, ἢ λωρία, ὅταν δένωμεν τὴν μίαν ἄκραν, διὰ νὰ περάσωμεν μέσα τὴν ἄλλην. Ἐκ τούτου διορθόνεται ὁ Ἡσύχιος, « Θήλεα, ἱμάντων » τὰ τετριμμένα (γρ. τετρημένα), εἰς ἃ διωθεῖται τὰ ὀξέα καὶ τῶν » σπονδύλων τὰ κοῖλα. » Τὸ περὶ σπονδύλων τοῦτο ἐξηγεῖται ἀπ' ἄλλην γλῶσσαν τοῦ Ἡσυχίου, « Ἄῤῥενα..... τῶν κονδύλων τὰ ἐξέχοντα, » καὶ τὰ εἰς κοιλότητας ἐμπίπτοντα. » Ἡ μεταφορὰ νοεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς σεμνούς, καὶ ἀπὸ τοὺς φοβουμένους τὰς ἀσέμνους λέξεις πλέον παρὰ τὰς ἀσέμνους πράξεις. Λέγομεν ἀκόμη Θηλείαν, ἁπλῶς καὶ τὸν κόμβον ἢ δεσμὸν (lacs, nœud), ὅθεν τὸ σύνθετον Συρτοθηλεία (nœud coulant), καὶ Θηλείαν τὸ τύλιγμα τῶν κλωςῶν (écheveau). Καὶ παράγωγον Θηλειάζω (nouer καὶ devider), ὡς ἀπὸ τὸ Ἄδεια, Ἀδειάζω, ἀπὸ τὸ Ἑταιρεία, Ἑταιρειάζω. (Χυδ. Τεριάζω), καὶ ἀπὸ τὸ Εὐθεῖα, Εὐθειάζω (χυδ. Φτιάνω).

Ἀπὸ τὸ Κόμβος οἱ Παλαιοὶ ἐσχημάτισαν ῥῆμα σύνθετον τὸ Ἐγκομβόω, τὸ ὁποῖον κυρίως σημαίνει, τὸ Κομβόνω ἢ Δένω, καὶ διὰ μιᾶς συνθέτου λέξεως τὸ Κομβοδένω. Ὁ Ἡσύχιος λέγει « Ἐγκομβωθεὶς, » δεθείς. » Μεταφορικῶς σημαίνει τὸ Περιτυλίσσω, Περιβάλλω, Στολίζω· ὡς λέγει πάλιν ὁ αὐτὸς, « Ἐγκεκόμβωται· ἐνείληται » καὶ, « Κομβώσασθαι· ςολίσασθαι, » καὶ, « Κόμβωμα· ςόλισμα, ΣΚΕΊ- » ΡΩΜΑ » Ὅπου, εἰς τόπον τῆς τελευταίας λέξεως ἐνόμισαν οἱ Κριτικοὶ ὅτι ἔπρεπ' ἴσως νὰ γραφῇ ΣΠΕΙΡΩΜΑ. Ἐὰν ὅμως δὲν λανθάνωμαι, ἐνόησεν ὁ Ἡσύχιος διὰ τοῦ Σκείρωμα (ὀρθότερον Σκίῤῥωμα) τὸν σκληρὸν ὄγκον, ὅστις εἰς μὲν τὰ φυτὰ ὀνομάζεται Ὄζος (κοινῶς Ῥόζος) εἰς δὲ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, λέγεται ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς καὶ Σκίῤῥος καὶ Σκίῤῥωμα καὶ Πῶρος (Φοεσ. Οἰκονομ. λέξ. Σκίῤῥος καὶ Σκύρος)· ὅθεν ἴσως πρέπει νὰ διορθωθῇ ἄλλος τόπος τοῦ Ἡσυχίου, « Σκεῖρος..... Φιλητᾶς δὲ τὴν ΠΥῬῬΩΔΗ γῆν. » Γράφε ΠΩΡΩΔΗ.

Ἐμεταχειρίσθη τὴν μεταφορὰν τοῦ Ἐγκομβόω ὁ Ἀπόςολος Πέτρος (Α. Ἐπιςολ. Ε, 5) κομψότατα, ὅταν λέγῃ, « Τὴν ταπεινοφροσύνην » ἐγκομβώσασθε, » ἤγουν, Ἐνδύσασθε καὶ ςολίσθητε τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ κρατεῖτέ την σφιγκτὰ ὡς νὰ ἦτο κομβωμένη, διὰ νὰ μὴ σᾶς γυμνώσῃ ἀπ' αὐτὴν ὁ ἄνεμος τῆς κενοδοξίας· διότι ταπεινοφροσύνην νοεῖ ὁ Ἀπόςολος, τὴν μετριοφροσύνην, ἤγουν ἐκείνην τῆς ψυχῆς τὴν διάθεσιν, ἥτις δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ φρονῶμεν πλέον ἀπ' ὅ,τι

πρέπει, ἀλλ' οὐδὲ συγχωρεῖ πάλιν νὰ καταφρονῶμεν ἑαυτοὺς καὶ νὰ ἐξευτελιζώμεθα ὡς ἀνδράποδα. Ταύτην τοῦ Πέτρου τὴν κομψὴν καὶ ὡραίαν ῥῆσιν ὁ Νικομηδείας Γεώργιος ἔκρινε βάρβαρον· πρὸς τὸν ὁποῖον γράφων ὁ Πατριάρχης Φώτιος (Ἐπιςολ. ρνζ'), ἀποδείχνει μὲ μαρτυρίας παλαιῶν καθαρὰ, ὅτι ὁ Νικομηδείας ἦτον ἀμαθὴς, καὶ ὄχι ὁ Πέτρος βάρβαρος. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὁ σοφὸς Φώτιος ἐχρεώςει νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀποςόλου ἀπολογίαν, καὶ ὄχι νὰ κάμῃ τὸν σοφιςὴν, ἰσχυριζόμενος, ὅτι ὁ Ἀπόςολος ἐμεταχειρίσθη τὴν κομψὴν ταύτην φράσιν, ὄχι κομψευόμενος καὶ μιμούμενος τοὺς παλαιοὺς, ἀλλὰ διὰ νὰ μᾶς δώσῃ νὰ καταλάβωμεν, ὅτι καὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ ὑπὲρ τοὺς παλαιοὺς ἠδύνατο νὰ γράψῃ διόλου τὰς ἐπιςολάς του, ἂν ἔκρινε τὴν τοιαύτην σπουδὴν ὠφέλιμον εἰς ψυχῶν σωτηρίαν. Ὁ Πέτρος ὅμως καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόςολοι ἔγραψαν, καθὼς ἐγράφετο, ἢ κἂν ἐλαλεῖτο, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰς τὸν καιρὸν καὶ τόπον ὅπου ἤκμασαν, καὶ κάλλιον νὰ γράψωσι δὲν ἠδύναντο. Ὁ Παῦλος ἀναμφιβόλως ἐχρημάτισεν ὁ εὐφραδέςερος καὶ ῥητορικώτερος ὅλων τῶν ἀποςολικῶν συγγραφέων· καὶ ὅμως ὁ χαρακτὴρ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἀπέχει ἀπίςευτον ὅσον ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Πλάτωνος. Ἂν οἱ Ἀπόςολοι ἐπεχείρουν νὰ γράψωσιν ὡς οἱ παλαιοὶ, τοιαύτη ἐπιχείρησις δὲν ἠμπόρει νὰ κατορθωθῇ, πλὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου θαύματος τῶν πυρίνων γλωσσῶν, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐδίδαξε τὰς ξένας γλώσσας. Ἀλλ' ἡ παντοδυναμία τοῦ θεοῦ δὲν θαυματουργεῖ ποτὲ χωρὶς ἀνάγκην. Ἐξανάγκης ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσι τὰς γλώσσας τῶν ἐθνῶν, διὰ νὰ κηρύξωσιν εἰς αὐτὰ τὸ Εὐαγγέλιον· ἀλλ' οὐδεμία ἀνάγκη ἦτο καὶ νὰ τὰς λαλῶσιν ἢ νὰ τὰς γράφωσιν ὡς τὰς ἐλάλουν ἢ τὰς ἔγραφαν οἱ παλαιοὶ, καὶ μάλιςα εἰς ἐκείνην τοῦ χρόνου τὴν περίοδον, ὅτε καὶ οἱ σύγχρονοι τῶν Ἀποςόλων λόγιοι Ἕλληνες δὲν ἔγραφαν οὐδ' ἐλάλουν πλέον κατὰ τοὺς παλαιούς. Οἱ καλοὶ συγγραφεῖς εἰς τὸ ἔθνος ὑποθέτουν ἀναγνώςας ἢ ἀκροατὰς καλούς· ἀλλ' ὅταν τὰ αὐτία τούτων ἦναι βαρβαρωμένα τόσον, ὥστε νὰ μὴ διακρίνωσι τὸ καλὸν, τί τοὺς ὠφελεῖ νὰ ἀκούωσι τὸν Δημοσθένην ἢ τὸν Πλάτωνα; Ὁ Πέτρος λοιπὸν ἔκαμε καλὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν κομψὴν φράσιν « Τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε » ὄχι μόνον διότι παραστένει ζωηρὰ τὴν συμβουλήν του, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν ἐκατα-λάμβαναν οἱ ἀκούοντες, ἐπειδὴ ἀκόμη σήμερον καὶ οἱ ἄπειροι τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαίας γλώσσης τὴν καταλαμβάνουν. Ὄχι ὅμως διὰ τοῦτο πρέπει νὰ νομίσωμεν, ὅτι ὁ Πέτρος ἠδύνατο νὰ γράψῃ καθὼς ὁ Πλάτων,

ἤγουν νὰ γράψῃ εἰς χαρακτῆρα λόγου, τοῦ ὁποίου τὴν καλλονὴν δὲν ἐδύνατο νὰ αἰσθανθῇ καὶ νὰ διακρίνῃ παρὰ ὁ σύγχρονος μὲ τὸν Πλάτωνα λαὸς τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ ἡμέτερον Ἀνακομβόνομαι σημαίνει, ὡς φαίνεται νὰ ἐσήμαινε καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου, Λύω τοὺς κόμβους καὶ τὰ Θηλυκώματα, διὰ νὰ ἀνακαλύψω τὰς χεῖρας, ἀνασύρων πρὸς τοὺς βραχίονας, ἢ καὶ τοὺς ὤμους, ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ἐνδύματος, τὸ κοινῶς λεγόμενον Μανίκιον ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ Λατινικοῦ Manica (Γαλλ. Manche). Τοῦτο εἶναι παράγωγον τοῦ Manus μὲ τὸ ὁποῖον οἱ Λατῖνοι ἐσήμαιναν τὴν χεῖρα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἄχρηστον ἁπλοῦν Μάρα (ὡς ἀπὸ τὸ Πλήρης ἐσχημάτισαν τὸ Plenus), τοῦ ὁποίου ἴχνη σώζονται εἰς τὸ σύνθετον Εὐμαρὴς, συνώνυμον τοῦ Εὐχερὴς, ἴσως δὲ καὶ εἰς τὸ Μάρπτω (τὸ κοινῶς Πιάνω), ἤγουν Τῇ μάρῃ (χειρὶ) ἅπτομαι, καὶ εἰς τὸ Μάρναμαι, τὸ πολεμῶ καὶ μάχομαι.

ΝΑ ΠΙΑΣΗ. Τὸ ῥῆμα εἶναι τὴν σήμερον Πιάνω. Παλαιὰ ἐλέγετο Πιέζω καὶ Δωρικῶς Πιάζω (Ἐτυμολογ. σελ. 671), τὸ ὁποῖον κυρίως ἐσήμαινε Σφίγγω τι μὲ τὴν χεῖρα, ἢ κρατῶ δυνατὰ, διὰ νὰ μὴ μοῦ φύγῃ τὴν χεῖρα. Μίαν φορὰν εὑρίσκεται εἰς τὸν Πλούταρχον (Πῶς δεῖ τὸν νέον Ποιημ. ἀκούειν § 10) τὸ Πιέζω « Βέλτιον δὲ, ταῦτα τοῖς » Γραμματικοῖς παρέντας ἐκεῖνα μᾶλλον ΠΙΕΖΕΙΝ, οἷς ἅμα τὸ χρήσιμον » καὶ πιθανόν ἐστι » ὅπου δύναται νὰ σημάνῃ καὶ τὸ Κρατῶ, καὶ τὸ Λαμβάνω εἰς χεῖρας, ἤγουν τὸ σημερινὸν Πιάνω, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ Παρέντας. Τοῦτο μὴ νοήσας ὁ Ῥείσκιος, ὑπωπτεύθη ὡς ἀντιγραφέων σφάλμα τὸ Πιέζειν. Δὲν εἶναι μακρὰν τῆς σημασίας ταύτης καὶ τὸ τοῦ Θεοφράστου (περὶ Πυρὸς, σελ. 433), « Καὶ τοὺς διαπύρους ὀβελίσκους σφοδροτέρως πιάσαντες, ἧττον » καίονται· » τὸ Δωρικὸν Πιάζω εὑρίσκεται συχνότατα εἰς τὴν νέαν Διαθήκην, ἀπαραλλάκτως ταὐτόσημον μὲ τὸ σημερινὸν Πιάνω, « Καὶ » πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε (Πράξ. Ἀποστόλ. Γ, 7). » Ἔμεινε τώρα νὰ ἐρευνήσωμεν πῶς ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐμετέβαλε τὸ Πιάζω εἰς τὸ Πιάνω (καθὼς ἐσχημάτισε καὶ τὸ Φτιάνω ἀπὸ τὸ Εὐθειάζω). Πιθανὸν ὅτι εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, τὸ Πιάζω καὶ τὸ Πιαίνω (ἤγουν τὸ Παχύνω) ἦσαν συγγενῆ καὶ ταυτόσημα ῥήματα, καθὼς τὸ Λιπάζω καὶ Λιπαίνω, τὸ Περκάζω καὶ Περκαίνω, τὸ Ὑφάζω καὶ Ὑφαίνω, τὸ Χειμάζω καὶ Χειμαίνω, καὶ ἄλλα πολλά. Λέγω Ταυτόσημα· διότι τί ἄλλο εἶναι τὸ Πιαίνεται, ἤγουν Παχύνεται, παρὰ

τὸ Πιέζεται ἢ Πιάζεται, ἤγουν πυκνοῦται, σφίγγεται; ἀλλ' αἱ καταλήξεις αὗται εἰς ανω ἐγεννήθησαν ἀπὸ ἁπλουστέρας καὶ ἀρχαιοτέρας ἄλλας εἰς ανω, οἷον Λιπάνω, Ὑφάνω, Χειμάνω, καὶ ἀκολούθως Πιάνω (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 44), ὡς γίνεται πιθανὸν ἀπὸ τὸ Κραυγάζω καὶ Κραυγάνω, Κλαγγάζω καὶ Κλαγγάνω, τὰ ὁποῖα ἔμειναν εἰς τῶν Ἑλλήνων τὴν γλῶσσαν χωρὶς παραλλαγὴν τῆς σημασίας. Ἀλλὰ τοῦ Κλαγγάνω ἢ Κλαγγάζω τούτου, σημαίνοντος κυρίως τὰς ἀνάρθρους φωνὰς τῶν ζώων, ἢ καὶ τοὺς ἀσήμους ἤχους ἢ ψόφους τῶν ἀψύχων, πρωτότυπον εἶναι τὸ Κλάζω. Τὰ ὄρνεα κατὰ τὸν Ὅμηρον, Κλάγκουσι (Ἰλιάδ. μ', 207) καὶ Κλάζουσι (π', 429). Κλαγγὴν ὀνομάζει καὶ τῶν γεράνων τὴν φωνὴν (γ', 5) καὶ τοῦ πετομένου βέλους τὸν ἦχον (α', 49), σχεδὸν κατὰ τὸ τῶν Γάλλων cliquetis des armes, Κλαγγὴ τῶν ὅπλων.

Ἐκ τούτου μανθάνομεν, ὅτι καὶ τὸ Κλάνει τῆς κοινῆς γλώσσης (διὰ τοῦ ὁποίου σημαίνομεν τὸ Πέρδεται τῆς παλαιᾶς) δὲν εἶναι πλὴν διάφορος σχηματισμὸς τοῦ Κλάζω, εἴτε διὰ τὸν ἄσημον ψόφον τῆς πορδῆς, ὅθεν ὠνομάσθη καὶ Ἀποψόφησις (Πλούταρχ. Περὶ τῆς Ἡροδ. κακοηθ. § 32), εἴτε διὰ τὴν ῥῆξιν καὶ οἷον διάκλασιν. Διότι σημαίνει καὶ τὰ δύο, ὡς καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ Crepitus ἀπὸ τὸ ῥῆμα Crepito καὶ Crepo (Γαλλ. Crever, Craquer). « Κλάζοντες, » κραυγάζοντες » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Κλάζων, βοῶν, διασχί- » ζων..... σημαίνων τῷ ψόφῳ τὴν πορείαν. »

Ἀπὸ τὰς φρασεολογίας τοῦ Πιάνω, ἀξία νὰ σημειωθῇ ἡ ἐλλειπτικὴ φράσις τῶν ναυτῶν μας οἷον Ἔπιασα εἰς τὴν Χίον, εἰς τὴν Σμύρνην κ. τ. λ. ἤγουν Ἤραξα, ἢ Ἔρρηξα σίδηρον εἰς τὴν Χίον ἢ εἰς τὴν Σμύρνην. Τὸν αὐτὸν ἐλλειπτικὸν τρόπον ἐμεταχειρίζοντο οἱ Ἀττικοὶ συγγραφεῖς τὸ Σχέω (κρατῶ, πιάνω) ῥῆμα, οἷον (Ἀριστοφάν. Βατρ. 188),

——— Ποῦ σχήσειν δοκεῖς;

Ποῦ στοχάζεσαι νὰ πιάσῃς; δηλαδὴ νὰ κρατήσῃς, νὰ καταπαύσῃς τὸ πλοῖον ἀπὸ τὸν πλοῦν. Ὅτι δὲ ἡ φράσις ὑπονοεῖ τοιαύτην ἔλλειψιν, τὸ μαρτυρεῖ τὸ ἀνελλιπὲς τοῦ Ὁμήρου (Ὀδυσσ. Λ, 70),

Νῆσον ἐς Αἰαίην ΣΧΗ͂ΣΕΙΣ εὐεργέα ΝΗ͂Α,

ἤγουν (ἐλλειπτικῶς) Θέλεις πιάσειν εἰς τὸ νησίον τῆς Αἰαίας.

Ἄλλη φράσις εἶναι τὸ, Τὸν ἔπιασα κλέπτην, ψεύστην κ. τ. λ. Οὕτω λέγει καὶ ὁ Τειρεσίας πρὸς τὸν Οἰδίποδα (Σοφοκλ. Οἰδ. Τύρ. 461),

———— Κἂν λάβῃς μ' ἐψευσμένον,
Φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν,

ἤγουν, Καὶ ἂν μὲ πιάσῃς ψεύστην (εἰς ὅσα σὲ προλέγω), εἰπὲ ὅτι δὲν γνωρίζω ὁλότελα τὴν μαντικήν. Ἄλλη φράσις εἶναι, Μ' ἐπίασεν ὁ θυμὸς, τὸ ὁποῖον λέγομεν καὶ Μ' ἐπῆρεν ὁ θυμός. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιάδ. Α, 387) τὸ,

Ἀτρείωνα δ' ἔπειτα χόλος λάβεν. ————

Λέγομεν καὶ Τὸν ἐπίασε τὸ γλυκύ του, περὶ ἐκείνου, ὅστις σεληνιάζεται· διότι τοὺς τοιούτους οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Ἐπιλήπτους, ἢ Θεολήπτους, ἤγουν Πιασμένους, ἢ Θεοπιασμένους. Ὀνομάζομεν δὲ Γλυκὺ (κατ' ἔλλειψιν τοῦ Πάθος) τὴν Ἐπιληψίαν, κατ' εὐφημισμὸν ἀρχαιότατον, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Σοφοκλῆς δίδει τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἰς τὰς Ἐριννύας (Οἰδ. Κολ. 106),

Ἴτ', ὦ ΓΛΥΚΕΙΑΙ παῖδες ἀρχαίου Σκότου·

διότι ἀπὸ τὰς Ἐριννύας μάλιστα ἐνόμιζαν βασανιζομένους τοὺς ἐπιλήπτους· ὅθεν ὠνόμαζαν καὶ Ἱερὰν νόσον τὴν Ἐπιληψίαν, ἀκόμη καὶ Δαιμονικήν· « Ἐπιλήπτῳ, ὑπαιτίῳ, δαιμονιζομένῳ » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὴν δὲ μετοχὴν, Πιασμένος μεταχειριζόμεθα σημαίνοντες τὸν πάσχοντα τὴν λοιμικὴν νόσον, τὴν λεγομένην Σκορδοῦλαν· καθὼς καὶ ὁ Θουκυδίδης εἶπε, περὶ ταύτης τῆς νόσου λαλῶν « Δὶς γὰρ τὸν αὐτὸν, ὥστε καὶ κτείνειν οὐκ ἐπελάμβανε, » ἤγουν Δὲν ἐπίανε δύο φορὰς τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τόσον σφοδρὰ, ὥστε νὰ τὸν θανατώσῃ. Τὸ ὄνομα ὅμως Πιασμὸς σημαίνει εἰς ἡμᾶς τὸν πυρετὸν, τὸν κοινῶς λεγόμενον Παροξυσμὸν ἢ Θέρμην· διότι καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν περιοδικὴν ἀρχὴν, ἢ Καταβολὴν (accès) τῆς θέρμης ὠνόμαζαν ἀκόμη καὶ Λαβὴν ἢ Λῆψιν (ἤγουν πιασμὸν) τοῦ πυρετοῦ.

Λέγομεν ἀκόμη οὐδετέρως καὶ ἀμεταβάτως, Τὸ δένδρον ἐπίασε, ἤγουν ἐρριζώθη εἰς τὴν γῆν, ὅταν ἐπιτύχῃ ἡ φύτευσίς του, ἐλλειπτικῶς,

(ἀντὶ τοῦ, Ἐπίασεν ἢ Ἔλαβε ῥίζας), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ ἀνελλιπὲς τῆς Γαλλικῆς γλώσσης Prendre racine.

ΚΟΥΤΑΛΙΝ. Ἐξήγησα τὴν λέξιν ταύτην ἀνωτέρω (σελ. 61) κατὰ πλάτος.

ΜΑΓΑΙΡΙΑΣ. Γράφε Μαγερεία, καὶ ἔτι ὀρθότερον, Μαγειρίας. Εἶναι ἀπὸ τὸ Μαγειρεύω, καθὼς τὸ Βασιλεία ἀπὸ τὸ Βασιλεύω, καὶ τὸ Δουλεία ἀπὸ τὸ Δουλεύω.

ΣΤΙΧ. 137, ΚΑΙ ΟΥΔΕΝ τρέχουν τὰ σάλια μου, ὡς τρέχει τὸ ποτάμιν.] Ἴσ. γρ. ΚΑΙ ΑΝ ΔΕΝ (ἢ ΚΑΝ ΟΥΔΕΝ), καθὼς καὶ σήμερον συνειθίζει ὁ κοινὸς λαὸς, νὰ θέτῃ τὰ τρία ταῦτα μόρια, ΚΑΙ ΑΝ ΔΕΝ, μετὰ τὰς κατάρας, τὰ μὲν δύο, ἀναγκαίως, τὸ δὲ Καὶ, πλεοναστικῶς· οἷον Ἀνάθεμά με, Νὰ μὲ κόψῃ ὁ θεὸς, Νὰ μὴ φθάσω τοῦ χρόνου, ἂν δὲν (ἢ Καὶ ἂν δὲν) σὲ εἶπα τὴν ἀλήθειαν. Πλεονάζει πρὸς τούτοις ὁ Καὶ μετὰ τὸ Εἰ δὲ, οἷον, Ἂν νικήσῃ, ἂς λάβῃ τὸν στέφανον· εἰ δὲ ΚΑΙ νικηθῇ κ. τ. λ. Ὡσαύτως μετὰ τὰ ὁμοιωματικὰ ἐπιῤῥήματα, οἷον, Τὸν ἀγαπῶ ὡσὰν καὶ τέκνον μου. Καὶ μετὰ τὰ χρονικὰ, οἷον, Ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, Ἀπὸ τώρα κ' ἐμπρός. Ἂν φυλάξωμεν τὴν πρώτην γραφὴν, Καὶ οὐδὲν, τὸ Οὐδὲν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ σημερινὸν Δὲν, ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου ἀρνητικοῦ, Οὐ, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ Γραικορωμαῖοι ἐπρόσθεταν πολλάκις τὸ μόριον Δὲν, ὡς καὶ κατωτέρω (Ποίημ. Β. 44) θέλομεν εὑρεῖν τὸ Μ ἢ τῶν παλαιῶν μετασχηματισμένον εἰς τὸ Μηδέν. Περὶ τοῦ ὁποίου ἐλάλησα καὶ πρότερον (σελ. 46).

ΤΑ ΣΑΛΙΑ ΜΟΥ. Σάλιον κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Σιάλιον (ὑποκοριστικὸν τοῦ Σίαλος, καθὼς Σαγόνιον ἀπὸ τὸ Σιαγόνιον (ὑποκοριστικὸν τοῦ Σιαγὼν). Διαφέρει ἡ τοιαύτη συγκοπὴ ἀπὸ τὴν Αἰολικὴν ἐξάλειψιν τοῦ Ι εἰς τὸ, Πάλαος (ἀνωτέρ. σελ. 91) καὶ Ἄρχαος, καὶ ἄλλων (Ἐτυμολογ. σελ. 66). Διαφέρει ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Ἰωνικὴν κρᾶσιν τοῦ Ἴραξ, Ἱρὸς κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ Ἱέραξ, Ἱερός. Παρομοίαν συγκοπὴν τοῦ Ι ἐτόλμησεν ἡ συνήθεια καὶ εἰς τὸ Ἑσπερνὸς, Χοιρνὸν, καὶ Ὑστερνὸν, ἀπὸ τὸ Ἑσπερινὸς, Χοίρινον (ἤγουν κρέας τοῦ Χοίρου), καὶ Ὑστερινόν. Ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰ σύνθετα ἀπὸ τὴν Περὶ πρόθεσιν, οἷον Περβόλιον, Ἐμπερδεύω, ἀντὶ τοῦ Περιβόλιον, Ἐμπεριδέω. Ὁ χυδαϊσμὸς ἐτόλμησε καὶ τὸ Περσὸς ἀντὶ τοῦ Περισσὸς, καὶ Περμαζεύω ἀντὶ τοῦ Περιμαζεύω. Τοιαύτην συγκοπὴν ἢ μᾶλλον ἀποκοπὴν τοῦ τελικοῦ Ι τῆς Περὶ, ἐμεταχειρίζοντο καὶ οἱ Αἰολεῖς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐστάθιος

(σελ. 1036.) Τοιοῦτον εἶναι τὸ Περφερέες (Ἡροδότ. IV, 33), ὄνομα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔφεραν ἀπὸ τοὺς Ὑπερβορέους εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ ἱερά, ἀπὸ τὴν ἑνικὴν ὀνομαςικὴν Περιφερεὺς (ἀκαταχώριστον ἀκόμη εἰς τὰ Λεξικά), καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν Περιφερής, ὡς ἐνόμισαν οἱ Λεξικογράφοι. Τοῦτο σημαίνει τὸ Στρογγύλος· τὸ δὲ Περιφερεύς, ἢ Περφερεύς, τὸν Περιφέροντα. Ὁ Ὅμηρος μεταχειρίζεται παραθέτως, ἀντὶ τῆς Ἀνὰ τὴν Ἂν, οἷον Ἂν ςόμα, καὶ ἀντὶ τῆς Παρὰ τὴν Πὰρ οἷον, Πὰρ Ζηνί, Πὰρ ποταμὸν κ. τ. λ. καὶ συνθέτως, οἷον Ἀνςὰς καὶ Παρςάς, ἀντὶ τοῦ Ἀναστὰς, καὶ Παραςάς. Ὀνομάζουν οἱ Χῖοι καὶ Περλογὴν (ἤγουν Περιλογὴν) τὸν ἀσκὸν, ἀπὸ παλαιὰν ἴσως Ἑλληνικήν τινα διάλεκτον· οἱ Λάκωνες ὠνόμαζαν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἡσύχιος, Ἐκλογὴν, τὸν Κάλαθον, ἤγουν εἶδός τι καλαθίου, ἴσως ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οἱ Χῖοι σήμερον Χαλικολόγον (καὶ χυδαιέςερον Χανικολόγον) ὀνομάζουν, ὡς χρήσιμον εἰς ἐκλογὴν καὶ συλλογὴν χαλικίων.

Βαρβαρωτέρα εἶναι ἡ συγκοπὴ τοῦ ῑ πρὸ τοῦ ᾱ εἰς τὰ θηλυκὰ τὰ τελευτῶντα εἰς τὸ τρια ἀπὸ τῶν εἰς της ἀρσενικῶν ὀνομάτων, οἷον Χορεύτρια καὶ Χορεύτρα, Χρεωφειλέτρια καὶ Χρεωφειλέτρα, Ψάλτρια καὶ Ψάλτρα, καὶ ἄλλα ἀναρίθμητα τοιαῦτα, τῶν ὁποίων ὁ Σομαυέρας ἐσημείωσε κἂν ἐπιμελῶς τὴν διπλῆν κατάληξιν εἰς τὸ Λεξικόν του. Ἡ θεραπεία του εἶναι εὔκολος, χωρὶς ξενισμὸν τῆς ἀκοῆς. Εἰς τοὺς παλαιοὺς ἡ κατάληξις τρια ἐσήμαινε τὴν ἔχουσαν ἢ ἐνεργοῦσάν τι πρᾶγμα, καὶ ἡ κατάληξις τρα, ὡσεπιπολὺ, τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου, ἢ τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐνεργεῖται τὸ πρᾶγμα. Παραδείγματος χάριν, Ὀρχήστρια (ἀπὸ τὸ Ὀρχηστὴς) ἐσήμαινε τὴν Χορεύτριαν, καὶ Ὀρχήστρα τὸν τόπον ὅπου γίνεται ὁ χορὸς, Κυλίςρια, τὴν κυλιομένην, καὶ Κυλίςρα, τὸν τόπον τῆς κυλίσεως. Ἡ τοιαύτη διαφορὰ σώζεται καὶ εἰς πολλὰ τοιαῦτα τῆς σημερινῆς γλώσσης· ἐπειδὴ λέγομεν Ποτίςραν, τὸν τόπον ὅπου ποτίζονται τὰ κτήνη, καὶ Ποτίςριαν, τὴν ποτίζουσαν αὐτὰ γυναῖκα.

ΣΤΙΧ. 138 καὶ 139, Καὶ γὼ ὑπάγω κ' ἔρχομαι πόδας μετρῶν τῶν ςίχων· Εὐθὺς ζητῶ τὸν ἴαμβον, γυρεύω τὸν σπονδεῖον.] Ἀντὶ τῶν δύο τούτων ςίχων, τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει τρεῖς τοὺς ἑξῆς,

Καὶ ἐγὼ ὑπομένω καὶ ἔρχομαι ποσῶς μετρῶ τοὺς στίχους,
Αὐτὸς κοτζόνει τὸ γλυκὺν εἰς τὸ τρανὸν μισούριν,
Καὶ ἐγὼ ζητῶ τὸν ἴαμβον, γυρεύω τὸν σπονδεῖον·

ΥΠΟΜΕΝΩ. Γραφικὸν ἴσως σφάλμα ἀντὶ τοῦ Ὑπάγω (κατὰ τὸ πρῶτον ἀντίγραφον) ἢ Ὑπαγαίνω, ἢ Ὑπαγένω. Τὸ Ὑπάγω εἶναι σύνθετον ἀπὸ τὴν Ὑπὸ πρόθεσιν καὶ τὸ ἁπλούςατον καὶ πρωτότυπον ῥῆμα Ἄγω. Ἐκ τούτου ἐγεννήθησαν τὰ ἄχρηστα Ἀγέω, Ἀγίω· καὶ ἀπὸ τοῦτο πάλιν τὸ Ἀγίνω, καὶ τὸ χρηστὸν εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Ἡρόδοτον Ἀγινέω. Εἶναι λοιπὸν τὸ Ὑπαγένω, ἢ ἀπὸ τὸ Ὑπαγίνω, κατὰ τροπὴν τοῦ ῑ εἰς ε̄, ἢ ἀπὸ τὸ Ὑπαγέω κατὰ παρένθεσιν τοῦ ν̄, ὡς τὰ ἀνωτέρω (σελ. 137) Δένω καὶ Σβένω. Κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπὸ τὸ Ἄρχω ἐσχηματίσαμεν τὸ Ἀρχινῶ (Ἀρχινέω), καὶ τὸ Ἀρχίζω, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 131) σημειωθέντα διφορούμενα τῶν παλαιῶν.

ΠΟΣΩΣ. Ἴσως καὶ τοῦτο σφαλμένον ἀντὶ τοῦ Πόσους, ἢ ἀντὶ τοῦ Πόδας, ὡς εἶναι γραμμένον εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον.

ΚΟΤΖΟΝΕΙ. Τοῦτο εἶναι παραφθορὰ τοῦ Κοττόνει ἢ Κοσσόνει, καὶ τοῦτο πάλιν τοῦ Κοττόει ἢ Κοσσόει κατὰ τὸν τύπον τοῦ Χρυσόει (ὅθεν τὸ κοινὸν Χρυσόνει). Οὕτως ἀπὸ τὸ Κόττυφος ἢ Κόσσυφος ἐσχημάτισεν ἡ χυδαιότης τὸ Κότζυφος. Τὸ Κοσσόω εἶναι ἀπὸ ἁπλούςερον ἄλλο ῥῆμα τὸ Αἰολικὸν Κόσσω, ἢ Κόττω, ἀντὶ τοῦ Κόπτω, (κατὰ τὸ Ὄσσω καὶ Πέσσω ἢ Πέττω, ἀπὸ τὸ Ὄπτω καὶ Πέπτω). Ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὸ Κοττεῖν (περισπωμένως) διὰ τοῦ Τύπτειν. Εἶναι λοιπὸν ἡ φράσις τοῦ κωμικοῦ ἢ μᾶλλον τοῦ βωμολοχικοῦ χαρακτῆρος, Κοτζόνει, ἀντὶ τοῦ Πίνει, ἁρμοδιωτέρα εἰς τὰ τρωγόμενα (ὡς μασσώμενα καὶ κοπτόμενα ἢ τυπτόμενα) παρὰ εἰς τὰ πινόμενα. Οὕτως ὁ Ἀριστοφάνης ἐμεταχειρίσθη τὸ συνώνυμον τοῦ Τύπτειν, Παίειν, ἀντὶ τοῦ Ἐσθίειν (Ἀχαρν. 835)·

Παίειν ἐφ' ἀλὶ τὰν μάδδαν, αἴκα τις διδῷ.

Ἡ συνήθεια ἀντὶ τοῦ Παίω μεταχειρίζεται εἰς τὴν αὐτὴν κωμικὴν σημασίαν συνώνυμον τοῦ Παίω, τὸ Κτυπῶ, οἷον Τὸ ἐκτύπησεν ὅλον. Ἔτι δὲ καὶ ἄλλο ῥῆμα τὸ Παίζω, οἷον Τὸ ἔπαιξεν ὅλον, ἤγουν τὸ Ἔφαγεν ὅλον. Ἴσως δὲ καὶ αὐτὸ τὸ Κόσσω, ἢ Κόττω, ἐσήμαινε καὶ τὸ Παίζω· ἐπειδὴ καὶ τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο παιγνίδιον, τὸ ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι ἔλαβαν ἀπὸ τοὺς Σικελιώτας, ὁ Κότταβος, πιθανὸν ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Κόττω. Ὄχι μόνον οἱ παίζοντες αὐτὸ ἐλέγοντο ὅτι Κοτταβίζουσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ μὲ συνερισίαν

πίνοντες. « Κότταβος, εἶδος συμποσίου· ἀπὸ τοῦ Κοτταβίζειν, » τοῦ σὺν ἔριδι πίνειν (Ἐτυμολ. σελ. 533). » Ἐκ τούτου ἔγινε καὶ ὁ Μεθυσοκότταβος τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἀχαρ. 525),

Νεανίαι κλέπτουσι μεθυσοκότταβοι.

Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ τὸ εὑρισκόμενον εἰς τοῦ Κυρίλλου τὸ λεξικὸν « Παράσιτος, κοσσοτράπεζος » ἤγουν ὅςις κοτζόνει, ἤγουν τρώγει καὶ πίνει δωρεὰν εἰς ξένα τραπέζια, καὶ ὄχι, καθὼς τὸ ἐξήγησεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 722) qui alapis e mensa ejicitur (ἤγουν ὁ μὲ ῥαπίσματα διωκόμενος ἀπὸ τὴν τράπεζαν), πλανηθεὶς ἀπὸ τὸ Κόσσος, ἐξηγούμενον ἀπὸ τὸν Σουίδαν διὰ τοῦ Ῥάπισμα, καὶ τὸ Κοσσίζω, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινεν εἰς τοὺς Γραικορωμαίους τὸ Ῥαπίζω. Τὸ Κόσσος καὶ Κοσσίζω, ἢ εἶναι ἀπὸ τὸ Κόττη, τὸ σημαῖνον ὡς εἶπα (σελ. 60), τὴν κεφαλὴν, τὸ ὁποῖον ἐγράφετο καὶ Κόσση. Ὅθεν τὸ Κοσσίζω δὲν σημαίνει ἄλλο παρὰ τὸ « Ἐπὶ κόῤῥης παίειν » τῶν παλαιῶν (ὅτι καὶ ἡ Κόῤῥη σημαίνει τὸν κρόταφον). Ἢ πιθανώτερον συγγενεύει μὲ τὸ Κόσσω ἢ Κόττω, ἤγουν Κόπτω, καὶ τότε σημαίνει Τύπτω ἢ Παίω, καθὼς καὶ αὐτὸ τὸ Κόπτω, ὅθεν τὸ Ξυλοκοπῶ καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γλώσσης, ἤγουν « Ξύλῳ παίω, ἢ κόπτω. »

Τὸ Κοσσίζω ἢ Κοσσεύω (καὶ ὄχι Κοσίζω, ἢ Κοσεύω) τὴν σήμερον σημαίνει κυρίως τὸ Κόπτω μὲ τὸ δρέπανον, ἤγουν θερίζω, καὶ ὁ Κοσσιστὴς, τὸν θεριστὴν, καὶ ἡ Κοσσία, αὐτὸ τὸ δρέπανον.

Ἀπὸ τὸ Αἰολικὸν τοῦτο Κόσσω (τὸ σημαῖνον τὸ Κόπτω), ὅθεν ἐγεννήθη τὸ Κοτζόνω, ἐπαράγετο καὶ ἄλλο ῥῆμα Κοσσαίνω ἢ Κοτταίνω, σημαῖνον μεταβατικῶς τὸ Κολοβόνω, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡ συνήθεια ἐσχημάτισεν ὄχι μόνον τὸ ἀμετάβατον Κουτσαίνω (Ἑλλ. Χωλαίνω) ἀλλὰ καὶ τὸ μεταβατικὸν Κουτσόνω καὶ Κουτσάζω ἢ Κουτσάνω (Δουκαγγ. σελ 745), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ σύνθετα, Κουτσοκεφαλίζω, Κουτσομυτίζω, Κουτσουρίζω, κ. τ. λ. ἤγουν κόπτω τὴν κεφαλὴν, τὴν μύτην, τὴν οὐράν· ὅθεν καὶ Κούτσουρον (ὡς ἤθελ' εἶσθαι ἑλληνιςὶ Κόττουρον, ἢ Κόσσουρον) ὁ κορμὸς, ἢ μέρος κορμοῦ (bûche) δένδρου, γυμνωμένον ἀπὸ τοὺς κλάδους, ἀναλογοῦντας μὲ τὴν οὐρὰν τῶν ζώων. Καὶ σημείωσε ὅτι καὶ ὁ

Κορμὸς (tronc) ἀπὸ τὸ Κείρω, συνώνυμον τοῦ Κόσσω ἢ Κόπτω, ἔχει τὴν παραγωγήν.

ΤΟ ΓΛΥΚΙΝ. Κατ' ἔλλειψιν τοῦ Κρασίον, ὡς εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Ἱπποκράτην τὸ ἀρσενικὸν Γλυκὺς ἐλλειπτικῶς τοῦ Οἶνος (Φοεσ. Οἰκονομ. σελ. 137). Γλυκάδιον ὀνομάζομεν σήμερον τὸ ὄξος, ὄχι κατὰ τὴν λεγομένην ἀντίφρασιν τῶν γραμματικῶν, ἀλλὰ διότι γλυκαίνει, ἤγουν ἡδύνει τὰ φαγητά. Διὰ τὴν ἥδυνσιν ταύτην τὸ ὠνόμαζαν καὶ οἱ Ἀττικοὶ Ἧδος, ἤγουν ἥδυσμα, ἄρτυμα. « Ἧδος, » ἡδονή, καὶ ὄφελος... καὶ ὄξος » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἡ λέξις (Γλυκάδιον) δὲν εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὰ κοινά μας Λεξικά. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 65) ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν̄ εἰς τὰ οὐδέτερα ὀνόματα εἰς ᾱ. Ἰδοὺ καὶ ἄλλη βαρβαρότης εἰς τὰ εἰς ῡ. Ἐσχημάτισαν δηλαδὴ καὶ ταῦτα κατὰ τὸν τύπον τῶν εἰς ιον μεταβληθέντων εἰς ιν· ὡς ἔλεγαν Παιδὶν, Τυρὶν, κ. τ. λ. ὁμοίως εἶπαν καὶ Ἀνάθεμαν, Γλυκὺν (καὶ Χυδαιέστερον Γλυκὶν). Ἀλλ' εἰς τὰ εἰς ιν ὀνόματα τὸ ν̄ δὲν εἶναι προσθήκη, ἀλλ' ἔμεινεν ἀπὸ συγκοπήν· ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι ἡ βάρβαρος συγκοπὴ τῶν εἰς ιον, ἥτις ἐγέννησε τὰ ἔτι βαρβαρότερα εἰς αν καὶ υν, ἦτο πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ Προδρόμου. Ἡ ἀρχαιότης ἐξήλειψε τὴν μνήμην τῆς συγκοπῆς, ὥστε νὰ στοχασθῶσι τὸ ν̄ ὡς ἐφελκτικὸν, ἁρμόδιον ἐπίσης εἰς τὰ εἰς ᾱ καὶ ῡ, καθὼς καὶ εἰς τὰ εἰς ῑ.

ΤΡΑΝΟΝ ΜΙΣΟΥΡΙΝ. Ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 110 — 113), σημειωμένα, ὅπου γράφεται καὶ Μησοῦριν διὰ τοῦ η̄.

ἼΑΜΒΟΝ. Ἴαμβον ὀνομάζουν οἱ Ποιηταὶ τὸν συγκείμενον ἀπὸ δύο συλλαβὰς πόδα, βραχεῖαν τὴν πρώτην, καὶ μακρὰν τὴν δευτέραν.

ΓΥΡΕΥΩ ΤΟΝ ΣΠΟΝΔΕΙΟΝ. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 79) τὸ Γυρεύω. Σπονδεῖον ὠνόμαζαν τὸν πόδα, ὅτε εἶχε δύο συλλαβὰς μακράς. Οἱ ἰαμβικοὶ λεγόμενοι στίχοι παλαιῶν Τραγικῶν καὶ Κωμικῶν ποιητῶν εἶναι συνθεμένοι ὡσεπιπολὺ ἀπὸ Ἰάμβους καὶ Σπονδείους. Τοιούτους στίχους ἔκαμε πολλοὺς εἰς τὴν ζωήν του καὶ ὁ Πτωχοπρόδρομος, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων τὴν Μυθιστορίαν ἐπιγραφομένην « Τὰ κατὰ » Ῥοδάνθην καὶ Δοσικλέα » ἀλλ' οἱ Ἰαμβικοὶ τοῦ Προδρόμου διαφέρουν ἀπὸ τοὺς Ἰαμβικοὺς τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους, ὅσον οἱ κώνωπες ἀπὸ τοὺς ἐλέφαντας. Πολὺ φρονιμώτερα ἤθελε πράξειν, ἂν ἔγραφεν εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν, ἀντὶ τῶν Ἰαμβικῶν στίχων, ποιήματα βάρβαρα, σπουδαιότερα ὅμως, καὶ ὄχι, ὡς τοῦτό του τὸ ποίημα,

βωμολοχικά. Τοὺς ἰάμβους του δὲν τοὺς ἀναγινώσκει σήμερον, πλὴν ὅςις δὲν γνωρίζει πόσον ἀξίζει ἡ οἰκονομία τοῦ καιροῦ· ἀλλὰ τὸ βάρβαρον τοῦτο ποιημάτιον δίδει κἂν ἀφορμὴν εἰς ἔρευναν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, καὶ ἀκολούθως εἶναι ὠφέλιμον.

ΣΤΙΧ. 140, Γυρεύω τὸν Πυῤῥίχιον καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ΜΕΤΡΑ.] Ἀπὸ ΔΓ, ΑΤ, ΜΕΤΡΗ. Ὁ Πυῤῥίχιος, συγκείμενος ἀπὸ δύο βραχείας, δὲν ἔχει χώραν παρὰ εἰς τὸν ἕκτον πόδα τῶν ἰαμβικῶν ςίχων, οἷον (Ἀριςοφαν. Ὄρν. 1238),

Ὦ μῶρε, μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας,

ὅπου ὁ ἕκτος εἶναι Πυῤῥίχιος, καὶ οἱ λοιποὶ Ἴαμβοι.

ΜΕΤΡΑ. Τὸ Μέτρα εἶναι ἀπὸ τὸ Μέτρον· τὸ Μέτρη, ἀπὸ τὸ Μέτρος τῆς κοινῆς συνηθείας, ἥτις γνωρίζει καὶ τὸ Μέτρον. Ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ Δένδρα (ἀπὸ τὸ δένδρον), καὶ Δένδρη (ἀπὸ τὸ Δένδρος), ὡς καὶ Κρίνα καὶ Κρίνη. Λέγομεν ἀκόμη καὶ Οὖρος, ἀντὶ τοῦ Οὖρον, ὅθεν τὸ Κάτουρον (urine), ὄχι ὅμως καὶ Οὔρη. Εἰς τὸν Ἱπποκράτην εὑρίσκεται καὶ Πύον καὶ Πύος (pus).

ΣΤΙΧ. 141, Ἀλλὰ τὰ μέτρα ποῦ ΦΕΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ἄμετρόν μου πεῖναν;] ΔΓ, ΟΦΕΛΟΥΝ ΤΗΝ. Ἐδῶ φανερὰ παρῳδεῖ ὁ ποιητής μας τὸν Ἀριστοφάνην· εἰς τὸν ὁποῖον, ὁ Στρεψιάδης παρακινούμενος νὰ μάθῃ τὰ μέτρα τῶν ςίχων καὶ τοὺς ῥυθμοὺς, ἀποκρίνεται,

Τί δέ μ' ὠφελήσουσ' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τἄλφιτα;

ΦΕΛΟΥΝ, καὶ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΟΦΕΛΟΥΝ. Συνηθέςερον γράφεται Ὠφελοῦν διὰ τοῦ ω. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀδιάφορον, κἂν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν· ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν παλαιὰν τὸ Ὠφελέω παρήγετο ἀπὸ ἄλλο ἁπλούςερον τὸ Ὀφέλω ἢ Ὀφέλλω, ὅθεν καὶ τὸ Ὄφελος κοινὸν καὶ εἰς τὰς δύο. Ἀξιωτέρα σημειώσεως εἶναι ἡ βάρβαρος ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ ςοιχείου, Φελοῦν ἀντὶ τοῦ Ὠφελοῦν, καὶ σήμερον ἀκόμη συνήθης ὄχι μόνον εἰς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας λέξεις ἀρχομένας ἀπὸ τοῦ ω, οἷον Ῥιμασμένος, Ῥολόγιον, Σὰν, ἀντὶ τοῦ Ὡριμασμένος, Ὡρολόγιον, Ὡσὰν (ἤγουν Ὡς ἂν). Τὸ συνέκοπταν κἄποτε καὶ οἱ Αἰολεῖς εἰς τὴν μέσην τῆς λέξεως, οἷον Ἀμυθὰν καὶ Ἀλκμὰν, ἀντὶ τοῦ Ἀμυθάων καὶ Ἀλκμάων. Σημείωσε προσέτι, ὅτι

ἀντὶ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου προσώπου τῶν ἑνικῶν Ὠφελεῖς, Ὠφελεῖ, ἡ συνήθεια λέγει καὶ Ὠφελᾷς, Ὠφελᾷ, τὸ ὁποῖον ἔκαμε καὶ εἰς ἄλλα πολλότατα ῥήματα, μεταφέρουσα ἀπὸ τὴν πρώτην εἰς την δευτέραν τῶν περισπωμένων συζυγίαν, οἷον Κινᾷς, Κινᾷ, Κινᾶτε· οὕτω καὶ, Ζητᾷς, Εὐχαριστᾷς, Ἀγανακτᾷς κ. τ. λ. ἡ ὁποία ἀλλαγὴ τῆς συζυγίας ἔχει χώραν καὶ εἰς τὰ δεύτερα καὶ τρίτα τοῦ παρατατικοῦ, οἷον Ἐκίνας, Ἐκίνα, Ἐκινᾶτε κ. τ. λ. Δὲν ἔλιπεν ἡ τοιαύτη ἀνωμαλία οὐδ' ἀπὸ τοὺς παλαιούς· ἐπειδὴ ἔλεγαν Ἐλεεῖς καὶ Ἐλεᾷς, Ξυρεῖς καὶ Ξυρᾷς (Ἐτυμολογ. σελ. 129 καὶ 327). Ἐξεναντίας οἱ Ἴωνες ἐσχημάτιζαν ὅλα σχεδὸν τὰ τῆς δευτέρας κατὰ τὸν τύπον τῆς πρώτης, λέγοντες Ἀπατέω, Ὁρέω, Φοιτέω, ἀντὶ τοῦ Ἀπατάω, Ὁράω, Φοιτάω. Σημείωσε τρίτον, ὅτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου εἶχε κρατήσειν ἡ βάρβαρος τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων ουσιν καὶ ωσιν ἀποκοπὴ, ἢ μᾶλλον συγκοπὴ εἰς τὸ ουν, οἷον τὸ ἐδῶ Ὠφελοῦν, ἀντὶ τοῦ Ὠφελοῦσιν, καὶ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 114) Κερνοῦν, ἀντὶ τοῦ Κιρνῶσι· οὕτω καὶ Θέλουν, Λέγουν, καὶ ἜΧΟΙΝ, ἴσως καὶ τοῦτο ἀρχαίας τινὸς διαλέκτου λείψανον, ἐπειδὴ εὑρίσκομεν εἰς τὸν Ἡσύχιον, «ἜΧΟΝΙ, » ἔχουσι· Κρῆτες.»

Αἱ συνήθεις φράσεις ἀπὸ τὸ Ὠφελῶ εἶναι, Δὲν ὠφελεῖ (χυδ. Δὲν φελᾷ), ἤγουν εἶναι ἄχρηστον καὶ ἀνωφέλητον· «Τέχνη (λεγει ὁ » Θουκυδίδης) ἄνευ ἀλκῆς οὐδὲν ὠφελεῖ» ἤγουν, Τέχνη χωρὶς δύναμιν δὲν ὠφελεῖ τίποτε. Λόγια πολλὰ καὶ ἀνωφέλητα, ἢ ἀνωφέλετα, ὡς εἶναι τοῦ Σοφοκλέους (Αἴαντ. 1272) τὸ,

Ὦ πολλὰ λέξας ἄρτι κἀνόνητ' ἔπη.

Δὲν εἶναι ὄφελος ἀπὸ σὲ, ἤγουν δὲν χρησιμεύεις εἰς τίποτε, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτὸς Σοφοκλῆς εἶπε (Ἠλεκτρ. 1031),

Ἄπελθε· σοὶ γὰρ ὠφέλησις οὐκ ἔνι.

Τί ὄφελος; ἐρωτηματικῶς, καθὼς καὶ εἰς ταύτην τὴν ῥῆσιν τοῦ Πλάτωνος (Γοργ. § 60) «Τί γὰρ ὄφελος... σώματί γε κάμνοντι » καὶ μοχθηρῶς διακειμένῳ σιτία πολλὰ διδόναι;» ἤγουν, Τί ὄφελος νὰ δίδῃς πολλὴν τροφὴν εἰς ἄῤῥωστον καὶ κακῶς ἔχον σῶμα; Οἱ πλέον ἀξιόλογοι παρὰ τοὺς ἄλλους πολῖται, ἤγουν οἱ πλέον χρήσιμοι εἰς

τὴν πόλιν, ὠνομάζοντο ἀφῃρημένως καὶ περιεκτικῶς, Τὸ ὄφελος τῆς πόλεως (Ἀριςοφάν. Ἐκκλησ. 53),

——Ὅ,τι περ ἔστ' ὄφελος ἐν τῇ πόλει.

ΣΤΗ͂Ν. Ἡ ἔκθλιψις τῆς διφθόγγου ει, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ ε ςοιχείου (ἀπὸ τὴν Ἐς πρόθεσιν) κυριεύει ἔτι καὶ σήμερον, οἷον Στὸν, Στοὺς, Στὴν, Στὰς, Στὸ, Στὰ, ἀντὶ τοῦ Ἐς τὸν, Ἐς τοὺς, κ. τ. λ. Ἦσαν μάλιςα εἰς χρῆσιν αἱ τοιαῦται ἐκθλίψεις καὶ ἀπόςροφοι τοῦ ἀρχικοῦ ε τῶν προθέσεων, καθὼς ἔτι καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, καὶ τῆς ἀντωνυμίας, οἷον, Ἆ 'ξήκουσε, Ὃ 'νδύεται, Ἄχθομαι 'γὼ, Ὥρα 'στὶ, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα εἰς τοὺς Ἀττικοὺς Τραγικοὺς καὶ Κωμικοὺς ποιητὰς, ἀντὶ τοῦ Ἆ ἐξήκουσε, Ὃ ἐνδύεται, Ἄχθομαι ἐγὼ, Ὥρα ἐςί. Εἰς τὸν Ἀριςοφάνην εὑρίσκονται τρεῖς ἐκθλίψεις ἢ ἀπόςροφοι προθέσεων εἰς ἕνα ςίχον (Λυσιςρ. 2),

Ἢ 'ς Πανὸς, ἢ 'πὶ Κωλιάδ', ἢ 'ς Γενετυλλίδος.

ΣΤΙ͂Χ. 142—143, Πότε γὰρ ἐκ τὸν Ἴαμβον νὰ φάγω, Κοσμοκράτωρ; Ἢ πῶς ἐκ τὸν Πυῤῥίχιον ποτέ μου νὰ χορτάσω;] ΠΌΤΕ ΓΆΡ. Εἶπα ἀνωτέρω (σελ. 70 καὶ 97) περὶ τῆς χρήσεως τοῦ Γὰρ συνδέσμου, ὅτι δὲν συνειθίζεται πλέον τὴν σήμερον· πρόσθες τώρα, ὅτι τὸν ἐφυλάξαμεν εἰς μόνον τὸ Μηγαρὶ (χυδ. Μηγάρις) ἐρωτηματικὸν, τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Μὴ γαρὶ (ἤγουν Μὴ γάρ) κατὰ προσχηματισμὸν Ἀττικὸν, ὡς τῶν παλαιῶν τὸ Νυνγαρὶ καὶ Νυνμενὶ, ἀντὶ τοῦ Νῦν γὰρ, καὶ Νῦν μέν. Παραδείγματος χάριν, « Πῶς θέλεις » νὰ τὸν συμβουλεύσω; μηγαρί (est-ce que) ποτε ἤκουσε τὴν συμ- » βουλήν μου; » Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν μεταχειριζόμεθα καὶ τὸ Τιγαρὶ κακῶς γραφόμενον διὰ τοῦ η, ὡς εἰς τούτους τοὺς ςίχους (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τύρ.),

Τιγάρη δὲν γνωρίζεται μυριςικὸν κλωνάρη,
Στοὺς βρώμους ἂν εὑρίσκεται, ποῦ δὲν τοῦ λείπει χάρη;

ἘΚ ΤΟ͂Ν ἸΑΜΒΟΝ, καὶ μετ' ὀλίγα, ἘΚ ΤΟ͂Ν ΠΥῬῬΊΧΙΟΝ. Σημειώσεως ἄξιον ἡ σύνταξις τῆς Ἐκ προθέσεως μὲ αἰτιατικὴν, Ἐκ τὸν Ἴαμβον,

Ἐκ τὸν Πυῤῥίχιον, ἀντὶ τῆς παλαιᾶς συντάξεως Ἐκ τοῦ Ἰάμβου, Ἐκ τοῦ Πυῤῥιχίου. Ἡ τοιαύτη βαρβαρότης ἐπεκράτησε πολλὰς ἑκατονταετηρίδας μετὰ τὸν Πρόδρομον, διότι εὑρίσκομεν εἰς τὸν Στέφανον Σαχλήκην,

Λοιπὸν ἐχάθην ἡ φιλία τελείως ἐκ τὸν κόσμον.

Εἰς τὸν συγγραφέα τῆς Μυθιστορίας ἐπιγραφομένης, Βέλθανδρος καὶ Χρυσάντζα,

Ἐκ τῆς σελήνης ἔπεσεν ἐκείνη τὰς ἀγκάλας,

ἤγουν Ἐκ τὰς ἀγκάλας (ἐκ τῶν ἀγκαλῶν) τῆς σελήνης. Εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βατραχομυομαχίας ἀπὸ Δημήτριον τὸν Ζῆνον (στ. 60),

Ἐκ τοῦ νεροῦ τὰ βότανα γίνεται ἡ θροφή σου,

καὶ τέλος, εἰς τὸν Ἐρωτόκριτον,

Κ' ἐβάλθηκε ὅσον ἠμπορεῖ 'κ τὴν χώραν νὰ μακρύνῃ.

Ἡ βαρβαρότης ἔλαβεν ἴσως ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν σύνθετον ἐπιῤῥηματικὴν πρόθεσιν Παρέκ, τὴν ὁποίαν μίαν μόνην φορὰν (Ὀδυσσ. ι, 116) συντάσσει ὁ Ὅμηρος μὲ γενικὴν, τὰς δὲ λοιπὰς μὲ αἰτιατικὴν (διὰ τὴν Παρά), οἷον (Ἰλιάδ. κ', 391),

Πολλῇσίν μ' ἄτῃσι παρὲκ νόον ἤγαγεν Ἕκτωρ,

ἤγουν (ὡς ἤθελ' ἴσως τὸ μεταφράσειν ὁ Πρόδρομος),

Ἕκτορος δόλοι περισσοί μ' ἔβγαλαν ἐκ τὸν νοῦν μου.

Ὅπως ἂν ἦναι, ἡ βάρβαρος σύνταξις τῆς Ἐκ, δὲν εἶναι πλέον εἰς χρῆσιν τὴν σήμερον. Ἔμεινεν ὅμως ἄλλη βαρβαρότης σύγχρονός καὶ συγγενὴς ταύτης, ἡ σύνταξις τῆς συνωνύμου προθέσεως Ἀπό, ἐπειδὴ

λέγομεν Ἀπὸ τὸν νοῦν, Ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ἀντὶ τοῦ Ἀπὸ τοῦ νοῦ, Ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ἴσως μὲ τὸν καιρὸν ἐξαλειφθῇ καὶ τὸ Ἀ π ὸ τ ὸ ν, ὡς ἐξαλείφθη τὸ Ἐ κ τ ό ν.

ΝᾺ ΦΆΓΩ. Καὶ μετ' ὀλίγον, ΝᾺ ΧΟΡΤΆΣΩ. Ἔλλειψις τοῦ ῥήματος Ἐμπορῶ, ἢ Δύναμαι, ἤγουν Πότε δύναμαι νὰ φάγω, καὶ Πῶς δύναμαι νὰ χορτάσω; Ἀπὸ τὸ μεταβατικὸν Χ ο ρ τ ά ζ ω τῶν παλαιῶν ἐσχηματίσαμεν τὸ Χ ο ρ τ α ί ν ω, κατὰ τὸν τύπον τῶν διφορουμένων εἰς αζω καὶ αινω, τῶν πρότερον (σελ. 140) σημειωθέντων. Εἰς ἡμᾶς εἶναι ποτὲ μὲν μεταβατικὸν, οἷον, Δ ὲ ν ἐ μ π ο ρ ῶ νὰ σὲ Χ ο ρ τ ά σ ω, (rassasier), ποτὲ δὲ ἀμετάβατον, οἷον Δ ὲ ν ἐ μ π ο ρ ε ῖ ν ὰ χ ο ρ τ ά σ ῃ, (se rassasier), ἀντὶ τοῦ δὲν ἐμπορεῖ νὰ χορτασθῇ. Ἡ χρῆσις ἔλαβε τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ ἄλλα μὲν πολλὰ ῥήματα ἐνεργητικὰ, τὰ ὁποῖα καὶ οἱ παλαιοὶ πολλάκις ἐμεταχειρίζοντο ἀ μ ε τ α β ά τ ω ς ὡς οὐδέτερα, ἢ μέσα, ἢ μᾶλλον ὡς ἐλλειπτικὰ τῆς πτώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἡ μετάβασις, λέγοντες, παραδείγματος χάριν, Ἐ π ι ς ρ έ φ ω, Μ ε τ α β ά λ λ ω, Ἀ ν α λ α μ β ά ν ω (ἀπὸ τὴν νόσον), Κ ι ν ῶ, καθὼς ἀπαραλλάκτως τὰ μεταχειριζόμεθα καὶ τὴν σήμερον, ἀντὶ τοῦ Ἐπιςρέφω ἐμαυτὸν, ἢ Ἐπιςρέφομαι κ. τ. λ. Τούτου δὲ τοῦ Χ ο ρ τ α ί ν ω ἀμεταβάτου τὸ συνώνυμον Κ ο ρ έ ω εὑρίσκεται ὁμοίως ἀμετάβατον καὶ εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα (Δευτερονομ. λά, 20) « Καὶ φάγονται, καὶ ἐμπλησθέντες κορήσουσι (ΔΓ, κορέ» σουσι) κ. τ. λ. » ὅπου τὸ Ἑβραϊκὸν דָּשֵׁן (Δασέν) σημαίνει Π ι α ν θ ή σ ο ν τ α ι, ἢ Π α χ υ ν θ ή σ ο ν τ α ι. Ἐπειδὴ τὸ Χορταίνω, ἢ Χορτάζω, παράγεται ἀπὸ τὸ Χόρτος, οἱ παλαιοὶ τὸ ἐμεταχειρίζοντο κυριολεκτικῶς διὰ τὰ κτήνη, ἤγουν ἐκεῖνα τὰ ζῶα, ὅσα τρέφονται μὲ χόρτον. Ὅθεν Χ ο ρ τ ά ζ ω τ ὸ ν β ο ῦ ν, ἐσήμαινε ταγίζω τὸ βώδιον μὲ χόρτον, ὡς τοῦ Ἡσιόδου (Ἔργ. καὶ Ἡμ. 452) τὸ,

Δὴ τότε χορτάζειν ἕλικας βόας ἔνδον ἐόντας.

Μὲ τοῦ καιροῦ τὴν πρόοδον, οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ τὸ ἐμεταχειρίσθησαν καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοὺς ὁποίους κυριολεκτικώτερον ἦτο τὸ Πληρόω, Ἐμπλήθω, ἢ Κορέννυμι· μετέπειτα κατακόρως οἱ Ἑλληνικοὶ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας διαθήκης συγγραφεῖς, οἷον (Μάρκ. Η, 4) « Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' » ἐρημίας; » καὶ τέλος, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀθηναίου, ἤγουν κατ-

αρχὰς τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος, ἔγινε κοινότατον, ὡς καὶ τὴν σήμερον· διότι εἰς τοὺς Δειπνοσοφιςὰς (Ἀθην. III, σέλ. 99, 100) ἕνας ἀπὸ τοὺς συμπότας κατηγορούμενος, ὅτι εἶπε, Κεχορτασμένοι, ἀντὶ τοῦ Κεκορεσμένοι, φέρει εἰς ἀπολογίαν του πολλὰς παλαιῶν μαρτυρίας, τὸ πλέον Κωμικῶν. Ἀλλὰ μὲ τοιαύτας ἀπολογίας τί δὲν ἐμπορεῖ τὶς νὰ δικαιώσῃ; ἡ βαρβαρότης δὲν θεωρεῖται μόνον εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀγνώςων εἰς τοὺς παλαιοὺς λέξεων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κατάχρησιν τῶν ὁποίων ἢ σπανίως, ἢ εἰς ἕνα μόνον χαρακτῆρα λόγου (φερειπεῖν τὸν Κωμικὸν, τὸν Ῥητορικὸν κ. τ. λ.) ἐμεταχειρίσθησαν ἐκεῖνοι. Ἐπειδὴ τὸ Χορτάζω μετεφέρθη ἀπὸ τὰ ζῶα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόλουθον ἦτο νὰ ὀνομάσωσι καὶ Χόρτον (μὲ τὴν αὐτὴν κατάχρησιν) καὶ τὴν ἀνθρώπινον τροφὴν, ὡς ὁ Ἱππῶναξ (παρ' Ἀθην. VII, σελ. 304),

Καὶ κρίθινον κόλλικα, δούλιον χόρτον,

ἤγουν, Καὶ κολλίκιον κρίθινον, δουλικὸν φαγητόν. Καὶ σημείωσε ὅτι ἡ κοινή μας γλῶσσα δὲν ἐφύλαξε ταύτην τὴν σημασίαν τοῦ Χόρτου. Σημείωσε προσέτι καὶ τὴν λέξιν Κολλίκιον ἢ Κολίκιον, ὑποκοριςικὸν τοῦ Κόλλιξ ἢ Κόλιξ σωζόμενον ἀκόμη καὶ σήμερον.

Φράσεις μεταφορικὰς τοῦ χορταίνω ἔχομεν, Χορταίνω τὸν θυμόν μου, ἀπαραλλάκτως ὡς ἐμεταχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ τὸ Πλήθω ἢ Πίμπλημι, οἷον (Θουκυδ. ζ', ξή), « Ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυ» μούμενον » καὶ (Πλάτ. Νόμ. Δ, σελ. 717) « Θυμουμένοις οὖν » [τοῖς γονεῦσι] ὑπείκειν δεῖ, καὶ ἀποπιμπλᾶσι τὸν θυμόν. » Ὡσαύτως πρὸς τὸν μεμφόμενον, κατηγοροῦντα, ἢ καὶ ὁπωσδήποτε πολυλογοῦντα, λέγομεν Χόρτασε τὰ λόγιά σου, καθὼς εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης (Σφ. 603),

Ἔμπλησο λέγων· πάντως γάρ τοι παύσει ποτέ. —

Ἔχομεν καὶ παροιμίαν ὄχι ἄκομψον, Ὁ χορτασμένος τὰ λόγια τοῦ πεινασμένου δὲν πιςεύει, ἥτις μᾶς διδάσκει νὰ μὴν ἀπιςῶμεν εἰς τὰς χρείας τῶν ἄλλων, ὅταν ἡμεῖς ἔχωμεν τὰ ὑπὲρ τὴν χρείαν. Διότι τότε μάλιςα εἶναι πιθανὸν, ὅτι εὑρίσκονται ἄλλοι

χρείαν ἔχοντες, ὅταν ἡμεῖς τρυφῶμεν. Δὲν λιμνάζει οὐδὲ πλημμυρεῖ ποῦ ποτε νερὸν, χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἄλλα μέρη γῆς ξηρά.

ΣΤΙΧ. 144, Ἔδε τεχνίτης ΣΟΦΙΣΤΗΣ ἐκεῖνος ὁ τζαγγάρης.] ΔΓ, ΣΤΙΧΙΤΟΣ. Τὸ Σοφιστὴς ἐδῶ σημαίνει ἁπλῶς τὸν σοφὸν εἰς τὴν τέχνην (habile). Οὕτως ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. ό, 411) ὀνομάζει καὶ τὴν τεκτονικὴν, Σοφίαν,

Τέκτονος ἐν παλάμῃσι δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης
Εὖ εἰδῇ σοφίης. ———

Ὅθεν λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Σοφιστήν· πᾶσαν τέχνην Σοφίαν ἔλεγον » κ. τ. λ. »

ΕΔΕ, Ἀντὶ τοῦ Ἴδε. Ἡ βάρβαρος τροπὴ τοῦ ι εἰς ε, ἔχει χώραν καὶ εἰς τὸ Ἐδικὸς, Ῥεπίδιον, κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ Ἰδικὸς (ἢ καὶ Εἰδικὸς κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ι), Ῥιπίδιον· τοιαύτην μεταβολὴν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Δωριεῖς εἰς τὸ Νεώβη ἀντὶ τοῦ Νιόβη. Ἐξεναντίας τρέπομεν καὶ τὸ ε εἰς ι, μάλιστα εἰς τὰ ἔχοντα τὴν λήγουσαν εα, οἷον Μηλιά, Συκιά, ἀντὶ τῶν παλαιῶν Μηλέα, Συκέα, καὶ Στεριά ἀπὸ τὸ Στερεά. Καὶ εἰς μίαν δὲ μόνην λέξιν ἐτόλμησε τὰς δύο ἐναντίας τροπὰς ὁ χυδαϊσμὸς, ὀνομάζων Ἐτιὰν τὴν Ἰτέαν (saule).

ΣΤΙΧΙΤΟΣ. Γράφε Στιχητὸς, ἢ Στοιχητὸς, ἀπὸ τὸ Στιχέω ἢ Στοιχέω. Ἐὰν ἦναι ἀπὸ τὸ Στιχίζω, πρέπει νὰ γράφεται Στιχιστός· τὰ ἁπλούστερα θέματα εἶναι Στίχω καὶ Στείχω. Τοῦτο ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ συνώνυμον Βαίνω, τὸ πορεύομαι (ὅθεν τὸ Βῆμα τοῦ ποδὸς), πλὴν ὅτι σημαίνει τὴν κατὰ τάξιν πορείαν πολλῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο ὁ Ὅμηρος τὸ μεταχειρίζεται μάλιστα, ὅταν ἐκφράζῃ τὴν ἐμπρόσθιον κίνησιν τῶν πολεμούντων (Ἰλιάδ. π', 257),

Οἱ δ' ἅμα Πατρόκλῳ μεγαλήτορι θωρηχθέντες
Ἔστιχον. ———

Ὅθεν ὀνομάζει συχνὰ καὶ στίχας (ἀπὸ τὸ Στὶξ στιχὸς) τὰς τάξεις τῶν στρατιωτῶν τὰς κοινῶς λεγομένας Ἀράδας (files), ἤγουν τὰς τοιαύτας θέσεις, ὅπου στέκει ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου (à la file). Ἐκ τούτου καὶ Στίχοι αἱ γραμμαὶ τῶν βιβλίων (κοιν. Ἀράδαι, lignes) αἱ γεμί-

ζουσαι τὸ καταβατὸν ἢ τὴν σελίδα. Στίχοι, ἐξαιρέτως καὶ τῶν ποιητῶν αἱ συνθέσεις, ἐπειδὴ ἀραδιάζονται εἷς ὀπίσω τοῦ ἄλλου. Καὶ καθὼς τὸ Συμβαίνω, κυρίως σημαῖνον τὸ συμπορεύομαι μὲ ἄλλον, οἱ παλαιοὶ μεταφορικῶς τὸ ἐμεταχειρίσθησαν καὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Συμφωνῶ, Συμβιβάζομαι (ὅθεν ἡ χυδαία συνήθεια ἔλαβε τὸ Συβάζομαι καὶ τὸ Συβασμὸς), Συγκατατίθεμαι, οὕτως ὄχι μόνον τὸ Συςοιχῶ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἁπλοῦν Στοιχῶ ἐμετάπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Συμφωνῶ, εἰς τὴν ὁποίαν μάλιςα τὸ ἐμεταχειρίσθησαν οἱ Ἐκκλησιαςικοὶ συγγραφεῖς· ὅθεν ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὸ Στοιχῶ διὰ τοῦ Συναινῶ. Ἐκ τούτου ἡ κοινὴ συνήθεια ἔκαμε τὸ Στοίχημα (ἤγουν τὸν συμβιβασμὸν καὶ τὴν συνθήκην δύο ἢ καὶ πλειοτέρων ἀνθρώπων περὶ πράγματος ἀντιλεγομένου, νὰ πληρόνωσιν οἱ νικηθέντες), ἀπὸ τὸ ῥῆμα Στοιχῶ (Δουκάγγ. σελ. 1453), τὸ ὁποῖον ἡμεῖς σήμερον λέγομεν Στοιχηματίζω, ἢ Βάλλω ςοίχημα, οἱ δὲ παλαιοὶ Περιδίδομαι· οἷον (Ἰλιάδ. ψ΄, 485),

Δεῦρό νυν, ἢ τρίποδος περιδώμεθον, ἠὲ λέβητος,

ἤγουν, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Εὐςάθιος κατὰ τὴν συνήθη γλῶσσαν τοῦ καιροῦ του, « Θῶμεν ςοίχημα. »

Λέγομεν προσέτι καὶ Στοιχίζω ἢ Στιχίζω, τὸ λαμβάνω ἢ μισθόνω ὑπηρέτην, ἤγουν συμφωνῶ καὶ συμβιβάζομαι μὲ τινὰ νὰ μὲ ὑπηρετῇ μὲ μισθόν· ὅθεν τὸ τοῦ Σουΐδα, « Συνέβησαν, ἐςοίχησαν, » ὡμολόγησαν κ. τ. λ. » καὶ Στοιχίζομαι, ἢ ἀμεταβάτως Στοιχῶ, τὸ Συμφωνῶ νὰ ὑπηρετῶ τινὰ μὲ μισθόν. Τοῦτο λέγεται καὶ Ῥογεύομαι, καθὼς τὸ πρῶτον, Ῥογεύω. Ἐλέγετο δὲ καὶ Ῥόγα ὁ διδόμενος μισθὸς εἰς τοὺς ὑπηρέτας ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Roga, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινεν ὄχι μόνον τὰ εἰς τὸν λαὸν φιλοδωρήματα τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατόρων, (Ἴδ. Σουΐδ. λέξ. Ῥόγα), ἢ τὰ χαριζόμενα εἰς τὸν κλῆρον ἀπὸ τοὺς Πατριάρχας, καὶ μάλιςα τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἰανουαρίου, τὰ καὶ Εὐαρχισμὸς (étrennes) ὀνομαζόμενα ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους, ἀπὸ μᾶς δὲ σήμερον Ἀρχιχρονιάτικα (ὅθεν καὶ Μῆνα χρυσοχίτωνα ὠνόμασε τὸν Ἰανουάριον Παῦλος ὁ Σιλεντιάριος), ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς τὸ διδόμενον ἐτήσιον σιτηρέσιον εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ Παλατίου, καὶ αὐτὸν τῶν ςρατιωτῶν τὸν μισθὸν (Δουκαγγ.

λέξ. Ῥόγα). Εἶναι λοιπὸν ὁ Τεχνίτης ϛιχητὸς τοῦ Προδρόμου, τεχνίτης μισθωτὸς, ὅϛις ἐργάζεται λαμβάνων μισθὸν ἀπ' ἄλλον τεχνίτην ἀνώτερον.

Ἀπὸ τὸ Στιχῶ ἢ Στοιχῶ τοῦτο ἐσχημάτισεν ἡ συνήθεια καὶ τὸ Στιχόνω καὶ τὸ Στιχωτὴς, τὰ ὁποῖα οἱ χυδαῖοι προφέρουν Σταχώνω ἢ Στακώνω, καὶ Σταχωτὴς ἢ Στακωτής. Εἶναι δὲ τὸ Στιχόνω, συνδέω φύλλα γραμμένα ἢ τυπωμένα, εἰς ἓν σῶμα, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται τότε, βιβλίον, καὶ Στιχωτὴς, ὅϛις τὰ συνδέει, ὁ λεγόμενος καὶ Βιβλιοδέτης, καὶ Βιβλιοῤῥάφος, πρὸ ἡμῶν δὲ, καὶ Βιβλοαμφιάϛης (Δουκάγγ. σελ. 198)· διότι καὶ τὰ φύλλα διὰ νὰ συνδεθῶσιν εἰς βιβλίον, πρέπει νὰ τεθῶσι κατὰ ϛίχον ἓν ἐπάνω τοῦ ἄλλου καὶ νὰ ἀραδιασθῶσιν, ὥϛε νὰ μὴν ἐξέχῃ ἓν ὑπὲρ τὸ ἄλλο. Ἡ λέξις εἶναι τῆς δεκάτης τετάρτης καὶ δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (Constantinopl. Christian. pag. 163), εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκω ταῦτα, « Τὸ παρὸν βιβλίον, τὸν Διο-
» σκορίδην, παντάπασι παλαιωθέντα, καὶ κινδυνεύοντα τελέως δια-
» φθαρῆναι, ΕΥ'ΣΤΙ'ΧΩΣΕΝ ὁ Χορτασμένος Ἰωάννης, προτροπῇ καὶ
» ἐξόδῳ τοῦ τιμιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυρίου Ναθαναὴλ, νοσοκόμου
» τηνικαῦτα τυγχάνοντος ἐν τῷ ξενῶνι τοῦ Κράλη, ἔτους ϛϡιδʹ. »
Τοῦτο τὸ ἔτος συμπίπτει μὲ τὸ 1406 ἀπὸ χριϛοῦ. Τὸ Εὐϛίχωσεν ἐνδέχεται μὲν νὰ ἦναι καὶ γραφικὸν ἢ τυπογραφικὸν ἁμάρτημα ἀντὶ τοῦ Ἐϛίχωσεν, ἐνδέχεται δὲ νὰ ἔλεγαν τότε καὶ Εὐϛιχόνω, τὸ Καλοϛιχόνω. Τὸ ἀξιώτερον σημειώσεως εἰς τοῦ Χορτασμένου τὰ λόγια εἶναι ἡ δυστυχὴς βαρβαρότης τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἥτις ἔκρινε τόσον ἀξιόλογον καὶ ἀξιομνημόνευτον τὸ ϛίχωμα βίβλου, ὥϛε νὰ ἀπαθανατίσῃ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ϛιχωτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πληρώσαντος τὴν δαπάνην τοῦ ϛιχώματος! Τοιαῦται κεφαλαὶ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνϛαντινουπόλεως; τὴν παρέδωκαν καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς Τούρκους, ἀπαθανατισθέντες διὰ τὴν ἀτυχίαν των, καθὼς ἀπαθανατίσθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοιοῦτοι.

Ἐπειδὴ ἀνεφέρθη καὶ ἡ Ἀράδα, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς Ἀραδιάζω, ἴσως ποθήσῃ τις καὶ τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως. Τὸ ἀρχικὸν ᾱ πιθανὸν ὅτι ἐπλεόνασεν, ὡς καὶ εἰς ἄλλα (ἀνωτέρ. σελ. 87), ἐπειδὴ οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλεγαν καὶ Ἀράδα καὶ Ῥάδα (Δουκάγγ. σελ. 113 καὶ 1279). Εἰς τοὺς παλαιοὺς δὲν εὑρέθη ἀκόμη ἡ λέξις· δὲν εἶναι ὅμως βάρβαρος. Εὑρίσκεται εἰς ὅλας σχεδὸν τῆς Εὐρώπης τὰς γλώσσας, διαφόρως

μορφωμένη, ὡς τὸ ἐσημείωσεν ὁ Ἀδελούγγης εἰς τὸ Γερμανικὸν αὐτοῦ Λεξικὸν (λέξ. Reihe). Τὴν Ἀράδαν ἢ Ῥάδαν σημαίνουν λεκτικῶς, ἢ συνωνύμως, οἱ Ῥῶσοι, Σουῆκοι καὶ Σλαῦοι διὰ τοῦ Rad, καὶ ἄλλα βόρεια ἔθνη διὰ τοῦ Raido, Redas, ἢ Ridda. Μὲ ταύτην ἀκόμη τὴν λέξιν συγγενεύει τῶν Λατίνων καὶ Ἰταλῶν τὸ Riga, τῶν Ἱσπανῶν τὸ Raya, τῶν Γερμανῶν τὸ Reihe, τῶν Ἄγγλων τὸ Ridge, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Raie. Ἀπὸ τὰς Ἀσιανὰς γλώσσας, ἡ Ἑβραϊκὴ ἔχει τὸ ערך (Ἀράχ) τὸ σημαῖνον τὸ Ἀραδιάζω, καὶ οἱ Πέρσαι ὀνομάζουν Ῥέδε τὴν Ἀράδαν. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν Ῥάβδος, παρὰ τὸ κοινὸν (verge, baguette), ἐσήμαινεν ἀκόμη καὶ ςίχον ποιητικὸν (vers), καὶ Ἀράδαν (raie)· ὅθεν καὶ τὰ μὲ ἀράδας σημειωμένα φορέματα, ἢ ἄλλα σκεύη, ἐπωνομάζοντο Ῥαβδωτὰ (rayés, cannelés, striés).

ΣΤΊΧ. 145, Εἶπε τὸ Κύριε λέησον, ἤρξατο ῥουκανίζειν.] Γράφε, Κύρι' ἐλέησον, ἢ, Κύριε 'λέησον. Ὁ πρῶτος τρόπος τῆς ἀποςρόφου εἶναι γνωςὸς εἰς ὅλους· τὸν δεύτερον, ἤγουν τὸν καταρχὰς τῶν λέξεων, ἐσυνήθεζαν μάλιςα οἱ Ἀττικοὶ (ἴδ. ἀνωτέρω σελ. 150). Δύναται ὅμως καὶ νὰ γράψῃ τις ὁλοκλήρως, Κύριε ἐλέησον (προφέρων ταχύτερον τὰ δύο ε̄, κατὰ τὴν λεγομένην συνίζησιν ἢ συνεκφώνησιν), ὡς τὸ ἔγραψε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1287).

ἬΡΞΑΤΟ ῬΟΥΚΑΝΊΖΕΙΝ. Σημείωσε τὸ μιξοβάρβαρον τῆς γλώσσης καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἤρξατο (ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἡ συνήθεια κλίνει πλειότερον εἰς τὸ Ἄρχισε ἢ Ἀρχίνησε, ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 145) σημειωθὲν Ἀρχίζω ἢ Ἀρχινίζω) καὶ εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ἀπαρεμφάτου Ῥουκανίζειν, τὸ ὁποῖον ἐξ ἀτυχίας ἡ συνήθεια ἀναλύει ὡσεπιπολὺ εἰς τὸ Ὑποτακτικὸν καὶ τὸ μόριον Νὰ (ἀπὸ τὸν αἰτιολογικὸν σύνδεσμον Ἵνα), ἐκ τούτου λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν, ὅτι καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς εὑρίσκεται (ἀλλὰ σπανιώτατα) ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις. Τοιοῦτον εἶναι τὸ τοῦ Ὁμήρου (Ὀδυσσ. γ', 327),

Λίσσεσθαί δέ μιν αὐτὸν, ἽΝΑ νημερτὲς ἐνίσπῃ,

ἤγουν νὰ τὸν παρακαλέσωσι ΝΑ' εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν. Παρόμοιον σχεδὸν εἶναι καὶ τὸ (Ὀδυσσ. σ', 53 — 57),

——————— Ἀλλά με γαςὴρ
Ὀτρύνει κακοεργὸς, ἽΝΑ πληγῆσι δαμείω.
Ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὀμόσσατε καρτερὸν ὅρκον,
ΜΗ τις ἐπ' Ἴρῳ ἦρα φέρων ἐμὲ χειρὶ βαρείῃ
ΠΛΗΞΗ, ———————

ὅπου τὸ μὲν ἽΝΑ ὀλίγον διαφέρει ἀπὸ τὸ ἡμέτερον ἀπαρεμφατικὸν Νά· τὸ, δὲ ΜΗ ΠΛΗΞΗ, εἶναι ἐλλειπτικὸν, ἀντὶ τοῦ Ἵνα μὴ πλήξῃ, τὸ ὁποῖον ὁ Ποιητὴς ἐμεταχειρίσθη ἀντὶ τοῦ Μὴ πλῆξαι, ἐπειδὴ τὸ συντάσσει μὲ τὸ Ὀμόσσατε, συντασσόμενον ὡσεπιπολὺ μὲ ἀπαρέμφατον, οἷον (Ἰλιάδ. ψ', 585),

Ὄμνυθι, μὴ μὲν ἑκὼν τὸ ἐμὸν δόλῳ ἄρμα πεδῆσαι.

Ὁμοίως συντάσσει καὶ τὸ Ὡς συνώνυμον τοῦ Ἵνα (Ἰλιάδ. ί, 181),

Πειρᾶν ὩΣ ΠΕΠΙΘΟΙΕΝ ἀμύνονα Πηλείωνα,

ἀντὶ τοῦ ἽΝΑ ΠΕΠΙΘΟΙΕΝ (ἢ ΠΕΠΙΘΩΣΙ), καὶ συντομώτερον ΠΕΙΘΕΙΝ. Ἡ ἔννοια εἶναι, Νὰ προσπαθήσωσι ΝΑ ΠΕΙΣΩΣΙ τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Πηλέως. Ἡ παράχρησις τῶν ὀλίγων τούτων παραδειγμάτων ἐξήλειψεν ἀπὸ τὴν κοινὴν γλῶσσαν τὸ Ἀπαρέμφατον. Ἀλλὰ δὲν τὸ ἐξήλειψεν ὁλότελα· καὶ ἡ ἀνάγκη νὰ τὸ μεταχειριζώμεθα κἄποτε προξενεῖ βαρβαρωτέραν ἀνωμαλίαν. Τὸ ἀπαρέμφατον κατεπλακώθη μᾶλλον κ' ἐπνίχθη, ὄχι χωρὶς ἐλπίδα νὰ ἀναςαθῇ πάλιν μὲ τὸν καιρόν.

Καὶ πρῶτον μὲν εἶναι ἀναμφίβολον, ὅτι ὁ σχηματισμὸς τῶν μελλόντων τῆς κοινῆς γλώσσης γίνεται μὲ ἀπαρέμφατα, ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς παθητικοὺς τύπους εὑρίσκεται ἀπαράλλακτος ὁ ἐνεςὼς τοῦ ἀπαρεμφάτου, Θέλω, θέλεις, θέλει, θέλομεν, θέλετε, θέλουσιν ἀγαπᾶσθαι· καὶ κολοβωμένος ὁ ἀόριςος, Θέλω κ. τ. λ. ἀγαπηθῇ (ἀντὶ τοῦ ἀγαπηθῆναι). Ὅτι δὲ ἐκολοβώθη ἀληθῶς, μαρτυρεῖ ἡ χρῆσις τῶν περασμένων τριῶν ἢ τεσσάρων ἑκατονταετηρίδων, ὅπου ἔλεγαν ἀκόμη, Θέλω ἀγαπηθῆναι, καὶ Θέλω ἀγαπηθῆν. Τοιαῦτα εἶναι τοῦ συγγραφέως τῆς Μυθιςορίας, ἐπιγραφομένης Βέλθανδρος καὶ Χρυσάτζα, τὰ ἑξῆς,

Ὅςις γὰρ θέλει ἐξ αὐτῆς θλιβῆν τε καὶ χαρῆναι·

καὶ πάλιν,

> Εἰ μὲν καὶ μὲ τὸ θέλημα καὶ τὴν προαίρεσίν σου
> Θέλεις γυρίσειν καὶ ςραφῆν, παυόμεθα τοῦ λέγειν,

ὅπου βλέπεις φανερὰ τὴν δυςυχῆ πάλην τοῦ πνέοντος τὰ λοίσθια Ἑλληνισμοῦ μὲ τὸν ἀνεγειρόμενον καὶ ἀνδριζόμενον βαρβαρισμόν. Ἐξ ἑνὸς μέρους ἐφύλαξε τὸ Χαρῆναι καὶ τὸ Γυρίσειν ὁλόκληρα ἀπαρέμφατα, ἀπὸ τἄλλο ἐκολόβωσε τὸ Θλιβῆναι καὶ τὸ Στραφῆναι εἰς τὸ Θλιβῆν καὶ Στραφῆν. Ὅτι δὲ εἰς τοὺς ἐνεργητικοὺς τύπους, τὸ Θέλω, θέλεις κ. τ. λ. Γράφει, Γράψει, τὸ Γράφει καὶ τὸ Γράψει, εἶναι ἀπαρέμφατα, ἀφῃρημένα τὸ ν̄, τὸ μαρτυρεῖ τὸ Θέλεις γυρίσειν τῶν προσημειωθέντων ςίχων. Ἔξω τούτων, μᾶς ἔμειναν ἀκόμη πολλαὶ φράσεις ἀπαρεμφατικαὶ εἰς τόσην χρῆσιν, ὥςε εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰς ἐξορίσῃ τις ἀπὸ τὴν γλῶσσαν. ¡ Καὶ διὰ τί νὰ τὰς ἐξορίσῃ; σοφώτερον εἶναι νὰ τὰς ὁμαλίσῃ καὶ νὰ τὰς συμφωνήσῃ μὲ τὰ λοιπά. Τοιαῦται εἶναι τὸ, Ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τὸ, Ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, τὸ, Τί θέλει γενέσθαι. Λέγομεν καὶ Κατὰ τὸ λέγειν σοῦ (ἤγουν τὸν λόγον σου), Μὲ ἰδεῖν (ἤγουν βλέμμα) ἄγριον, Τὸ ἔχειν του, ἤγουν ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντά του (καθὼς τῶν Ἰταλῶν τὸ Il suo avere), Εἰς ἓν ἅψαι καὶ σβέσαι, Τὸ λύσειν καὶ τὸ δέσειν. Ἀπαρέμφατα πρὸς τούτοις φθαρμένα φαίνονται νὰ ἦναι, καὶ ὅσα προςακτικὰ ἡ συνήθεια συντάσσει μὲ τὸ ἄρθρον, οἷον Τὸ φάγε καὶ τὸ πίε, Τὸ δὸς καὶ λάβε, Τὸ δῶσαι καὶ λάβε, Τὸ ἄμε κ' ἔλα. Ἅψαι καὶ Σβέσαι εἶναι ἀόριςοι πρῶτοι, καθὼς καὶ τὸ Δῶσαι (ἀπὸ ἄχρηςον ἀόριςον Ἔδωσα, ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν ἀνωμάλως Ἔδωκα). Φάγε, Πίε, Λάβε, εἶν' Αἰολικοὶ ἀόριςοι δεύτεροι (ὅταν συντάσσωνται δηλαδὴ μὲ τὸ ἄρθρον) Φαγὲν, Πιὲν, Λαβὲν, ἀφῃρημένοι τὸ ν̄, ἀντὶ τοῦ Φαγεῖν, Πιεῖν, Λαβεῖν. Τὸ Ἄμε, δωρικὸς ἐνεςὼς Ἄμεν, ἀντὶ τοῦ Ἄμειν, ἀπὸ τὸ ἄχρηςον θέμα Ἄμω, τοῦ ὁποίου παράγωγον εἶναι τὸ Ἀμείβω καὶ τὸ Ἀμεύω συνώνυμα ῥήματα, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Ἡσύχιον, « Ἀμεύσασθαι, » Ἀμείβεσθαι, διελθεῖν, περαιώσασθαι, » καὶ « Ἐξαμεῦσαι, ἀπο» κινῆσαι. » Τὸ Ἔλα ἀναμφιβόλως εἶναι ἀπὸ τὸ Ἐλᾶν ἀπαρέμφατον τοῦ Ἐλάω, ῶ, ὅθεν παράγεται τὸ Ἐλεύθω, ἤγουν ἔρχομαι, καθὼς καὶ τὸ Ἐλαύνω.

ῬΟΥΚΑΝΙΖΕΙΝ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1287) ἀντὶ τοῦ Ῥουκανίζειν, ἀνέγνωσε κακὰ Ῥεγκανίζειν καὶ τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνώνυμον τοῦ Ῥουχαλίζειν (Ἑλλ. Ῥέγχειν ἢ Ῥέγκειν καὶ Ῥογχάζειν). Τὸ Ῥουκανίζω (raboter), κατὰ τὴν πολλάκις σημειωθεῖσαν τροπὴν τοῦ $\bar{υ}$ εἰς τὸ $\overline{ου}$, εἶναι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Ῥυκανίζω· τοῦτο δὲ παράγεται ἀπὸ τὸ Ῥυκάνη, (ὅθεν τῶν Ῥωμαίων τὸ *Runcina*), κοινῶς Ῥουκάνα καὶ Ῥουκάνιον (rabot). Τοῦτο σημαίνει τεκτονικὸν ἐργαλεῖον, μὲ τὸ ὁποῖον οἱ τέκτονες ῥυκανίζοντες καὶ ξέοντες ὁμαλίζουσι τὰ σανίδια. Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ κυρία σημασία τοῦ Ῥυκανίζω. Ῥουκάναν δὲ θηλυκῶς (διά τινα ὁμοιότητα πρὸς τὸ τεκτονικὸν ἐργαλεῖον) ὀνομάζομεν τὸ ξύλινον ἐκεῖνο σκεῦος, τὸ ὁποῖον ςρέφουν, χάριν παιγνίου, τὰ παιδία, κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων μάλιςα, εἰς τὰς ῥύμας τῶν πόλεων. Οἱ Γάλλοι τὸ ὀνομάζουν *Crécelle* καὶ οἱ Ἰταλοὶ *Tabella*· ἀλλ' οὗτοι τὸ μεταχειρίζονται τὴν μεγάλην ἑβδομάδα ἀντὶ σημάντρου. Τὸ ἐκ τούτου Ῥυκανίζω σημαίνει Γυρίζω τὴν ῥυκάνην, κάμνω κρότον μὲ τὴν ῥυκάνην. Ὁ δὲ ποιητής μας μεταχειρίζεται ἐδῶ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ἑξῆς, τὸ Ῥουκανίζω (καθὼς ἔτι καὶ σήμερον τὸ μεταχειριζόμεθα) κατὰ μεταφορὰν κωμικὴν, ἀντὶ τοῦ Τρώγω ἢ Μασσῶ· διότι καὶ ὅςις τρώγει, κατακόπτει τὰ φαγητὰ, καθὼς τὸ Ῥουκάνιον τοῦ τέκτονος τὰ ξύλα, καὶ κρότον κάμνει μὲ τοὺς ὀδόντας του, ὡς ἡ παιδικὴ Ῥουκάνα. Κατὰ τὴν αὐτὴν μεταφορὰν λέγομεν καὶ Ἀλέθω (ἀπὸ τὸν ἀλέθοντα σιτάρια ἢ ὄσπρια μύλον) καὶ Πελεκῶ (ἀπὸ τὸν τεκτονικὸν πέλεκυν), ἀντὶ τοῦ τρώγω λαιμαργικῶς. Ἀνάλογα τούτων ῥήματα, καὶ αὐτὰ μεταφορικὰ καὶ κωμικὰ, ἔχουν οἱ Γάλλοι τὸ Bâfrer, Croquer, καὶ Gruger. Τοῦτο σημαίνει κυρίως, συντρίβω κοπανίζω· τὸ Croquer ἴσως ὠνοματοποιήθη, ὡς ἐνόμισαν τινές· τοῦ Bâfrer ἡ ἐτυμολογία διςάζεται.

ΣΤΙΧ. 146, Ἐγὼ δὲ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! πόσους νὰ πλέξω ςίχους;] Σημείωσε τὴν ἄκρατον Ἑλληνικὴν φράσιν, Φεῦ τῆς συμφορᾶς, μιγμένην μὲ τὴν βάρβαρον γλῶσσαν.

ΝΑ ΠΛΕΞΩ. Ἀπαρέμφατον ἀναλυμένον εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἔγκλισιν, Ἵνα πλέξω, καὶ συνταγμένον μὲ ἔξωθεν ὑπακουόμενον τὸ Δύναμαι, ἢ ἄλλο τι ὁμοιόσημον ῥῆμα. Τοιαύτας ἐλλείψεις ἔχει πολλὰς ἡ κοινὴ γλῶσσα, μάλιςα εἰς τὰς ἐρωτηματικὰς φράσεις, οἷον ;Τί νὰ κάμω; ;Ποῦ νὰ ὑπάγω; ;Πῶς νὰ τὸν ἰδῶ; αἱ ὁποῖαι ἀναπλη-

ροῦνται μὲ τὸ Δύναμαι, Χρεωςῶ, Πρέπει, ἢ κἀνὲν ἄλλο ῥῆμα κατάλληλον εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ λόγου.

ΣΤΙΧ. 147, Πόσους νὰ πλέξω καὶ νὰ πῶ, πόσους νὰ λαρυγγίσω;] ΔΓ,

Πόσα νὰ γράψω καὶ νὰ πῶ, πόσα νὰ λαρυγγίσω.

ΝΑ ΠΩ, ἤγουν Νὰ 'πῶ, ἢ κατὰ κρᾶσιν, Νάπῶ, ἀπὸ τὸ Ἵνα εἴπω.

ΛΑΡΥΓΓΙΣΩ. Γελοῖος Ἀττικισμὸς εἰς τοῦ Προδρόμου τοὺς ςίχους. Ὁ Ἁρποκρατίων καὶ ὁ Πολυδεύκης τὸν ἐσημείωσαν ὡς λέξιν τοῦ Δημοσθένους, ἀντὶ τοῦ « Πλατύνειν τὴν φωνὴν καὶ μὴ κατὰ φύσιν » φθέγγεσθαι. »

ΣΤΙΧ. 148, Νὰ τύχω καὶ τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας βοηθείας.] ΔΓ,

Νὰ τύχω μου τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας θεραπείας.

Ποῖον ἐκ τῶν δύο εἶναι πιθανώτερον ὅτι ἔγραψεν ὁ Πρόδρομος, ὀλίγον μὲ μέλει νὰ ἐρευνήσω.

ΣΤΙΧ. 149, Ὅρμησα τάχα καὶ ἐγὼ τοῦ νὰ γενῶ τζαγγάρης.] ΔΓ,

Ὥρμησα τάχα καὶ ἐγὼ τὸ νὰ γενῶ τζαγγάρις.

ΟΡΜΗΣΑ. Ἀόριςος ἀναύξητος, τὸν ὁποῖον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προφέρει μὲ τὴν συνειθισμένην αὔξησιν, Ὥρμησα. Αἱ χρονικαὶ αὐξήσεις ω̅ καὶ η̅, καταρχὰς δὲν ἦσαν εἰς χρῆσιν· ἀλλ' ἔλεγαν, Ὅρμησα καὶ Ἀμέλησα, ἀντὶ τοῦ Ὥρμησα καὶ Ἠμέλησα, ὄχι μόνον οἱ Ἴωνες, καὶ (διὰ τὸ μέτρον) οἱ ποιηταὶ, ἀλλ' ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἐνόσῳ δὲν εἶχαν ἔτι συγκαταλεχθῆν εἰς τὸ Ἀλφάβητον τὰ δύο ταῦτα ςοιχεῖα, τὸ ω̅ λέγω καὶ τὸ η̅. Σφάλλουν οἱ Γραμματικοὶ λέγοντες, ὅτι τὸ Ζόη εἶναι Ἰωνικὸν, ἀντὶ τοῦ Ζωὴ, καὶ τὸ Ἔρος Δωρικὸν, ἀντὶ τοῦ Ἔρως· ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔγραφαν ἐξανάγκης Ζόη καὶ Ἔρος, ὅτε τὸ ἀλφάβητον αὐτῶν δὲν εἶχεν ἀκόμη οὔτε τὸ η̅ οὔτε τὸ ω̅. Ἀφοῦ ηὐξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν γραμμάτων, ἠλλάχθη καὶ ἡ ὀρθογραφία πολλοτάτων λέξεων· ἀλλὰ τὴν ἀλλαγὴν ταύτην οὔτ' ὅλαι αἱ διάλεκτοι οὔτ' εἰς ὅλας τὰς λέξεις τὴν ἐδέχθησαν. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, οἱ Ἀττικοὶ

ἀλλάξαντες τὴν φυσικὴν καὶ παλαιὰν κατάληξιν τῆς ἑνικῆς δοτικῆς οι (Λόγοι, ἄνθρώποι) εἰς τὸ ῳ (Λόγῳ, ἀνθρώπῳ), τὴν ἀμέλησαν ὡς τὸ ἐπιῤῥηματικὸν Οἴκοι (τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Οἴκῳ ἐλλειπτικὸν τῆς ἘΝ προθέσεως). ; Τί παράδοξον λοιπὸν, ἐὰν ἐφύλαξαν τὴν ἀρχαίαν γραφὴν οἱ Ἴωνες τοῦ Ζόη, καὶ οἱ Δωριεῖς τοῦ Ἔρος; Ἀλλὰ τὸ Ἔρος δὲν εἶναι μόνον τῶν Δωριέων ἢ, ὡς λέγει ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 379), τῶν Αἰολέων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Ἰώνων, ἐπειδὴ ὁ Ὅμηρος λέγει Ἔρον (ἀπὸ τοῦ Ἔρος, Ἔρου), ἀντὶ τοῦ Ἔρωτα, καὶ Γέλον (ἀπὸ τοῦ Γέλος, Γέλου), ἀντὶ τοῦ Γέλωτα. Ταύτης τῆς διπλῆς γραφῆς καὶ κλίσεως παράδειγμα ἔμεινεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, ὁ Ἴδρος τοῦ Ἴδρου, τὸν Ἴδρον, ἀντὶ τοῦ Ἰδρὼς, Ἰδρῶτος, Ἰδρῶτα. Εἰς τὸν Ὅμηρον (Ἰλιάδ. ρ' 385 καὶ 745) σώζεται ἡ δοτικὴ Ἰδρῷ (ἀπὸ τοῦ Ἰδρὸς). Ἐκ τούτου συμπεραίνεται, ὅτι τὸ Γέλιον τῆς κοινῆς γλώσσης, ὅταν ἦναι οὐσιαστικὸν, ἤγουν ὅταν σημαίνῃ τὸ Γέλως τῶν παλαιῶν, πρέπει νὰ γράφεται διὰ τοῦ ῑ, ὡς ὑποκοριστικὸς σχηματισμὸς τοῦ ὀμικρογραφομένου παλαιοτέρου Γέλος, καθὼς γράφομεν Λόγιον ἀπὸ τὸ Λόγος.

ΤΟΥ̃ ΝᾺ ΓΕΝΩ͂.] Ἔλλειψις τοῦ Ἕνεκα, ἤγουν Ἕνεκα τοῦ γενέσθαι, ἐπειδὴ τὸ Νὰ γενῶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Γενέσθαι. Ἐὰν ὅμως ἦναι ἀληθέστερον τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ, Τὸ νὰ γενῶ, τότε λείπει ἡ ΕἸΣ πρόθεσις, ἤγουν Ὥρμησα εἰς τὸ γενέσθαι.

ΣΤΊΧ. 150, Ἵνα χορτάσω τὸ ψωμὶν, τὸ λέγουν ἀφρατίτζιν.] ΔΓ, Μὴ νὰ χορτάσω κ. τ. λ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 653) ἀνέγνωσεν, « Ἵνα » χορτάσῃς τὸ ψωμὶν τὸ λέγουν τεφρατίτζην. »

ΤῸ ΛΈΓΟΥΝ. Ἀντὶ τοῦ Ὃ λέγουσι. Σημείωσε τὴν Ἰωνικὴν χρῆσιν τοῦ προτακτικοῦ ἄρθρου, ἀντὶ τοῦ λεγομένου ὑποτακτικοῦ, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημειώσεις (Μέρ. Β, σελ. 46).

ἈΦΡΑΤΊΤΖΙΝ. Ἂν καὶ τὸ Χορτάσῃς τοῦ Δουκαγγίου εἶναι φανερὸν σφάλμα, τὸ Τεφρατίτζιν (ἐπίσης βάρβαρον ὡς καὶ τὸ Ἀφρατίτζιν) δὲν ἐξεύρω ὅμως ἂν ἦτον ἁρμοδιώτερον παρὰ τὸ Ἀφρατίτζιν. Τοῦτο σημαίνει τὸ καὶ σήμερον ἔτι λεγόμενον ψωμίον ἀφράτον (ἀπὸ τὸ Ἀφρὸς), ἤγουν ψωμίον καλοζυμωμένον καὶ καλεψημένον· τὸ δὲ Τεφρατίτζιν, ἀπὸ τὴν Τέφραν (τὴν κοινῶς Ἀχυλίαν) πιθανὸν ὅτι σημαίνει ψωμίον ἐψημένον εἰς τὴν ἀχυλίαν, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτὸς οὗτος ποιητὴς ὀνομάζει ἀλλοῦ (Ποίημ. Β. 416) Στακτοκυλισμένον· οἱ δὲ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Σποδίτην ἢ Ἐγκρυφίαν ἄρτον.

ΣΤΙΧ. 151, Ἀλλὰ τὸ μεσοκάθαρον τὸ λέγουν Κιβαρίτην.] ΔΓ,

Ἢ ἀπὸ τὸ μεσοκάθαρτον, τὸ λέγουν τῆς πωχίας.

ἈΛΛΑ'. Τὸ Ἢ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ἁρμόζει κάλλιον παρὰ τὸ ἈΛΛΑ τοῦ πρώτου.

ΜΕΣΟΚΑΘΑΡΟΝ, ἢ ὡς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΜΕΣΟΚΑΘΑΡΤΟΝ. Σημείωσε τὴν χρῆσιν τοῦ Μέσος ἀντὶ τοῦ Ἥμισυς τῶν παλαιῶν, ἢ τοῦ Μισὸς τῶν σημερινῶν· Μισοκάθαρον, ἀντὶ τοῦ Ἡμικάθαρον, ἤγουν ὄχι τελείως καθαρόν. Τοιαύτης χρήσεως ἴχνη εὑρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, οἷον Μεσαιπόλιος, ἀντὶ τοῦ Ἡμιπόλιος, ὁ ἐξ-ημισείας λευκὸς τὰς τρίχας· Μεσοτριβής, ἀντὶ τοῦ ὁποίου τὴν σήμερον λέγομεν Μισότριβος (à moitié usé), οἷον φόρεμα μισό-τριβον, τὸ μὴ καινοῦργον, ἀλλ' ἐξημισείας τριμμένον. Ὁμοίως λέγομεν Μεσοκαιρίτην καὶ Μισοκαιρίτην (entre deux âges), τὸν εὑρισκόμενον εἰς τὸ μέσον ἢ ἥμισυ τοῦ καιροῦ τῆς ζωῆς του, τὸν ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Μεσόκοπον·

Νέᾳ, παλαιᾷ, μεσοκόπῳ, πεπαιτέρᾳ,

λέγει ἕνας ἀπὸ τοὺς κωμικούς, περὶ γυναικῶν λαλῶν (παρ' Ἀθην. XIII, σελ. 569). Καὶ ἡ λέξις, Μεσόκοπος σώζεται εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, καθὼς καὶ ἡ μετοχὴ Μεσοκοπημένος. Τοιαύτη σύγχυσις εὑρίσκεται καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας (ὡς παραδείγματος χάριν εἰς τὴν Ἰταλικὴν τὸ Mezzo σημαίνει καὶ τὸ Μέσον καὶ τὸ Ἥμισυ), καὶ προῆλθε φυσικὰ ἐκ τούτου, ὅτι πάσης συνεχοῦς ποσότητος τὸ μέσον εἶναι ἐκείνη ἡ στιγμή, ὅπου χωριζομένη ἀποτελεῖ δύο ποσότητας ἴσας, ἐκ τῶν ὁποίων πασαμία ὀνομάζεται Ἥμισυ τῆς ὅλης.

ΚΙΒΑΡΙΤΗΝ. Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Πωχίας φαίνεται γραφικὸν σφάλμα ἀντὶ τοῦ Πτωχίας· διότι ὁ μεσοκάθαρος ἄρτος εἶναι ἰδίως ὁ ἄρτος τῶν πτωχῶν. Τὸν τοιοῦτον ἄρτον ὠνόμαζαν Ἄρτον Κιβαρίτην, ἢ Ἄρτον Κιβαρόν, ἀπὸ τὸ Panis Cibarius. Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Λατῖνοι τὸν ῥυπαρὸν καὶ μαῦρον ἄρτον, τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν Ἄρτον αὐτόπυρον, Πιτυρίτην, ἢ Συγκομιστόν (pain de munition).

ΣΤΙΧ. 152, ΤΟ πιθυμοῦν Γραμματικοὶ καὶ καλοςιχοπλόκοι.] Πάλιν (ὡς ἀνωτέρ. σελ. 162.) τὸ ΤΟ, ἀντὶ τοῦ Ο. Τὸ Καλοςιχοπλίκος (bon versificateur) δὲν εἶν᾽ ἄτυχος λέξις.

ΠΙΘΥΜΟΥΝ, ἀντὶ τοῦ ΕΠΙΘΥΜΟΥΝ. Η κοινὴ γλῶσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰς ἀφαιρέσεις τῶν ἀρχικῶν ςοιχείων, εἰς τὰς συνθέτους μάλιςα μὲ προθέσεις λέξεις. Παραδείγματα,

Τῆς ΕΝ. Γκρεμνίζω (précipiter), ἀπὸ τὸ Ἐγκρημνίζω, ἤγουν Ἐν κρημνῷ ἢ Κατὰ κρημνοῦ βάλλω, Γκλυςῆρι (clystère) τὸ Ἐγκλυστήριον, Νοῖκι (loyer), ἀπὸ τὸ Ἐνοίκιον, καὶ Νταλίνω (éblouir), ἀπὸ τὸ Ἐνταλόνω, ἤγουν Θαμβόνω, πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Τάλως, ὁ ἥλιος (κατὰ τὸν Ἡσύχιον), ἐπειδὴ οἱ ἀτενίζοντες μάλιςα τὸν ἥλιον θαμβόνονται, Ντηροῦμαι, ἀπὸ τὸ Ἐντηροῦμαι (se retenir, n'oser), Μπίθι (καὶ ὄχι Μπῆθι) ἀπὸ τὸ Ἐμπίθιον, μισθὸν διδόμενον διὰ πίθους δανειζομένους εἰς προσωρινὴν χρῆσιν, Μπερδεύω ἢ Μπερδένω (embarrasser, brouiller, compliquer) ἀπὸ τὸ Ἐμπεριδέω (καθὼς τὸ Δένω ἀπὸ τὸ Δέω καὶ τὸ Σβένω ἀπὸ τὸ Σβέω), Μπήγω (ficher, enfoncer), ἀπὸ τὸ Ἐμπήγω, Μπατίκι ἀπὸ τὸ Ἐμβατίκιον, Μπαίνω ἀπὸ τὸ Ἐμβαίνω, Μπλαςρόνω ἀπὸ τὸ Ἐμπλαςρόνω, Μπλέκω (ἀμετάβατον) ἀπὸ τὸ Ἐμπλέκω (être impliqué, enveloppé), Μπορῶ ἀπὸ τὸ Ἐμπορῶ, Μπόλια (κάλυμμα τῆς κεφαλῆς γυναικεῖον) ἀπὸ τὸ Ἐμβολίς. Ἐμβολίδα ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ, τὴν περίθετον κόμην, τὴν ἄλλως λεγομένην Φενάκην (Γαλλ. Perruque). Ἴδε Ἡσύχιον εἰς τὴν (κακῶς ἐξηγηθεῖσαν) λέξιν Ἐμβολίδες. Μπόλι καὶ Μπολιάζω (τὸ λεγόμενον καὶ Φυλλιάζω καὶ Ἐμφυλλίζω, καὶ Ἐγκεντρίζω), ἀπὸ τὸ Ἐμβόλιον (greffe) καὶ Ἐμβολιάζω (greffer). « Πάντα δὲ τὰ ἐμφυτευόμενα ἥμερα τοῖς » ἀγρίοις, ἐμβλήματα καλεῖται » λέγει ὁ Πολυδεύκης· καὶ « Ἐμβεβλη» μένα, τὰ ἐγκεκεντρισμένα, καὶ Ἐμβολάδας ἀπίους » ἔλεγαν, κατὰ τὸν Σουίδαν, τὰς ἐμβολιασμένας ἀπιδίας.

Τῆς ΕΙΣ. Εἰς ταύτην τὴν πρόθεσιν ἄλλαι σχεδὸν ἀφαιρέσεις δὲν εἶναι εἰς χρῆσιν, πλὴν ὅτε συντάσσεται μὲ ἄρθρα ἢ ἀντωνυμίας· οἷον Στὸν, Στὴν, Στὸ, Στοὺς, Στὰς, Στὰ, Στοῦτον κ. τ. λ. Σεμὲ, Σεκεῖνον κ. τ. λ. Ἀπὸ ὀνόματα εἶναι τὸ σύνθετον Σπολάτη (Εἰς πολλὰ ἔτη), τὸ Σωκάρδιον (camisole), ἀπὸ τὸ Ἐσωκάρδιον, καὶ τὸ Σωτικὰ (entrailles), ἀπὸ τὸ Ἐσωτικά· ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ τὸ Ἔσω εἶναι ἀπὸ τὴν Ἐς πρόθεσιν.

Εἶναι δύο ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ παραγωγὴ εἶναι ἄπορος, τὸ Στριμόνω (fouler) καὶ τὸ Σπρώχνω (pousser). Τὸ πρῶτον (ἐπειδὴ λέγεται καὶ Ντριμόνω καὶ Ἐντριμόνω) πιθανὸν ὅτι σύγκειται ἀπὸ τὴν Εἰς πρόθεσιν καὶ τὸ Τριμόνω. Ἀλλὰ τί εἶναι τοῦτο τὸ Τριμόνω; Καθὼς ἀπὸ τοῦ Κάμνω τὸν ἄχρηστον παθητικὸν παρακείμενον Κέκαμαι ἐσχηματίσθη τὸ Καμόνω (Καμόω), πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ Τρίβω τὸν παρακείμενον Τέτριμμαι ἐσχημάτισεν ἡ χυδαία συνήθεια τὸ Τριμμόνω, (Τριμμόω) καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν, Εἰστριμμόνω· διότι τρίβονται καὶ θλίβονται μάλιστα τὰ εἰστριμμούμενα. Μ' ὅλον τοῦτο εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἡσύχιον « Στρύμοξ (γρ. Στρύμωξ) ξύλον μεμηχανημένον ἐν ταῖς ληναῖς (γρ. ληνοῖς) πρὸς τὴν τῶν σταφυλῶν ἔκθλιψιν. » Ἡ ἀναλογία μᾶς διδάσκει ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸν μέλλοντα Στρυμώξω, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεστὼς εἶναι Στρυμώσσω, καθὼς ἀπὸ τὸ Πτώσσω, Πτώξω, ὁ Πτὼξ, ἀπὸ τὸ Πτύσσω, Πτύξω, ἡ Πτὺξ, ἀπὸ τὸ Γλαύσσω, Γλαύξω, ἡ Γλαὺξ, ἀπὸ τὸ Ἀΐσσω, Ἀΐξω, ἡ Ἀῒξ, ἀπὸ τὸ Φρίσσω, Φρίξω, ἡ Φρὶξ, ἀπὸ τὸ Ἑλίσσω, Ἑλίξω, ἡ Ἕλιξ, ἀπὸ τὸ Ἀνάσσω, Ἀνάξω, ὁ Ἄναξ καὶ ἀπὸ τὸ Νύσσω, Νύξω, ἴσως ἡ Νύξ.

Περὶ δὲ τοῦ Σπρώχνω, ἴδε τὰς εἰς τὸ δεύτερον ποίημα (στίχ. 515) σημειώσεις. Ἐπιστρέφω εἰς τὰς προθέσεις.

Τῆς ΕΚ καὶ ΕΞ. Δύο εἴδη μάλιστα ῥημάτων ἐβαρβαρώθησαν εἰς τὴν σύνθεσιν ταύτης τῆς προθέσεως, τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τὸ β, καὶ τὰ ἀπὸ τὸ γ. Ἀπὸ τὸ β εἶναι τὸ Βγάζω (ἀπὸ τὸ Ἐκβιβάζω)· οἱ πρῶτοι χυδαϊσταὶ εἶπαν κατ' ἀφαίρεσιν Ἐκβάζω. Μὲ τοῦ καιροῦ τὴν πρόοδον ἐσχημάτισαν ἄλλοι τὸ Κβάζω· ἀλλ', ἐπειδὴ τοῦτο ἐνομίσθη κακόφωνον, εἶπαν Βγάζω. Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ Βγαίνω (ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω) καὶ πολλάκις μὲ τὸ ἀρχικὸν τῆς προθέσεως, Ἐβγαίνω, ἢ Εὐγαίνω· ταῦτα συγχέονται εἰς χρόνους τινὰς ἓν μὲ τὸ ἄλλο, καὶ μὲ τὸ Βγάλλω ἢ Ἐβγάλλω (ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω)· οἷον Βγάζει φύλλα τὸ δένδρον (ἀπὸ τὸ Ἐκβιβάζω), εἰς δὲ τὸν ἀόριστον Ἔβγαλε φύλλα τὸ δένδρον (ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω), καὶ εἰς τὸ ἀμετάβατον Ἐβγῆκαν τὰ φύλλα τοῦ δένδρου (ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω). Ἔβγα (sors), καὶ Ἔβγαλε (fais sortir), Ἔβγαλμα, Ἐβγαλτὸν ἢ Εὐγαλτὸν (éruption cutanée) ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω, καὶ, Ἐβγατὸν, ἢ καὶ Ἐκβατὸν (Δουκάγγ. σελ. 444) ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω. Οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ τὸ ὠνόμαζαν μεταφορικῶς Ἐξάνθημα (exanthème)· ὅθεν νοεῖται τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Ἔκβασις, » πέρας τινὸς ὑποθέσεως· ἢ ἐκβλάστησις. » Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τὸ γ

εἶναι τὸ Γδέρω ἢ Γδέρνω (écorcher) ἀπὸ τὸ Ἐκδέρω, καὶ τὸ Γδύνομαι (se déshabiller) ἀπὸ τὸ Ἐκδύομαι, ἢ Ἐκδύνομαι.

Ἔπαθεν ἡ ΕΞ εἰς πολλὰς λέξεις ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ϛοιχείου, οἷον Ξαγοράζω, Ξαγορεύω, Ξακουσμένος, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, καὶ μάλιϛα ὅσα φέρουν μὲ τὴν ΕΞ ἑνωμένην τὴν ἈΝᾺ, οἷον Ξαναγράφω, Ξαναγεμίζω, Ξαναγυρίζω, ἀντὶ τοῦ Ἐξαναγράφω κ. τ. λ. Σημείωσε δύο ταῦτα, τὸ Ξάργου (à dessein), καὶ τὸ Ξηπάζομαι (s'effrayer). Τὸ πρῶτον, τὸ σημαῖνον τὸ Ἐπίτηδες ἢ Ἐξεπίτηδες τῶν παλαιῶν, ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Ἐξ ἔργου (καὶ ἐπιῤῥηματικῶς Ἐξέργου), τὸ μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐναντιόσημον Παρέργως, καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ ταυτόσημον *Opera data*. Κερδαίνει λοιπὸν κομψὸν ἐπίῤῥημα ἡ γλῶσσά μας τὸ Ἐξέργου, καὶ ὄχι Ἐξάργου. Ἐκ τούτου εἶναι τὸ Ξεργάζομαι (ἀντὶ τοῦ Ἐξεργάζομαι), συνώνυμον τοῦ Πανουργεύομαι, καὶ τὸ Ξεργασία (ἀντὶ τοῦ Ἐξεργασία) συνώνυμον τοῦ Πανουργία. Ὁ Σομαυέρας ἐξηγεῖ τὸ πρῶτον oprar con malitia, ὁ con mala intentione (agir à mauvais dessein) καὶ τὸ δεύτερον, Malitia, ὁ mala intentione. Ὁ αὐτὸς ἀκόμη διακρίνει τὸ Ἔργον (opera, attione) ἀπὸ τὸ Ἔργος (cattiva intentione). Καὶ ἐκ τούτου ἴσως διορθωθῇ καὶ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Ἐργάνη.... ἐργασία, » ἐργατική, ΔΟ'ΡΥ, τέχνησις, » ἐὰν βάλωμεν εἰς τόπον τοῦ ἀτόπου Δόρυ τὸ ΔΟ'ΛΟΣ.

Τὸ Ξηπάζομαι (ὡς τὸ γράφει ὁ Σομαυέρας) ἠπάτησε πολλοὺς, νομίζοντας καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνων, ὅσα ἔπαθαν κολόβωσιν τῆς Ἐξ προθέσεως. Ἡ ἀληθὴς ὀρθογραφία του εἶναι Ξυσπάζομαι, ἑλληνικώτερον Ξυσπῶμαι, ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν πρόθεσιν ΞΥ'Ν καὶ τὸ ῥῆμα Σπάομαι, ἤγουν ἕλκομαι, σύρομαι ὀπίσω, πάθος συμβαῖνον εἰς τοὺς φοβουμένους ἢ ἐκπληττομένους διά τι ἀπροσδόκητον. Ὁ ποιητὴς τῆς ἐπιγραφομένης Ἀπολλώνιος ὁ ἐν Τύρῳ ἱϛορίας λέγει,

Ὁ δάσκαλος τῆς γιατρικῆς ἄνοιξε τὴν κασέλα,
Τὴν ὥραν ἐξυσπάστηκεν, ὡς εἶδε τὴν κοπέλα,

Ἐξυσπάϛηκε, ἀντὶ τοῦ Ξυνεσπάσθη, ἤγουν ἐξεπλήχθη εὑρίσκων εἰς τὴν κιβωτὸν τὴν κόρην. Ἂν δὲν ἀρχὴ τοῦ βαρβάρου ποιήματος

ἡ μαρτυρία, ἔχομεν ἀξιοπιςότερον μάρτυρα τὸν Ἀριςοτέλην, ὅςις (Περὶ ζώων ἱςορ. IV, 4), λαλῶν περὶ τῶν ὀςρακοδέρμων λέγει· « Ἡ δὲ κεφαλὴ ἐξέρχεται πᾶσι τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ὅταν φοβηθῇ, » συσπᾶται πάλιν εἰς τὸ ἐντός. » Ὅθεν φαίνεται, ὅτι ἐδώκαμεν εἰς αὐτὸ τὸ πάθος (τὸν φόβον) ὄνομα ἑνὸς ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πάθους. Ἡ μετοχὴ, εἶναι Ξυσπασμένος (surpris, effrayé) διάφορος ἀπὸ τὸ, Ξεσπασμένος (arraché). Τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὸ Ξεσπάζω, Ἑλληνιςὶ, Ἐκσπάω (arracher).

Εἶναι καὶ ἄλλη μετοχὴ, λείπουσα ἀκόμη ἀπὸ τὰ κοινὰ Λεξικὰ, ἡ Ξεπαρμένος, ἤγουν Ἐξεπαρμένος (Ἑλλ. Ἐξεπηρμένος, enflé d'orgueil), ὄχι ἁπλῶς πᾶσαν ἔπαρσιν, ἀλλὰ τὴν προξενουμένην, καθὼς ἀπὸ τὸν φόβον, ἀπὸ ἀπροσδοκήτους εὐτυχίας, ὡς εἶναι ὁ Ξυσπασμὸς τῶν νεοπλούτων καὶ ταχυπλούτων, ἐκείνων μάλιστα περὶ τῶν ὁποίων λέγει ὁ ἀστειότατος κωμικὸς (Ἀριστοφάν. Ἱππ. 58-59),

Ὦ νῦν μὲν οὐδεὶς, αὔριον δ' ὑπέρμεγας·
Ὦ τῶν Ἀθηνῶν ταγὲ τῶν εὐδαιμόνων,

πλάττων τὸν ἀλλαντοπώλην (vendeur de boudins), μεταβαλμένον ἐξαίφνης εἰς ῥήτορα καὶ δημαγωγὸν τῶν εὐδαιμόνων καὶ σοφῶν Ἀθηναίων. Τοιούτων ἀλλαντοπωλῶν ἐξεπαρμένων καὶ ξυσπασμένων παραδείγματα δὲν ἔλειψαν ποτέ.

ΣΤΙΧ. 153, Καὶ τέως ὀκάπου ηὕρηκα, κἂν τορνεσάκιν κάπου.] ΔΓ.

Καὶ τέως ὀκάπου ηὕρικα τὸ ταρτερὸν τὸ λέγουν.

ΟΚΑΠΟΥ. Κατωτέρω θέλομεν εὑρεῖν Ὀκάποιας (ςίχ. 170), Ὀκάποσες (ςίχ. 204), Ὀκάτι (ςίχ. 223). Πιθανὸν ὅτι τὸ ἀρχικὸν ο εἶναι φθορὰ τοῦ Ὡς, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ἵνα, ἢ τὸ Σχεδὸν τῶν παλαιῶν (οἷον « Νῆες ὡς τριακόσιαι ») προσκολλημένον βαρβάρως μὲ ὀνόματα σημαντικὰ ποιότητος ἢ ποσότητος, ὡς εἶναι τὸ Κάποιοι, Κάτι καὶ τὰ ὅμοια. Ὁ ποιητὴς Ἀπολλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ τὸ προσκολλᾷ εἰς τὴν Διὰ πρόθεσιν·

Βάλη καλαῖς ἁρματωσαῖς ΟΓΙΑ ΝΑ σοῦ βοηθήσου,
Διάλεγε ΟΓΙΑ τὴν ζωὴν, καὶ ΟΓΙΑ τὴν ψυχήν σου,

Καὶ πάλιν·

Νὰ τὸν κρατίξεις ἔδεπᾶ ΟΓΙΑ ΝΑ με μαθάνῃ,

καθὼς ἐσύντασσαν οἱ παλαιοὶ τὸ Ὡς μὲ τὴν Ἐπὶ πρόθεσιν, οἷον Ὡς ἐπὶ πολὺ, Ὡς ἐπὶ πλεῖςον. Ὅτι τὸ ὃ τῶν ποιητῶν τούτων σημαίνει τὸ παλαιὸν Ὡς, φαίνεται ἀπ' ἄλλον ὀλιγώτερον βάρβαρον ποιητὴν, ὅςις, εἰς τὴν ἐπιγραφομένην Ἱςορίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ ἐφύλαξεν ἀμετάβλητον, μεταχειριζόμενος πλεοναςικῶς εἰς σημασίαν τοῦ αἰτιολογικοῦ Ὡς ἢ Ὅπως, οἷον,

Ἁρματωθῆτε δυνατὰ, σύρετε μὲ μανίαν,
ΩΣ ΓΙΑ ΝΑ μὴ γυρίσουσιν, ὅλ' εἰς Μακεδονίαν.

Ἐδῶ ἤρκει μόνον τὸ ΓΙΑ ΝΑ, ἤγουν Διὰ νὰ, τὸ ὁποῖον ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Ἵνα, (Ἵνα μὴ γυρίσωσι). Ἀλλ' ὁ ποιητὴς ὑπερεπλεόνασεν ἀκόμη καὶ μὲ τὸ ΩΣ συνώνυμον τοῦ ΙΝΑ, καθὼς καὶ ὁ ἡμέτερος Πρόδρομος λέγει κατωτέρω (στίχ. 268), « ΩΣ ΙΝΑ... σαφηνίσω » διότι ἔλεγαν παλαιὰ καὶ Ἵνα ἐπιστρέψωσι, καὶ Ὡς (ἢ Ὅπως) ἐπιστρέψωσι, Ὡς σαφηνίσω καὶ Ἵνα σαφηνίσω.

ΤΟΡΝΕΣΑΚΙΝ.] ΔΓ, ΤΑΡΤΕΡΟΝ. Τορνεσάκιν, συγκομμένον ἀπὸ τὸ Τορνεσάκιον, ὑποκοριςικὸν τῆς λέξεως Τορνέσιον τὴν ὁποίαν ἔλαβαν ἀπὸ τὸ Tournois τῶν Γάλλων. Τὸ Τορνέσιον ἐσήμαινεν εἰς τοὺς Γραικορωμαίους μικρὸν μικρᾶς ἀξίας νόμισμα, ἴσως τῆς αὐτῆς καὶ τὸ Ταρτερὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Δουκάγγιος, κατ' ἀφαίρεσιν, ἀντὶ τοῦ Τεταρτηρὸν, ἤγουν μέρος τέταρτον βαρυτέρου νομίσματος, ὡς τῶν Ἰταλῶν τὸ ταὐτόσημον quatrino.

ΣΤΙΧ. 154, ΣΟΥΒΛΙΝ.] Συγκοπὴ τοῦ Σουβλίου ὑποκοριςικοῦ τοῦ Σοῦβλα, τὸ ὁποῖον εἶναι τῶν Λατίνων τὸ Subula, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 118), σημαῖνον εἰς ἐκείνους κυρίως, ὅ,τι σημαίνομεν ἡμεῖς διὰ τοῦ ὑποκοριστικοῦ Σουβλίον, ἤγουν τὸ ἐργαλεῖον (alêne) μὲ τὸ ὁποῖον οἱ σκυτοτόμοι τρυποῦν τὰ δέρματα διὰ νὰ περάσωσι τὸ ῥάμμα. Τὸ δὲ πρωτότυπον, Σοῦβλα, σημαίνει εἰς ἡμᾶς τῶν παλαιῶν τὸν ὀβελὸν (broche), διὰ τοῦ ὁποίου ὀπτῶνται τὰ κρέατα.

ΤΖΑΓΓΑΡΗΝ.] Κατὰ συγκοπὴν τοῦ Τζαγγάριον. Ἴδε τὰ ἀνωτέρω περὶ τῆς λέξεως (σελ. 92-93) καὶ περὶ τῆς συγκοπῆς (σελ. 47), καὶ τὰ ἀλλοῦ (Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 353) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 155, ΚΑΛΙΓΙΑ. Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Calceus (ἐὰν οἱ Ῥωμαῖοι δὲν τὸ ἔλαβαν μᾶλλον ἀπὸ τοὺς Σικελιώτας Ἕλληνας, ἐπειδὴ, κατὰ τὸν Πολυδεύκην, εὑρίσκετο ἡ λέξις εἰς μίαν ἀπὸ τὰς τραγῳδίας τοῦ Ταραντίνου Ῥίνθωνος) ἐσχημάτισαν εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν ἄλλοι ἄλλως τὴν λέξιν. Ὁ Πλούταρχος (Αἰμ. Παυλ. § 5, καὶ Πολιτικ. παραγγελμ. § 17 ἐμ. ἐκδ.) τὰ ὠνόμασεν ἀρσενικῶς Κάλτιοι· ἀλλοῦ (Περὶ εὐθυμ. § 1) τετρασυλλάβως, Καλτίκιοι. Ὁ Ἡσύχιος, δισυλλάβως, « Κάλτοι, ὑποδήματα κοῖλα, ἐν οἷς ἱππεύουσι. » Ὁ ποιητής μας Καλίγια, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔχομεν καὶ ῥῆμα τὸ Καλιγόνω, καὶ χυδαιέςερον Καλιβόνω, ἤγουν καρφόνω πέταλα εἰς πόδας ἀλόγου (ferrer un cheval)· καὶ Καλήκια (Β, 51).

ΠΛΗΡΙΣ. Κατὰ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΠΛΗΡΗΣ. Κατωτέρω (ςίχ. 303) ΠΛΗΡΙΣ, ὅπου ἴδε τὰς σημειώσεις. Χυδαϊσμὸς τῶν Γραικορωμαίων ἀντὶ τοῦ Πλῆρες, καὶ τοῦτο ἐπιῤῥηματικῶς ἢ συνεκδοχικῶς (κατὰ τὸ πλῆρες).

ΣΤΙΧ. 156, ΠΕΡΙΣΟΥΦΡΟΣΩ.] Ἤγουν περιμαζεύσω, συνενώσω τὰ διῃρημένα καὶ σχισμένα. Τὸ δὲ ἁπλοῦν Σουφρόνω ἐξηγήθη ἀλλοῦ (Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 346), ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Συνοφρυόω, κυρίως, συστέλλω τὰ ὀφρύδια (froncer les sourcils), ὡς κάμνουν οἱ συλλογιζόμενοι τι πολλῆς φροντίδος ἄξιον, ἢ σκυθρωπάζοντες. Εἰς ἡμᾶς τὸ Σουφρόνω ἔλαβε σημασίαν μεταφορικὴν, τοῦ συνάγω τι εἰς πολλὰς δίπλας, οἷον Σουφρόνω χιτῶνα (froncer une chemise).

ΣΤΙΧ. 157, ΣΟΥΒΛΕΑΝ.] Παράγωγον τοῦ Σούβλα (περὶ τοῦ ὁποίου ἀνωτέρ. σελ. 168). Σήμερον γράφεται καὶ προφέρεται Σουβλία, ὡς ἐτρέψαμεν ὅλα σχεδὸν τὰ διὰ τοῦ εα εἰς τὴν διὰ τοῦ ια κατάληξιν (Ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 154)· ἔτι δὲ καὶ τὰ διὰ τοῦ αια, οἷον Γριά, Παλαιά, ἀντὶ τοῦ Γραῖα, Παλαιά.

ΔΙΕΒΗΝ. Σημείωσε ἐδῶ πάλιν ὡς ἀνωτέρω (σελ. 51) καὶ πολλάκις εἰς τὸ ἑξῆς τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ ν, εἰς τὰ τρίτα ἑνικὰ πρόσωπα τῶν παρῳχημένων χρόνων, ἡ ὁποία τὰ συγχέει μὲ τὰ πρῶτα. Παρομοία τις προσθήκη τοῦ ν εἶχε χώραν καὶ εἰς τῶν παλαιῶν τοὺς ἑνικοὺς παρῳχημένους, σπανίως ὅμως καὶ εἰς τὰ συνῃρημένα μόνα ῥήματα. Τοιοῦτον εἶναι τὸ Ἤσκειν εἰς τὸν Ὅμηρον(Ἰλιαδ. γ'. 388), ἀντὶ

τοῦ Ἤσκει, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἀλλὰ τοῦτο εἶχε κἂν λόγον· ἐπειδὴ τὸ διαλυμένον Ἤσκεε ἐδέχετο πολλάκις καὶ τὸ ἐφελκυστικὸν ν̄ Ἤσκεεν, δὲν ἦτον ἀνακόλουθον νὰ φυλαχθῇ καὶ εἰς τὸ συνῃρημένον Ἤσκειν. Πολὺ ἀλογωτέρα ἦτον εἰς τοὺς παλαιοὺς ἡ σταθερὰ συνήθεια νὰ ταυτίζωσι τὰ πρῶτα πρόσωπα ἑνικὰ μὲ τὰ τρίτα πληθυντικὰ εἰς τοὺς παρατατικοὺς καὶ δευτέρους ἀορίστους τῶν ῥημάτων, πλὴν τῶν εἰς μι̅, οἷον, Ἔλεγον ἐγὼ, καὶ Ἔλεγον ἐκεῖνοι. Τοιαύτη σήμερον εἶναι εἰς τὴν Ἰταλικὴν ἡ σύγχυσις τοῦ πρώτου καὶ τρίτου ἑνικοῦ προσώπου εἰς τοὺς παρατατικοὺς, οἷον temeva, Ἐφοβούμην καὶ Ἐφοβεῖτο.

ΣΤΊΧ. 158, Καὶ πρίσμαν ἐκ τοῦ κρούσματος γέγονεν τῇ χειρί μου.] ΔΓ (πολὺ βωμολοχικωτέρα),

Καὶ ὡς τύμπανον ἐγένετο καλλίστου τυμπανάρη.

ΠΡΊΣΜΑΝ. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω ἡ βάρβαρος ἐφέλκυσις τοῦ ν̄, ἀντὶ τοῦ Πρίσμα (Ἑλλ. Πρῆσμα enflure).

ΓΈΓΟΝΕΝ. Οὔτε Γέγονεν, ὡς τὸ πρῶτον, οὔτ' Ἐγένετο, ὡς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, λέγομεν σήμερον, ἀλλ' Ἔγινε.

ΤΥΜΠΑΝΆΡΗ. Γενικὴ τοῦ Τυμπανάρης ἀπὸ τὸ Τυμπανάρις, κατὰ συγκοπὴν τοῦ Τυμπανάριος.

ΣΤΊΧ. 159, Καὶ ὁλόκληρον ἐδιέβασα μῆναν εἰς τὸ κρεβάτιν.] ΔΓ,

Καὶ ὁλόκληρον διεβίβασα μῆναν εἰς τὸν ξενῶνα.

Σημείωσε τὸν διάφορον σχηματισμὸν τοῦ Ἐδιέβασα, καὶ τοῦ Διεβίβασα. Σημαίνουν καὶ τὰ δύο (ὡς καὶ τὸ ἀντ' αὐτῶν πλέον σύνηθες σήμερον Ἐπέρασα) τὸ Διέτριψα, ἢ Ἔμεινα.

ΣΤΊΧ. 161, ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΡΊΟΥΣ.] Χειροτεχνάριος (manouvrier), καὶ κατὰ συγκοπὴν (τὴν ὁποίαν διὰ τὸ μέτρον δὲν ἐμεταχειρίσθη ὁ ποιητὴς) Χειροτεχνάρις, ὄνομα παράγωγον καὶ τῆς αὐτῆς σημασίας τοῦ παλαιοῦ, Χειροτέχνης, σημαίνει τὸν ἐργαζόμενον μὲ τὰς χεῖρας, τὸν ἀσχολούμενον εἰς κἀμμίαν ἀπὸ τὰς ὀνομαζομένας μηχανικὰς τέχνας. Ὁ Θουκυδίδης, λέγων (VII, 27) « Ἀνδραπόδων » πλέον ἢ δύο μυριάδες ηὐτομολήκεσαν, καὶ τούτων πολὺ μέρος χει- » ροτέχναι, » νοεῖ τοὺς Χειροτεχναρίους τοῦ Πτωχοπροδρόμου.

Όπου δὲ, παραβάλλων τοὺς Συρακουσίους μὲ τοὺς Ἀθηναίους, λέγει (VI, 72), « Τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρίᾳ, ἰδιώτας ὡς εἰπεῖν » ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΣ, ἀνταγωνισαμένους » δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἡ διάφορος γραφὴ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΙΣ πρέπει νὰ προκριθῇ, ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς παραβάλλει τὴν εἰς τὰ ναυτικὰ πεῖραν τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Συρακουσίους, ὡς τὴν πεῖραν ὁποιουδήποτε ἄλλου τεχνίτου, πρὸς τὴν ἀπειρίαν ἰδιώτου τῆς τέχνης.

ΣΤΙΧ. 162, ΚΑΠΟΥΛΙΚΗΝ.] Ἐλλειπτικῶς τοῦ Τέχνην, ἀπὸ τὸ Καποῦλα, ἢ Καπούλιον. Τοῦτο δὲ ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Scapulæ (Ὠμοπλάται). Ὅθεν ὠνόμαζαν Ὀπισωκάπουλα, τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ νώτου τῶν ἀλόγων, τὸ σήμερον λεγόμενον, Ἐξωκάπουλα, καὶ τὸν ἀνωτέρω (σελ. 43) σημειωθέντα Καπουλοδέτην. Εἶναι λοιπὸν ἡ Καπουλικὴ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ βασταγαρίου, τοῦ τουρκικώτερον ὀνομαζομένου Χαμάλη, τὸν ὁποῖον οἱ Γραικορωμαῖοι καὶ Νωτάριον ὠνόμαζαν, κατὰ τὰ Γλωσσάρια· « Νωτάριος, ὁ βαρυβαστάκτης· Νο- » τάριος δὲ, ὁ γραφεύς. »

ΣΤΙΧ. 163, Καὶ συκωτὴς νὰ σύκονα κ. τ. λ.] Γράφε, Σηκωτὴς καὶ Σήκονα. Καὶ ἴδε τὴν ἐξήγησιν τῶν λέξεων κατωτέρω (στιχ. 281), καὶ εἰς τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἰσοκράτην (τόμ. β', σελ. 37).

ΜΕΡΑΝ.] Ἤγουν Ἡμέραν, κατὰ ἀφαίρεσιν, (μέχρι τῆς σήμερον εἰς χρῆσιν) τῆς πρώτης συλλαβῆς. (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 103-104).

ΣΤΙΧ. 164, ΒΡΑΔΥΝ.] Προσθήκη βάρβαρος τοῦ ν εἰς τὰ λήγοντα εἰς υ οὐδέτερα. Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἐσύγκοψαν τὰ εἰς ιον εἰς τὸ ιν, Τυρὶν, Ψωμὶν κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ Τυρίον, Ψωμίον, ἐνόμισαν οἱ χυδαῖοι ὅτι τὸ ν ἦτον ἀναγκαῖον εἰς ὅλα τὰ οὐδέτερα· ὅθεν εἶπαν καὶ Βραδὺν, καὶ Ταχὺν, καὶ τἄλλα ὁμοίως, ἀκόμη δὲ καὶ Γράμμαν καὶ Πρᾶγμαν. Τὸ Βραδὺ εἶναι κατ' ἔλλειψιν τοῦ Μέρος ἡμέρας, τὸ ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἐξέφραζαν διὰ τὸ, Ὀψὲ τῆς ἡμέρας, λέγοντες καὶ Ὀψίζω ἢ Ὀψίζομαι, ὅ,τι λέγομεν ἡμεῖς σήμερον Βραδειάζομαι, ἀπὸ τὸ Βραδεῖα (ὡς ἀπὸ τὸ Ἄδεια τὸ Ἀδειάζω καὶ ἀπὸ τὸ Χρεία τὸ Χρειάζομαι). Τοῦ Βραδὺ παραδείγματα δὲν εὑρίσκονται πλὴν εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν, οἷον (Διογ. Λαερτ. II, 139), « Προηρίστα μετὰ δυοῖν » ἢ τριῶν, ἕως βραδέως ἦν τῆς ἡμέρας, » ἤγουν Ἑωσοῦ ἐβραδείαζε.

ΚΟΜΜΑΤΟΥΚΛΑΣ. Βάρβαρος ἐπίτασις τοῦ Κομμάτιον. Κομματούκλα (graud morceau, καὶ λεξικώτερον, κατὰ τοὺς Ἰταλοὺς, pezzaccio) μέγα κομμάτιον.

ΣΤΙΧ. 165, ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΝ.] Ἄλλη ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ στοιχείου ἀντὶ τοῦ Ἐμποτόπουλον, ὡς τὸ γράφει εἰς τὸ ἑξῆς (ςίχ. 195), σύνθετον ἀπὸ τὸ Ἐμπότης (pot à boire) καὶ τὸ Πῶλος, καὶ ἰσοδύναμον μὲ τὸ ὑποκοριςικὸν, Ἐμπότιον. (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλούταρχ. Μέρ. Α, σελ. 419 σημ.). Τὸ Πῶλος (Λατιν. Pullus) ἐσήμαινε παλαιὰ τὸ νέον γέννημα τῶν κτηνῶν, οἷον ἵππων, ὄνων, καὶ τῶν τοιούτων, καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ ὑποκοριστικὸν, Πωλάριον, Πουλάριον, Πουλάριν (poulain) ἐφύλαξε τὴν αὐτὴν σημασίαν. Εἰς τὴν σύνθεσιν ὅμως ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Τέκνον λογικοῦ ζώου, μεταφορικῶς ἀπὸ τοὺς πώλους, ἤγουν τὰ γεννήματα τῶν ζώων. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, ὀνομάζομεν Νικολόπωλον τὸν υἱὸν τοῦ Νικολάου, Παπαδόπωλον, τὸν υἱὸν τοῦ Παπᾶ (ἤγουν τοῦ ἱερέως), καὶ Ἀρχοντόπωλα, τὰ τέκνα τῶν ἀρχόντων, ὡς λέγομεν καὶ Ἀρκουδόπωλα (oursons) τὰ γεννήματα τῆς ἄρκτου, Τουρκόπωλα, τὰ γεννήματα τῶν Τούρκων, καὶ Πετεινόπωλα ἢ Ὀρνιθόπωλα (poulets), τὰ γεννήματα τοῦ πετεινοῦ καὶ τῆς ὄρνιθος. Ἡ αὐτὴ μεταφορὰ εὑρίσκεται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς. Τὸ « Κακῆς γυναικὸς » πῶλον » τοῦ Εὐριπίδου (Ἀνδρομ. 622) ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Κακῆς γυναικὸς θυγατέρα. Καὶ ἐπειδὴ τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς ἀναλογοῦν, ὡς τὰ μικρὰ πρὸς τὰ μεγάλα, ἐκ τούτου τὸ Πῶλος εἰς τὰ σύνθετα σημαίνει καὶ ἁπλοῦν ὑποκορισμόν. Ὅθεν Ἐμποτόπουλον ἰσοδυναμεῖ, ὡς εἶπα, μὲ τὸ Ἐμπότιον, ἤγουν μικρὸν Ἐμπότην, καθὼς καὶ τὸ οὐδέτερον Παπαδόπωλον, παρὰ τὸ Τέκνον Παπᾶ, δύναται ἀκόμη νὰ σημάνῃ καὶ Παπᾶν πυγμαῖον τὸ σῶμα, ἢ τοὺς χρόνους πολλὰ νέον.

Ἄλλο ὑποκοριστικὸν ἀρχαῖον τοῦ Πῶλος εἶναι τὸ Πωλίον, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Πωλάριον ἢ Πουλάριον· ἔπειτα ἐδόθη καὶ εἰς τῶν πτερωτῶν ζώων τὰ νέα γεννήματα, (Ἑλλ. νεόττια) τὰ ὁποῖα ἔτι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς χρόνους τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ὠνόμαζαν Πωλία (poussins) (Ἴδε Γεωπονικ. βιβλ. ΙΔʹ, ή, 3). Καὶ τέλος ἐκατήντησε νὰ σημαίνῃ γενικῶς τὰ πτηνὰ, ἤγουν τὰ Πωλία ἢ Πουλία (oiseaux), ὡς τὰ ὀνομάζομεν σήμερον.

ΚΡΑΣΙΤΖΙΝ. Ἤγουν Κρασίτζιον· τοῦ βαρβάρου Κρασίον (σελ. 72) βαρβαρώτερος ὑποκορισμὸς, ὡς νὰ ἦτον ἀπὸ τὸ Κρασίσκιον, καθὼς τὸ Κορίτζιν ἀπὸ τὸ Κορίσκιον.

ΣΤΙΧ. 166, Ἂν ἔμαθα τὴν ῥαυτικὴν κ. τ. λ.] ΔΓ (Ἑλληνικώτερον, ἢ μᾶλλον μακαρονικώτερον), Ἐὰν ἔμαθον τὴν ῥαπτικὴν κ. τ. λ.

ΣΤΙΧ. 167, Μέναν βελόνιν τορνεσιοῦ, καὶ ῥάμματα σταμένου.] ΔΓ,

Μετὰ βελόνης ταρτεροῦ, καὶ ῥάμματος σταμένου.

ΣΤΑΜΕΝΟΥ. Στάμενον, εἰς τοὺς Γραικορωμαίους ἐσήμαινε εἶδος μικροῦ νομίσματος, καὶ Στάμενα, πληθυντικῶς καὶ περιεκτικῶς, πᾶν εἶδος νομίσματος. Ἡ παραγωγή του εἶναι Ἱστάμενον, μετοχὴ παθητικὴ τοῦ ῥήματος Ἵστημι (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 83). Ἀπὸ τὸ αὐτὸ ῥῆμα εἶναι καὶ τῶν παλαιῶν ὁ Στατήρ, εἶδος νομίσματος καὶ αὐτός. Τὸ Τορνέσιον καὶ τὸ Ταρτηρὸν ἐξηγήθησαν πρότερον (σελ. 168).

ΒΕΛΟΝΗΣ. Τὸ ὑποκοριστικὸν τούτου εἶναι τὸ φερόμενον εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον, Βελόνιν, ἤγουν Βελόνιον. Βελόνην τὴν ὠνόμαζαν καὶ οἱ παλαιοί· μάρτυς τὸ ἠθικώτατον τοῦτο τοῦ Μενάνδρου παράγγελμα (Παρὰ Κλημ. Ἀλεξανδρ. Στρωμ. V, σελ. 606),

Μηδὲ βελόνης, ὦ φίλτατε,
Ἐπιθυμήσῃς ποτ' ἀλλοτρίας· ὁ γὰρ θεὸς
Ἔργοις δικαίοις ἥδεται κ. τ. λ.

ῬΑΜΜΑΤΟΣ. Ῥάμμα καὶ σήμερον ὀνομάζομεν συνωνύμως τὴν Κλωστὴν (fil). Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν μεταχειρίζεται τὸ Ῥάμμα ὁ Ἱπποκράτης (Κατ' ἰητρ. IV, σελ. 618).

ΣΤΙΧ. 168, Καὶ ψαλιδόπουλον μικρὸν, νά μουν καὶ γὼ τεχνίτης.] ΔΓ,

Καὶ ψαλιδόπουλον καλὸν, νά μουν οἰκοδεσπότης.

ΣΤΙΧ. 169, Ἂν γὰρ οὐκ ἐγυρεύετο ῬΑΦΤΗΣ ΠΟΤΕ ΣΤΟΝ κόσμον.] ΔΓ, ῬΑΨΙΜΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ.

ΣΤΙΧ. 170, Ὀκάποιας γειτόνισας ῥοῦχον νὰ παρελύθη.] ΔΓ,

Ὀκάποιας κἂν γειτόνισσας ῥοῦχον ἐπαρελύθην.

ΟΚΑΠΟΙΑΣ. Σημαίνει τὸ Τινὸς τῶν παλαιῶν. Περὶ τῆς βαρβάρου

προσθήκης τῆς πρώτης συλλαβῆς, ἴδε τὰ ἀνωτέρω σημειωμένα (σελ. 167-168). Σήμερον δὲ λέγομεν Κάποιος, Κάποια, Κάποιον συνθέτως ἀπὸ τὸ Κἂν καὶ Ποῖος. Τὸ Κἂν ἀπέβαλε τὸ ν̄ καὶ ἐδῶ καὶ εἰς τὸ Κάτι (ἤγουν Κἄν τι), τὸ ἔτρεψε δὲ εἰς τὸ μ̄ εἰς τὸ Καμπόσος, καὶ Καμμία.

ΓΕΙΤΟΝΙΣΣΑΣ. Ὡς λέγεται ἀκόμη καὶ σήμερον. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Γείταινα, ἀπὸ τὸ Γείτων, ὡς Τέκταινα ἀπὸ τὸ Τέκτων, καὶ Λάκαινα ἀπὸ τὸ Λάκων. Ἡμεῖς τὸ ἐσχηματίσαμεν Γειτόνισσα ἢ μᾶλλον Γειτόνησσα, κατὰ τὸ Πρόφρων, Πρόφρασσα.

ῬΟΥΧΟΝ. Ἔνδυμα ἢ Φόρεμα. Κατὰ τὸν Μενάγιον, οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλαβαν τὴν λέξιν ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ Roccus, εἶδος ἐνδύματος (ἐκ τοῦ ὁποίου τῶν Ἰταλῶν τὸ Rocchetto, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Rochet)· οἱ δὲ βαρβαρωθέντες Λατῖνοι ἀπὸ τῶν Γερμανῶν τὸ Rock, τοῦ ὁποίου ὑποκοριστικὸν εἶναι τὸ Röckchen. Ἄλλοι ἐνόμισαν, ὅτι εἶναι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Ῥάκος. Καὶ τῷόντι εὑρίσκομεν εἰς τὸν Ἡσύχιον, « Ῥάκη... ἱμάτια » καὶ « Ῥακεάζει, ἱμάτια » ξηραίνει. » Ὅθεν καὶ ἂν παράγεται, ἡ λέξις εὑρίσκεται εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς γλώσσας τοῦ βορειοτέρου μέρους τῆς Εὐρώπης, ὡς τὸ ἐσημείωσεν ὁ Γερμανὸς Ἐτυμολόγος.

ΣΤΙΧ. 171, Καὶ παρευθὺς νὰ μέκραξεν Μάϛορι, καὶ τεχνίτη.] ΔΓ,

Καὶ παρευθὺς νὰ μ' ἔκραξαν, δεῦρο τεχνῖτα δεῦρο.

ΜΆΣΤΟΡΙ. Ἀπὸ τὸ Magister τῶν Λατίνων ἔπλασαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸ Μαγίϛωρ, ὄνομα ἀξιώματος τῆς Αὐτοκρατορικῆς Αὐλῆς, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὸν Δουκάγγιον (σελ. 843). Τὸ ἐπρόφεραν καὶ Μάγιϛρος, καὶ Μαΐϛωρ (κατὰ τὸν τύπον τοῦ Ἰταλικοῦ *Maestro*, τοῦ Γαλλικοῦ Maître, τοῦ Γερμανικοῦ Meïster), ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ἔπειτα τὸ Μάϛορις ἢ Μάϛορης, σημαῖνον εἰς ἡμᾶς τὸν ἐπιϛάτην τέχνης τινὸς ἢ ἐπαγγέλματος, ἔχοντα ὑπουργοὺς τῆς τέχνης ἄλλους. Ἐκ τούτου ὁ Πρωτομαγίϛωρ, καὶ κοινότερον Πρωτομάϛορης, ὁ προεϛὼς συϛήματος τινὸς τεχνιτῶν. Ὁ Ἀδελούγγης νομίζει ὅτι τῶν Λατίνων τὸ Magister παράγεται ἀπὸ τὸ Γερμανικὸν Meister. Πιθανωτέρα με φαίνεται ἡ κατὰ τὸν Οὐόσσιον παραγωγὴ ἀπὸ τὸ Ἑλληνι-

κὸν Μέγιςος, ὡς ὠνόμασαν καὶ Magistratus τοὺς Μεγιςᾶνας, τοὺς ἀπὸ τοὺς Πολονοὺς λεγομένους Magnats.

ΣΤΊΧ. 172, Νὰ, κέντησε τὸ ῥοῦχό μου καὶ περιμάζωσέ το.] ΔΓ,

Νά, κέντησε τὸ ῥοῦχόν μου, ἔπαρε τὸ ῥαπτικόν σου.

ΝΑ΄, ΚΈΝΤΗΣΕ. Τὸ Νά, ἴδαμεν (σελ. 103) ὅτι εἶναι μόριον δεικτικὸν, σημαντικὸν τοῦ παλαιοῦ Ἰδού. Τὸ Κεντῶ ἐδῶ σημαίνει καταχρηςικῶς τὸ ἁπλῶς Ῥάπτω· εἰς ἡμᾶς δὲ σήμερον ἑρμηνεύει κυρίως μὲν τὸ piquer τῶν Γάλλων, ἔπειτα δὲ καὶ τὸ broder.

ΠΕΡΙΜΆΖΩΣΕ. Σήμερον λέγομεν, Περιμάζωξε, διὰ τοῦ ξ, καὶ Περιμάζευσε, διὰ διφθόγγου καὶ σ. Τὸ ἁπλοῦν εἶναι Μαζεύω καὶ Μαζόνω, ἀπὸ τὸ Μαζόω (ἄχρηςον Ἑλληνικὴν λέξιν), ὡς ἀπὸ τὸ Χρυσόω, τὸ Χρυσόνω. Ὅθεν εἰς τὸν μέλλοντα καὶ εἰς τὸν ἀόριςον τούτων οἰκειότερον εἶναι τὸ σ, παρὰ τὸ ξ. Τὸ Μάζωξε ὡς καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριςος, Ἐμαζώχθησαν, ὑποθέτει ἐνεςῶτα ἄχρηςον Μαζώσσω. Τὸ ῥηματικὸν σήμερον προφέρεται, Μάζευσις (amas, assemblage)· καὶ Μάζωξις. Τὸ Μαζόω κυρίως πρέπει νὰ σημαίνῃ Μάζαν ποιῶ, Εἰς μάζαν μεταβάλλω, ἤγουν συναθροίζω εἰς βῶλον ἕνα πολλὰ χωρισμένα καὶ διεσπαρμένα. Κατὰ μεταφορὰν δὲ καὶ τὸ ἁπλῶς συνάγω εἰς τόπον ἕνα τὰ εἰς διαφόρους σκορπισμένα, ὡς εἶναι τὸ, τὸ Τοὺς ἐμάζωξεν ὅλους εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅθεν καὶ Μάζωξις, ἡ σύναξις ἢ συνέλευσις (Assemblée). Τὸ Περιμαζόνω τοῦ Πτωχοπροδρόμου σημαίνει τὸ ἑνόνω τὰ σχισμένα.

Ὅτι τὸ Μαζόνω ἢ Μαζεύω εἶναι ἀπὸ τὸ Μάζα τὸ σημαῖνον εἰς τοὺς παλαιοὺς ζύμην ἀλεύρου κριθίνου, τὸ μαρτυρεῖ ἡ ἀπὸ τοῦτο σχηματισθεῖσα Λατινικὴ λέξις *Massa* (Ἰταλ. Massa, Γαλλ. Masse) ὅθεν τῶν Ἰταλῶν τὸ Ammassare καὶ τῶν Γάλλων τὸ Amasser, σημαίνοντα καὶ τὰ δύο τὸ Μαζόνω.

Ἐκ τούτου καὶ ἐπίρρημα Μαζῇ, τὸ ὁποῖον ὁ Σομαυέρας γράφει Μαζὶ, ὁ δὲ Δουκάγγιος, Μάζη καὶ Μάζι. Τὸ ἐτυμολογοῦν (Δουκαγγ. σελ. 850) ἀπὸ τὸ Ἅμα σὺν (Μαζὺ). Πιθανὸν ὅμως ὅτι εἶναι Μάζῃ (ἔπειτα Μαζῇ), ἐπιρρηματικὴ δοτικὴ τοῦ Μάζα, ὡς εἶναι τὸ Κομιδῇ, Σπουδῇ, Σχολῇ, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. Παραδείγματος χάριν, ἡ φράσις αὕτη, «Ὑπῆγαν ὅλοι μαζῇ,» σημαίνει τὸ Ὅλοι ἑνωμένοι, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν ἐναντίαν φράσιν, « Ὑπῆγαν καθένας

« χωριςά. » Παρολίγον ἐλησμόνησα νὰ προσθέσω, ὅτι καὶ εἰς τὸ Ποίημα ἐπιγραφόμενον Ἀπολλώνιος ὁ ἐν Τύρῳ, τὸ ἐπίῤῥημα τοῦτο γράφεται σχεδὸν πάντοτε Μαζῆ.

ΣΤΊΧ. 173, ΠΑΡΆΔΥΜΑΝ. Βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν̄, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 171).

ῬΆΨΙΜΟΝ. Ἡ ΔΓ, Ῥαπτικὸν, εἶναι λογικωτέρα, σημαίνουσα τὸν μισθὸν τοῦ ῥάπτου, ὡς λέγομεν καὶ Λουςικὸν τὸν μισθὸν τοῦ Λουτράρου, καὶ Πλυςικὸν τὸν μισθὸν τοῦ Πλύςου· καὶ τὰ ὅμοια. Τὸ Ῥάψιμον εἰς ἡμᾶς εἶναι συνώνυμον τοῦ Ῥάψις, ἤγουν σημαίνει αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ῥάπτειν, καθὼς καὶ πολλὰ ἄλλα ὁμοιοκατάληκτα εἰς ιμον, ἑτερόκλιτα, οἷον Βλέψιμον, Τρέξιμον, Πέσιμον κ. τ. λ. ἐπειδὴ ἔχουν γενικὴν περιττοσύλλαβον, Βλεψίματος, Τρεξίματος, Πεσίματος. Εἰς τοὺς παλαιοὺς τραγικοὺς εὑρίσκεται τὸ Πεσήματος· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι μὲ η̄, ἀπὸ τὸ Πέσημα (συνώνυμον τοῦ Πτῶμα) παράγωγον τοῦ Πεπέσημαι ἀχρήςου ἀπὸ μέλλοντα χρηςὸν περισπώμενον τὸν Πεσοῦμαι. Τοιοῦτον τὶ εἶναι καὶ τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Βλέπημα.

ΣΤΊΧ. 174, ἩΜΟΥΝ.] Ἀντὶ τοῦ ἤμην (Ἰδ. ἀνωτέρω σελ. 55).

ΠΑΡΑΖΥΜΩΤΗΣ. Ὑπηρέτης τοῦ ζυμωτοῦ (Γαλλ. mitron), τοῦ κοινῶς λεγομένου φουρνάρου.

ΜΑΓΚΊΠΟΥ. Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸν ἀρτοποιὸν (boulanger) ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Manceps, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν παρακμάζοντα λατινισμὸν ἐσήμαινε καὶ τὸν φουρνάριον. « Μάγκιψ ὁ τεχνί» της τοῦ δημώδους ἄρτου. » Γλ. Πιθανὸν ὅτι ἡ σημασία ἔλαβεν ἀφορμὴν ἐκ τῆς παλαιᾶς σημασίας τοῦ Manceps, τὸ ὁποῖον σιμὰ τῶν ἄλλων, ἐσήμαινε καὶ τὸν συνάγοντα τὰ σιτάρια ἢ ἄλευρα, διὰ νὰ τὰ πωλῇ ἀκριβώτερα (accapareur, ἢ monopoleur).

ΣΤΊΧ. 175, ΠΡΟΦΟΥΡΝΙΑ.] Ἤγουν τὰ πρῶτα ὀπτώμενα εἰς τὸν φοῦρνον, καὶ πρῶτα συρόμενα ἔξω. Εἶναι καὶ ὁ Φοῦρνος τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ λέξις, ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Furnus· ἀρχαιοτέρα ὅμως τῶν Γραικορωμαίων, ἐπειδὴ εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἀθήναιον (III, σελ. 113), ὅςις ἤκμασεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος. Ἀπὸ τὸ Φοῦρνος ἐσχηματίσαμεν καὶ ῥῆμα Φουρνίζω, ἤγουν βάλλω εἰς τὸν φοῦρνον, καὶ ῥηματικὸν ὄνομα τὸ Φουρνιςὸς, ὡς ὅταν λέγωμεν, Κρέας φουρνιςὸν, τὸ ὠπτημένον εἰς φοῦρνον, καὶ, Σῦκα φουρνιςὰ, τὰ φρυγόμενα εἰς αὐτόν. Ἀπὸ τὸ ἔθος τοῦτο τῶν φουρνιςῶν ἴσως ἐξηγηθῇ πιθανώτερον

ὁ Ἀριστοφάνης, ὅπου φέρει τὴν γυναῖκα τοῦ Χρεμύλου λέγουσαν πρὸς τὸν δοῦλον Καρίωνα (Πλοῦτ. 764),

Νὴ τὴν Ἑκάτην, κἄγωγ' ἀναδῆσαι βούλομαι
Εὐαγγέλιά σ' ἐν κριβανωτῶν ὁρμαθῷ.

Ἡ ἐξήγησις τῶν σχολιαστῶν « Ἄρτων δέσμη ἐν κριβάνῳ ὠπτημένων » εἶναι παράξενος. Δὲν ὁρμαθιάζονται τὰ ψωμία, ὡς τὰ σῦκα, « Ἰσχά- » δων ὁρμαθὸς » (Ἀριστοφ. Λυσ. 647)· καὶ ὁ εἰς τὸν Κρίβανον (εἶδος φούρνου διάφορον ἀπὸ τὸν Ἰπνὸν) ὀπτώμενος ἄρτος ἐλέγετο συχνότερα Κριβανίτης, παρὰ Κριβανωτός. Ὁ Κωμικὸς νοεῖ, ἂν δὲν λανθάνωμαι, τοῦτο, Μὰ τὴν Ἑκάτην, κ' ἐγὼ θέλω νὰ σὲ στεφανώσω μὲ ὁρμαθιὰν σύκων φουρνιστῶν, διὰ τὴν ὁποίαν μ' ἔφερες καλὴν ἀγγελίαν. Ἐπειδὴ τὸ Κριβανίτης ἐλαμβάνετο ἐλλειπτικῶς τοῦ Ἄρτος, ὡς μαρτυρεῖ τοῦ αὐτοῦ Ἀριστοφάνους (Ἀχαρν. 1123) τὸ,

Καὶ τῆς ἐμῆς τοὺς κριβανίτας ἔκφερε,

ἴσως, ὅταν ἡ ἔλλειψις ἦτον Ἰσχάς, ἔλεγαν εἰς διάκρισιν, ὄχι Κριβανῖτις, ἀλλὰ, Κριβανωτὴ, ἢ Κριβανωτὸν (ἐννοοῦντες Σῦκον). Ὅπως ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ λόγος ἐδῶ εἶναι περὶ ὁρμαθιᾶς σύκων φουρνιστῶν, καὶ ὄχι ἄρτων. Τὰ φουρνιστὰ ταῦτα σῦκα ὀνομάζονται εἰς τὴν Χίον σήμερον Καβούρια, ἤγουν Καπύρια, ὡς τὰ ὀνομάζει ὁ Ἀθήναιος III, σελ. 78, (ἂν καὶ τὰ συγκαταριθμῇ ὡς γένος μὲ ἄλλα γένη σύκων χλωρῶν), παράγωγον τοῦ Καπυρὰ, σημαίνοντος τὰ ξηρὰ, καὶ ἰδιαιτέρως τὰ ξηραινόμενα ἀπὸ πῦρ.

ΚΑΛΟΠΑΘΟΥΜΗΝ. Παρατατικὸς τοῦ μέσου ῥήματος Καλοπαθοῦμαι. Σημαίνει τὸ Εὐπαθέω τῶν παλαιῶν ὅθεν, ἡ Εὐπάθεια. « Πίνειν καὶ εὐπαθέειν » λέγει ὁ Ἡρόδοτος (II, 133), καὶ « Χορεύ- » ειν καὶ ἐν εὐπαθίῃσι εἶναι » (I, 191). Ἀναγκαία λέξις τὸ Καλοπαθῶ, νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν, ἐπειδὴ ἔχομεν τὸ ἐναντίον του, Κακοπαθῶ (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημ. σελ. 291).

ΣΤΙΧ. 176, ΜΑΓΚΙΠΙΟΥ.] Παράγωγον τοῦ Μάγκιψ ἢ Μάγκιπος, Μαγκίπιον, ὁ φοῦρνος, ἢ τὸ ἐργαστήριον, (boulangerie), ὅπου

κατασκευάζεται καὶ πωλεῖται ὁ ἄρτος· « Ἀρτοπωλεῖον, τὸ Μαγκιπεῖον, » ἐν ᾧ οἱ ἄρτοι γίνονται κ. τ. λ. » λέγει ὁ Σουΐδας.

ΣΤΊΧ. 177, ΜΑΓΚΊΠΗΣΑΝ.] Γράφε Μαγκίπισσαν (boulangère) παράγωγον τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. Σημαίνει γυναῖκα φουρνάρου, ἢ ἁπλῶς γυναῖκα ἐπάγγελμα ἔχουσαν φουρνάρου.

ΣΤΊΧ. 178, ΣΕΜΙΔΑΛΆΤΟΝ.] Τὸ ἀπὸ σεμίδαλιν ζυμωμένον· ἐλλειπτικῶς τοῦ ψωμίον.

ΣΤΊΧ. 179, ἈΠΌΞΥΣΜΑΝ. Λέξις καλὴ, χωρὶς τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ ν. Ἔχομεν σήμερον καὶ τὸ Ἀπόξυσμα, καὶ, τὸ Ἀποπλασίδιον, οὐδὲ τοῦτο κακόν.

ΤΡΙΠΤΟΎΤΖΙΚΟΝ. Βάρβαρος ὑποκορισμὸς τοῦ Τριπτόν· ὅςις σώζεται ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τοὺς χυδαίους, οἷον Μικρούτζικον ἀπὸ τὸ Μικρὸν, Μεγαλούτζικον ἀπὸ τὸ Μεγάλον, κ. ἄλ. πολ. Οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ ὠνόμαζαν, Μάζαν (ἤγουν ζύμην ἀπὸ κρίθινον ἄλευρον) τριπτὴν, καὶ Μάζαν ἄτριπτον· περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰ ἰατρικὰ Λεξικά.

ἘΡΟΥΚΆΝΙΖΕ. Ἴδε τὰ σημειωθέντα ἀνωτέρω (σελ. 160).

ΣΤΊΧ. 181, Ἐσέβηκα στὸ σπίτιν της καὶ προσεκύνησά την.] ΔΓ,

Εἰσῆλθα τοίνυν παρευθὺς, καὶ πρὸς ἐκείνην εἶπα.

ἘΣΈΒΗΚΑ. Σημειώσεως ἄξιον, ὅτι εἶναι σχεδὸν ἑπτακόσια ἔτη ἀποῦ εἶχεν εἰσχωρήσειν ὁ βαρβαρισμὸς οὗτος εἰς τὴν γλῶσσαν, ὁ διὰ τοῦ κ σχηματισμὸς, λέγω, τῶν δευτέρων παθητικῶν ἢ οὐδετέρων ἀορίςων. Ὡσαύτως λέγομεν Εὑρέθηκα, Ἐγράφθηκα, Ἐλούσθηκα κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ Εὑρέθην, Ἐγράφθην, Ἐλούσθην.

ΣΠΊΤΙΝ. Κατ' ἀφαίρεσιν καὶ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Ὁσπίτιον. Τοῦτο δὲ (εἰς χρῆσιν μέχρι τῆς σήμερον) ἔλαβαν οἱ Γραικορωμαῖοι ἀπὸ τὸ *Hospitium*, τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐσήμαινεν ὄχι ἁπλῶς οἶκον, ὡς εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' οἶκον εἰς ὑποδοχὴν ξένων, Ξενῶνα, ἢ Ξενοδοχεῖον (hospice).

ΣΤΊΧ. 182, Λέγω, Κυρὰ μαγκίπησα, τὸ πῶς ἀκοὺς, οὐκ εἶδα. ΔΓ,

Κερὰ, Κερὰ μαγκίπισσα, τὸ πῶς ἀκούεις οὐκ εἶδα.

ἈΚΟΥ'Σ. Συγκοπὴ τοῦ Ἀκούεις βάρβαρος, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰ

ἀνωτέρω (σελ. 134) σημειωμένα. Σημαίνει δ' ἐδῶ τὸ Ὀνομάζεσαι, σημασίαν (ἥτις λείπει ἀπὸ τὰ κοινὰ Λεξικὰ) καὶ Ἑλληνικὴν καὶ παλαιὰν, οἷον (Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 988),

Ἀλλ' οὐ γὰρ οὔτ' ἐν τοῖσδ' ἀκούσομαι κακός.

ΣΤΙΧ. 183, Δὸς καὶ μέναν ΤΡΙΦΤΟΥΤΖΙΚΟΝ δαμὶν νὰ ῥουκανίσω.] ΔΓ,

Δός μοι δαμὶν ΤΡΙΠΤΟΥΤΖΙΚΟΝ, ὅπως τὸ ῥουκανίσω.

Τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1307) ἡ γραφὴ, ΤΡΙΦΤΟΝΤΖΙΚΟΝ, εἶναι σφαλμένη.

ΜΕΝΑΝ. Ἀντὶ τοῦ Ἐμὲ ἢ Μέ. Ἡ να συλλαβὴ εἶναι ἡ νη, τὴν ὁποίαν ἐπρόσθεταν οἱ Δωριεῖς εἰς τὰς ἀντωνυμίας, λέγοντες Ἐγώνη, Ἐμήνη, Ἐμὶν, ἀντὶ τοῦ Ἐγὼ, Ἐμοῦ, Ἐμοὶ, καὶ Τύνη, Τὶν, ἀντὶ τοῦ Σὺ (τὺ), Σοί. Τὸ τελευταῖον ν (ἐμέναν) εἶναι πλουσιοδώρημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου.

ΔΑΜΙΝ. Σημαίνει Ὀλίγον, Μικρόν. Ἡ λέξις εἶναι μάλιστα τῶν Κρητικῶν. Ἔχει καὶ ὑποκοριστικὸν Δαμάκιν, κατὰ τὸ Ὀλιγάκιν. Εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Ἐρωτοκρίτου εὑρίσκεται συχνὰ, οἷον (σελ. 38),

Δὲν εἶμαι τόσον ἀφορμαρὰ, μάχω δαμάκι γνῶσι.

Ὡσαύτως καὶ ὁ ποιητὴς Ἀπολλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ, λέγει,

Ὡς εἶδε τὴν ἀγάπην της, ἀλάφρυνε δαμάκη.

Ἡ πηγὴ τῆς λέξεως φαίνεται ἡ αὐτὴ καὶ τοῦ Οὐδαμῶς τῶν παλαιῶν, ὡς τὸ μαρτυρεῖ ἄλλος στίχος τοῦ Ἐρωτοκρίτου οὗτος (σελ. 181),

Μὲ μία φωνὴ ἔτζι δαμινὴ, ποῦ δὲν καλογροικᾶται.

Δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι τὸ Δαμινὴ (ἤγουν μικρὰ, λεπτὴ,

ἀσθενὴς) τοῦ στίχου τούτου ἔχει συγγένειαν, καὶ κατ' ἔννοιαν καὶ κατὰ λέξιν, μὲ τὸ Οὐδαμινὴ τῶν παλαιῶν, παράγωγον τοῦ Οὐδαμός. Ἀλλὰ τοῦτο μένει ἀκόμη ἄπορον· ἆρα ἡ πάντα τολμῶσα βαρβαρότης ἔπλασε πρῶτον ἀπὸ τὸ Οὐδαμὸς, ὑποκοριστικὸν Οὐδαμίον, καὶ μὲ τὴν συνειθισμένην συγκοπὴν Οὐδαμὶν, ἔπειτα ἀποκόψασα τὴν πρώτην συλλαβὴν, τὸ ἐσχημάτισε Δαμίν; ἢ ἐνόμισε τὸ, Οὐδαμὸς σύνθετον ἀπὸ τὴν ἄρνησιν, ΟΥ καὶ τὸ ΔΑΜΟΣ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦ Οὔτις; Τοῦτο φαίνεται πιθανώτερον· ἤγουν ἐφαντάσθη ὅτι τὸ Δαμὸς, χωρισμένον ἀπὸ τὴν ἄρνησιν, ἐγίνετο σχεδὸν συνώνυμον τοῦ Τὶς, ὥστε τὸ Ἔχω δαμάκιν γνῶσιν τοῦ Ἐρωτοκρίτου ἕπεται νὰ σημαίνῃ, Ἔχω τινὰ γνῶσιν, καὶ τοῦ Πτωχοπροδρόμου τὸ Τριπτοῦτζικον δαμὶν, Τριπτόν τι, ἢ Ὀλίγον τριπτόν. Ἀλλ' ὅμως τὸ Οὐδαμὸς, ἂν πιστεύσωμεν τὸν Ἐτυμολόγον (σελ. 95), εἶναι σύνθετον ἀπὸ τὸ Οὐδὲ καὶ τὸ Ἀμὸς τὸ ὁποῖον εἰς τῶν Δωριέων τὴν διάλεκτον ἐσήμαινε τὸ Τίς. Ἡ παραγωγὴ πιθανολογεῖται ἀπὸ τὸ Ἀμόθεν (ἔκ τινος τόπου), καὶ ἀπὸ τὸ Ἀμηγέπη ἢ Ἀμωσγέπως (κατά τινα τρόπον), καὶ ἀπὸ τὴν συνωνυμίαν τοῦ Οὐδαμὸς μὲ τὸ Οὐδέτις, ἢ Οὐδείς. Μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὸν Ἡσύχιον εὑρίσκομεν, « Ναειδαμῶς, τὸ ἐναντίον τῷ Οὐδαμῶς » ὅπου, εἴτε Ναειδαμῶς ἀναγνώσῃς, εἴτε κατὰ τὴν σχεδὸν βεβαίαν διόρθωσιν τῶν κριτικῶν, Ναιδαμῶς, φαίνεται, ὅτι ὁ Λεξικογράφος ηὗρεν εἰς τοὺς παλαιοὺς ὡς μέρος λόγου χωριστὸν καὶ τὸ Δαμῶς, ὡς εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν βάρβαρον Πτωχοπρόδρομον, καὶ εἰς τὸν βαρβαρότερον Ἐρωτόκριτον. Παράδοξον τοῦτο· ἀλλ' ἰδοὺ ἄλλο παραδοξότερον. Αὐτὸ τὸ Οὐδεὶς (συνώνυμον τοῦ Οὐδαμὸς καὶ τοῦ Οὔτις) δὲν εἶναι σύνθεμα ἢ συνάθροισμα τριῶν λέξεων τούτων, ΟΥ, ΔΕ, ΕΙΣ, ἀλλὰ, κατὰ τὸν Ζηνόβιον (παρὰ τῷ Ἐτυμολόγ. σελ. 639), σύνθετον ἀπὸ τὸ ΟΥ καὶ ΔΕΙΣ· ὅστις φέρει καὶ μαρτυρίαν ῥῆσιν ἀρχαίου ποιητοῦ, τοῦ Ἀλκαίου, ταύτην, « Κοὐδὲν ἐκ ΔΕΝΟΣ γένοιτο. » Ἆρα σημαίνει τὸ ΔΕΝΟΣ, τὸ Τινός· ἢ, κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν μοναδικὴν, εἶπεν ὁ Ἀλκαῖος Δενὸς ἀντὶ τοῦ Οὐδενὸς, ὡς λέγομεν τὴν σήμερον Δὲν ἀντὶ τοῦ Οὐδὲν εἰς τὴν σημασίαν τῆς ἁπλῆς ἀρνήσεως ΟΥ; Τὸ πολλὰ σύντομον τῆς ῥήσεως δὲν συγχωρεῖ βεβαίαν λύσιν. Ἀλλ' ὅ,τι πιθανολογεῖ τὴν ὕπαρξιν τοῦ Δεὶς ὡς χρηστῆς λέξεως, εἶναι, ὅτι ὀξύνεται, ὁπότ' ἔπρεπε νὰ περισπᾶται ἂν ἦτον ἀπὸ τὸ Εἷς, καὶ ὅτι ἔχει πληθυντικὸν τὸ Οὐδένες. Πρόσθες ὅτι

καὶ ἀπὸ τὸ Δεὶς τοῦτο φαίνεται νὰ ἐγεννήθη καὶ τὸ Δεῖνα, (τὸ ἀπὸ τοὺς Συρακουσίους προφερόμενον μονοσυλλάβως. Δεῖν) καὶ τέλος, ὅτι τὸ Δαμῶς (εἰς τὸ Ναιδαμῶς τοῦ Ἡσυχίου) καὶ τὸ Δαμὶν, Δαμάκιν, Δαμινὸς, τῆς Γραικικῆς γλώσσης, βάλλουν εἰς ὑποψίαν, ὅτι οὐδὲ τὸ Οὐδαμὸς εἶναι ἀπὸ τὸ Ἀμὸς, ὡς οὐδὲ τὸ Οὐδεὶς ἀπὸ τὸ Εἷς. Ταῦτα ἂν δὲν ἔχωσι τόσον εὔκολον τὴν λύσιν, μᾶς διδάσκουν κἂν πόσον εἶναι χρήσιμος εἰς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τὴν ἔρευναν, ἡ παράθεσις τῆς σημερινῆς.

ΣΤΙΧ. 184, Ὡς δ' ἴδα τἀνυπόλυφτον καὶ τἀδιάκριτόν της.] ΔΓ,

Ὡς δ' ἴδα τὸ ἀνυπόλυπτον καὶ τὸ ἀσυνείδητόν της.

ἈΝΥΠΟΛΥΦΤΟΝ, ἢ Ἀνυπόλυπτον. Ὁ Σομαυέρας τὸ γράφει Ἀναπόλιφτον. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι Ἀνυπόληπτον. Σημαίνει τὴν μὴ τιμίαν πρὸς τοὺς ἄλλους διαγωγὴν καὶ ἀναστροφήν. Ἄνθρωπος ἀνυπόληπτος εἶναι ὅςις μεταχειρίζεται τοὺς ἄλλους χωρὶς τὴν πρέπουσαν εἰς αὐτοὺς καλὴν ὑπόληψιν. Ἔχομεν καὶ θηλυκὸν Ἀνυποληψία, τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ οὐδέτερον, πλὴν ὅτι τοῦτο εἶναι συγκεκριμένον, ἐκεῖνο δὲ ἀφηρημένον. Καὶ σημείωσε, ὅτι ἐφύλαξεν ἡ σημερινὴ γλῶσσα τῆς παλαιᾶς τὴν χρῆσιν εἰς τοῦτο. Οὕτω λέγομεν Τὸ ἀδιάκριτον, Τὸ ἀμετανόητον, Τὸ ἀμετάθετον, καὶ τὰ ὅμοια, συγκεκριμένως, ἀντὶ τῶν ἀφηρημένων, Ἡ ἀδιακρισία, Ἡ ἀμετανοησία, Ἡ ἀμεταθεσία.

ΣΤΙΧ. 185, ΚΤῸ ΧΕΡΙΝ. Ἤγουν, Ἐκ τὸ χέριν, ἢ χέριον (ἐκ τῆς χειρὸς). Περὶ τῆς καταργημένης σήμερον βαρβάρου συντάξεως τῆς Ἐκ προθέσεως μὲ αἰτιατικὴν, ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 151. Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτ. σημ. Μ. Β, σελ. 322).

ἌΛΛΗΝ ὉΔῸΝ ἘΠῆΡΑ. Ἡ φράσις σώζεται, ὡς καὶ ἡ συνώνυμος, Ἄλλον δρόμον (χυδ. Ἄλλην ςράταν) ἐπῆρα. Τὴν μεταχειριζόμεθα καὶ μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ, ἀλλάσω μέθοδον, τρόπον, εἰς πράγματα καὶ περιςάσεις δηλαδὴ, ὅπου δὲν ὠφέλησεν ὁ πρῶτος. Διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς παρακμῆς τῆς γλώσσης, ἐπαραξενίσθη ὁ Κασωβὼν εἰς ταύτην τοῦ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου (λόγ. μϐ΄) τὴν φράσιν, « Ὅμως δὲ καὶ αὐτὸς ἑτέραν καὶ ἑτέραν λαμβάνω ὁδόν· ὅταν » μὲν γὰρ εἰς ἐμαυτὸν ἀπίδω κ. τ. λ. » Ὅτι δὲ καὶ πολλοὶ ἀρχαιότεροι

καὶ δοκιμώτεροι τοῦ Δίωνος συγγραφεῖς ἐμεταχειρίσθησαν τὸ ἁπλοῦν Ὁδὸς ἀντὶ τοῦ συνθέτου Μέθοδος, τὸ διδάσκουν τὰ Λεξικά.

ΣΤΙΧ. 186, Στενάζω καὶ λυπούμενος ἐκάτζα κέφαγά το.] ΔΓ,

Στενάζω καὶ λυπούμενος ἄλλην ἔδωκα ῥύμην.

Ταύτην τὴν γραφὴν φέρει ὁ δεύτερος ἀντιγραφεὺς ἐδῶ, ἀφήσας τὸν 185 στίχον.

Τὸ ΣΤΕΝΑΖΩ καὶ εἰς τὰ δύο ἀντίγραφα ἴσως εἶναι γραφικὸν σφάλμα ἀντὶ τοῦ ΣΤΕΝΑΖΩΝ. Τὸ Ἔδωκα ἴσως καὶ αὐτὸ σφάλμα ἀντὶ τοῦ Ἐδίωκα, προφερόμενον, κατὰ συνίζησιν, τρισυλλάβως, διὰ τὸ μέτρον, Ἐδιώκα, ἀπὸ τὸ Διώκω, σήμερον Διώκτω καὶ Διώχνω. Τὸ Διώκω τοῦτο εἰς ἡμᾶς ἰσοδυναμεῖ πολλάκις μὲ τὸ παλαιὸν Ἐλαύνω· καθὼς ἐκεῖνοι ἔλεγαν, Ἐλαύνω τὸν ἵππον, παρόμοια καὶ ἡμεῖς, Διώχνω τὸ ἄλογον, καὶ ὡς ἐκεῖνοι, Ἐλαύνω δρόμον (Ἀριστοφάν. Νεφ. 25),

Φίλων, ἀδικεῖς. Ἔλαυνε τὸν σαυτοῦ δρόμον,

οὕτω πιθανὸν ὅτι ἔλεγαν καὶ οἱ Γραικορωμαῖοι Ἄλλην ἐδίωκα ῥύμην. Εἰς τὸν Λουκιανὸν (Ἀληθ. ἱστορ. I, § 29) ὅμως εὑρίσκεται καὶ αὐτὸ τὸ Διώκω εἰς τὴν σπανιωτέραν ταύτην σημασίαν, « Ἀφικόμεθα εἰς τὴν Λυχνόπολιν καλουμένην, ἤδη τὸν κάτω πλοῦν » διώκοντες. »

Τὸ Ῥύμη (ὅθεν εἶναι γνώμη τινῶν ὅτι ἐγεννήθη τοῦ παρακμάζοντος λατινισμοῦ τὸ Ruga καὶ τῶν Γάλλων τὸ Rue) εἶναι ἀρχαία λέξις συνώνυμος τοῦ Πλατεῖα κατὰ τὸν Πολυδεύκην. Εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν ὅμως ἔγινε ταυτόσημος τοῦ παλαιοῦ, Ἀγυιά, ἤγουν τοῦ Ῥωμαιοχυδαϊκῶς λεγομένου Στράτα. Γνωστὸν εἶναι τοῦ Εὐαγγελιστοῦ (Λουκ. ιδ', 21) τὸ « Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ » ῥύμας τῆς πόλεως. » Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου ἡ λέξις Ῥύμη ἦτο κοινὴ εἰς τὴν γλῶσσαν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ Προδρόμου Εὐστάθιος (Ἰλιάδ. Α, σελ. 166).

ἘΚΑΤΖΑ. Ἀπὸ τὸ Ἐκάθισα ἐσυγκόπη εἰς τὸ Ἐκάθσα, Ἔκατσα καὶ εἰς τὸ ἔτι χυδαιότερον Ἔκατζα, ἢ μᾶλλον, ὡς

ὀρθότερον τὸ τονίζει ὁ Πτωχοπρόδρομος, Ἐκάτζα (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 131).

ΣΤΙΧ. 187, ΟΞΥΓΑΛΑΤΑΣ. Πωλητὴς Ὀξυγάλακτος. Ἔπρεπε νὰ ἦναι, Ὀξυγαλακτάς.

ΟΞΥΓΑΛΑ. Ἡ λέξις φαίνεται πρῶτον εἰς τὸν Κτησίαν, συγγραφέα σύγχρονον τοῦ Ἡροδότου, ὅστις λέγει περὶ τῶν Κυνοκεφάλων τῆς Ἰνδίας· « Πίνουσι δὲ γάλα καὶ ὀξύγαλα τῶν προβάτων. » Εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Στράβωνα, καὶ εἰς τὸν Γαληνὸν, καὶ εἰς τὸν Πολύαινον. καὶ ἐσώζετο, ὡς φαίνεται, ἕως τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Ἀντ' αὐτῆς σήμερον ἔχομεν τὸ Ὀξυνόγαλον ἢ Ξυνόγαλον.

ΣΤΙΧ. 188, Τὴν τζούκαν τοῦ ξυγάλατος στὸν νόμον μου νὰ βάστουν.] ΔΓ,

Τὴν τζούκαν δὲ τοῦ ὀξυγάλου εἰς τὸν νόμον μου νὰ ἐκράτουν.

ΤΖΟΥΚΑΝ. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Zucca, τὸ σημαῖνον Κολοκύνθιον (citrouille, courge). Γνωστὴ εἶναι ἡ χρῆσις τῶν ξηρῶν κολοκυνθίων εἰς ἀγγεῖα χωρητικὰ διαφόρων ὑγρῶν. Ὅθεν ἡ λέξις, ἢ μᾶλλον τὸ παράγωγον τῆς λέξεως Τζουκάλιον, μετεφέρθη καὶ εἰς τὸ πήλινον ἀγγεῖον, τὴν χύτραν. Καὶ αὐτὸ ὅμως τὸ Zucca (κατὰ τὸν Μενάγιον) παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Σικύα. Ὁ Ἡσύχιος λέγει, « Σικύα, εἶδος κολοκύντης· καὶ σκεῦος ἰατρικόν. » Τὸ σκεῦος ἰατρικὸν εἶναι ἡ Γαλλιστὶ λεγομένη ventouse, ὀνομασθεῖσα Σικύα διά τινα πρὸς τὰ μικρὰ κολοκύνθια ὁμοιότητα. Ἡ σικύα εἶναι τῶν νεωτέρων βοτανικῶν ἡ Cucurbita prophetarum (Γαλλ. Concombre d'Arabie).

ΣΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΜΟΥ. Βαρβάρως ἀντὶ τοῦ Εἰς τὸν ὦμόν μου, ἢ τοῦ Ἑλληνικωτέρου, Ἐπ' ὤμων. Ἀπὸ τὸ ν τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἄρθρου ἐγεννήθη ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ αὐτοῦ στοιχείου εἰς ὀνόματά τινα, οἷον Νῶμος (ὦμος) διότι ὁ ἀκούσας Τὸν ὦμον, ἐπλανήθη νομίσας ὅτι ἤκουσε Τὸν Νῶμον. Οὕτως ἀπὸ Τὸν οἰκοκύρην ἐγεννήθη ὁ Νοικοκύρης. Ἄλλα ἔπαθαν τὸ ἐναντίον, διὰ τὴν αὐτὴν τῆς ἀκοῆς ἀπροσεξίαν, οἷον ἀπὸ Τὴν Ναξίαν (τὴν Νάξον νῆσον) ἐπλάσθη ἡ Ἀξιά.

ΣΤΙΧ. 189, Καὶ ἀπὸ ψυχῆς νὰ στρίγγιζα περιπατῶν τὰς ῬΙΜΝΑΣ.] ΔΓ, ῬΥΜΑΣ.

ΣΤΡΙΓΓΙΖΑ, ἐκραύγαζα, ἐφώναζα, ὡς φωνάζουν οἱ πωλοῦντές τι εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν πόλεων. Τὸ Στριγγίζω πιθανὸν ὅτι εἶναι παραφθορὰ τοῦ Στρηνίζω ἢ Στρηνιάω. Τοῦτο σημαίνει κυρίως τὸ, Ὑβρίζω, ἀτακτῶ, καὶ ἑπομένως μεγαλοφωνάζω. « Στρηνὸν » (λέγει ὁ Φώτιος), οἱ μὲν τὸ ὀξὺ καὶ ἀνατεταμένον· Νικόστρατος δὲ, » τὸ τραχὺ καὶ πρόσαντες τῇ ἀκοῇ φθέγμα. » Τὸ οὐδέτερον ὄνομα, Στρῆνος, ἐμεταχειρίσθησαν οἱ Ἑβδομήκοντα (Δ. Βασιλ. ιθ', 28), εἰς σημασίαν θορυβώδους καὶ ἀτάκτου κραυγῆς· « Τὸ στρῆνός σου ἀνέβη » ἐν τοῖς ὠσί μου. »

ΡΙΜΝΑΣ. Βαρβάρως ἀντὶ τοῦ ἑλληνικωτέρου, Ῥύμας, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου ἔλεγαν Ῥύμη καὶ Ῥύμνα ἢ Ῥίμνα (Ἰδ. ἀνωτερ. σελ. 182).

ΣΤΙΧ. 190, ΔΡΟΥΒΑΝΙΣΤΟΝ. Οὔτε ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 61) ἐξήγησεν, οὔτ' ἐγὼ ἔχω πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν λέξιν. Εἰς ἄλλο μέρος (Δουκαγγ. σελ. 1009) φέρει ἀπὸ Λεξικὰ Βάρβαρα ταύτην τὴν γλῶσσαν « Ντοὺκ, ὑδρόγαλα τὸ ἀπὸ τοῦ Δρουβάνου. »

ΚΥΡΑΔΕΣ. Δὲν ἐξεύρω πόθεν ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 61) ἔγραψε ΓΥΝΑΙΚΑ, ἀντὶ τοῦ πιθανωτέρου κἂν ΓΥΝΑΙΚΕΣ. Τὸ Κυράδες εἶναι βάρβαρον πληθυντικὸν τοῦ Κυρά.

ΣΤΙΧ. 191, ΧΡΗΖΟΥΣΙΝ, ἤγουν χρῄζουσιν (ὑπογραμμένον), Χρείαν ἔχουν, ἢ χρειάζονται. Χρήζω ἢ Χρῄζω, σημαίνει εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ χρείαν ἔχω τινός. Μὲ τὸ πλεοναστικὸν α, Ἀχρῄζω, σημαίνει ἀκόμη τὸ Χρείαν παρέχω, Χρησιμεύω, οἷον, Δὲν ἀχρῄζει (ἢ χρῄζει) τίποτε, ἤγουν δὲν χρησιμεύει εἰς τίποτε. Ὅθεν λαμβάνεται καὶ εἰς δήλωσιν τῆς χρηματικῆς τιμῆς, ὡς τὸ Ἀξίζω, οἷον Χρῄζει δέκα γρόσια. Μὲ τὴν ἄρνησιν σημαίνει (μεταβατικῶς) καὶ τὸ καταφρονῶ, οἷον, Δὲν τὸν χρῄζω, ἤγουν Δὲν τὸν ἔχω χρείαν, Δὲν τὸν ψηφῶ. Τὸν στίχον τῆς Βατραχομυομαχίας,

Καὶ πτέρνης λαβόμην, καὶ οὐ πόνος ἄνδρα ἵκανεν,

μεταγλωττίζει ὁ Ζῆνος,

Δαγκάνω καὶ τὴν φθέρνα του· τίποτες δὲν τὸ χρῄζει.

ΣΤΙΧ. 192, ΚΑΤΑΒΛΑΤΑΣ. Γράφε μὲ δύο ττ, Καταβλαττᾶς ἢ μᾶλλον Καταβλαττᾶς. Ἐλησμόνησε τὴν σύνθετον λέξιν ὁ Δουκάγγιος, μ' ὅλον ὅτι ἐθησαύρισε τὴν ἁπλῆν Βλατὴν (γρ. Βλαττὶν), λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τὸ δεύτερον ποίημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου (Κατὰ Ἡγουμέν. στίχ. 92),

Καὶ σαρανταπηχον βλατὶν, καὶ δύο κυθροκανδῆλας.

Εἰς τὸν παρακμάζοντα Λατινισμὸν, εὑρίσκεται καὶ τὸ σύνθετον ὑποκοριστικὸν Catablattion Καταβλάττιον. Τὸ ἁπλοῦν εἶναι ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Blatta σημαῖνον κυρίως σκώληκα, ἀπὸ τὸ Βλάπτω, ὡς τὸ ἐτυμολογεῖ ὁ Οὐόσσιος, εἶτα κατ' ἐξοχὴν τὸ κογχύλιον, τὴν Πορφύραν, ὅθεν ἐβάπτοντο τὰ πολύτιμα κόκκινα φορέματα τῶν παλαιῶν, ἐξαιρέτως τὰ μάλλινα. Ἐλέγετο Βλαττίον, ὄχι μόνον ἡ πορφύρα, ἀλλὰ καὶ τὸ χρωματισμένον ἢ βαμμένον ἀπ' αὐτὴν πανίον ἢ φόρεμα. Καὶ Βλαττᾶς (Λατιν. Blattearius) ὁ τεχνίτης τῶν Βλαττίων, ἤγουν ὁ Βαφεὺς, τοῦ ὁποίου τὸ σύνθετον Καταβλαττᾶς μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Πτωχοπρόδρομος.

ΣΥΚΩΤΗΣ. Γράφε ΣΗΚΩΤΗΣ. Ἀπὸ τὸ Σηκόω (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 171). Σημαίνει τὸν ἀχθοφόρον, τὸν τουρκοχυδαϊστὶ ὀνομαζόμενον Χαμάλην.

ΣΤΙΧ. 194, ΒΡΑΔΥΝ. Προσθήκη βάρβαρος τοῦ ν.

ΚΟΜΑΤΟΥΡΑΝ. Ἐπιτατικὸν τοῦ Κομμάτιον (ἀπὸ τὸ Κόμμα), ὡς τὸ Σκοτοῦρα, Φαγοῦρα, καὶ τὰ παρόμοια. Ἀνωτέρω (σελ. 171) τὴν ὠνόμασε Κομματοῦκλαν.

Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει πέντε στίχους τοὺς ἑξῆς·

Τὴν χθὲς οὐκ ἐζυμώσαμεν· ἀλεύριν [γὰρ] οὐκ εἶτον·
Καὶ ὁλοκοτίνιν, πίστευσον, οὐκ εἶχα νὰ ἀγοράσω.
Πολλὰ τὴν εἶπα, Πεινᾷ μου, ἄφες μοι τρίτην ὥραν,
Καὶ μόνον ἔασον μικρὸν, μὴ τραλισθῇ τὸ φῶς μου.
Ἀλλ' ὅμως οὐχ ὑπήκουσεν, ὅσον νὰ τὴν κοτζώσω.

ΟΛΟΚΟΤΙΝΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Ὁλοκοτίνιον· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ, Ὁλοκότινος, ὄνομα νομίσματος εὑρισκόμενου συχνὰ

εἰς τοὺς Γραικορωμαίους σύγγραφεῖς. Κατὰ τὸν Σουΐδαν εἶναι ἰσότιμον τοῦ Δηναρίου (Denarium), « Δηνάριον, εἶδος ἀργυρίου, ὁλοκοτίνου » ἴσην ἔχον ἰσχύν. » Ἀλλὰ τὴν ἐτυμολογίαν οὔτ' ὁ Σουΐδας, οὔτ' ἄλλος κἀνεῖς ἀκόμη μᾶς ἐξήγησεν.

ΤΡΑΛΙΣΘΗ. Ζαλισθῇ σκοτισθῇ. Λείπει ἡ λέξις Τραλίζω εἰς τοῦ Δουκαγγίου τὸ Λεξικόν. Ἴσως εἶναι φθορὰ τοῦ Τραυλίζω, τοῦ ὁποίου τὸ ῡ ἀφῃρέθη καὶ εἰς τὸ παράγωγον, Τρελός. Ἐσημείωσα κατὰ πλᾶτος ἀλλοῦ (εἰς τὸ Ἱπποκρατ. Περὶ Ἀέρ. ὑδ. τοπ. Γαλλικ. τόμ. Β', σελ. 229), ὅτι τὸ Τρελὸς (fou) εἶναι παραφθορὰ τοῦ Τραυλὸς, καὶ ὄχι ὡς ἐνόμισεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1601), τοῦ Στρεβλός. Ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἐμεταφέρθη ἡ λέξις ἀπὸ τῆς γλώσσης τὸ πάθος, εἰς τὸ πάθος τῆς σκοτιζομένης ὄψεως. Ὅ,τι λογίζεται ἡ παντελὴς ἀφωνία πρὸς τὴν ἀορασίαν, ἢ τύφλωσιν, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει καὶ ὁ τραυλισμὸς τῆς γλώσσης πρὸς τὸν σκοτισμὸν τῆς ὄψεως.

ΟΣΟΝ ΝΑ ΤΗΝ ΚΟΤΖΩΣΩ. Ἕως νὰ τὴν πληρώσω, νὰ τὴν εὐχαριστήσω. Ἀνωτέρω (σελ. 145) ἐμεταχειρίσθη τὸ Κοτζόνω εἰς ὀλίγον διάφορον σημασίαν.

ΣΤΙΧ. 195, ΕΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΝ. Ἤγουν Ἐμποτόπωλον, σύνθετον ἀπὸ τὸ Ἐμπότης καὶ Πῶλος (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 172).

ΓΕΜΑΤΟΝ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 48 καὶ 122) περὶ τῆς βαρβάρου καταλήξεως ταύτης εἰς ατος.

ΚΡΑΣΟΒΟΛΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Κρασοβόλιον, ἀπὸ τὸ Κρασίον (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 72) καὶ τὸ ῥῆμα Βάλλω εἰς σημασίαν τοῦ Ἐγχέω (verser), ὡς το ἐμεταχειρίζοντο καὶ οἱ παλαιοὶ, οἷον (Ἀνακρ. λϛ'),

Δὸς ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ·
Τὴν ψυχήν μου κάρωσον·

ΣΤΙΧ. 196, ΜΟΝΟΚΥΘΡΟΥ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ΜΟΝΟΚΙΘΡΟΥ, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 123).

ΜΕΡΤΙΚΟΝ. Κατὰ συγκοπὴν τοῦ Μεριτικὸν, ὡς καὶ τὸ συνηθέστερον εἰς ἡμᾶς σήμερον Μερδικὸν, ἀπὸ τὸ Μεριδικόν. Ἴδε τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρ. Β, σελ. 229).

ΕΚ ΤΑ ΛΙΠΑΡΟΜΕΝΑ. ΔΓ, Ἐκ τὰ λαπαριμαῖα. Τὸ πρῶτον σημαίνει, ἐκ τῶν λιπαρῶν, ἐκ τῶν παχέων. Βάρβαρος μετοχὴ βαρβάρου

ῥήματος τοῦ Λιπαρόω, ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Λιπαίνω, καὶ εἰς τὴν μετοχὴν, Λελιπασμένος. Ἡ ΔΓ, Ἐκ τὰ λαπαριμαῖα, σημαίνει ἐκ τῶν πλαγίων μερῶν τῆς Λαπάρας ἢ κοιλίας· τὸ ὁποῖον ἂν καὶ φαίνεται καταλληλότερον πρὸς τὸν ἑξῆς στίχον, δὲν εἶν' ὅμως γνησία γραφή.

ΣΤΊΧ. 197, ΣΚΌΛΑΣΜΑ.] Ἀντὶ τοῦ Σχόλασμα, καὶ τοῦτο ἀντὶ τοῦ Σχόλασις, ἤγουν παῦσις τοῦ ἔργου.

ΛΑΠΆΡΑΝ. Λαπάρα σημαίνει κοιλίαν, ἢ μᾶλλον τῆς κοιλίας τὰ πλάγια μέρη, τὰ μεταξὺ τῶν νόθων πλευρῶν καὶ τοῦ ἰσχίου. Ἡσύχιος· « Λαπάρας τὰ παρὰ ταῖς πλευραῖς τοῦ σκήνους. Διοκλῆς δὲ τὴν ἐκκε- » κενωμένην κοιλίαν. »

ΣΤΊΧ. 198, ἜΚΡΟΥΓΑ. Ἔκρουα (Ἔκρουον) μὲ τὸ δίγαμμα, ἀπὸ τὸ Κρούω, συνώνυμον τοῦ Κτυπῶ, καὶ ὡς τοῦτο, μεταφερμένον εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Ἐσθίω (ἀνωτέρ. σελ. 145).

ΒΟΥΚΙΈΣ. ΔΓ Κοπετόν. Ὁ δὲ Δουκάγγιος (σελ. 214) ἔγραψε Βούκην. Βουκιὲς εἶναι αἰτιατικὴ πληθυντικὴ (ἀντὶ τοῦ Βουκίας) τοῦ Βουκία ἢ Μπουκία. Λέγεται καὶ Βουκουνία, ἢ Μπουκουνία. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Boccone ἢ Boccata (Γαλλιστὶ Bouchée). Οἱ παλαιοὶ τὴν ἔλεγαν Ἔνθεσιν, ἢ, Ἔγκαφον, ἀπὸ τὸ σύνθετον ῥῆμα Ἐγκάπτω, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 57).

ΣΤΊΧ. 199, ΚΕΝΤΉΚΛΑΣ. Γράφε, Κεντούκλας, ἀπὸ τοῦ Κεντούκλα θηλυκοῦ, τὸ ὁποῖον συχνότερα εὑρίσκεται εἰς τοὺς Γραικορωμαίους συγγραφεῖς οὐδετέρως, Κέντουκλον, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Centunculus, καὶ κατὰ συγκοπὴν Centunclus. Τοῦτο δὲ εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ *Cento*, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ρ̄, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κέντρων, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσήμαιναν ὅ,τι σημαίνει ἡ Γαλλικὴ λέξις Centon, ἤγουν ποίημα συῤῥαμμένον ἀπὸ διαφόρους στίχους προγενεστέρου ποιητοῦ· ὅθεν ὠνομάσθησαν καὶ τὰ Ὁμηρόκεντρα, καὶ Βιργιλιόκεντρα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ματαιοπονήματα ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐσυλλογίζοντο πόσον ἀξίζει ὁ καιρός. Τὸ cento ἐσήμαινει καὶ φόρεμα ἢ σκέπασμα συῤῥαμμένον ἀπὸ διαφόρων χρωμάτων παννία, ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τοῦ Ἀρλεκίνου τὸ ἔνδυμα εἰς τὴν σκηνὴν, καθ' ὁμοίωσιν τῶν κεντητῶν (brodés), τὰ ὁποῖα σημειόνονται μὲ διαφόρων χρωμάτων κλωστάς. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Κεντήματα, ΖΗΜΙΩΜΑΤΑ » τὸ ὁποῖον δὲν σημαίνει τίποτε, ἂν

δὲν μεταβάλῃς τὴν δευτέραν λέξιν εἰς τὸ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ. Εἰς τὸν παρακμάζοντα Λατινισμὸν ὅθεν τὸ ἐδανείσθη ὁ παρακμασμένος Ἑλληνισμὸς, τὸ Κ έ ν τ ο υ κ λ ο ν ἐσήμαινε πανίον τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ὑφαντὸν, οὐδὲ πλεκτὸν, ἀλλὰ πιλητὸν, τὸ τουρκοχυδαϊστὶ λεγόμενον Κ ε τ σ έ ν. « Πιλία, τὰ κέντουκλα. Πῖλος τὸ κέντουκλον » λέγει ὁ Σουΐδας.

ἊΝ ἘΜΆΘΑΝΑ. (Ἴδ. τὰ ἀνωτέρ. σελ. 89).

ΣΤΊΧ. 200, ΣΤΡΊΓΓΙΖΑ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 184).

ΣΤΊΧ. 201, ΚΥΡΆΔΕΣ. Βάρβαρος ἐπέκτασις τοῦ Κ υ ρ α ί. Τοῦτο δὲ ὅτι εἶναι κατὰ συγκοπὴν τοῦ Κ ύ ρ ι α ι, ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 47 καὶ 107).

ΧΕΙΡΟΜΆΧΙΣΕΣ. Χειρομάχος, τὸ θηλυκὸν Χ ε ι ρ ο μ ά χ ι σ α, ὡς Μ ά γ ο ς, Μ ά γ ι σ α. Ἴδε Πρόδρομ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθ. σελ. 332.

ΚΑΛΟΚΟΔΈΣΠΟΙΝΕΣ. ΔΓ, ΚΑΛΟΟΙΚΟΔΈΣΠΟΙΝΕΣ. Τὸ πρῶτον εἶναι ἢ κατὰ συναίρεσιν Κ α λ ω κ ο δ έ σ π ο ι ν ε ς, ἢ κατὰ συγκοπὴν, καὶ τροπὴν τοῦ τελικοῦ, ἀντὶ τοῦ Κ α λ ο ο ι κ ο δ έ σ π ο ι ν α ι, ἤγουν Καλαὶ οἰκοδέσποιναι

ΣΤΊΧ. 202, ΠΡΟΚΎΨΑΤΕ. Σήμερον λέγομεν Π ρ ο β ά λ ε τ ε, ἀμεταβάτως (ὡς καὶ τὸ Προκύπτω), ἢ ἐλλειπτικῶς τοῦ Ἑαυτάς ἢ Ἑαυτούς.

ΒΗΛΑΡΙΚΆΣ. Ἢ μᾶλλον Β ι λ λ α ρ ι κ ά ς, τουτέστι χωρικὰς, κατασκευασμένας εἰς τὸ χωρίον, ἢ ἴσως εὐτελεῖς, καὶ τοιαύτας ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ χωριανοὶ, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Villa, τὸ ὁποῖον εἰς ἐκείνους (ὡς καὶ εἰς τοὺς σημερινοὺς Ἰταλοὺς) ἐσήμαινε κατοικίαν ἐξοχῆς, ἢ χωρίου, ὅθεν τὸ Villaggio τῶν Ἰταλῶν. Ἐμεταχειρίζοντο καὶ τὸ πρωτότυπον Β ί λ α, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν Βασιλικῶν, « Αἱ δὲ » οἰκοδομίαι, ἐν μὲν τῇ πόλει ο ἰ κ ί α ι λέγονται· ἐν δὲ τοῖς χωρίοις, » Β ί λ α ι » Ἀπὸ τὸ κτητικὸν Villaris ἔπλασαν τὸ Βηλαρικαὶ ἢ Βιλαρικαί.

ΚΕΝΤΉΚΛΑΣ. Ἐδῶ, καὶ εἰς τὸν ἑξῆς 205 στίχον, ὀρθότερον τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει Κ ε ν τ ο ύ κ λ α ς.

ΣΤΊΧ. 204, ὉΚΆΠΟΣΕΣ. Σημαίνει τὸ τινές· ἀπὸ τὸ Κ ά ν καὶ Π ό σ α ι, μὲ πλεονασμὸν βάρβαρον τοῦ ο, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 167).

ΣΤΊΧ. 205, Καὶ τὰς κεντήκλας νάπερναν καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας.] ΔΓ,

Καὶ τὰς κεντούκλας νὰ ἔπερναν καὶ τοὺς πιπεροτρίπτας.

Πιπεροτρίπτην ὀνομάζει τὸ ἰγδίον, ἢ ἄλλο τὶ παρόμοιον σκεῦος, ὅπου τρίβεται ἢ κοπανίζεται τὸ πιπέρι· ὡς οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Ἀλετρίβανον, τὸ ὅπου ἔτριβαν τὸ ἅλας.

ΣΤΊΧ. 206, Ἀλλὰ καὶ τί καλὲ παινῶ τοὺς χεροτεχναρίους;] ΔΓ,

Ἀλλὰ τί τοῦτο ὅτι ἐπαινῶ τοὺς χειροτεχναρίους;

ΧΕΡΟΤΕΧΝΑΡΊΟΥΣ, ἢ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΡΊΟΥΣ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 170).

ΣΤΊΧ. 207, Ὡς γὰρ θορῶ τὰ πράγματα, τὴν εὐτυχίαν τὴν ἔχουν.] ΔΓ (σαφεστέρα),

Πρὸς ὃ θεωρῶ εἰς τὰ γράμματα τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἔχω.

Σημείωσε τὴν καὶ σήμερον συνήθη συγκοπὴν τοῦ Θεωρῶ εἰς τὸ Θορῶ ἢ Θωρῶ, ὡς λέγομεν καὶ Χρωστῶ ἢ Χρουστῶ, ἀντὶ τοῦ Χρεωστῶ.

ΣΤΊΧ. 208, ΚΗΠΟΥΡΙΚΗ͂Ν. Κτητικὸν τοῦ Κηπουρὸς, ἐλλειπτικῶς τοῦ τέχνην.

ΣΤΊΧ. 209, ΣΥΚΊΤΖΙΑ ἔγραψα, ΑΤ, Σικύτζια. Ὑποκοριστικὸν τοῦ Σῦκα. Συκίτζιον εἶναι ἀπὸ τὸ Συκίσκιον ὑποκοριστικὸν, ὡς Κορίτζιον, ἀπὸ τὸ Κορίσκιον (ἴδ. Πρόδρομ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθ. σελ. 340).

ῬΟΔΆΚΙΝΑ. Εἶναι τῶν παλαιῶν τὰ Περσικὰ μῆλα. Ὁ Πλίνιος ὀνομάζει ἓν εἶδος αὐτῶν Duracina Persica (ὅθεν καὶ τὸ σημαῖνον αὐτὰ Γαλλικὸν ὄνομα, pêches), ἐκεῖνα δηλαδὴ, τῶν ὁποίων ἡ σὰρξ εἶναι σκληροτέρα (Dura) καὶ προσκολλημένη εἰς τὸν πυρῆνα, τὸν κοινῶς λεγόμενον Κούκκουτσον (ἀπὸ τὸ Κόκκος). Ὅθεν ἔκρινεν ὁ Σαλμάσιος ὅτι τῶν Γραικῶν τὸ Ῥοδάκινα ἐσχηματίσθη κατὰ μετάθεσιν ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Duracina, ὡς καὶ τῳόντι εὑρίσκεται γραμμένον Δωρακινὰ εἰς τὰ Γεωπονικὰ (Βιβλ. ε', κεφ. 13-17).

ῬΟΔΊΤΖΙΑ. Τῆς Ῥοιᾶς ὑποκοριστικὸν ἦτο τὸ Ῥοΐδιον καὶ κατὰ διάλυσιν Ῥοΐδιον, ὡς τοῦ Βοὸς, Βοΐδιον καὶ Βοΐδιον. Ὁ παρακμάζων Ἑλληνισμὸς ἐσχημάτισεν ὑποκοριστικοῦ ὑποκοριστικὸν

ἄλλο τὸ Ῥοιδίσκιον ἢ Ῥωδίσκιον (ὡς Κόριον Κορίσκιον)· ὅθεν οἱ βάρβαροι ποιηταὶ ἐμόρφωσαν τὸ Ῥοδίτζιον.

ΜΥΓΔΑΛΙΤΖΙΑ. Ἀπὸ τὸ Ἀμυγδάλη σχηματίζεται ὑποκοριστικὸν, Ἀμυγδαλίσκη, ὡς ἔλεγαν καὶ Λεκανίσκη, ἀπὸ τὸ Λεκάνη. Ὁ Πρόδρομος δὲν ἠρκέσθη νὰ πλάσῃ καὶ οὐδέτερον, ἀλλὰ τοῦ ἀφαίρεσε καὶ τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον, τρέψας εἰς τὸ Μυγδαλίτζια (ἀπὸ τὸ Ἀμυγδαλίσκια). Σημείωσε δὲ ὅτι ἡ αὐτὴ τῶν Ῥωδίων καὶ τῶν ἀμυγδάλων ἕνωσις εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Μένανδρον (παρ' Ἀθην. σελ. 651)·

> Ἐγὼ μετ' ἄριστον γὰρ, ὡς ἀμυγδάλας
> Παρέθηκα, καὶ τῶν ῬΟΙΔΊΩΝ ἐτρώγομεν.

ΣΤΊΧ. 210, ΔΑΜΑΣΚΗΝΑΠΙΔΌΜΗΛΑ. Σύνθετον ὄνομα ἀπὸ τὸ Δαμασκηνὸν, Ἀπίδιον καὶ Μῆλον.

ΔΑΜΆΣΚΗΝΑ· ἢ μᾶλλον ΔΑΜΑΣΚΗΝΆ. Οὕτως ὠνομάσθησαν ἀπὸ τὴν Δαμασκὸν ὅθεν μετεφέρθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Syria (λέγει ὁ Πλίνιος, XIII, 5) peculiares habet arbores... Pruna in Damasco monte nata, et Myxa. Τὸ Pruna (pruneaux) εἶναι ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Προῦμνον, ἢ Προῦνον· τὰ ὠνόμαζαν καὶ Κοκκύμηλα. Τὸ Myxa (Ἑλλ. Μύξα), οὐδετέρως καὶ πληθυντικῶς, ὡς τὰ ὀνομάζει ὁ Σικελιώτης Διόδωρος (I, 34), συχνὰ καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἶναι τὰ Γαλλιστὶ ὀνομαζόμενα Sébestes.

ΚΡΟΚΆΤΑ. Εἰς τῶν παλαιῶν τὴν γλῶσσαν ἔπρεπε νὰ λέγεται Κροκωτὰ, ὅθεν καὶ ὁ Κροκωτὸς, χιτὼν ἢ πέπλος, κροκοῦ (safran) χρῶμα βαμμένος. Ἐμεταβλήθη εἰς τὸ Κροκάτα, κατὰ σχηματισμὸν Λατινικὸν (Crocata) συνήθη εἰς τὸν παρακμάζοντα Ἑλληνισμὸν, ὡς ἀνωτέρω (σελ. 43 καὶ 122) ἐσημείωσα.

ΣΤΊΧ. 211, Τὰ λέγουν Ἀνατολικὰ, τὰ λέγουν Λαγηνάτα.] ἈΝΑΤΟΛΙΚΆ, ὡς πρὸς τὸ Βυζάντιον, διότι ἐφέροντο ἀπὸ τὴν Δαμασκόν.

ΛΑΓΗΝΆΤΑ. Παρόμοιος βάρβαρος σχηματισμὸς, ὡς τὸ Κροκάτα. Τοῦτο ἐσήμαινε, Κρόκου χρῶμα ἔχοντα· τὸ δὲ Λαγηνάτα, λαγήνου σχῆμα ἔχοντα. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ τὰς σήμερον λεγομένας Βαρδάσας, ἢ Βερδάσας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τῷόντι λαγηνωταὶ, ἤγουν ἔχουν σχῆμα λαγηνίου. Τὄνομα, Βαρδάσα, ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν verdaccia, διότι εἶναι πράσιναι τὸ χρῶμα. (Ἴδε Πλουτάρχ. Μέρ. Α, Αὐτοσχεδ. Στοχ. σελ. κ').

ΣΤΙΧ. 212, ΣΚΟΡΔΑ, ἀντὶ τοῦ Σκόροδα. Ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 135) περὶ τῆς συγκοπῆς ταύτης.

ΣΤΙΧ. 213, ΜΑΤΖΑΝΑΣ. Σήμερον τὰς ὀνομάζομεν Μελιντζάνας, ἢ Μελτζάνας. Οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμαζαν ἔτι τὸν καρπόν του καὶ Μελιντζάναν θηλυκῶς, καὶ Μελιντζάνιον, οὐδετέρως. Εἶναι ὁ Κηπαῖος Τρύχνος ἢ Στρύχνος, ἤγουν ὁ φαγήσιμος, τὸν ὁποῖον ὁ Λιναῖος ὀνομάζει Solanum Melongena (Γαλλ. Melongène ἢ Aubergine). Περὶ δὲ τῆς ἐτυμολογίας, ὁ μὲν Σαλμάσιος (De homonym. hyl. Iatr. pag. 65), παράγει τὄνομα τῆς Μελιντζάνας ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν Μπεδεντζιὰν (Τουρκιστὶ Μπαντλιδζὰν)· ἄλλοι δὲ τὸ ἐτυμολογοῦν ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Malum insanum, τουτέστι Μῆλον μανικὸν, νομίζοντες ὅτι καταχρηστικῶς ἐδόθη εἰς τὸν Κηπαῖον στρύχνον τὄνομα ἄλλου Στρύχνου, τὸν ὁποῖον ὁ Θεόφραστος (Περὶ φυτ. Ἱστορ. Βιβλ. Θ', κεφ. 12) ὀνομάζει, Στρύχνον μανικὸν (Γαλλιστὶ Morelle furieuse), διότι φέρει εἰς μανίαν τοὺς γευομένους. Δὲν ἐξεύρω ἂν ὁ μανικὸς οὗτος Στρύχνος ἦναι ὁ αὐτὸς καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Θεοκρίτου (Εἰδυλλ. ι, 37) ὀνομάζει, Ἀγριομελιττάναν.

ΛΑΧΑΝΟΓΟΥΛΑ. Οἱ καυλοὶ τῶν Λαχάνων ὡς καὶ τῶν Μαρουλίων ὀνομάζονται Γοῦλαι, καὶ Κοτσάνια. Καὶ τοῦτο μὲν ἴσως εἶναι φθορὰ τοῦ Κοττάνιον, τὸ ὁποῖον, ὡς ἀπὸ τὴν Κόττην ἐνδέχεται νὰ ἐσήμαινε καὶ τὴν κεφαλήν. Τὸ δὲ Γοῦλα, ἢ εἶναι ἀπὸ τὸ λατινικὸν Gula (λαιμὸς), ἢ φθαρμένον ἀπὸ τὸ Καυλὸς (tige).

ΚΡΑΜΠΙΑ. Ἤγουν Κραμβία ὑποκοριστικὸν τῆς Κράμβης, τὴν ὁποίαν σήμερον ὀνομάζομεν Λάχανον (chou) κατ' ἐξοχὴν (Ἴδε τὰ εἰς τὸν Ξενοκράτην Προλεγόμενα σελ. λγ', σημ. 2).

ΣΕΥΚΛΟΓΟΥΛΙΑ. Ἀπὸ τὸ Σεῦτλον (μὲ τροπὴν τοῦ τ εἰς τὸ κ, ὡς Στιλβόω, Σκλιβόνω) καὶ τὸ Γούλιον (ὑποκοριστικὸν τοῦ ἀνωτέρω Γοῦλα). Σευκλογούλιον εἶναι ἡ στρογγύλη ῥίζα τοῦ Σεύτλου (betterave). Γούλια (gencives) ἀκόμη ὀνομάζομεν τὰ συνέχοντα τὰς ῥίζας τῶν ὀδόντων σαρκία· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ Οὖλα, μὲ τὴν προσθήκην τοῦ Δίγαμμα, ὡς λέγομεν καὶ Γλάρον τὸν Λάρον (mouette) καὶ Γνεύω (faire signe de la tête) τὸ Νεύω.

ΣΤΙΧ. 215, ΜΟΥΧΤΕΡΟΝ. Τὸν ὄνον, ἤγουν τὸν γάδαρον, οὕτως ὀνομάζει, ἀπὸ τὸ Μοχθηρὸς, διὰ τοὺς ὁποίους ὑπομένει καθημερινοὺς μόχθους καὶ κόπους τὸ ζῶον τοῦτο. Ἡσύχιος, « Ἀγονομόχθος

» (ἴσ. γρ. Ἀγωνόμοχθος) ἡμίονος. » Ἴδε καὶ Δουκάγγιον (λέξ. Μοχθηρός), ὅστις ὅμως (σελ. 569) ἀναφέρων τὸν στίχον τοῦτον, γράφει Μοιχθερόν.

ΣΤΙΧ. 217, ΠΑΣΤΕΛΟΠΟΥΛΗΣ. Ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Πωλῶ, καὶ τὸ Λατινικὸν Pastillus, Πάςιλλος, ἢ ὡς σήμερον τὸνομάζομεν Παςέλλιον « Μελιτοῦτται... εἰσὶν οἱ νῦν λεγόμενοι Πάστιλ-» λοι » λέγει ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Λουκιανοῦ (τόμ. 5, σελ. 185). Ἐν ἀπ' ὅσα ἐκατηγόρουν τὸν Χρυσόστομον οἱ ἐχθροί του ἦτο καὶ τὸ, « Ὅτι ἐν θρόνῳ ἀποδύεται καὶ πάστιλλον τρώγει. » (Ἴδε Δουκάγγιον Λέξ. Πάστιλλος). Ἀλλ' εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Χρυσοστόμου τὸ Πάστιλλος ἐσήμαινε πλέον τοὺς ὀνομαζομένους ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἰατροὺς, Τροχίσκους ἢ Κυκλίσκους (Pastilles)· εἰς ἡμᾶς δὲ σήμερον τὸ Παστέλλιον ὁμοιάζει τὴν Γαλλιστὶ λεγομένην pâte de coing, πλὴν ὅτι κατασκευάζεται ἀπὸ μοῦστον (γλεῦκος), καὶ σημαίνει πλέον, ὡς καὶ ἡ Μουστόπιττα, τὴν Οἰνοῦτταν τῶν παλαιῶν, παρὰ τὴν Μελιτοῦτταν. « Οἰνοῦσσα (λέγει ὁ Ἡσύχιος), μάζα οἴνῳ » πεφυραμένη... Οἰνοῦσσαι καὶ Οἰνοῦτται, ΤΟΙΑΥΤΑΙ » ὅπου γράφε, ΑΙ ΑΥΤΑΙ. Ἡ Μελιτοῦττα, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, εἶναι « Μάζα μέλιτι » δεδευμένη. » Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος (Σχόλ. εἰς τὸν Ἀριστοφ. Πλοῦτ. 1121), λέγει ὅτι εἰς τὸν καιρόν του (ἤγουν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, τὴν ὠνόμαζαν κοινῶς Ἀπόθερμον.

ΚΑΡΥΔΑΣ, ἢ μᾶλλον ΚΑΡΥΔΑΣ. Καρυδίων πωλητής. Καρύδιον, ὑποκοριστικὸν Ἑλληνικὸν τοῦ Κάρυον.

ΚΑΝΑΒΟΣΗΣΑΜΑΤΟΣ. Βάρβαρον σύνθετον ἀπὸ τὸ Κάνναβις καὶ Σήσαμον, διὰ τοῦ ὁποίου ἠθέλησεν ὁ ποιητὴς νὰ σημάνῃ τὸν πωλοῦντα τὸ σησάμιον καὶ τὴν Κάνναβιν. Ὁ σπόρος ἢ κόκκος τῆς Καννάβιος, ὀνομαζόμενος Κανναβούριον, χρησιμεύει εἰς τροφὴν ὀρνιθίων. Κατὰ τὸν Γαληνὸν (Περὶ τροφ. δυνάμ. βιβλ. ά, σελ. 317-318), τὸ ἔτρωγαν καὶ οἱ ἄνθρωποι φρυκτὸν (χυδ. καβουρδιστὸν Γαλλ. torréfié). Ἀπὸ τὸ Σησάμιον ἑψημένον μὲ μέλι, ἐκατεσκεύαζαν τὰς Σησαμίδας (Τουρκιστ. Σουσάμ χαλβά). Ἀπὸ τῆς Καννάβεως ἀκόμη τὸ σπέρμα κατασκευάζεται ἔλαιον (ὡς καὶ ἀπὸ τὸ σησάμιον τὸ σησαμόλαδον), τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς ἰατρικάς τινας συνθέσεις. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Στράβωνα Ἑλληνικὰς σημειώσεις (τόμ. IV, σελ. 317) περὶ τῶν Σησαμίδων, καὶ τοῦ Σησαμίνου ἐλαίου. Ἀπὸ τὴν Κάνναβιν εἶναι καὶ τὸ βάρβαρον παράγωγον Κανναβάτζον (Ἰταλ. canavaccio, Γαλλ. canevas), ἤγουν πανίον κανναβινον.

ΣΤΙΧ. 218, ΔΑΥΚΟΨΙΣΤΗΣ. Ἑλληνίζων ἤθελέ τις εἰπεῖν Δαυχεψητής, ἤγουν δαύκων ἑψητής, ὅστις πωλεῖ ἑψημένα Δαυκία, ἢ Δαυκία. Καὶ τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα σώζονται εἰς τὴν γλῶσσαν· ὅθεν εἶναι ἐσχάτης χυδαιότητος νὰ τὰ ὀνομάζωμεν Τουρκιστὶ Χαβούτζια. Τὸ Δαυκίον εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δαῦκος. Τὸ λ ἀντὶ τοῦ δ εἰς τὸ Δαυκίον φαίνεται νὰ ἦναι Αἰολικὴ τροπὴ παρομοία τῆς τροπῆς τοῦ Δάφνη εἰς τὸ Λάφνη (Ἡσύχ. λέξ. Λάφνη), ὅθεν οἱ Αἰολίζοντες Ῥωμαῖοι ἐσχημάτισαν τὸ laurus, καθὼς καὶ τὸ lacryma ἀπὸ τὸ Δάκρυμα. Σημείωσε ὅτι τὸ ἡμέτερον Δαυκίον εἶν' ἀπ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῶν Δαύκων, τὸ ὁποῖον οἱ νεώτεροι βοτανικοὶ ἐπωνόμασαν Daucus Carota, Γαλλιστὶ Carotte, ἐπώνυμον καὶ τοῦτο Ἑλληνικὸν, Καρωτόν. Οὕτως ὠνόμαζαν τὸ Δαυκίον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀθηναίου (IX. pag. 371).

ῬΕΠΑΝΑΣ, ἢ ῬΕΠΑΝΑΣ. Ῥεπανίων (raves) πωλητὴς, Ἑλληνιςὶ, Ῥαφανοπώλης.

ΣΕΥΚΛΟΓΟΥΛΑΣ. Σευκλογουλίων πωλητὴς, Σευτλοπώλης (Ἴδε ἀνωτέρ. σελ. 191).

ΣΤΙΧ. 220, ΟΙ ἈΡΧΟΝΤΙΣΕΣ. Βαρβάρως ἀντὶ τοῦ Αἱ ἀρχόντισαι (Les Dames). Λέγει δὲ τὰς γυναῖκας τῶν Ἀρχόντων, ὄχι τῶν ἡγεμόνων ἢ ἐξουσιαστῶν, ἀλλὰ τῶν πλουσίων· διότι καὶ τότε, ὡς καὶ σήμερον, Ἄρχοντες ὠνομάζοντο οἱ πλούσιοι. Εἰς τὰ τυραννούμενα ἔθνη, ὅσον αὐξάνει ἡ δουλεία, τόσον πλεονάζουν τὰ ὀνόματα τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἐξουσίας, καθὼς καὶ ὅσον αὐξάνει ἡ ἀπαιδευσία, τόσον πολυπλασιάζονται τὰ διδόμενα εἰς τοὺς ὁπωσοῦν παιδευμένους, ἐπίθετα, οἷον Λογιώτατος, Σοφολογιώτατος, καὶ τὰ τούτων ὅμοια. Καὶ καθὼς τῶν Ἀρχόντων τούτων ἡ ἀρχὴ ἐπεριορίζετο εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ὑπηρέτας ἢ δούλους, παρόμοια καὶ τῶν Λογιωτάτων ἡ σοφία ἐπερικλείετο ἕως πρὸ μικροῦ εἰς τὰ θαυμαζόμενά μας Καλὰ γραμματικά.

ΣΤΙΧ. 223, Νὰ μετερχόμην πέραμαν κ. τ. λ.] Σημείωσε τὴν δυστυχῆ πάλην τοῦ Ἑλληνισμοῦ μὲ τὸν χυδαϊσμόν. Εἰς τὸν πρότερον στίχον (222) νὰργάζουμουν (ουμουν), εἰς δὲ τὸν παρόντα, μετερχόμην (ομην).

ΠΕΡΑΜΑΝ. Βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν. Πέραμα εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Πορθμεῖον (paquebot), ἤγουν μικρὸν πλοῖον χρησιμεῦον εἰς πέρασιν στενῶν θαλάσσης πορθμῶν ἀπὸ τῆς μιᾶς

εἰς τὴν ἄλλην παραθαλασσίαν (rivage), ὡς εἶναι σήμερον τὰ περάματα τοῦ Βυζαντίου, ἢ τὰ περάματα (bachots) τῶν ποταμῶν, ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην (rive). Ὁ πορθμεὺς ἐλέγετο Περάτης (Σουίδ. λέξ. Πορθμεύς), νῦν δὲ, Περαματάριος, καὶ Περαματάρις.

ΣΤΙΧ. 224, Ὡς κωπηλάτης πρότερον, δεύτερον ὡς πλωρήτης.]

ΠΛΩΡΗΤΗΣ. Κατὰ τροπὴν τοῦ ρ εἰς τὸ λ, καὶ τοῦ α εἰς τὸ η ἀπὸ τὸ Πρωράτης (οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν καὶ Πρωράτης καὶ Πρωρεύς), ὡς καὶ Πλώρη ἀπὸ τὸ Πρῶρα. Ὁ βάρβαρος στίχος μᾶς ἐνθυμίζει τοὺς κομψοὺς τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἱππ. 542-544) στίχους τούτους,

Ἐρέτην χρῆναι πρῶτα γενέσθαι, πρὶν πηδαλίοις ἐπιχειρεῖν,
Κᾆτ' ἐντεῦθεν πρωρατεῦσαι, καὶ τοὺς ἀνέμους διαθρῆσαι
Κᾆτα κυβερνᾷν αὐτὸν ἑαυτῷ. ———————

ΣΤΙΧ. 225, ΝΑΥΚΛΕΡΟΣ. Τροπὴ Ἰωνικὴ ἀντὶ τοῦ Ναύκληρος, ὡς λέγομεν καὶ Ξερὸν τὸ Ξηρὸν, καὶ Σίδερον (τὸ) τὸν Σίδηρον. Ναύκληρος εἶναι ὁ κύριος τῆς νηὸς ἢ τοῦ πλοίου (Γαλλ. patron ἢ maître).

ΣΤΙΧ. 226, Γείτοναν ἔχω κοσκινὰν, φάρσωμα μᾶς χωρίζει.]

ΚΟΣΚΙΝΑΝ. Κοσκινὰς εἶναι κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς κοσκίνων (Ἑλλην. Κοσκινοποιὸς ἢ Κοσκινοπώλης).

ΦΑΡΣΩΜΑ.] ΔΓ, ΦΑΛΣΩΜΑ. Ὁ Δουκάγγιος ἔβαλε καὶ τὰς δύο γραφὰς εἰς τὸ Λεξικόν του, τὴν πρώτην (σελ. 1666) χωρὶς ἐξήγησιν, τὴν δευτέραν (σελ. 1662) γράφων, Φάλσομαν, καὶ ἐξηγῶν falsus paries, ὡς νὰ ἔλεγε Ψευδότοιχος (cloison), ἤγουν τοῖχος ἢ διάφραγμα ἀπὸ σανίδια, ἢ ἄλλην ὕλην λεπτὴν, καὶ ὄχι ἀπὸ λιθάρια. Ἡ ἐξήγησις δὲν εἶναι ἀπίθανος, ἐπειδὴ τὴν Λατινικὴν λέξιν falsus τὴν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Γραικορωμαῖοι συχνά. Παραδείγματος χάριν, ἔλεγαν Φαλσίαν τὴν ἀπάτην, Φαλσεύω τὸ νοθεύω βιβλίον ἢ γράμμα τι, καὶ Φαλσευτὴν ἢ Φαλσογράφον (un faussaire) τὸν νοθευτήν. Μ' ὅλον τοῦτο νομίζω, ὅτι ἡ παραγωγὴ τῆς λέξεως εἶναι ἀπὸ τὸ Φάρσος, εἴτε γράφεις Φάρσωμα, εἴτε Φάλσωμα· διότι σώζεται τὴν σήμερον εἰς τὴν γλῶσσαν ἐπίρρημα σύνθετον ἐκ τούτου, ὁμοίως διττογραφούμενον, τὸ Ἐξώφαρσα καὶ Ἐξώφαλσα (superficiellement), τὸ ὁποῖον σημαίνει Ἐξεπιπολῆς, Ἐξ ὄψεως (χυδ.

Ἐξόψις), Ἐκ τοῦ ἔξω μέρους. « Φάρσος (λέγει ὁ Φώτιος), » τρύφος, ῥάκος, πτερύγιον, ἀκρωτήριον, κλάσμα. » Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Σουΐδας καὶ ὁ Ἡσύχιος. Ὅταν ὁ Ἡρόδοτος (I, 180) λέγῃ « Δύο φάρσεα » τῆς πόλιος » νοεῖ, Δύο μέρη τῆς πόλεως. Εἰς τὸν Ἰώσηππον εὑρίσκεται καὶ « Λίνεον φάρσος » μὲ διάφορον γραφὴν Φάῤῥος, κατὰ τὸ Ἄρσην καὶ Ἄῤῥην, Τύρσις καὶ Τύῤῥις (une tour). Ἴδε περὶ τῆς λέξεως ταύτης τὴν τελευταίαν ἔκδοσιν τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου (XXIX, pag. 9935), καὶ τοῦ Γρηγορίου Κορίνθου τὸ Περὶ διαλέκτων (σελ. 513).

ΣΤΙΧ. 227, Ἀπ' αὐτοὺς ὁποῦ μπήγουσιν κάτα κάμπου μαντζούκαν.] ΔΓ,

Ἀπ' αὐτοὺς ὁποῦ σπίγωσι κάτα κάμπον ματζούκαν.

Ὀλίγον διαφέρει ἡ γραφὴ τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1662),

Ἀπ' αὐτοὺς, ὅπου σπίγωσιν κατὰ κάμπον ματζούκης.

Ἡ ὀρθὴ γραφὴ, ἂν καὶ δυσνόητος, εἶναι·

Ἀπ' αὐτοὺς ὁποῦ 'μπήγουσιν κατὰ κάμπων ματζούκας,

ἤγουν Ἀπὸ τοὺς ἐμπήγοντας εἰς τοὺς κάμπους ματσούκια, διὰ τῶν ὁποίων τίνας νοεῖ ὁ ποιητής μας, δὲν νοῶ. Ματζοῦκα θηλυκῶς, καὶ Ματζούκιον οὐδετέρως, εἶναι ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος λατινισμοῦ τὸ Maxuca ἢ Mazuca, τὸ σημαῖνον τὸ Ῥόπαλον. Ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν εἶναι καὶ τὸ Γαλλικὸν Massue καὶ τῶν Ἱσπανῶν τὸ Machuca. Πλὴν οὗτοι ἐσχημάτισαν καὶ ῥῆμα ἀπ' αὐτὸ, τὸ Machacar, ἢ Machucar, ὡς καὶ ἡμεῖς τὸ Ματσουκίζω· ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὅμως κάλλιον ἦτο νὰ λέγωμεν Ῥοπαλίζω, ἐπειδὴ σώζεται εἰς τὴν γλῶσσαν τὸ πρωτότυπον Ῥόπαλον, χυδαϊστὶ προφερόμενον, Ῥούμπαλον.

ΣΤΙΧ. 228, ὌΝΤΑΝ ΕΥΓΟΥΝ.] ΔΓ, ὍΤΑΝ ἘΚΒΟΥΝ.

ΣΥΝΔΥΟ. ΔΓ, Αἱ δύο. Γράφε, ΣΥΝΔΥΟ, ὡς γράφεται καὶ εἰς τὸ ἑξῆς Ποίημα (Β. 140). Ἐσώζετο λοιπὸν ἀκόμη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου

τὸ Ἑλληνικὸν Σύνδυο (προπαροξυτόνως). Εἰς τὸν Ὅμηρον (Ὀδύσ. ί, 429) εὑρίσκεται καὶ τὸ Σύντρεις, καὶ Ξυνεείκοσι (Ὀδυσσ. ξ', 98).

ΚΑΡΟΫ́ΧΑΙ. Καρούχα, σημαίνει ἁμάξιον, ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Carruca, ὅθεν εἶναι καὶ τῶν Ἰταλῶν καὶ Ἰσπανῶν τὸ Carrozza, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Carrosse, καὶ τὸ ἀντὶ τῆς Καρούχας λεγόμενον εἰς ἡμᾶς σήμερον Καῤῥότσα.

Ὁ ποιητὴς νοεῖ τὸν περιβόητον καὶ διὰ τὴν μωρὰν ἀσωτίαν τῆς δαπάνης, καὶ διὰ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἀγῶνα τῶν ἁμαξίων, πρῶτον εἰς τῆς Ῥώμης τὸν Κίρκον (cirque), ἔπειτα εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθησαν διάφοροι φατρίαι, καὶ ἐξαιρέτως ἡ ὀνομασθεῖσα τῶν Βενετικῶν (Πτωχοπροδρ. Β. 114), καὶ ἡ τῶν Πρασίνων. Καταρχὰς δὲν ἦτο πλὴν δρόμος ἁμαξίων, συνωδευμένος μὲ μόνον τὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας συνήθη ἀβλαβῆ θόρυβον, γεννώμενον ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ ἀπὸ τὴν ὁπωσοῦν εἰς αὐτοὺς προσπάθειαν τῶν θεατῶν. Ἀλλὰ μὲ τοῦ χρόνου τὴν πρόοδον, ἡ φιλοτιμία ἐγέννησε φιλονεικίας καὶ μάχας, αἱ ὁποῖαι ἀντὶ νὰ παύωσι μὲ τὴν παῦσιν τῆς θέας, διέμεναν καὶ διεδίδοντο κατὰ διαδοχὴν, ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν ἀγωνιςῶν, διακρινομένων μὲ φόρεμα πράσινον (verd), ἢ Βένετον (bleu céleste), ἀλλὰ καὶ τοῦ πλειοτέρου μέρους τῶν λοιπῶν πολιτῶν. Ἡ στάσις ἐπροχώρει ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον, κ' ἔγινεν ἀνίατος, ἀφοῦ ἐτόλμησαν καὶ τῆς ἀνωτέρας τάξεως πολῖται, καὶ αὐτοὶ οἱ Αὐτοκράτορες νὰ προσκολληθῶσιν εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην φατρίαν. Ἀλλὰ ποῖοι Αὐτοκράτορες; Ἡ ἱστορία ὀνομάζει φατριαςὰς Πρασίνων, ἢ Βενετικῶν, τὸν Καλιγόλαν, τὸν Νέρωνα, τὸν Κόμμοδον καὶ ἄλλους τοιούτους βδελυροὺς τυράννους, ὄχι τὸν φιλόσοφον πατέρα τοῦ Κομμόδου, ὅςις ἀπεςρέφετο τὰς ςάσεις (Μάρκ. Ἀντων. Α', 5), κ' ἐλυπεῖτο ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ τὰς παύσῃ. Οἱ πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν (ἀνόμοιοί του ἡγεμόνες) εἶχαν ἀπολογίαν τῆς τόσης μωρίας τὰς τιτανομαχίας καὶ γιγαντομαχίας τῆς θρησκείας των· καὶ ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ ἠλπίζετο ἀπὸ τοὺς μεταβάντας εἰς τὸ Βυζάντιον διαδόχους των. Οὗτοι, ἐπαγγελλόμενοι θρησκείαν στηριζομένην εἰς τὴν μετὰ πάντων εἰρήνην, ἠδύναντο νὰ εἰρηνεύωσι καὶ τοὺς ὑπηκόους των. Συνέβη ὅμως ὅλον τὸ ἐναντίον, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Βυζάντιον, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας πόλεις, ὅσαι κατὰ μίμησιν τῆς Μητροπόλεως, εἶχαν ἱπποδρομίας. Οἱ φατριαςαὶ ἔγιναν θηριωδέστεροι, διότι ἐπροστα-

τεύοντο πολλάκις ἡ μία ἢ ἡ ἄλλη φατρία φανερῶς, ἢ ἀφανῶς, ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Αὐτοκράτορας, ἑωσοῦ ἐκίνησαν (κατὰ τὸ 532 ἔτος ἀπὸ Χριςοῦ) την φρικτὴν ἐκείνην στάσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπυρπολήθη ὅλη σχεδὸν ἡ Κωνσταντινούπολις, ἐφονεύθησαν ἀνηλεῶς τριάκοντα, ἢ κατ' ἄλλους, τεσσαράκοντα, χιλιάδες λαοῦ, εἰς πέντε ἡμερῶν, ὅσας ἐκράτησεν ἡ στάσις διάστημα, καὶ παρολίγου ἐκινδύνευσε νὰ χάσῃ καὶ τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ τὴν ζωὴν ὁ φίλος τῶν Βενετικῶν Ἰουστινιανός. Ἴδε τὸν Gibbon, *Hist. de la décad. et de la chut. de l'empir. Rom.* trad. par Guisot, tom. VII, pag. 248-256.

ΣΤΊΧ. 229, ἸΣΤΊΑΝ. Ἰωνικῶς ἀντὶ τοῦ Ἑστίαν. Εἶναι ὁ τόπος ὅπου ἀνάπτεται τὸ πῦρ (foyer), τὸ μαγειρεῖον. Σήμερον λέγομεν Στία ἀντὶ τοῦ Ἑςία, σημαίνοντες αὐτὸ τὸ πῦρ, ἢ τὴν φωτίαν (καθὼς καὶ οἱ Ἰταλοὶ ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Focus (ἑςία) ἐσχημάτισαν τὸ Fuoco πῦρ (Γαλλ. feu), οἷον εἶναι (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τύρ.) τὸ,

Νὰ πέμψῃ στίαν εἰς αὐτὸν, ποῦ νὰ τόνε χαλάσῃ.

Ἐφυλάχθη ὅμως ἡ ἀρχαία χρῆσις τρόπον τινὰ εἰς τὰ σύνθετα Σιδηροστία και Πυροστία, ἢ Παριστία, ὡς τὸ γράφει ὁ Εὐςάθιος· « Καλοῦσι δὲ βαῦνον μέχρι καὶ ἐσάρτι Πελοποννήσιοι τὸν τοῦ » πυρὸς τόπον, ὃν καὶ Παριστίαν λέγομεν ἰδιωτικῶς (Εὐστάθ. εἰς » τὴν Ἰλιάδ. ά, σελ. 132). »

ΣΥΧΝΟΦΛΑΜΑΡΊΖΕΙ.] ΔΓ. ΣΥΧΝΟΦΛΑΚΑΡΊΖΕΙ. Τὴν πρώτην γραφὴν ἐσημείωσεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1681) ὀρθῶς, Συχνοφλαμαρίζει· εἰς τὴν δευτέραν (σελ. 1660) ἐμετάθεσε τὰ στοιχεῖα, γράφων, Συχνοφακλαρίζει. Βάρβαρος σύνθεσις ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Συχνὰ καὶ τὸ Ἰταλικὸν fiammeggiare, τὸ ὁποῖον ἐμετασχημάτισεν ὁ ποιητὴς εἰς τὸ Φλαμαρίζει (Γαλλ. flamboyer).

ΣΤΊΧ. 230, ΜΟΣΧΟΜΥΡΊΖΕΙ. Ἤγουν μυρίζει ὡς μόσχος, ὡς σώζεται καὶ σήμερον ἀκόμη, μετὰ ἑπτὰ σχεδὸν ἑκατονταετηρίδας, ἡ λέξις. Εἶναι καὶ ἄλλα σύνθετα, Μοσχοκάρυδον ἢ Μοσχοκάρυον (noix muscade), καὶ Μοσχοκάρφιον (clou-de-girofle). Λέγομεν καὶ Σταφύλιον Μοσχάτον, καὶ Κρασίον Μοσχάτον.

ΤΖΊΚΝΑΝ. Δὲν εἶναι, ὡς ἄλλοτ' ἐνόμισα (Σημ. εἰς τὸν Ξενοκράτ. σελ.

179) ἀναγραμματισμὸς τοῦ Κνίσα, ἢ Κνίσσα, ἀλλ' ὡς εἶχα σημειώσειν ἀρχήτερα (σημ. εἰς Ἰσοκράτ. σελ. 65), παλαιὸς ἄχρηστος διπλασιασμὸς αὐτοῦ τούτου τοῦ Κνίσα, ὡς ἀπὸ τὴν Κνίδην ἐσχηματίσαμεν τὴν Τσικνίδαν. Καὶ ἡ Κνίδη καὶ ἡ Κνίσα εἶναι τῆς αὐτῆς πηγῆς καὶ συγγενείας ὀνόματα ἀπὸ τὸ πολύμορφον ῥῆμα, Κνάω, Κνέω, Κνῆμι, Κνήθω, Κνίω, Κνύω, Κνίζω, Κνύζω, Κναίω, Κνόω, ἀκόμη καὶ Κνάπτω. Ἡ κοινή μας γλῶσσα διδάσκει, ὅτι εὑρίσκετο εἰς κάμμίαν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὰς διαλέκτους καὶ κάνεἰς ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τούτους τύπους μὲ διπλασιασμὸν τοῦ ἀρχικοῦ στοιχείου, οἷον Κικνίω ἢ ΚΙΚΝΌΩ, ὡς ἔλεγαν διπλασιάζοντες, Γιγνώσκω, Διδάσκω, Κικλήσκω, Μιμνήσκω, Πιπίσκω, καὶ ὄνομα Κίκνα ἀπὸ ἁπλοῦν ἄλλο Κνέα, ΚΝᾹ (ὡς ἔλεγαν Μνέα, Μνᾶ), ὅθεν ὁ χυδαϊσμὸς ἔπλασε τὸ ΤΣΙΚΝΌΝΩ καὶ τὸ ΤΣΊΚΝΑ.

ΣΤΊΧ. 231, ἈΝΘΡΑΚΙΆΝ. Σήμερον ὀνομάζεται ἈΝΘΡΑΚΟΎΦΗ (braise), ἤγουν Ἀνθρακιὰ κούφη. Ὁ Ἱπποκράτης τὴν ὀνομάζει ὄχι μόνον Ἀνθρακίην, ἀλλὰ καὶ Μαλακὸν ἢ Μαλθακὸν πῦρ. Ὁ Ξενοκράτης (σελ. 112) Ἄνθρακας μαλακούς·

ΣΤΊΧ. 232, Μετὰ τῶν ὀψαρίων.] ὈΨΆΡΙΟΝ, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ὄψον. Καὶ τὰ δύο ἐσήμαιναν εἰς τοὺς παλαιοὺς, ὅ,τι σήμερον ὀνομάζομεν Προσφάγιον, ἤγουν, πλὴν τοῦ ἄρτου, ὅσα τρώγονται μ' αὐτόν. Καὶ ἐπειδὴ οἱ λαίμαργοι φυσικὰ κλίνουν πολὺ πλέον εἰς τὰ προσφάγια παρὰ εἰς τὸν ἄρτον, ἐκ τούτου τὸ Ὀψοφάγος κατήντησε νὰ γενῇ συνώνυμον τοῦ Λαίμαργος, καὶ τὸ Ὄψον ἢ Ὀψάριον, νὰ σημαίνῃ ἐξαιρέτως, τοὺς ἰχθύας, ὡς ἡδύτερα προσφάγια. Ἡ κατάχρησις τῆς λέξεως δὲν εἶναι νέα, ἐπειδὴ εὑρίσκονται εἰς τοὺς κωμικοὺς τῶν ἀρχαίων καὶ τὰ Ὀψάρια σημαίνοντα, ὡς καὶ εἰς ἡμᾶς σήμερον, τοὺς ἰχθύας, οἷον (Μενανδρ. παρ' Ἀθην. IX σελ. 285),

Ἐπιθυμιάσας τῷ Βορέᾳ λιβανίδιον,
ὈΨΆΡΙΟΝ οὐδὲν ἔλαβον· ἑψήσω φακῆν.

ΣΤΊΧ. 234, ΤΖΙΚΝΌΝΩ ΔΙᾺ ΨΩΜῚΝ. Τὸ Τσικνόνω καὶ σήμερον, ὡς καὶ εἰς τοῦ Προδρόμου τοὺς χρόνους, σημαίνει κυρίως, τὸ ἑψήνω ἢ καίω τὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον, οἷον Πρόσεχε μὴ τὸ τζικνώσῃς, ὡς εἶπε καὶ ὁ Λουκιανὸς (Ἐπιστολ. Κρον. § 23) « Τὸν μάγειρον δὲ τὸν

» ζωμὸν κνισσῶσαι· » καὶ Τζικνωμένον φαγίον (qui sent le brûlé). Τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ ἀμεταβάτως, οἷον Τὸ ζωμίον ἐτσίκνωσεν, ἀντὶ τοῦ ἐτσικνώθη. Ἐδῶ ὅμως ὁ ποιητής μας μεταχειρίζεται τὸ Τσικνόνω μεταφορικῶς εἰς σημασίαν τοῦ Λυποῦμαι, Θλίβομαι, Ἀναστενάζω, Κλαίω, καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 198) σημειωθέντα ῥήματα ἐμεταφέροντο ὁμοίως. Ὁ Ἡσύχιος λέγει, « ΚΝΑΣΑΙ, ὀλέσαι, λυπῆσαι, ΚΝΕΟΜΕ-» ΝΩΝ, λυπουμένων, ΚΝΙΖΕΙ, λυπεῖ, ΚΝΥΖΟΥΜΕΝΟΝ (ἴσ. ΚΝΥ-» ΖΟΜΕΝΟΝ) στένοντα..... γοερὸν φθεγγόμενον. » Σώζεται ἡ μεταφορὰ καὶ σήμερον.

ΣΤΙΧ. 236, ΤΕΤΡΑΚΑΛΑΜΑΡΑΤΟΝ. Ἔχοντα τέσσερα καλαμάρια, τέσσερας μελανοθήκας (quatre écritoires). Κατωτέρω (στίχ. 349) θέλομεν εὑρεῖν καὶ τὸ Διπλοκαλαμαράτος.

ΣΤΙΧ. 237, Καὶ φάγε μυριοεμπύρετε ἐκ τὰ γραμματικά σου.] ΔΓ,

Καὶ τρῶγε μυριοεμπύρετον καὶ ἀπὸ τὰ γράμματά σου.

ΜΥΡΙΟΕΜΠΥΡΕΤΟΝ. Ταύτην τὴν γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου προκρίνω. Ὀρθότερον ἴσως (ἐὰν εὑρίσκεταί τι ὀρθὸν εἰς τὰ βάρβαρα) ἤθελ' εἶσθαι τὸ Μυριοπύρετον. Εἰς τὸ δεύτερον ὅμως ποίημα (στιχ. 95) εὑρίσκεται καὶ τὸ ἁπλούστερον, Ἐμπύρετε. Ὅπως ἂν γράψῃς, τὸ νόημα εἶναι, Φάγε μυρίον πυρετόν. Τοιαῦται κατάραι οὐδὲ σήμερον λείπουν ἀπὸ τὴν γλῶσσαν. Τοιαύτη εἶναι τὸ, Φάγε τὸν περίδρομον. Ὁ Περίδρομος σημαίνει, ὡς τὸν ἐξηγοῦν τὰ λεξικὰ τῆς κοινῆς γλώσσης, τὴν Παρωνυχίαν (panaris) τῶν παλαιῶν, σημασίαν πολλὰ μακρυσμένην ἀπ' ὅ,τι ἔλεγαν οἱ Παλαιοὶ Περίδρομον· πλὴν ἂν ἦναι κατὰ στοιχείων μεταβολὴν καὶ μετάθεσιν ἀπὸ τὸ Περίδερμος.

ΣΤΙΧ. 238, Ἔκβαλε τὰ παπαδικά, καὶ γίνου προχεράρης.] ΔΓ,

Ἔκβαλε τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ γίνου προσχεάρης.

ΠΡΟΧΕΡΑΡΗΣ. Ὁ Δουκάγγιος (App. pag. 161), Προσχεριάρης καὶ (Gloss. σελ. 1749) Προχεράρης. Τὰ Γλωσσάρια ἐξηγοῦν, « Προσχειράριος, amanuensis. » Ἀλλὰ τοῦτο σημαίνει

γραμματέα (secretaire, copiste), σημασίαν ἀνάρμοςον ἐδῶ, καὶ ὡς τὸ Προσχεάρης τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, τὸ ὁποῖον ἤθελε σημάνειν τὸν ὑπηρέτην, τὸν προσχέοντα νερὸν, ὅταν ὁ κύριος ἔχῃ χρείαν νὰ πίῃ ἢ νὰ νιφθῇ. Ὁ Προχεράρης τοῦ ποιητοῦ μας σημαίνει τὸν ἐργαζόμενον μὲ τὰς χεῖρας, καὶ μάλιςα εἰς τὰς οἰκοδομὰς, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον, « Τὸν πηλὸν κουβάλει » καὶ ὡς τὸ ἐνόησε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1749), ἂν καὶ ἀλλοῦ (σελ. 1257), ἀπ' ἄλλον συγγραφέα, τὸ γράφῃ Προσχειριάριος.

ΣΤΙΧ. 239, Φόρει καὶ τὸ ΠΡΟΣΩΜΙΝ σου, καὶ τὸν πηλὸν κουβάλει.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ΠΡΟΣΟΨΙΝ.

ΠΡΟΣΩΜΙΝ, ἤγουν προσώμιον· Ἡ ἄλλη γραφὴ, Προσόψιν σημαίνει κυρίως μὲν τὸ εἰς ἀποσφόγγισιν προσώπου χρήσιμον πανίον, πλατύτερον δὲ ὅ,τι μεταχειριζόμεθα, ὡς χειρόμακτρον. Ἐπρόκρινα τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Προσώμιν, εἰς σημασίαν τοῦ Ἐπώμιον, τὸ ἐπιβαλλόμενον μεταξὺ τοῦ ὤμου καὶ τοῦ φορτίου, διὰ νὰ μὴ τρίβεται ἡ ῥάχις. Συγχωρεῖται νὰ τὸ ὀνομάσωμεν καὶ Τυλάριον, ὑποκοριςικὸν τοῦ Τύλη, ὡς τὴν ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ, εὕρημα τοῦ Πρωταγόρου, κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον (IX, 53) « Πρῶτος » τὴν καλουμένην ΤΥΛΗΝ, ἐφ' ἧς τὰ φορτία βαςάζουσιν, ἐφεῦρε. » Ὅταν ἐβάλλετο ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μόνης, ὠνομάζετο Σπεῖρα (bourrelet).

ΚΟΥΒΑΛΕΙ. Ἤγουν, διακόνει, μετάφερε τὰ χαλίκια, ὡς ὑπουργὸς, ἀπὸ τόπον εἰς τόπον. Ἡ λέξις εἶναι ἀρχαία, ἀπὸ τὸ Κόβαλος, γραμμένον καὶ διὰ τοῦ ῡ Κύβαλος, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὸ Κυβηλιςὰς καὶ Κοβάλους ἐξηγούμενα ἀπὸ τὸν Ἡσύχιον· καὶ διὰ τοῦ ῑ, ὡς γράφει πάλιν ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος, « Κίβαλος, διάκονος. » Ὁ δὲ Σουΐδας λέγει, « Κοβαλεύειν, τὸ μεταςρέφειν (γρ. μεταφέρειν) » τὰ ἀλλότρια μισθοῦ κατ' ὀλίγον. » Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρ. Β, σελ. 62) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 240, ΧΑΛΙΚΙΑ. Ὑποκοριςικὸν τοῦ Χάλιξ, ἐκ τοῦ ὁποίου, κατὰ συγκοπὴν, ἐσχηματίσθη τῶν Ῥωμαίων τὸ calx (chaux) « Χάλικες, οἱ εἰς τὰς οἰκοδομὰς μικροὶ λίθοι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἴδε καὶ τὰ εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέρ. 3, σελ. 394) σημειωθέντα.

ΣΥΝΑΣΕ. ΔΓ, ΣΥΝΑΖΕ. Καὶ τὰ δύο βαρβάρως ἀντὶ τοῦ Σύναγε.

ΣΤΊΧ. 242, Ἐπεὶ γραμματικὸς ΕἾΣΕ καὶ μέγας ςιχοπλόκος.] Ὁ ςίχος οὗτος λείπει ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον.

ΕἾΣΕ. Ἴσως ἦτο γραμμένον ΕἾΜΑΙ, μὲ ςίξιν διάφορον, συμφωνοτέραν μὲ τὸ ἑξῆς (ςίχ. 243) Βαροῦμαι.

ΣΤΙΧΟΠΛΌΚΟΣ. Ὁ Δουκάγγιος δὲν ἐγνώρισεν, ἢ ἐλησμόνησε τὸ Στιχοπλόκος τοῦ ςίχου τούτου. Ἀλλοῦ ὅμως (σελ. 1452) καὶ ἀπ' ἄλλο σύγγραμμα ἐξήγησε διςάζων τὸ πληθυντικὸν, Στιχοπλόκοι, ὡς συνώνυμον τοῦ Κομμώτριαι, Ornatrices etc. Κ' ἐκεῖ, καθὼς ἐδῶ, ὁ Στιχοπλόκος εἶναι ὁ λεγόμενος ἀπὸ τοὺς Γάλλους Versificateur. Ἀνωτέρω (ςίχ. 152) ἐμεταχειρίσθη τὸ σύνθετον Καλοςιχοπλόκοι.

ΣΤΊΧ. 244, ΜΠΗΓΟΜΑΤΖΟΎΚΗΣ. ΔΓ, Σπιγοματζούκης. Τὸ πρῶτον εἶναι κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ, ἀντὶ τοῦ ἘΜΠΗΓΟΜΑΤΖΟΎΚΗΣ, καὶ πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸν ἐμπήγοντα εἰς τὴν γῆν ματζούκας, ὡς ἔλεγεν ἀνωτέρω (ςίχ. 227). Ἀλλ' ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν ἀρκεῖ νὰ μᾶς φανερώσῃ ποῖον ἦτο, καὶ εἰς τί ἐχρησίμευε τὸ ἔργον τοῦ Ἐμπηγοματζούκου. Τὸ Ἐμπήκτης τοῦ Ἡσυχίου δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τοῦτο: « Ἐμπήκτης, ὁ τὰ δικαστικὰ γραμματίδια » παρὰ τοῦ Θεσμοφόρου (γρ. Θεσμοθέτου) λαμβάνων ὑπηρέτης, καὶ » πήσσων εἰς τὴν κανονίδα » ἀπὸ τὸ ὁποῖον διαφέρει τοῦ Ἐτυμολόγου (σελ. 335) τὸ ἀσαφέςερον, « Ἐμπήκτης, ὁ θεσμοθέτης. »

ΣΤΊΧ. 246, Τί με ΛΈΓΕΙΣ νὰ ποίσω;] ΔΓ, ΔΙΑΚΕΛΕΎΕΙΣ.

ΠΟΊΣΩ. Κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Ποιήσω.

ΣΤΊΧ. 247, Ἐλπίζω τι τὸ κράτος σου νὰ μὲ χειραγωγήσῃ.] ΔΓ, Ἐλπίζω εἰς τὸ κράτος σου ἵνα με ἐλεήσῃς.

ἘΛΠΊΖΩ ΤΙ, εἶναι συνίζησις, ἀντὶ τοῦ Ἐλπίζω ὅτι.

ΣΤΊΧ. 248, Καὶ πάλιν ἐκκλησιαςικὸς νὰ γένω νἀπογράφω.] ΔΓ, Καὶ πάλιν ἐκκλησιαςικὸς διάκονος νὰ γένω.

ἘΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚῸΣ (homme d'église) νὰ γένω, ἤγουν νὰ ἱερατεύω πάλιν.

ΝἈΠΟΓΡΆΦΩ. Δὲν εἶναι ἐνεργητικὸν, Ἵνα ἀπογράφω, ἀλλὰ παθητικὸς ὑποτακτικὸς ἀόριςος, Ἵνα ἀπογραφῶ. Ἡ ἀνάβασις τοῦ τόνου εἶναι διὰ τὸν ποιητικὸν ῥυθμὸν τοῦ ἀῤῥύθμου ποιήματος.

ΣΤΊΧ. 249, ΜΈΣΟΝ ἀπὸ καρδίας.] ΔΓ, ΜΈΣΗΣ ἀπὸ καρδίας.

ΣΤΊΧ. 250, ΣΚΗΠΤΟΚΡΑΤΗ͂ΣΑΙ.] ΔΓ, ΣΚΗ͂ΠΤΡΑ ΚΡΑΤΗ͂ΣΑΙ.

ΣΤΊΧ. 252, Καὶ λέγουσίν με, Σώπασε, σαλὲ, μὴ συντυχένῃς.] ΔΓ, Καὶ λέγουν με, σίγα σαλὲ, καὶ μὴ πολλὰ φωνάζῃς.

ΣΏΠΑΣΕ. Ἀντὶ τοῦ Σιώπησε, τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ Σιώπησον, καὶ δωρικῶς Σιώπασον. Ἡ δὲ συγκοπὴ τοῦ ι, ἂν ἦναι βαρβαρισμὸς, δὲν τὸν ἐπλάσαμεν ἡμεῖς· ἂς ἔχῃ τὴν αἰτίαν ὁ Πίνδαρος (Ἰσθμ. I, 88),

—— Πολλάκι καὶ τὸ ΣΕΣΩΠΑΜΈΝΟΝ εὐ-
θυμίαν μείζω φέρει, ——

ἀντὶ τοῦ ΣΕΣΙΩΠΗΜΈΝΟΝ.

ΣΤΊΧ. 255. ΚΟΣΜΟΚΡΆΤΩΡ.] Ὡς ὁ ποιητὴς ἐνομίζετο, καὶ πιθανὸν ὅτι καὶ ὠνομάζετο Πάνσοφος, οὕτως ἔδιδε καὶ εἰς Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν τὸ ἐπίθετον Κοσμοκράτωρ, τὴν λέξιν μόνον διάφορον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὸ ἐπίθετον Παντοκράτωρ. Κατὰ τοῦτο διαφέρει ἡ παιδεία ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα, ὅτι ἡ πρώτη πλεονάζει τὰ πράγματα, ἡ δευτέρα τὰ ὀνόματα.

ΣΑΔΈ. Σαλὸς λέγεται ὁ μωρός. Ἴδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 89 — 92) καὶ τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρος Β, σελ. 61) σημειώσεις.

ΣΤΊΧ. 257, ΜΙΜΟΥ͂ΜΑΙ.] ΔΓ, ΚΈΚΤΗΜΑΙ. Ἄλλος ποιητὴς ἀρχαιότερος, ὀδυρόμενος τὴν πενίαν του, ὡς ὁ Πτωχοπρόδρομος, ἐμεταχειρίσθη τὸ Μελετῶ. (Brunck, Analect. Græc. Tom. III, pag. 239).

Εἰ κρίσις ἐςὶ κάτω καὶ Τάνταλος, οὐδὲν ἀπιςῶ,
Τῇ πενίῃ μελετῶν τὴν ὑπὸ γῆν κόλασιν.

ΣΤΊΧ. 259, ΤΆΡΤΑΡΟΝ κ. τ. λ.] Ἀπὸ τὸν Τάρταρον παράγεται ῥῆμα τὸ Ταρταρίζω, κοινῶς σήμερον, Τουρτουρίζω (grelotter de froid), ἤγουν τρέμω διὰ σφοδρὸν ψύχος ἢ κρύος, ὅθεν ἄλλο ὄνομα, ὁ Τουρτουρισμὸς, κατὰ τροπὴν τῆς ου διφθόγγου εἰς τὸ α, ἥτις ἐτολμήθη καὶ εἰς τὸ Γυοῦρα, (νήσου ὄνομα), ἀντὶ τοῦ Γύαρα. Τάρταρον ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τόπον τῆς γῆς, ἢ τοῦ ᾅδου τὸν κατώτατον καὶ ψυχρότατον. « Διὸ καὶ τάρταρος οὗτος ὑπὸ ψυχρότητος » κέκληται .... καὶ τὸ ῥιγοῦντα πάλλεσθαι καὶ τρέμειν, ταρταρί- » ζειν. » Πλούταρχ. (Περὶ τοῦ πρώτ. ψυχρ. § 9). Τοῦτον ἡμεῖς ὄχι μόνον Τάρταρον, ἀρσενικῶς, ἀλλὰ καὶ Τάρταρα, οὐδετέρως καὶ πληθυντικῶς ὀνομάζομεν, ὡς καὶ ὁ Ἡσίοδος (Θεογον. 841),

Πόντος τ', Ὠκεανοῦ τε ῥοαὶ καὶ Τάρταρα γαίης.

ΣΤΊΧ. 261. Καὶ γὰρ οὐκ ἔχων ΤΙ φορεῖν κ. τ. λ.] Ἐκ ΔΓ, ἀντὶ τοῦ ΤΟ'.

ΣΤΊΧ. 263, Τὸν ἔχω.] ΔΓ. ὉΝ ἜΧΩ. Ἡ χρῆσις ὅμως τῶν ἄρθρων ἀντὶ τῶν ἀντωνυμιῶν (κατὰ τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον) ἔμεινε μακρὸν χρόνον εἰς τὴν γλῶσσαν. Σήμερον δὲν σώζεται παρὰ εἰς παροιμίας τινας, οἷον « Τὰ κερνᾷς, χάνεις, καὶ τὰ χρωςεῖς, πληρόνεις » ἀντὶ τοῦ, Ἃ κερνᾷς, καὶ Ἃ χρεωστεῖς· « Τὰ φέρει ἡ ὥρα, χρόνος δὲν τὰ φέρει » ἀντὶ τοῦ, Ἃ φέρει κ. τ. λ.

ΣΤΊΧ. 264, Ἂν γὰρ οὐκ ἔχω τὶ φαγεῖν, σκοτίζομαι τῆς πείνας.] ΔΓ,

Καὶ γὰρ μὴ ἔχων τι φαγεῖν, σκοτίζομαι τῇ πείνῃ.

ΣΚΟΤΊΖΟΜΑΙ ΤΗ͂Σ ΠΕΊΝΑΣ. Ἐλλειπτικῶς τῆς Ἐκ, ἢ τῆς Ὑπὸ προθέσεως, ὡς καὶ σήμερον λέγομεν, Ἀπέθανε τῆς πείνας. Τὸ, Σκοτίζομαι τῇ πείνῃ, εἶναι μακαρονισμός.

ΣΤΊΧ. 265, Ἔδε καὶ σκότος ἀφεγγές, καὶ τάρταρος καὶ σκώληξ] ΔΓ,

Ἰδοὺ νῦν σκώληξ, τάρταρος, καὶ ἀφεγγές τε σκότος.

ΣΤΊΧ. 266. Ἀλλά, Κρατάρχα βασιλεῦ, τεσσάρων γῆς κλιμάτων.

ΤΕΣΣΆΡΩΝ ΓΗ͂Σ ΚΛΙΜΆΤΩΝ. Ἤγουν Ἀνατολῆς, Δύσεως, Ἄρκτου καὶ Μεσημβρίας, τεσσάρων ἄκρων ἢ περάτων τοῦ κόσμου, τὰ ὁποῖα καὶ διὰ μιᾶς συνθέτου λέξεως ἔλεγαν, ὡς ἀκόμη λέγονται σήμερον, Τετραπέρατα.

ΣΤΊΧ. 267, Χάρισόν μοι ... τὰς ἀκοάς σου.] Παρομοία φράσις συνειθίζεται τὴν σήμερον· εἰς ἐρώτησιν ὅμως ὀνόματος, οἷον, Χάρισέ με τ'ὄνομά σου (Votre nom, s'il vous plaît), ἤγουν, Εἰπέ με, πῶς ὀνομάζεσαι.

ΣΤΊΧ. 268, ὩΣ ἽΝΑ... σαφηνίσω.] Ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 168) περὶ τοῦ πλεονασμοῦ τούτου σημειωθέντα.

ΣΤΊΧ. 269, ΕἸΣ ΤΟΥ͂ ΠΑΤΡΌΣ ΜΟΥ τὸ κελὶν ἀκρόπαςον ἀπάκιν.] Οὕτως ἀπαραλλάκτως, Εἰς τοῦ πατρός μου. Οἱ κατὰ τοὺς χρό-

νους ὅμως τοῦ Προδρόμου, καὶ ἔτι πρὸ μικροῦ οἱ ἡμέτεροι ταχυγράφοι ἐσυνείθιζαν, διὰ τὸ συντομώτερον, νὰ γράφωσι διὰ σημείων πολλὰς λέξεις, οἷον Προς ἀντὶ τοῦ Πατρὸς, Πρι ἀντὶ τοῦ Πατρὶ, καὶ Πρα ἀντὶ τοῦ Π α τ έ ρ α. Ἀπὸ τοιαύτην γραφὴν πλανηθεὶς ὁ Δουκάγγιος (σελ. 94) ἔγραψε τὸν ςίχον τοῦτον ΕἸΣ ΤΟΥΜΠΡΌΣ ΜΟΥ, κ. τ. λ.

ΚΕΛΊΝ. Ἀντὶ τοῦ Κ ε λ ί ο ν, ἢ Κ ε λ λ ί ο ν, ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Cella, τὸ σημαῖνον ταμεῖον, ἢ ὀψοθήκην. Ἡμεῖς σήμερον Κ ε λ λ ί ο ν ὀνομάζομεν τὴν κατοικίαν τῶν μοναχῶν· τὴν δὲ ὀψοθήκην (Γαλλ. garde-manger) σημαίνομεν διὰ τοῦ Κ ε λ λ ά ρ ι ο ν. Ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 81) πλατύτερον σημειωθέντα.

ἈΚΡΌΠΑΣΤΟΝ ἈΠΆΚΙΝ. Ἴδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 122) καὶ τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην (σελ. 80, καὶ 177 — 178) σημειώσεις. Ἀπάκια ὠνόμαζαν τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς κρέατα τοῦ ζώου, τὰς Ἑλληνιστὶ λεγομένας Ψ ό α ς ἢ Ψ ύ α ς. Κατὰ τὸν Ἀθήναιον (IX, σελ. 399), ἔφεραν καὶ ἄλλα ὀνόματα· « Ὀσφύος αἱ ἐκ πλαγίων σάρκες ἐπανεςη- » κυῖαι, Ψ ύ α ι.... Κλέαρχος δ' ἐν δευτέρῳ Περὶ Σκελετῶν οὕτως » φησί· Σάρκες μυωταὶ καθ' ἑκάτερον μέρος, ἃς οἱ μὲν Ψ ύ α ς, οἱ δ' » Ἀ λ ώ π ε κ α ς, οἱ δὲ Ν ε φ ρ ο μ ή τ ρ α ς καλοῦσι κ. τ. λ. » Αἱ διορθώσεις, Μ υ ω τ α ὶ καὶ Ν ε φ ρ ο μ ή τ ρ α ς, ἀντὶ τῶν κακῶς γραμμένων, Μ υ ῶ τ α ι καὶ Ν ε υ ρ ο μ ή τ ρ α ς, εἶναι τοῦ Ἐῤῥίκου Στεφάνου. Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος· « Ψυΐαι (γρ. Ψύαι), ἀλώπεκες... καὶ αἱ κατὰ τὴν » ὀσφὺν σάρκες. » Γαλλιςὶ ὀνομάζεται râble ἢ Ψόα. Σημειώσεως ἄξιον καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ λέξις Ἀ π ά κ ι α, εἶναι πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ Προδρόμου, ἐπειδὴ ὁ κατὰ τὴν ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα ἀκμάσας ἰατροσοφιςὴς Θεόφιλος (Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπ. κατασκευῆς, V, 5) λέγει, « Τούτους τοὺς ῥαχίτας μύας ὀνομάζει ἡ κοινὴ συνή- » θεια Ἀ π ά κ ι α. » ;Μήπως εἶναι παραφθορὰ τοῦ Ἀ λ ω π έ κ ι α, εἰς τὸ Ἀ λ α π ά κ ι α, Ἀλπάκια, καὶ τέλος εἰς τὸ Ἀ π ά κ ι α;

ΣΤΊΧ. 270, ΣΎΜΠΛΕΥΡΟΝ. Ἤγουν τὸ ἀπάκιον μὲ τὰς προσκολλημένας εἰς αὐτὸ πλευράς.

ΣΎΛΑΡΔΟΝ. Ἢ μᾶλλον Σ ύ λ λ α ρ δ ο ν, ἀπὸ τὴν Σ ὺ ν πρόθεσιν, καὶ τὸ Λ α ρ δ ί ο ν, παράγωγον τοῦ Λατινικοῦ *Lardum* (Γαλλ. lard), τοῦ σημαίνοντος τὸ μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῆς σαρκὸς τοῦ χοίρου πάχος. Ὁ Οὐόσσιος νομίζει τὸ Ῥωμαϊκὸν Lardum, συγκοπὴν τοῦ Laridum, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Λαρινός. « Λαρινοὶ, οἱ πίονες, σιτιςοὶ, « λιπαροὶ » λέγει ὁ Φώτιος εἰς τὸ Λεξικόν του. Ὅ,τι μάλιςα πιθανο-

λογεῖ τὴν ἐτυμολογίαν εἶναι οἱ Λαρινοὶ σύες, τοῦ Ἐρατοσθένους (παρ' Ἀθην. σελ. 376), οἱ παχύτατοι χοῖροι, ὡς νὰ ἔλεγες, οἱ φορτωμένοι λαρδίον.

Ἐκ τὰ ξεύρεις. Ἑλληνιςὶ, Ἐξ ὧν οἶδας. Σημείωσε πάλιν τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου (τὰ) ἀντὶ τῆς ἀντωνυμίας (ἃ), καὶ τὴν μὲ αἰτιατικὴν σύνταξιν τῆς Ἐκ προθέσεως (Ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 151 καὶ 203). Σημείωσε ἀκόμη καὶ τὴν βωμολοχικὴν ἔνδειξιν θάῤῥους καὶ οἰκειότητος πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῶν τεσσάρων γῆς κλιμάτων. Ὡς νὰ ἐλάλει πρὸς ἄλλον Πτωχοπρόδρομον, τὸν λέγει ἀφόβως, Ἐκ τὰ ξεύρεις. Καὶ τί ἔχει νὰ φοβηθῇ! Τοὺς τότε βασιλεῖς ὅσον ἐτάρασσεν ἡ ἀληθῶς ἀςεία παῤῥησία, τόσον εὐθύμιζαν αἱ βωμολοχίαι.

ΣΤΙ'Χ. 271, Καὶ τὸ τραπέζιν ἔσυραν, κ' ἐκάθισαν νὰ φᾶσιν.] ΔΓ,

Καὶ θέντες καὶ τὴν τράπεζαν ἐκάθισαν νὰ φάγουν.

ΦΑ͂ΣΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Φάγωσιν. (Ἴδε ἀνωτέρ. σελ. 133).

ΣΤΙ'Χ. 275, Μαθὸν καὶ ποῦ ἀργαβιάζεσε; τάδο δὲν ἔχεις τόπον.] ΔΓ,

Μαθὸν μηδ' ἄρτι βιάζεσαι, ἐλθὲ καὶ νὰ καθίσῃς.

Καὶ αἱ δύο γραφαὶ καὶ βάρβαροι καὶ δυσνόητοι. Πρῶτον, τὸ Μαθὸν ἐδῶ δὲν σημαίνει τίποτε. Ἔπειτα τὸ Ἄρτι βιάζεσαι, ἂν καὶ ἦναι σαφέςερον τοῦ Ἀργαβιάζεσαι, τοῦτο ὅμως, καὶ ὄχι ἐκεῖνο, φαίνεται πιθανωτέρα γραφή. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 114) ἐλησμόνησε τὸ σύνθετον τοῦτο ῥῆμα· ἐσημείωσεν ὅμως ἀντ' αὐτοῦ, ἀπὸ τὰ Τακτικὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος, θηλυκὸν ὄνομα σκεύους τινὸς ςρατιωτικοῦ, τὴν Ἀργαβίαν, τὸ ὁποῖον, καὶ ἂν ἦτο βέβαιον (ἐπειδὴ τινὲς τὸ διορθόνουν, Ἀργαλίαν), δὲν ἔχει τὶ κοινὸν μὲ τὸ ἈΡΓΑΒΙΆΖΟΜΑΙ. Τοῦτο εἶναι ἢ ἀπὸ τὸ Ἐργοβιάζομαι (ἤγουν, εἰς τὸ ἔργον βιάζομαι, μὲ βίαν καὶ σπουδὴν ἐργάζομαι), κατὰ τροπὴν ὁμοίαν τοῦ Ξάργου ἀντὶ τοῦ, Ἐξ ἔργου (Ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 166), ἢ σημαίνει τὸ Ἀργὰ βιάζομαι (ὅμοιον τοῦ Σπεῦδε βραδέως) κατὰ σχῆμα τὸ λεγόμενον Ὀξύμωρον, ὡς εἶναι τὸ Κλαυσίγελως τὸ

Μωρόσοφος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα (Ἰδ. Πλουτάρχ. Βίους Μέρ. ς', σελ. 335 ἐμ. ἐκδ.). Ὁποῖον καὶ ἂν ἦναι τοῦ ποιητοῦ μας τὸ νόημα, καλαὶ καὶ αἱ δύο λέξεις νὰ φυλαχθῶσιν εἰς τὴν γλῶσσαν, Ἐργοβιάζομαι, διὰ τοὺς σπεύδοντας νὰ τελειώσωσι τὸ ἔργον των, ἢ καὶ τοὺς βιαζομένους ἀπ' ἄλλον νὰ ἐργάζωνται (Ἐργοδιοκτουμένους), καὶ Ἀργοβιάζομαι, διὰ τοὺς βραδέως σπεύδοντας, ὁποῖοι εἶναι οἱ σπεύδοντες μὲ κάποιαν συςολήν.

ΤΑ'ΔΟ. Ἀντὶ τοῦ, Τὰ ἐδῶ (Ἑλληνιςὶ Τῇδε, καὶ Δωρικῶς, Τᾷδε).

ΣΤΊΧ. 276, Παπᾶς γραμματικὸς εἶσαι, τρέφε τὸν ἑαυτόν σου.]

ΤΟ'Ν ΕΑΥΤΟ'Ν ΣΟΥ. Ἀξιοσημείωτος φράσις διὰ τὴν ἀρχαιότητά της. Οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν Ἐμαυτὸν, Σεαυτὸν, Ἑαυτὸν, διὰ μιᾶς λέξεως· ἡμεῖς ὄχι μόνον μὲ τὸ ἄρθρον ἀλλὰ καὶ μὲ δευτέραν ἀντωνυμίαν, λέγοντες εἰς τὸ πρῶτον πρόσωπον, Τὸν ἐμαυτόν μου, ἢ Τὸν ἑαυτόν μου, εἰς τὸ δεύτερον, Τὸν ἑαυτόν σου, καὶ εἰς τὸ τρίτον, Τὸν ἑαυτόν του. Ὁ τοιοῦτος λοιπὸν βαρβαρισμὸς εἶναι ἑπτακόσια ἔτη ἀποῦ ἦτον εἰς χρῆσιν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν ποιητήν μας.

ΣΤΊΧ. 277, Μὴν βλέπῃς τὸ ἀπάκιν μας· δὲν εἶσε σὺ διὰ τοῦτο.] ΔΓ,

Μηδὲν βλέπεις τὸ ἀπάκιν μας, οὐκ ἔνι τοῦ λάρυγγός σου,

στίχος ὑπέρμετρος, ὅςις πιθανὸν ὅτι ἐγράφετο, ἢ κἂν ἐπροφέρετο δεκαπεντασυλλάβως, «Μηδὲν βλέπῃς τἀπάκιν μας· οὐκ ἘΝ τοῦ » Λάρυγγός σου.» Ἔλεγαν καὶ μονοσυλλάβως ἘΝ, ἀντὶ τοῦ Ἔ'ΝΕ ἢ ἘΝΙ (Ἰδ. κατωτέρ. στίχ. 316).

ΔΕ'Ν ΕἾΣΑΙ ΣΥ' ΔΙΑ' ΤΟΥ'ΤΟ. Γνησιωτέρα εἶναι τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ἡ γραφὴ, «Οὐκ ἔνι τοῦ λάρυγγός σου·» ὡς πλέον σύμφωνος μὲ τὸν ἑξῆς 286 ςίχον.

ΣΤΊΧ. 279, ΒΑΣΙΛΕΥ'. Ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΑΤ, Βασιλεὺς, Ἀττικισμοῦ βαρβάρου, τὸν ὁποῖον ἔπρεπεν ἴσως ν' ἀφήσω.

ΣΤΊΧ. 280, Ὀκάτι... κατώγιν.] ΔΓ. Ὀκάτι... κατώγεον. Περὶ τοῦ Ὀκάτι, ἀρκοῦν τὰ προσημειωμένα (σελ. 167).

ΣΤΊΧ. 281, ἘΣΥΚΩ'ΘΗΣΑΝ. Γράφε, ἘΣΗΚΩ'ΘΗΣΑΝ, ἤγουν ἠγέρθη-

σαν (se lever), κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τὸ παλαιὸν Σηκόω. Τὸ σύνθετον Ἀνασηκόω, ἢ Ἀντισηκόω, ἐσήμαινεν, ἀνεγείρω βάρος τι ἐπιθεμένον εἰς ἓν μέρος τοῦ ζυγοῦ, προσθέτων εἰς τὸ ἐναντίον του ἄλλο βάρος, τὸ λεγόμενον κοινῶς Ἀντιζύγιον καὶ Ἑλληνικῶς, Σήκωμα (contre-poids). Ἀνωτέρω (σελ. 171) ἐμεταχειρίσθη ὁ ποιητής μας τὸ ἐνεργητικὸν Σηκόνω (porter) καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ῥῆμα Σηκωτὴς (porte-faix).

ΣΤΙΧ. 282, Ἐλπίζοντες ὅτι χαλᾷ τὸ σπίτιν νὰ τοὺς πνίξῃ.] ΔΓ,

Νομίζοντες ὅτι χαλᾷ τοῦτο νὰ τοὺς πλακώσῃ.

Σημείωσε τὸ Ἐλπίζοντες, ἐξηγημένον εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον διὰ τοῦ Νομίζοντες. Τοῦτο (τὸ Νομίζω) ἐσήμαινε καταρχὰς (εἰς τοὺς Ἴωνας μάλιςα συγγραφεῖς) τὸ Ἐλπίζω ἢ Ἔλπομαι· ἔπειτα ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ Νομίζω.

ΣΠΙΤΙΝ. Ἐσημειώθη (σελ. 178) ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Λατινικὸν, Hospitium, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ Σπιτάλιον (hôpital) τὸ σημαῖνον Νοσοκομεῖον.

ΧΑΛΑ. Εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐσήμαινε κυρίως τὸ ἐναντίον τοῦ Τείνω, ἤγουν ἦτο συνώνυμον τοῦ Ἀνίημι, Εὐρύνω, Λύω, Καθαιρῶ (Détendre, élargir, relâcher, baisser, ouvrir). Ὅθεν ἔλεγαν Χαλᾷν τὰς χορδὰς, τὰ τόξα, τὸν ἱςὸν, τὰς πύλας. Καὶ Χαλᾷν ἀντὶ τοῦ Ἀραιοῦν (raréfier), ἐπειδὴ τῶν ἀραιουμένων εὐρύνεται καὶ αὐξάνεται ὁ ὄγκος. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Χαλαρῶν, ὩΡΑΙΩΝ » διὰ γραφικὸν ἴσως σφάλμα, ἀντὶ τοῦ ἈΡΑΙΩΝ. Τὸ ἐμεταχειρίζοντο, καὶ ἀντὶ τοῦ Μαλάσσω, καὶ κυρίως καὶ μεταφορικῶς, οἷον Χαλᾷν τὴν ὀργὴν (s'appaiser, s'adoucir, se calmer). Καὶ αὐτὸ τὸ Calmer τῶν Γάλλων παράγεται ἀπὸ τὸ Χαλᾷν ἀμέσως, καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ Μαλακὸς, ἂν καὶ σημαίνῃ καὶ τὸ Μαλάσσω. Ἐκ τούτου καταλαμβάνονται αἱ γλῶσσαι τοῦ Ἡσυχίου, « Χαλία, ἡσυχία. — Χαλιφροσύνη, ἡ τῆς ψυχῆς ἄνεσις. — » Χαλίφρων, κεχαλασμένας ἔχων τὰς φρένας, ἤγουν ἀσύνετος. » Ἐκ τούτων φαίνεται, διὰ τί κατήντησεν εἰς ἡμᾶς νὰ σημαίνῃ τὸ φθείρω, κρημνίζω, ἀφανίζω, gâter, détruire, démolir. Ὅθεν λέγομεν Ἐχάλασε τὸν οἶκον (il démolit la maison) μεταβατικῶς, καὶ Ἐχάλασεν ὁ οἶκος, ἀμεταβάτως, ἤγουν κατέπεσεν αὐτόματος διὰ παλαιότητα ἢ ἄλλην αἰτίαν· ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ, Χαλῶ τὰς πύλας,

καὶ Χαλῶσιν αἱ πύλαι. Τὰ ῥηματικά του εἶναι Χαλάστρα (brèche) καὶ Χαλάσματα (masures), συνώνυμον τοῦ παλαιοῦ Ἐρείπια, καὶ ἑνικῶς Χάλασμα αὐτὸς ὁ τόπος τῆς χαλασμένης οἰκίας, τὸ Οἰκόπεδον, τὸ ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους ὀνομαζόμενον Ἐρειποτόπιον (Σχολ. Ὀππιαν. Ἁλ. I, 54). Λέγομεν ἔτι μεταφορικῶς, Μοῦ ἔκαμε χαλάςραν ἢ χαλάστρας (il a déconcerté, dérangé, fait échouer mes projets; il m'a rendu un mauvais service). Καὶ εἰς τὸ ῥῆμα, Τὰ ἐχαλάσαμεν (nous nous sommes brouillés), Ἐχάλασε τὸ ςομάχιόν μου (mon estomac s'est dérangé), Μοῦ ἐχάλασε τὸ στομάχιον (il m'a dérangé l'estomac), ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ φαγίου τινός.

ΣΤΊΧ. 285, Ἠρξάμην ΣΥΛΛΟΓΊΖΕΣΘΑΙ, καὶ εἰς τὸν νοῦν μου λέγω.] Ἐ'κ ΔΓ ΑΤ. ΣΥΒΟΥΚΊΖΕΣΘΑΙ.

ΣΥΛΛΟΓΊΖΕΣΘΑΙ. Ἐπρόκρινα ταύτην τὴν γραφήν. Τὸ Συβουκίζεσθαι, τὸ ὁποῖον ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1469), ἔγραψε, Σουβουκίζεσθαι, εἶναι τὸ κατωτέρω (ςίχ. 290) Ἐμπουκόνεσθαι.

ΣΤΊΧ. 286, ΟΥ̓ ΔΙΑΒΗ͂. Βαρβάρως ἀντὶ, Οὐ διαβήσεται. Οἱ Ἕλληνες, μεταχειριζόμενοι τοὺς ὑποτακτικοὺς ἀορίςους ἀντὶ ὁριςικῶν μελλόντων, ἐπρόσθεταν εἰς τὴν ἄρνησιν καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν ὁμοῦ, λέγοντες ΟΥ̓ ΜῊ ΔΙΑΒΗ͂. Ἴδε καὶ τὰ σημειωθέντα εἰς τὰ Προλεγόμενα τῆς Συναγωγῆς τῶν Αἰσωπείων μύθων (σελ. νγ', σημ. 1).

ΣΤΊΧ. 287, Ἀλλ' ἴδε τὴν ἀσύγκριτον ΘΕΟΥ͂ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΊΑΝ.] ΔΓ, ΤΟΥ͂ ΘΕΑΝΘΡΏΠΟΥ ΚΡΊΣΙΝ.

ΣΤΊΧ. 288, Πῶς ὑπὲρ λόγον κ. τ. λ.] ΔΓ, Πῶς εὐσυγκρίτως κ. τ. λ. Ἴσως σφάλμα γραφικὸν τὸ Εὐσυγκρίτως, ἀντὶ τοῦ (ὄχι ὀρθοτέρου) Ἀσυγκρίτως.

ΣΤΊΧ. 290, Ἠρξάμην ἐμπουκόνεσθαι μέχρις εἰς κόρον ἦλθον.] ΔΓ, Ἠρξάμην ἐμβουκόνεσθαι μέχρι τοῦ κορεσθῆναι.

ἘΜΠΟΥΚΌΝΕΣΘΑΙ (ἢ ὡς ἀνωτέρω, ΣΥΒΟΥΚΊΖΕΣΘΑΙ), ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν imboccare.

ΣΤΊΧ. 292, Τάχα ΓΥΡΕΎΩΝ σὺν αὐτοῖς πόθεν ὁ κτύπος ἮΛΘΕΝ.] ΔΓ, ΓΥΡΕΎΕΙΝ καὶ Ἦ́ΤΟΝ.

ΓΥΡΕΎΩΝ. Ἴδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 79-80) καὶ τὰς εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέρος Α, σελ. 474) σημειώσεις.

ΣΤΊΧ. 293, ΚΑΤΟΎΔΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Κατούδιον, ἀντὶ τοῦ Κατίδιον ὑποκοριςικὸν τοῦ Κάτα, Κάτος ἢ Κάτης, ἀπὸ τοῦ

παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ *Catus*· διότι ὁ Ἑλληνιςὶ Αἴλουρος (ἤγουν ὁ Κάτος) εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ὠνομάζετο ὄχι Catus, ἀλλὰ Felis. Ἡ βάρβαρος κατάληξις τοῦ ὑποκοριςικοῦ εἰς ουδιον ἐπεκράτησε καὶ εἰς ἄλλα πολλά. Ἀρκεῖ ἓν εἰς παράδειγμα τὸ Π α ρ θ ε ν ο ύ δ ι ο ν ἀπὸ τὸ Π α ρ θ ε ν ί δ ι ο ν τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ, τὸ τοῦ ἀκμάζοντος Π α ρ θ έ ν ι ο ν. Οὕτως ὠνόμαζαν, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Διοσκορίδου, τὴν ἀνωτέρω (σελ. 111) ὀνομασθεῖσαν Λινόζωστιν (Mercuriale)· ἡμεῖς δὲ σήμερον ὀνομάζομεν Π α ρ θ ε ν ο ύ δ ι ο ν, ἔτι δὲ καὶ Σ κ α ρ ο λ ά χ α ν ο ν, τὴν ἀγρίαν Λ ι ν ό ζ ω ς ι ν (Mercuriale sauvage, ἢ chou de chien), τὴν ὁποίαν ἐκεῖνοι ἔλεγχν Κ υ ν ο κ ρ ά μ β η ν. Ὅθεν καὶ δύναταί τις νὰ ὑποπτευθῇ μὴ τὸ Σ κ α ρ ο λ ά χ α ν ο ν ἐφθάρη ἀπὸ τὸ Σ κ υ λ ο λ ά χ α ν ο ν.

ΣΤΊΧ. 294, Διὰ νὰ ποῦν ὅτι ΕΠΟΙΚΕΝ ἡ κάτα τὴν ζημίαν.] ΔΓ, ἘΠΟΊΗΣΕΝ.

ἘΠΟΙΚΕΝ. Παραφθορὰ τοῦ Π ε π ο ί η κ ε ν παρακειμένου, συχνὴ εἰς τὸν μεταφραςὴν τῆς Βατραχομυομαχίας. Ἡ χυδαιότης ἤρχισεν ἀπὸ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πρώτου στοιχείου (π) τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως· ἔπειτα ἐσύγκοψε καὶ τὸ η, ὡς ἔκαμε καὶ εἰς τὸ Π ο ί σ ω ἀντὶ τοῦ Π ο ι ή σ ω (ἀνωτέρ. σελ. 201).

ΣΤΊΧ. 295, Ἅπαντες δὲ μετὰ μικρὸν τῇ κέλῃ ΣΥΝΕΛΘΌΝΤΕΣ.] ΔΓ, ΠΡΟΣΕΛΘΌΝΤΕΣ.

ΚΈΛΗ. Τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 204) Κελὶν, ἀπὸ τὸ Λατινικὸν, ὡς εἶπα, Cella.

ΣΤΊΧ. 302, Καὶ ἡμεῖς ἀδικούσαμεν τὸ ταπεινὸν κατούδιν.] ΔΓ,

Καὶ ἡμεῖς ἐγκατεπλέκαμεν τὸ πονηρὸν κατούδιν.

ΣΤΊΧ. 303, Καὶ ηὗραν τὰ σκουτέλιά τους πλῆρις καθερισμένα.] Δυστυχέστατα ἐγράφη εἰς τοῦ Δουκαγγίου τὸ Λεξικὸν (σελ. 1400) ὁ ςίχος οὕτως,

Καὶ ἦν ῥαντὰ σκουτέλια τους πλῆρις καθαρισμένα,

πλὴν ἂν ἐγεννήθη ἀπὸ ὀρθοτέραν γραφὴν, Κ α ὶ ἦ ρ α ν τ ὰ σ κ ο υ τ έ λ ι α (ἀπὸ τὸ ῥῆμα, Αἴρω).

ΣΚΟΥΤΕΛΙΑ ΤΟΥΣ. Περὶ τῆς λέξεως Σκουτέλιον, ἀρκοῦν τὰ σημειωμένα ἀνωτέρω (σελ. 59). Ἴδε καὶ τὰ προσημειωθέντα εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέρ. ϛ', σελ. 377). Τὸ βαρβαρώτατον ΤΟΥΣ, καὶ σήμερον ἀκόμη σύνηθες, εἶναι ἀντὶ τοῦ βαρβάρου ΤΩΝ· τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ ἑλληνικοῦ Αὐτῶν.

ΠΛΗΡΙΣ. Δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι εἶναι κ' ἐδῶ ὡς ἀνωτέρω (σελ. 169) ἐπίρρημα, σημαῖνον τὸ ἐντελῶς ἢ τελείως. Εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Βελισαρίου, ποίημα οὕτως ὀνομαζόμενον, γραμμένον ἀπὸ ποιητὴν νεώτερον καὶ βαρβαρώτερον τοῦ Πτωχοπροδρόμου γράφεται· Πλήρης, οἷον (Δουκαγγ. σελ. 1754),

Πέρνουν χολόκκοκα πικρὰ πλήρης φαρμακωμένα.

Πιθανὸν ὅτι ἦτο Πλῆρες, ἐπιρρηματικῶς (ἤγουν κατὰ τὸ πλῆρες), ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Ὀλίγον, Μικρὸν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα οὐδέτερα ὀνόματα.

ΚΑΘΕΡΙΣΜΕΝΑ. Τὸ Καθαρισμένα τοῦ Δουκαγγίου εἶναι βέβαια ὀλιγώτερον βάρβαρον· ἀλλὰ λέγεται καὶ σήμερον ἀκόμη ἀπὸ τοὺς χυδαίους τὸ Καθερισμένα, ἀντὶ τοῦ, Καθαρισμένα, καὶ τοῦτο πάλιν ἀντὶ τοῦ Κεκαθαρισμένα. Εἶναι λοιπὸν σχεδὸν ἑπτακόσια ἔτη ἀποῦ αἱ συλλαβικαὶ τῶν ῥημάτων αὐξήσεις ἄρχισαν νὰ ἀφανίζωνται ἀπὸ τὴν γλῶσσαν.

ΣΤΙΧ. 304, ΗΘΕΛΑΣΙΝ. Σημείωσε πρῶτον τὸν ἔτι καὶ σήμερον συνειθισμένον σχηματισμὸν τοῦ παρατατικοῦ Ἠθέλασιν, ἀντὶ τοῦ Ἤθελον, ἢ κἂν, Ἤθελαν· ὡς καὶ τοῦ Ἐφεύγασιν, ἀντὶ τοῦ Ἔφευγον, καὶ κατωτέρω (στίχ. 317) Ἐδίδασιν, ἀντὶ τοῦ Ἐδίδουν, καὶ ἄλλων πολλῶν· ὅστις ἔχει χώραν καὶ εἰς τοὺς ἀορίστους, οἷον Ἠθελήσασιν, Ἐφύγασιν, ἀντὶ τοῦ Ἠθέλησαν, Ἔφυγον· βαρβαρισμὸν πολὺ ἀρχαιότερον τοῦ Προδρόμου, ἐπειδὴ εὑρίσκεται συχνὰ εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα, οἷον Ἐδολιοῦσαν ἀντὶ τοῦ Ἐδολίουν, Ἐφάγοσαν ἀντὶ τοῦ Ἔφαγον, Ἐφύγοσαν ἀντὶ τοῦ Ἔφυγον. Παράβαλε καὶ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 67 καὶ 69) σημειωθέντα περὶ τῶν παρῳχημένων χρόνων. Παρατήρησε δεύτερον καὶ τὴν σημασίαν τοῦ Θέλω ἀντὶ τοῦ Χρήζω, Δέομαι. Πλύσιμον οὐκ ἠθέλασιν, σημαίνει ἑλληνιστὶ Οὐκ ἔχρηζον πλύσεως. Οὕτω λέγει,

παραδείγματος χάριν, ὅςις λαμβάνει ἑπτὰ νομίσματα ἀντὶ τῶν δέκα, « Θέλω ἀκόμη τρία, διὰ νὰ γένωσι δέκα. » Σημαίνει ἀκόμη καὶ τὸ Χρεωστῶ, οἷον « Μοῦ θέλει δέκα γρόσια. » Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρ. Β, σελ. 342) σημειώσεις.

ΣΤΊΧ. 306, Ὅπου γὰρ λείπει τὸ ψωμὶν, ΠΡΟΣΦΆΝ οὐκ ἐνθυμοῦνται.] Οὕτως ἔγραψα ἀντὶ τοῦ διαιρετοῦ ΠΡῸΣ ΦΆΝ. Τὸ Προσφὰν εἶναι συγκοπὴ βάρβαρος τοῦ Προσφάγιον, ὡς καὶ ἀνωτέρω (σελ. 133) Φᾶσιν ἀντὶ τοῦ Φάγωσιν. Ἡ λέξις, Προσφάγιον, εὑρισκομένη καὶ εἰς τοὺς Εὐαγγελιςὰς (Ἰωαν. κά, 5), ἂν ὄχι Ἀττικὴ, δὲν εἶναι ὅμως κακή· ἐπειδὴ σημαίνει, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ψωμίου ἢ ἄρτου, καθὲν ὅ,τι τροφῆς εἶδος τρώγομεν μὲ τὸν ἄρτον. « Ὄψον » Ἀττικῶς, Προσφάγιον, Ἑλληνικῶς » λέγει ὁ Ἀττικιςὴς Μοῖρις. Σημείωσε καὶ τὸν ςίχον ὅλον ὡς παροιμιώδη, καὶ ἁρμόδιον εἰς τοὺς μὴ φροντίζοντας τὰ περιττὰ, ὅταν δὲν ἔχωσι τὰ ἀναγκαῖα.

ΣΤΊΧ. 311, ΠΆΛΛ' ΩΣ κ. τ. λ. Τοῦτο τί σημαίνει δὲν εἶναι φανερόν. Ἴσως ἔγραψε, ΠΑΫ́' ΩΣ νὰ πάρω δανεικὸν, ἤγουν Παῦε, ἕως νὰ δανεισθῶ, ἢ βαρβαρώτερον, Π' ἌΛΛΟΥΣ, ἤγουν, Ἀπὸ ἄλλους νὰ δανεισθῶ. Ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον δὲν εἶναι βοήθεια, διότι λείπουν εἰς αὐτὸ 75 ςίχοι ἀπὸ τοῦ 303 ἕως τοῦ 376.

ΣΤΊΧ. 312, ΕἼ ΤΙΣ καὶ ἂν ἔχει σήμερον ψωμὶν καὶ λοκοτήνιν.] Ἡ γραφὴ τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1039) ΕἼ ΤΙ, εἶναι σφαλμένη. Τὸ, Εἴ τις, διὰ νὰ ἀνταποδοθῇ εἰς τὸ ἑξῆς Ἐκεῖνος, ἔπρεπε νὰ λέγεται, Ὅτις ἢ Ὅστις. Τὸ Λοκοτήνιν εἶναι τὸ ἀνωτέρω (σελ. 185) Ὁλοκοτίνιν.

ΣΤΊΧ. 316, ἘΝ. Γράφε μὲ ἀπόςροφον Ἔν', ἀντὶ τοῦ Ἔνε, ἀπὸ τὸ Ἔνι, τὸ ὁποῖον σήμερον ἐμεταμορφώθη εἰς τὸ Εἶναι. Ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 206).

ΛΙΒΆΝΙΟΣ. Κατωτέρω (ςίχ. 318) θέλομεν εὑρεῖν καὶ τὸν Ὀππιανόν. Ἀπὸ τὴν μνήμην τοῦ Ὀππιανοῦ, ποιητοῦ τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος, καὶ τοῦ Λιβανίου, σοφιςοῦ τῆς τετάρτης, ἐμπορεῖ τις νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐτιμῶντο, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ὁ Λιβάνιος καὶ ὁ Ὀππιανὸς, καὶ ἀπὸ τὴν τόσην τιμὴν, πόσον ἀθλία ἦτον ἡ κατάςασις τοῦ γένους, κατὰ τὴν δωδεκάτην ἀπὸ Χριςοῦ ἑκατονταετηρίδα, ὅτε ἤκμαζεν ὁ Πρόδρομος. Τὸ κακὸν ὅμως εἶχε γεννηθῆν ἀρχήτερα τοῦ Προδρόμου. Κατὰ τὴν ἑνδεκάτην ἐκινήθη τὸ ὁποῖον ἀλλοῦ (Προλεγομ. εἰς τὴν Μυθ. αἰσωπ. συναγωγ. σελ. κθ'-λϐ') ἐσημείωσα μέγα καὶ παράδοξον ζήτημα μεταξὺ τῶν λογίων, 'Τίς

ἐςιχούργει κάλλιον, ὁ Εὐριπίδης, ἢ Γεώργιος ὁ Πισίδης; ὅςις ἔζησε κατὰ τὴν ἑβδόμην. Τὴν ἐννάτην ἐκρίνοντο οἱ λόγοι Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τόσον ἀνώτεροι (τὴν τέχνην δηλαδὴ, ὄχι τὰς περὶ Θεοῦ δόξας, περὶ τοῦ ὁποίου κανεὶς δὲν ἀμφιβάλλει), τόσον λέγω ἀνώτεροι τῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους, ὅσον ὑπερβαίνουν οἱ ἄνδρες τὰ παιδάρια· « Ὁ Θεολόγος οὐ μόνον Δημοσθένην, ἀλλὰ καὶ πάντας » ὑπερεβάλετο· κἂν τοὺς λόγους παραβάλῃς, παιδίον εὑρήσεις τὸν » Δημοσθένην, κ.τ.λ. » (BEKKER, *Anecdot. Græc.* tom. III, pag. 1447).

ΧΡΥΣΑΦΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Χρυσάφιον· τοῦτο δὲ ὑποκοριςικὸν ὑποκοριςικοῦ ἄλλου ἁπλουςέρου τοῦ Χρυσίον. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Β, σελ. 100 καὶ 333) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 320, Φεῦγε πτωχεία τοὺς χωρικοὺς, ὕπαγε εἰς ἀσόφους.]

ΧΩΡΙΚΟΥΣ ἐδῶ νοεῖ, ὄχι τοὺς συνήθως χωριανοὺς (villageois, campagnards), ἤγουν τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων, ἀλλὰ τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν (citadins), λαμβάνων τὴν Χώραν ὡς καὶ σήμερον ἀκόμη τὴν λαμβάνομεν, εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Πόλιν· καὶ τούτους πάλιν μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ κομψοὺς, χρηςοήθεις, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν ἀπὸ τὸ Ἄςυ καὶ τοὺς Ἀςικοὺς (citadins) καὶ τοὺς Ἀςείους (civils).

ΣΤΙΧ. 322, ΕΚΤΗΘΗΣΑ. Σήμερον λέγομεν ὀρθότερον Ἐξεςήθισα, ἢ Ἀπεςήθισα, ἤγουν ἔμαθα τὶ ἐκ βιβλίου καὶ τὸ ἐθησαύρισα εἰς τὴν μνήμην οὕτως, ὥςε καὶ χωρὶς βιβλίου νὰ τὸ ἀπαγγέλλω ἀπὸ ςήθους. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέρ. Δ, σελ. 350) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 323, ΥΠΟΜΟΥΓΓΡΙΖΟΥΣΑ. Ἐσύνθεσε τὸ βάρβαρον, Μουγγρίζω, μὲ τὴν Ὑπὸ πρόθεσιν. Βάρβαρον τὸ λέγω, ἂν καὶ τὰ γενέθλιά του ἦναι Ἑλληνικὰ, ἀπὸ τὸ Μυκῶμαι τῶν παλαιῶν, σημαῖνον κυρίως τὴν φωνὴν τοῦ βοδίου. Οἱ Λατῖνοι τὸ ἐμεταμόρφωσαν εἰς τὸ Mugire (Γαλλ. Meugler καὶ Beugler), ὅθεν ἔγινε τῆς γλώσσης μας τὸ Μουγγρίζω ἢ Μουγκρίζω.

ΣΤΙΧ. 324, ΩΣ ἐκατέςησεν λοιπὸν τὸ μάγουλόν μου ἡ πεῖνα.] Τὸ ἀντίγραφόν μου ἔχει μόνον Ω, χωρὶς πνεῦμα καὶ χωρὶς τόνον. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 848) ἀνέγνωσε τὸν ςίχον δὲν ἐξεύρω μὲ ποῖον νόημα,

Ὥςε καθίσκεν τὸ λίπε τὸ μάγουλόν μου ἡ πεῖνα.

ΜΑΓΟΥΛΟΝ. Ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Maxilla, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ Γένυς, ἢ Γνάθος, (machoire). Τὴν ὠνόμαζαν καὶ Κάναδον· ὅθεν τὸ Ganache (ἵππου γνάθος) τῶν Γάλλων. « Κάναδοι, » σιαγόνες, γνάθοι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἀπὸ τὸ Maxilla παράγεται καὶ τὸ Μαξιλλάριον, ἤγουν τὸ προσκεφάλαιον, διότι εἰς αὐτὸ προσαναπαύεται μάλιςα ἓν ἀπὸ τὰ μάγουλα τοῦ κοιταζομένου.

ΣΤΙΧ. 325, Λαπάραν... τὴν καταζαρωμένην.] Περὶ τῆς Λαπάρας, ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 187). Λαπάραν καταζαρωμένην νοεῖ κοιλίαν ῥυτιδωμένην καὶ εἰς πολλὰ κοιλώματα χωρισμένην, ὡς εἶναι τῶν ζώων ἡ κοιλία, ἡ τουρκοχυδαϊςὶ ὀνομαζομένη Σκεμπές. Τοῦ Ζαρόνω (se rider, froncer, retrecir), γεννημένου, ὡς ἐσημείωσα ἀλλοῦ (Ἡλιοδώρ. Αἰθ. Μερ. Β', σελ. 140), ἀπὸ τὸ Σαρόω (balayer), τὸ θέμα εἶναι Σαίρω, σημαῖνον τὸ, Γελῶν ἀνοίγω τὸ ςόμα, ὥςε νὰ φαίνωνται τὰ ὀδόντια. Καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀνοίξεως, τὰ πλάγια τοῦ ςόματος μέρη συςέλλονται εἰς τὸ ἐναντίον, καὶ συνενόνονται, ἤγουν Ζαρόνονται, σημαίνει ἀκόμη, ὡς καὶ τὸ παράγωγον αὐτοῦ (Σαρόω) τὸ φιλοκαλῶ, ἤγουν συνάγω καὶ συςέλλω εἰς ἓν τὰ σκορπισμένα σκύβαλα καὶ τὰς ἀκαθαρσίας. Τὸν παρακείμενον Σεσηρὼς μετέφραζαν οἱ Γραικορωμαῖοι διὰ τοῦ Ζαρωμένος (Δουκαγγ. σελ. 459), καὶ τὰς Ῥυτίδας (rides) διὰ τοῦ Ζαρώματα· « Ῥυτίδες, ἃς οἱ κοινοὶ λέγουσιν ἐπὶ τοῦ προσώ» που Ζαρώματα » (Σχόλ. εἰς τὸν Ἀριςοφ. Πλοῦτ. 1052).

ΣΤΙΧ. 326, ΦΟΥΡΝΗΤΑΡΗΣ. Οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλεγαν Φουρνάριος, Φουρνάρις ἢ Φουρνάρης, ὡς λέγομεν ἀκόμη σήμερον, καὶ ὄχι Φουρνητάρης. Ἴσως ὁ Πτωχοπρόδρομος τὸ παρεμάκρυνε διὰ τὸ μέτρον. Ὁ Φουρνάρης καὶ ὁ ὅθεν παράγεται Φοῦρνος εἶναι ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ *Furnus*. Ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 176) σημειωθέντα· εἰς τὰ ὁποῖα πρόσθες, ὅτι οἱ παλαιοὶ τὸν ὠνόμαζαν Ἰπνὸν ἢ Κρίβανον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Φοῦρνος Furnus πιθανὸν ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ παλαιὸν ἄχρηςον ἑλληνικὸν ὄνομα τὸ Πύρνος (κατὰ συγκοπὴν τοῦ Πύρινος) ἀπὸ τὸ Πῦρ, ὡς ἐσχημάτισαν καὶ τὸ Figo (Γαλλ. Ficher) ἀπὸ τὸ Πήγω. Ἀπὸ τοῦ Φούρνου τὸ παράγωγον Φουρνίζω, ἔχομεν τὸ Φουρνιςὸς, ὁ ἑψημένος εἰς φοῦρνον, ὡς Φουρνιςὸν κρέας, Φουρνιςὰ σῦκα, ὁποῖα εἶναι τὰ σῦκα τῆς Χίου τὰ λεγόμενα Καυούρια ἢ Καβούρια, κατὰ παραφθορὰν τοῦ Καυηρὰ ἀπὸ τὸ Καύω (καίω), ὡς ἀπὸ τὸ Λυπῶ τὸ Λυ-

πηρά, ἢ ἀπ' αὐτὸ τὸ Καπυρά, ἤγουν ξηραμμένα ἀπὸ τὸ πῦρ, λέξιν συγγενῆ καὶ συνώνυμον τοῦ Καυηρά, ὡς μᾶς διδάσκει ὁ Ἡσύχιος, « Καυαλέον, ἢ Καυαλές.... κατακεκαυμένον, καπυρὸν, ξυρὸν, » θερμόν. » Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὠνόμαζαν καὶ Καπύριον καὶ Καπυρίδιον εἶδός τι ζυμαρικοῦ, τηγανισμένου ἕως ξηρασίας, τὸ ὁποῖον ἐσημείωσε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 589) φέρων καὶ μαρτυρίαν ἀπὸ τὴν γραμματικὴν τοῦ Ψελλοῦ τὸν πολιτικὸν ςίχον τοῦτον,

Λάγανον τὸ καπύριον· ΛΟΡΓΟΝ ΣΥΓΚΕΚΑΥΜΕΝΟΝ,

ὅπου γράφε, ΛΟΡΔΟΝ, ΣΥΓΚΕΚΑΜΜΕΝΟΝ· διότι δύο λέξεις ἐξηγεῖ ὁ Ψελλὸς, τὸ Λάγανον, καὶ τὸ ὁλότελα διάφορον Λορδόν. « Λορ« δόν... συγκεκαμμένον τῷ σώματι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΙΧ. 327, ΔΙΑΦΟΡΟΤΕΡΙΤΖΙΝ. Βαρβαρισμὸς ὅμοιος τοῦ ἀνωτέρω, Μικροτερίτζιν. (Ἴδε τὰ προσημειωθέντα σελ. 79).

ΣΤΙΧ. 328, ΜΑΓΚΙΠΟΥ. Ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 176).

ΣΤΙΧ. 330, ΣΤΡΑΤΑΝ. Ἀπὸ τὸ Strata τῶν Ῥωμαίων, ἀφοῦ ἐκεῖνοι τὸ ἔλαβαν ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν Στρωτή· Strata via εἰς ἐκείνους ἐσήμαινεν, ἐπιθετικῶς, Ὁδὸν ςρωτὴν (rue pavée), ἤγουν λιθόςρωτον. Οἱ Γραικορωμαῖοι μετέβαλαν τὸ ἐπίθετον εἰς οὐσιαστικὸν, σημαῖνον ἁπλῶς πᾶσαν ὁδὸν (rue, chemin, voie), ὡς καὶ τὴν σήμερον εἰς ἡμᾶς.

ΣΤΙΧ. 331, ΤΑΡΘΟΥΝΙΑ. Μετάθεσις βάρβαρος ςοιχείων μὲ τὴν ἔκθλιψιν Τὰ ἀρθούνια, Τὰρθούνια ἀντὶ τοῦ Τὰ ῥουθούνια· διότι εὑρίσκεται (Δουκαγγ. σελ. 886) καὶ Ἀρθοῦνι. Τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ Ῥωθώνιον, ὑποκοριςικὸν τοῦ ἀρσενικοῦ Ῥώθων. « Ῥώθωνες, » μυκτῆρες » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἀπὸ τὸ Ῥώθων, Ῥουθούνιον, ὡς ἀπὸ τὸ Κώδων, Κουδούνιον. Μεταξὺ τῶν ὑβριςικῶν καταρῶν εἶναι καὶ τὸ Ἀπὸ τὰ Ῥουθούνια ἤ, Ἀπὸ τὴν μύτιν σου νὰ ἐκβῇ ὅ,τι ἔφαγες! Παρόμοια καταρᾶται τοὺς Ἰσραηλίτας ὁ Θεὸς (Ἀριθμ. ια' 20), ὅτε βαρυμένοι ἀπὸ τὸ Μάννα, ἐζήτουν μὲ πολὺν θόρυβον κρέατα· « Φάγεσθε κρέα.... ἕως ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν μυκτή» ρων ὑμῶν, καὶ ἔςαι ὑμῖν εἰς χολέραν. »

ΣΤΙΧ. 333, ΜΑΚΕΛΛΕΙΟΝ. Σημαίνει τὸ Κρεωπώλιον, ὡς καὶ τὴν σήμερον, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν *Macellum*· περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Πλου-

ταρχος (Ῥωμαϊκ. κεφαλ. καταγραφ. § 54) δισάζει, ἂν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ἔλαβαν ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν, Μαγειρεῖον, ἢ ἀπὸ λησὴν τινα, ὀνομαζόμενον Μάκελλον (Macellus), τὸν ὁποῖον καταδικάσαντες εἰς θάνατον, ἔκτισαν ἀπὸ τὰ χρήματά του δημόσιον Κρεωπώλιον. Ὁ Σαλμάσιος δέχεται πιθανῶς τὸ πρῶτον· τὸ Μάγειρος κατὰ τῶν Αἰολέων τὴν διάλεκτον ἐλέγετο Μάγερρος, ὅθεν οἱ Ῥωμαῖοι ἐσχημάτισαν τὸ Macellum. Τὸ ἁπλούστερον, Μάκελλον (boucherie) ἐμεταχειρίσθη ὁ Ἀπόστολος (Α' Κορινθ. ι, 25), λέγων, « Πᾶν τὸ ἐν Μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. » Ὁ χριστιανισμὸς τῶν Ἀποστόλων δὲν ὡμοίαζε τὸν χριστιανισμὸν τῶν Καπουκίνων.

ΣΤΙΧ. 334, ΕΚΕΪΒΡΑ. Βάρβαρος γραφὴ ἀντὶ τοῦ, Ἐκεῖ ηὗρα, ἢ κἂν Ἐκηῦρα Ἑλληνιστὶ, Ἐκεῖ εὗρον. Σημείωσε καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ Καὶ συνδέσμου, Ἐκηῦρα καὶ ψήνασιν, ἀντὶ τοῦ, Ἐκεῖ εὗρον ἕψοντας. Ὁ Καὶ σύνδεσμος σημαίνει πολλάκις καὶ τὸ Ὥστε, ὡς εἰς ταύτην τὴν φράσιν Ἀφῆκες τὰ μῆλα κ' ἐσάπησαν, ἀντὶ τοῦ, Ὥστε νὰ σαπήσωσι. Καὶ τὸ Ἵνα, οἷον Ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἔδειραν, ἤγουν Ἵνα δείρωσιν αὐτόν. Περὶ τοῦ τελευταίου ὅμως τούτου, ἴδε τὰ ἀλλοῦ (Πλουτάρχ. Βίων Μέρ. 5, σελ. 427) σημειωθέντα.

ΣΟΥΓΛΙΤΑΡΕΑΝ. Ἀντὶ τοῦ Σουβλιταρέαν, ἀπὸ τὸ Σοῦβλα. Ἀνωτέρω (σελ. 169) εἶπε Σουβλέαν. (Ἴδε καὶ σελ. 118).

ΣΤΙΧ. 336, ΧΟΡΔΟΚΟΙΛΙΣΤΡΑ. Πωλήτρια χορδοκοίλων. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 106, 107).

ΣΤΙΧ. 337, ΜΟΥΤΛΟΓΑΤΟΝΟΣΚΟΥΦΕ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 966) τὸ γράφει Μουτλογαζονόσκουφε. Ἡ σύνθεσις εἶναι Μοῦτλος, Γατόνο ἢ Γαζόνο καὶ Σκοῦφος, ἢ Σκούφια. Καὶ ἡ μὲν Σκούφια τί σημαίνει δὲν εἶναι ὅστις δὲν τὸ ἐξεύρει (ἴδ. Πλουτάρχ. Μέρ. Α, σελ. 411)· τὰ δὲ λοιπὰ οὔτ' ὁ Δουκάγγιος ἐξήγησεν, οὔτ' ἐγὼ νὰ ἐξηγήσω δύναμαι. Τὸ μέσον ὄνομα τῆς συνθέσεως ἴσως εἶναι Γατάνο ἀπὸ τὸ Γατάνιον ἢ Γαϊτάνιον (ἀνωτέρ. σελ. 107), ταινίαν, δηλαδὴ ὁποίας συνειθίζουν αἱ γυναῖκες νὰ προσδένωσιν εἰς τὰς Σκουφίας. Ἀπὸ τὸ Μοῦτλος καὶ ῥῆμα Μουτλόνω, τοῦ ὁποίου τὴν μετοχὴν Μουτλωμένος ἀνέγνωσεν ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 137) εἰς τὸ ἄλλο τοῦ Πτωχοπροδρόμου ποίημα τὸ Κατὰ Ἡγουμένων (στίχ. 69) οὕτως·

Καὶ μουτλωμένας δὲ φορεῖ αὐτὸς τὰς φτερνιςήρας·

ὅπου ὅμως ἀπὸ τὰ δύο μου ἀντίγραφα τὸ ἓν ἔχει,

Βουτουλομένας τοῖς ποσὶν φέρων τὰς φτερνιςήρας,

τὸ δὲ ἄλλο·

Καὶ μουτλουμένας δὲ φορεῖ αὐτὰς τὰς πτερνιςήρας.

Ἀλλ' ἐκεῖ τὸ νόημα μᾶς ὁδηγεῖ νὰ ἀναγνώσωμεν πιθανῶς, Βουκουλωμένας, ἢ κατὰ συγκοπὴν, Βουκλωμένας (Bouclés), ἀπὸ τὸ Buccula (Γαλλ. Boucle), τὸ ὁποῖον εἰς τὸν παρακμάζοντα Λατινισμὸν ἐσήμαινε τὸ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτέρους λεγόμενον Fibula, ὅθεν ἡ χυδαία γλῶσσα ἔπλασεν εἰς ἡμᾶς τὸ Φίβλα καὶ Φιούμπα (Ἰδ. τὰς εἰς τὸν Πλούταρχον Μέρ. Δ, σελ. 428 σημειώσ.). Ἐνδεχόμενον λοιπὸν καὶ εἰς τὸ κείμενόν μας ἀντὶ τοῦ Μουτλογατονόσκουφε ἦτο γραμμένον, Βουκλογατανόσκουφε, ἤγουν ἔχουσα τὴν σκούφιαν περικυκλωμένην μὲ γατάνια, ἢ ταινίας συνδεμένας μὲ βούκλας.

ΣΤΊΧ. 338, ΔΑΜΊΝ. Ὀλίγον τι. Ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 179—180).

ΜΑΣΤΆΡΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Μαςάριον ὑποκοριςικοῦ τοῦ Μαςός (τοῦ κοινῶς Βυζίου). Οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμαζαν, Μαςάρια τοὺς ἀδένας (glandes) τῶν ζώων, τὰς σήμερον λεγομένας Γαργαλίδας, διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς φύσεως μὲ τοὺς μαςοὺς, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ εἶναι ἐκ τοῦ γένους τῶν ἀδένων. Ἀπὸ τὰ ὑπὸ τὸν λαιμὸν τῶν μοσχαρίων μαςάρια κατασκευάζεται τὸ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζόμενον Ris de veau φαγητόν. Ἴδε τὰς εἰς τοὺς Βίους τοῦ Πλουτάρχου (τομ. Δ', σελ. 455) σημειώσεις.

ΣΤΊΧ. 339, ... ἘΞΑΥΤΗΝ ΤῊΝ ΒΑΣΤΑΖΕΙΣ.] Ἑλληνικῶς ἤθελ' εἶσθαι, Ἐκ ταύτης, ἧς φέρεις, καὶ συντομώτερον Ἐξ ἧς φέρεις.

ΣΤΊΧ. 340, Ὅλος ὁ ςίχος οὗτος ἐλησμονήθη ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1438), μ' ὅλον ὅτι ἔγραψεν ἀκολούθως τοὺς πρὸ αὐτοῦ δύο καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ἄλλους δύο.

ΤΡΑΓΑΝΌΔΕΧΤΟΝ. Πιθανὸν ὅτι ἔγραψεν, ἢ κἂν ἐνόησεν ὁ ποιητὴς

μας, Τραγανόδηκτον, ἤγουν τραγανὴν εἰς τὸ δάγκαμα, σκληρὰν, ὁποῖα εἶναι τὰ χονδρώδη μέρη τοῦ σώματος, τὰ λεγόμενα ἐπιθετικῶς καὶ ὀξυτόνως Τραγανὰ (croquants) τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι μέση μεταξὺ σαρκὸς καὶ ὀςέων. Τοιαῦτα εἶναι τὰ αὐτία, τὰ ῥωθώνια, καὶ ἄλλα. Τὰ Δεξικά μας σημειώνουν καὶ οὐσιαςικὸν, μὲ ἀνάβασιν τοῦ τόνου, τὸ Τράγανα, καὶ Τρώγανα, σημαίνοντα τοὺς Χόνδρους (cartilages). Καὶ τὰ δύο παράγονται ἀπὸ τὸ Τρώγειν, Τραγεῖν, ῥῆμα· καὶ ἐπειδὴ τὸ Τρώγω, ἐλέγετο διὰ τὰ ἀνέψητα καὶ σκληρὰ (εἰς διάκρισιν τοῦ Ἐσθίω), ὠνομάσθησαν οἱ χόνδροι Τράγανα, ὡς ἔλεγαν καὶ Τρωγάλια καὶ Τραγήματα ὅσους καρποὺς ἔτρωγαν ξηροὺς, οἷον ἀμύγδαλα, καρύδια καὶ τὰ παρόμοια.

ΣΤΊΧ. 341, ΠΑΧΥΝΟΜΈΝΗΝ. Ἐπρόκρινα τὴν γραφὴν τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1438) ἀντὶ τῆς ὁποίας τἀντίγραφόν μου ἔχει, Παχενευμένην, οἰκειοτέρας ἴσως εἰς τὸ παχὺ σκότος τοῦ τότε χρόνου.

ΣΤΊΧ. 342, ΣΤΑΦΙΔΌΧΝΟΤΟΝ. Ἡ κοιλία τῶν ζώων ὁμοιάζει τὰς ςαφίδας διὰ τὰς ῥυτίδας καὶ τὰ ζαρώματα (ἀνωτέρ. σελ. 213)· ἀλλὰ δὲν ἔχει σταφίδων ὀσμήν. Ἴσως λοιπὸν ἔγραψεν ὁ θαυμαστός μας ποιητὴς, Σταφιδόχρωτον ἤγουν ὁμοίαν τῆς σταφίδος κατὰ τὸ χρῶμα. Ὁ Χνότος ἀρσενικῶς, καὶ τὰ Χνότα πληθυντικῶς καὶ οὐδετέρως (κατὰ τὸ Ὁ δεσμὸς καὶ Τὰ δεσμὰ, Ὁ λύχνος καὶ Τὰ λύχνα), εἶναι λέξεις τῆς κοινῆς γλώσσης σημαίνουσαι ἐκεῖνο ἐξαιρέτως τῆς δυσωδίας τὸ εἶδος τῆς γεννωμένης ἀπὸ παλαίωσιν ἢ σῆψιν, ὡς εἶναι ἡ δυσωδία τῶν θνησιμαίων. Τὴν παραγωγὴν ἢ ἐτυμολογίαν δὲν ἔχω πῶς νὰ ἐξηγήσω. Ἴσως τὰ πρῶτα ςοιχεῖα (χν) ἐσφετερίσθησαν τὸν τόπον τῶν θν, τὰ ὁποῖα ἐσήμαιναν βαρβάρως τὸ Θνησιμαῖον. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, τὸ ἀντίςοιχον (τοῦ θν) τν ἐμεταμορφώθη εἰς τὸ χν, οἷον Παχνίον ἀπὸ τὸ Φατνίον, ὑποκοριςικὸν τῆς Φάτνης. Ἡ τροπὴ τοῦ η εἰς τὸ ο ἔχει παράδειγμα τὸ Κάθομαι ἀντὶ τοῦ Κάθημαι. Ἀπὸ τὸ Χνότος παράγεται καὶ ῥῆμα ἀμετάβατον Χνοτῶ καὶ Χνοτίζω, τὸ ὁποῖον ἐμπορεῖ νὰ σημάνῃ κἄποτε καὶ τὸ Γαλλικὸν sentir la venaison.

ἈΚΡΟΣΑΧΝΙΣΜΈΝΗΝ. Ἄπαχον, ψαχνήν. Τὸ Ψαχνὸς τῆς γλώσσης μας πιθανὸν ὅτι εἶναι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Σαχνός. « Σαχνὸν, » ἀσθενὲς, χαῦνον, » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ἐπειδὴ καὶ Ἀδύνατον (ἤγουν ἀσθενὲς) κρέας λέγομεν τὸ μὴ παχύ. Λέγεται καὶ Σαχλὸς,

εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν ἀπὸ τὸν αὐτὸν Πτωχοπρόδρομον (Ποιημ. Β. ςίχ. 225).

Ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 168) φέρει παράδειγμα ἀπὸ Λεξικὸν ἀνέκδοτον, « Ἰχθύας τοὺς εὐσάρκους, τοὺς οὔτε πίους, οὔτε » ΣΑΧΡΟΥΣ· » ὅπου ἡ τελευταία λέξις πρέπει νὰ μεταβαλθῇ εἰς τὸ ΣΑΧΛΟΥΣ, ἢ ΣΑΧΝΟΥΣ.

ΣΤΙΧ. 344, ΣΥΣΚΕΥΗΝ. Τὴν ἐπιβουλήν. « Συσκευὴ, ἐπιβουλὴ » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΙΧ. 346, ΕΚΤΕΘΕΙΣΗΣ. Βαρβάρως, ἀντὶ τοῦ Ἐκθείσης, ἢ κἂν Ἐκτιθείσης.

ΣΤΙΧ. 347, ΛΕΓΩΝ. Βαρβάρως, ἀντὶ τοῦ λέγουσα.

ΣΤΙΧ. 348, ΝΟΤΑΡΕ. Νοτάρος, ὡς ἀκόμη σήμερον τὸν ὀνομάζουν οἱ Χῖοι, κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Νοτάριος (notaire). « Νοτά- » ριος, ὁ Γραφεὺς » Γλ. Λέγει καὶ ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 607) « Νο- » τάριος, Ῥωμαϊκὴ ἡ λέξις. Νότα γὰρ τὰ γράμματα, Ῥωμαϊςί. » Καὶ χάρις κἂν διὰ τοῦτο εἰς αὐτὸν, ὅτι δὲν μᾶς ἐτυμολόγησε τὸν Νοτάριον Ἑλληνιςὶ, τὸν Τηροῦντα τὰ νοήματα, ὡς τὸ ἐξήγησεν ἄλλος. Notarius εἰς τοὺς Ῥωμαίους, παράγωγον τοῦ Nota (σημεῖον), ἐσήμαινε τὸν Σημειογράφον, ὡς τὸν ὀνομάζει ὁ Πλούταρχος (Κατ. νεώτερ. § 23), ἤγουν τὸν γράφοντα τὰ ὀνόματα, ὄχι διὰ λέξεων ὁλοκλήρων, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων, ἢ ἁπλῶν, ἢ διαφόρως συμπλεγμένων (Sténographe) τὰ ὁποῖα ὠνόμαζαν σημεῖα, ἔτι δὲ καὶ Σίγλας, ἀπὸ τὸ Singulas, διότι ἓν μόνον γράμμα ἐσήμαινε πολλάκις λέξιν πολυγράμματον. Παραδείγματος χάριν, τὰ τέσσερα ταῦτα γράμματα, S. P. Q. R, ἐσήμαιναν, Senatus populusque Romanus, ἤγουν Ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος Ῥωμαίων. Ὅθεν ὠνομάζετο καὶ τὸ οὕτως σημειωμένον βιβλίον ἢ γράμμα, Κατάσιγλον, καὶ ὄχι Κατασιγίλον, ὡς γράφεται εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1365). Ἐσήμαινεν ἀκόμη ὁ Νοτάριος καὶ τὸν δημόσιον Γραμματέα, τὸν γράφοντα τῶν πολιτῶν τὰς διαθήκας, ὁμολογίας, πωλήσεις, ἀγορὰς, καὶ ἁπλῶς παντὸς εἴδους συμβόλαια· καὶ εἰς ταύτην μόνην τὴν σημασίαν εἶναι σήμερον εἰς ἡμᾶς, καθὼς καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη, ὁ Νοτάριος (Γαλλ. Notaire). Τρίτον ἐκατήντησε νὰ σημαίνῃ ἁπλῶς ὁποιονδήποτε Γραμματέα, ὡς τὸ νοεῖ ἐδῶ ὁ Πτωχοπρόδρομος.

ΣΤΙΧ. 349, ΔΙΠΛΟΚΑΛΑΜΑΡΑΤΕ. Εἶναι ὁ αὐτὸς καὶ ὁ ἀνωτέρω

(σελ. 199) ὀνομασθεὶς, Τετρακαλαμαράτος· μόνος ὁ ἀριθμὸς τῶν καλαμαρίων ὠλιγόστευσε.

ΣΤΙΧ. 350, ΜΑΝΔΙΛΙΝ. Ἂν ἦναι τῆς αὐτῆς παραγωγῆς μὲ τὸν Μανδύαν (manteau), Περσικὴν λέξιν (σημαίνουσαν σήμερον Ἀρχιερατικὴν στολὴν), πρέπει νὰ γράφεται Μανδύλιον. Εἰ δὲ παράγεται ἀπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν γλῶσσαν, ἡ γραφή του εἶναι Μαντήλιον ἢ Μαντίλιον, διότι καὶ εἰς ἐκείνους διπλογραφεῖται Mantile καὶ Mantele. « Μανδύας (λέγει ὁ Ἡσύχιος), εἶδος ἱματίου Περσῶν, » πολεμικὸν, ἢ Μαντύας » καὶ « Χειρόμακτρον, ἢ Χειρόμαστρον, » μανδίλιον. » Εἰς ἡμᾶς σήμερον τὸ Μαντίλιον σημαίνει πλέον τὸ ῥινόμακτρον (mouchoir) παρὰ τὸ χειρόμακτρον (serviette, ἢ essuie-mains). Ὁ ποιητὴς ἐδῶ νοεῖ ὅ,τι ἡμεῖς λέγομεν συνθέτως Τραπεζομάντιλον (nappe).

ΣΤΙΧ. 351, ΣΚΟΥΤΕΛΙΤΖΙΝ. Βάρβαρον ὑποκοριστικὸν τοῦ Σκουτελλίου, ἢ τῆς Σκουτέλλας (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 59-60).

ΣΤΙΧ. 352, ΒΟΥΚΑΝ. Τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω (σελ. 187) εἶπε Βουκίαν.

ΣΤΙΧ. 353, ΕΣΚΥΨΑ. Ἀόριστος τοῦ Σκύπτω (se baisser, s'incliner) ἀντὶ τοῦ Κύπτω, ὡς λέγομεν καὶ Σκόνιν (poussière), τὴν Κόνιν, καὶ Σκορδαλὸν (alouette), τὸν Κορυδαλὸν, καὶ Σκουρδούλαν (peste) ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κορδύλη (tumeur), μὲ πρόσθεσιν τοῦ σ, συνήθη καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, καθὼς ἄλλοῦ (Ἡλιοδώρ. Αἰθιοπικ. Β', σελ. 184) πλατύτερον ἐσημειώθη.

ΣΤΙΧ. 354, ΣΥΣΚΑΤΟΝ. Τὴν ἄπλυτον, καὶ ἀκόμη μὲ τὰ κόπρια γεμισμένην, ὡς ἐκβαίνει ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ζώου, καὶ ὡς τὴν ὀνομάζει εἰς τὸν ἀκόλουθον στίχον, Κοπροπαραγέμιστον (farcie de merde).

ΣΤΙΧ. 355, ΚΟΠΡΟΠΑΡΑΓΕΜΙΣΤΟΝ. Παραγεμιστὴν ἀπὸ κόπρια ἀντὶ τοῦ συνήθους γεμίσματος τῶν ἡδυσμάτων. Τοῦτο σημαίνει κυρίως τὸ Ὠνθυλευμένη τῶν παλαιῶν, ἀπὸ τὸ Ὄνθος, ἐξηγούμενον κατὰ τὸν Ἡσύχιον « Ὄνθος, βόλβιτον, κόπρος βοῶν. » Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐμεταχειρίζοντο τὴν λέξιν κατὰ κωμικὴν κατάχρησιν, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐναντίου, ἤγουν καὶ διὰ τὰ παραγεμιστὰ μὲ ἡδύσματα, ὡς εἶναι αἱ σηπίαι, τὰ καλαμάρια, τὰ κολοκύνθια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 54-55). Ὅθεν εὑρίσκεις εἰς αὐτοὺς, Γαστρίον ὠνθυλευμένον, τὸ ὁποῖον κατὰ μὲν τὴν λέξιν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ἡ Κοπροπαραγέ-

μιςος κοιλία τοῦ ποιητοῦ μας, κατὰ δὲ τὴν γεῦσιν πολλὰ διάφορον. Ἰδὲ Πλούταρχ. Μέρ. Γ, σελ. 410.

ΣΤΊΧ. 356, ΚΡΟΫ́. Βάρβαρος ἀποκοπὴ, κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν, ἀντὶ τοῦ Κρούει. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ Ἀκοῦ, Θὲ, Κλαῖ, Λὲ, ἀντὶ τοῦ, Ἀκούει, Θέλει, Κλαίει, Λέγει. κ. τ. λ. σημειωθέντα ἀνωτέρω (σελ. 134). Οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ ἐξεναντίας ἐμεταχειρίζοντο τὴν ποιητικὴν ἄδειαν, ἢ μᾶλλον κατάχρησιν ταύτην, εἰς τὰ ὀνόματα πλέον παρὰ εἰς τὰ ῥήματα (Ἰδ. Στράβ. Γεωγραφ. Βιβλ. ή, σελ. 364). Παράδειγμα ῥημάτων εἶναι τὸ ἀνωτέρω (σελ. 134) σημειωθὲν Λοῦται, ἀντὶ τοῦ Λούεται· τοιοῦτον ἀκόμη, καὶ τὸ Ἄνοις, ἀντὶ τοῦ Ἀνύοις, καὶ Ἄνοντος, ἀντὶ τοῦ Ἀνύοντος.

ΣΤΊΧ. 358, ἘΝΤΕΡΟΧΟΡΔΟΠΛΎΤΑ. Ἐντεροχορδοπλύτην ὀνομάζει τὸν πλύνοντα καὶ καθαρίζοντα τὰ ἔντερα καὶ τὰς κοιλίας τῶν ζώων· Cure-tripaille ἤθελέ τις τὸ ἑρμηνεύσειν Γαλλιςὶ, ἂν ἐσυγχώρει τοιαύτην λέξιν ἡ γλῶσσά των. Τὸ ἐπιτήδευμα εἶν' ἀπὸ τὰ διακονικὰ καὶ πλέον καταφρονητὰ ὑπουργήματα, ὡς τὸ ἐνόμιζαν καὶ οἱ παλαιοί. Εἰς τὸν Ἀριστοφάνην (Πλούτ. 1168) ὁ Καρίων πέμπει τὸν Ἑρμῆν νὰ πλύνῃ κοιλίας·

—————————— Καὶ πλῦνέ γε
Αὐτὸς προσελθὼν πρὸς τὸ φρέαρ τὰς κοιλίας,
Ἵν' εὐθέως διακονικὸς εἶναι δοκῇς,

ὡς λέγομεν ἀκόμη καὶ σήμερον, ἀποπέμποντες τινὰ μὲ ὀργήν· Δὲν ὑπάγεις νὰ ξύῃς κοιλίας;

ΣΤΊΧ. 359, ΑΫ́ΤΟΫΝΟΝ. Ἀντὶ τοῦ Αὐτό. Ἔλεγαν Αὐτῆνος, καὶ βαρβαρώτερον Αὐτοῦνος, κατὰ τὸ παλαιὸν Δωρικὸν Τῆνος (Ἰδ. Πλουτάρχ. Μέρ. Α, σελ. 391).

ΣΤΊΧ. 360, ΤΥΜΠΑΝΌΚΡΟΥΣΤΟΝ. Ἤγουν τὴν ὁποίαν ἐμπορεῖ τις νὰ κρούῃ ὡς τύμπανον.

ΣΤΊΧ. 361, ΚΆΠΑ. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cappa, ἢ μᾶλλον, ἀπὸ δὲν ἐξεύρω πόθεν, ἐπειδὴ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας σώζεται τὄνομα τῆς Κάππας, σημαῖνον διάφορα εἴδη καλυμμάτων τοῦ σώματος, καὶ ὄχι μόνον τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους Κάππαν, ὑφασμένην ἀπὸ μαλλίον, καὶ πολλάκις ἔχουσαν εἰς τὸ ἄνω μέρος προσκόλλημα, εἰς σκέπην τῆς κεφαλῆς, τὸ ὀνομαζόμενον Κουκοῦλλαν (Γαλλ. Capuchon). Εἰς τὸν Ἡσύχιον εὑρίσκομεν, « Καππάτια, γυναικεῖα ἱμάτια, » καὶ, « Κα-

» πάνη, τριχίνη κυνῆ. » Τὸ πρῶτον πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸ συνειθισμένον εἰς τόπους τινὰς τῆς Εὐρώπης γυναικεῖον σκέπαστρον τῆς κεφαλῆς, τὸ ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς ὀνομαζόμενον Zendado· τὸ δεύτερον, ἐπειδὴ σημαίνει σκέπην καὶ αὐτὴν τῆς κεφαλῆς (κυνῆν casque), ἀναλογεῖ μὲ τὴν κουκούλλαν, καὶ προσέτι μὲ τὸ λεγόμενον Καπάσιον (Chapeau). Τέλος, αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν Σκέπη, καὶ Σκέπας ἂν ἀφαιρέσῃς τὸ σ (ἀφαιρούμενον ἢ προστιθέμενον ἀδιαφόρως καὶ εἰς ἄλλας λέξεις, ὡς εἶναι τὸ Κάπετος καὶ Σκάπετος, τὸ Κεδάζω καὶ Σκεδάζω, τὸ Κύτος καὶ Σκύτος, τὸ Κύπτω τῶν παλαιῶν, καὶ τὸ σημερινὸν Σκύπτω), γίνεται συγγενὲς καὶ συνώνυμον τῆς Κάπας. Ἴδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 219) καὶ τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον (σελ. 184) σημειώσεις.

ΠΑΛΙΟΧΑΡΒΑΛΩΜΕΝΗ. Παλαιὰ καὶ σχισμένη· ἀπὸ τὸ Χάρβαλον, τοῦ ὁποίου γνωστὴ εἶναι ἡ σημασία, ὄχι ὅμως καὶ ἡ γένεσις. Χάρβαλον ἢ Χαρβαλωμένον φόρεμα, εἶναι φράσις συνώνυμος τῆς ἀρχαίας φράσεως Διεῤῥωγὸς ἢ Ῥακῶδες ἱμάτιον, ἤγουν κατασχισμένον καὶ κατατρυπημένον ἀπὸ τὴν παλαιότητα. Ἐὰν τὸ χ ἐπροστέθη ὡς δίγαμμα, κατὰ διάλεκτον, ἢ κατὰ βαρβαρισμὸν, ἐνδεχόμενον τὸ Ἄρβαλον ἢ Ἀρβαλὸν νὰ ἔχῃ τινὰ συγγένειαν μὲ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Ἀρβὸν, διεστὸς, ἀραιὸν, ἐλαφρὸν » ὁποῖα τῷόντι εἶναι τὰ παλαιὰ φορέματα, ἐπειδὴ, πρὶν σχισθῶσιν, ἀραιοῦνται καὶ λεπτύνονται. Ἀπὸ τὸ, Ἀρβὸς, ἐσχηματίσθη τὸ, Ἀρβαλὸς, ὡς ἀπὸ τὸ, Ὁμὸς, τὸ, Ὁμαλός. Σημείωσε προσέτι, ὅτι τὸ Χάρβαλον, ἢ Ἄρβαλον, ἢ Ἀρβαλὸν τοῦτο, παραφαίνει καὶ κάποιαν συγγένειαν σημασίας, μὲ τὸ Ἀρβελίζω (hacher) τὸ εἰς μικρὰ κατακόπτω· ὅθεν καὶ τὸ Ἀρβελιστὸν κρέας, τὸ λεπτοκατακομμένον. Ἀλλ' ὅμως εἶναι χρεία ἀκριβεστέρας σκέψεως.

ΣΤΊΧ. 362, ΒΛΆΧΑ. Γυνὴ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, ἢ καὶ Βλάχισσα λεγομένη. Πιθανὸν ὅτι ἐκεῖθεν ἐστέλλοντο αἱ κάπαι εἰς τὸ Βυζάντιον.

ΝΑ ΣΕ ΦΆΝΗ. Ἀντὶ τοῦ, Νὰ σὲ ὑφάνῃ, ἢ Νὰ σ' ὑφάνῃ. Φαίνω λέγουν ἀκόμη σήμερον πολλοὶ, ἀντὶ τοῦ Ὑφαίνω, κατὰ ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ υ ὡς καὶ Βρίζω ἀντὶ τοῦ Ὑβρίζω καὶ Γιερὸς ἀντὶ τοῦ Ὑγιερὸς, ἢ Ὑγιηρός· καὶ μάλιστα, ὡς τὰ σύνθετα μὲ τὴν Ὑπὸ πρόθεσιν, οἷον, Ποκάμισον, Πολῆνι, Ποστατικὸν, ἀντὶ τοῦ Ὑποκάμισον, Ὑπολήνιον, Ὑποστατικόν.

ΣΤΊΧ. 364, ἘΣΈΝ. Τὸ Ἐσὲν καὶ Ἐσένα ἔχουν παράδειγμα τὸ

Ἐγὼν καὶ Ἐγώνη τῶν παλαιῶν. Μὲ τὸ Ἐσὲ ἀναπληρόνει ἡ κοινή μας γλῶσσα τὴν ἔλλειψιν τῆς παλαιᾶς ἀντωνυμίας· τῆς ὁποίας ἐλάττωμα εἶναι νὰ μὴν ἔχῃ καὶ διὰ τὴν ἐγκλινομένην καὶ διὰ τὴν ὀρθοτονουμένην πλὴν μόνον τὸ Σὲ, ὁπότε ἔχει Ἐμὲ καὶ Μὲ, Ἐμοῦ καὶ Μοῦ, Ἐμοὶ καὶ Μοί.

ΠΑΠΛΩΜΑΝ. Ἀντὶ τοῦ, Ἐπάπλωμα· τοῦτο δὲ, ἀντὶ τοῦ Ἐφάπλωμα. Ὅ,τι ἐσημείωσα μικρὸν ἀνωτέρω περὶ τῆς Ὑπὸ προθέσεως, συνέβη καὶ εἰς τὴν Ἐπί· ἀφαιρεῖται καὶ ταύτης τὸ ἀρχικὸν ςοιχεῖον εἰς πολλὰς λέξεις, οἷον Πιδέξιος, Πιτήδειος, ἀντὶ τοῦ Ἐπιτήδειος, Ἐπιδέξιος. Τὴν αὐτὴν ἀφαίρεσιν ἴδαμεν ἀνωτέρω (σελ. 114 καὶ 150) ὅτι ἔπαθαν καὶ ἄλλαι προθέσεις, καὶ ὀνόματα ἄλλα ἀπρόθετα.

ἈΠΑΝΩΦΌΡΙΝ. Ἀντὶ τοῦ, Ἐπανωφόριον.

ΣΤΊΧ. 365, ἘΣΈΝΑΝ. Τὸ τελευταῖον ν̄ εἶναι τοῦ Πτωχοπροδρόμου βάρβαρον πλουσιοδώρημα.

ἘΠΙΡΑΛΤΆΡΙΝ. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ ἐδῶ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 53) σημειωθεῖσαν Καμισόλαν. Συγγενεύει μὲ τὸ Ἐπίβλημα τῶν παλαιῶν· δὲν ἔχει ὅμως τὴν αὐτὴν σημασίαν.

ΣΤΊΧ. 367, ΧΩΡΕΪ. Καλὴ φράσις (Ὅλους χωρεῖ ἡ ἐκκλησία, καὶ μὲν οὐδὲν ἐχώρει), καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη συνειθισμένη. Οὕτω λέγομεν, Δὲν τὸν χωρεῖ ὁ οἶκος, καὶ ἔτι ἐμφατικώτερον, Δὲν τὸν χωροῦν τὰ φορέματά του, ἐπειδὴ παραςένει ζωηρῶς τὴν ἀπὸ σφοδρὸν πάθος προξενουμένην ἀνησυχίαν, μὲ εἰκόνα ἀνθρώπου, ὅςις διὰ τὸ ςενὸν τῶν ἐνδυμάτων, κινεῖ ὅλα του τὰ μέλη.

ΚΑῚ ΜΈΝ. Ἴσως ἦτον ὀρθότερα γραμμένον, Κ' ἘΜΈΝ, ἤγουν Καὶ ἐμέ.

ΣΤΊΧ. 368, Καὶ ἀπὸ τὸ σεῖσμαν τὸ πολὺν καὶ τὸ πολὺν τὸ διῶμαν.] Σημείωσε τὴν εἰς ἕνα ςίχον τετράκις βάρβαρον προσθήκην τοῦ ν̄, ἀκόμη καὶ τὸν πλεονασμὸν τοῦ τελευταίου ἄρθρου.

ΔΙΏΜΑΝ. Ἀπὸ τὸ Ἰδίωμα, τὸ ὁποῖον ἐδῶ σημαίνει Βαρύτητα, σεμνότητα, σοβαρότητα. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ μεταχειρίζεται ὁ Ἐρωτόκριτος (σελ. 92),

Πεζοὶ μὲ ζάλα μετρητὰ, καὶ διῶμαν ἐπορπατοῦσαν.

Καὶ ὁ ἔχων τοιοῦτον ἰδίωμα, ἢ Διῶμα, λέγεται Διωματάρης ἢ Διωματάριος, ὡς ὁ αὐτὸς πάλιν Ἐρωτόκριτος·

Στῆς κεφαλῆς τὴν ζωγραφίαν τούνου τοῦ διωματάρη.

Ἕνας μόνος τόπος εἰς τοὺς παλαιοὺς εὑρίσκεται, ὅπου τὸ Ἰδίωμα δέχεται τοιαύτην ἢ παρομοίαν ἔννοιαν, ὡς τὸ ἐσημείωσα εἰς τὸν Ἀθήναιον (Ἴδε τὴν ἀπὸ τὸν Schweighaeuser νέαν ἔκδοσιν τοῦ Ἀθηναίου, τομ. V τῶν σημ. σελ. 482).

Σημείωσε καὶ τοῦ Ἐρωτοκρίτου τὸ Ζάλα ἀντὶ τοῦ Σάλα (ὡς προφέρομεν καὶ Ζόχον, τὸν Σόγχον, καὶ Ζοφὸν, τὸ Σομφὸν), ἤγουν Σαλεύματα, κινήματα. Μὲ διπλῆν γραφὴν φέρεται καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον· « Σαλάξαι... κινῆσαι » ὅθεν καὶ τὸ προσημειωθὲν (σελ. 92) Σεσαλαγμένον, καὶ « ΖΑΛΑΥ̓ΔΑ, ΚΙΝΟΥ̃ » τὸ ὁποῖον πιθανὸν ὅτι ἐγράφετο, ΖΑΛΕΥ̃, ΔΙΑΚΙΝΟΥ̃.

Τὸ Τούνου εἶναι Αὐτοῦ, ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 220) Αὐτοῦνον ἦτον Αὐτό· ἀπὸ τὸ Αὐτῆνος, λείψανον ἴσως τῆς δωρικῆς διαλέκτου.

ΣΤΊΧ. 369, ΕΠΕΡΝΩ, ΠΑΓΩ. Λέγεται καὶ σήμερον, τὸ πλέον ὅμως μὲ τὸν σύνδεσμον, Πέρνω καὶ Πάγω. Τὸ ἀσύνδετον εἶναι ποιητικώτερον, κατὰ τὸ συχνὰ εὑρισκόμενον εἰς τὸν Ὅμηρον (Ἰλιάδ. β΄, 8) « Βάσκ' ἴθι· » μὲ ταύτην ὅμως τὴν διαφορὰν, ὅτι τούτου καὶ τὰ δύο ῥήματα σημαίνουν τὸ αὐτό. Λέγομεν ἀκόμη ἀσυνδέτως, Ἄμε ἰδὲ, Ἄμε κάμε. Τὸ Πάγω ἀναμφιβόλως εἶναι ἀπὸ τὸ Ὑπάγω, μὲ τὴν συνήθη ἀφαίρεσιν (σελ. 221) τοῦ ἀρχικοῦ. Τὸ Πέρνω ὅμως, ἢ Ἐπέρνω, ἤθελε δυςάσειν τις, ἂν ἦναι (εἰς ταύτην λέγω τὴν φράσιν) ἀπὸ τὸ Ἐπαίρω, εἰς τὴν συνήθη (σελ. 115) σημασίαν τοῦ λαμβάνω μὲ ἔλλειψιν τοῦ, ὁδὸν ἢ δρόμον, ὡς λέγομεν, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 181) « Ἄλλην ὁδὸν ἐπῆρα » ἢ ἦναι φθορὰ τοῦ Περνῶ, ἤγουν διαβαίνω.

ΥΠΑΓΕΝΩ. Τὸ Πάγω (ὑπάγω) ἔγινεν εἰς τὸν αὐτὸν ςίχον, Ὑπαγένω, ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 145) σημειωθὲν Ἰωνικὸν Ἀγινέω.

ΣΤΊΧ. 370, ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΧΑΛΑΣΜΕΝΟΝ. Τὸ νεωςὶ χαλασμένον, τὸ δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀποῦ ἐχάλασε.

ΣΤΊΧ. 371, ΠΕΦΤΩ. Τὸ Πέφτω (Πίπτω) δὲν σημαίνει ἐδῶ το Γαλλικὸν tomber, ἀλλ' ἐλλειπτικῶς τὸ, Πίπτω εἰς κλίνην, ὡς καὶ τῶν Γάλλων τὸ se coucher. Ἴδε τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἡλιόδωρον (Β, σελ. 255).

ΤΆΧΑ ΤΕ. Μὲ πλεονασμὸν τοῦ Τε, συνδέσμου, ὡς τὸν ἐπλεόναζαν καὶ οἱ παλαιοὶ εἰς τὸ Ὅσον τε, Οἷόν τε, Ὥςε, ἐφ' ᾧτε, Ἔπειτε. Λέγουν καὶ (χυδαιέςερον) Τάχατες, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ Δωριεῖς Οἴκαδες, ἀντὶ τοῦ Οἴκαδε. Ὁ ποιητὴς τὸ μεταχειρίζεται ἴσως ἐδῶ ἀντὶ τοῦ Ταχέως, ἤγουν παράυτα. Εἰς ἡμᾶς σήμερον τὸ Τάχατε ἰσοδυναμεῖ μὲ τῶν παλαιῶν τὸ Δῆθεν (comme si).

ΤΥΛΙΓΟΜΑΙ. Ἀντὶ τοῦ, Τυλίσσομαι, ὡς λέγομεν καὶ Ἀλλάγω ἀντὶ τοῦ Ἀλλάσσω.

ΣΤΙΧ. 372, ἌΚΟΥ. Ἀποκοπὴ βάρβαρος τοῦ Ἄκουε.

ΠΑΘΑΝΩ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 45).

ΣΤΙΧ. 273, ΟΙ ΨΥΡΕΣ. Ἑλληνιςὶ, Ὁ φθεὶρ, Οἱ φθεῖρες. Σήμερον θηλυκῶς, Ἡ ψεῖρα (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 49).

ΣΤΙΧ. 374, ΧΕΡΙΤΖΙΝ. Ἀντὶ τοῦ Χερίτζιον, ὑποκοριςικὸν τοῦ Χέριον. Σήμερον λέγομεν Χεράκιον. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Χερύδριον. Ὁ Μόσχος (Εἰδυλλ. Α, 13), παραβάλλων τὴν μικρότητα τῶν χειρῶν τοῦ Ἔρωτος μὲ τὴν μεγάλην αὐτοῦ δύναμιν, λέγει,

Μικκύλα μὲν τήνω τὰ χερύδρια, μακρὰ δὲ βάλλει·

τὸ ὁποῖον ὁ Πτωχοπρόδρομος ἤθελ' ἴσως ἐκφράσειν οὕτως,

Χερίτσια 'χει μικρούτσικα, μακρὰν δὲ σαγιτεύει.

ΤΖΑΚΙΖΩ. Σημαίνει θραύω, θρύπτω συντρίβω, κόπτω. Ἀλλὰ πόθεν παράγεται ἡ βάρβαρος αὕτη λέξις; Πρῶτον μὲν φαίνεται ὅτι συγγενεύει μὲ τὸ Τσακίον, ὄργανον κοπτικὸν, μετρίου μήκους, τοῦ ὁποίου τὸ μεγαλήτερον λέγεται μαχαίριον, καὶ μάχαιρα, χρήσιμος εἰς τοὺς πολέμους. Ὅθεν καὶ ἡ κατὰ πόλεμον θραῦσις καὶ ὁ συντριμμὸς ὠνομάζετο Τζακισμὸς, καθὼς καὶ τὸ Τζακίζω, ἐσήμαινε τὸ κατατροπόνω τοὺς ἐχθρούς. Ἴδε τὰ παραδείγματα εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1559 — 1560)· εἰς τὸν ὁποῖον θέλεις εὑρεῖν, ὅτι ἐλέγετο καὶ εὐφωνοτέρως, Σακίζω. Εὑρίσκεται λέξις Γερμανικὴ ἀπηρχαιωμένη, Sachs ἢ Säx σημαίνουσα αὐτὸ τοῦτο τὸ Τσακίον (ἴδ. BECKMANN, *Beyträge zur Geschichte der Erfind.* Band 5, S. 105) καὶ ἴσως ἀπ' αὐτὴν ἐγεννήθη ἡ λέξις Τσακίον

καὶ Τσακίζω, ἐὰν δὲν τὴν ἔλαβαν καὶ ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸ Secare (κόπτω, τέμνω) τῶν Ρωμαίων. Μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν καὶ μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ Θλίβω, Λυπῶ, οἷον, Μοῦ ἐτσάκισε (navrer) τὴν καρδίαν, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ἀπόςολος (Πράξ. κά, 13), « Συνθρύπτον-» τές μου τὴν καρδίαν. » Ὅπως ἂν ἦναι, ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν παράγεται καὶ τὸ Τζακόνω, μαχητικὴ λέξις καὶ αὐτή, οἷον, Ἐτσακώθησαν, λεγόμενον περὶ δύο ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὰς φιλονεικίας ἦλθαν εἰς χεῖρας.

ΣΤΊΧ. 375, ΕΥΓΑΝΩ. Ἀπὸ τὸ Ἐκβάζω (Ἑλλ. Ἐκβιβάζω) ἔγινεν Ἐκβάνω, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 140 — 141) σημειωθέντα εἰς $\overline{\text{αζω}}$ καὶ $\overline{\text{ανω}}$ ῥήματα, ἔπειτα, Ἐγβάνω, ἕως ἐκατήντησεν εἰς τὸ Ἐβγάνω, ἢ Εὐγάνω. Δὲν πρέπει νὰ συγχυθῇ μὲ τὸ ἐνεργητικὸν τοῦτο ῥῆμα ἄλλο συγγενὲς ἀμετάβατον, τὸ Ἐβγαίνω ἢ Εὐγαίνω (Ἐξέρχομαι), τὸ ὁποῖον ἐχυδαΐσθη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω.

ΌΛΟΚΌΚΚΙΝΟΝ. Τὸ Ὅλος εἰς τὰ σύνθετα τῆς γλώσσης ἡμῶν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν Ἐκ πρόθεσιν, διὰ τῆς ὁποίας οἱ παλαιοὶ ἐσήμαινον ἐπίτασιν ποιότητος. Τὸ Ὁλοκόκκινος λοιπὸν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τῶν παλαιῶν τὸ Ἐξέρυθρος. Ἴδε καὶ τὰ σημειωμένα εἰς τὸν Ἡλιόδωρον (Β, σελ. 163). Εἰς ἐκείνους τὸ Ὅλος ἐνόνετο ὡσεπιπολὺ μὲ οὐσιαςικά, οἷον Ὁλόκληρος, Ὁλόψυχος. Ἡ μὲ ἐπίθετα σύνθεσις εἶναι μεταγενεςέρα.

ΝΆΠΕΣ. Νὰ εἶπες. Ἐδῶ ὁ Νὰ δὲν εἶναι, ὡς ἀλλοῦ πολλαχοῦ, ἰσοδύναμος τοῦ Ἵνα τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ τοῦ Ἂν δυνητικοῦ· Νὰ εἶπες, εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τό, Εἶπες ἄν. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ μετὰ τὸ Ὡς, οἷον Ὡς νά, ἢ Ὡσὰν νὰ (Ἑλλ. Ὡς ἄν, Ὡσανεί, ἢ Ὡσπερανεί). Σημαίνει πολλάκις καὶ τὸ Ἐάν, ἢ μᾶλλον τὸ Εἰ, ὡς εἰς τοῦτο τὸ παράδειγμα, Νὰ ἤρχεσο ἐνωρήτερα, ἤθελες μ' εὑρεῖν.

ΣΤΊΧ. 376, ὉΠΟΥ̃. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 65) περὶ τοῦ βαρβαρισμοῦ τοῦ Ὁποῦ, ἀντὶ τοῦ Ὅς, ἢ Ὅςις.

ΚΆΠΑ ΜΟΥ, ἊΣ ΣΈ ἈΓΟΡΆΣῌ. Εἰς ἡμᾶς ὅλους εἶναι γνωςόν, ὅτι διὰ νὰ ἔχῃ ῥυθμὸν τὸ ἡμιςίχιον, πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ κατὰ συνίζησιν, ἤγουν ὡς νὰ ἦτο γραμμένον, Κάπα μ' ἄς σ' ἀγοράσῃ· ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τοὺς ξένους. Διὰ τοὺς ξένους λοιπόν, ὡς φαίνεται, συνειθίζουν τινὲς ςιχοπλόκοι νὰ φανερόνωσι τὴν συνίζησιν

μὲ τὴν Ὑφὲν, ἢ μ' ἄλλο τι σημεῖον ἀνάλογον τῆς Ὑφέν. Τοιαύτη ὅμως συνήθεια, σιμὰ τῆς ἀσχημίας εἰς τὴν γραφὴν ἢ τύπωσιν τῶν ποιημάτων, εἶναι καὶ ἄλογος. Πρῶτον, διότι τὴν Ὑφὲν οἱ παλαιοὶ (κ' ἐδῶ ὀνομάζω παλαιοὺς, ὄχι τοὺς κυρίως ἀρχαίους, ὅτε ἤκμαζεν ἡ γλῶσσα, καὶ ὅτε κάμμί' ἀκόμη ἀπὸ τὰς προσῳδίας δὲν ἐγράφετο) τὴν ἐμεταχειρίζοντο ὄχι εἰς τὰς συνιζήσεις (ὁποῖαι πολλαὶ εὑρίσκονται καὶ εἰς ἐκείνους), ἀλλ' εἰς τὰς συνθέτους λέξεις, καὶ μόνας ἐκείνας, ὅσων ἡ σύνθεσις ἐδύνατο νὰ γεννήσῃ ἀμφιβολίαν, καθὼς εἶναι τὸ, Νεά‿πολις, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Ὑφὲν διδάσκει ὅτι ἡ ἀνάγνωσις εἶναι ὡς μιᾶς λέξεως προπαροξυτόνου, Νεάπολις, καὶ ὄχι ὡς δύο παροξυτόνων Νέα πόλις. Ἔπειτα οἱ ξένοι ἔχουν καὶ αὐτοὶ συνιζήσεις εἰς τὰς γλώσσας των, ἀλλὰ δὲν τὰς σημειόνουν διὰ χάριν ἡμῶν. Αὐτοὶ μεταχειρίζονται τὴν Ὑφὲν (tiret), ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ, εἰς τινὰ σύνθετα, καθὼς εἶναι τὸ, Belles-lettres, εἰς ἀποφυγὴν τῆς συγχύσεως· διότι χωρὶς τὸ σημεῖον, σημαίνει ὄχι τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν, ἀλλὰ ςοιχεῖα καλλιγραφημένα.

ΣΤΊΧ. 377, ἨΓΑΝΆΚΤΗΣΑ .... ΤᾺΣ ΧΆΡΙΤΆΣ ΣΟΥ. Φράσις κωμικὴ, διότι εἶναι (ὡς λέγουν οἱ τεχνικοὶ) παρὰ προσδοκίαν. Ἀγανακτεῖ τις δι' ἀδικίας ἢ ἀνομίας, καὶ ὄχι διὰ χάριτας, ὁποίας ἐλάμβανεν ἀπὸ τὴν κάπαν του ὁ Πτωχοπρόδρομος.

ΣΤΊΧ. 378, ἈΛΛ' Ω ΚΟΜΝΗΝΟΒΛΑΣΤΗΤΟΝ κ. τ. λ. Ἐδῶ ἀρχίζει ὁ ἐπίλογος τοῦ ποιήματος. Καὶ σημείωσε, ὅτι καθὼς οἱ 55 ςίχοι τοῦ Προοιμίου ἦσαν Ἑλληνικοὶ, παρόμοια Ἑλληνιςὶ ἔγραψεν ὁ ποιητής μας καὶ τὸν εἰς δεκαεννέα ςίχους ἐπίλογον· ἤγουν ἐκατασκεύασεν ἀνδριάντα πήλινον μὲ χρυσῆν κεφαλὴν καὶ πόδας χρυσοῦς, ἀπαράλλακτα ὡς γράφονται συνήθως σήμερον αἱ πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας ἐπιςολαὶ, τίτλον ἔχουσαι, παραδείγματος χάριν, Τὴν ὑμετέραν θεοφρούρητον πανιερότητα ταπεινῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν σεβάσμιον αὐτῆς δεξιὰν πανευλαβῶς κατασπάζομαι· ἐπίλογον δὲ, Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, αἱ δὲ τῆς ἡμετέρας πανιερότητος εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἴησάν μοι ἀρωγοὶ ἐν βίῳ παντί· τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ τίτλου καὶ τοῦ ἐπιλόγου, εἰς τὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν (καὶ πολλάκις, ὁποίαν γλῶσσαν!) Τοιαῦτα χρυσᾶ παραδείγματα περιέχει πολλὰ τὸ χρυσοῦν Ἐπιςολάριον, τὸ ὁποῖον τυπόνεται, μετατυπόνεται, οὐδὲ θέλει ἴσως παύσειν νὰ τυπόνεται εἰς τὴν Βενετίαν, ἀπαράλλακτον ὡς ἐτυπόνετο πρὸ ἑκατὸν ἢ καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἐτῶν· τώρα μάλιςα ὅτε κυβερνᾶται ἡ Βενετία ἀπὸ τὴν Αὐςριακὴν τοῦ Μετερνίχου βαθύνοιαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΠΟΙΗΜΑ

ΤΟΥ ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ.

Ἔλαβα τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ Ποιήματος « Πτωχοπροδρόμου Βιβλίον δεύτερον· Κατὰ ἩΓΟΥΜΈΝΩΝ » ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (Ind. auctor. ineditor. etc., pag. 32.), τοῦτο μόνον διαφέρων, ὅτι ἐκεῖνος γράφει τὸ τέλος εἰς αἰτιατικὴν ἑνικὴν ἩΓΟΎΜΕΝΟΝ, σφάλμα προφανές, τὸ ὁποῖον ἐδύνατο καὶ νὰ διορθωθῇ ἩΓΟΥΜΈΝΟΥ. Ἐπρόκρινα ὅμως τὴν γενικὴν πληθυντικήν, ὄχι μόνον διότι ὁ ποιητὴς ὀνομάζει (στίχ. 32-33) δύο Ἡγουμένους, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ σπατάλη τῶν ὁσιωτάτων Μοναχῶν, κατὰ τῆς ὁποίας ἀγανακτεῖ, εἶναι τόσον ὑπέρμετρος, ὥστε γίνεται ἀπίθανον ὅτι δὲν εἰσεχώρησε καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Μοναστήρια, ὄντα καὶ αὐτὰ πολυάριθμα, ὡς ἔπρεπε νὰ ἦναι εἰς βασιλείαν, ἥτις ἔτρεχεν ἀληθῶς τότε τὸν περὶ ψυχῆς κίνδυνον, κ' ἔμελλε μετὰ τριακόσια ἔτη νὰ πέσῃ, χωρὶς νὰ ἐμποδίσωσι τὴν πτῶσίν της τῶν τόσων Μοναχῶν αἱ προσευχαί.

Ἀντὶ ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς, τὸ Ἀντίγραφόν μου φέρει διάφορον ἄλλην ταύτην, « Ἕτεροι στίχοι Ἱλαρίωνος Μοναχοῦ, τοῦ Πτωχοπροδρό» μου, πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα κύριον μεγαλοπορφυρογέν» νητον, τὸν Κομνηνόν, » τὴν ὁποίαν ἐγνώρισε καὶ ὁ Δουκάγγιος· ὅστις ἐξηγεῖ τὴν διαφορὰν τοῦ ὀνόματος, ἀπὸ τὴν συνήθειαν ν' ἀλλάσσεται τὄνομα τοῦ μεταβαίνοντος ἀπὸ τὸν κοσμικὸν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον. Διὰ τὸ ἔθος λοιπὸν ἔγινεν ὁ Θεόδωρος, Ἱλαρίων, κατὰ τὸν

Δουκάγγιον. Ἴσως· ἀλλ' ὅπως ἂν ἦναι, καὶ τὰ δύο ποιήματα τὸν αὐτὸν ἔχουν πατέρα καὶ ποιητήν.

Τεσσαράκοντα σχεδὸν στίχοι οἱ πρῶτοι, καθὼς καὶ ἄλλοι σχεδὸν τριάκοντα, οἱ συντελοῦντες τὸν ἐπίλογον, εἶναι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μιξοβάρβαρον γλῶσσαν, κατὰ τὸ βάρβαρον ἔθος, περὶ τοῦ ὁποίου ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 226).

ΣΤΙΧΩ, 2, Τῷ μέγα κ. τ. λ.] Σολοικισμὸς ἡ τροπὴ τῆς αἰτιατικῆς Μέγα εἰς δοτικήν, συνήθης, ὡς φαίνεται, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. Τὸ ἐπαναλαμβάνει καὶ κατωτέρω (στίχ. 603.)

ΣΤΙΧ. 6, Δέον λοιπὸν ἀναμαθὼν κ. τ. λ.] Ὀλιγώτερον ἀτυχέστερος ἤθελ' εἶσθαι ὁ στίχος, ἂν ἔγραφεν ἢ ὁ ποιητής, ἢ ὁ ἀντιγραφεύς του, ἀναμαθεῖν.

ΣΤΙΧ. 9, Μυιοπίας.] Γράφε Μυοπίας. Μυοπία (ἀπὸ τὸ Μῦς καὶ Ὀπή) εἶναι ἡ κοινῶς λεγομένη Ποντικοφωλέα, κατὰ λέξιν, Ποντικότρυπα.

ΣΤΙΧ. 10, Ἴσως... τοῖς ἰσχυροῖς θηρίοις.] Ἴσα μὲ τὰ ἰσχυρὰ θηρία.

ΣΤΙΧ. 20, Ῥακενδύτης.] Εἶναι καὶ τοῦτο τῆς Μοναχικῆς ταπεινοφροσύνης ἐπίθετον· οὕτως ὠνομάζοντο οἱ ῥασοφόροι Μοναχοί, Ῥακενδύται, ἤγουν ἐνδυμένοι ῥάκια.

ΣΤΙΧ. 21, Καὶ Μοναχὸς τῶν εὐτελῶν τῶν ἀποκαθησμένων (γρ. ἀποκαθημένων).] Διὰ νὰ καταλάβῃ τις τὴν ὁποίαν ηὗρε σχέσιν ἡ ὀξύνοια τοῦ ποιητοῦ τοῦ ῬΑΚΕΝΔΥΤΗΣ πρὸς τὸ Ἀποκαθημένων, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῇ τοὺς λόγους τοῦ προφήτου Ἡσαΐου (ξδ', 6) « Καὶ ἐγεννήθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῬΑΚΟΣ » ἈΠΟΚΑΘΗΜΕΝΗΣ πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν. » Ἀποκαθημένην ὠνόμαζαν οἱ Ἑβραῖοι, τὴν χωριστὰ καθημένην γυναῖκα, ὅτε εἶχε τὰ καταμήνιά της, ὡς ἀκάθαρτον καὶ μολυσμένην. Καὶ τοῦτο ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον (Λευϊτικ. κ', 18) « Καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν κοι- » μηθῇ μετὰ γυναικὸς ἀποκαθημένης... ἐξολοθρευθήσονται ἀμφό- » τεροι ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτῶν. »

ΣΤΙΧ. 25, ΤΩΝ νοῦν ἐχόντων κ. τ λ.] Ἴσως ΤΟΝ. Τὸ Ἐχόντων εἶναι κατὰ μακαρονισμόν, ἀντὶ τοῦ Ἐχουσῶν.

ΣΤΙΧ. 30, Πρόσθες.] Ἴσως, Πρόσχες.

ΣΤΙΧ. 33-35, Δύο γάρ... Πατήρ, υἱὸς κ. τ λ.] Ἆρα εἶχεν

ἀληθῶς υἱὸν ὁ Ἡγούμενος, μετακομίσας αὐτὸν ἀπὸ τὸν κόσμον μετὰ χηρείαν, ἢ ὀνομάζει υἱὸν κἀνένα ἀπὸ τοὺς ὑποτακτικοὺς ἐπιστήθιον;

ΣΤΊΧ. 44, Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ κάθισμαν, κρασὶν μηδὲν τὸν δώσουν.] ΚΆΘΙΣΜΑΝ, μὲ τὴν παρατηρηθεῖσαν πολλάκις Βάρβαρον προσθήκην τοῦ ν. Νοεῖ τὰ εἰς ἡμᾶς γνωστὰ Καθίσματα τοῦ ψαλτηρίου, εἴκοσι τὸν ἀριθμόν· τοὺς δὲ μὴ γνωρίζοντας αὐτὰ ξένους πέμπω εἰς τὸν Δουκάγγιον (λεξ. Κάθισμα).

ΜΗΔΕ'Ν. Ἐδῶ δὲν σημαίνει τὶ πλέον τοῦ ἀπαγορευτικοῦ (καὶ παλαιοῦ καὶ νέου) Μὴ, ὡς οὐδὲ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 143) Οὐδὲν, τοῦ παλαιοῦ Οὔ, καὶ τοῦ νέου Δέν.

ΣΤΊΧ. 48, κνήθεσε.] Γρ. κνήθεσαι. Ἂν ἦτον, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου, τῆς κοινῆς ὁμιλίας τὸ Κνήθομαι (ἤγουν ξύομαι), καλὸν εἶναι νὰ ἀποκατασταθῇ εἰς τὴν γλῶσσαν.

ΠΑΡΑΜΟΥΡΜΟΥΡΊΖΕΙΣ.] Ἀπὸ τὸ ἁπλοῦν Μουρμουρίζω, ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Μορμυρίζω, καὶ τὸ θεματικώτερον Μορμύρω. Κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Μορμύρει, ποιὸν ἦχον ἀποτελεῖ, ταράσσει, πλυμ- » μυρεῖ, δεινοποιεῖ (ἴσ. γρ. δεινοπαθεῖ). » Τοῦτο τὸ τελευταῖον (δεινοπαθεῖ) σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς ἡ λέξις Μουρμουρίζω, ὡς καὶ τὸ murmurer τῶν Γάλλων.

ΣΤΊΧ. 49, Ψουψουρίζῃς.] Βάρβαρος παραφθορὰ τοῦ ψιθυρίζω. Εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1783) γράφεται κακὰ διὰ τοῦ ν Ψονψουρίζῃς.

ΣΤΊΧ. 51, Καλήκια.] Τὰ ὁποῖα εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (ςίχ. 155) ὠνόμασε Καλίγια.

ΣΤΊΧ. 52, Μὲ τὰς μακρέας μήτας.] Τὰ αὐτὰ καὶ τὰ ὀνομασθέντα εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (ςίχ. 62) διὰ μιᾶς λέξεως, Μακρημήτικα.

ΣΤΊΧ. 53, Τραχηλία.] Γνωστὴ λέξις σήμερον εἰς ἡμᾶς. Εἶναι τὸ ἄνω μέρος τοῦ χιτῶνος (col) ὅσον περικυκλόνει τὸν τράχηλον. Καὶ Τραχηλᾶς (τοῦτο δὲν εἶναι γνωστὸν), ὅςις ἔχει τράχηλον παχύν· οὕτως ἐπωνόμαζε σκώπτων τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον ὁ ἄτακτος καὶ θορυβώδης τοῦ Βυζαντίου ὄχλος, ὡς λέγει ὁ Κεδρηνὸς « Εὐρύτερος » τοὺς ὤμους καὶ παχὺς τὸν αὐχένα· ὅθεν καὶ Τραχηλᾶν αὐτὸν ἐπ- » ωνόμαζον. » Μὴ γνωρίσας, ἢ ἀμνημονήσας τοῦτο ὁ περίφημος ἱστορικὸς Γιββὼν, καὶ ἀπατηθεὶς ἀπὸ κακὴν ἴσως γραφὴν, Trachala, ἱστορικοῦ Λατίνου, δὲν ἐνόησε τὸ σκῶμμα. Ἰδοὺ τὰ λόγια τοῦ ἱστορικοῦ Αὐρηλίου Βίκτωρος: Unde proverbio vulgari, TRACHALA *decem annis præstantissimus, duodecim sequentibus* LATRO,

decem novissimis PUPILLUS, ob profusiones immodicas nominatus, ἤγουν « Ὅθεν καὶ ἡ δημώδης παροιμία, Ὁ Τραχαλᾶς » τοὺς δέκα πρώτους χρόνους ἄριςος, τοὺς ἑξῆς δώ» δεκα ληστὴς, καὶ τοὺς τελευταίους δέκα ὀρφανὸς, » ὀνομασθεὶς οὕτως διὰ τὰς ἀμέτρους ἀσωτίας. » (Ἴδε Δουκαγγ. σελ. 1600, καὶ GIBBON, de la décad. et de la chut. de l'emp. Rom. tom. III, pag. 423).

ΣΤΊΧ. 55, ΠΡΟΓΕΥ̓ΜΑΤΑ. Ἴδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 109) σημειώσεις.

ΔΙΠΛΟΣΦΟΥΓΓΆΤΑ. Ὠνόμαζεν ἀρχήτερα (Λ. 130) τὰ ἁπλᾶ κοινὰ σφουγγάτα· τὰ διπλᾶ ἦσαν εὕρημα τῶν Μοναχῶν.

ΣΤΊΧ. 57, Πλάτυσμαν.] Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1178) τὸ γράφει Πλάτισμαν, καὶ τὸ ἐξηγεῖ, vestis pars latior, ἤγουν τὸ πλατύτερον μέρος τοῦ ἐνδύματος. Δὲν ἐξεύρω ἂν ἔχῃ τινὰ σχέσιν μὲ τοῦτο τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Πλατεῖα, κόσμος τίς. »

ΣΤΊΧ. 59, Καλονάρχος.] Οὕτω κακῶς καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ γράφουν καὶ τὸ προφέρουν πολλοὶ, ἀντὶ τοῦ Κανονάρχος, ἢ μᾶλλον Κανόναρχος. Κανόναρχον ἢ Κανονάρχην ὠνόμαζαν τὸν ἀπαγγέλλοντα τοὺς κανόνας, ἤγουν τὰ τροπάρια τῶν Κανόνων, τὸν ὁποῖον ἀκούοντες τὰ ψάλλουν οἱ Ψάλται. Εἰς τὰ μοναστήρια, τοῦ Κανονάρχου ἐπάγγελμα ἦτον ἀκόμη, νὰ κρούῃ καὶ τὸ σήμαντρον.

ΣΤΊΧ. 60, Ἐκεῖνος ἘΝ δομέστιχος.] Τὸ ἘΝ ἐδῶ σημαίνει Ἔνι Ἔνε ἢ Εἶναι. Ἡ γραφὴ τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 365), ΜΈΝ, εἶναι σφαλμένη. Ἀλλοῦ (σελ. 1746) τὸ γράφει ὄχι ὀρθότερα, ἍΝ.

ΔΟΜΈΣΤΙΧΟΣ. Τὸ ἔγραφαν συνήθως διὰ τοῦ κ (ὡς τὸ ἔγραψε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 365), ἢ ἀπὸ τὸ ἀντίγραφόν του, ἢ διορθώσας αὐτός). Δομέστικος, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Domesticus. Εἰς ἐκείνους ἐσήμαινε κυρίως τὸ Οἰκεῖος, ὡς καὶ οἱ Γάλλοι σήμερον ὀνομάζουν Domestique τὸν Οἰκέτην, ἤγουν τὸν ὑπηρέτην τῆς οἰκίας. Εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων ἔγινεν ὄνομα ἀξιώματος, σημαῖνον τοὺς περὶ τὸν Αὐτοκράτορα εὑρισκομένους ςρατιωτικοὺς, ὑποδιαιρουμένους εἰς πολλὰ γένη καὶ τάγματα Δομεστίκων, οἷον ὁ Μέγας Δομέστικος, ὁ Δομέστικος τῶν σχολῶν, κ. τ. λ. Ὁ Κλῆρος δὲν ἤργησε νὰ μιμηθῇ τὴν Βασιλικὴν αὐλὴν, καὶ νὰ μεταμορφώσῃ τὸ Πατριαρχεῖον εἰς Παλάτιον. Ὅθεν εἶχε καὶ ἡ Ἐκκλησία τοὺς Δομεστίκους της, ἀξίωμα δεύτερον μετὰ τὸν Πρωτοψάλτην.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΑ΄ΡΧΗΣ. Γράφε Παρεκκλησιάρχης. Ἀξίωμα ἐκκλησιαστικὸν, τὸ ὁποῖον ἐπέρασεν ἀπὸ τὰς αὐλὰς τῶν Πατριαρχῶν καὶ Μητροπολιτῶν εἰς τὰ Μοναστήρια, ὁ Ἐκκλησιάρχης. Ὁ ὑπ' αὐτὸν, ἢ τοποτηρητὴς αὐτοῦ, ὠνομάζετο Παρεκκλησιάρχης. Ὑπὸ τὸν Ἐκκλησιάρχην ἦσαν ὁ Κανδηλάπτης καὶ ὁ Διαβαστὴς, ἤγουν ὁ ἀναγνώστης (lecteur). Τὰ ἀξιώματα εἰσεχώρησαν, καὶ εἰς τῶν Καλογραιῶν τὰ Μοναστήρια· εἶχαν κ' ἐκεῖναι Ἐκκλησιάρχισσαν καὶ Παρεκκλησιάρχισσαν.

ΣΤΊΧ. 61, ΛΟΓΑΡΙΑΣΤΉΣ. Ὁ φροντιστὴς ἴσως τῆς πληρωμῆς τῶν ὑπουργούντων μὲ μισθὸν τὸ μοναστήριον, κατὰ μίμησιν τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς, ἥτις εἶχε Μέγαν λογαριαστὴν, Λογαριαστὴν τῆς αὐλῆς, καὶ Λογαριαστὴν τῆς πλόας· οὗτος ἐφρόντιζε τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ναυτικοῦ (Δουκαγγ. σελ. 820).

ΘΕΡΜΟΔΌΤΗΣ. Ἴσως διακονικὸν ἐπάγγελμα ἐκείνου, ὅστις ἐφρόντιζε νὰ θερμαίνῃ τὸ νερὸν, καὶ νὰ τὸ προσφέρῃ εἰς τοὺς ὁσιωτάτους Μοναχούς. Εἰς Τυπικὸν γυναικείου Μοναστηρίου τῆς Κεχαριτωμένης φέρεται, « Κυμινάτον θερμὸν πόμα » τὸ πόμα τῶν Καλογραιῶν ἀρτυμένον μὲ κύμινον (Δουκαγγ. σελ. 493).

Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον (61) τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει στίχους δύο τοὺς ἑξῆς:

Ἐκεῖνος ἔνι Παλατιανὸς, καὶ σὺ εἶσαι Λεβατάρης·
Ἐκεῖνος ἔνι Ὁριάριος καὶ σὺ σκυβαλοφύλαξ.

Τὸ Παλατιανὸς εἰς τὸν ἀκόλουθον (71) στίχον, γράφεται ἴσως ὀρθότερον Παλατῖνος. Ἀντὶ τοῦ Λεβατάρης, ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1082) ἀνέγνωσε Λεβετάρης. Ἴσως ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι Λεβητάριος, ὁ ἔχων τὴν ἐπιστασίαν καὶ φροντίδα τοῦ βράζοντος Λέβητος εἰς τὸ μαγειρεῖον. Ὁ Ὁριάριος, ὀρθότερα εἰς τὸν Δουκάγγιον (αὐτ.) Ὡρειάριος, εἶναι ὁ φύλαξ τοῦ Ὡρείου. Οὕτως ὠνόμαζαν τὴν σιτοθήκην (grenier) ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν horreum.

ΣΤΊΧ. 62, ΔΟΧΙΆΡΙΟΣ.] Εἰς τὸ αὐτὸ Τυπικὸν τῆς Κεχαριτωμένης ὁρίζονται δύο Καλογραῖαι Δοχιάριαι, ἡ μία νὰ κρατῇ « τὸ » Κιβώτιον τῆς ληψοδοσίας τῶν νομισμάτων » ἡ ἄλλη « τὸ Βε» στίον τῶν ἐνδυμάτων » (Δουκαγγ. σελ. 329). Ἀπὸ ταύτας λοιπὸν ἐξηγεῖται καὶ ὁ Δοχιάριος τῶν Καλογέρων.

ΣΤΊΧ. 63, Ἐκεῖνος ἘΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΌΣ, τεχνίτης χερονόμος.]

Ἂν φυλάξωμεν τὴν γραφὴν Χ ε ρ ο ν ό μ ο ς (ἀντὶ τῆς ὁποίας ὅμως τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, φέρει, Ἀ ν α γ ν ώ σ τ η ς), ἐξανάγκης πρέπει νὰ τραπῶσιν αἱ δύο δεύτεραι Λέξεις εἰς τὸ ἚΝΕ ΜΟΥΣΙΚΌΣ, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὸν ἀκόλουθον 78 στίχον· « Αὐτὸς ἕνεν καλόφωνος, » τεχνίτης χερονόμος. » Ὁ λόγος ἐδῶ δὲν εἶναι περὶ γραμματικοῦ, ἀλλὰ περὶ ψάλτου, ὅςις ψάλλων καὶ χειρονομεῖ, διὰ νὰ κανονίζῃ τὸν ρυθμὸν τοῦ μέλους·

ΣΤΊΧ. 64, ΤΟΝ ἈΛΦΆΒΗΤΟΝ.] Ἀρσενικῶς, Τ ὸ ν ἀ λ φ ά β η τ ο ν οἱ Γραικορωμαῖοι. Ὁ Σομαυέρας τὸ σημειόνει εἰς τὸ Λεξικόν του, Ἡ ἀ λ φ ά β η τ ο ς, θηλυκῶς. Ἐπειδὴ τῶν ςοιχείων τὸ γένος εἶν' οὐδέτερον, ὀρθότερον λέγομεν σήμερον, Τὸ Ἀ λ φ ά β η τ ο ν (l'Alpha- » bet), ἤγουν, « τὸ Α μὲ τὰ ἀκόλουθά του ςοιχεῖα.

ΣΤΊΧ. 65..., κἂν δεκαπέντε χρόνους.] Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 110.)

ΣΤΊΧ. 66, ἈΚΜΗ͂Ν.] Τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ ἐκρίθη τοῦτο, ἐπειδὴ εὑρίσκεται καὶ εἰς τοὺς Εὐαγγελιστάς (Ματθ. ιέ, 16). Ἀπὸ τοὺς Ἀττικοὺς συγγραφεῖς μόνος καὶ μόνην μίαν φορὰν τὸ ἐμεταχειρίσθη ὁ Ξενοφῶν. Τὸ ἐτρέψαμεν σήμερον εἰς τὸ Ἀ κ ό μ η.

Ἀφ' οὖλθες] Γράφε, Ἀ φ ο ῦ ἦ λ θ ε ς, ἤγουν Ἀφοῦ ἦλθες.

ΣΤΊΧ. 69, ΒΟΥΤΟΥΛΟΜΈΝΑΣ τοῖς ποσὶν φέρων τὰς φτερνιςῆρας.] ΔΓ, « ΚΑῚ ΜΟΥΤΛΟΥΜΈΝΑΣ δὲ φορεῖ αὐτὰς τὰς πτερνιςῆρας. » Γράφε, ΚΑῚ ΒΟΥΚΛΩΜΈΝΑΣ (attachés avec une boucle, bouclés). Τὸ δὲ Boucle τῶν Γάλλων εἶν' ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ Buccula σημαῖνον κυρίως Ἀ σ π ὶ ς, ὅθεν καὶ τὸ Γαλλιστὶ bouclier. Ἴδε καὶ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 216) σημειωθέντα.

ΦΤΕΡΝΙΣΤΗ͂ΡΑΣ] Γρ. Πτερνιςῆρας, ὡς φέρει τὸ δεύτερον ἀντίγραφον. Ἡ Π τ ε ρ ν ι ς ή ρ α, θηλυκῶς. Ὀρθότερον λέγομεν σήμερον οὐδετέρως Τὸ Πτερνιστήριον (éperon), ἀπὸ τὸ Πτερνίζω, κτυπῶ, πλήσσω μὲ τὴν πτέρναν.

ΣΤΊΧ. 70, ΟἸΚΟΝΌΜΟΣ.] Ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα ὁ Οἰ κ ο ν ό μ ο ς, ἤγουν ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων τὴν πρόνοιαν ἔχων. Εἶχαν καὶ τὰ Μοναστήρια Οἰ κ ο ν ό μ ο ν (Économe) καὶ Παροικονόμον (suppléant de l'Économe). Καταρχὰς ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐγνώριζεν οἰκονόμους, ἐπειδὴ οὐδὲ κτήματα εἶχεν, ἀρκουμένη εἰς τὰς ἑκουσίας προσφορὰς τῶν πιστῶν, ἀναλόγους μὲ τὰς μικρὰς αὐτῆς χρείας. Οἱ Ἀπόστολοι τότε πρῶτον ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ καταστήσωσι διοικητὰς

χωριστοὺς τῶν προσφορῶν, ἀφοῦ ηὐξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν· καὶ ἐχειροτόνησαν ὄχι ἕνα, ἀλλὰ ἑπτά, καὶ τοὺς ὠνόμασαν Διακόνους (Πράξ. δ', 14. ς', 5), διότι ἀληθῶς δὲν ἦσαν παρὰ διάκονοι καὶ ὑπουργοὶ, διωρισμένοι νὰ μοιράζωσι τὰς προσφορὰς τῶν πλουσίων εἰς τοὺς πτωχούς. Οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ἀληθῶς οἱ Οἰκονόμοι, ὄχι ὅμως οἰκονόμοι χρημάτων, ἀλλ' « Ὑπηρέται Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ » (Α. Κορινθ. δ', 1). Τοιοῦτοι ἐχρεώστουν νὰ ἦναι καὶ οἱ καθεξῆς διαδεχθέντες αὐτοὺς ἐπίσκοποι τῶν ἐκκλησιῶν· ἀλλὰ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, κατὰ τὴν τετάρτην μάλιστα ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, ὅτε τὰ κτήματα τῶν ἐκκλησιῶν ηὐξήθησαν καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον καὶ ὑπὲρ τὸ πρέπον, μὴν ἀρκούμενοι εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν μυστηρίων, ἐτόλμησαν νὰ οἰκονομῶσι καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ χρήματα καὶ κτήματα, ἑωσοῦ ἠναγκάσθησαν ἀπὸ τὴν ἐν Χαλκηδόνι τετάρτην οἰκουμενικὴν σύνοδον (ἔτ. 451) νὰ ἔχωσιν οἰκονόμους. Ἰδοὺ ὁ Κανών: « Ἐπειδὴ ἔν » τισιν ἐκκλησίαις, ὡς περιηχήθημεν, δίχα οἰκονόμων οἱ ἐπίσκοποι » τὰ ἐκκλησιαστικὰ χειρίζουσι πράγματα, ἔδοξε πᾶσαν ἐκκλησίαν, » ἐπίσκοπον ἔχουσαν, καὶ οἰκονόμον ἔχειν ἐκ τοῦ ἰδίου κλήρου, οἰκο- » νομοῦντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ κατὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου· » ὥστε μὴ ἀμάρτυρον εἶναι τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐκ τού- » του σκορπίζεσθαι τὰ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας πράγματα, καὶ λοιδορίαν » τῇ ἱερωσύνῃ προστρίβεσθαι. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσει, ὑποκεῖσθαι » αὐτὸν τοῖς θείοις κανόσιν. » Ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον φαίνεται, ὅτι τὸ καθ' αὐτὸ ἔργον τῶν ἐπισκόπων πρέπει νὰ ἦναι ἡ Οἰκονομία τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, καὶ ὄχι χρηματικαὶ ληψοδοσίαι καὶ μέριμναι, ἱκαναὶ νὰ τοὺς βάλωσιν εἰς πειρασμὸν νὰ σφετερίζωνται τὰ χρεωστούμενα εἰς τοὺς πτωχούς. Γνωστὴ εἰς ὅλους εἶναι ἡ κοινὴ παροιμία: Τίς κρατεῖ μέλι καὶ δὲν γλύφει τὰ δάκτυλά του;

ΚΟΠΡΟΞΥΣΤΗΣ. Ὁ ξύων καὶ καθαίρων τὴν κόπρον.

ΣΤΙΧ. 71, Ἐκεῖνος ΠΑΛΑΤΙΝΟΣ ἦν, σὺ δὲ σκυβαλοφύλαξ.] Ἴδαμεν ἀνωτέρω (σελ. 233) τὴν διάφορον γραφὴν ΠΑΛΑΤΙΑΝΟΣ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1086) ἐξηγεῖ τοῦτο, ἐπάγγελμα μοναστικὸν, τὸ δὲ τετρασύλλαβον Παλατῖνος, ἀξίωμα τῆς Αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς, σημαῖνον ἐκείνους τοὺς μεγιστᾶνας, ὅσοι ἦσαν πάντοτε παρόντες εἰς τὴν αὐλὴν (courtisans).

ΣΚΥΒΑΛΟΦΥΛΑΞ] Ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Κοπροφύλαξ. « Σκύβαλα, » κόπρος » κατὰ τὸν Ἡσύχιον.

ΣΤΊΧ. 72, ἘΔΙΚΌΝΗΣΕΝ.] Ἀντὶ τοῦ Ἐδιακόνησεν, ἢ ὡς φέρει τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Διηκόνησεν.

ΣΤΊΧ. 73, Καὶ σὺ ἔβοσκες τὰ πρόβατα, καὶ διοχες ταῖς κουρούναις.] ΔΓ, καὶ ἐδίωκες τὰς κουρούνας. Κουρούνα (corneille), ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Κορώνη. Λείπει ἀπὸ τὰ κοινὰ λεξικὰ ἡ Κουρούνα, ὡς καὶ τὸ σύνθετον Κουρουνόμυαλος ὁ ἔχων ἐγκέφαλον κορώνης, προσόμοιον μὲ τῶν Γάλλων τὸ παροιμιῶδες, il y va... comme une corneille, etc.

ΣΤΊΧ. 74, ΣΕΙΣΤΌΣ. Ἔμεινε καὶ σήμερον καὶ τὄνομα καὶ ἡ σημασία του καὶ μὲ προσθήκην κἄποτε δευτέρου ἐπιθέτου, Σειστὸς καὶ λυγιστὸς (en se dandinant) « Λυγιζόμενός τε καὶ καμπτόμενος » κατὰ τὸν Ἡλιόδωρον (Αἰθιοπ. Ά, σελ. 376). Ἀκόμη καὶ ἐπιῤῥηματικῶς, οἷον, Περιπατεῖ σειστὰ καὶ λυγιστά· τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ Σείω ῥῆμα, τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ Λυγίζω, παράγωγον τοῦ Λύγος, τοῦ σημαίνοντος ὄχι μόνον τὴν κοινῶς λεγομένην Λυγαρέαν, (Ἑλλ. Ἄγνον) ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο φυτὸν εὔστροφον, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Λύγος, ῥάβδος ἁπαλὴ, ἄγνος, ἢ δενδρύφιον θαμνῶδες, ἱμαντῶδες » φυτόν. »

ΣΤΊΧ. 75, Καὶ σὺ ἐκαθέζουν καὶ βλεπες πῶς τρέχουν οἱ καροῦχοι.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Ἐκαθέζου, καὶ θηλυκῶς, Αἱ καροῦχαι, ὡς καὶ εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (στίχ. 228), ὅπου ἐξηγήθη καὶ ἡ Καρούχα.

ΣΤΊΧ. 76, 77, Τῶν δύο ςίχων τούτων ἡ γραφὴ εἶναι αἰνιγματώδης. Τὸ πρῶτον ἀντίγραφον φέρει :

Τίναν λαχένη τὸ δεμεὶς ἐμεὶς δὲ πάλιν τίναν,
Καὶ τίναν τὸ παραβατὸν, καὶ τίναν τὸ τῆς πρόβας.

Τὸ δεύτερον :

Καὶ ποῖον λαγχάνει τόδε μεῖς δὲ πάλιν ποῖον,
Καὶ τίνα τὸ βαράβατον, καὶ τίνα τὸ τῆς πρόβας.

Ὁ Δουκάγγιος (App. pag. 35) φέρει τὸν δεύτερον στίχον μόνον, ὡς εὑρίσκεται εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, « Καὶ τίνα τὸ βαράβατον, » καὶ τίνα τὸ τῆς πρόβας » χωρὶς ἐξήγησιν· ἀλλοῦ δὲ (σελ. 1579) φέρει καὶ τοὺς δύο οὕτως :

Τίναν λάχεν κτὸ δεμεὶς δὲ πάλιν τίναν
Καὶ τὸ παραβατὸν, καὶ τίναν τὸ τῆς πρόβας·

καὶ ἐξηγεῖ ἀτυχέστατα μόνον τὸ Τίναν, « Cupa, vas balneatorium » (Κύπελλον, Λουτὴρ), ἀφίνων τὰ λοιπὰ ἀνεξήγητα. Μὴ δυνάμενος οὐδ' ἐγὼ νὰ τὰ ἐξηγήσω, νοῶ μόνον, ὅτι ὁ λόγος εἶναι περὶ δρόμου ἁμαξῶν ἢ ἀλόγων, ἀγωνιζομένων περὶ βραβείου. Ἡ γραφὴ Παραβατὸν, ἂν ἦναι γνησία, ἐνδέχεται νὰ σημαίνῃ τὸν Παραβάτην (ποιητ. Παραιβάτην) τῶν παλαιῶν, ἐν' ἀπὸ τοὺς δύο ἀναβάτας τοῦ ἁμαξίου · ὁ ἄλλος ὠνομάζετο, Ἡνίοχος. (Ἰδ. Εὐςάθ. Ἰλιάδ. λ', σελ. 833). Ὁ Ἡσύχιος λέγει, « Παραιβάται, οἱ ἐπὶ τῶν δίφρων ἑςῶτες » μαχόμενοι, οἱ κύριοι τῶν ἁρμάτων. »

Ἂν ἡ ἄλλη γραφὴ, Βαράβατον, προκριθῇ, ἴσως σημαίνει τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον, Ἄλογον βαρβάτον, (cheval entier), ὡς ἐξηγεῖται κοινῶς.

Τὸ, Πρόβας, πιθανὸν ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν prova, Δοκιμασία.

ΣΤΙΧ. 78, Χερονόμος.] ΔΓ. ΧΕΙΡΟΝΟΜΟΣ. Ἡ χειρονομία, παρὰ τὴν μουσικὴν χρῆσιν, ἐγίνετο καὶ ὡς γυμνασία τοῦ σώματος. Ὁ Ἱπποκράτης (Περὶ διαίτ. III. § 26, σελ. 259) λέγει « Ἀκροχείρισις, καὶ » χειρονομίη. » Χειρονομεῖ, ὅςις κινεῖ καθ' ἑαυτὸν τὰς χεῖράς του μὲ ῥυθμόν · Ἀκροχειρίζονται δὲ δύο, ὅταν μὲ μόνας τὰς χεῖρας, χωρὶς τοῦ λοιποῦ σώματος, ἀγωνίζωνται.

ΣΤΙΧ. 79, ΠΑΡΗΧΟΣ.] Ὁ παρὰ τὸν ἦχον ψάλλων. Λέξις ἀξία νὰ θησαυρισθῇ, ὄχι μόνον εἰς τὰ κοινά μας Λεξικὰ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ῥῆμα Παρηχῶ, ἔχει σημασίαν διάφορον.

ΣΤΙΧ. 80, Αὐτὸς ψηφίζει ΠΕΡΠΥΡΑ, καὶ γράφει καὶ ΣΤΡΟΓΓΥΛΕΑ.] ΔΓ, ΠΕΤΕΤΑΙ (γραφὴ κακὴ), καὶ ΣΤΡΟΓΓΥΛΑ (ἐλλειπτ. τοῦ Γράμματα ἢ Ψηφία). Στρογγύλη γραφὴ εἶναι ἡ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζομένη écriture ronde.

ΨΗΦΙΖΕΙ. Σημαίνει τὸ Λογαριάζει, ἀριθμεῖ, ἀπὸ τὴν παλαιὰν χρῆσιν τῶν ψήφων (λιθαρίων) εἰς τοὺς λογαριασμοὺς, ὡς καὶ τῶν Γάλλων τὸ calculer, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν calculus. Ἐκ τούτου ἐκράτησε νὰ ὀνομάζωμεν Ψηφία καὶ τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα, διότι τὰ μεταχειρι-

ζόμεθα καὶ ὡς μέρη λέξεων, καὶ ὡς σημεῖα λογιςικὰ, ά, β', γ', ἓν, δύο, τρία κ. τ. λ.

ΣΤΊΧ. 81, Καὶ σὺ ψηφίζεις φάβατα, καὶ γράφεις ΚΟΝΗΔΆΤΑ.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον: « Σὺ δὲ ψηφίζεις φάβατα, καὶ γράφεις » ΚΟΥΔΟΥΜΈΝΤΑ. » ΦΆΒΑΤΑ ἔλεγαν (ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν faba) τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Κουκκία (fèves, Ἑλλ. Κυάμους). Φάβατον ἀκόμη ὠνόμαζαν, καὶ Φάβα, οὐδετέρως, τὸ ἀπὸ τὰ κουκκία ἔτνος (purée), τὸ ὁποῖον σήμερον ὀνομάζομεν θηλυκῶς, Ἡ φάβα. Εἰς τὰ Πατερικὰ ἀναγινώσκεται συχνὰ Φάβατα βρεκτὰ, τὰ σήμερον εἰς ἡμᾶς λεγόμενα Βρεκτοκούκκια, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὰ μοναςήρια, ἐπέρασαν καὶ εἰς τῶν κοσμικῶν τὰς τραπέζας. Μὲ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα νοσηρὰ φαγητὰ φθείρεται ἡ ὑγεία εἰς δόξαν Θεοῦ.

ΚΟΥΔΟΎΜΕΝΤΑ εἶναι κακὴ γραφή. Κουδούμεντον ὀνομάζουν πολλοὶ ἐξ ἡμῶν τὸ Πετροσέλινον (persil) ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Condimentum, ἄρτυμα, ἥδυσμα.

ΚΟΝΗΔΆΤΑ (γρ. Κονιδάτα). Σημαίνει ὅμοια τῶν κονίδων, ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Κόνις ἰδος (lente). Τὸ Γράφειν κονιδάτα ὁμοιάζει μὲ τὸ Γαλλικὸν écrire des pieds de mouches.

ΣΤΊΧ. 82, Αὐτὸς φορεῖ ΑἸΓΙΟΜΈΤΑΞΑ, καὶ σὺ τὴν ΣΑΓΟΛΈΒΑ.] ΔΓ, ΑἸΓΑΙΟΜΈΤΑΞΑ, καὶ ΣΑΚΟΛΈΒΑΝ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 35 καὶ 1316), δὲν ἐξεύρω ἂν ἀπ' ἄλλο ἀντίγραφον, ἢ διὰ λάθος, γράφει, Αἰγιομήλαξα, λέξιν ἀσήμαντον. Τὸ Αἰγιομέταξα σημαίνει ἐνδύματα ὑφασμένα ἀπὸ μετάξιον μὲ αἰγὸς μαλλίον ἑνωμένον, ἢ (τὸ πιθανώτερον) ἀπὸ μόνον αἰγὸς μαλλίον (poil de chèvre), τὸ ὁποῖον, διὰ τὴν ὁμοιότητα, ὠνόμασαν Αἰγὸς μετάξιον.

ΣΑΓΟΛΈΒΑ. Λέξις σύνθετος ἀπὸ τὸ ἀρσενικὸν Σάγος, ἢ θηλυκῶς Σάγη, καὶ τὸ Λαῖφος, ἥτις ἐσήμαινε τὴν σήμερον λεγομένην Κάπαν. « Σάγη (λέγει ὁ Ἡσύχιος)... περιβόλαιον, σκέπασμα, » καὶ « Λαίφεα, » ῥάκη. » Ὁ δὲ σύγχρονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου Εὐςάθιος (Ὀδυσ. ύ, σελ. 1890) ἐφύλαξε καὶ τὸ τότε σύνηθες σύνθετον· « Λαίφεα » δὲ, πτωχικὰ παχέα ἱμάτια... κυρίως δὲ Λαίφεα, αἱ τῶν πλοίων, » φασὶν, ὀθόναι· ὅθεν οἱ κοινότεροι συνθέντες, ἐκ τοῦ, Σάγος καὶ » τοῦ Λαῖφος, Σαγολαίφεα λέγουσιν. » Εἰς ἡμᾶς σήμερον ἡ διὰ τοῦ κ̄ Σακολέβα (Σαγολαίφα) σημαίνει εἶδος πλοίου.

ΣΤΊΧ. 83, Κρεβατοςρώσια.] ΔΓ, Κραβατοςρώσια. Σώζεται ἡ

λέξις καὶ σήμερον, τὸ Κρεβατοςρώσιον (une garniture de lit). Τέσσαρα διὰ Μοναχὸν, ὅςις ἐφόρει Αἰγιομέταξα, δὲν ἦσαν πολλά.

ΣΤΊΧ. 84, Γρ. ΨΑΘΊΝ,] ἤγουν Ψαθίον, ὑποκοριςικὸν τοῦ Ψάθα, Ἑλλ. Ψίαθος, κατὰ συγκοπὴν τοῦ Ι, ὡς καὶ εἰς τὸ Σάλιον (Σίελος) Σαγόνιον (Σιαγὼν) καὶ ἄλλα πολλά·

ΣΤΊΧ. 85, τέταρτον.] ΔΓ, δεύτερον.

ΣΤΊΧ. 86, ὩΣ ΠΑΣΧΑ.] ΔΓ, ΕἸΣ ἝΤΕΡΟΝ.

ΣΤΊΧ. 87, Λαβράκια, φιλομήλας.] ΔΓ, Λαυράκια, συναγρίδας. Τὸ Λαβράκιον, Ἑλλ. Λάβραξ (brochet), εἶναι γνωςὸν σήμερον καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ τὄνομα, ὡς καὶ ἡ Συναγρὶς, περὶ τῆς ὁποίας, ὡς καὶ περὶ τῆς Φιλομήλας, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 71 καὶ 102).

ΣΤΊΧ. 88, κἂν τορνεσίου χαυϊάριν.] ΔΓ, κἂν ταρτεροῦ χαβιάριν.

ΣΤΊΧ. 89, Αὐτὸς κἂν δέκα κέκτηται λίτρας χρυσᾶς λογάριν.] Μετὰ τὸν ςίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, φέρει καὶ ἄλλον τὸν ἑξῆς:

Καὶ εἰς τὴν κουράν του ἐξέβαλεν ἄλλην καμμίαν λίτραν.

ΛΟΓΆΡΙΝ (Λογάριον), συναθροισμένον καὶ φυλαγμένον ἀργύριον ἢ χρυσίον, θησαυρόν. Σημείωσε τὸ Ἐξέβαλεν, ἀντὶ τοῦ Κατέβαλεν, ἤγουν ἐπλήρωσε μίαν λίτραν χρυσίου διὰ τὴν κουρὰν (tonsure), ὅτε τὸν ἐκούρευσαν Μοναχόν.

ΣΤΊΧ. 90, Καὶ σὺ φόλαν οὐδὲν ἔχεις νὰ δὸς διὰ τὴν ψυχήν σου.] ΔΓ, « Σὺ δὲ οὐδὲ φόλιν κέκτησαι νὰ δώσῃς τὴν ψυχήν σου » Ἔλεγαν, Ὁ Φόλις, καὶ θηλυκῶς, ὡς λέγομεν σήμερον, Ἡ Φόλα, εἶδος νομίσματος, οὕτως ὀνομασθέντος ἀπὸ τοῦ σχήματος ὁμοίου τῶν Λεπίδων ἢ Λοπίδων (écailles) τοῦ ὀψαρίου. « Φολὶς, λεπὶς » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὰ δὲ Γλωσσάρια, « Φόλλεις (γρ. Φόλεις), ὀβολοὶ » κατὰ τὴν κλίσιν δηλαδὴ, τοῦ Ὄφις, ὄφεις. Τοιοῦτον σχῆμα πιθανὸν ὅτι εἶχαν καὶ οἱ παλαιότεροι ὀβολοὶ, ἐπειδὴ ἐκ τούτου ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ Ἀριςοφάνης, νὰ παραςήσῃ γελοίως ἕνα ἀπὸ τοὺς συνήθως λαμβάνοντας τὸ τριώβολον δικαςὰς, ὅςις παραπονεῖται, ὅτι ὁ συνδικαςής του τὸν ἔκαμε νὰ χάψῃ τρεῖς λεπίδας ὀψαρίου, ἀντὶ τριῶν ὀβολῶν (Ἀριςοφάν. Σφ. 787-793)

Αἴσχιστα γάρ τοι μ' εἰργάσατο Λυσίστρατος,
Ὁ σκωπτόλης. Δραχμὴν μετ' ἐμοῦ πρώην λαβὼν,
Ἐλθὼν διεκερμάτιζεν ἐν τοῖς ἰχθύσι·
Κᾆπειτ' ἐπέθηκε τρεῖς λοπίδας μοι κεστρέων·
Κἀγὼ 'νέκαψ'· ὀβολοὺς γὰρ ᾠόμην λαβεῖν·
Κᾆτα βδελυχθεὶς, ὀσφρόμενος ἐξέπτυσα·
Κᾆθ' εἷλκον αὐτόν. ———

Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον (90) τὸ ἄλλο Ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἑξῆς:

Ἢ νὰ ἀγοράσῃς κἂν κηροὺς εἰς τὴν ἀπόκαρσίν σου.

Ἀπόκαρσις (ἀπὸ τὸ Ἀποκείρω), λέξις καταχωρισμένη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ, καὶ καλὴ νὰ εἰσαχθῇ καὶ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν. Ἐνόσῳ ὑποφέρομεν τὸ βάρος τῶν Μοναχῶν, συγχωρεῖται νὰ μεταχειριζώμεθα καὶ τὴν μοναχικὴν λέξιν. Ἂν ὄχι ἄλλο, δύναται κἂν νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ διὰ τὰ πρόβατα, μόνα ζῶα, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόκαρσις ὠφελεῖ τοὺς ἀνθρώπους.

ΣΤΊΧ. 92, Καὶ ΣΑΡΑΝΤΆΠΗΧΟΝ βλατὶν, καὶ δύο κυθροκανδήλας.] ΔΓ (σφαλμένη), ΣΑΡΑΝΤΆΣΙΜΟΝ.

ΒΛΑΤΊΝ. Γράφε, ΒΛΑΤΤΊΝ, ἤγουν Βλαττίον, καὶ ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 185) σημειωθέντα.

ΚΥΘΡΟΚΑΝΔΉΛΑΣ, ἤγουν Χυτροκανδήλας, Κανδήλας ἐχούσας σχῆμα χύτρας, ἢ ἰσομεγέθεις μὲ χύτρας, ἀπὸ τὸ Ἰωνικὸν Κύθρη ἀντὶ τοῦ Χύτρα, ὡς ἐσημειώθη πρότερον (σελ. 123). Ἡ Κανδήλα (ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Candela), ὅτι παράγεται καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Καίω, πιθανολογεῖται ἀπὸ τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Κάνδαρος, ἄνθραξ, » ὅπου ἐξέτασε τὰς σημειώσεις τῶν κριτικῶν.

ΣΤΊΧ. 93, Καὶ σύλθες ἀνυπόδετος καὶ δίχα ὑποκαμίσου.] ΔΓ,

Σὺ δ' ἦλθες ἀνυπόδητος, καὶ δίχα ἐπικαμμύσου.

ΣΤΊΧ. 94, Καὶ τὸ Βρακύν σου φαίνετον ἀπὸ πενήντα τρίπας.]

ΣΤΙ'Χ. 379, Ω ΒΑΣΙΛΕ'ΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥ', ΚΑΙ' ΤΩ͂Ν ἈΝΑ'ΚΤΩΝ ἈΝΑΞ.] Τίνων ἀνάκτων, τίνων βασιλέων, πανοσιολογιώτατε Πρόδρομε; Ἂν ἦσο πτωχὸς, τιμιώτερον ἦτο νὰ ψωμοζητῇς, παρὰ νὰ ὀνομάζῃς, Βασιλέα βασιλέων, καὶ Ἀνάκτων ἄνακτα, Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπὸ τὴν ποτὲ ἐξαπλωμένην εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν οἰκουμένην Ῥωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν δὲν εἶχε μείνειν πλὴν μικρόν τι ἀπόσπασμα καὶ ῥάκος, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ μετὰ σχεδὸν εἴκοσι χρόνους ἔμελλαν νὰ σπαράξωσιν οἱ Σταυροφόροι Φράγκοι, καὶ μετὰ διακοσίους πεντήκοντα νὰ τὸ συῤῥάψωσι μὲ πολλὰς ἄλλας χώρας οἱ Τοῦρκοι, νὰ τὸ ϛολισθῶσιν, καὶ νὰ ἐπονομασθῶσι βαρϐάρως, ὡς βάρϐαροι, Βασιλεῖς βασιλέων.

ΣΤΙ'Χ. 380, Καὶ κράτος τὸ τρικράτιϛον ἀπὸ παποτερόθεν.] ΔΓ,

Καὶ κράτος τὸ τρισκράτιϛον μητρόθεν καὶ πατρόθεν.

ΤΡΙΚΡΑ'ΤΙΣΤΟΝ, ἢ ΤΡΙΣΚΡΑ'ΤΙΣΤΟΝ. Σημείωσε πόσον εἶναι γόνιμος ἡ κολακεία, νὰ πλάττῃ νέα ὀνόματα. Ἐδίπλωσε τὴν ὑπέρθεσιν τοῦ Κράτιστον μὲ τὴν προσθήκην τοῦ Τρίς. Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ Τρισμέγιϛος, καὶ ἄλλα ἴσως ὁμοίου κάλλους ὑπερθετικά. Τὸ εἶπα καὶ πρότερον (σελ. 120 καὶ 193), καὶ πάλιν τὸ ἐπαναλαμϐάνω εἰς ὠφέλειαν τῶν ἱκανῶν νὰ ὠφελῶνται ἀπὸ τῆς ἱϛορίας τὰ παραδείγματα· τὰ ταλαίπωρα ἔθνη ὅσον γυμνόνονται ἀπὸ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν, τόσον πλέον ζητοῦν νὰ παρηγορηθῶσι μὲ τὴν λεξικὴν πτωχαλαζονείαν. Ὁ Ἰσοκράτης, ὅταν ἔγραφε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Φιλίππου Ἀλέξανδρον ἀρκεῖτο εἰς τὸ ἸΣΟΚΡΑ'ΤΗΣ ἈΛΕΞΑ'ΝΔΡῼ ΧΑΙ'ΡΕΙΝ· καὶ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἰσοκράτην ἀποκρίσεις ἔγραφε μόνον, ἈΛΕ'ΞΑΝΔΡΟΣ ἸΣΟΚΡΑ'ΤΕΙ ΧΑΙ'ΡΕΙΝ. Τὴν σήμερον καὶ τῶν Ἀρχόντων οἱ γραμματικοὶ θέλουν νὰ λέγωνται Ἄρχοντες· καὶ δὲν εἶναι κάνεῖς ἀπὸ τοὺς ἔτι μείναντας ὀλίγους μας σχολαϛικοὺς, ὅϛις δὲν σὲ ϛραϐοϐλέπει, ἂν δὲν τὸν ὀνομάσῃς Σοφολογιώτατον.

ἈΠΟ' ΠΑΠΟΤΕΡΟ'ΘΕΝ. Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ἡ γραφὴ, Μητρόθεν καὶ πατρόθεν, φαίνεται, ἀλλὰ δὲν εἶν' ὅμως γνησία. Γνησιώτερον εἶναι τὸ Ἀπὸ παποτερόθεν. Ἴδε τὰ πρότερον (σελ. 42) σημειωθέντα.

ΣΤΙ'Χ. 388, ΦΙΛΟΙ'ΚΤΩΡ. Ἐγράφετο βαρϐάρως, Φιλίκτωρ. Ἀλλὰ καὶ τὸ Φιλοίκτωρ τί πλέον λέγει παρὰ τὸ ἀμέσως ἑπόμενον Φιλοικτίρμων;

ΣΤΙ'Χ. 389, ΣΤΕΡΗ'ΣΕΩΣ. Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ὙΣΤΕΡΙ'ΣΕΩΣ (γρ. ὙΣΤΕ-

ΡΗΣΕΩΣ), ὄχι διότι δὲν ἦτο καὶ τοῦτο τόσον καλὸν (εἰς τοιαῦτα μάλιςα ποιήματα), ἀλλὰ διότι διαςρέφει τὸν ῥυθμὸν τοῦ ςίχου. Εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν τὸ Ὑςερέω (rester en arrière ἢ s' arriérer, retarder) ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ Στερέω (priver), καὶ τὸ Ὑςέρημα (retard) τοῦ Στέρημα (privation). Δὲν εἶν' ὅςις δὲν ἐνθυμᾶται τοῦ Εὐαγγελίου τὸ Ἐκ τοῦ ὑςερήματος. Σήμερον λέγομεν ὀρθῶς Στεροῦμαι, Στερεύομαι, ἢ Στερίζομαι, καὶ καταχρηςικῶς Ὑςεροῦμαι (être privé ἢ se priver). Ὁ ἐνεργητικὸς τύπος Στερεύω (priver) δὲν διαφέρει ἀπὸ τῶν Παλαιῶν τὸ Στερέω, ὡς οὐδ' εἰς ἐκείνους ἐδιάφερε τὸ Τυραννέω ἀπὸ τὸ ἐπίσης χρηςὸν Τυραννεύω. Λαμβάνεται δὲ καὶ ἀμεταβάτως πολλάκις τὸ Στερεύω, ὅτε σημαίνει τῶν Γάλλων τὸ tarir, οἷον « Τὸ πηγάδιον » ἐςέρευσεν » ἤγουν ἐςερήθη τὸ ὕδωρ, ἐξηράνθη.

ΣΤΙΧ. 394, ΓΕΩΡΓΙΟΝ κ. τ. λ. Εὔχεται τεσσάρων ςρατιωτῶν ἁγίων τὴν προςασίαν εἰς τὸν Μανουὴλ, ἀληθῶς ἔμπειρον τῆς στρατηγικῆς τέχνης. Ὀνομάζει τοὺς δύο, Γεώργιον καὶ Δημήτριον, καὶ σημαίνει διὰ τῶν ἐπιθέτων τοὺς δύο Θεοδώρους.

ΣΤΙΧ. 395, ΟἹ ΤΕ ΚΑῚ ΤΑΞΙΔΕΎΟΙΕΝ... ΤΑΞΙΔΊΟΙΣ.] ΔΓ, Οἳ καὶ συνταξιδεύσωσιν κ. τ. λ. Ταξίδιον, ὑποκοριςικὸν τοῦ Τάξις, ἐσήμαινεν εἰς τοὺς Γραικορωμαίους, ὄχι ὅ,τι σημαίνει εἰς ἡμᾶς, ὅταν ἐκφράζωμεν τὸ Γαλλικὸν voyage, ἀλλὰ τὴν ἐκςρατείαν, ἤγουν τὴν εἰς πόλεμον κίνησιν καὶ ἀποδημίαν (Γαλλ. expédition militaire, ἢ ἁπλῶς expédition). Ἐκ τούτου ἐσχημάτισαν καὶ ῥῆμα Ταξιδεύω (faire une expédition). Σήμερον ἐκατήντησε νὰ σημαίνῃ κυρίως τὴν διὰ θαλάσσης ὁδὸν, καὶ καταχρηςικώτερον καὶ τὴν διὰ ξηρᾶς. Ἡ γραφὴ τοῦ Στίχου ἴσως ἦτον, Οἳ καὶ συνταξιδεύοιεν.

ΣΤΙΧ. 396, Καὶ συνοδοιποροῦσί σου τῷ τρισκρατίστῳ κράτει.] ΔΓ,

Καὶ συνοδοιπορήσουσιν τῇ σῇ θεοςεφίᾳ.

ΣΥΝΟΔΟΙΠΟΡΟΥ͂ΣΙ. Οὔτε τοῦτο, οὔτε τὸ Συνοδοιπορήσουσιν τοῦ ἄλλου ἀντιγράφου, εἶναι ὀρθὸν, ἂν ἐλπίζῃ τις ὀρθὰ ἀπὸ τοιούτους ποιητάς. Ἔπρεπε κἂν νὰ ἦναι, Συνοδοιποροῖεν, διὰ νὰ συναρμόζῃ μὲ τὸ εὐκτικὸν τοῦ προτέρου ςίχου.

Ἀλλ' ἀρκοῦν τόσα εἰς τὸ πρῶτον ποίημα τοῦ Προδρόμου. Εἴθε ἡ ἐκ τῶν σημειώσεων ὠφέλεια νὰ παρηγορήσῃ τὴν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἀηδίαν!

ΔΓ, ἐφαίνετο ἀπὸ τῆς φουδουλίας. Αἱ πεντήκοντα τρύπαι τοῦ βρακίου δὲν ἔχουν χρείαν ἐξηγήσεως. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1693) ἀφῆκεν ἀνεξήγητον τὸ Φουδουλίας, οὐδ' ἐγὼ ἔχω πῶς νὰ τὸ ἐξηγήσω. ¡Μήπως ἡ Φειδωλία εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ μας, ἐμεταμορφώθη εἰς τὸ Φουδουλία;

ΣΤΙΧ. 95, Καὶ περιπάτει ἘΜΠΥΡΕΤΕ κ. τ. λ.] ΔΓ, ἘΜΠΥΡΕΤΟΣ. Εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (σελ. 199) ἐσημειώθη τὸ σύνθετον Μυριοεμπύρετος.

ΣΤΙΧ. 96, Οὐκ εἴσαι Σεβαςοῦ παιδὶν, οὐδὲ Κουροπαλάτου.] Ὁ Σεβαςὸς (Ῥωμ. Augustus) ἦτον εἰς τὴν αὐλὴν τὸ πρῶτον ἀξίωμα, μετὰ τὸν Αὐτοκράτορα. Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς, διὰ νὰ κάμῃ τὴν αὐλὴν λαμπροτέραν (Λαμπρότητα, ὡς τὴν ἐνοοῦσαν τότε καὶ τὴν νοοῦν ἀκόμη σήμερον πολλοί!) τὸ κατεμέρισεν εἰς πολλὰ Σεβαςῶν ἀξιώματα, διαφόρου βαθμοῦ καὶ διαφόρου δυνάμεως. Ἀπὸ τὴν φρόνιμον ταύτην διαίρεσιν ἐγεννήθησαν ὁ Σεβαςοκράτωρ (ἡ γυνὴ τούτου ἐπωνομάζετο Σεβαςοκρατόρισσα), ὁ Πρωτοσέβαςος, ὁ Πανυπερσέβαςος, καὶ ὁ ὀκτασύλλαβος Πανυπερπρωτοσέβαςος. Ὁ Κουροπαλάτης εἶχε τὴν φροντίδα (cura) τοῦ Παλατίου.

ΣΤΙΧ. 97, ΣΑΡΔΑΜΑΡΙΟΥ.] ΔΓ, Σαρμαρδαρίου. Εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον ἔλιπε τὸ ἀρχικὸν ςοιχεῖον Σ (αρδαμαρίου), τὸ ὁποῖον ἔλαβα ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1330), ὅςις ὅμως γράφει ΣΑΜΑΡΔΑΡΙΟΥ· ὡς ἀλλοῦ (σελ. 1722) ὁ αὐτὸς καὶ, ΚΑΡΔΑΜΑΡΙΟΥ. Ἰδοὺ λοιπὸν τρεῖς ΔΓ, καὶ αἱ τρεῖς ἴσως σφαλμέναι, ἐπειδὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐξηγήσῃ κάμμίαν ὁ Δουκάγγιος. Ὑποπτεύομαι ὅτι εἰς τόπον αὐτῶν ὁ Πτωχοπρόδρομος ἔγραψε ΣΑΛΓΑΜΑΡΙΟΥ. Ὁ Σαλγαμάριος, λέξις κοινὴ εἰς τοὺς Γραικορωμαίους (ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Salgamarius), ἐσήμαινε τὸν πωλοῦντα Λάχανα, Γογγύλια, Ἀγγούρια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ταριχευμένα εἰς ὀξείδιον, νὰ φυλάσσωνται εἰς χρῆσιν. Τοῦτο πιθανολογεῖται ἀκόμη ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον, Χαβιαροκαταλύτης· διότι οἱ αὐτοὶ ἐπωλοῦσαν καὶ τὸ Χαβιάριον, καὶ ἄλλα διάφορα τραγήματα· ὅθεν καὶ τὰ Γλωσσάρια λέγουν, « Παντοπώλης, Seplasiarius, Salgamarius. » Εἶναι λοιπὸν ὁ Παντοπώλης ἢ Σαλγαμάριος, τὸν ὁποῖον σήμερον ὀνομάζομεν Βακάλην. Πρόσθες ὅτι καὶ οἱ Τοῦρκοι τὰ ταριχευμένα μὲ ὀξείδιον καὶ σίνηπι γογγύλια, ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους λαβόντες, ὀνομάζουν Σαλγάμ.

ΣΤΙΧ. 98, Σκουμπροπαλαμιδόπαςου ἐγγραυλοπαςοφάγου.] ΔΓ (εἰς

ὀνομαςικὴν πτῶσιν), « Σκουμβροπαλαμηδόπλαςος, ἐγκραλοπαςο-» φάγος » καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρω ςίχους φέρει Κουροπαλάτης, καὶ Χαβιαροκαταλύτης. Τὰ Σκομβρία καὶ αἱ Παλαμίδες εἶν' ὀψάρια γνωςά. Περὶ τῆς Ἐγγραύλεως (Γαλλ. Anchois) ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 168). Τὰ πολυσύνθετα ταῦτα, ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (Δ. 210) Δαμασκηναπιδόμηλα, εἶναι τοῦ κωμικοῦ χαρακτῆρος, ὁποῖα πολλὰ εὑρίσκονται εἰς τοὺς ἀρχαίους (ἀςειοτέρους ὅμως πολὺ παρὰ τὸν Πρόδρομον). Τοιοῦτοι εἶναι οἱ Σφραγιδονυχαργοκομῆται (Ἀριςοφαν. Νεφ. 332), ἤγουν οἱ περιέργως καλλωπιζόμενοι, οἱ Θρασυμαχειοληψικέρματοι (Ἔφιππ. παρ' Ἀθην. XI, σελ. 509), ἤγουν ὅσοι ἑνόνουν τὴν θρασύτητα μὲ τὴν αἰσχροκέρδειαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

ΣΤΊΧ. 99, Καὶ μὴν θορεῖς τοὺς βαθρακοὺς, τὰς ἼΣΧΑΣ, τὰ ψησία.] ΔΓ, ἼΣΚΑΣ. Γράφε, Ψησσία, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ψῆσσα ἢ Ψῆττα, καὶ ζήτει τὰ περὶ ταύτης, ὡς καὶ τὰ περὶ τῶν Ἰσχῶν (ἢ Ἰσκῶν) καὶ τῶν Βαθρακῶν, εἰς τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 48, 69, 186, 205).

ΣΤΊΧ. 101, Οὐδὲν ἔνι διαλόγου σου τάδρὴν τὸ παξυμάδιν.] Ἀδιανόητος εἶναι ὁ ςίχος, παρεκτὸς ἂν τὸν ςίξῃς καὶ τοῦτον καὶ τὸν ἀκόλουθον ἐρωτηματικῶς, οἷον, « Οὐδὲν... παξιμάδιν;... ἢ βρω-» μαρέα » ἤγουν: Δὲν ἀρκεῖσαι, δὲν εὐχαριςῆσαι εἰς τὰ εὐτελῆ ταῦτα φαγητά; Τὸ Διὰ λόγου σου, ἢ ὡς φέρεται εἰς τὸ ἀντίγραφόν μου, Διαλόγου σου, σημαίνει τὸ Διὰ σὲ (pour toi), περὶ τοῦ ὁποίου εἶπα τὶ εἰς ἄλλας σημειώσεις (εἰς τὸν Πλατ. Γοργ. σελ. 316).

Ἀντὶ τοῦ ςίχου τούτου τὸ ἄλλο μου Ἀντίγραφον φέρει:

Μαθὼν οὐ μὴ τὰ γεύσεσαι, ξηρὰ νὰ τὰ διαβάσῃς.

ΜΑΘΩ͂Ν. Τοῦτο ἀνωτέρω (Δ. 275) ἐγράφετο ΜΑΘῸΝ, οὐδ' ἐκεῖ σαφέςερον παρὰ τὸ ἐδῶ.

ΣΤΊΧ. 102, παλαμιδόκομαν.] ΔΓ, Παλαμηδόκομμα. —— Βρωμαρέα.] Σήμερον λέγομεν ὀρθότερον, Βρωμερὰ ἢ Βρωμερὴ (fétide).

ΣΤΊΧ. 103, νὰ γδάρῃ.] ΔΓ, Νὰ ἐκδέρνῃ.

ΣΤΊΧ. 104... τράπεζαν, καὶ βόθα τὸν κελλάρην.] ΔΓ,... τράπεζαν, βοήθει τὸν κελάριν. Τὸ Βόθα (γρ. Βῶθα) εἶναι συναίρεσις Ἰωνικὴ, καὶ μετάθεσις ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν συνῃρημένων εἰς τὴν δευτέραν (ὡς

προφέρομεν κἄποτε καὶ Πολέμα ἀντὶ τοῦ Πολέμει, καὶ ἄλλα ὄχι ὀλίγα τοιαῦτα). « Βωθέοντες, βοηθοῦντες » καὶ « Βώσομαι, βοήσομαι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Σήμερον ὁ κοινὸς λαὸς λέγει Βο ύ θα. Καὶ ἴσως ἐκ τούτου ἐξηγηθῇ ἡ σκοτεινὴ εἰς σκοτεινὸν σύνταγμα (Παραγγελ. § 10, σελ. 66) τοῦ Ἱπποκράτους λέξις, « Αἰτήσαιμι δ᾽ ἂν θαρσαλέως « ΒΟΥΣΘΗΝ.» Ὅλοι σχεδὸν οἱ μεταφρασταὶ τὸ ἡρμήνευσαν, Βοήθειαν. Εἷς μόνος ὑπωπτεύθη μήπως ἔπρεπε νὰ μεταβαλθῇ εἰς τὸ Βουλήν. Νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ γραφῇ Βουθίην ἢ Βωθίην.

ΣΤΙΧ. 105, ΚΟΥΒΑΛΕΙ.] Ἐκ ΔΓ, ἀντὶ τοῦ, ΚΑΙ ΒΑΛΕ. Προστακτικὸν τοῦ Κουβαλῶ ῥήματος, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 200) σημειωθέντα.

ΚΑΚΑΒΙΝ.] Κακάβιον, ἢ Κακκάβιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κακκάβη (ἡ) ἢ Κάκκαβος (ὁ). Κατὰ τὸν Φώτιον, « Κακκάβην δεῖ λέγειν, » οὐχὶ Κάκκαβον· σημαίνει δὲ τὴν χύτραν » Καὶ « Κακκάβη, ὃν » ἡμεῖς Κάκκαβον· ἐστι δὲ λοπαδῶδες, ἔχον ἐξ ἑαυτοῦ τρεῖς » πόδας. » Σπανίως σήμερον συνειθίζεται τὸ Κακκάβιον. Κάκκαβον ὅμως ὀνομάζει ὁ Σομαυέρας εἰς τὸ Λεξικὸν, τὸν ἀρσενικὸν πέρδικα (Pernice maschio). Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος· « Κακάβα, » πέρδιξ... ἡ χύτρα » Καὶ « Κάκκαβος, ἡ λοπὰς, ἡ πέρδιξ. » Οἱ Γραικορωμαῖοι ἐσυνείθιζαν καὶ τὸ σύνθετον Κακκαβοπυρφόρος, λέξιν ναυμαχικὴν, σημαίνουσαν τὸ Brûlot τῶν Γάλλων.

ΣΤΙΧ. 107, Κομμάτια, βλέπω, ἀπέγδαρες τρανὰ καὶ γωνιδάτα.] ΔΓ, « Κομμάτιν, βλέπω, ἀπέδειρες, καλὸν καὶ γωνιδάτον. » Τὸ Γωνιδάτον, ἰσοδυναμεῖ ἐδῶ μὲ τὸ Τετράγωνον.

ΣΤΙΧ. 108, Καὶ μαγερίαν διπίνακον· οὐκ εἶσ᾽ ἐκ τῶν ἐνδόξων.] ΔΓ, « Καὶ μαγερίαν τριπίνακον, καὶ τρία κομμάτια θύνναν. »

ΣΤΙΧ. 109... καθόλου.] ΔΓ, κἂν ὅλως.

ΣΤΙΧ. 110, Καὶ παῦσε τὸ νὰ τρώς πολλὰ νἀλέθῃς τόσα τόσα] ΔΓ, « Καὶ ἄφες τοῦ τρώγειν τὰ πολλὰ, νὰ ἀλήθῃς πασπαλάτα. »

ΤΟΣΑ ΤΟΣΑ. Διπλασιασμὸς ὅμοιος τοῦ ἀνωτέρω (Δ. 102), Πολλὰ πολλὰ, συνήθης καὶ σήμερον ἀκόμη, ὡς καὶ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ μας, καὶ πολὺ ἀρχήτερα εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν, σημαίνων ἐπίτασιν τῆς ποιότητος ἢ τῆς ποσότητος. Οὕτως οἱ Ἑβδομήκοντα (Δευτερονομ. κή, 43), ἑρμηνεύοντες κατὰ λέξιν τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον, εἶπαν, « Ὁ προσήλυτος, ὅς ἐστιν ἐν σοὶ, ἀναβήσεται ἌΝΩ ἌΝΩ, σὺ δὲ » καταβήσῃ ΚΑΤΩ ΚΑΤΩ, » ἀντὶ τοῦ ἈΝΩΤΑΤΩ καὶ ΚΑΤΩΤΑΤΩ.

ΠΑΣΠΑΛΑΤΑ, ἤγουν λεπτὰ ὡς τὸ λεπτότατον ἀλεύριον, τὸ ὁποῖον καὶ σήμερον ἀκόμη ὀνομάζεται Πασπάλη, ἓν ἀπὸ τοὺς τρεῖς παλαιοὺς σχηματισμοὺς, Πάλη, Παιπάλη καὶ Πασπάλη, τοὺς σωζομένους εἰς τὸν Ἡσύχιον.

ΣΤΙΧ. 111, Ἄπελθε φτίασε τὸ θερμὸν, δὸς ΝΗ͂ΜΑΝ τοῖς πατρᾶσιν.] ΔΓ, « Ἄπελθε, φτίασε τὸ θερμὸν, καὶ νίψον τοὺς πατέρας. » Γράφε ΝΙΜΜΑ, ῥηματικὸν τοῦ Νίπτω.

ΦΤΙΑΣΕ. Φτιάζω ἢ Φτιάνω, ἀπὸ τὸ Εὐθειάζω (Ἑλλ. Εὐθύνω)· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ θηλυκὸν, Εὐθεῖα, ὡς ἀπὸ τὸ Ἄδεια, Ἀδειάζω, καὶ ἀπὸ τὸ Χρεία, τὸ μέσον Χρειάζομαι. Κυρίως σημαίνει, διορθόνω τὸ στρεβλὸν, καὶ μεταφορικῶς, κατασκευάζω, παρασκευάζω, ἁρμόζω τί.

ΣΤΙΧ. 112, Σπούδασε, φθάσε σήμερον γοργὸν νὰ πᾶς ϛὸν μύλον.] ΔΓ, « Σπούδασον, φθάσον σύντομα, καὶ διάβα εἰς τὸ πουλίτζιν. »

ΠΑΣ, εἶναι Ὑπάγῃς, ὡς εἰς τὸν πρὸ τούτου ϛίχον τὸ Τρῶς (γρ. Τρῶς) ἐσήμαινε Τρώγῃς.

ΠΟΥΛΙΤΖΙΝ, ὑποκοριϛικὸν ὑποκοριϛικοῦ τοῦ Πουλίον, σημαίνει τὸ oiseau τῶν Γάλλων, ἢ λεκτικώτερον, τὸ uccelletto τῶν Ἰταλῶν, τὸ ὁποῖον ἐδῶ δὲν ἁρμόζει. Ἴσως ἠθέλησε νὰ σημάνῃ ὁ ποιητὴς τὸ Πωλητήριον (marché), τὴν ἀγορὰν, ὅπου πέμπει ὁ πανοσιώτατος Ἡγούμενος τὸν ὑποτακτικόν του νὰ ἀγοράσῃ τὰ χρειώδη.

ΣΤΙΧ. 113, Καὶ διάβα κ' εἰς τὸ πέραμαν γοργὸν ὡς ἐξηφτέριν.] ΠΕΡΑΜΑ ὠνομάζετο ὁ Γαλατᾶς, ὡς πέραν, ἤγουν καταντικρὺ τοῦ Βυζαντίου. Περάματα σήμερον ἀκόμη ὀνομάζονται τὰ πλοιάρια τὰ ὁποῖα περῶσι τὸν πορθμὸν τοῦ Βυζαντίου.

Ἐξηφτέριν. Ἐλέγετο καὶ Ξεπτέριον, βάρβαρος λέξις, σχηματισμένη ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Accipiter, ἱεράκιον (épervier).

ΣΤΙΧ. 114, Ἐρώτησε ϛὸ διάβα σου, Κ' ΕΙΠΕ τοὺς Βενετίκους.] Μὲ κακοφαίνεται, ὅτι παρέδραμα τὴν ὀρθοτέραν γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, « Ἐρώτησε ϛὸ διάβασου ΕΠΙ τοὺς Βενετίκους, » ἤγουν, ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὸ μέρος τῆς πόλεως ὅπου κατοικοῦν ἢ διατρίβουν οἱ Βενετικοὶ, ἐρώτησε πόσον πωλεῖται τὸ τυρίον.

ΔΙΑΒΑ. Εἰς τὸν πρότερον (113) ϛίχον τὸ Διάβα ἦτο προϛακτικὸν ῥῆμα· εἰς τοῦτον εἶναι ἀπαρέμφατον, Εἰς τὸ διάβα σου, ἤγουν ἐν τῷ διαβαίνειν σε. Περὶ τῶν τοιούτων ἀπαρεμφάτων ἐξέτασε τὰ ἀλλοῦ (Πλουτάρχ. Μέρ. Γ', Αὐτοσχ. στοχ. νή-ξβ') κατὰ πλάτος σημειωθέντα.

ΒΕΝΕΤΙΚΟΥΣ. Ἀντὶ τοῦ Βενετικούς, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ ςίχου. Ὁ Μάρκος Ἀντωνῖνος (Α', 5) τοὺς ὀνομάζει Βενετιανούς· εἶναι μία ἀπὸ τὰς δύο φατρίας, οὕτως ὀνομασθεῖσα διὰ τὸ Βένετον (bleu céleste) χρῶμα τοῦ φορέματος. Ἴδε τὰ περὶ αὐτῶν ἀνωτέρω (σελ. 196) πλατύτερον ἱςορηθέντα.

ΣΤΙΧ. 115, Τὸ πῶς πουλιέται τὸ τυρὶν τί ἔχει τὸ κεντηνάριν.] ΔΓ, Πῶς πολεῖται τὸ τυρὶν κ. τ. λ. Τί ἔχει, ἤγουν, ποίαν τιμὴν ἔχει, τί ἀξίζει.

ΚΕΝΤΗΝΑΡΙΟΝ (ζύγιον ἑκατὸν λιτρῶν). Λέξις Ῥωμαϊκὴ Centenarius, ἀπὸ τὸ Centum (ἑκατὸν)· ὅθεν καὶ ὁ εἰς τὸν εὐαγγελιςὴν (Μάρκ. ιέ, 39) Κεντυρίων (Centurio), ὁ ἑκατόνταρχος. Ἐξεχυδαΐσθη σήμερον ἡ λέξις εἰς τὸ Καντάριον (Ἰταλ. Cantaro).

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ. Ἄλλος οὗτος χυδαϊσμὸς, εἰς χρῆσιν, ὡς φαίνεται, ἔτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, τοῦ Πουλιέται, λέγω, ἀντὶ τοῦ Πουλεῖται ἢ Πωλεῖται. Ἡ μετάθεσις αὕτη τῶν στοιχείων τῆς διφθόγγου ει ἔχει χώραν εἰς πολλὰ ἑνικὰ παθητικὰ τρίτα πρόσωπα τῶν εἰς εω ῥημάτων, οὕτω καὶ Πατιέται ἀντὶ τοῦ Πατεῖται, καὶ Κρατιέται ἀντὶ τοῦ Κρατεῖται. Εἰς τὰ πληθυντικὰ ἐφυλάχθη ἡ δίφθογγος ου, μὲ τὴν βάρβαρον ὅμως παρουσίαν τοῦ ι, οἷον Πουλιοῦνται, Πατιοῦνται, Κρατιοῦνται.

ΣΤΙΧ. 116, Ὕπαγε, λοῦσε σήμερα τὸν μέγαν Οἰκονόμον.] ΔΓ, « Ὕπαγε, νίψε, λοῦσε σύντομα τὸν μέγαν οἰκονόμον. »

ΣΤΙΧ. 117, Λοῦσε καὶ τὸν ἡγούμενον, παράςα καὶ τοὺς δύο.] Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει ἀκόμη τὸν ἑξῆς:

ἘΝ ΜΈΡΙ ὁ Ἡγούμενος, καὶ ἌΛΑ ὁ Οἰκονόμος.

Ἴσ. γρ. ἘΝ ΜΈΡΕΙ, καὶ ἈΛΛΟΥ͂, ἤγουν χωριστὰ εἰς δύο σκάφας οἱ δύο πανοσιώτατοι.

ΣΤΙΧ. 118, Ὁ ΜῈΝ ΠΡΟΣΤΆΣΣΕΙ, τρίψαι με, καὶ τάρασσε ΤῸ σκάμμα.] Ἐπρόκρινα τὴν γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, παρὰ τὸ, ἘΜῈΝ ΠΑΡΆΣΤΑ, διὰ τὸ ἀκόλουθον, Ὁ δ' ἄλλος. Ἔγραψα καὶ, ΤῸ Σκάμμα, ἀντὶ τοῦ, ΤῸΝ Σκάμμα. Σκάμμα λέγει τὴν σκάφην (baignoire).

ΣΤΙΧ. 119, παράχυσέ με, ἂς εὔγω.] ΔΓ, Περέχυσέ με, ἂς ἔκβω. Περέχυσε εἶναι Περίχυσε (Ἑλλ. Περίχυσον ἢ Περί-

χεον), λέξις οἰκειοτέρα εἰς τὸ περὶ τοῦ ὁποίου ὁ λόγος. Οἱ μέλλοντες νὰ ἐκβῶσιν ἀπὸ λουτρὸν, περιχέονται καθαρὸν ὕδωρ.

ΣΤΊΧ. 120, Καὶ μετὰ ΤΟΥ͂ΤΟΙΣ ἔρχεται τρίτος ὁ Ἐκκλησιάρχης.] Ἤθελα γράψειν ΤΟΥ͂ΤΟΥΣ, ἂν δὲν μ' ἐμπόδιζε τὸ ἄλλο ἀντίγραφον, « Καὶ σὺν ἐκείνοις ἔρχεται τὸ τρίτον ὁ Ἐκκλησιάρχης. » Ὅπως ἂν ἦναι, νοεῖ, ὅτι Μετὰ τὸν Ἡγούμενον καὶ τὸν Οἰκονόμον ἔρχεται ἢ ςέλλεται τρίτος ὁ Ἐκκλησιάρχης, νὰ λουσθῇ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν ταλαίπωρον Πτωχοπρόδρομον.

ΣΤΊΧ. 121. Πρός με ςαλεῖς τὸν ταπεινὸν τὸν κατηυτελισμένον.] ΔΓ, Πρός με ςαλεὶς τὸν ταπεινὸν, προςάξει τοῦ ποιμένος.

ΣΤΊΧ. 125, Τὸ κρασοβόλιν μου ΠΩΛΟΥ͂Ν τὸ νεροκοπημένον.] ΔΓ, ΚΡΑΤΟΥ͂Ν.

ΚΡΑΣΟΒΌΛΙΝ. Λέξις σύνθετος ἀπὸ τὸ Κρασίον (οἶνος) καὶ Βάλλω (Ἰδ. ἀνωτέρω σελ. 186). Σημαίνει μίαν βολὰν, μίαν ἔγχυσιν οἴνου, ἓν ποτήριον οἴνου (un verre de vin) ἀπὸ τὸ Βολὴ, ὡς καὶ οἱ Γάλλοι λέγουν κατ' ὁμοίαν μεταφορὰν, un coup de vin. Σώζεται ἀκόμη σήμερον ἡ λέξις Κρασοβόλιον.

ΝΕΡΟΚΟΠΗΜΈΝΟΝ, μιγμένον μὲ νερὸν (Ἑλλ. ὑδαρὴς οἶνος), ὄχι ἄκρατον. Τὴν αὐτὴν μεταφορὰν ἔχει τῶν Γάλλων ἡ γλῶσσα τοῦ Κόπτω εἰς τὸ vin ἢ lait coupé.

ΣΤΊΧ. 126, Σκύφτω.] ΔΓ, πίνω.

ΣΤΊΧ. 129, Καυκὶν κρασὶν οὐ δίδουν με, τὸ λέγουν εὐλογίαν.]

ΚΑΥΚΊΝ. Ἐσημείωσα (δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῦ) ὅτι τὸ Καυκίον εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Βαυκίον κατ' ὁμοίαν τροπὴν ςοιχείων, ὁποία ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 48) τοῦ Κορκορυγμοῦ καὶ Βορβορυγμοῦ. Σημαίνει γενικῶς ἀγγεῖον ἢ Δοχεῖον, καὶ κατεξαίρετον, δοχεῖον ὑγρῶν. Ἐκ τούτου εἶναι ἡ ἀπὸ τοὺς Ἀλεξανδρέας ὀνομαζομένη κατὰ τὸν Ἀθήναιον (XI, σελ. 784) Βαυκαλὶς, ὅθεν καὶ τῶν Ἰταλῶν τὸ Boccale (Γαλλ. Bocal), καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Βωκάλιον (χυδ. Μπουκάλι), τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ Καυκάλιον, πλὴν τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος. Καύκαλον δὲ ὀνομάζομεν σήμερον καὶ τὸ Κρανίον (crâne), ὡς ἀγγεῖον καὶ αὐτὸ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ ὄχι ἐγκέφαλον, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 624). Τὰ Καύκαλα τῶν φονευθέντων ἐχθρῶν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Σκύθαι ὡς καυκία (ποτήρια) πίνοντες ἐξ αὐτῶν. Καυκία ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ τοὺς δύο δίσκους τῆς ζυγαρίας, τὰς παλαιὰ ὀνομαζομένας Πλάςιγγας (plateaux).

Καῦκον καὶ Καυκαλίδα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ εἶδός τι φυτοῦ (Διοσκορίδ. II, 169), ἀγνοῶ διὰ ποίαν ἐτυμολογίαν. « Καῦκον, » καυλίον, καὶ ἄγριον λάχανον » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « ΚΑΥΚΙΑΔΗΣ » βοτάνη τις, ὁμοία ΚΩΡΙΩ κ. τ. λ. » τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ γραφῇ ΚΑΥΚΑΛΙΣ, καὶ ἴσως, ΚΙΧΩΡΙΩ. Ἡ αὐτὴ ἄγνοια μὲ κρατεῖ, διὰ τί ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι Καύκαν τὴν παλλακίδα (Meurs. Glossar. Græcobarbar. pag. 235), καὶ ὀνομάζουν ἀκόμη σήμερον τινὲς ἐξ ἡμῶν Καῦκον τὸν μοιχόν.

ΕΥΛΟΓΙΑΝ ὠνόμαζαν τὸν μοιραζόμενον ἄρτον, ἢ ἄλλο τι φαγίον ἢ ποτὸν ἀπὸ τὸν Ἡγούμενον εἰς τοὺς Μοναχούς· ὅθεν καὶ ὁ ςερευόμενος τὴν μερίδα του, διὰ ποινὴν τινὸς ἁμαρτήματος, ἐλέγετο, Ἀπ' εὐλογίας, καὶ βαρβαροσυνθέτως, Ἀπευλογίας.

ΣΤΙΧ. 131, ΡΩΜΑΝΙΖΟΥΣΙΝ. Ῥωμανίσιον ἔλεγαν ὅ,τι σήμερον ὀνομάζεται θηλυκῶς Στάγγα, ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Stanga (Γαλλ. barre), ὁ μοχλὸς τῆς θύρας· ἀπὸ τὸν Ῥωμαϊκὸν ἴσως τρόπον τῆς κατασκευῆς τῶν μοχλῶν. Ἠπατήθη ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 150) φέρων μαρτυρίαν τοῦ Εὐςαθίου (Ὀδυσσ. κ. σελ. 1657), ὅτι ὁ μοχλὸς ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους καὶ Παράβλημα· ἐπειδὴ εἰς ἄλλο μέρος (σελ. 1406) ὁ αὐτὸς Εὐςάθιος λέγει, ὅτι εἰς τοὺς χρόνους του, Παράβλημα ὠνόμαζαν, « Τὸ ζώοις εἰς τροφὴν παρατιθέμενον. »

ΣΤΙΧ. 135, Κἂν εἷς οὐ βλέπει τὸ κουκὶν κ. τ. λ.] ΚΟΥΚΙΝ, ἤγουν Κουκίον, ἀπὸ τὸ Κόκκος (grain). Οὐ βλέπει τὸ κουκὶν μεταφορικῶς καὶ καθυπερβολὴν, ἀντὶ τοῦ, Κανεῖς δὲν λαμβάνει οὐδὲ τόσον, ὅσον εἶναι τὸ μέγεθος ἑνὸς κοκκίου, οὐδὲ τὸ παραμικρόν. Ἡ αὐτὴ μεταφορὰ καὶ εἰς τῶν Γάλλων τὴν φράσιν, Il n'y a pas un GRAIN de bon sens, Δὲν ἔχει κουκκὶν γνῶσιν. Οἱ παλαιοὶ κωμικοὶ ἔλεγαν εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, Κόκκυ, πλάσαντες ἀπὸ τὸ Κόκκος. « Κόκκυ, τὸ » ἐλάχιςον » λέγει ὁ Ἡσύχιος· ἄλλος δὲ Λεξικογράφος (Bekk. *Anecdot.* σελ. 105), « Οὐδὲ κόκκυ, ἀντὶ τοῦ, Οὐδὲ βραχύ. »

ΣΤΙΧ. 136, Ἂν εἴπω, Δότε με ψωμὶν εἰς τὴν ὑποτροφήν μου.] ΔΓ, (ἴσως γνησιωτέρα), Ἂν εἴπω, Δότε με πετζὶν διὰ τὰ ὑποδήματά μου.

ΥΠΟΤΡΟΦΗΝ, μικρὰν, ὀλίγην καὶ μόλις ἀρκοῦσαν εἰς τὸ ζῆν τροφὴν (une chétive nourriture). Ἡ λέξις εἶναι ἑλληνικὴ, ἀπὸ πρῶτον τὸν Σνεϊδέρον θησαυρισθεῖσα εἰς τὰ Λεξικὰ, ἐκ μαρτυρίας Μαξίμου τοῦ Τυρίου.

ΣΤΙΧ. 137, Εἰς τὸν πυλῶνα.] ΔΓ, Ἐκ τοῦ πυλῶνος.

ΣΤΙΧ. 138-139, Καὶ πάντως ἈΝΥΠΟΔΕΤΟΝ κ. τ. λ.] Τοῦτο βεβαιόνει τὴν ἀνωτέρω (ςίχ. 136) γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ΠΕΤΣΙΝ, ἀντὶ τοῦ ΨΩΜΙΝ. Τὸ νόημα εἶναι, Δέν με δίδουν πετσὶν νὰ διαρτώσω τὰ ὑποδήματά μου, λέγοντες, Μὴν ἐξέρχεσαι τοῦ πυλῶνος, καὶ μὴ ἐξερχόμενος, οὐδ' ὑποδημάτων χρείαν ἔχεις. Καὶ ἀνυπόδητον ἂν μ' ἐσυγχωροῦσαν νὰ ἐξέλθω, δὲν ἤθελα τὸ νομίζειν ἀτιμίαν.

ΣΤΙΧ. 140, Αἱ καροῦχαι] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Οἱ καροῦχοι.

ΣΤΙΧ. 141, Τὴν γὰρ πολλὴν ἀσφάλειαν τῶν ἡμερῶν ΤΩΝ ἌΛΛΩΝ.] ΔΓ, ἘΚΕΙΝΩΝ. Τὸ νόημα εἶναι, Δὲν φροντίζω τόσον τὰς ἄλλας ἡμέρας, ὅτι μὲ κλείουν εἰς τὸ μοναςήριον, ὅσον τὰς ἡμέρας, ὅτε τρέχουν αἱ καροῦχαι, ὅτε γίνεται ὁ ἀγὼν τῶν ἁμαξίων. Σημείωσε, ὅτι τὸ Ἀ σ φ ά λ ε ι α ἐδῶ σημαίνει, ὄχι τὴν ὁποίαν νοεῖ σήμερον ἡ γλῶσσά μας διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐλευθερίαν τῆς ψυχῆς ἀπὸ φόβους καὶ ἀταραξίαν (sécurité), ἀλλ' ὅ,τι συνηθέςερον ὀνομάζομεν Σ φ ά λ ι σ ι ν, ἢ Σ φ α λ ι σ μ ὸ ν (réclusion), μὲ ὄνομα τῆς αὐτῆς συγγενείας (ἀπὸ τὸ Ἀσφαλίζω).

ΣΤΙΧ. 143, Εἰ δὲ πολλάκις κρατηθῶ.] ΔΓ, Ὁσάκις δὲ καὶ κρατηθῶ.

ΣΤΙΧ. 144, Πελεγρίνους.] Ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Peregrinus (ξένος), ὅθεν καὶ τῶν Γάλλων τὸ Pélerin, διὰ τοῦ ὁποίου σημαίνουν τὸν Προσκυνητὴν, ἤγουν τὸν ταξειδεύοντα εἰς Μοναςήρια ἢ ἄλλους ἁγίους τόπους χάριν προσκυνήσεως, καὶ τῆς ἀπὸ τὴν προσκύνησιν ἐλπιζομένης ψυχικῆς ὠφελείας. Ἐδῶ κατεξαίρετον νοεῖ τὰς περιβοήτους πελεγρινίας (pélerinages) ἢ ςαυροφόρους ἐκςρατείας (croisades) τῶν Δυτικῶν χριςιανῶν εἰς ἐπίκτησιν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἡ δευτέρα ςαυροφορία συνέβη κατὰ τὸ 1147 ἔτος, ὅτε ἐβασίλευε Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς, καὶ ἤκμαζεν ὁ ποιητής μας Πτωχοπρόδρομος, ὅςις καὶ ἐγνώρισεν εἰς τὴν Κωνςαντινούπολιν πολλοὺς τοιούτους ςαυροφόρους, καὶ τὸν ςρατηγὸν αὐτῶν Λοδοβίκον τὸν ἕβδομον, βασιλέα τῆς Γαλλίας, τὸν ὁποῖον ὁ Κομνηνὸς ὑπεδέχθη μὲ Ἀσιανὸν τύφον, καθίσας αὐτὸν εἰς ταπεινὸν σκαμνίον (tabouret), καθήμενος αὐτὸς εἰς τὸν θρόνον. (Ἴδε Gibbon, *Histoir. de la décad. et de la chut. de l'empir. Rom.*, tom. XI, pag. 409 de la trad. franç.).

ΣΤΙΧ. 145, Καὶ θέλω τοῦ μιμήσασθαι τὸ ἐλεύθερον ἐκείνων.] ΔΓ, Καὶ πολεμῶ μιμήσασθαι τούτων ἐλευθερίαν.

ΠΟΛΕΜΩ. Εἰς σημασίαν τοῦ σφοδρῶς ἐπιθυμῶ τὸ Πολεμῶ (s'efforcer), ἥτις σώζεται ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον. Σημείωσε ἀκόμη τὴν σύνταξιν τοῦ Θέλω μὲ γενικήν.

ΣΤΙΧ. 146, οὐκ εἶδα.] Ἴσως οὕτως ἔγραφαν τότε, ἀντὶ τοῦ Οὐκ οἶδα.

ΣΤΙΧ. 147, Σαπούνιν.] Σαπούνιον ἀπὸ τὸ Σαπώνιον, (savon) ὑποκοριστικὸν τοῦ Σάπων. Καὶ ἡ λέξις καὶ ἡ εὕρεσις τοῦ Σάπωνος, ἀναφέρεται εἰς τοὺς παλαιοὺς Γάλλους.

ΛΕΓΟΥΝ ΜΕ ΤΟ ΖΕΜΑΝ.] Ἴσως ἦτο γραμμένον: ΛΟΥΓΟΥ ΜΕ ΤΟ ΖΕΜΑ, κατ' ἔλλειψιν τοῦ, ἀποκρίνονται, ἢ λέγουν· ἤγουν Ἐγὼ μὲν ζητῶ σαπώνιον νὰ λουσθῶ, αὐτοὶ δὲ μ' ἀποκρίνονται, Λούου (μὲ τὸ δίγαμμα Λούγου) μὲ μόνον τὸ ζεστὸν νερόν. Ἀρκοῦ εἰς τὸ ζεστὸν νερόν. Τοῦτο σημαίνει ἐδῶ τὸ, Ζέμα, οὐδ' εἶναι, ὡς τὸ ἐνόησεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 460) συνώνυμον τοῦ Ζωμός.

ΣΤΙΧ. 149, Νὰ ΕΥΓΩ νὰ ἰδῶ φίλον μου, μικρὸν νὰ ΤΖΑΝΤΖΑΡΙΣΩ.] Δ. ΥΠΑΓΩ, καὶ ΤΖΑΤΖΑΡΙΣΩ.

ΤΖΑΝΤΖΑΡΙΣΩ. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cianciare (Γαλλ. badiner). Ἰσοδυναμεῖ μὲ τῶν ἀρχαίων τὸ Ληρεῖν.

ΣΤΙΧ. 152, ΣΤΑΝΕΟ ΜΟΥ. Σήμερον λέγομεν, Στανιὸ, Στανέως (ἢ Στανιῶς) μου, καὶ Στανικῶς μου (malgré moi, par force).

ΣΤΙΧ. 153, Ἔχω καὶ πλεῖστα.] ΔΓ, Ἄλλα δὲ πλεῖστα.— συγγράφη.] ΔΓ, συγγράψη.

ΣΤΙΧ. 154, πολυλεξίαν.] ΔΓ, πολυλογίαν.

ΣΤΙΧ. 156, Ὑπὲρ δὲ ταύτης κέκτημαι μικρὰν παρηγορίαν.] ΔΓ, Καίπερ δὴ κέκτημαι τινὰν μικρὰν παρηγορίαν.

ΣΤΙΧ. 157, ὑποίσωμαι ὁ κατηυτελισμένος;] Οὕτως ἔγραψα, ἀντὶ τοῦ Ὑπήσωμαι. ΔΓ, ὑπήσωμεν (γρ. ὑποίσωμεν) οἱ κατηυτελισμένοι;

ΣΤΙΧ. 158, Τὰ τῆς τραπέζης ΔΗΛΑΔΗ τοῦ γεύματος ΕΚΕΙΝΟΥ.] ΔΓ, Τὰ τῆς τραπέζης ΛΕΓΩ ΔΗ, τοῦ γεύματος ΤΗΝ ΩΡΑΝ.

ΣΤΙΧ. 159 — 160, Ὅταν τὰ τρία δώσουσιν, καὶ πάντες συναχθῶσιν· Καὶ ψάλλουν τὸ Ὑψώσω σε, καὶ ἄρξονται τοῦ τρώγειν.] ΔΓ,

Ὅταν τὰ τρία δώσομεν, καὶ ἀρξόμεθα τοῦ τρώγειν·
Καὶ ψάλωμεν τὸ Ὑψώσω σε, καὶ πάντες συναχθῶμεν.

ΤΡΙ͂Α. Δὲν νοῶ τί σημαίνει ὁ ἀριθμός. Ἴσως τὰ σήμαντρα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐκάλουν τοὺς Μοναχοὺς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Αὐτὰ ἦσαν τρία, ὀνομαζόμενα Τὸ μικρὸν, Τὸ Μέγα, καὶ τοῦτο πάλιν ἐδιαιρεῖτο εἰς τὸ Τὸ χαλκοῦν καὶ εἰς Τὸ Σιδηροῦν (Ἴδ. Δουκάγγ. σελ. 1359 — 1360).

ὙΨΩ͂ΣΩ. Τὸ Ὑψώσω σε σημαίνει τὸν 144 Ψαλμὸν τοῦ Δαυὶδ, ὅςις ἀρχίζει οὕτως, « Ὑψώσω σε ὁ Θεός μου, ὁ βασιλεύς μου κ. τ. λ. » καὶ τὸν ὁποῖον ἔψαλλαν πρὸ τῆς τραπέζης, πιθανὸν διότι εἰς αὐτὸν λέγει ὁ προφήτης καὶ τοῦτο, « Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, » καὶ σὺ δίδως τὴν τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ. »

ΣΤΊΧ. 161, Καὶ τὶς ὑποίσει κ. τ. λ;] ΔΓ, Ὢ τὶς ὑποίσει κ. τ. λ. Ἐδῶ κἂν ἐγράφη ὀρθὰ, Ὑποίσει, ἤγουν τὶς δύναται νὰ ὑποφέρῃ.

ΣΤΊΧ. 162, Τῶν Ἡγουμένων ἔμπροσθεν προκείμενα συνήθως.] Τὸ ἄλλο ἀντίγραφον:

Τοῖς Ἡγουμένοις ἔμπροσθεν βαλλόμενα συχνάκις.

Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν ςίχον, φέρει ἄλλους δύο τοὺς ἑξῆς:

Τὰ εἰς τὴν ἀγκλεῖςραν ἔμπροσθεν, εἰς τὸν πατέρα λέγω,
Τὰ δ' ἄλλα πάλιν ἀλλαχοῦ πρὸς τὸν υἱὸν ἐκείνου.

ἈΓΚΛΕΙ͂ΣΤΡΑ, εἶναι κακὴ γραφὴ, ἀντὶ τοῦ, Ἐγκλεῖςρα. Ἐλέγετο καὶ οὐδετέρως Ἐγκλειςήριον (Γαλλ. κατὰ λέξ. Cloître), καὶ οἱ ἐγκλειόμενοι, Ἔγκλειςοι (cloîtrés). Τοὺς τοιούτους σαρδαναπάλους ἐγκλείςους, καθὼς τοὺς ἱςορεῖ ὁ Πρόδρομος, φαίνεται, ὅτι ἐνόει καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ Προδρόμου Ἰωάννης ὁ Τζέτζης, ὅταν λέγῃ (παρὰ τῷ Δουκαγγ. σελ. 344),

Μὴ διὰ θύρας βαίνειν δὲ λέγω τοὺς κλεπταββάδας,
Χωςοὺς, ἘΓΚΛΕΙ͂ΣΤΟΥΣ, ἕλκοντας θηρία, ςυλοβάτας,
Πάντας, ὅσοι παρὰ τὰ νόμιμα δρῶσι (γρ. διάγωσι) τὸν βίον.

ΠΑΤΕΡΑ... ΥΙΟΝ.] Παράβαλε μὲ τὰ ἀνωτέρω (ϛίχ. 35).

ΣΤΙΧ. 163, Ἔγζεϛον. Γράφε, Ἔχζεϛον, καὶ ζήτει ἀνωτέρω (σελ. 121) τὴν ἐξήγησιν.

ΨΗΣΟΠΟΥΛΟΝ. Ψησσόπουλον, τὸ ὁποῖον ἀνωτέρω (ϛίχ. 99) ὠνόμασε Ψησίον. (γρ. ψησσίον).

ΤΟΥΡΔΑΤΟΝ.] ΔΓ, Τρουδάτον. Καὶ αἱ δύο κακαὶ, ἀντὶ τοῦ ΤΡΟΥΛΑΤΟΝ· ἢ κατὰ μετάθεσιν ϛοιχείων (ἐπειδὴ εὑρίσκεται καὶ οὕτως) ΤΟΥΡΛΑΤΟΝ· ὅθεν εἶναι τῆς σημερινῆς γλώσσης τὸ Τουρλωτὸν, ἤγουν θολωτὸν, θολοειδὲς (comblé, voûté). Τροῦλλον οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμαζαν τὸν θόλον (Dôme, Voûte), ἤγουν τὸ σφαιροειδὲς ἀνωτάτω μέρος τῆς οἰκοδομῆς, ἀπὸ τὸ Λατινικὸν trulla ὑποκοριϛικὸν τοῦ trua τορύνη.

ΣΤΙΧ. 164, Καὶ δεύτερον ἀκρόβραστον μαζεῖ μ' ἀρβελισμένον.] ΔΓ:

Καὶ τότε τὸ παρέχυμα μαζὸς βαβαλισμένος.

ΜΑΖΕΙ. Τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 175), σημειωθὲν Μαζῆ. Ἀλλ' ἴσως ἐγράφετο Μαζιν, ἤγουν Μαζίον, ὑποκοριϛικὸν τοῦ Μαζὸς τοῦ ἄλλου ἀντιγράφου.

ἈΡΒΕΛΙΣΜΕΝΟΝ, ἢ Ἀρβελιϛὸν κρέας, λέγομεν τὸ κατακομμένον εἰς λεπτότατα (Γαλλ. viande hâchée, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ φαγητὸν hâchis). Δὲν γνωρίζω τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ Ἀρβελίζω, ὅθεν ἡ μετοχὴ Ἀρβελισμένον.

ΜΑΖΟΣ (διάφορον ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἀντιγράφου τὸ Μαζεῖ) σημαίνει τὸ Βυζίον (mamelle). Ἐδῶ νοεῖ τῶν κτηνῶν τὸ Βυζίον, τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς μὲ ἰδιαίτερον ὄνομα Οὖθαρ (pis). « Οὖθαρ... τῶν ζώων τὸ κατὰ τοὺς μαϛοὺς... Οὔθατα, μαϛοὶ » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὸ οὖθαρ τῆς γουρούνας (tétine de truie) ἔκριναν ἓν ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα φαγητὰ οἱ γαϛρολάτραι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ῥώμης, ὡς καὶ τὴν μήτραν (matrice) τοῦ αὐτοῦ ζώου. Καὶ ὁ χρόνος τῆς γαϛροδουλίας ταύτης (ἄξιον σημειώσεως) συμπίπτει μὲ τὸν ὅτε οἱ Ἕλληνες, ἔπειτα οἱ Ῥωμαῖοι, ἔτρεχαν τὸν περὶ ἐλευθερίας κίνδυνον. Ὁ Καλλιμέδων, περιβόητος γαϛρολάτρης, ἤθελε πλέον ἀποθάνειν διὰ μήτραν γουρούνας παρὰ διὰ τὴν πατρίδα του, ὡς ἀϛειότατα λέγει ὁ Κωμικὸς Ἄλεξις (παρ' Ἀθην. III, σελ. 100),

Ὑπὲρ πάτρας μὲν πᾶς τις ἀποθνήσκειν θέλει·
Ὑπὲρ δὲ μήτρας Καλλιμέδων ὁ Κάραβος
Ἑφθῆς ἴσως προσεῖτ' ἂν ἄλλως ἀποθανεῖν.

Ἐὰν οἱ Μοναχοὶ τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ἐξέπεσαν εἰς τόσην τρυφὴν, ποία καὶ πόση τάχα ἔπρεπε νὰ ἦναι ἡ τρυφὴ τῶν κοσμικῶν πλουσίων, καὶ μάλιςα τῶν αὐλικῶν, καὶ πόσην ἀκολούθως ἔπασχε τῶν ἀναγκαίων ἔνδειαν ὁ κοινὸς λαός! Ἀλλὰ κἀνεῖς ἐξ αὐτῶν δὲν ἔτρεχε πλέον κίνδυνον νὰ χάσῃ τὴν πρὸ πολλοῦ χαμένην ἐλευθερίαν· μόνον τὸν χρυσοῦν ζυγὸν τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων ἐκινδύνευαν νὰ μεταβάλωσιν εἰς τὸν σιδηροῦν Τουρκικὸν ζυγόν· καὶ τοῦτο συνέβη.

ΒΑΒΑΛΙΣΜΕΝΟΣ. Ὅ,τι ἐσήμαινε τὸ Ἀρβελισμένος, σημαίνει καὶ τὸ Βαβαλισμένος· ἀλλ' οὐδὲ τούτου τὴν ἐτυμολογίαν γνωρίζω. Ἐνθυμοῦμαι τὸ διὰ τοῦ μ̄ Μαμαλίζω, λέξιν τινῶν νησιωτῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους, σημαίνουσα, ὡς μ' ἔλεγε τὶς φίλος, τὸ κοπανίζω, ἢ κόπτω εἰς λεπτά. Ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ β̄ καὶ τοῦ μ̄ δὲν εἶναι παράδοξος, εἰς ὀνόματα μάλιςα ὀνοματοποιημένα, ὡς εἶναι τὸ Βαβαλίζω καὶ Μαμαλίζω. Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος « Μάματα, » ποιήματα (γρ. πέμματα) βρώματα· » καὶ « Μαμμᾶν... ἐσθίειν. »

ΠΑΡΕΧΥΜΑ.] Γρ. Περίχυμα, ἢ χυδαιέςερον, Περέχυμα. Λέξις μαγειρικὴ, ἀκόμη σήμερον σωζομένη, σημαίνουσα τὸ ὑγρὸν ἄρτυμα (sauce) τὸ χυνόμενον ἐπάνω τῶν ἑψημένων ἢ ὀπτημένων φαγητῶν. Τὸ ῥῆμα λέγεται Περιχύνω, Περεχύνω καὶ Περεχῶ.

ΣΤΙΧ. 165, ΟΞΥΝΟΓΛΥΚΟΣ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Ὀξυνόγλυκον. Ὀξυνόγλυκον (aigre-doux) ὀνομάζει τὴν μαγειρίαν, διότι ἐσκευάζετο μὲ μέλι καὶ ὀξείδιον.

ΚΡΟΚΑΤΗ. Ἔχουσα καὶ κρόκον (safran).

ΣΤΙΧ. 166, Ἔχουσα ςάχος σύσγουδον, ΚΑΡΙΟΦΥΛΛΟΝ τριψίδιν.] ΔΓ, ΚΑΡΟΦΑΛΟΝ. Οὕτως ὠνόμαζαν, Καρόφαλον καὶ Γαρόφαλον, καὶ ὀνομάζουν ἀκόμη σήμερον, τὸ συνηθεςέρως λεγόμενον Μοσχοκάρφιον (clou de girofle).

ΤΡΙΨΙΔΙΝ. Ἤγουν Τριψίδιον, βαρβάρως, ἀντὶ τοῦ τριπτὸν, κοπανιςὸν, ἢ ἀλεςόν.

ΣΤΑΧΟΣ, εἶναι τὸ ἄρωμα, τὸ ὀνομαζόμενον καὶ Στάχυς, καὶ Ναρδόςαχυς, καὶ Νάρδος Ἰνδική. (Ἴδε Γεωπονικ. VI, 8, μὲ τὰς σημ. τοῦ τελευτ. ἐκδότ.). Σήμερον τὸν ὀνομάζομεν ἁπλῶς Νάρδον (Nard) τὸ ὄνομα εἶναι Ἀσιανὸν (Ἑβρ. נֵרְדְּ). Ἀντὶ τοῦ Στάχος, ὁ Δουκάγγιος (σελ. 654) ἔγραψε κακῶς Στέχος.

ΣΥΣΓΟΥΔΟΝ, τί σημαίνει, οὔτ' ὁ Δουκάγγιος μᾶς εἶπε, οὔτ' ἐγὼ εἶμαι καλὸς νὰ τὸ ἐξηγήσω.

ΣΤΙΧ. 167, Ἀμανιτάριν ὄξος τε, καὶ μέλιν ἐκ τἀκάπνιν.] ΑΜΑΝΙΤΑΡΙΝ, ἤγουν Ἀμανιτάριον, ὑποκοριςικὸν τοῦ Ἀμανίτης (champignon). Τὄνομα δὲν εἶναι ἀρχαῖον (ἔλεγαν ἀντ' αὐτοῦ Μύκης)· ἀλλ' οὐδὲ παραπολὺ νέον πάλιν, ἐπειδὴ εὑρίσκεται εἰς τὸν Νίκανδρον, ποιητὴν ἀκμάσαντα ἑκατὸν πεντήκοντα σχεδὸν ἔτη πρὸ Χριςοῦ.

ἈΚΑΠΝΙΝ, ἐπίθετον τοῦ μέλιτος, σωζόμενον καὶ σήμερον. Μέλι Ἄκαπνον ἢ Ἀκάπνιςον (Στραβ. Γεωγρ. IX, σελ. 400) ὠνόμαζαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκεῖνο τοῦ περιφήμου Ἀττικοῦ μέλιτος τὸ μέρος, ὅσον ἔσυραν ἀπὸ τὰ κυψέλια πρὶν τὰ καπνίσωσιν, ὡς συνειθίζουν οἱ μελιτουργοὶ, ὅτε θέλουν νὰ διώξωσι τὰς μελίσσας· διότι, τὸ καπνιζόμενον μέλι κινδυνεύει πολλάκις νὰ ὀξυνισθῇ, ὡς λέγει ὁ Πλίνιος (PLIN. *Histor. natur.* XI, 16, § 15).

ΣΤΙΧ. 168, Καὶ ΜΕΣΑ κεῖται.] ΔΓ, ἈΠΕΣΩ.

ΣΤΙΧ. 169, Ἐκ τὸ Ῥύγιν.] ΔΓ, Ἐκ τὸ Ῥίγην. Καὶ αἱ δύο σφαλμέναι. Γράφε, Ἐκ τὸ Ῥήγιν, ἤγουν Ῥήγιον, λιμὴν τῆς Κωνςαντινουπόλεως, ἢ ἐπίνειον, ὡς τὸ ὀνομάζει ὁ Ἀγαθίας. Ἡ εἰς αὐτὸ φέρουσα πύλη, ὠνομάζετο, Πύλη τοῦ Ῥηγίου, κτισθεῖσα ἀπὸ Κωνςαντῖνον τινὰ, ἔπαρχον τῆς πόλεως, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ εἰς αὐτὴν ἐπίγραμμα (Ἀνθολογ. IV, 28, § 13), μὲ τὸν τίτλον, Εἰς τὴν πύλην τοῦ Ῥηγίου, ἐν Βυζαντίῳ:

Ἤμασιν ἑξήκοντα φιλοσκήπτρῳ βασιλῆϊ
Κωνςαντῖνος ὕπαρχος ἐδείματο τείχεϊ τεῖχος.

Ὡραῖον ἐγκώμιον βασιλέως ὁ Φιλόσκηπτρος (qui chérit son

sceptre)! Ἐκ τούτου μόνου τοῦ διςίχου κατεχωρίσθη ἡ λέξις εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά.

ΣΤΊΧ. 170, Καὶ συναγρίδα πεπανὴ, ὦ θέ μου, μαγερία!] ΔΓ... θεέ μου μαγιρία.

ΣΥΝΑΓΡΊΔΑ. Σώζει ἀκόμη σήμερον τὄνομά της. (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκρ. σημ. σελ. 102).

ΠΕΠΑΝΉ. Λέξις τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ· οἱ ἀρχαιότεροι ἔλεγαν Πέπειρος, ἡμεῖς σήμερον, Ὥριμος (mûr). Κακὰ προπαρωξύνθη ἡ λέξις εἰς πολλὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, Πέπανος. Κακὰ καὶ εἰς τὰ Ἀνάλεκτα τοῦ Βρύγκου (II, σελ. 306) ἐγράφη Πεπάνων βοτρύων, ἀντὶ τοῦ Πεπανῶν κ. τ. λ.

ΘΈ.] ΔΓ, Θεέ. Ἀλλὰ τὸ μονοσύλλαβον (ὡς καὶ σήμερον τὸ προφέρουν οἱ χυδαῖοι) ἁρμόζει πλέον εἰς τὸν κωμικόν μας Πρόδρομον. Παρόμοια ὁ Ἀριςοφάνης φέρει συχνὰ δισσύλλαβον τὴν κλητικὴν τοῦ Μέλεος, οἷον (Εἰρ. 137),

Ἀλλ', ὦ μέλε, ἄν μοι σιτίων διπλῶν ἔδει.

Σημείωσε ἀκόμη καὶ τὴν κωμικὴν (ὄχι εὐσεβῆ) ἐπίκλησιν τοῦ θεοῦ, εἰς γαςρικὰς ἀπολαύσεις, κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων κωμικῶν. Παρόμοια καὶ εἷς ἐξ ἐκείνων (παρ' Ἀθην. σελ. 119), ἀνεφώνησε περὶ ταρίχου καλοῦ,

Ἀλλ' ἐπριάμην παρ' ἀνδρὸς, ὦ γῆ, καὶ ΘΕΟΊ!
Ταριχοπώλου πάνυ καλοῦ τε κἀγαθοῦ,
Τιλτὸν μέγιςον.———————

ΣΤΊΧ. 172, Καὶ Χιώτικον ΝᾺ ΚΌΤΖΟΣΑ κ. τ. λ.] ΔΓ, ΝᾺ ἘΤΖΆΚΟΣΑ κ. τ. λ. Χιώτικον, ἐλλειπτικῶς τοῦ Κρασίον· ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ τὸ Χῖος, κατ' ἔλλειψιν τοῦ Οἶνος, καὶ σήμερον οἱ Γάλλοι, boire du Champagne. Περὶ τοῦ Κοτσόνω, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 145), ὡς καὶ τὰ περὶ τοῦ Τσακόνω (σελ. 225).

ΣΤΊΧ. 173, Καὶ νὰ ῥευξάμην ἔμνοςα, καὶ νὰ παρηγορήθην.] ΔΓ, Καὶ νὰ ἐρευξάμην εὔνοςα, καὶ νὰ ὑπεκοιμήθην.

ὙΠΕΚΟΙΜΉΘΗΝ (ἴσ. Ἀπεκοιμήθην). Τὸ ΕΎΝΟΣΤΑ, ἂν καὶ

ἑλληνικώτερον, δὲν ἀξίζει τὸ βάρβαρον καὶ κωμικὸν ἜΜΝΟΣΤΑ, κατὰ φθορὰν ὁμοίαν τοῦ Χαῦνος εἰς τὸ Ἀχαμνὸς, καὶ τοῦ Ἐλαύνω εἰς τὸ Λάμνω. Σήμερον ἀντὶ τοῦ Εὔνοςα, λέγομεν Νόςιμα, ἐπίῤῥημα ὁμοίως παραγόμενον ἀπὸ τὸ Νόςος. (Ἴδ. Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. Αὐτ. ςοχ. σελ. ριϐ').

ΣΤΊΧ. 174, ΤΑ͂ ΤΗΓΆΝΟΥ.] Ἤγουν τὰ τηγανιςὰ, ἢ ὡς τὰ ὠνόμαζαν οἱ Ἕλληνες κωμικοὶ, Τὰ ἀπὸ τηγάνου, οἷον (Φερεκρατ. παρ' Ἀθην. σελ. 229),

Ἀπὸ τηγάνου τ' ἔφασκεν ἀφύας φαγεῖν.

ΣΤΊΧ. 175, σιακοκόμματα.] ΔΓ, συγκόμματα. Ἂν προκρίνῃς τὴν πρώτην, Γράφε, Συακοκόμματα, ἤγουν, Σύακος ἢ Συακίου κόμματα. Περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 90 καὶ 186).

Τριγλία μουςακάτα. Ὑποκοριςικὸν τῆς Τρίγλης τῶν παλαιῶν, οἱ ὁποῖοι τὴν ὠνόμαζαν καὶ Γενειάδα. Καὶ τοῦτο σημαίνει ὁ Ποιητής μας διὰ τοῦ Μουςακάτα. (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 105). Σώζεται ἔτι σήμερον εἰς τὰ κοινὰ Λεξικά μας τὄνομα Γενειάδα (mullus barbatus, Γαλλ. rouget).

ΣΤΊΧ. 176, ἈΘΕΡΊΝΕΣ. Ἀθερίνας (Athérines ἢ Épis) ἀκόμη σήμερον τὰς ὀνομάζομεν.

ΣΤΊΧ. 177, ΚΙΘΑΡΓΌΣ, Ἑλληνιςὶ, Κίθαρος (limande). Ἴδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκρ. σημ. σελ. 91.

ἈΚΈΡΕΟΣ. Γράφε Ἀκέραιος.

ΓΆΡΟΣ. Περὶ τοῦ Γάρος, ἢ Γάρον, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 183).

ΣΤΊΧ. 178, ΚΑΡΝΑΒΆΔΙΝ. Ἴδ. τὸν εἰς τὸν Ξενοκράτην Πίνακα (λεξ. Καρναϐάδιν, σελ. 241).

ΣΤΊΧ. 179, ἈΠΟΛΆΚΤΙΣΜΑΝ.] ΔΓ, Ἀπογαλάκτισμαν. Ὁ Δουκάγγιος μόνον τὸ Ἀπολάκτισμαν ἐχώρισεν εἰς τὸ Λεξικόν του (App. σελ. 22), ἀφήσας αὐτὸ χωρὶς ἐξήγησιν. Ἡ διάφορος γραφὴ Ἀπογαλάκτισμα, σημαίνουσα, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τὸ laite ἢ laitance τῶν Γάλλων (καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ lait, γάλα) εἶναι ἡ ὀρθοτέρα, ἢ κἂν ἡ Γραικικωτέρα. Ἀφῆκα ὅμως τὸ Ἀπολάκτισμα, καὶ ὡς ταυτόσημον, καὶ ὡς οἰκειότερον εἰς τοὺς Γραικορωμαίους. Ἐπειδὴ οἱ

Λατῖνοι ὠνόμαζαν lac μονοσυλλάβως τὸ Γάλα, ἀφαίρεσαν καὶ οἱ Γραικορωμαῖοι τὴν πρώτην συλλαβὴν εἰς πολλὰ παράγωγα. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, ὠνόμαζαν τὸ Γαλαθηνὸν ἐρίφιον (chevreau de lait) Ἐρίφιν Λακταῖον (κατὰ τοὺς Ῥωμαίους hœdus lactens ἢ lacteus) ἀντὶ τοῦ Γαλακταῖον, καὶ ἀκόμη βαρβαρώτερα, τὸν γαλαθηνὸν χοῖρον (cochon de lait) Λακτεντόπουλον. (Ἴδε Δουκαγγ. σελ. 783).

ΣΤΙΧ. 180, Καὶ τίς ἀκρήτις.] ΔΓ, Ὦ τίς ἀκρίτης! Κατωτέρω (μετὰ τὸν στίχ. 546) φέρω ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον πάλιν διὰ τοῦ ι τὸ Ἀκρίτης, ὅπου τὸ συνοδεύει μὲ τὰ ἐπίθετα Πολεμάρχος, καὶ Στεῤῥός. Σημαίνει λοιπὸν ἡ λέξις Ἀκρίτης παρομοίαν τινὰ ποιότητα τοῦ Ἀνδρεῖος, Ῥωμαλέος, ἢ ἄλλο τι συνώνυμον. Ἀλλ' ἀγνοῶ τὴν ἐτυμολογίαν του. Ὁ Δουκάγγιος τὸ παρέδραμεν ὅλως. Ἆρα εἶναι ἀπὸ τὸ Ἄκρος, ἤγουν ἄκρος τὴν ἰσχύν;

ΣΤΙΧ. 181, Καὶ τὰς ποδέας του νάμπηξεν κ. τ. λ.] Ἤγουν, Ἀνασύρας τὰς ποδέας νὰ τὰς ἔμπηξεν εἰς τὴν ζώνην του· ὡς κάμνουν συνήθως οἱ ἐπιχειρίζοντες ἔργον τι κοπῶδες. Σήμερον λέγομεν Ποδία, ἀπὸ τὸ Ποδέα (ὡς Συκία ἀπὸ τὸ Συκέα καὶ Μηλία ἀπὸ τὸ Μηλέα), σημαίνοντες τὸ κάτω ἄκρον τὸ πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἐπανωφορίου. Ἔλεγαν καὶ συνῃρημένως Ποδῆ, κατὰ τὸ Συκῆ. Οἱ παλαιοὶ τὴν ὠνόμαζαν Πέζαν, Κράσπεδον, καὶ Πτερύγιον. Ποδίαν (tablier) ὀνομάζομεν ἀκόμη, καὶ τὸ συνήθως κρεμάμενον ἀπὸ τῆς ζώνης μέχρι ποδῶν παραπέτασμα, εἰς φυλακὴν τῶν φορεμάτων.

ΣΤΙΧ. 182... ἀγουρίτζης.] Ἐσημειώθη (ἀνωτέρ. σελ. 88-89), ὅτι τὸ Ἄγουρος (ὅθεν τὸ Ἀγόριον), ὡς καὶ τὸ πάλληξ, ἦσαν καὶ ἡλικίας ὀνόματα. Τὸ παράγωγον τοῦτο Ἀγουρίτσης, σημαίνει, τὸν ἀνδρεῖον, ὡς ὁ Παλληκαρᾶς, ἀπὸ τὸ Πάλληξ, καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς ὁ Ἀῤῥενικός, τὸν ἀνδρώδη καὶ ῥωμαλέον, ἀπὸ τὸ Ἄρσην ἢ Ἄῤῥην.

ΣΤΙΧ. 183, Καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν τοὺς παλαμναίους μίσους.] ΔΓ, Καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν ὡς παλαμναῖος γίγας.

ΜΙΣΟΥΣ δὲν δύναται νὰ σημάνῃ ἐδῶ πλὴν τὰ παρατιθέμενα εἰς τὴν τράπεζαν, τὰς παραθέσεις (services), ὡς ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 211), καὶ ἑπομένως αὐτὰ τὰ σκουτέλια. Ἴσως ἡ δευτέρα γραφή, Ὡς παλαμναῖος γίγας, εἶναι πιθανωτέρα.

ΣΤΙΧ. 184, Πολλάκις μὲ ΠΑΡΕΤΡΙΝΕΝ ὁ λογισμὸς νὰ ΓΕΡΘΩ.] ΔΓ, ΠΑΡΟΡΓΗΣΕΝ... ΕΓΕΡΘΩ.

ΠΑΡΕΤΡΙΝΕΝ. Γράφε ΠΑΡΩΤΡΥΝΕΝ.

ΠΑΡΟΡΓΗΣΕΝ. Ἴσως ἦτο ΠΑΡΩΡΜΗΣΕΝ.

ΓΕΡΘΩ ἢ ΕΓΕΡΘΩ. Παρωξυτονήθη διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου, ἀντὶ τοῦ Ἐγερθῶ.

ΣΤΙΧ. 185, Ναμπῶ ςὴν μέσην καὶ ναυγῶ, νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω.] ΔΓ, Νὰ ἐμβῶ εἰς τὴν μέσην ὡς θρασὺς, νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω.

ΣΤΙΧ. 186, Τζακόσω.] Ἴδε τὰ σημειωμένα ἀνωτέρω (σελ. 225).

ΣΤΙΧ. 187, Συντρίψω ΤΟΝ.] ΔΓ, ΤΑ.

ΣΦΙΞΩ ΤΟΥΣ ΟΔΟΝΤΑΣ. Φράσις ποιητικὴ, σημαίνουσα τὸν σφοδρὸν τῆς ψυχῆς θυμὸν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν, κατὰ μίμησιν τοῦ « Χεῖ-» λος ὀδοῦσι δακὼν » τοῦ Τυρταίου, ἢ μᾶλλον τοῦ Εὐριπίδου (Βακχ. 620),

Θυμὸν ἐκπνέων, ἱδρῶτα σώματος ςάζων ἄπο,
Χείλεσι διδοὺς ὀδόντας.——————

ΣΤΙΧ. 188, Καὶ σύντζεφλον λαφύξω τον, καθάπερ ἄρνα λέων.] ΔΓ, Καὶ σύντζεφλον τζακίσω τον καθάπερ λέων ἄρνα.

ΣΥΝΤΖΕΦΛΟΝ. Ἑλληνιστὶ, Αὐτῷ τῷ φλοιῷ, Σὺν τῷ φλοιῷ. Τὸ περικάλυμμα τῶν καρπῶν ὀνομάζομεν Φλούδιον (ὑποκοριςικὸν τοῦ Φλοιὸς ἢ Φλοῦς) καὶ Τζώφλοιον, λέξιν φθαρμένην ἀπὸ τὸ Ἔξω φλοιὸν, Ἐξώφλοιον. Τὸν αὐτὸν χυδαϊσμὸν ἔπαθε καὶ τὸ Πρεικίον (dot), προφερόμενον ἀπό τινας Προυκίον. Σύντζεφλον, ἢ ὡς προφέρεται σήμερον Σύντσωφλον, ἤθελέ τις, παραδείγματος χάριν, ὀνομάσειν Ἀπίδιον, Μῆλον, ἢ ἄλλον τινὰ καρπὸν, τὸν ὁποῖον τρώγει ὡς τὸν λάβῃ ἀπὸ τὸ δένδρον, χωρὶς νὰ τὸν καθαρίσῃ πρῶτον ἀπὸ τὸν φλοιόν. Ἐδῶ ὁ ποιητής μας, ὡς ποιητὴς, τὸ ἐμεταχειρίσθη καὶ εἰς φαγητὸν τρωγόμενον ἐντάμα μὲ τὸ πινάκιον. Τόσην πεῖναν ἔπασχεν ὁ πτωχὸς Πρόδρομος.

ΛΑΦΥΞΩ. Ἐδῶ ἀναμφιβόλως ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὴν παραβολὴν τοῦ Ὁμήρου, ὅςις εἶπε (Ἰλιάδ. λ', 175-176) περὶ βρδίου σπαραττομένου ἀπὸ λέοντα,

17

Τῆς δ' ἐξ αὐχέν' ἔαξε, λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσιν,
Πρῶτον, ἔπειτα δέ θ' αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα ΛΑΦΥΣΣΕΙ.

Τὸ Λαφύσσω εἶναι τὸ bâfrer ἢ goinfrer τῶν Γάλλων.

ΣΤΙΧ. 190, Οὐδ' ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν κἂν ὅλως μὲ ἀφείνουν.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, « Οὐδ' ἀτενίσαι καθαρῶς πολλάκις εἶχεν με. » καὶ μετὰ τοῦτον τὸν ςίχον, φέρει καὶ ἄλλον τὸν ἑξῆς:

Καὶ φοβηθεὶς ἐλόφαξα, μήπως, μ' ἐκβάλουν ἔξω.

ἘΛΟΦΑΞΑ, ἢ μᾶλλον ἘΛΩΦΑΞΑ (ἀπὸ τὸ Λωφάζω) εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ Ἐλώφησα (ἀπὸ τὸ Λωφάω). Ἐδῶ σημαίνει τὸ se tenir coi τῶν Γάλλων. Λείπει ἡ λέξις ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον.

ΣΤΙΧ. 191, Μετὰ ΔΕ τὴν παράθεσιν ὧν εἴρηκα βρωμάτων.] ΔΓ, ΓΟΥΝ. Καὶ τὸ Γοῦν, καὶ τὸ Ὧν εἴρηκα, δὲν εἶν' οὔτ' Ἑλληνισμὸς, οὔτε βαρβαρισμὸς (εἰς τοῦτο λέγω τὸ Ποίημα), ἀλλὰ καθαρὸς μακαρονισμὸς, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω (ςίχ. 561) Ἅπερ εἴρηκα.

ΣΤΙΧ. 192, ΜΟΝΟΚΥΘΡΙΤΖΙΝ. Ὑποκοριστικὸν τοῦ ἐξηγηθέντος ἀνωτέρω (σελ. 123) Μονοκύθρου.

ΣΤΙΧ. 193, Ὑπεραθνίζον.] ΔΓ, Ὑπερατμίζον. Γραφὴ Ἑλληνικωτέρα, ἀλλ' ὄχι γνησιωτέρα. ὡς μαρτυροῦν πολλὰ ποιήματα ἢ συγγράμματα Γραικορωμαϊκὰ, ὅπου τὸ ἁπλοῦν γράφεται, Ἀθνίζω, ἀντὶ τοῦ Ἀτμίζω. Σήμερον λέγεται καὶ Ἀθνίζω, καὶ Ἀχνίζω (exhaler)· καὶ τὸ ὄνομα, Ἀχνὸς (vapeur), καὶ θηλυκῶς, Ἄχνη καὶ Ἄθνη. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι ἢ φθαρμένον ἀπὸ τὸ Ἀϋτμὴ, ἢ καὶ αὐτὸ τῶν παλαιῶν ἀπαράλλακτον τὸ Ἄχνη· ἐπειδὴ ἔλεγαν καὶ Πυρὸς ἀϋτμὴ καὶ Πυρὸς Ἄχνη. Εἰς πολλοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος μεταχειρίζονται τὸ Ἀχνὸς καὶ ὡς ἐπίθετον, συνώνυμον τοῦ Χλωμὸς (blême, pâle). καὶ τότε πιθανὸν ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Ἄχροος οῦς (décoloré) ἢ καὶ ἀπὸ τὸ Ἄχνυμαι τὸ λυποῦμαι, ἐπειδὴ ἓν ἀπὸ τῆς χλωμότητος τὰ αἴτια εἶναι καὶ ἡ λύπη.

ὈΛΙΓΟΝ. Ἐμετάθεσε τὸν τόνον, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ ςίχου.

ΣΤΙΧ. 195, Κραμβὶν καρδίαι κ. τ. λ.] Μετὰ τὸν ςίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἑξῆς:

Μουρούνας μεσοϋπόκοιλον καὶ ἀπὸ τὸ Σαχαλτίκιν.

ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 136) ἀνέγνωσε κακά, Μουρίνας. Τὸ Μεσοϋπόκοιλον εἶναι τὸ χυδαίως λεγόμενον Ποκοίλι, ἤγουν Ὑποκοίλιον. Τὸ Σαχαλτίκιον μοῦ εἶναι ἄγνωστον.

ΚΡΑΜΒΙΝ ἤγουν, Κραμβίον. Συχνότερα Λάχανον ὀνομάζομεν σήμερον τὴν Κράμβην τῶν παλαιῶν, κατ' ἀντονομασίαν (Ἰδ. ἀνωτερ. σελ. 191). Ἡ καρδία τοῦ Κραμβίου εἶναι τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον Λαχανόγουλον. Οἱ παλαιοὶ τὠνόμαζαν Καυλὸν (tige), ὡς καὶ τοῦ μαρουλίου, καὶ ἄλλων τοιούτων. Ἀπὸ τὸ Καυλὸς παράγεται τῶν Ἰταλῶν τὸ Cavolo καὶ τῶν Γάλλων το Chou.

ΜΟΥΡΟΥΝΑΣ. Εἶναι ἡ Μύραινα, ἢ Σμύραινα (Murène) τῶν παλαιῶν. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 50), ὅπου διορθόνω τώρα, καὶ τὸ ὄχι σαφέστατα γραμμένον (ςίχ. 10), γράφων « Περὶ δὲ » τῆς Σμυραίνης (Γαλλισ. Murène), τῆς παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ παρὰ » πολλοῖς τῶν πάλαι, δίχα τοῦ σ καλουμένης, Μυραίνης, λέγει, » κ. τ. λ. »

ΣΤΙΧ. 196, ΞΙΦΙΟΤΡΑΧΗΛΟΝ, ὁ τράχηλος τοῦ ὀψαρίου, τοῦ ὀνομαζομένου ἀπὸ τοὺς παλαιούς, Ξιφίας, ἀπὸ ἡμᾶς δὲ σήμερον Ξιφιός, ὡς ἐματασχηματίσαμεν καὶ τὸν Κολίαν εἰς τὸν Κολιόν, καὶ τὸν Κοχλίαν εἰς τὸν Κοχλιόν. Περὶ τοῦ Ξιφίου ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις.

ΚΥΠΡΙΝΟΥ ἈΠΑΞΥΜΑΔΙΝ. ΔΓ, Κύπρινον ἀπαξιμάδην. Ἂν τὸ Ἀπαξιμάδιν ἦναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ κοινῶς σήμερον ὀνομαζόμενον Παξιμάδιν, ἢ Παξιμάδιον (biscuit), τὸ Κύπρινον σημαίνει τὴν νῆσον Κύπρον, τῆς ὁποίας τὰ Παξιμάδια ἐπρόκριναν οἱ Μοναχοί, συνήθως καλοὶ κριταὶ τῶν τοιούτων. Ἂν τὸ ἐπίθετον ἐγράφετο κατὰ γενικὴν, Κυπρίνου, ὁ Κυπρῖνος εἶναι εἶδος ἰχθύος τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς Γάλλους carpe, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς Γριβάδι, τουρκοχυδαϊςὶ, Σαζάνι. Τὸ Παξιμάδιον ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους ἀκόμη καὶ Παξαμάδιον καὶ Παξαμάτιον, καὶ Παξαμᾶς, καὶ Παξαμάτης, καὶ θηλυκῶς, Παξαμίς. Ἡ ποικιλία τῆς γραφῆς φανερόνει ἄγνοιαν τῆς ἐτυμολογίας· ὁ Σουίδας ὅμως τὴν ἔκρινε Ῥωμαϊκὴν λέξιν « Δίπυρος ἄρτος, ὁ παρὰ Ῥωμαίοις λεγόμενος Παξαμᾶς. » Ἀλλ' εἰς τῶν Ῥωμαίων, ἢ τῶν γραψάντων Ῥωμαϊστὶ, τὰ συγγράμ-

ματα τοιοῦτον ὄνομα δὲν φαίνεται, πλὴν κατὰ τὸν παρακμάζοντα λατινισμόν· καὶ πιθανὸν ὅτι τὴν ἔλαβαν πρῶτοι οἱ Μοναχοὶ τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τοὺς Ἀνατολικοὺς, καὶ οὗτοι πάλιν ἀπὸ τοὺς πρώτους Μοναχοὺς τῆς Θηβαΐδος. Ἀλλοῦ κἂν δὲν ἀπαντᾶται συχνότερα ἡ λέξις παρὰ εἰς τὰ Πατερικὰ λεγόμενα βιβλία. Ὅθεν ὑποπτεύομαι ὅτι εἶναι Αἰγυπτιακὴ, καθὼς καὶ πολλὰ κύρια Μοναχῶν ὀνόματα, οἷον Παχώμιος, Παφνούτιος καὶ ἄλλα. Ἤθελέ τις εἰκάσειν καὶ ὅτι ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπό τινα Πάξαμον ὀνομαζόμενον, ὅστις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα (λέξ. Πάξαμος), σιμὰ τῶν ἄλλων ἔγραψε καὶ Ὀψαρτυτικά. Εἰς τὄνομα τοῦτο, κατὰ τοὺς παλαιοὺς περιείχοντο, ὄχι μόνον τὰ ἰδίως λεγόμενα Μαγειρικὰ (la cuisine) ἀλλὰ καὶ τὰ παντὸς εἴδους Ζυμαρικὰ (la pâtisserie), studium pistoris et coci, ὡς λέγει ὁ Κολλουμέλλας (de re rustic. XII, 4 § 2), ὅςις ὀνομάζει καὶ αὐτὸς τὸν Πάξαμον. Ὁ Συμπλίκιος (Ἐξηγ. εἰς τὸ Ἐπικτ. Ἐγχειρίδ. σελ. 269) τὸν ὀνομάζει Παξάμονα καὶ τὸν συγκαταριθμεῖ μὲ τὸν περιβόητον ἀρτοποιὸν τῶν Ἀθηνῶν Θεαρίωνα· « Οὐδὲ γὰρ » πρὸς Θεαρίωνας καὶ Παξάμονας ἡμᾶς ἡ φύσις ᾠκείωσε, καὶ τὴν μα- » γειρικὴν κακοτεχνίαν, ἀλλὰ πρὸς τροφὴν κ. τ. λ. » Καὶ ἴσως τοῦτο εἶναι τὸ πιθανώτατον, ὅτι τὰ Παξιμάδια ἐχρημάτισαν εὕρημα τοῦ Παξάμου.

Μετὰ τὸν ςίχον τοῦτον (196) τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει προσέτι καὶ τὸν ἑξῆς :

Ἀκρόπαςα κἂν τέσσαρα γομφάρια ἐκ τὰ μεγάλα.

ΓΟΜΦΑΡΙΑ. Σήμερον ὀνομάζονται καὶ Γουφάρια· παλαιὰ, Γόμφοι. Ἴδε περὶ τούτου καὶ περὶ τοῦ ἐπιθέτου Ἀκρόπαςος τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 76 καὶ 177).

ΣΤΙΧ. 197, Γλαύκους ΧΛΩΡΟΥΣ κἂν εἴκοσι, ΑΠΑΚΙΝ ΒΕΡΖΗΤΙΚΙΝ.] ΔΓ, Γλαύκους ΚΑΛΟΥΣ κἂν εἴκοσι, ΑΠΑΚΙΑ ΒΕΡΖΗΤΙΚΟΥ. Περὶ τῶν Γλαύκων, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 78-80), περὶ δὲ τῶν Ἀπακίων τὰ ἀνωτέρω (σελ. 204) σημειωθέντα.

ΧΛΩΡΟΥΣ. Χλωρὰ (frais) ὀνομάζομεν σήμερον τὰ χόρτα, ὀπωρικὰ, γαλατερὰ καὶ τὰ παρόμοια, πρὶν ξηρανθῶσι, παλαιωθῶσιν ἢ καὶ φθαρῶσιν, οἷον Χλωρὸν τυρίον, ἄνθος, μῆλον κ. τ. λ. Τινὰ ἐξ αὐτῶν καὶ Νωπὰ, κατὰ συγκοπὴν τοῦ Νεωπὰ, δηλαδὴ νέα

τὴν ὄψιν· ὡς ἐσυγκόψαμεν καὶ τὸ Θεωρῶ εἰς τὸ Θωρῶ, καὶ τὸ Χρεωςῶ εἰς τὸ Χρωςῶ. « Νεωποὺς, ἀντὶ τοῦ νεοβλέπτους, ἢ » νέας » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΒΕΡΖΗΤΙΚΙΝ ἢ ΒΕΡΖΗΤΙΚΟΥ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 191) ἀφίνει τὴν λέξιν ἀνεξήγητον, ἀρκούμενος εἰς τὴν ἑξῆς μαρτυρίαν τοῦ Τζέτζου:

Ὠξιανοὺς ἰχθύας μοι ταρίχους εἶναι νόει,
Οἵπερ βαρβάρως καὶ κοινῶς Βερζίτικα καλοῦνται,

Ἂν δέν μας ἐφανέρωσε τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ Βερζιτίκου ὁ Τζέτζης, μᾶς ἐδίδαξε κἂν ὅτι τὰ ὀνομαζόμενα οὕτως, ἐςέλλοντο ἀπὸ τὴν Ὀξιανὴν (Oxiane), χώραν οὕτως ὀνομασθεῖσαν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ὄξον, σήμερον λεγόμενον Γιῶνα (Gihon). Ἐπειδὴ ἡ Ὀξιανὴ γειτονεύει τὴν Περσίαν, ὑποπτεύομαι, μὴ τὸ Βερζίτικον ἀπεβαρβαρώθη ἀπὸ τὸ βάρβαρον Περσίτικον.

ΣΤΙΧ. 198, Αὐγὰ κἂν δεκατέσσαρα κ. τ. λ.] ΔΓ, Ὠὰ καδεκατέσσαρα κ. τ. λ. κατὰ συνηθεςέραν σύνθεσιν τοῦ Κἂν. Οὕτω λέγομεν σήμερον Κάποιος Κάποτε κ. τ. λ. ἀντὶ Κἂν ποιος, Κἂν ποτε. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1648) ἀφ' ἑαυτοῦ διορθώσας ἔγραψε, Κἂν δεκατέσσαρα. Ἀνωτέρω (σελ. 110) μὲ τὸ ν Καντέσσαρα.

ΣΤΙΧ. 199, Ἀθότυρα κἂν τέσσαρα καὶ βλάχικον ὀλίγον.] ΔΓ, Ὑπότυρα κἂν δώδεκα, καὶ βλάχικον τετάρτιν.

ἈΘΟΤΥΡΑ (γρ. ἈΝΘΟΤΥΡΑ). Τὸ Ἀνθότυρον εἶναι γνωστὸν εἰς ἡμᾶς. Ἐξαίρετα εἶναι τῆς Πάρου καὶ Ἀντιπάρου τὰ Ἀνθότυρα.

ὙΠΟΤΥΡΟΝ. Τοῦτο ἴσως ἔχει τινὰ σχέσιν μὲ τὴν Ὑποτυρίδα τῶν παλαιῶν, ἂν καὶ ἡ Ὑποτυρὶς, κατὰ τὸν Ἀθήναιον (XIV, σελ. 647) ἦτο πλακούντιον, κατασκευαζόμενον ἀπὸ γάλα καὶ μέλι, μὲ πολλὴν γαστρονομικὴν περιέργειαν.

ΒΛΑΧΙΚΟΝ, ἐλλειπτικῶς τοῦ Τυρίου.

ΤΕΤΑΡΤΙΝ, ἤγουν Τετάρτιον. Δύναται δὲ νὰ σημάνῃ τέταρτον μέρος (un quartier) τοῦ τυρίου, ἢ τέταρτον τῆς λίτρας τοῦ τυρίου.

ΣΤΙΧ. 200, ΦΟΥΚΤΑΝ. Ὡς τὸ poignée τῶν Γάλλων, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν pugnus, παρόμοια τὸ Γραικικὸν Φοῦκτα μετεπλάσθη ἀπὸ τὸ Πυγμὴ (pugnus) ἢ Πύκτη (Ἴδε Προδρ. Ἑλλ. Βιβλ. Αὐτ. στοχ. σελ. λγ'—λδ').

ΣΤΊΧ. 201, ΤΖΉΡΟΥΣ.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΚΡΟΜΊΔΙΑ. Ἔπειτα προσθέτει καὶ τὸν ἑξῆς ςίχον:

Σκουπρία πας̓ὰ κἂν εἴκοσι, καὶ τζύρους δεκαέξη.

Τὸ Σκουπρία (γρ. Σκουμπρία) εἶναι Σκομβρία, ὑποκοριςικὸν τοῦ Σκόμβρος. Περὶ δὲ τῶν Τζύρων ἢ Τζήρων ἢ Τζίρων, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 73) σημειωθέντα.

ΣΤΊΧ. 202, Ἀπαλαρέα μουχρούτινος, γλυκὺν κρασὶν ἈΠΆΝΩ.] ΔΓ. Ἐπάνω. Εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 95) γράφεται κακῶς, Μοιχρούτινος. Τὸ Μουχρούτινος παράγεται ἀπὸ τὸ Μουχροῦτιν (Μουχρούτιον), τὸ ἐξ εἰκασίας ἀνωτέρω (σελ. 113) ἐξηγηθὲν εἶδος ποτηρίου. Ὁ Δουκάγγιος (ἀκολουθήσας τὰς γλώσσας τοῦ Ἰσιδώρου) ἐξηγεῖ τὸ Ἀπαλαρέα Cochlear, ἤγουν Κοχλιάριον, ἀπὸ τὸ *Applare* ἢ μᾶλλον Apalare (τὸ πληθυντικὸν Apalaria), τοῦ παρακμάζοντος λατινισμοῦ. Καὶ τοῦτο ὅμως τὸ Apalare ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν Ἁπαλὸς, ἐπειδὴ, ἐσήμαινε, ὡς λέγουν οἱ Λατῖνοι Λεξικογράφοι, ὄχι ἁπλῶς καθὲν κοχλιάριον, ἀλλὰ τὸ μεταχειριζόμενον εἰς τὴν βρῶσιν τῶν ἁπαλῶν αὐγῶν, τῶν εἰς ἡμᾶς ὀνομαζομένων Ῥοφητῶν. Ἐδῶ ὁ ποιητής μας σημαίνει μικρὸν ποτήριον, ὁποῖα συνήθως μεταχειριζόμεθα εἰς πόσιν οἴνων πολυτίμων. Ἀλλὰ τὸ Μουχρούτινος ἐπίθετον φανερόνει, ὅτι οἱ ὁσιώτατοι Μοναχοὶ καὶ τὸν γλυκὺν ἔπιναν μὲ Ἀπαλαρέας μεγάλας, ἴσας μὲ Μουχρούτια.

ΣΤΊΧ. 203, Ἀνακομπόματα τρανὰ, καὶ τότε βλέπε βοῦκας.] ΔΓ:

Καὶ ἀνακομβόματα πολλὰ, καὶ βλέπε τότε ἀγούρους.

Τὸ Βοῦκαι ἢ Βουκίαι (bouchées) ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 187), ὡς καὶ τὸ Ἄγουρος (σελ. 88), τὸ αὐτὸ μὲ τὸ (σελ. 439) Ἀγουρίτζης.

ΣΤΊΧ. 204, Αἱ τζούκα κ. τ. λ.] Περὶ τῆς Τσούκας ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 337). Ταύτης ὑποκοριστικὸν εἶναι ἡ Τσουκαλούδα, καὶ τὸ Τσουκάλιον.

ΣΤΊΧ. 205, Ἐκείνη βαπτιςῆρά τον, οὐκ εἶτον Τζουκαλούδα.] ΔΓ: Ἐκείνη βαπτιστῆρα ἦτον, ἐκείνη τζοῦκα οὐκ ἦτον. Κατὰ τοὺς κανόνας

τοῦ χυδαϊσμοῦ, ἔπρεπε νὰ ἦναι, ἀρσενικῶς, Βαπτιςῆρας, αἰτιατικὴ πληθυντικὴ μεταμορφωθεῖσα εἰς ὀνομαςικὴν ἑνικὴν (ὡς τὸ Ὁ βασιλέας ἀπὸ τὸ Τοὺς βασιλέας). Οἱ Γραικορωμαῖοι τὸν ὠνόμαζαν ἀρσενικῶς Ὁ Βαπτιςὴρ· σήμερον λέγομεν οὐδετέρως Τὸ Βαπτιςήριον (Baptistère).

ΣΤΙ'Χ. 207, Χριςὲ μου, νὰ τὴν ἔπιασα, σὰν ἦτον φουσκομένη.] ΔΓ, Χριςὲ, νὰ τὴν ἐπέπεσα, καθὰ ἦτον φουσκομένη.

ἘΠΕ'ΠΕΣΑ. Τοῦτο εἶναι βωμολοχικώτερον (Νὰ ἔπεσα ἐπάνω τῆς τσούκας ὡς ληςὴς), καὶ ἀκολούθως, ἴσως γνησιώτερον. Φουσκωμένη ἀπὸ τὸ Φουσκόνω· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Φούσκα (Ἑλλην. Φύσκη), τὸ σημαῖνον εἰς ἡμᾶς τὴν Κύςιν (vessie), ἔπειτα, καὶ ὅλα τὰ ἐπαιρόμενα εἰς ὕψος διὰ φυσήματος, καὶ κατεξαίρετον τὸν Πρόλοβον τῶν ὀρνίθων, τὸν κοινῶς ὀνομαζόμενον Σγάραν (jabot), τὴν ὁποίαν συνειθίζουν τὰ παιδάρια νὰ φουσκόνωσι. Τὸν Πρόλοβον ὠνόμαζαν καὶ Γαργαρεῶνα καὶ Προηγορεῶνα· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ τελευταῖον φαίνεται ἀναμφιβόλως ἡ σύνθεσις τῆς προθέσεως Πρὸ, ὡς καὶ εἰς τὸ Πρόλοβος, πιθανὸν ὅτι ἡ Σγάρα τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης ἐγεννήθη ἀπὸ μὴ σωζόμενον ἁπλοῦν τὶ, οἷον (φερειπεῖν) Γαρεὼν (ὅθεν καὶ τὸ Γαργαρεὼν), μὲ τὴν προσθήκην τοῦ σ, Σγαρεὼν ὡς ἐσχηματίσαμεν τὸ Σγουρὸς ἀπὸ τὸ Γυρὸς (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 79). Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Πρόλοβος... καὶ ὁ Γαργαρεὼν κ. τ. λ. » Ὁ δὲ Σουΐδας, « Πρόλοβος, ἐπὶ τῶν πτητικῶν ὀρνέων λέγεται ὁ μετὰ τὸν » ςόμαχον κόλπος νευρώδης... ὃ καὶ ὑπ' ἐνίων καλεῖται ΦΥ'ΣΣΑ. » Τὸ τελευταῖον τοῦτο πιθανὸν ὅτι ἦτο ΦΥ'ΣΚΑ, ἢ κἂν ΦΥ'ΣΑ, διότι σημαίνει αὐτὴν τὴν Φούσκαν ἢ Σγάραν. Τὸ δὲ « Μετὰ τὸν ςόμαχον » πρέπει ἴσως νὰ γραφῇ, « Κατὰ τὸν ςόμαχον » ἐπειδὴ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην (Περὶ ζ. Ἱςορ. II, 12 § 14, Schneid.), ὁ πρόλοβος κεῖται πρὸ τοῦ στομάχου· πλὴν ἂν ὁ Σουΐδας ὀνομάζῃ ςόμαχον τὸν οἰσοφάγον. Σγάραν ἀκόμη ὀνομάζομεν τὴν Βρογχοκήλην (goître). Καὶ ῥῆμα δὲ Σγαρίζω (s'égosiller), τὸ μὲ βίαν φωνάζω.

ΣΤΙ'Χ. 208, Νὰ... ῥουκανίζειν.] Ἐξηγήθη ἡ λέξις ἀνωτέρω (σελ. 157), τὸ Ῥουκανίζω.

ΣΤΙ'Χ. 209, Νὰ χρίςην.] ΔΓ, Νὰ ἐχρίσθη. — Νὰ κράτησεν.] ΔΓ, νὰ ἐκόλλησε.

ΛΙΓΔΙ'ΤΖΑΝ.] Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 810) ἐξήγησε τὴν λέξιν κακὰ, *mortariolum*, vel *pila mortarii* (Γουδὶ, ἢ Γουδοχέρι) ἀπὸ

τὸ Ἰγδίον. Λιγδίτσα εἶν' ὑποκοριστικὸν τοῦ Λίγδα, συνήθους εἰς ἡμᾶς ὀνόματος, (καὶ ὅμως ὄχι καταγραμμένου εἰς τὰ Λεξικὰ), σημαίνοντος τὸν μολυσμὸν, τὴν ἀλοιφὴν τὴν μένουσαν εἰς τὰ χείλη, ἢ εἰς τὰς χεῖρας ἀπὸ τὰ λιπαρὰ, ὡς κρέατα, ὀψάρια, καὶ ἁπλῶς, ὅλα τὰ ἐλαιώδη ἢ βουτυρώδη φαγητά. « Λίγδα, ἡ ἀκόνη (ΕΔ, χώνη), καὶ ἡ κο- » νία » λέγει ὁ Ἡσύχιος, Κονίαν νοῶν ἐδῶ, μαλαγμένον πηλὸν ἢ ἄσβεστον, μὲ τὸν ὁποῖον ἀλείφουσι τοὺς τοίχους, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Εὐστάθιον (Ἰλιάδ. φ, σελ. 1229) « Λίγδος, κονία, ἀλοιφή· καὶ » Λίγδοι, χωνευτήρια, χοάναι κ. τ. λ. »

ΣΤΊΧ. 210, Νάγκώθην.] Συναίρεσις τοῦ α̅ καὶ ω̅, καὶ βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν̅, ἀντὶ τοῦ Νὰ ὠγκώθη.

ΣΤΊΧ. 211, Καὶ τότε νάδες κ. τ. λ.] ἤγουν τότε νὰ ἴδες. Σημείωσε τὴν χρῆσιν τοῦ Νὰ ἀντὶ τοῦ δυνητικοῦ Ἂν, ὡς καὶ ἀνωτέρω (σελ. 225), ἤγουν Ἴδες ἂν (ἤθελες ἰδεῖν).

ΣΤΊΧ. 212, κτύπους.] ΔΓ, ψόφους.

ΣΤΊΧ. 214, Τῶν δὲ πομάτων.] ΔΓ, Τὰ δὲ πομάτων.

ΣΤΊΧ. 217, Ῥοδοβολεῖ.] Σήμερον λέγομεν, Ῥοδοκοκκινίζει.

ΣΤΊΧ. 218, Καὶ ῥεύγεται συχνότερον, καὶ ὑποκοιμᾶται (γρ. ἀποκοιμᾶται) ἡδέως.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, « Καὶ ῥεύγεται συχνότερον » ἀπὸ τῆς ἈΠΟΣΊΑΣ (ἴσ. ΕΥ̓ΠΟΣΊΑΣ) » καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον φέρει ἀμέσως καὶ τὸν ἑξῆς:

Καὶ ῥοχαλίζει δυνατὰ, καὶ ἀποκοιμᾶται ἡδέως.

Σήμερον λέγομεν διφθόγγως, Ῥουχαλίζει· οἱ παλαιοὶ, Ῥέγχει καὶ Ῥογχάζει.

ΣΤΊΧ. 219, ῥεύγομαι τὸν ψόφον.] Ψόφος εἰς ἡμᾶς σημαίνει τὸν θάνατον τῶν ἀλόγων ζώων, ἂν καὶ ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν κυρίαν πρώτην σημασίαν τοῦ Κτύπος (ποιητ. Δοῦπος), ὅστις συμβαίνει ἀπὸ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀποθνήσκοντος εἴτε ἀλόγου ζώου, εἴτ' ἀνθρώπου, καὶ ἐξαιρέτως στρατιώτου εἰς πόλεμον, τοῦ ὁποίου ἡ πτῶσις παρὰ τὸν κτύπον τοῦ σώματος ἠχεῖ καὶ τὸν κτύπον τῶν ὅπλων. Οὕτω λέγομεν, Ἐψόφησεν ὁ Κάτος, τὸ Πρόβατον καὶ τὰ ὅμοια, ὡς ἔλεγεν ὁ Ὅμηρος, Ἐδούπησεν ὁ δεῖνα στρατιώτης, ἀντὶ τοῦ ἀπέθανε·

Ἢ αὐτὸς δουπῆσαι ἀμύνων λοιγὸν Ἀχαιοῖς

(Ἰλιάδ. ν' 426), Ἢ ν' ἀποθάνῃ αὐτὸς, διὰ νὰ σώσῃ τοὺς Ἕλληνας. Καὶ πάλιν,

——————— Δεδουπότος Οἰδιπόδαο,

(Ἰλιάδ. ψ', 679), Ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ Οἰδίπους. Ὅθεν καὶ ὁ Ἡσύχιος ἐξηγῶν τὰς λέξεις, λέγει· « Δουπῆσαι, ψοφῆσαι, ἐν παρατάξει ἀπο-» θανεῖν. — Δοῦπον, ψόφον, θάνατον, φόβον, (γρ. φόνον) — » Ψόφος, ἦχος, κτύπος. » Τὸ ῥῆμα λοιπὸν εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ τὄνομα, δὲν σημαίνει πλὴν τὸν θάνατον τῶν ἀλόγων ζώων, τῶν ὁποίων ἀκολούθως καὶ τὰ νεκρὰ σώματα ὀνομάζομεν οὐδετέρως, Ψοφίμια (charognes). Ψόφος λέγεται ἀκόμη ἡ ἐπιδημικὴ νόσος τῶν ζώων (τὴν ὁποίαν ἀφυέςατα οἱ εὐφυέστατοι Γάλλοι ὠνόμασαν épizootie). Ἔπεσε ψόφος εἰς τὰ πρόβατα, λέγομεν, καθὼς καὶ, ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ ἀνθρώπων, Ἔπεσε θανατικὸν (peste), ἐλλειπτικῶς τοῦ Πάθος ἢ Νόσημα. Ἐκ τούτου εἶναι καὶ τὸ ὀνομαζόμενον Ψοφάκιον, δέρμα (fourrure) βαρύτιμον, διότι ἐκδέρεται ἀπὸ ἀρνία γεννημένα Ψοφά, ἢ ἐκβαλμένα ἀπὸ κοιλίαν μητρὸς ψοφημένης, ἢ σφαγμένης. Μόνοι οἱ ἀπαίδευτοι μεταχειρίζονται, ἀπὸ ἀπάνθρωπον θεοβλάβειαν, καὶ διὰ τοὺς ἑτεροθρήσκους τὸ Ψοφῶ, λέγοντες Ἐψόφησεν ὁ Τοῦρκος, ὁ Ἑβραῖος (καθὼς καὶ τῶν Γάλλων τὸ il est crevé). Τὸ μεταχειριζόμεθα κἄποτε μεταφορικῶς, ὅταν σημαίνωμεν μεγάλην χρείαν τροφῆς, οἷον Ψοφῶ τῆς πείνας (je meurs de faim).

Ἡ φράσις λοιπὸν τοῦ ποιητοῦ μας, Ῥεύγομαι τὸν ψόφον, δύναται νὰ σημάνῃ, ἐρεύγομαι ἐρυγὴν βρωμερὰν, ὡς ὀσμὴν ψοφιμίου, ἢ ἐρεύγομαι, ὡς ἄνθρωπος ψοφῶν τῆς πείνας. Οἱ χυδαῖοί μας καταρώμενοι ἕνας τὸν ἄλλον, λέγουν κἄποτε Νὰ φᾷς τὸν ψόφον! Τὸ ὁποῖον πιθανὸν ὅτι σημαίνει, Νὰ φάγῃς τοιοῦτον φαγητὸν, ὁποῖον νὰ σὲ προξενήσῃ θάνατον. Οὕτως εἰς τὸν Κωμικὸν Ἀριςοφάνην (Εἰρ. 31-32) ὁ μὴ προφθάνων νὰ χορτάσῃ τὸν πολυφάγον Κάνθαρον, λέγει,

Ἔρειδε, μὴ παύσαιο μήποτ' ἐσθίων,
Ἕως σεαυτὸν ἂν λάθῃς διαῤῥαγείς!

ΣΤΊΧ. 220, Χολόκοκκα πικρίας.] Χολόκοκκα ὠνόμαζαν τοὺς κόκκους τοῦ Κίκεως (ricin ἢ palma-Christi), δένδρου μικροῦ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν Διοσκορίδην (IV, 164) ὠνομάζετο καὶ Σήσαμον ἄγριον, καὶ Σέσελι κύπριον, καὶ Κρότων. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄνομα ἔλαβε (λέγει) διά τινα ὁμοιότητα τοῦ σπέρματος ἢ τοῦ κόκκου, πρὸς τὸν φθεῖρα τοῦ κυνὸς (Σκυλόψειραν), ὀνομαζόμενον Κρότωνα, ἢ Κυνοραϊςήν. Τὸ Κίκι εἶναι Ἀσιανὴ λέξις τὴν ὁποίαν οἱ Ἑβραῖοι ὀνομάζουν קיקיון (Κικαΐων). Τοῦτο ἐσκίασε τὸν προφήτην Ἰωνᾶν (Ἰων. δ', 7), καὶ ὄχι ἡ Κολοκύνθη, ὡς μετέφρασαν οἱ Ἑβδομήκοντα. Ἡ ἰατρικὴ δόσις τοῦ σπέρματος, ἦτο, κατὰ τὸν Διοσκορίδην, τριάκοντα κόκκοι εἰς καθάρσιον. Οἱ Γραικορωμαῖοι ἰατροὶ τὸ ὠνόμασαν Χολόκοκκον, ὡς καθαρτικὸν μάλιςα χολῆς, κατ' αὐτούς. Σήμερον δὲν εἶναι εἰς χρῆσιν ἰατρικήν, πλὴν τὸ ἔλαιον τοῦ Κίκεως (huile de ricin) πρὸς τοὺς γεννωμένους εἰς τὴν κοιλίαν ἕλμινθας. Χολόκοκκα, ἔλεγαν ἀκόμη καὶ ἄλλου δένδρου σπέρμα, παρομοίας δυνάμεως, τὸν ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ ὠνόμαζαν Κόκκον Κνίδιον (Ἰδ. Διοσκορίδ. IV, 172. Salmas. *Plin. exercit.* pag. 742, καὶ Foes. *OEconom. Hippocrat.* pag. 346).

Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1754) ἐξηγῶν τὰ Χολόκοκκα, φέρει μαρτυρίας ἀπὸ βαρβαρογλωσσάρια Ἰατρικά, κακὰ γραμμένας: « Λαθυρίδες, » χολόκοκκα — Κρότωνες, τὰ χολόκοκκα — Κίκιες καὶ Κρότωνες, τὰ » χολόκοκκα, ἐξ ὧν ἔλαιον τὸ κόκκινον (γρ. κίκινον) — Κρότωννα » (γρ. Κροτώνια) τὰ... χολόκοκκα, ΟΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΜΙΣΑ ΤΖΗΜΟΥ » ΡΙΣΑ. » Γράφε ΟΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΜΟΙΑ [ὡς] ΤΖΙΜΟΥΡΙΑ.

Τσιμούριον ὠνόμαζαν καὶ ὀνομάζουν ἀκόμη σήμερον τὴν κυνόμυιαν, ἤγουν τὸν Κυνοραϊςτὴν ἢ Κρότωνα, τὸν ὀνομαζόμενον ἀκόμη καὶ Σκυλόμυιαν καὶ Σκυλόψειραν. Τὸ Τσιμούριον λείπει ἀπὸ τὰ κοινά μας Λεξικά· τὰ ὁποῖα ὅμως ἔχουν τὸ Τζιβίκιον, ὄχι μόνον τῆς αὐτῆς σημασίας, ἀλλὰ καὶ τῆς αὐτῆς συγγενείας ὄνομα. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1568) ἀπὸ ἰατρικὸν Γλωσσάριον, πάλιν σφαλμένον, φέρει « Κρείτ» τονες (γρ. Κρότωνες), τὰ τζημούρια· » ὀρθώτερα ὅμως κατωτέρω (σελ. 1570) « Κρότων· τὸ τζιμοῦριν κ. τ. λ. » Περὶ δὲ τοῦ Τσιβικίου, ὁ Δίδυμος ἐξηγῶν τὸ Κυνοραιστέων τοῦ Ὁμήρου (Ὀδυσσ. ρ', 300), λέγει, « Τῶν κροτώνων· τινὲς δὲ λέγουσιν ἄλλα ζῷα ἐγγίνε» σθαι, ἃ λέγεται Κυνοραϊςαί· ῥαίουσι γὰρ τοὺς κύνας, πίνοντες » τὸ αἷμα αὐτῶν· εἰσὶ δὲ ταῦτα τὰ καλούμενα Τζιβίκια. »

Τὸ Τσιβίκιον ἀναμφιβόλως, παρεφθάρη ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Κίμβιξ, ὑποκοριστικῶς, Κιμβίκιον, ὡς τὸ ἐσημείωσα ἀλλοῦ (Ἀριστοτελ. Ἠθ. Νικομ. σελ. 245). Ἀλλ' εὑρίσκεται καὶ ἀντὶ τοῦ μβ, μὲ δύο μμ γραμμένον, Κίμμιξ (Κιμμίκιον). Ἐσήμαινεν ἔτι καὶ τὸν φιλάργυρον τὸν μικρολόγον· ἀλλ' οὗτος ἐλέγετο ἀκόμη καὶ Κίμμυρος, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, « Κιμβία, μικρολογία... Κίμ-» μυρος, μικρολόγος· » ὅθεν φαίνεται καθαρὰ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἡ γένεσις τοῦ Τζιμουρίου.

ΣΤΙΧ. 222, πυκνογυριζόμενος.] ΔΓ, συχνογυριζόμενος.

ΜΗ ΝΑΫΡΩ. ΔΓ. Μὴ νὰ ἰδῶ.

ΣΑΒΡΗΔΙΝ. Γράφε, Σαυρίδιν, ἤγουν Σαυρίδιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Σαῦρος ἢ Σαῦρα (Ἴδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκρατ. σημ. σελ. 60, καὶ 207).

ΣΤΙΧ. 223, Ἢ παλαμίδαν, ἢ σκουμπρὶν, ἢ θύνναν βρωμιαρέαν.] ΔΓ. Ἢ κἂν σκουπρὶν, ἢ ἄλλο τι, ἢ θύνναν βρωμιαρέαν. Ἴδε περὶ τούτων τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 63 — 64), ὅπου ἔγραψα καὶ Βρωμαρέαν, ἂν καὶ τὰ δύο μου ἀντίγραφα φέρωσιν ἐδῶ Βρωμιαρέαν.

ΣΤΙΧ. 224, Δαμάκιν.] ΔΓ, Κομάτιν (γρ. Κομμάτιν). Τὸ Δαμάκιν, σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 179, 181 καὶ 216) Δαμίν.

ΣΤΙΧ. 225, Ἄσπαστρον.] ΔΓ (σφαλμένη Ἄπαστον), ἀντὶ τοῦ Ἄπαστρον (ἤγουν ἀκαθάριστον), ὡς λέγομεν σήμερον· ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ πρὸ ἡμῶν ἔλεγαν Ἄσπαστρον, καθὼς καὶ Σπαστρεύω, ἀντὶ τοῦ Παστρεύω (καθαρίζω), περὶ τοῦ ὁποίου, ἴδε τὰς ἑξῆς (στίχ. 408) σημειώσεις.

ΣΑΧΛΟΝ.] ΔΓ (ἑλληνικώτερον), Σαχνόν. Εἶναι τὸ σήμερον λεγόμενον Ψαχνὸν, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 217).

ἈΝΑΛΑΤΟΝ, ΒΡΩΜΙΑΡΗΝ.] ΔΓ, Ἄπλυτον, καπνισμένον.

ΣΤΙΧ. 226, Χαβιαροποῦλοι,] ἤγουν Χαβιαροπῶλαι, οἱ πωλοῦντες τὸ χαβιάριον.

ΣΤΙΧ. 227, ΣΠΑΣΤΡΕΒΕΣΘΕ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ΣΠΑΤΡΕΒΕΣΘΑΙ. Γράφε (ἐνεργητικῶς) Σπαστρεύετε, ἤγουν καθαρίζετε σεῖς τὸ Ἄσπαστρον.

ΣΤΙΧ. 228, ΧΑΝΕΤΑΙ. Τὸ σήμερον ἐνεργητικὸν Χάνω (perdre), εἶναι ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ τὸ Χαόω, μεταβληθὲν

ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους πρῶτον εἰς τὸ Χαόνω (κατὰ τὸ Χρυσόνω ἀπὸ τὸ Χρυσόω), ἔπειτα κατὰ συγκοπὴν εἰς τὸ Χάνω.

ΣΤΊΧ. 229, ΚΌΛΥΤΑΙ.] ΔΓ, Κόλιτε. Γράφε, ΚΌΛΛΗΤΑΙ· ἀντὶ τοῦ Κολλᾶται. Ὁ ἀναβιβασμὸς τοῦ τόνου ἔγινε διὰ τὸν ῥυθμόν.

ΣΤΊΧ. 230, Ἀπὸ τοῦ σκουτελίου.] ΔΓ, Ἅμα μὲ τὸ σκουτέλιν.

ΣΤΊΧ. 231, Καὶ μὲ ψωμὶν λιγούτζικον, καὶ δόλιον ἀγιοζούμιν.] ΔΓ, Καὶ μὲ τὸν ἄρτον τὸν ξηρὸν, τὸ δόλιον τὸ ἀγιοζούμιν.

ΔΌΛΙΟΝ. Σημείωσε, ὅτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου ἦτον εἰς χρῆσιν ἡ παράξενος σημασία τοῦ Δόλιος. Δόλιον ὀνομάζομεν κυρίως, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ, τὸ διπλοῦν, τὸ ἀπατηλὸν, τὸ μὴ εἰλικρινὲς, οἷον Δόλιος ἄνθρωπος. Ἀλλὰ Δόλιον ἀκόμη λέγομεν, πρᾶγμα ἢ πρόσωπον, καὶ τὸ δυςυχὲς, τὸ ἄθλιον, τὸ ταλαίπωρον, οἷον Δόλιον κορμὶ, ὡς τοῦ ποιητοῦ μας τὸ Δόλιον ἀγιοζοῦμιν. Ἴσως ἐκ τούτου, ὅτι Δόλια κυρίως λέγονται ὅσα ἔχασαν τὴν ἰδίαν φύσιν, ἠλλοιώθησαν, ἐφθάρησαν· ὅθεν καὶ Δολωμένος οἶνος, ὁ ἀλλοιωμένος ἢ μὲ νερὸν, ἢ μὲ κάμμίαν ἄλλην ὕλην. « Δολοῖ φθείρει, κακουργεῖ » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Δόλιον κορμίον λοιπὸν, ἢ σῶμα λέγεται, τὸ ἀλλοιωμένον ἀπὸ κόπον, λύπην, ἀῤῥωςίαν· καὶ Δόλιον ἀγιοζούμιν, ὁποῖον ἔδιδαν οἱ πανοσιώτατοι Ἡγούμενοι εἰς τοὺς Μοναχοὺς, ζωμὸν δηλαδὴ, ὅςις δὲν εἶχε φύσιν ζωμοῦ, χειρότερος ἀπὸ τῶν Σπαρτιατῶν τὸν Μέλανα ζωμόν.

ΣΤΊΧ. 232, ΔΙΑΒΆΖΩ. Ἤγουν, Διαβιβάζω, διάγω. Τὸ Βιβάζω καὶ τὸ Βαίνω εἶναι τῆς αὐτῆς γενεᾶς ῥήματα, ἀρχὴν ἔχοντα τὸ Βάω· ὅθεν καὶ συγχέονται οἱ ἀνώμαλοί των χρόνοι. Τὸ Διαβάζω σημαίνει, (ὡς καὶ τὸ Διαβαίνω) οὐδετέρως, διέρχομαι, διαπερῶ· ὅθεν τὸ ῥηματικὸν Διαβάτης (passager, voyageur). Ἀλλ' ἔχει καὶ ἄλλην σημασίαν, ἀλλοτρίαν τοῦ Διαβαίνω, ἐνεργητικὴν, τοῦ Ἀναγινώσκω, καθὼς καὶ οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο μεταφορικῶς ῥῆμα σημαῖνον κίνησιν (ὡς τὸ Διαβαίνω) τὸ Ἐπέρχομαι, οἷον Ἐπέρχομαι τὴν ἐπιςολὴν, ἀντὶ τοῦ Διαβάζω τὴν ἐπιςολὴν, καὶ οἱ Γάλλοι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν αὐτὴν σχεδὸν μεταφορὰν, parcourir la lettre. Τὸ ῥηματικὸν ὅμως τούτου εἶναι ὄχι Διαβάτης, ἀλλὰ Διαβαςὴς (lecteur), καὶ ἡ μετοχὴ Διαβασμένος σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ Γραμματισμένος (lettré, ἢ homme de lettres).

ΣΤΊΧ. 233, Καὶ πίνω καὶ τὸ γάρισμαν αὐτὸ τὸ ὙΔΡΟΜΈΝΟΝ.] ΔΓ, ΓΑΡΙΣΜΈΝΟΝ. Γάρισμα ὀνομάζει μεταφορικῶς (ἀπὸ τὸ Γάρου

ἢ Γάρος) τὸ ζωμίον. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 183). — Ὑδρομένον.] Οὕτως ἔγραψα Ὑδρομένον (ἢ μᾶλλον Ὑδρωμένον), ΑΤ, Ἱδρομένον. Ὑδρωμένον σημαίνει Νεροκοπημένον, ἤγουν οἶνον ὄχι ἄδολον.

ΣΤΊΧ. 234, δὲν τα λέγω.] ΔΓ, (ἐρωτηματικῶς) τί τὰ λεγω;

ΣΤΊΧ. 235, Ἄλλον γὰρ τί χερότερον παρὰ τὸ νὰ ΨΩΝΊΣΩ.] Ὁ ςίχος μένει ἀκατανόητος, ἂν δὲν μεταβάλῃς τὴν τελευταίαν λέξιν εἰς τὸ ΨΟΦΗ'ΣΩ, ἤγουν ἀποθάνω. Τὸ Ἄλλον εἶναι τὸ οὐδέτερον Ἄλλο, μὲ τὸν βάρβαρον ἐφελκυσμὸν τοῦ, ν. Χερότερον ἀντὶ τοῦ χειρότερον.

Ἀπὸ τούτου τοῦ ςίχου (235) ἕως τοῦ ςίχου 276, λείπουν ςίχοι 42, ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον.

ΣΤΊΧ. 239, ἈΓΑΠΗΣΑ'Ν ΤΕΣ.] Ἐδιαίρεσα, ὡς ἀνάρμοςον ἐδῶ, τὴν μετοχὴν ἈΓΑΠΗ'ΣΑΝΤΕΣ, εἰς τὸ ῥῆμα, καὶ τὴν ἐγκλιτικὴν ἀντωνυμίαν.

ΣΤΙΧ. 240, Ἀφ' οὗ πιασμὸς δὲ γέγονεν καὶ ἀνατροπὴ ςὰς κύρβας.] ΠΙΑΣΜΟ'Σ, ἀπὸ τὸ ῥῆμα Πιάνω (Πιάζω ἢ Πιέζω), σημαίνει εἰς ἡμᾶς λοιμικὴν νόσον ἐπιδήμιον, καὶ ἐξαιρέτως, τὴν κατ' ἐξοχὴν λεγομένην Θανατικόν (peste)· ὅθεν καὶ τὸ Ἐπιάσθη, καὶ Πιασμένος (attaqué de peste ἢ pestiferé).

ΚΥ'ΡΒΑΣ. Τοῦτο δὲν σημαίνει τίποτε, ἂν καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 767) ἐβιάσθη νὰ τὸ ἐξηγήσῃ Τραπέζας, πλανηθεὶς, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τὰς Κύρβεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐχαράχθησαν οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος. Γράφε λοιπὸν ΚΥ'ΡΤΑΣ. Κύρτον, ἀρσενικῶς, καὶ Κύρτην, θηλυκῶς, ὠνόμαζαν ἐργαλεῖον ἁλιευτικὸν, τὸν σήμερον ὀνομαζόμενον, Κύρτον (nasse) καὶ Σκύρτον, Φανερὸν ὅτι ἂν ὁ πιασμὸς ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν κατάχρησιν τῶν παλαμίδων, εἰς τὰς Κύρτας μάλιςα, ἤγουν εἰς τοὺς τόπους ὅπου ὠψάρευαν οἱ ἁλιεῖς μὲ τοὺς κύρτους, ἔπρεπε φυσικὰ νὰ ἦναι ὀλεθριώτερος.

ΣΤΊΧ. 241, οὐκ ἔχρηζέν τας.] Οὕτως ἔγραψα, ΑΤ, οὐ κέχριζέν τας. Κανεῖς δὲν εἶχε χρείαν αὐτῶν, δὲν τὰς ἐχρειάζετο, οὐδὲ τὰς ἤθελε πλέον, ἀλλὰ τὰς ἀπεστρέφετο. Ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 184) σημειωθέντα.

ΣΤΊΧ. 242, ἀπὸ μανίας] par désespoir.

ΣΤΊΧ. 243, Καὶ χρόνον... ὁποῦ φυγον ἀπέχει.] Ἔχω καιρὸν

πολὺν (ἢ καὶ ἓν ἔτος) ἀποῦ ἔφυγα ἀπὸ τὸ Μοναστήριον τοῦ Φιλοθέου.

ΣΤΙΧ. 244, Νοσηλευθείς.] Καταχρηςικῶς ἀντὶ τοῦ Νοσήσας· κατάχρησιν ὅμως τῆς ὁποίας εἶναι ἀθῶος ὁ ποιητής μας. Τὸ Νοσηλεύω κυρίως σημαίνει, Ἐπιμελοῦμαι ἄῤῥωςον, καὶ ἀκολούθως τὸ παθητικὸν, Νοσηλευθεὶς, εἶναι ὁ δεχόμενος τὴν τοιαύτην ἐπιμέλειαν. Εὑρίσκεται ὅμως καὶ ὡς συνώνυμον τοῦ Νοσῶ τὸ Νοσηλεύομαι (être malade ἢ μᾶλλον être incommodé ἢ indisposé). « Νοσηλεύεσθαι, νοσεῖν οὐκ ἐπαχθῶς· καὶ Νοσηλεύω, νοσοῦντα » θεραπεύω » λέγει ὁ Σουΐδας.

ΣΤΙΧ. 245, Παρὰ μικρὸν ΔΕΝ ἔλειψεν κ. τ. λ.] Ἴσ. γρ. ΔΕ.

ΣΤΙΧ. 248, Μακάρη.] Τὸ Μακάρη (γρ. Μακάρι) εἶν' ἀκόμη καὶ σήμερον συνηθέςατον ἐπίῤῥημα εὐκτικὸν, ἀντὶ τοῦ, Εἴθε (plût à Dieu que). Ἐμβῆκεν εἰς τὴν γλῶσσαν πολὺ ἀρχήτερα τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ἐπειδὴ τὸ ἐσημείωσε καὶ ὁ Σουΐδας, Λεξικογράφος τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος· « Ὄφελες καὶ Ὄφελον, εἴθε, μακάρι, » εὐκτικῶς. Τὸ δὲ Μακάρι, τῶν ἀπαιδεύτων, εὐκτικὸν ἐπίῤῥημα, » ἀντὶ τοῦ Εἴθε καὶ Αἴθε κ. τ. λ. » Δὲν εἶναι τόσον ἀπαίδευτον, ὡς τὸ κρίνει ὁ Σουΐδας. Ἂν οἱ Παλαιοὶ μετέβαλαν τὸ ῥῆμα Ὄφελον εἰς ἐπίῤῥημα, διὰ τί δὲν συγχωρεῖται εἰς τοὺς μεταγενεστέρους νὰ ἐπιῤῥηματίσωσι τὸ Μακάριος ὄνομα; « ὌΦΕΛΟΝ τις μετὰ ταύτης κοιμηθῆναι! καὶ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς! » (Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 123) Ὁ Πτωχοπρόδρομος, λέγων, « Μακάρι νὰ ταῖς εὕρισκα » νοεῖ ὅτι Μακάριον, εὐτυχὲς, ἤθελ' εἶσθαι εἰς αὐτὸν νὰ εὕρῃ καὶ πάλιν τὰς παλαμίδας, Μακάριον ἤθελε κρίνειν ἑαυτὸν, ἂν ἔτρωγε πάλιν παλαμίδας.

ΠΑΛΕ. Τοῦτο ἀληθῶς εἶναι ἀπαίδευτον (καὶ ὄχι τὸ Μακάρι). Ἀκόμη σήμερον Πάλε λέγουν οἱ ἀπαίδευτοι, ἀντὶ τοῦ Πάλιν.

ΚΑΙ ΤΡΩΓΑΤΕΣ. Καὶ ἔτρωγά τας, καὶ ἤθελα τὰς τρώγειν, ἂν τὰς εὕρισκα.

ΣΤΙΧ. 254, ΚΙΤΟΜΑΙ. Σημαίνει τὸ Κεῖμαι τῶν παλαιῶν, δὲν παράγεται ὅμως ἀμέσως ἀπ' ἐκεῖνο, ἀλλ' ἀπὸ τὸ Κοίτη (lit), ὅθεν καὶ τὸ ἀμετάβατον Κοιτάζω (τὸ ὁποῖον ἡ συνήθεια λέγει μόνον διὰ τὰς ὄρνιθας, Ἐκοίταξαν αἱ ὄρνιθες), καὶ ἄλλο ἄχρηστον τὸ Κοιτόομαι. Τοῦτο ἔτρεψεν ἡ βαρβαρότης πρῶτον εἰς τὸ Κοιτόνομαι, ἔπειτα, συγκόψασα, καὶ εἰς τὸ Κοίτομαι (être couché,

être au lit, ἢ s'aliter), κατὰ τὸ Χαόομαι Χαόνομαι καὶ Χάνομαι. (Ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 267).

ΣΤΊΧ. 255, Τὸ πῶς νὰ ζήσω ἐξαπορῶ ΜῈ ΤΑΎΤΑΣ τὰς τζερδέλας.] Γράφε, ΜΕΤ' ΑΥ̓ΤΑΣ, τὸ ὁποῖον νομίσας γραφικὸν σφάλμα ἔτρεψα κακῶς εἰς τὸ Μὲ ταύτας, λησμονήσας τὸν ἀνωτέρω (σελ. 70) βάρβαρον πλεονασμὸν τοῦ τ. Ἂν καὶ δὲν νοῆ τι διάφορον ἀπὸ τὸ Μὲ ταύτας, ἔγραψεν ὅμως ὁ ποιητής μας μὲ πλεονασμὸν τοῦ τ καὶ παρατονισμὸν τῆς ἀντωνυμίας Μετ' αὔτας ἤγουν Μὲ αὐτὰς ἢ Μ' αὐτὰς (avec ces). Δὲν ἐξεύρω πόθεν ἔλαβεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1566) τὴν κακὴν γραφὴν Μηδὲν αὐτάς.

ΤΖΕΡΔΈΛΑΣ, ἤγουν Σαρδέλλας (Ἰταλ. Sardella, Γαλλ. Sardine). Τὰς ὀνομάζομεν σήμερον, Σάρδας πρωτοτύπως, καὶ ὑποκοριστικῶς Σαρδέλλας (Ἴδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτ. σημ. σελ. 167, καὶ 207).

ΣΤΊΧ. 258, Παραβιβάζω πάντοτε, ΚΑῚ τρώγω την αὐτίκα.] Τὸ Παραβιβάζω ῥῆμα δὲν ἐχωρίσθη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, πλὴν μὲ μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα. Ὁ Σουΐδας ἐξηγεῖ (δὲν ἐξεύρω πόθεν) τὸ παθητικὸν « Παραβιβάζεσθαι παραβαίνεσθαι. » Οἱ Ἑβδομήκοντα (Βασιλ. Β, ιβ', 13), ἱστοροῦντες τοὺς λόγους τοῦ προφήτου Νάθαν εἰς τὸν μετανοήσαντα Δαυίδ, λέγουν, « Καὶ Κύριος » παρεβίβασε τὸ ἁμάρτημά σου, » τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται Ἀφείλετο, συμφώνως (κατὰ τὸ νόημα) μὲ τὸ Ἑβραϊκὸν, Παρελθεῖν ἐποίησε, ἤγουν ἔκαμε νὰ περάσῃ νὰ μακρυνθῇ ἀπὸ σὲ ἡ ἁμαρτία σου, διὰ μιᾶς λέξεως, τὴν Ἐπαραμέρισε (écarter). Τοῦτο δύναται νὰ σημαίνῃ καὶ τοῦ Πτωχοπροδρόμου τὸ Παραβιβάζω, ἂν λάβῃς ἀπὸ κοινοῦ τὴν αἰτιατικὴν Παλαμίδαν· ἤγουν τὴν παραμερίζω, τὴν μακρύνω ἀπὸ τὴν ὄψιν μου. Ἀλλὰ τοῦτο διὰ νὰ συμφωνῇ μὲ τὰ ἑξῆς, πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ ἄρνησις, « ΚΑῚ ΟΥ̓ τρώγω την αὐτίκα. » Δύναται ἀκόμη, τὸ Παραβιβάζω νὰ νοηθῇ ὡς συνώνυμον τοῦ Παρέλκω τὸν χρόνον (différer, tirer en longueur), καὶ τοῦτο φαίνεται πιθανώτερον.

ΣΤΊΧ. 259, Τοὺς μίσους,] τὰς παραθέσεις (les mets), τὰ πινάκια τὰ ἔμπροσθεν τοῦ Ἡγουμένου, ὡς ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 120-121).

ΣΤΊΧ. 260, Ἀφ' οὗ δὲ ΔΩ ΤΙ πάρουσιν σαβοῦρα τὰ σκουτέλια.] Ἦτο γραμμένον κάλιστα, ΔΟ ΤΙ. Ἡ ἀνάλυσις εἶναι, Ἀφοῦ δὲ ἴδω ὅτι πάρουσιν.

ΣΑΒΟΥ̓ΡΑ. Ἀπέκοψε τὸ ν τῆς αἰτιατικῆς. Ἡ δὲ λέξις σημαίνει σήμε-

ρον εἰς ἡμᾶς ὅ,τι ἐσήμαινεν καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸ Saburra, καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ Ἕρμα (lest). Ἴσως ὁ ποιητής μας καταχρηστικῶς τὸ ἔβαλεν ἀντὶ τοῦ κοινῶς λεγομένου Σαβοῦ (sauce)· διότι τοῦτο παράγεται ὄχι ἀπὸ τὸ Saburra, ἀλλ' ἀπὸ τὸ Sapor (Γαλλ. saveur).

ΣΤΊΧ. 261, Ἐξαναπιάνω την.] Τοῦτο βεβαιόνει τὴν ὁποίαν (στίχ. 258) ἔλεγα χρείαν τῆς ἀρνήσεως ΟΥ̓. Ἐπαρεβίβαζεν τὴν παλαμίδαν ὁ ταλαίπωρος, οὐδὲ τὴν ἔτρωγεν αὐτίκα· ἀλλ' ἡ πεῖνα τὸν ἠνάγκαζε τὰ τὴν ἐξαναπιάσῃ.

ΤΖΙΝΒΩ͂. Σήμερον προφέρομεν Τσιμπῶ (béqueter), κυρίως λεγόμενον ἐπὶ ὀρνέων· ἔπειτα καὶ ἀντὶ τοῦ κεντῶ, ἢ θλίβω τὸ δέρμα (pincer, picoter). Ἴδαμεν ἀνωτέρω (σελ. 267) τὸ Τσιβίκιον ἢ Τσιμούριον, ζωΰφιον μάλιστα κεντητικὸν, ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Κίμβιξ ἢ Κίμμιξ. Τοῦτο προϋποθέτει μέλλοντα Κιμβίξω ἢ Κιμμίξω (ἀπὸ ἐνεστῶτα Κιμβίσσω ἢ Κιμμίσσω), ὡς τὸ Ἄναξ ἀπὸ τὸ Ἀνάξω, τὸ Ἅρπαξ ἀπὸ τὸ Ἁρπάξω, τὸ Πτὼξ ἀπὸ τὸ Πτώξω, καὶ ἄλλα πάμπολλα. Ἀλλὰ καὶ τοῦ Κιμίσσω πιθανὸν ὅτι προϋπῆρχε ἄλλος τύπος θεματικώτερος, τὸ Κίμμω, ἢ Κίμβω, ὡς τοῦ Δειδίσσω τὸ Δείδω. Ἀπὸ τὸ Κίμβω λοιπὸν ἐγεννήθη τὸ Τσιμβῶ. Τὸν Κίμβικα (φυλάργυρον) τῶν παλαιῶν ὀνομάζουν οἱ Γάλλοι Pince-maille, τὸ ὁποῖον κατὰ λέξιν ἤθελ' ἑρμηνεύσειν ἡ μὲν ἑλληνικὴ γλῶσσα Ὀβολοκίμβιξ, ἡ δὲ σημερινὴ, Ὀβολοτσίμβης.

ΣΤΊΧ. 264, Νὰ μηδὲ χνοῦς κ. τ. λ.] ἤγουν, ἵνα μηδὲ χνοῦς εὑρίσκηται. « Χνοῦς, τὰ λεπτὰ τῶν ἀχύρων » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Χνόος, ὁ χνοῦς ὁ τοῦ γενειᾷν ἀρξαμένου » ἤγουν ἡ πρώτη ἐξάνθησις τῶν τριχῶν, τὴν ὁποίαν καὶ Ἴουλον (poil follet) ὠνόμαζαν. Χνοῦς ἀκόμη λέγονται τὰ λεπτὰ πτερὰ τῶν ὀρνέων· καὶ τὰ ἐπιφαινόμενα ὡς κλωστάρια ἢ τρίχες εἰς τὰ μάλλινα ἢ μεταξωτὰ ὑφάσματα, τὰ ὁποῖα ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει Χνούδιον (duvet) οὐδετέρως, ἀκόμη καὶ εἰς τινὰς καρπούς, οἷον κυδώνια, ῥοδάκινα καὶ τὰ ὅμοια. Τὸ « Νὰ μηδὲ χνοῦς » λοιπὸν τοῦ ποιητοῦ μας, σημαίνει, Ἵνα μηδὲ τὸ λεπτότατον, μηδὲ τὸ ἐλάχιστον.

ΣΤΊΧ. 268, Τὴν νύκτα βλέπω κ. τ. λ.] Ποιητικὸν τοῦτο καὶ ἀστεῖον.

ΣΤΊΧ. 269, Ἔπαρχος.] Τῆς πόλεως δηλαδή. Ὁ Ἔπαρχος τοῦ Βυ-

ζαντίου ἦτο σχεδὸν ὁ αὐτὸς καὶ ὁ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζόμενος Préfet de police.

ΣΤΙΧ. 270, νὰ τὰς ἔδωκαν μαγγλάβια ςὸν Εὐγένιν.] Τὸ ΜΑΓΓΛΑΒΙΟΝ (γρ. Μαγκλαύϊον) πιθανὸν ὅτι συνεκόπη ἀπὸ βαρβαροσύνθετον τὶ Ῥωμαϊκὸν ἄχρηςον, Manuclavium, ἤγουν Χειροῤῥάβδιον, ἢ Χειροῤῥόπαλον.

ΣΤΟΝ ΕΥΓΕΝΙΝ, ἤγουν Εἰς τὸν Εὐγένιον, κατὰ συγκοπὴν, ὡς Γεώργις ἀπὸ τὸ Γεώργιος καὶ Δημήτρις ἀπὸ τὸ Δημήτριος. Ταὐγενίου ὠνόμαζαν οἱ Βυζάντιοι, ὡς θέλομεν ἰδεῖν κατωτέρω (ςίχ. 572), ὅλον ἐκεῖνον τῆς πόλεως τὸν τόπον, ὅςις ἐπλησίαζε τὴν λεγομένην Πύλην τοῦ Εὐγενίου, ἢ τοῦ τυράννου τοῦ καταλυθέντος ἀπὸ τὸν βασιλέα Θεοδόσιον, ἢ τοῦ Εὐγενίου, ἑνὸς τῶν δώδεκα συγκλητικῶν τοὺς ὁποίους εἶχε συνοδοὺς ὁ Μέγας Κωνςαντῖνος, μετακομιζόμενος ἀπὸ τὴν Παλαιὰν εἰς τὴν Νέαν Ῥώμην. Οὕτω πολλοὶ τόποι τῆς Κωνςαντινουπόλεως ἐλάμβαναν τὄνομα ἀπὸ τὴν πλησιεςέραν οἰκοδομὴν κἀνενὸς Μεγιςᾶνος, οἷον, Τὰ Ἀνθεμίου, Τὰ Ἀντιόχου, Τὰ Καισαρίου κ. τ. λ. (ἴδε DUCANGE, *Constantinopol. Christian*, lib. I, pag. 47, et lib., II, pag. 168). Εἰς τὴν Ἀνθολογίαν (IV, 28 § 7) εὑρίσκεται ἐπίγραμμα μὲ τὸν τίτλον, Εἰς τὴν Εὐγενίου πύλην ἐν Βυζαντίῳ, τὸ ἑξῆς·

Οὗτος Ἰουλιανὸς, λαοσσόα τείχεα πήξας,
 Στῆσε τρόπαιον, ἑῆς σύμβολον ἀγρυπνίης,
Σφάζειν ἀντιβίους ἐχθροὺς ἀπάνευθε μενοινῶν,
 Ἢ προπάροιθε κροτεῖν τῆς πόλεως πολέμους.

Μαγκλαύϊον ἀκόμη ὠνόμαζαν καὶ τὸν Στρόπον (fouet) ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 847) μαρτύριον τοῦτο, « Κρέμανται δὲ ἐπὶ ζώνης ἑκάςου τούτων λῶροι, οὓς χαλοῦσι (γρ. καλοῦσι) Μαγκλάβια, ἤως (γρ. ἤγουν) βακτηρίας, ἢ ῥάβδους, μαςίζειν τοὺς ἀξίους μαςίζεσθαι. » Τὸ γραφικὸν σφάλμα, Ἤως, ἀντὶ τοῦ Ἤγουν εὑρίσκεται συχνὰ εἰς τὸν Δουκάγγιον. Μ' ὅλα ταῦτα, τὸ νόημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου δὲν εἶναι σαφές. Ἆρα λέγει, Νὰ ἔδωκαν τὰς παλαμίδας εἰς τοῦ Εὐγενίου τὴν πύλην

διὰ νὰ τὰς μεταχειρίζωνται ὡς ῥαβδία; τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρκετὰ ἄνοςον, ἢ Νὰ ἔδωκαν μαγκλαύϊα εἰς αὐτὰς τὰς παλαμίδας, νὰ ἐράβδιζαν τὰς παλαμίδας; τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει πᾶσαν ἀνοςίαν.

ΣΤΊΧ. 275, ΜΑΣΣΟΥ͂ΜΑΙ. Ὡς οἱ παλαιοὶ (ἀποθετικῶς, Μασσῶμαι); Ἆρα διότι οὕτως ἐσυνειθίζετο εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, ἢ κατὰ μακαρονισμόν; Σήμερον τὸ Μασσῶ (mâcher) σημαίνει τὴν ἐνέργειαν τῶν ὀδόντων· τὸ δὲ Μασσοῦμαι (être maché) τὸ πάθος τῶν τριβομένων ἀπὸ τοὺς ὀδόντας.

ΣΤΊΧ. 276, Καὶ κατ' ὀλίγον ὀλιγόν.] Τὸ δεύτερον (ὀλιγὸν) ὠξύνθη διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου, κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν.

ΣΤΊΧ. 278, Καὶ μουρμουρίσῃ τίποτε.] ΔΓ, Ἂν μουρμουρίσῃ πῶς ποτέ.

ΤΊΠΟΤΕ, ὡς καὶ σήμερον. Κατωτέρω (ςίχ. 513, ΔΓ), θέλομεν ἀπαντήσειν καὶ τὸ ἔτι σύνηθες Αἰολικὸν Τίποτα (χυδ. λεγόμενον Τίποτας).

ΣΤΊΧ. 279, ΠΟΣῸΣ ὀλιγωρίας.] ΔΓ, Ἐκ τῆς ὀλιγωρίας. Ἴσ. γρ. ΠΟΣΩ͂Σ.

ΣΤΊΧ. 280, νὰ πῇ] ΔΓ, εἰπεῖν.

ΣΤΊΧ. 281, ξίδιν.] ΔΓ, ὀξύδιν. — Νὰ πληρώσῃ, ἤγουν νὰ τελειώσῃ, να ἀποπίῃ τὸ ὀξυνισμένον του κρασοβόλιον.

ΣΤΊΧ. 282, ἀπέκει.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Ἀθλίως. Καὶ μετὰ τὸν ςίχον τοῦτον φέρει καὶ τοῦτον, « Καὶ ὩΣᾺ νὰ τὸν ἐκβάλωσι » τὴν πόρταν, κἂν οὐ θέλῃ » Ἴσως, ὍΣΟΝ, ἢ μόνον, ὩΣ.

ΠΌΡΤΑ. Ὅτι εἶναι ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Porta (Γαλλ. Porte) δὲν εἶναι ὅςις τὸ ἀγνοεῖ.

ΣΤΊΧ. 283, Βιτζέας συνάγει ὁ ταπεινὸς πολλὰς καὶ ἀναριθμήτους.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον:

Βίτζαν συνάγει καὶ ἥμισυ ὁ κακοαδικημένος.

Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν ςίχον φέρει ἄλλους δύο, τοὺς ἑξῆς:

Εἰ δὲ ςραφῇ κἂν εἷς ποσῶς, καὶ ἴδῃ τὸ μοναςήριν,
Ῥαβδέας καλὰς κατάραχα ςολίζουν τον, καὶ ὑπάγει.

ΒΙΤΖΕΑΣ. Σήμερον Βιτσιὰς συνώνυμον τοῦ Ῥαβδέας ἢ Ῥαβδιάς. Κὰ Βίτσα, ἡ ῥάβδος. Τί σημαίνει τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Καὶ ἥμισυ, δὲν ἐξεύρω. Τὸ Βίτσα εἶναι, ὄνομα ξένον, ὡς καὶ τὸ συνώνυμον Βέργα, τὰ ὁποῖα ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην εἰς τὸ Βυζάντιον. Καὶ τοῦ μὲν Βέργα ἡ γένεσις εἶναι φανερὰ ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Virga (Γαλλ. verge). Τὸ δὲ Βίτσα, ἂν δὲν λανθάνωμαι, ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Vitis, τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐσήμαινε κυρίως τὴν Ἄμπελον, καὶ μεταφορικῶς τὴν Ῥάβδον τοῦ ἑκατοντάρχου, ἥτις ἦτον ἀμπέλου κλῆμα (sarment), μὲ τὸ ὁποῖον ἐράβδιζε τοὺς ἁμαρτήσαντας τὶ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Πλούταρχος « Τὸ κλῆμα, ᾧ κολάζουσιν » ἑκατοντάρχαι τοὺς πληγῶν δεομένους, ἐπαράμενος » (Πλουτάρχ. Γαλβ. § 26). Ὁ Πολύβιος (XXIV, 11) τὸ ὠνόμασεν « Ἀμπελίνην » ῥάβδον. » Περιέργιαν κινεῖ τὸ ὄνομα τῆς Βέργης, Μακεδονικῆς πόλεως, ἥτις κατὰ τὸν ἡμέτερον Μελέτιον (σελ. 394), ὀνομάζεται σήμερον Βεῖζα, ὄνομα μικρὸν διάφορον ἀπὸ τὸ Βίτσα.

ΚΑΤΑΡΑΧΑ, κατὰ τῆς ῥάχεως (sur le dos), ὡς λέγομεν καὶ Κατακέφαλα (sur la tête), κατὰ τῆς κεφαλῆς.

ΣΤΙΧ. 284, ΩΣ ΤΟΥ νὰ κ. τ. λ.] Ὁ κοινὸς λαὸς λέγει σήμερον ΩΣ ΠΟΥ νὰ κ. τ. λ. Τὸ πρῶτον εἶναι Ἕως τοῦ νά· τὸ δεύτερον, Ἕως ὅπου (Ἕως οὗ) νά.

ΣΤΙΧ. 285, Ἀντὶς νερὸν κ. τ. λ.] ΔΓ, ἀντὶ ψωμίου. Σημείωσε τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ σ εἰς τὴν πρόθεσιν, συνειθισμένην ἀκόμη καὶ σήμερον. Ἡ προσθήκη δὲν ἔγινεν ὅμως ὁλότελα χωρὶς λόγον. Ὡς ἡ Ἀμφὶ πρόθεσις, μεταβαλθεῖσα, διὰ τῆς προσθήκης τοῦ σ, εἰς τὸ Ἀμφὶς ἐπίρρημα, δὲν ἔχασεν ὅμως τὴν προθετικὴν αὐτῆς δύναμιν, οἷον, Ἀμφὶς ἕκαστον (Ἰλιάδ. λ', 634), καὶ « Ἀμφίσωπον τὸ περίβλεπτον » (Ἐτυμολογ. σελ. 91), παρομοίαν μεταβολὴν ἐνδεχόμενον νὰ ἔπαθε καὶ ἡ Ἀντὶ ἀπὸ κάμμίαν ἀρχαίαν διάλεκτον. Τοιοῦτόν τι συνέβη καὶ εἰς τὴν Περὶ πρόθεσιν· τὸ ἐξ αὐτῆς ἐπίρρημα, Πέριξ, ἐφύλαξε τὴν σημασίαν της, εἰς τοῦ Ἡροδότου (III, 158) τὸ Πέριξ τὸ τεῖχος.

ΣΤΙΧ. 286, Ἀντὶς Ψωμὶν, τὸν δρόλικον, ἀντὶς φαγὶν, τὸν σφάχτην.]

ΔΡΟΛΙΚΟΝ. Δὲν ἔχω πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν λέξιν κατὰ τὸ παρόν.

Εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ὅθεν ἠλπίζετο βοήθεια, ὁ στίχος οὗτος λείπει.

ΦΑΓΊΝ (Φαγίον) σημαίνει ἐδῶ τὸ αὐτὸ καὶ Προσφάγιον.

ΣΦΆΧΤΗΣ. Γράφε ΣΦΆΚΤΗΣ. Σήμερον λέγεται Σφαγμὸς (des tranchées), ἀπὸ τὸ Σφάζω, ἤγουν, Κωλικόπονος τόσον σφοδρὸς, ὥστε νὰ προξενῇ σφαγῆς αἴσθησιν. Οἱ παλαιοὶ τὸν ἔλεγαν Σφάκελον καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Σφάζω. « Σφακελισμὸς καὶ Σφάκελος, ἡ ἄμετρος » ὀδύνη κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΊΧ. 287, Πίνουσιν.] ΔΓ, Πίνοντες.

ΣΤΊΧ. 288. Κάθονται.] ΔΓ, Κάθηνται. — Ποιμένος.] ΔΓ. Ἡγουμένου. Ποιμένα λέγει τὸν Ἡγούμενον, περικυκλωμένον ἀπὸ τοὺς κόλακας, τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Μονῆς, ὁποῖοι ἦσαν ὅσους ὠνόμασεν ἀνωτέρω.

ΣΤΊΧ. 290, Καὶ πρὸς ἡμᾶς.] ΔΓ, Καὶ πρὸς αὐτόν· ἤγουν πρὸς τὸν Ἡγούμενον.

ΣΤΊΧ. 291, Τοῦ μοναχοῦ τοῦ στοματᾶ, κ. τ. λ.] τοῦ διωχθέντος δηλαδὴ ἀπὸ τὴν τράπεζαν (ἀνωτέρ. στίχ. 284). Στοματᾶς σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς τὸν ἔχοντα μέγα στόμα, ὡς καὶ Χειλᾶς, τὸν ἔχοντα μεγάλα Χείλη. Ἐδῶ λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ Στόμαργος τῶν παλαιῶν, τὸν ὁποῖον ὀνομάζομεν Γλωσσᾶν ἢ Γλωσσώδη (qui a la langue bien pendue).

ΣΤΊΧ. 292 μονοτρόπους.] ΔΓ (κακὴ), ὁμοφρόνους. Εἰς τοὺς Γραικορωμαίους τὸ Μονότροπος ἦτο συνώνυμον τοῦ Μοναχὸς (moine), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαςικὴν ἱστορίαν (Ἴδ. Δουκαγγ. σελ. 955). Εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Σάββα ὁ βιογράφος λέγει « Τὸν γὰρ » τοιοῦτον μονότροπον οἶδα τὴν γραφὴν ὀνομάζουσαν, ἐν τῷ λέγειν, » Κύριος κατοικίζει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ. » Ὁ Δαυὶδ ὅμως τοῦτο λέγων (Ψαλμ. ξή, 6), δὲν ἐνοοῦσε τοὺς χωριζομένους ἀπὸ τὸν κόσμον Μοναχοὺς, ἀλλὰ τοὺς διὰ πενίαν ἔτι ἀγάμους, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Πρόνοια χαρίζει τὰ μέσα νὰ πληρώσωσι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε. καὶ Τὸ ἑβραϊκὸν λέγει Μόνους, τὸ ὁποῖον οἱ Ἑβδομήκοντα μεταφράζοντες Μονοτρόπους, σκοπὸν εἶχαν νὰ σημάνωσιν, ὅτι ἦτο περὶ ἀγάμων ὁ λόγος. Οὕτως ὁ Πλούταρχος θέλων νὰ φανερώσῃ περὶ τοῦ Ἐπαμινώνδου, ὅτι

ἔμεινεν ἄγαμος, λέγει (Πελοπ. § 3) « Μονότροπον βίον ἀπ' ἀρχῆς » ἑλόμενος. »

ΣΤΊΧ. 294, Ἄρχοντας γὰρ οὐ δίδωσιν ὁ νόμος καθυβρίζειν.] ΔΓ, οὐ δίδουσιν οἱ νόμοι. « Καὶ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐ » κακῶς ἐρεῖς » (Ἐξόδ. κϐ', 28). Μὲ τοῦτον τὸν νόμον κολακεύουν οἱ παράσιτοι τὸν Ἡγούμενον, ὅστις τρυφᾷ λιμοκτονῶν τοὺς ὑπ' αὐτὸν Μοναχούς.

ΣΤΊΧ. 296. Ὥσπερ ἐδείκνυσο σαφῶς πρὸς τοὺς Φιλοθεΐτας.] ΔΓ, « Ἥπερ δεικνύεις, ἀγαθὲ, πρὸς τοὺς Φιλοθεΐτας· » γραφὴ ὀρθοτέρα, ἐπειδὴ ἀναφέρεται πρὸς τὸ Μακροθυμίας. Φιλοθεῖται, ἀπὸ τοῦ Μοναστηρίου, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο, Μονὴ τοῦ Φιλοθέου, ἢ ἀληθέστερον, τοῦ Θεοφίλου, ὡς τὴν ὀνομάζει κατωτέρω (στίχ. 623) ὁ ΔΓ, ὅπου ἴδε τὰς σημειώσεις.

ΣΤΊΧ. 297, ἐξετάσαι.] ΔΓ, ἐρευνῆσαι.

ΣΤΊΧ. 299, ΤΑ͂Σ ΤΟΥ͂ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ΕἸΣ ΗΜΑ͂Σ ἀδικίας.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον:

ΚΑῚ ΤΟΥ͂ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, ΟἼΜΟΙ, ΤᾺΣ ἀδικίας.

ΣΤΊΧ. 300, Μεγάλως ἘΞΕΜΊΣΗΣΑ τὰς τούτων ἀνομίας.] ΔΓ (ὀρθοτέρα), « Καὶ ταύτας ἘΞΕΜΊΣΗΣΑΣ καὶ τὰς παρανομίας. »

ΣΤΊΧ. 301, Καὶ πῶς οὐ πάσω κεφαλὴν, καὶ πῶς οὐ πάσω κόνιν;] ΔΓ, « Αἴ! πῶς οὐ πάσω κεφαλῇ κόνιν, καὶ τίγλω (γρ. τίλλω) τρίχας; »

ΣΤΊΧ. 302. Τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος ΒΛΈΠΩΝ ἠμελημένον.] Διαφ. Γρ. ὉΡΩ͂Ν. Καθὲν ἀπὸ τὰ Μοναστήρια εἶχεν ἴδιον Τυπικὸν (rituel), συνταγμένον πολλάκις ἀπ' αὐτὸν τὸν Κτήτορα ἢ Κτίστορα τῆς Μονῆς (ὅθεν ἐλέγετο καὶ Τυπικὸν Κτητορικόν). Αὐτὸ περιεῖχε τοὺς κανόνας, κατὰ τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ διάγωσιν οἱ Μοναχοὶ, εἰς τὰς ἱεροπραξίας, προσευχὰς, νηστείας, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς σωματικάς των χρείας.

ΣΤΊΧ. 305...κατηυτελισμένα.] ΔΓ, καταφρονημένα.

ΣΤΊΧ. 309 ἀδικουμένοις.] ΔΓ, ἠδικημένοις.

ΣΤΊΧ. 310-311. Ὡς κόνις λεπτυνθήσεται βαρβάρων ἅπαν θράσος. Τὴν τοῦ Χριστοῦ μιμούμενος εὐθέως συμμαχίαν.] Οἱ δύο στίχοι γράφονται εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον οὕτως, « Τοῖς ἀλλοφύλοις καθαρῶς βαρ-

» βάροις θράσος παύσεις, Ἐκ τοῦ Χριστοῦ πεπλουτηκώς, ὡς ἔθος,
» συμμαχίαν. »

ΣΤΊΧ. 314, Οὐκ ἔνε τοῦτο, Δέσποτα, δαιμονικὸν, εἰκάζω;] ΔΓ, « Οὐκ ἔνι τοῦτο δαίμονος, οὐκ ἔνι τοῦτο ΘΈΣΜΑ; » Διστάζω μὴ τὸ Θέσμα (τὸ ὁποῖον δὲν καταλαμβάνω) ἔπρεπε νὰ ἦναι ΔΈΣΜΑ, ἤγουν δεσμὸς τοῦ δαίμονος, ἢ, ΠΈΣ ΜΕ, ἤγουν, Εἰπέ με, κατὰ β[illegible] ἄδειαν, ἐρωτηματικῶς, πρὸς τὸν βασιλέα. Τὸ αὐτὸ ἀντίγραφον μετὰ τὸν ςίχον τοῦτον (314) προσθέτει ἄλλους δύο τοὺς ἑξῆς: « Οὐκ ἔνι λύπη » ἀφόρητος καὶ συμφορὰ μεγάλη; Οὐκ ἔνι παραπόνεσις εἰς τὸν » ἠδικημένον; »

ΣΤΊΧ. 316, Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν, κ' ἐγὼ νὰ μὴν χορτένω.] ΔΓ, Ἐκεῖνοι νὰ λαμιώνωσι, καὶ ἐγὼ νὰ μὴ χορταίνω; Τὸ ΛΑΜΙΏΝΩΣΙ, σημαίνει, νὰ τρώγωσιν ὑπὲρ κόρον, ἀπὸ τῆς Λαμίας μυθικοῦ ζώου παιδιοφάγου.

ΣΤΊΧ. 317, Ἐκεῖνοι νὰ σταυλίζωνται ἘΚ ΤῸ ΦΑΓΊΝ ΚΑΘΏΡΑΝ.] ΔΓ, ΤΡΏΓΟΝΤΕΣ ΤῸ ΚΑΘ' ὭΡΑΝ. Ἡ γραφὴ τοῦ Σταυλίζονται εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ εἰς τὰ δύο. Ἴσως ἦτο, Ταβλίζονται, ἤγουν νὰ κάθηνται καθώραν τρώγοντες εἰς τὴν τράπεζαν, τὴν ὁποίαν καὶ τότε ὠνόμαζαν, ὡς καὶ σήμερον πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ὀνομάζουν, Τάβλαν, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν tabula (table). Ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ κωμικώτερον, εἶπε Σταυλίζονται, ἀπὸ τὸ Στάβλος (Ῥωμ. stabulum, Γαλλ. étable), ἤγουν, Νὰ τρώγωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ὡς τὰ κτήνη τοῦ στάβλου εἰς τὴν φάτνην. « Φάτνη (λέγει ὁ Ἡσύχιος), καὶ ἡ τράπεζα, » καὶ ἡ τῶν κτηνῶν, καὶ εἴ τι τοιοῦτον. »

ΣΤΊΧ. 318, λιμοταγισμένον,] λιμωδῶς ταγιζόμενον, ἤγουν τρεφόμενον, κατὰ τὸ Λιμοκτονούμενον (affamé) τῶν παλαιῶν. Ἐξηγήθη ἀλλοῦ (Σημ. εἰς τὸν Ἰσοκρατ. σελ. 103) τὸ Ταγίζω.

ΣΤΊΧ. 319, Καὶ οἱ πάντες νὰ μὲ κράζουσιν, Ὁ σπαταλοκρομύδης.] ΔΓ, « Καὶ πάντες νὰ μὲ λέγωσιν, ὦ σπαταλοκρομύδη. »

ΣΠΑΤΑΛΟΚΡΟΜΎΔΗΣ (γρ. Σπαταλοκρομμύδης). Βωμολοχικῶς συνθεμένη λέξις, σημαίνουσα τὸν τρώγοντα μὲ τόσην ἀπληστίαν τὰ κρομμύδια, μ' ὅσην οἱ σπάταλοι τὰ πολυτελῆ βρώματα.

ΣΤΊΧ. 320, χορτένουσιν τὰ πρῶτα.] ΔΓ, χορταίνωσι τοὺς πρώτους.

ΣΤΊΧ. 321, Ἐμένα δὲ νὰ δίδουσιν θύναν τὴν βρωμισμένην.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον: « Ἐμὲ δὲ νὰ μὴ δίδουσι κἂν θύναν νὰ χορ-

» τάσω » Καὶ μετὰ τοῦτον προσθέτει ἀμέσως καὶ ἄλλον στίχον, τὸν ἑξῆς: « Καὶ τρυφηλὸν μὲ λέγουσιν, ἀδδήφαγον, γουλάρην.

ἈΔΔΗΦΑΓΟΝ (ἈΔΗΦΑΓΟΝ). Τὸ ἐπροπαροξυτόνησε, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου.

ΓΟΥΛΑΡΗΣ. Σήμερον, Γουλιάρης (Goulu), ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Gula (λαιμὸς), κ' ἔχει συνώνυμον τὸ Γούλαρμος, ἀπὸ τὸ Γούλαργος (ὡς ὁ Λαίμαργος τῶν παλαιῶν), κατὰ τροπὴν τοῦ γ εἰς τὸ μ, ἥτις ἔγινε καὶ εἰς τὸν Γόγγρον, ὀνομαζόμενον σήμερον Μουγγρίον. Τὸ ἁπλοῦν ὅμως Γούλα δὲν σημαίνει εἰς ἡμᾶς τὸν λαιμὸν, ἀλλὰ τὸν καυλὸν (tige) τινῶν μικρῶν φυτῶν, οἷον Μαρουλίων, Λαχάνων καὶ τῶν τοιούτων (τὸν λεγόμενον καὶ Κοτσάνιον). Ἴδε ἀνωτέρω σελ. 191.

ΣΤΙΧ. 322, Ἐκεῖνοι νὰ κοτζόνουσιν τὸ Χιότικον εἰς κόρον.] Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 294).

ΣΤΙΧ. 323, διkός.] ΔΓ, ἰδικός. — ξίδην.] ΔΓ, ὀξύδιν·

ΣΤΙΧ. 324, ἐμποτόπουλον.] ΔΓ, ποτηρούπολον. (Ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 186).

ΣΤΙΧ. 325, Περπάτει.] ΔΓ, Περιπάτει. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει ἔτι δύο, τοὺς ἑξῆς:

Καὶ φακρασὶν μὲ λέγουσιν, καὶ ἐγὼ οὐ μυρίζομαί το,
Καὶ μεθυστὴν τὸν ἐκ νεροῦ νῦν ὑδρωπικιασμένον.

ΦΑΚΡΑΣΙΣ, ὅτι εἶναι συνώνυμον τοῦ μεθυστὴς (Ἑλλ. Οἰνόφλυξ) δὲν εἶν' ἀμφιβολία· ἡ σύνθεσίς του ὅμως (ἀπὸ τὸ φάγω) εἶναι παράξενος, ἴσως καὶ γραφικῶς σφαλμένη. Σήμερον, Κρασοπινᾶς, καὶ κωμικώτερον, Κρασοπατέρας.

ΣΤΙΧ. 328, Αὐτοὶ καβαλικεύουσιν.] ΔΓ, Ἐκεῖνοι καβαλάριοι.

ΣΤΙΧ. 329, Καὶ μὲ τοὺς ὀψικάτορας, ΚΑΙ ΜΕ ΠΟΛΥΝ ὀψίκιν.] ΔΓ, ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΥ ΤΟ. Δύο λέξεις συνηθέσταται, περάσασαι ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους εἰς τοὺς Γραικορωμαίους, μὲ μικρὰν μεταβολὴν τῆς σημασίας, ὁ Ὀψικάτωρ, καὶ τὸ Ὀψίκιον.

ὈΨΙΚΑΤΩΡ (Obsecutor) καὶ ὈΨΙΚΙΟΝ (Obsequium). Ἐσήμαινε τοῦτο περιεκτικῶς ὅλους τοὺς περὶ τὸν βασιλέα, ἢ ἀξιωματικοὺς ἢ ἄλλως δυνατοὺς, ὅσοι τὸν ἠκολούθουν εἰς τὰς πομπάς,

παρατάξεις, καὶ ἁπλῶς εἰς ὅλας τὰς προελεύσεις. Οἱ Ἕλληνες τοὺς ὠνόμαζαν (περιεκτικῶς ὡσαύτως) Θεραπείαν ἢ Οἰκετίαν. Τῶν Γάλλων ἡ γλῶσσα, suite, ἢ cortège, φυλάξασα τὸ Ὀψίκιον (les obsèques), διὰ μόνους τοὺς συνοδεύοντας νεκρὸν εἰς τὸν τόπον τῆς ταφῆς, καὶ τὸ ἐπίθετον Obséquieux, τὸ σημαῖνον τὸν ὑπερβολῇ ἄρεσκον.

ΣΤΊΧ. 330, Καὶ ὡς διεμέναν λέγουσιν, τ. κ. λ.] ΔΓ, Καὶ λόγου μου νὰ λέγουσι, κ. τ. λ.

ΩΣ ΔΙΕΜΕΝΑΝ, ἤγουν, Ὡς δι' ἐμὲ, Περὶ ἐμοῦ. Ἀπόδειξις καὶ τοῦτο τῶν ἀνωτέρω (σελ. 168) σημειωθέντων περὶ τοῦ Ὀγιά. Τὸ Ὡς διεμέναν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ βαρβαρώτερον Ὀγιαμέναν.

ΚΑῚ ΛΌΓΟΥ ΜΟΥ. Ἴσως ἐγράφετο ΚΑῚ ΔΙᾺ ΛΌΓΟΥ ΜΟΥ (ἤγουν δι' ἐμὲ), ὡς συνειθίζεται σήμερον. Ἴδε περὶ τούτου τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Γοργίαν τοῦ Πλάτωνος (σελ. 316).

ΣΤΊΧ. 331, νὰ βγένω νάρκουδίζω.] ΔΓ, Νὰ ἐκβαίνω τῶν ἐκεῖσε.

ΒΓΕΝΩ εἶναι φθαρμένον ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω.

ἈΡΚΟΥΔΊΖΩ, ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς χρῆσιν. Σημαίνει τὸ Βαδίζω ὡς τὰ τετράποδα (marcher à quatre pattes), καὶ λέγεται μάλιστα διὰ τὰ νήπια, πρὶν λάβωσι δύναμιν νὰ προπατῶσιν ὀρθά. Ἡ παραγωγὴ τοῦ ῥήματος εἶναι ἀπὸ τὸ Ἀρκούδα (Ἑλλ. Ἄρκος, ἢ Ἄρκτος ours), ὄνομα ζώου ἀγρίου. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἑξῆς:

Ὅτι φασὶ τὸ Τυπικὸν οὐ ΛΈΓΟΥΝ τὸ νὰ ἐκβαίνουν.

Γράφε ΛΈΓΕΙ. Τὸ τυπικὸν οὐ λέγει (ἤγουν ἀπαγορεύει) εἰς τοὺς Μοναχοὺς νὰ ἐξέρχωνται.

ΣΤΊΧ. 332,... νὰ ξέλθω.] ΔΓ, Νὰ ἐκβῶ. Καὶ μετὰ τὸν στίχον τοῦτον προσθέτει τὸν ἑξῆς:

Ὡς μυλωνᾶς ἐξέρχομαι, καὶ πέζω τὴν πεζάλαν.

ΠΈΖΩ, κακογραμμένον, ἀντὶ τοῦ Παίζω.

ΠΕΖΆΛΑΝ (ἴσ. ΠΑΙΖΆΛΑΝ), δὲν ἐξεύρω τί πρᾶγμα εἶναι. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1139) ἠρκέσθη νὰ τὸ ἐξηγήσῃ, Ludi puerilis species, Εἶδος παιδικοῦ παιγνιδίου.

ΣΤΊΧ. 334, τὴν ἅπασαν ἡμέραν.] ΔΓ, τὴν ὅλην τὴν ἡμέραν. Μετὰ τοῦτον τὸν ςίχον, Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθέτει ἄλλους δύο τοὺς ἑξῆς:

Καὶ πόσα μιξοκλαιάματα καὶ παρακαλεσίας,
Ὁ ταπεινὸς παρακαλῶ ΝᾺ ΜΩ͂Σ με βάνουν ἔσω.

Ἴσως εἰς τὸν πρῶτον ςίχον ἐγράφετο, Μὲ πόσα μιξοκλαύματα κ. τ. λ. εἰς δὲ τὸν δεύτερον, ΝᾺ ΠΩΣ, ἤγουν, Ἵνα πως μὲ βάλωσιν ἔσω τῆς μονῆς. Οὕτως ἀνωτέρω (ςίχ. 273) εἶπεν, Ἵνα μήπως.

ΣΤΊΧ. 340, ξηροφαγοῦσιν.] ΔΓ, ξηροφαγοῦντες. Τοῦτο καὶ τὰ ἀκόλουθα λέγονται εἰρωνικῶς.

ΣΤΊΧ. 341, οὐκ ἐσθίουσιν ... ἐνταῦθα.] ΔΓ, οὐκ ἐσθίομεν... ἐν τούτοις. Ἴσ. ἐν ταύταις, ἤγουν ταῖς ἡμέραις, τὴν τετράδα καὶ τὴν παρασκευήν.

ΣΤΊΧ. 342, Εἰ μὴ ... ὅρια παγούρια.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Ἀμὴ ... ἀληθινὰ παγούρια. Ἔπειτα προσθέτει καὶ ἄλλον ςίχον τὸν ἑξῆς:

Ὀκταποδίτζια καὶ σηπίας, καὶ τὰ καλαμαρίτζια.

ὍΡΙΑ εἶναι ἴσως, ἀντὶ τοῦ Ὡραῖα.

ΣΤΊΧ. 343, Καραβιδίτζας ἐκζεςὰς, τηγάνου καριδίτζας.] ΔΓ, « Καὶ καριδίτζας ἐκζεςὰς, ἢ καὶ τηγάνου ἐκ τούτων. »

ΣΤΊΧ. 345, Καὶ μισὸν γόμον, Δέσποτα, τὰ κτένια τὰς σουλήνας.] ΔΓ, « Μετὰ τῶν ἄλλων, Δέσποτα, κτένια καὶ σωλῆνας. »

ΜΙΣῸΝ, ὡς καὶ σήμερον, ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν, Ἥμισυς (la moitié).

ΓΌΜΟΝ. Σήμερον συνειθίζεται τὸ ὑποριςικὸν, Γομάριον (charge). Κτένια εἶναι τὰ Γαλλιςὶ λεγόμενα Pétoncles. Ἄριςα ἐκρίνοντο τὰ τῆς Μιτυλήνης καὶ τὰ τῆς Χίου (Σημ. εἰς τὸν Ξενοκράτ. σελ. 121 καὶ 158). Σουλήνας, θηλυκῶς, ὡς καὶ σήμερον. Ἑλληνιςὶ Οἱ σωλῆνες (Solens, ἢ Manches de couteau).

ΣΤΊΧ. 346, Καὶ φαβατίτζιν ἀλεςὸν ὀρίζιν μὲ τὸ μέλιν.] Φαβατίτζιν, ὑποκοριςικὸν τοῦ Φάβα (ἀπὸ τὸ Ῥωμ. Faba), μὲ τὸ ὁποῖον ἐσήμαιναν οἱ Γραικορωμαῖοι καὶ τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Κοκκία (fèves) καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν γινόμενον ἔτνος (purée). Τοῦτο μόνον ὀνομάζομεν σήμερον Φάβαν· τὸ δὲ ὄσπριον, ἐκ τοῦ ὁποίου

σκευάζεται, Κουκκία ἢ Κοκκία, ἤγουν Κόκκους (grains) κατ' ἀντονομασίαν, διὰ τὴν συχνὴν, ὡς φαίνεται, καὶ πολλάκις ἀνόητον χρῆσιν, ὥςε νὰ τρώγωνται καὶ ὠμὰ βρεγμένα μόνον. Τοῦτα εἶναι τὰ πάγγνωςα Βρεκτοκούκκια (fèves trempées) φαγίον κτηνῶν καὶ ὄχι ἀνθρώπων, τὰ ὁποῖα τρώγουν οἱ δεισιδαίμονες, εἰς δόξαν ἐκείνου, ὅςις μᾶς ἐδημιούργησε λογικούς (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 238).

ΟΡΙΖΙΝ. Γρ. Ὀρύζιν, ἤγουν Ὀρύζιον (ris), ἀπὸ τὸ Ὄρυζα, θηλυκῶς, ἢ τὸ Ὄρυζον, οὐδετέρως, ἂν καὶ τὄνομα ἦναι πλέον Ἀσιανὸν, παρὰ Ἑλληνικόν. Ὁ Θεόφραςος (Περὶ Φυτ. ἱςορ. IV, 4 § 10) τὸ συγκαταριθμεῖ μὲ ἄλλα φυτὰ τῆς Ἰνδίας.

ΣΤΙΧ. 347, Φασόλιν ἐξοφθάλμιςον, ἐλαίας καὶ χαυϊαρίτζιν.] ΔΓ, Φασούλιν ἐξοφθαλμιςὸν, ἐλέτζας καὶ χαβιάριν. ΦΑΣΟΥΛΙΑ καὶ σήμερον τὰ ὀνομάζομεν (haricots), ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Φάσηλος, τρέψαντες τὸ η εἰς δίφθογγον, ὡς καὶ τὴν Σηπίαν, Σουπίαν, καὶ τὸ Ζηλεύω, Ζουλεύω.

Ἐξοφθάλμιςα (ἀπὸ τὸ Ὀφθαλμὸς) εἶναι τὰ σήμερον Ξεμάτιςα (ἤγουν Ἐξομμάτιςα ἀπὸ τὸ Ὄμμα), τὸ ὁποῖον ὅμως εἰς ἡμᾶς λέγεται ὄχι διὰ τὰ Φασούλια, ἀλλὰ διὰ τὰ Κουκκία, καθαρισμένα ἀπὸ τὸ, ὡς ὄμμα, μαῦρον σημεῖον.

ΣΤΙΧ. 348, Καὶ πορινὰ αὐοτάραχα κ. τ. λ.] Ἡ γραφὴ τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1204) Αὐτοτάριχα, εἶναι σφαλμένη. Ἴσως ἦτον Αὐγοτάραχα (boutargues), ὡς ὀνομάζονται καὶ σήμερον καὶ μὲ τὸ γ καὶ χωρὶς τὸ γ. Τὸ Πορινὰ εἶναι φθορὰ τοῦ Ὀπωρινὰ (d'automne ἢ automnaux).

ΣΤΙΧ. 249 . . . σῦκα [καὶ] καρυδίτζια.] ΔΓ, Ἰσχάδας καὶ καρύδια. Τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα, Σῦκα καὶ καρύδια· καὶ συνθέτως, ὅταν προσφέρωνται ἐντάμα, Συκοκάρυδα, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ Παλαιοὶ, Ἰσχαδοκάρυα (Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 175).

ΣΤΙΧ. 350, Καὶ ἀςαπίδας ὀλιγὰς, καὶ τὸ διὰ κυτρίου.] ΔΓ, Καὶ ςαπιδίτζας Χιώτικας, καὶ ἀπὸ τὸ διὰ κύτρου (γρ. κίτρου). Σήμερον τὰς ὀνόμαζομεν, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ, διὰ τοῦ φ, Σταφίδας (raisins secs). Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1428), ἢ διὰ τὸν ὑποκορισμὸν, ἢ διότι τὸ ἔγραψε Σταπυδίτζας, διὰ τοῦ υ, δὲν ἐκατάλαβεν, ὅτι σημαίνει τὰς ςαφίδας. Τῆς Χίου αἱ ςαφίδες ἦσαν, ἐπίσημοι, ὡς καὶ τὰ σῦκά της.

Τὸ Διὰ κίτρου εἶναι γλύκισμα κίτρου (cédrat confit) ἑψημένου μὲ μέλι ἢ σάκχαρον. Οὕτως ὠνόμαζαν Διὰ ῥόδων, Διὰ κυδωνέων,

καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπὸ τὸν καρπὸν ἢ τὰ ἄνθη, μὲ τὰ ὁποῖα ἐσκευάζοντο. Κίτρον καὶ Κιτρόμηλον ἐλέγετο τὸ ἀρχαιότερα ὀνομαζόμενον Μηδικὸν μῆλον, καὶ τὸ δένδρον, Κιτρέα, καὶ Κιτρία (ὡς Μηλέα καὶ Μηλιά). Συγγενῆ τοῦ καρποῦ τούτου εἶναι καὶ τὸ κοινῶς λεγόμενον Πορτογάλλιον (orange) καὶ τὸ Λιμώνιον. Τὸ Πορτογάλλιον ἀπὸ τῆς χώρας Λουσιτανίας (Πορτογάλλου), ὅπου γίνεται κάλλιστον. Τὸ Λιμώνιον, ἀραβικὴ λέξις, ἀκόμη σήμερον γνωςὴ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, σημαίνει κυρίως τὸ Γλυκολέμονον· ἀλλ' ἡμεῖς σήμερον Λεμόνιον ὀνομάζομεν καὶ τὸ ὄξυνον (citron).

Μετὰ τὸν ςίχον τοῦτον (350) τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, φέρει ςίχους δύο τοὺς ἑξῆς:

Καὶ καρυδάτον ὀλίγον, καὶ κυδωνάτον χύτραν,
Γρανάτα σαχαράτα τε, καὶ τό τε ἀπαλωδάτον.

Τὸ Καρυδάτον εἶναι γλύκισμα ἀπὸ καρύδια χλωρὰ, ὡς καὶ τὸ Κυδωνάτον, ἀπὸ κυδώνια, εἰς χρῆσιν ἀκόμη καὶ τὰ δύο. Γρανάτα, πιθανὸν ὅτι ὀνομάζει τὰ ῥώδια (grenades). Ἀπαλωδάτον, ἂν δὲν λανθάνωμαι, εἶναι γραφὴ σφαλμένη, ἀντὶ τοῦ Ἀπιδάτον, τὸ ὁποῖον ὁ Τραλλιανὸς Ἀλέξανδρος ὀνομάζει Ἀπιάτον (ἀπὸ τὰ Ἄπια κοιν. Ἀπίδια), ὡς ὀνομάζει καὶ τὸ Διὰ κίτρου, Κιτράτον.

ΣΤΙΧ. 352, Τοιαύταις ... ξηροφαγίαις.] Ἐγράφετο κακὰ Τοιαύτας ... ξηροφαγίας. Τὸ λεγόμενον εἶναι κατ' εἰρωνείαν.

ΣΤΙΧ. 354, χωνεύσουσιν ἀπό.] ΔΓ, χωνεύσωσιν ἐκ τῆς. Ἐλέγετο λοιπὸν ἔκτοτε τὸ Χωνεύω (digérer) ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ Πέπτω.

ΣΤΙΧ. 355, Ἀλλὰ γλυκὺν Μιτυληναῖον, καὶ Κρητικὸν ἀθύρην.] ΔΓ, Κρασὶν γλυκὺν Γανήτικον, καὶ Κρητικὸν καὶ ἐκ Σάμου. Ὁ γλυκὺς οἶνος τῆς Μιτυλήνης εἶναι γνωςός· δὲν γνωρίζω τὸν Γανήτικον, ὡς οὐδὲ τὸ Ἀθύρην.

ΣΤΙΧ. 356, ... τοὺς τῆς ξηροφαγίας.] ΔΓ, ἐκ τῆς γλυκοποσίας.

ΣΤΙΧ. 357, ... κυάμους βεβρεγμένους,] τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Βρεκτοκούκκια (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 282). Βλέπεις, ὅτι δὲν ἦσαν τόσον μωροὶ οἱ πανοσιώτατοι Ἡγούμενοι, ὥςε νὰ τρέφωνται μὲ βρεκτοκούκκια. Εἰς τὸ Μοναςήριον, τὰ ἔδιδαν, ὡς εἰς κτήνη, τοὺς πτωχοὺς Μοναχούς· ἔξω τοῦ Μοναςηρίου, ἐδίδασκαν τοὺς κοσμικοὺς νὰ

τρέφωνται μὲ βρεκτοκούκκια, καὶ νὰ πέμπωσιν εἰς τὴν Μονὴν τὰ γλυκίσματα. « Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέ» ασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ » θέλουσι κινῆσαι αὐτά » (Ματθ. κγ', 4).

ΣΤΙΧ. 358, ... ἐκ τῶν κυμινοθέρμων.] ΔΓ, μὲ τὸ κυμινοθέρμιν. Ἔπειτα προσθέτει τὸν ἑξῆς στίχον:

Οὕτως φασὶ τοὺς Μοναχοὺς ἐνδέχεται ἐσθίειν.

Κυμινοθέρμιν (ἤγουν Κυμινοθέρμιον), ἢ Κυμινάτον. Φέρει ὁ Δουκάγγιος (σελ. 493) μαρτυρίαν ἀπὸ τὸ τυπικὸν τῆς Μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης ταύτην· « Θερμὸν ὕδωρ κυμίνῳ ΣΥΝΗΡΤΗΜΕΝΟΝ· » ὅπου γράφε ΣΥΝΗΡΤΥΜΕΝΟΝ, ἀπὸ τὸ Ἀρτύω ἢ Ἀρτύνω (assaisonner).

ΣΤΙΧ. 362, Κακὸν, κακὸν, κραυγάζουσιν, Πάτερ, τὸ λελεγμένον.] ΔΓ, Ἀλλὰ κακὸν ἐκραύγασαν, Πατέρες, τὸ λεγόμενον. Ἔπειτα προσθέτει τὸν ἑξῆς:

Οἱ κόλακες ἐνώπιον βοῶντες τοῦ Ποιμένος.

ΣΤΙΧ. 363, ὁ φλύαρος ἐν τάχει.] ΔΓ, ὁ φλύαρος, ὁ λάλος.

ΣΤΙΧ. 364, ἀφελεστέρων.] ΔΓ, εὐλαβεστέρων.

ΣΤΙΧ. 368, εἰρήκει.] Καθαρὸς μακαρονισμός.

ΣΤΙΧ. 369, παρευθὲς... ἐκείνων.] ΔΓ, παρευθεῖς (γρ. παρευθὺς) ... ἐκείνοις.

ΣΤΙΧ. 370, τὸ Τυπικὸν ἐκείνων.] ΔΓ, τοῦ τυπικοῦ τὸν ὅρον.

ΣΤΙΧ. 371, Ἀναίτιοι ὑπάρχουσιν καὶ δίκαιοι ὁρῶνται.] ΔΓ, Ἀναίτιοι καὶ δίκαιοι παρὰ πολλῶν ὁρῶνται.

ΣΤΙΧ. 372, πολλῆς φιλανθρωπίας.] ΔΓ, σοφῆς μακροθυμίας.

ΣΤΙΧ. 373, θεὸς ἐπίγειός τε.] ΔΓ, θεὸς τοῖς ἐπιγείοις. Οὐδὲ στέκει ἕως ἐδῶ ἡ θεοποίησις τοῦ Μανουὴλ· βλέπε εἰς τὸν ἀκόλουθον στίχον ἄλλα θαυμασιώτερα.

ΣΤΙΧ. 374, Ἐμμανουὴλ παμβασιλεῦ παρὰ σαρανταπέντε.] ΔΓ, Ω Μανουὴλ παμβασιλεὺς, καὶ γόνε τῆς πορφύρας.

Ὁ πρῶτος στίχος, Ἐμμανουὴλ ... σαρανταπέντε, εἶναι

ὑπογραμμένος ἀπὸ κεφαλῆς ὡς τέλους μὲ κοκκίνην γραμμήν· ἆρα διὰ τὸ Πορφυρογέννητον τοῦ Μανουὴλ; ἆρα διότι ὁ στίχος ἐκρίθη βλάσφημος, καὶ διὰ τοῦτο ἄξιος νὰ ἐξαλειφθῇ; ἆρα διότι ἐθαυμάσθη ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας, ἴσως καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν ποιητὴν, ὡς σοφώτατον καὶ κομψότατον ἐπινόημα; Τοῦτο κρίνω πιθανώτερον· ἐθαυμάσθη ὁ στίχος, ὡς αἴνιγμα σχολαστικὸν, ἄξιον τῶν πλειοτέρων ἐκείνης τῆς χρονικῆς περιόδου λογίων· ἄξιον ἀκόμη καὶ τῆς συνήθους πρὸς τοὺς Αὐτοκράτορας κολακείας τῶν ταλαιπώρων Γραικορωμαίων. Ἰδοὺ ἡ λύσις τοῦ θαυμαστοῦ αἰνίγματος : Ὄντως, ΜΑΝΟΥΗΛ, εἶσαι θεὸς ἐπίγειος, ὅμοιος τοῦ Παμβασιλέως ἘΜΜΑΝΟΥΗΛ (ἤγουν τοῦ Χριστοῦ) καὶ ἄλλο δὲν σε διακρίνει ἀπ' ἐκεῖνον παρὰ ὁ τεσσαρακονταπέντε ἀριθμός. Μὰ τὴν ἀλήθειαν! ἂν προσθέσῃς εἰς τ' ὄνομα τοῦ Μανουὴλ τὰ δύο πρῶτα στοιχεῖα τοῦ Ἐμμανουὴλ, εμ (τὰ ὁποῖα ἀναστρεφόμενα, με, σημαίνουν 45), μεταμορφόνεται πάραυτα ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων Μανουὴλ εἰς τὸν Παμβασιλέα Χριστὸν τὸν ἐπονομασθέντα Ἐμμανουήλ. Πόσους σχολαστικοὺς ἐκίνησεν εἰς κρότον, καὶ πόσον πλειοτέρους εἰς φθόνον, τὸ θαυμαστὸν τοῦτο τοῦ Πτωχοπροδρόμου αἴνιγμα!

ΣΤΊΧ. 376, Καὶ ταῦτα μὲν, ὡς ἜΧΟΥΣΙΝ, ὁ δοῦλός σου ΠΡΟΣΛΈΓΩ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ὡς ἜΦΗΣΕΝ...ΠΡΟΛΈΓΕΙ.

ΣΤΊΧ. 377, Ἡμεῖς δὲ ΓΟΥ͂Ν κ. τ. λ.] ΔΓ, ΝΥ͂Ν.

ΣΤΊΧ. 378...αὐτοῦ τὴν ποικιλίαν.] ΔΓ, αὐτοῦ προσηγορίαν. Εἶτα προσθέτει τὸν ἑξῆς :

Καὶ μάνθανε τὴν ὄρεξιν, ἣν ἔχει καὶ σπατάλην.

ΣΤΊΧ. 379, διώτιν.] Ἐγράφετο, Διπλὸν, μὲ ΔΓ, Διόπτιν. Ἀπὸ ταύτην εἴκασα τὸ Διώτιν, ἤγουν, Διώτιον, ἀγγεῖον, ἢ χύτρα Δίωτος (à deux anses).

ΣΤΊΧ. 380, μάγεροι γεμόζουσίν το.] ΔΓ, μάγειροι γεμίζουσίν το. Καθὼς καὶ σήμερον διπλογράφεῖται καὶ διπλοπροφέρεται, Γεμίζω, καὶ βαρβάρως Γεμόζω, ἀκόμη καὶ Γεμόνω (ἀπὸ ἄχρηστον ῥῆμα Γεμόω).

ΣΤΊΧ. 381, Καὶ βάνουσιν κρομύδια κἂν εἴκοσι χολέντας.] ΔΓ, Καὶ βάλλουσιν κρομύδια εἴκοσι καλολέοντας. Ὡς καὶ σήμερον Βάλλω, καὶ βαρβάρως, Βάνω.

Τὸ Κολέντα πιθανὸν ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Collana (ὁρμαθία), τοῦ ὁποίου τὸ ὑποκοριστικὸν Collanetta ἔγινε, κατὰ συγκοπὴν, Κολέντα. Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ ΚΑΛΟΛΕΌΝΤΑΣ, εἶναι κακὴ γραφὴ (γεννηθεῖσα ἴσως ἀπὸ τὸν ἑξῆς 384 ςίχον), ἀντὶ τοῦ ΚᾺΝ ΚΟΛΈΝΤΑΣ.

ΣΤΊΧ. 384, ΧΟΝΔΡΌΝ.] Ὄνομα κύριον ἢ ἐπωνύμιον εἶναι ὁ Χονδρός.

ΚΑΛΟΛΕΏΝΤΟΣ, ΔΓ, ΠΑΝΤΟΛΕΌΝΤΟΣ.

ΣΤΊΧ. 385, Πῶς κουρταλίζουν ἝΜΝΟΣΤΑ, καὶ ΚΡΟΥ͂ΣΙΝ ΚΑῚ ΚΛΩΣΤΆΤΑ.] ΔΓ, Πῶς κουρταλίζουν ΕΥ̓͂ΝΟΣΤΑ καὶ ΠΑΊΖΟΥΝ ΚΑῚ ΤΟΥ͂Σ ΠΊΖΟΥΣ.

ΚΟΥΡΤΑΛΊΖΟΥΝ. Ἀντὶ τοῦ Κρουταλίζουν, καὶ τοῦτο ἀντὶ τοῦ ἑλληνικοῦ Κροταλίζουσιν (jouer des castagnettes), ἀπὸ τὸ Κρόταλον, κοινῶς Κούρταλον. Τὸ Κροταλίζω ὅμως ἐσήμαινε πολλάκις τὸ αὐτὸ καὶ τὸ πρωτότυπον Κροτῶ (applaudir). « Κροταλίζει, κρούει ταῖς χερσὶν » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Κροτήσουσιν, ἐπαινέσουσι. » Σήμερον λέγομεν καὶ Κροτῶ καὶ, Κροταλίζω, εἰς τὴν σημασίαν τοῦ παλαιοῦ Κροτῶ.

ἝΜΝΟΣΤΑ. Παρεφθάρη ἀπὸ τὸ Εὔνοστα (ὡς τὸ Λάμνω ἀπὸ τὸ Ἐλαύνω). Σήμερον λέγομεν, Νόστιμα.

ΚΛΩΣΤΆΤΑ. Ἴσως Κλωστάτα, ἤγουν, κατὰ κλωστὴν, σειρὰν, ἀκολουθίαν, χωρὶς διακοπὴν, ὡς καὶ τὸ à la file τῶν Γάλλων (ἀπὸ τὸ fil) ἔχει τοιαύτην σημασίαν.

ΠΊΖΟΥΣ. Τοῦτο τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου εἶναι χαραγμένον εἰς τοιοῦτον σχῆμα, ὥστε δύσκολα διακρίνεται ἂν ἦτο Πίζους ἢ Πίξους. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1172) τὸ ἐνόμισε Πίξους. Πιθανώτερον μὲ φαίνεται ὅτι ἦτο Πισούς. Πισὸν, Πινσὸν καὶ Πεσὸν ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸν ἀρχαίως ὀνομαζόμενον Πεσσὸν, εἰς σημασίαν ἀρχιτεκτονικὴν βάσεως κυβοειδοῦς, ἐπάνω τῆς ὁποίας ἐςηρίζοντο κίονες, ἢ ἄλλο τι οἰκοδόμημα. Λέγει ὁ Σουΐδας· « Πισὸς καὶ Πινσός· Πεσός δὲ, παρὰ Προκοπίῳ. » Νοεῖ ὁ ποιητής μας, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ὅτι ἔπαιζαν τὰς Ἀμάδας (jouer au palet), παιγνίδιον οὕτως ὠνομασμένον, ἴσως ἀντὶ τοῦ Ὠμάδας. Τοῦ παλαιοῦ γυμνασίου τοῦ Δίσκου (palet) ἐπίθετον εἰς τὸν Ὅμηρον (Ἰλιάδ. ψ, 431), εἶναι τὸ Κατωμάδιος, τὸ ὁποῖον ἐξηγῶν ὁ Εὐστάθιος (σελ. 1309) λέγει, « Κατωμάδιος δὲ δίσκος, ὁ τῆς χειρὸς ἀνατεινομένης

» ΑΠ' ΩΜΟΥ πεμπόμενος. » Είναι λοιπὸν αἱ Ἀμάδες ἢ Ὠμάδες, κατὰ τροπὴν τοῦ ω̄ εἰς τὸ ᾱ, ἢ κατὰ συγκοπὴν, ἀπὸ τὸ Ἀπωμάδες.

ΣΤΙΧ. 386, εἶπα, εἰπέτε,] εἶδος παιγνιδίου, ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς, ἢ κἂν ἐμέ.

ΣΤΙΧ. 387, . . . κουρταλίσουσιν καὶ παίξουν, ὡς τὸ ἔθος.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, . . . κουρταλίζουσιν καὶ παίζουσιν, ὡς θέμις.

ΣΤΙΧ. 390, Στάσει γὰρ τρίς.] ΔΓ, Ὡς ςάσων τρίς· βαρβάρως ἀντὶ τοῦ Στάζει καὶ Στάζων.

ΣΤΙΧ. 391...., θρυπτόξυλα τινὰ διὰ μυρωδίαν.] ΔΓ... θρυβόξυλα τινὰ πρὸς μυρωδίαν. Ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 83) ἀνέγνωσε Θριμβόξυλα. Τῶν παλαιῶν τὴν Θύμβραν, ὀνομάζομεν σήμερον Θρύμβην, Θρύμπην καὶ Θρύβην. Τὸ Θρυβόξυλα σημαίνει κλωνία τῆς Θύμβρης.

ΣΤΙΧ. 392, Ψιχίων.] Ψιχίων ὑποκοριςικὸν τοῦ Ψὶξ, τοῦ ὁποίου τὴν αἰτιατικὴν Ψίχα μεταχειριζόμεθα σήμερον ἀντὶ ὀνομαστικῆς, Ἡ ψίχα. Εὑρίσκεται ὅμως καὶ ὀνομαστικὴ Ψίχα εἰς τὸν Ἡσύχιον· « Ψίχαι, αἱ ἀποπίπτουσαι τῶν ἄρτων τεμνομένων ψιχίαι. » Ψίχαν (mie du pain) ὀνομάζομεν σήμερον τὸ ἔσω τοῦ ἄρτου, καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ θρύμματα, ψίχουλα (miettes) ὑποκοριστικῶς ὡς ἀπὸ τοῦ Ψίχυλα, καθὼς καὶ τὸ Παχουλὸς (grasset) ἀπὸ τὸ Παχυλός.

ΣΤΙΧ. 393, Καὶ δίδουν μας καὶ τρώγομεν, καὶ λέγουν το Ἁγιοζούμιν.] ΔΓ, Καὶ τρώγομέν το, Δέσποτα, καλοῦντες ἁγιοζούμιν.

ΣΤΙΧ. 394, Κάλει λοιπὸν, Ἡγούμενε, τοῦτο θερμαλατέαν.] ΔΓ, Ὁ δέ γε καθηγούμενος καλεῖ θερμαλαταίαν.

ΘΕΡΜΑΛΑΤΕΑΝ. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ νερὸν ζεστὸν ἀλατισμένον (Saumure chaude).

ΣΤΙΧ. 395, Καὶ μὴν καλῆς Ἁγιόζουμον διὰ τὴν ὁμωνυμίαν.] ΔΓ, ΦΗΣΜΗΣ ΚΑΛΗΣ ἁγιόζομον διὰ τὴν εὐωνυμίαν. Ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 82), ἀναγινώσκων, ΦΗΣ ΜΗ ΚΑΛΗΣ, δὲν τὸ ἔκαμε σαφέστερον.

ΣΤΙΧ. 396, τοὺς ταπεινοὺς Ἀβάδας (Γράφε Ἀββάδας).] ΔΓ, Ἄναξ, τοὺς καλογέρους. Ὁ Ἀββᾶς (Abbé) εἶν' Ἑβραϊκὸν ὄνομα, καὶ σημαίνει Πατήρ· λέξις ὀνοματοπεποιημένη, ὡς καὶ τὸ « Ἄππας, » ὁ τροφεὺς » τοῦ Ἡσυχίου·

ΣΤΙΧ. 397, καὶ λέγουν.] ΔΓ, καὶ λέγουν το. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον προσθέτει καὶ τὸν ἑξῆς:

Καθέζομαι εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ θέτουν με ἁγιοζούμιν.

ΣΤΙΧ. 399, καὶ λέγουν τ'.] ΔΓ, καὶ φαίνεται.

ΣΤΙΧ. 400, Κουντῶ τὸν συψωμήτην μου, σύρνω τον ἐκ τὸ μάτιν.] ΔΓ, Γνεύω τὸν συψωμήτην μου, σύρω τον ἐκ τὸν ἱμάτιν.

ΚΟΥΝΤΩ. Ἴσως ἤθελέ τις νομίσειν, ὅτι τὸ Κουντῶ (Ἑλλ. Ὠθῶ pousser) ἐφθάρη ἀπὸ τὸ Κεντῶ. Πιθανώτερον μὲ φαίνεται ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Κοντὸς ὄνομα. Εἶπεν ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσσ. ἰ, 487),

Αὐτὰρ ἐγὼ χείρεσσι λαβὼν περιμήκεα ΚΟΝΤΟΝ,
ὮΣΑ παρὲξ κ. τ. λ.

Ἀπὸ τὸ Κοντὸς (perche), παράγεται ῥῆμα τὸ Κοντόω, τοῦ ὁποίου μόνον τὸ ῥηματικὸν Κόντωσις, εὑρίσκεται εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, μαρτυρημένον ἀπὸ τὸν Αἰλιανὸν (Περὶ ζ. ἱστρ. XII, 43) « Ἡ ΔΕ ΚΟΝΤΩΣΙΣ » ἐστι μὲν τῶν ἄλλων ἀνδρειοτάτη... Παρεῖναι δὲ δεῖ Κάμακα ὀρθὴν » κ. τ. λ. » Οὕτω πρέπει νὰ γραφῇ ἀντὶ τοῦ συνθέτου, Ἡ ΔΕ ΔΙΑΚΟΝΤΩΣΙΣ (ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς Αἰλιανὸς, ὀλίγον ἀνωτέρω ἐμεταχειρίσθη τὸ ἁπλοῦν), καὶ νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ Διακόντωσις ἀπὸ τὰ Λεξικά, ἑωσοῦ νὰ μαρτυρηθῇ. Ἀντὶ τοῦ Κοντόω ῥήματος, οἱ νέοι ἐκδόται τοῦ Στεφάνου ἔλαβαν καὶ ἀπὸ τὸν παρακμάζοντα Ἑλληνισμὸν τὸ Κοντεύω, εἰς σημασίαν τοῦ κοινῶς λεγομένου Κονταρεύω (ἤγουν κτυπῶ μὲ κοντάριον), καὶ, ἂν ὁ λόγος ἦναι περὶ ὀψαρίων, τοῦ Καμακεύω, ἀπὸ τὸ Καμάκιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάμαξ. Ἀπὸ ταύτην τὴν διὰ τοῦ κοντοῦ ὦθησιν, ἔλαβε καὶ τὸ Κουντῶ καταχρηστικῶς τὴν σημασίαν τοῦ ἁπλοῦ Ὠθέω, ἢ Ὤθω· ὅθεν καὶ τὸ συνώνυμον τοῦ Κουντῶ, Ἀμπώθω (repousser) μὲ διπλῆν πρόθεσιν, καὶ δωρικὴν συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Ἀναπώθω· ἢ ἴσως μὲ μίαν (Ἀπώθω), μὲ πλεονασμὸν τοῦ μ̄, ὡς προφέρουν οἱ χυδαῖοι, καὶ Ῥούμπαλον, τὸ Ῥόπαλον, καὶ Λεμπίδα, τὴν Λεπίδα. Ὁ Δουκάγγιος (App. pag. 15) ἔπλασε καὶ ἄλλο ῥῆμα Ἀμποστώνω, πλανηθεὶς ἀπὸ μαρτυρίαν συναξαρικὴν, κακογραμμένην, « Καὶ πιάνωντας ἕνα κοντάρι, καὶ

» ἈΜΠΟΣΘΩΝΤΑΣ ΤΟ κατὰ τῆς [τοῦ] ἁγίου πλευρᾶς, τοῦ ἔδωκε » τὸν θάνατον, » ἀντὶ τοῦ ἈΜΠΩΘΩΝΤΑΣ ΤΟ.

ΣΥΨΩΜΗΤΗΣ εἶναι ὁ Σύσσιτος ἢ Ὁμόσιτος τῶν παλαιῶν.

ΣΥΡΝΩ, ἀπὸ τὸ Σύρω, προσέλαβε τὸ ν κατὰ τὸ Φύρνω, ἀπὸ τὸ Φύρω. Ἀντὶ τοῦ Κουντῶ, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει, Γνεύω, μὲ τὸ Αἰολικὸν δίγαμμα, ἀντὶ τοῦ Νεύω (faire signe de la tête ou des yeux) κατὰ τὸ (Ὀδυσσ. π΄, 283),

Νεύσω μέν τοι ἐγὼ κεφαλῇ.

Ὅθεν καὶ τὸ Γνέμα, ἀντὶ τοῦ Γνεῦμα, κατὰ τὸ Γέμα, ἀντὶ τοῦ Γεῦμα. — ἘΚ ΤΟ ΜΑΤΙΝ. Ἤθελέ τις τὸ ἐκλάβειν Ἐκ τὸ ὀμμάτιον, ἂν τὸ δεύτερον ἀντίγραφον δέν μας ἐδίδασκεν μὲ τὸ, Ἐκ τὸν (γρ. τὸ) ἱμάτιν, ὅτι σημαίνει, Ἐκ τὸ ἱμάτιον.

ΣΤΙΧ. 401, ΚΑΙ ΛΕΓΩ ΤΙ ἘΝ τὸ τρώγομεν, καὶ λέγει κ. τ. λ.] ΔΓ, ΛΕΓΩ ΤΟΝ ΤΙ ἘΝΙ. τὸ κ. τ. λ.

ΣΤΙΧ. 402, μεγάλως ἀληθεύω.] ΔΓ, μᾶλλον εὐστόχως λέγω.

ΣΤΙΧ. 404, ὁ ἰός.] Γαλλ. la rouille. Δέν μας ἔμεινε σήμερον παρὰ τὸ ῥῆμα Ἰόνω (χυδ. Γιόνω) ἀμετάβατον, ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ Ἰοῦμαι (se rouiller) καὶ τὸ ῥηματικὸν Ἴωμα (χυδ. Γιῶμα rouillure). Ὠνόμαζαν ἔτι καὶ Ἰάριν (ἤγουν Ἰάριον) τὸ Γαλλιστὶ λεγόμενον verdet ἢ vert-de-gris.

ΣΤΙΧ. 405, ἐμάνην.] Σήμερον, ἐμάνισα (ἀπὸ τὸ Μανίζω, Ἑλλ. Μηνίω, Δωρ. Μανίω) ὠργίσθην, ἀπεστράφην, ἐχθρεύθην, μεταφορικῶς, ὡς καὶ τὸ εἰς ἰδέαν λόγου κωμικὴν ἀπὸ τοὺς Γάλλους λεγόμενον, se brouiller avec quelque chose. Ἀντὶ τούτου οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν, « Διαβέβλημαι πρός τι. »

ΣΤΙΧ. 408, Καὶ λέγω ναῦρα θρύμματα καλὰ καὶ νὰ χορτάσω.] Τὸ ἄλλο ἀντίγραφον, « Καὶ κἂν ἐὰν ἦσαν περισσὰ θρύμματα νὰ χορ-» τάσω. » Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον προσθέτει ἄλλους δύο τοὺς ἑξῆς:

Ἀμὴ καὶ ἐκεῖνα ὀλιγοστὰ, διὰ νὰ μηδὲν ΒΛΑΒΟΥΜΑΙ.
Ἐγὼ ψοφῶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ, καὶ ἐκεῖνοι με ΣΠΑΣΤΡΕΒΟΥΝ.

Γράφε, ΒΛΑΒΩΜΕΝ, καὶ ΣΠΑΣΤΡΕΥΟΥΝ. Ἀπὸ τὰ Σπάρτα (genets), ἐκ τῶν ὁποίων, συνδεμένων, γίνεται ἡ λεγομένη Φιλοκαλία

(χυδ. Φροκαλία balai) ἐσχημάτισαν πρῶτον ῥῆμα τὸ Σπαρτεύω, ἤγουν σαρόνω, καθαρίζω, τὸ ὁποῖον οἱ μεταγενέστεροι ἐμετασχημάτισαν εἰς τὸ Σπαστρεύω, καὶ ἡμεῖς τελευταῖον εἰς τὸ Παστρεύω (nettoyer).

ΣΤΊΧ. 409, βαθρακοὺς, ἡμεῖς δέ.] ΔΓ, βατραχοὺς, ἐγὼ δέ.

ΣΤΊΧ. 411,... Βαρνιώτικον.] ΔΓ, Βαρνεωτικόν. Ἀπὸ τὴν πόλιν Βάρναν, ἥτις νομίζεται ἡ παλαιὰ Διονυσόπολις, ἀρχαιότερα ὠνομασμένη Κρουνοί. (Στράβ. Γεωγρ. VII, σελ. 319).

ΣΤΊΧ. 412, Ἐκεῖνοι ΠΆΛΙΝ τὸ γλυκὺ μετὰ τῶν κουτρουβίων.] ΔΓ, ΠΆΝΤΑ. Εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον δὲν διακρίνεται καθαρὰ, ἂν ἦτο Κουτρουβίων, ἢ Κοντρουβίων. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 711) ἀνέγνωσεν ἀπὸ τὸ πρῶτον ἀντίγραφον διὰ τοῦ ν̄ Κοντρουβίων, χωρὶς ἐξήγησιν. Κατωτέρω (σελ. 747) ἔχει καὶ Κουτρούβιον, ὄχι ὅμως ἀπὸ μαρτυρίαν τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ἀλλὰ τοῦ Τζέτζου, τοῦ ὁποίου τὰ (εἰς τὸν Λυκοφρ. 786 - 788) λόγια εἶναι ταῦτα. « Λέγεται » δὲ Βομβυλιὸς παρὰ τὸ βομβεῖν, ὥσπερ καὶ τὸ πινόμενον Κου- » τρούβιον, καὶ ῥόμβα ἡ στρόμβα, Βομβυλιὸς καὶ Βέμβιξ κα- » λεῖται. » Ὅσον δύναμαι νὰ καταλάβω ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν ταύτην ἐξήγησιν εἶναι τοῦτο· Τὸ ζωΰφιον ὁ Βομβυλιὸς (bourdon) ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τὸν ὁποῖον κάμνει βόμβον ἢ ἦχον καθὼς καὶ τὸ πινόμενον [ἔπρεπε νὰ εἴπῃ, τὸ ἐξ οὗ πίνομεν] Κουτρούβιον, καὶ ἡ Ῥόμβα, ἢ Στρόμβα (toupie ἢ sabot) λέγονται καὶ αὐτὰ Βομβυλιοὶ, διὰ τὸν αὐτὸν ἦχον. Τὸ Κουτρούβιον ἄρα ἦτον ἀγγεῖον ὕδατος ἢ οἴνου, ὀνομαζόμενον Βομβυλιὸς (Βούμβουλας ἢ Μπούμπουλας).

ΣΤΊΧ. 414, Ἐκεῖνοι ΤῸ ΣΕΜΊΔΑΛΙΝ, ἩΜΕΙ͂Σ ΤῸΝ πιτυροῦντα.] ΤῊΝ ΣΕΜΊΔΑΛΙΝ, ἩΜΕΙ͂Σ ΤῊΝ κ. τ. λ.

ΠΙΤΥΡΟΥ͂ΝΤΑ. Εἰς τὰ Ἑλληνικὰ λεξικὰ φέρονται ἐπίθετα τοῦ ἀπὸ πίτυρα, ἢ μέγα μέρος πιτύρων, κατασκευαζομένου ἄρτου, Πιτυρίτης, καὶ Πιτυρίας. Ἐδανείσθησαν οἱ ἐκδόται ἐσχάτως (δὲν ἐξέτασα πόθεν) καὶ τὸ Πιτυρηνὸς, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε κἂν νὰ ἦναι Πιτύρινος, ὡς ἀπὸ τὸ Κριθὴ, Κρίθινος, καὶ ὄχι Κριθινὸς, ἢ Κριθηνός. Ἐξεναντίας, τὸ Πιτυροῦς (ἀπὸ τὸ Πιτυρόεις), ἂν καὶ βαρβάρου ποιητοῦ λέξις, πρέπει νὰ θησαυρισθῇ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικὰ, ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀναλογίαν, πρὸς τὸ Σησαμοῦς (ἀπὸ τὸ Σησαμόεις), ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ποιητής μας πιθανῶς τὴν ἔλαβεν ἀπὸ συγγραφέα Ἕλληνα.

ΣΤΙΧ. 415, τάφρατούτζικον.] ΔΓ. ΤΟ ΑΦΡΑΤΟΔΕΣΤΟΝ· ὁ δὲ Δουκάγγιος (σελ. 1755) Ἀφρατόδιστον. Δὲν καταλαμβάνω τὴν σύνθεσιν· πλὴν ἂν ἦτον ἡ γραφὴ, ΤΑΦΡΑΤΩΔΕΣ ΤΩΝ κ. τ. λ. Ἀφράτα λέγονται μεταφορικῶς τὰ μαλακὰ καὶ λευκὰ, ὡς ὁ ἀφρός.

ΣΤΙΧ. 416, τὸ χονδρόχυλον.] ΔΓ (ἀρσενικῶς καὶ διὰ τοῦ κ), τὸν χονδρόκυλον. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1755) διὰ τοῦ γ, τὸν χονδρόγιλον.

ΧΟΝΔΡΟΧΥΛΟΝ ἄρτον, πιθανὸν ὅτι λέγει τὸν μὴ καλῶς χυλισμένον, τὸν μὴ διὰ καθαροῦ μηδ' ἱκανοῦ ὕδατος ζυμωμένον.

ΣΤΑΚΤΟΚΥΛΙΣΜΕΝΟΝ. Οὗτος εἶναι ὁ Σποδίτης ἄρτος τῶν παλαιῶν, ἀπὸ τὴν σποδὸν, τὴν ὀνομαζομένην σήμερον Στάκτην, διότι ἀπ' αὐτὴν, περιχυμένην μὲ θερμὸν νερὸν σκευάζεται ἡ λεγομένη Ἀλουσία (lessive), τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ὠνόμαζαν Κονίαν στακτὴν, ἢ καὶ ἐλειπτικῶς Στακτήν.

ΣΤΙΧ. 417. Λαλάγγια.] Εἶδος πλατύσματος ζυμηροῦ τηγανιτοῦ, ὅθεν ἐλέγετο καὶ παλαιὰ ὡς καὶ τὴν σήμερον Τηγανίτης (Γαλλ. beignet). Οἱ Σχολιασταὶ τοῦ Ἀριστοφάνους (Πλοὺτ. 138) ἐξηγοῦν τὰ Ψαιστὰ τῶν παλαιῶν διὰ τοῦ Λαλάγγια· ἄλλοῦ δὲ πάλιν προσαρμόζουν τὄνομα τοῦτο εἰς τοὺς Φθοῖς ἢ Φθόϊς ἐκείνων. Ὁ Σουίδας τὸ ἐξηγεῖ Κολλούριον, διότι σχηματίζονται πολλάκις καὶ ὡς κολλούρια, « Κολύρα εἶδος ἄρτου, ἢ ὁ μικρὸς ἄρτος, ὃν τοῖς παιδίοις διδόασι. » Ἢ εἶδος πλακοῦντος. Καὶ Κολλυρίζω τὸ τὰς λαλάγγας τηγανίζω· » καὶ ἐπιχωρίως, κολλούρια τὰ λαλάγγια. » Τὸ Κολλυρίζω τοῦ Σουίδα, ἀναφέρεται, ἂν δὲν λανθάνωμαι, εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα (Βασιλ. Β, ιγ' 6) « Κολλυρισάτω ἐν ὀφθαλμοῖς μου δύο κολλυρίδας· » ὅπου τὸ Ἑβραϊκὸν ἐκφέρει τὰς κολλυρίδας διὰ τοῦ לְבִבוֹת (Λεβιβὸτ).

ΣΤΙΧ. 418, Λελέλεβε.] ΔΓ (ὄχι σαφεστέρα), Ἀλαλάϊν. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (στίχ. 417), καὶ κρῖνε, ἂν ἔχῃ τινὰ σχέσιν ἢ συγγένειαν τὸ Λελέλεβε μὲ τὸ ἑβραϊκὸν Λεβιβὸτ· δὲν τὸ κρίνω, οὐδὲ τὸ πιστεύω.

ΣΤΙΧ. 419, Ἐκεῖνοι τὰ γλυκύσματα (γρ. γλυκίσματα) ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΔΙΣΚΑΡΙΩΝ.] ΔΓ, ΜΕ ΤΑΣ ΑΠΑΛΑΡΕΑΣ. Ὁ δὲ Δουκάγγιος (σελ. 1754) ἀνέγνωσε (δὲν ἐξεύρω πόθεν), ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΑΡΥΩΝ. Ἤθελ' ἴσως ἔχει ποσὴν πιθανότητα, ἂν ἐγράφετο ΜΕ ΤΟ ΔΙΑ ΚΑΡΥΩΝ, διὰ νὰ σημαίνῃ τὸ καὶ σήμερον ἀκόμη γνωστὸν καὶ σύνηθες

γλύκισμα ἀπὸ καρύδια χλωρὰ (confiture de noix), ὡς ἔλεγαν τὸ Διὰ κιτρίου, τὸ Διὰ ῥόδων καὶ ἄλλα τοιαῦτα (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 282). Τὸ Μετὰ τῶν δισκαρίων, καὶ τὸ Μὲ τὰς ἀπαλαρέας, εἶναι αἱ μόναι γραφαὶ αἱ συγχωροῦσαι ἐκλογήν. Ἐξ αὐτῶν κἂν βεβαιούμεθα, ὅτι ἡ Ἀπαλαρέα δὲν εἶναι πλὴν εἶδος δίσκου ἢ πινακίου, ἤγουν ἀγγείου πλέον πλατυτέρου παρὰ βαθυτέρου.

ΣΤΊΧ. 420, μὲ τὸ μόδιν.] ΔΓ, μὲ τὰς πολλὰς πικρίας. Κ' ἐδῶ κακὰ ἀνέγνωσεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1754) Μετὰ μόδου. Τὸ Μόδιν ἤγουν Μόδιον (muid), εἶναι ὁ ἀρσενικῶς λεγόμενος Μόδιος τῶν παλαιῶν.

ΣΤΊΧ. 423... χαλκὸν ἐπὶ τὴν ζώνην.] ΔΓ, χαλκὸν ἐπὶ τὰς ζώνας. Ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴν (Ματθ. ι', 9) « Μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας » ὑμῶν. »

ΣΤΊΧ. 426, Γοφάρια.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Δοφάρια. Σήμερον προφέρονται Γουφάρια. Ἀπὸ τὸ Γομφάριον ὑποκοριστικὸν τοῦ Γόμφος. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 76). — ἴσχας.] ΔΓ, ἴσκας, ὡς καὶ ἀνωτέρω (σελ. 242).

ΣΊΤΧ. 428, Ἔχει τὸ ὄνομα καλόν.] ΔΓ (ὀρθοτέρα), Ἔχει γὰρ ὄνομα σαλόν· ἤγουν, ἀνόητον, τρελόν. Ἰσοδυναμεῖ τὸ Ὄνομα σαλὸν μὲ τῶν Γάλλων τὸ un drôle de nom. — ὀκάτι.] Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 167).

ΣΤΊΧ. 429, Τζυγαρίζεται.] ΔΓ, Τζιγαρίζεται. Γράφε, Τζηγαρίζεται. Εἶναι ἀπὸ τὸ Τηγανίζεται, κατὰ τροπὴν τοῦ τ εἰς τὸ βάρβαρον τσ (ὡς τὸ Τσιλῶ ἀπὸ τὸ Τιλῶ, καὶ τὸ Τσιτσυρίζω ἀπὸ τὸ Τιτυρίζω) καὶ τοῦ ν εἰς τὸ ρ· καὶ σημαίνει ὄχι τὸ frire (Τηγανίζω), ἀλλὰ τὸ rissoler τῶν Γάλλων. Ἐδῶ μεταφορικῶς (ὡς πολλάκις καὶ τὸ Τηγανίζεται) σημαίνει τὸ Βασανίζεται· Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1567) ἐξήγησε κακὰ τὸ Τζηγαρίζω ὡς συνώνυμον τοῦ Μαγεύω (ensorceler). — Ὡς τοῦ νά.] ΔΓ, ὡς εἶνα (γρ. ὡς ἵνα). Σήμερον λέγομεν Ἕως νά, Ὡς νά, καὶ Ὡς ποῦ νά (ἤγουν Ἕως ὅπου, ἢ Ἑωσοῦ νά).

ΣΤΊΧ. 430, Ἔπληξα,] ἤγουν Ἀπεπλήχθην. Ἴδε τὰς Ἐπισημειώσεις στίχ. 430. — Σκουλήκια νὰ τὸ φᾶσιν.] ΔΓ, Σκωλήκιν νὰ τὸ κόψῃ.

ΣΤΊΧ. 431,... κάτζε.] Κάθισε, κατὰ συγκοπὴν Κάθσε, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη τὸ Κάτζε ἢ Κάτσε.

ΣΤΊΧ. 432, Ἔδε κεφάλιν σκορδαλοῦ κ. τ. λ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Ἐδὲ κε-

φαλὴν σκορδαψὸς κ. τ. λ. ΕΔΕ ἢ ΕΔΕ, εἶναι τὸ Ἴδε ἢ Ἰδὲ τῶν παλαιῶν, ὡς καὶ τὸ Ἰδικὸς ἐτράπη εἰς τὸ Ἐδικός.

ΣΚΟΡΔΑΛΟΥ. Σκορδαλὸς εἶναι ὁ Κορυδαλὸς (Alouette) τῶν ἀρχαίων, μὲ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 219) σημειωθεῖσαν προσθήκην τοῦ σ, καὶ κατὰ συγκοπὴν ὁμοίαν του Σκόροδον, Σκόρδον.

ΣΤΙΧ. 433, Ἐδάρε ἂν ἦσαν.] ΔΓ (ὄχι σαφεστέρα), Ἐδάρτε ἐὰν ἦσαν. — φιλομήλες.] ΔΓ, φιλομῆλαι.

ΣΤΙΧ. 434, Ἂν τύχῃ νὰ τὸ πέτυχα, ἴδε μυστήριον μέγα.] ΔΓ, Αὐτίκα νὰ τὸ ἐνέτυχα, καὶ ἴδετε θέαμα μέγα.

ΣΤΙΧ. 435, Στὴν γλῶσσάν μου γυρίζεται, Δαίμων, ἀνάθεμά σε] ΔΓ, Εἰς τὴν γλῶσσάν μου περιπατεῖ, Δαίμον, ἀνάθεμά σε.

ΣΤΙΧ. 436, Συγχάρισε τὸν δρόλικον.] ΔΓ, Συγχώρησον τὸ ὑδρόκυλον. Ἀνωτέρω (στίχ. 286) ὠνόμασε τὸν Δρόλικον, χωρὶς ΔΓ. Ἐδῶ ἡ ΔΓ, Ὑδρόκυλον, ἔχει τινὰ φωνῆς ὁμοίωσιν μὲ τὴν Ὑδροκήλην (hydrocèle), ἀλλ' οὐδεμίαν πιθανότητα ὁμοίου νοήματος.

ΣΤΙΧ. 438, ἐθέκασιν.] ΔΓ, ἐθέκαν. Τοῦτο, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθηκαν· τὸ πρῶτον (ἐθέκασιν) ἀντὶ τοῦ ἐθήκασιν, κατὰ τὸν ἀνωτέρω (σελ. 210) σημειωθέντα βαρβαρισμὸν, εἴτε τῶν Μακεδόνων εἴτε (κατ' ἄλλους) τῶν Ἀσιανῶν Ἑλλήνων.

ΣΤΙΧ. 439, Ἀλλ' οὐδεγὼ μεχωρικὸς, νὰ μὴν τὸ κρῶ καὶ ξάπτει.] ΔΓ, Ἀλλ' οὐδὲ ἐγὼ ἤμην χωρικὸς, νὰ μὴ τὸ κρούω νὰ ἐξάπτῃ. Τὸ Κρούω νὰ ἐξάπτῃ, φαίνεται παροιμιῶδες· πιθανὸν ὅτι ἐλέγετο, διὰ τοὺς ὀξύνους, οἷον Ἐξῆψεν ὡς τὸ ἔκρουσε, ἤ τι παρόμοιον ἄλλο.

ΣΤΙΧ. 440, ἅγιε Δέσποτα.] ΔΓ, πόσην, Δέσποτα. Δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ὀνομάζῃ Δεσπότην τὸν Αὐτοκράτορα. Ὁ Πατριάρχης, οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ Ἀρχιερεῖς, οἱ ἱερεῖς ὅλοι καὶ ἐπωνομάζοντο, καὶ ἐπονομάζονται ἀκόμη σήμερον Δεσπόται. Ἀκολούθως ἄρα οἱ ὑπήκοοι εἶναι δοῦλοι τῶν βασιλέων, οἱ δὲ κοσμικοὶ, καὶ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἱερωμένων! Οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀφοῦ ἔχασαν τὴν ἐλευθερίαν δὲν ἐπωνόμασαν τοὺς Αὐτοκράτοράς των Δεσπότας, ἕωσοῦ πρῶτος ὁ Διοκλητιανὸς (περὶ τὰ τέλη τῆς τρίτης ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος) ἠθέλησε νὰ ἐπονομασθῇ Dominus Δεσπότης· καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ὑπέφεραν, ἢ μᾶλλον μετὰ χαρᾶς τὸ ἐδέχθησαν, διότι εἶχαν τότε κατασταθῆν ἀξιώτατοι νὰ ἔχωσι δεσπότην (Ἴδε Gibbon, *Histoire de la décad. et de la chute de l'empir. Rom.*; trad. franç., tom. II, pag. 378-381). Τὸ παράξενον εἶναι, ὅτι ἐτιτλοφόρισαν τοὺς Δεσπότας καὶ ἉΓΙΟΥΣ.

Δεσπότης καὶ ἅγιος! τοῦτο συντάσει τὰ ἀσύντακτα. Ἡγιάζοντο ὅμως ἀπ' αὐτὸν τὸν Πατριάρχην, ὅταν τοὺς ἔστεφεν « Ὁ δὲ πατριάρχης » χρίει σταυροειδῶς τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως τῷ θείῳ μύρῳ, ἐπιλέ- » γων μεγάλῃ τῇ φωνῇ τὸ ἍΓΙΟΣ· οἱ δὲ ὄντες ἐν τῷ ἄμβωνι πάντες » περὶ τὸν πατριάρχην, διαδεχόμενοι τὴν φωνὴν, λέγουσι καὶ αὐτοὶ » ἐκ τρίτου τὸ ἍΓΙΟΣ. » (Κωδιν. παρὰ τῷ Μευρσίῳ, λέξ. Ἅγιος).

ΣΤΊΧ. 441, Ἔδε καὶ παραπόνεσιν, ἔδε μυστήριον μέγα.] ΔΓ, Αἴ! ἔδε παραπόνεσαις, ἔδε καρβούνιν μέγα.

ΚΑΡΒΟΎΝΙΝ. Καρβούνιον ἢ Καρβώνιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κάρβων (charbon) ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν carbo. Τὸ ἐπῆραν ὅμως καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κάρφω, ὅθεν τὸ Καρφαλέον, τὸ καυμένον. « Καρφαλέα κατακεκαυμένα. . . κατάξηρα » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΊΧ. 442, φέρομεν ἄκοντες τὰ λεχθέντα.] Οὕτως ἔγραψα, ΑΤ, φέρωμεν (ἴσ. φέρομαι) ἄκων πρὸς τὰ λεχθέντα.

ΣΤΊΧ. 444, ἀσφάλειαν.] Ἴδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 248) σημειώσεις.

ΣΤΊΧ. 445, ἰσχύει.] ΔΓ, ἰσχύσει. — πολλάκις]. ΔΓ, τοσοῦτον.

ΣΤΊΧ. 446, γίνεται.] ΔΓ, δύναται. — θύρας] ΔΓ, πόρτας.

ΣΤΊΧ. 447, εἰ λέγει τις.] ΔΓ λέγουν τί μοι (ἴσ. γρ. λέγοντί μοι).

ΣΤΊΧ. 448, μαλάξῃ.] ΔΓ, μαλάξω. — Τοῦ Ἡγουμένου.] ΔΓ, τοῦ κυριεγκλίςου (γρ. κυριεγκλείστου). Τὸν Ἡγούμενον, ὡς φαίνεται, ἐπονομάζει, Κυριέγκλειστον, ἤγουν κύριον καὶ δεσπότην τῶν ἐγκλείςων.

ΣΤΊΧ. 449, Εἰ μὴ πη ψεῦδός τι καλῶς πεποιημένον ὅλως.] Οὕτως ἔγραψα, ΑΤ, Εἰ μή τι ψεῦδός τι κ. τ. λ. ΔΓ, Εἰ μήπως εἴπω ψεῦδος τὶ, καλῶς πεποιημένον.

ΣΤΊΧ. 450, Βομβοκτυπίζον στερεῶς κ. τ. λ.] Ἀπὸ ΔΓ, ΑΤ, Βομβοκτυπήσει γὰρ ςέῤῥως κ. τ. λ.

ΣΤΊΧ. 451, Καὶ σύντομον ἐξέρχεται.] ΔΓ, ἐξεγλυστρῶν ἐξέρχομαι. Γράφομεν καὶ προφέρομεν Γλιστρῶ (Τὰ κοιν. Λεξικ., ὡς ὁ Ποιητής μας, μὲ ῡ, Γλυστρῶ), τοῦ ὁποίου τὸ γ̄ ἐνδέχεται νὰ ἦναι λείψανον προθέσεως ἀπὸ τὸ Ἐκλιστρῶ (ὡς Γδέρω ἀπὸ τὸ Ἐκδέρω, Γδύνω ἀπὸ τὸ Ἐκδύω, καὶ Γλυτόνω ἀπὸ τὸ Ἐκλυτρόω)· καὶ Ξεγλιστρῶ μὲ διπλῆν πρόθεσιν, ἤγουν Ἐξεκλιςρῶ (ὡς Ξεγδέρω, Ξεγδύνω, Ξεγλυτόνω). Ὡς σύνθετον μὲ πρόθεσιν φαίνεται ὅτι τὸ ἐνόησεν ὁ Εὐστάθιος· ἐπειδὴ ἐξηγῶν τὸ Ἐπιλίγδην τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιαδ. ρ', 599, σελ. 1119), λέγει, « Τὸ Ἐπιλίγδην, ἀντὶ τοῦ ξεστικῶς » καὶ ἐπιπολῆς· καὶ ἔοικεν ἀπὸ τοῦ Λίζειν, ὠνοματοπεποιημένου ῥή-

» ματος παρῆχθαι· ἀφ' οὗ καὶ Λίςρον τὸ ξύςρον ἐν Ὀδυσσείᾳ [χ', » 455]· καὶ παρὰ τῇ χυδαίᾳ δὲ ὁμιλίᾳ, τὸ Ἐκλιστρᾷν ». Εἶναι ὅμως ὀλίγον σκοτεινὸν τὸ λεγόμενον ἀπὸ τὸν Εὐστάθιον (σύγχρονον τοῦ Πτωχοπροδρόμου). Νοεῖ τάχα, ὅτι οἱ χυδαῖοι ἔλεγαν, Ἐκλιστρᾷν, εἰς σημασίαν τοῦ Ὀλισθαίνειν (Γαλλ. glisser, Γερμ. gleiten) ἢ εἰς σημασίαν τοῦ Στιλβοῦν, Λαμπρύνειν (Γαλλ. lisser. Γερμ. glätten); ἐπειδὴ καὶ τὸ σημερινὸν Γλιστρῶ σημαίνει καὶ τὰ δύο, ἀμεταβάτως τὸ glisser, καὶ μεταβατικῶς τὸ lisser; Ἀδιάφορον ὅμως εἶναι ὅπως καὶ ἂν τὸ ἐνόησε· διότι τὸ γ ἐμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς δίγαμμα (ὄχι πρόθεσις), κατὰ τὸ Γλίσχρος (ὅθεν παράγουν οἱ Γάλλοι ἐτυμολογισταὶ τὸ glisser), τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν Ἡσύχιον καὶ τὸν Σουΐδαν, ἐπροφέρετο καὶ Λίσχρος. Ὅτι δὲ τὸ Γλίσχρος εἶναι τῆς αὐτῆς συγγενείας μὲ τὸ Λισσὸς, ἤγουν ὁμαλὸς, λεῖος, καὶ ἀκολούθως ὀλισθηρὸς, τὸ μαρτυρεῖ ὁ τύπος τοῦ Ὀλισθράζω, καὶ αὐτὸς ὁ Ἡσύχιος, « Γλίσχρως, ὀλισθηρῶς. » Ὁ δὲ Πλούταρχος (Γ. Μαρ. § 23) καὶ τὰ ἑνόνει· « Διὰ πάγου καὶ χιόνος βαθείας... ὑπεφέροντο κατὰ » κρημνῶν ὀλισθήματα καὶ ΛΙΣΣΑΔΑΣ ἀχανεῖς ἐχόντων » ὡς νὰ ἔλεγε καὶ ΓΛΙΣΣΑΔΑΣ, ἢ ὡς λέγομεν σήμερον, Γλίστρας. Ἐλησμόνησεν ὁ Σνεΐδερος τὸ Λίσχρος τοῦ Ἡσυχίου καὶ τοῦ Σουΐδα, σημειωμένον καὶ εἰς τὸν Θησαυρὸν τοῦ Στεφάνου· τὸ πληθυντικὸν μόνον ἐσημείωσεν ἀπὸ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον. « Δίσχραι τὰ ΣΤΡΟΦΙΚΑ τῶν » σπερμάτων, » τὸ ὁποῖον (ἀφημένον ἀνεξήγητον ἀπὸ τὸν Στέφανον) ἐξηγεῖ περί τινων φυτῶν εὐτελῶν, ὡς εἶναι οἱ θέρμοι (lupins), τὰ ὁποῖα ςρέφουν οἱ γεωργοὶ μὲ τὸ ἄροτρον, ὡς χρήσιμα εἰς κοπρισμὸν τῆς γῆς (Ἴδε Γεωπονικ. II. 39, III, 5 καὶ τὰς ἐκεῖ σημ.). Ἡ ἐξήγησις ἤθελ' εἶσθαι πιθανὴ, ἂν ἦτο βέβαιον, ὅτι ὁ Ἡσύχιος ἔγραψε στροφικὰ, καὶ ὄχι ΤΡΟΦΙΜΑ.

ΣΤΙΧ. 454, Οὐδὲν ἐχω.] ΔΤ, Οὐδένεχω. Ὄχι μόνον τὸ ἔγκλινε διὰ τὸν ῥυθμὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσύνθεσε βαρβάρως, ἀντὶ τοῦ, Οὐδὲν ἔχω.

Νάνήβω, νἀγοράσω.] ΔΓ, νὰ ἀνάβω, νὰ ἀγοράσω.

ΣΤΙΧ. 455, ὀλιγόν.] Διὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ῥυθμοῦ αἰτίαν, ὠξυτόνησε τὸ παροξύτονον, Ὀλίγον.

Γιά που.] ΔΓ, εἷα ὅπου (γρ. εἶα ὅπου). Ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι τὸ χυδαῖον παρακελευσματικὸν, Γιὰ, παρεφθάρη ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Ε ἶα ἢ Εἶα. Εὑρίσκεται καὶ εἰς τοὺς κωμικοὺς καὶ εἰς τοὺς τραγικοὺς ποιητάς.

Ἀλλ' εἶα, φείδου μηδὲν, ὧν ἐπίςασαι,

λέγει ἡ Μήδεια (Εὐριπιδ. Μήδ. 401), ὅτε ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῇ τὸν ἄνδρα της· ἤγουν (χυδαϊςὶ), Γιὰ, μὴν ἀφήσῃς τίποτ' ἀπ' ὅσα ξεύρεις. Μετὰ τὸν ςίχον τοῦτον (455) τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθέτει δύο τοὺς ἑξῆς:

Πάτερ, τὸν πόδα μου πονῶ, νὰ ἀνάβω εἰς τὸν ξενῶνα,
Ἵνα [τὸν] δείξω ἰατρὸν, καὶ τώρα εἶα ὅπου φθάνω.

ΣΤΊΧ. 456, ῬΟΓΕΎΕΙ.] Φιλοδωρεῖ, μοιράζει χαρίσματα· καὶ τὸ τοιοῦτον φιλοδώρημα, γινόμενον κατ' ὡρισμένας τινὰς ἡμέρας ἀπὸ τοὺς Αὐτοκράτορας, εἰς ἀργύρια, ἢ βρώσιμα, ἢ ἄλλα τινὰ χαρίσματα, ὠνομάζετο Ῥόγα, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Roga. « Ῥόγα, ἡ τῶν βασιλέων » εὐσέβεια, καὶ ἡ φιλοτιμία, » λέγει ὁ Σουΐδας. Ἄς μὴν ὑποπτευθῇ τις σφάλμα γραφικὸν τὸ Εὐσέβεια (ἀντὶ τοῦ Εὐεργεσία)· οὕτως ὠνομάζετο ἡ δωρεὰ, ὅταν ἐγίνετο εἰς Μοναςήρια, καὶ εὐσεβὲς ἐλογίζετο ὅ,τι ἐχαρίζετο εἰς τοὺς δι' εὐσέβειαν ἀργούς. Ῥόγαν ἀκόμη ὠνόμαζαν καὶ τῶν στρατιωτῶν τὸν μισθὸν (solde)· καὶ ἐπειδὴ ἐδίδετο κατὰ μῆνα, ἐλέγετο καὶ Μηναιορόγιον (Δουκαγγ. σελ. 1303). Ῥόγαν ὀνομάζομεν σήμερον τὸν μισθὸν τῶν οἰκιακῶν ὑπηρετῶν, καὶ Ῥογεύω, τὸ μισθόνω ὑπηρέτην. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 155).

ΣΤΊΧ. 457... τί διδουν.] Τὸ ἐγκλίνει καὶ τὸ συνθέτει (Τίδιδουν) διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου. —— γιά που.] ΔΓ (πάλιν) εἶα ὁποῦ.

ΣΤΊΧ. 459, καλίγια.] Ἐξηγήθη ἡ λέξις ἀνωτέρω (σελ. 169). —— γιά που.] ΔΓ (πάλιν) εἶα ὁποῦ.

ΣΤΊΧ. 460, πανίτζιν.] Ὑποκοριςικὸν (Πανίκιον) τοῦ Πανίου (toile), ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Πηνίον.

ΣΤΊΧ. 461, Ὑπάγω νὰ ζητήσω τὸ, καὶ τώρα γιά που φθάνω.] Τὸ δεύτ. Ἀντίγρ. Ἄς δράμω νὰ τὸ ἀφέλωμαι, καὶ τώρα εἶα ὁποῦ φθάνω. Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον, προσθέτει ἄλλους δύο τοὺς ἑξῆς:

Πάτερ, πυρέσσω δύσκολα, νὰ διάβω ἀπὸ τὸν φόρον,
Νὰ ἐπάρω σάχαρ ταρτεροῦ, καὶ τώρα εἶα ὁποῦ φθάνω.

ΦΟΡΟΣ. Σώζεται καὶ σήμερον ἡ λέξις (ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ forum) ἀντὶ τοῦ Ἀγορά. « Φόρος (λέγει ὁ Σουΐδας) τὸ πωλητήριον, ὁ τόπος, » ἐν ᾧ πωλοῦνται τὰ ὤνια. » — σάχαρ] τὸ Σάκχαρον (sucre). Σήμερον θηλυκῶς, Ζάχαρη.

ΤΑΡΤΕΡΟΥ. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 168) ὅτι τὸ Ταρτηρὸν ἐμορφώθη ἀπὸ τὸ Τεταρτηρὸν, κατ' ἀφαίρεσιν. Ἐδῶ ἂς σημειωθῇ (διὰ μακρὰν ἡδονὴν τοῦ ἀηδισμένου ἀπὸ τὸν Πτωχοπρόδρομον ἀναγνώστου), ὅτι παρομοίαν ἀφαίρεσιν ἔκαμναν ἢ ἀληθῶς, ἢ πλασμένην ἀπὸ τοὺς Κωμικοὺς, καὶ οἱ ἰχθυοπῶλαι τῶν Ἀθηνῶν, λέγοντες, Τάρες ἀντὶ τοῦ Τέτταρες, καὶ Βολοὶ ἀντὶ τοῦ Ὀβολοί. Τοῦτο τοὺς περιπαίζει ὁ κωμικὸς Ἄμφις (παρ' Ἀθην. VI, σελ. 224)·

—————————— Οὐ λαλῶν
Ὅλα ῥήματ', ἀλλὰ συλλαβὴν ἀφελὼν, ΤΑΡΩΝ
ΒΟΛΩΝ γένοιτ' ἄν· ἡ δὲ κέστρ' ὀκτὼ ΒΟΛΩΝ.

Εὑρίσκετ' ὅμως καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον καὶ εἰς τὸν Ἐτυμολόγον Ταρτημόριον, ἀντὶ τοῦ Τεταρτημόριον. Ὁ Φώτιος τὸ ἐξηγεῖ σαφέστερα· « Ταρτημόριον, δίχαλκον· ὁ γὰρ χαλκὸς, ὄγδοον τοῦ ὀβολοῦ. »

ΣΤΙΧ. 462... στὸν Χριστὸν, εἰς τὴν Χαλκὴν ἀπάνω.] Ἡ Χαλκῆ ἦτο μί' ἀπὸ τὰς λαμπρὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἰκοδομὰς, ἔμπροσθεν τῆς εἰσόδου τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ παλατίου, οὕτως ὀνομασθεῖσα, διότι ἦτο χαλκοσκέπαστος. Σώζεται ἐπίγραμμα εἰς αὐτὴν ἀνώνυμον, στίχων 21, μὲ τίτλον: « Εἰς οἶκον τὸν ἐπιλεγόμενον » Χαλκῆ ἐν τῷ παλατίῳ ». Ἐκτίσθη, ἢ μᾶλλον, μετὰ πυρκαϊὰν ἀνεκαινίσθη τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸν μηχανικὸν Αἰθέριον, ἐκ προσταγῆς καὶ δαπάνης τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀναστασίου τοῦ Δικόρου. Τὴν ἐμετάβαλεν ἔπειτα εἰς δικαστήριον Βασίλειος ὁ Μακεδὼν, καὶ τέλος εἰς δημόσιον φυλακὴν ὁ Ἡράκλειος. Ἐπάνω τῆς πύλης τῆς Χαλκῆς, ἦτον ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, ὡς λέγει ὁ Ζωναρᾶς, πλησίον δὲ, καὶ ναὸς τοῦ Χριστοῦ, κτισθεὶς ἀπὸ Ἰωάννην τὸν Τζιμισκῆν. Ducang. *Constantinopol. Christian.* lib. II, pag. 113-117, et lib. IV, pag. 81.

ΣΤΙΧ. 463, ΝΑ ΠΟΜΕΤΡΙΣΩ ΟΤΙ ΕΡΓΓΩ, καὶ τώρα γιά που φθάνω.] Λείπει ὁ στίχος οὗτος ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον· ὅθεν ἴσως

ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ ἀπὸ διάφορον γραφήν. Τὸ Ἀπομυρίσω, γνωστὴ καὶ σήμερον λέξις, δὲν συναρμόζεται μὲ τὰ ἑξῆς· τὸ Ἐρυγῶ εἰν' ἔτι πλέον ἀνάρμοστον. Ἴσως ἦτο, ΝΑ'ΠΟΜΟΙΡΗΣΩ ἢ ΝΑ'ΠΟΜΟΙΡΙΣΩ ΤΙ 'ΡΟΓΙΝ· Ῥογὶν (Ῥογίον) ὑποκοριστικὸν τοῦ Ῥόγα (καὶ ὁ ποιητής μας ἀγαπᾷ πολὺ τὰ ὑποκοριστικά), καὶ Ἀπομοιρήσω, ἢ Ἀπομοιρίσω εἰς σημασίαν τοῦ Λάβω ἀπόμοιραν, ἀπολαύσω τὶ ἀπὸ τὴν ῥόγαν, τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς ῥογεύει (ςίχ. 456) εἰς τοὺς Μοναχούς. Ὁ Δουκάγγιος, ὅστις παρέδραμε τὸ Ἀπομυρίζω, οὐδ' ἐμνημόνευσεν ὅλως ῥῆμα, Ἀπομοιρῶ, ἢ Ἀπομοιρίζω, ἔλαβεν ὅμως τοὔνομα Ἀπόμοιρα ἀπὸ μαρτυρίαν βαρβάρου Λεξικοῦ ταύτην (App. σελ. 22) « Ἀπόμοιρα, τὸ ἀπὸ τῶν οἰκείων κτημάτων ἀφιερωθὲν εἰς » ἐκκλησίαν, καὶ εἰς μοναστήριον, καὶ εἰς γηροκομεῖον » μαρτυρίαν, ἥτις πιθανολογεῖ τὴν εἰκασίαν μου.

ΣΤΙΧ. 465, ... γιά που.] ΔΓ, εἶα ὁποῦ. Μετὰ τοῦτον τὸν ςίχον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον ἔχει τέσσαρας ἄλλους τοὺς ἑξῆς:

Πάτερ μου, ἐφλεβοτόμησα, ἂς διάβω ἀπὸ τὸν φόρον,
Μὴ να ἀγοράσω κάπαριν, καὶ τώρα εἶα ὁποῦ φθάνω.
Πάτερ μου, ὁκάτις κράζει με νὰ γράψω πιτακίτζιν,
Μῆνα με δώσῃ τίποτα, καὶ τώρα εἶα ὁποῦ φθάνω.

Τὸ Ὀκάτις ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 167).

ΠΙΤΑΚΙΤΖΙΝ, Πιττάκιον (billet)· τὸ ὁποῖον, ἂν πιστεύσωμεν τοὺς γραμματικούς, παράγεται ἀπὸ τὸ Πίττα, κοινῶς Πίσσα (poix), διὰ τὴν ὁμοιότητα δηλαδὴ τοῦ σχήματος μὲ τὰ μαζία τῆς πίσσας. (Ἰδ. τὸν Εὐστάθ. εἰς τὴν Ἰλιάδ. ζ', σελ. 633). Διὰ τὸ αὐτὸ σχῆμα, καὶ ὁ πλατυσμένος ἄρτος ὠνομάσθη Πίττα (Galette, Fouace).

ΣΤΙΧ. 466, Λοκοτύνι.] ΔΓ, ὁλοκοτοίνην. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 185).

ΣΤΙΧ. 469, Καὶ τῆς μονῆς εὐγένομεν καὶ βλέπομεν τὸν κόσμον.] ΔΓ, Ἐκ τῆς μονῆς ἐκβαίνοντες, καὶ βλέποντες τὸν κόσμον.

ΣΤΙΧ. 470, μικρόν.] ΔΓ, λακρὸν (ἴσ. λαμπρόν).

ΣΤΙΧ. 471, τὰ γινόμενα.] ΔΓ, τὰ λεγόμενα.

ΣΤΙΧ. 472, Καὶ τὰς πολλὰς ἐπιβουλάς.] ΔΓ, Τὰς ὕβρεις καὶ ἐπιβουλάς.

ΣΤΙΧ. 473, Τὸ τίς εἶσε.] ΔΓ, Τὸ τί ἦσαι. — τί με συντυχένης;] ΔΓ, Τί ἔν τὸ συντυχαίνεις. Ἄξιον σημειώσεως τὸ, « Τί ἔν τὸ συντυχαίνεις· » πρῶτον διὰ τὸ ἄρθρον, Τὸ, ἰωνικῶς λαμβανόμενον ἀντὶ τοῦ λεγομένου ὑποτακτικοῦ ἄρθρου, Ὃ, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε καὶ ἀνωτέρω (σελ. 162). Δεύτερον, διότι ἐκ ταύτης τῆς φράσεως, Τί ἔν τὸ, ἢ Τί ἔν τά, ἐγεννήθη τὸ βάρβαρον Εἶντα (βαρβαρώτερα γραφόμενον Ἴντα) τὸ σημαῖνον ἁπλῶς τὸ ἐρωτηματικὸν Τί. Οὕτως ὁ ἐρωτῶν, Εἶντα λέγεις; Εἶντα κάμνεις; σημαίνει, Τί εἶναι τὰ (ἃ) λέγεις; Τί εἶναι τὰ (ἃ) κάμνεις;

ΣΤΙΧ. 474, στέκεσαι.] ΔΓ, ἵστασαι. — Ἐμβλεμματίζεις] ΔΓ, ἀναβλεμματίζεις. Καλαὶ λέξεις τὸ Ἐμβλεμματίζω καὶ Ἀναβλεμματίζω, καὶ ἄξιαι νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν γλῶσσαν, ἐπειδὴ ἔχ[illegible] καὶ τὸ Βλέμμα.

ΣΤΙΧ. 4[illegible]5, [illegible].] ΔΓ, καὶ ὁρίζεις. Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὡς καὶ σήμερον, Ὁρίζω ἤγουν δεσπόζω, ἐξουσιάζω, προστάσσω· διότι ὅστις δεσπόζει ἢ προστάσσει, βάλλει τρόπον τινὰ ὅρον τὴν προσταγήν του, τὸν ὁποῖον δὲν συγχωρῆται νὰ ὑπερβῇ ὁ προστασσόμενος. Ὅθεν καὶ λαλοῦντες πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας, λέγομεν τιμητικῶς, Τί ὁρίζεις (que vous plaît-il?); καὶ Εἰς τοὺς ὁρισμούς σου (à vos ordres), καὶ προσκαλοῦντες, Ὅρισε εἰς τὴν κατοικίαν μου (daignez venir chez moi), καὶ ὑποδεχόμεναι, Καλῶς ὥρισες (soyez le bien venu).

ΣΤΙΧ. 477, Καλογερίτζιν ταπεινὸν ὑπάρχεις ἐκ τὸ μήλιν.] ΔΓ, Καλὸν γεράκιν ταπεινὸν ὁμοιάζεις μουτεμένον. Καὶ αἱ δύο γραφαὶ σκοτειναί. Τῆς πρώτης τὸ Μήλιν εἶναι τόπου ὄνομα ἀδήλου· πλὴν ἂν νοῇ τὸ Μίλιον, ἐπίσημον τῆς Κωνσταντινουπόλεως κτίσμα, οἰκοδομηθὲν κατὰ μίμησιν τοῦ Χρυσοῦ μιλλιαρίου (milliare aureum), τὸ ὁποῖον ἔστησεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Ῥώμης ὁ Αὔγουστος, ὡς ἀρχὴν τῆς ὁδομετρίας. Ἐκ τούτου ἀριθμοῦσαν τὰ μίλλια τῶν πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις ἢ χώρας τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας διαστημάτων. Εἰς κάθε χίλια βήματα δρόμου ἔπηγαν στύλους λιθίνους· ὅθεν ὠνομάσθησαν καὶ Μιλλιάρια, ἀπὸ τὸ Mille (χίλια). Ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς Ῥώμης Μιλλιάριον, ὅθεν ἐμετροῦντο τὰ λοιπὰ καθεξῆς, ἦτο ψιλὸς στύλος λίθινος, στρογγύλος, φέρων εἰς τὴν κορυφὴν σφαῖραν χρυσῆν. Τὸ δὲ τῆς

Κωνσταντινουπόλεως, ἦτον οἰκοδομὴ λαμπρὰ καὶ ὑψηλὴ, εἰς τῆς ὁποίας τὴν κορυφὴν ἐςέκοντο, κατὰ τὸν Κεδρηνὸν, οἱ ἀνδριάντες τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἔχοντες ἀνάμεσον τὸν ςαυρὸν, καὶ ὄπισθεν τοὺς ἀνδριάντας ἐφίππους τοῦ Τραϊανοῦ καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ, τῶν Αὐτοκρατόρων. Ὠνομάζετο **Μίλλιον**, ἢ **Ἀγορὰ τοῦ Μιλλίου** (Ἰδ. Ducang. *Constantinopol. Christian.* lib. I, pag. 72-73). Δέν με φαίνεται πιθανὸν ὅτι νοεῖ τοῦτο τὸ Μίλλιον ὁ ποιητής μας.

Ἀς ἐξετάσωμεν τώρα τὴν δευτέραν γραφὴν, « Καλὸν γεράκιν » ταπεινὸν ὁμοιάζεις μουτεμένον » Ἀπὸ τῆς πρώτης γραφῆς τὸ **Καλογερίτζιν**, ἤθελε τις κρίνειν ἀναμφίβολον διόρθωσιν τοῦ **Καλὸν γεράκιν** (τῆς δευτέρας), τὴν ἕνωσιν, **Καλογεράκιν**, ἤγουν Καλογαίριον, ἢ Καλογαιρίδιον. Ἀλλ' ὅμως ἡ τελευταία λέξις **Μουτεμένον** δίδει νὰ νοήσωμεν, **Καλὸν ἱεράκιον**, ὑποκοριστικὸν τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ. Τὸ Μούταν οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμαζαν (ἀπὸ [illegible] τῶν Γάλλων τὸ Meute, ἤγουν ζώων κυνηγετικῶν ἄθροισμα, οἷον σκύλων, ἱεράκων, γυπῶν, συνοικισμένων καὶ τρεφομένων διὰ τὰς κυνηγεσίας. Καὶ ῥῆμα ἐκ τούτου τὸ **Μουτεύω**, καὶ **Ἱέραξ μουτευμένος** ἢ **μουτάτος** (Δουκάγγ. σελ. 996), ἤγουν κλεισμένος εἰς τὴν Μούταν. Ἡ θαυμαστὴ ὀξύνοια τοῦ ποιητοῦ μας στέκει εἰς τὸ ἀμφίβολον τῆς λέξεως. Δέν του ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν τὸ **Καλὸν γεράκιν, κλεισμένον εἰς τὴν Μούταν**, πλὴν διότι συνηχεῖ μὲ τὸ κλεισμένον εἰς τὸ μοναστήριον **Καλογεράκιν** (Καλογαιρίδιον). Ἴσως καὶ ἀλληγορικῶς ἠθέλησε νὰ παραβάλῃ τοὺς Ἡγουμένους μὲ τοὺς κυνηγοὺς, τὰ Μοναστήρια μὲ τὰς Μούτας, καὶ τοὺς Μοναχοὺς, τοὺς στελλομένους εἰς τὸν κόσμον νὰ κυνηγῶσι τὰ ἀργύρια τῶν λαϊκῶν, μὲ τὰ σκυλία, τὰ ἱεράκια, καὶ τὰ λοιπὰ κυνηγετικὰ σαρκοβόρα ζῶα (oiseaux de proie).

Οἱ παλαιοὶ, καὶ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι, δὲν ἐγνώριζαν τὴν διὰ τῶν ὀρνέων κυνηγεσίαν, πλὴν ὅσον ἤκουσαν ἐξ ἱστορίας, ὅτι ἐγίνετο εἰς τὴν Ἰνδίαν. Ὡς τέχνη, μνημονεύεται πρῶτον ἀπὸ τὸν Ἰούλιον Φίρμικον, συγγραφέα σύγχρονον τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Ἡ τελειοποίησις ὅμως αὐτῆς συνέβη μάλιστα κατὰ τὴν δωδεκάτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, (ὡς λέγει ἡ ἱστορία), ἤγουν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, ὅτε καὶ διδασκάλους ἔλαβε, καὶ βιβλία εἶχε τὰ ὀνομα-

ζόμενα Ὀρνεοσόφια. Τοιοῦτον Ὀρνεοσοφικὸν σύγγραμμα ἐπροσφώνησε, κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον ὁ ἰατρός του, Δημήτριος ὁ Πεπαγωμένος· καὶ τοιοῦτον ἄλλο ἐξεδόθη κατὰ τὴν αὐτὴν ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τῆς δύσεως τὸν Αὐτοκράτορα, Φριδερίκον τὸν δεύτερον, τὸ περίφημον Ὀρνεοσόφιον, ἐπιγραφόμενον, De arte venandi cum avibus, Περὶ τῆς τέχνης τοῦ δι' ὀρνέων κυνηγεσίου. Ἴδε BECKMANN, *Beytr. zur Gesch. der Erf.* B. II, § 157-176.

ΣΤΊΧ. 478-479, Ψιριάρικον, κοντριάρικον, γυμνὸν, ἀπολεσμένον. Γαδοῦριν παλαιόπληγον, ὀρνίθιν κορυντζάριν.] Οἱ δύο οὗτοι στίχοι τάσσονται εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον οὕτως:

Εκθούριν παλαιοκάλιγον, φθιριάρικον κοντριάρικον,
Πτωχὸν ἀπολεσμένον, ὀρνίθιν κοριτζιάριν.

ΨΙΡΙΆΡΙΚΟΝ (pouilleux) εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Φθειριῶν τῶν παλαιῶν, γέμον ἀπὸ ψείρας (φθεῖρας).

ΓΑΔΟΥ̃ΡΙΝ, ὠνόμαζαν, καὶ Γαϊδοῦριν καὶ Ἀειδοῦριν, δὲν πιστεύω, ὅτι ἔλεγαν καὶ Ἐκδοῦριν (κατὰ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον). Τοῦτο σημαίνει τὸ Ἐκδαρμένον (écorché), ὡς τὸ ἐνόησε καὶ ὁ Δουκάγγιος (App. pag. 65).

ΚΟΝΤΡΙΆΡΙΚΟΝ. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ Παλαιόπληγον. Αἱ ἀπὸ κακοπάθειαν παλαιαὶ πληγαὶ τῶν ἀλόγων, γαδάρων, καὶ ἁπλῶς τῶν ὑποζυγίων, Κοντριάζουν (Ἑλλ. Χονδριῶσι) ἤγουν σκληρύνονται καὶ γίνονται τυλώδεις (calleux).

ΚΟΡΥΝΤΖΆΡΙΝ, σημαίνει ὀρνίθιον ἔχον Κόρυντζαν (la pépie) ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κόρυζα.

ΠΑΛΑΙΟΚΆΛΙΓΟΝ, τὸ ἔχον παλαιὰ καλίγια, ὑποδήματα ἢ πέταλα.

ΣΤΊΧ. 481, Καὶ ΦΡΥ̃ΞΑΙ πίε τὸν πυρετὸν, καὶ ξάφες τὰς σαλίας.] ΔΓ, Καὶ ΦΡΆΞΑΙ νῦν τὸν κοπετὸν, πέρασε τὰς σαλίας. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1329) τοῦτο μόνον διαφέρει, ἀπὸ μὲν τὸ κείμενόν μου, ὅτι ἀνέγνωσε ΦΕΥ̃ΞΑΙ, ἀπὸ δὲ τὴν διάφορον γραφὴν, ὅτι ἀνέγνωσε (Append. pag. 167). ΦΡΆΞΕΙΝ. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι, νομίζω,

ΦΡΊΞΕ (φρίξον). Ἡ Φρίκη εἶν' ἓν ἀπὸ τὰ συμπτώματα τοῦ πυρετοῦ. Τὸ ξάφες εἶναι ἐξάφες. Σαλίαι σημαίνει, μωρίαι, ὡς καὶ Σαλὸς, ὁ μωρός (Ἴδε ἀνωτέρ. σελ. 89-91).

ΣΤΊΧ. 483, Ἐξάφες τὰ ΣΤΙΛΒΩΜΑΤΑ καὶ τὰς ἈΔΡΟΛΑΛΊΑΣ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ΣΤΥΛΟΜΑΧΊΑ, καὶ ἈΝΔΡΟΛΑΛΊΑΣ.

ΣΤΙΛΒΩΜΑΤΑ εἶναι τὰ χυδαϊστὶ Σκλιβώματα.

ἈΔΡΟΛΑΛΊΑΣ σημαίνει χόνδρολογίας, ἢ καὶ πολυλογίας.

ΣΤΊΧ. 484, Πρὶν ἂν σε κοπανίσουσιν, καὶ μάθουν σε τὸ σπάσμα.] ΔΓ, Καὶ πρὶν σὲ κοπανίσωσι, καὶ δώσω σοι τὸ ὀγόη. ΚΟΠΑΝΊΣΟΥΣΙΝ. Ἀκόμη καὶ σήμερον τὸ Κοπανίζω, συνώνυμον τοῦ ξυλοκοπῶ (bâtonner), παράγωγον τοῦ Κόπανος (battoir), σημαίνει τὸ σφοδρῶς δέρω κατὰ τῶν Γάλλων τὸ rosser· ἤγουν δέρω μέχρις νὰ κοκκινίσῃ ἢ καὶ νὰ αἱματωθῇ τὸ δέρμα τοῦ δερομένου. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Rosser (τὸ ὁποῖον ἀκόμη δὲν ἐτυμολογήθη βεβαίως) παράγεται ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἀπὸ τὸ roussir, τὸ Κοκκινίζω, τῶν παλαιῶν τὸ Φοινίσσω, rubefier, λέξιν ἰατρικὴν, σημαίνουσαν τὴν αὐτόματον, ἢ διὰ τῶν Φοινιγμῶν (rubefiants) γινομένην ἐρυθρότητα τοῦ δέρματος. « Διαφοινίσσονται οἷα μάστιξιν . . . οἷα πληγῇσιν » ἐπωδύνοισι » λέγει ὁ Ἱπποκράτης (Κωακ. πρόγν. 467 καὶ 489), περὶ τῶν ἐξ ἀῤῥωστίας φοινιγμῶν τοῦ δέρματος, παραβάλλων αὐτοὺς πρὸς τοὺς γινομένους ἀπὸ τὴν μαστίγωσιν. Ὅθεν ἐσήμαινε τὸ Φοινίσσω, καὶ αὐτὸ τὸ Αἱμάσσω (ensanglanter). « Φοινίξω (λέγει ὁ Φώτιος), » αἱμάξω, βάψω, πυῤῥώσω, ἀπὸ τοῦ φόνου, ἢ τοῦ φοίνικος, ὅτι » πυῤῥός. »

ΣΠΆΣΜΑ. Ὁ Σπασμὸς σημαίνει καὶ εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, τὴν ἀκούσιον συνέλκυσιν ὅλου ἢ μέρους τοῦ σώματος (spasme, convulsion)· τὸ δὲ οὐδέτερον, Σπάσμα, μεταχειριζόμεθα ἰδιαιτέρως, σημαίνοντες τὴν Κήλην (hernie, descente)· καὶ τὸν πάσχοντα, λέγομεν Σπασμένον (hernieux).

ὈΓΌΗ. Εἶναι τὸ σήμερον Οὐγοὺ, ἢ Ὀγοὺ (Ἑλλ. Οἴμοι, helas!) καὶ πιθανὸν ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ, Ὦ γόου! ἢ Ὦ γόης! διότι τὸ ὄνομα εἶναι διγενὲς, Γόος καὶ Γόη, τὸ ὁποῖον ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀξύνει, Γοὴ, ὅθεν καὶ τὸ guai τῶν Ἰταλῶν. Ἀπὸ τῆς γόης ἢ τοῦ γόου, ἔχομεν καὶ ῥῆμα τὸ Γόζομαι (se lamenter), Ἑλλ. Γοάομαι.

ΣΤΊΧ. 485, . . . ἐκβάλουσί σε ἔξω.] ΔΓ, ἐξοπορτίσωσί σε.

ΣΤΊΧ. 487, Εἰδὲ καὶ θέλεις νᾶσε δῶ.] ΔΓ, Εἰ δὲ θέλεις νὰ εἶσαι

ἐδῶ. Σημείωσε καὶ τὸν πλεονασμὸν τοῦ δευτέρου συνδέσμου, ἀκόμη καὶ σήμερον συνήθη, ὅςις εἶναι πλέον δηλωτικὸς ἐλλείψεως παρὰ πλεονας-ικός· οἷον ἡ φράσις αὕτη, « Μὴ λησμονήσῃς τὴν συμβουλήν μου » εἰ δὲ καὶ κάμῃς ἀλλέως » ἰσοδυναμεῖ μὲ ταύτην, « Μὴ λησμονήσῃς » τὴν συμβουλήν μου· εἰ δὲ [τὴν λησμονήσῃς] καὶ κάμῃς ἀλλέως. »

ΣΤΙΧ. 488, Σφίξε σφικτὰ κ. τ. λ.] ΔΓ, σφίξον καλά.

ΣΤΙΧ. 489, ΚΑΜΥΖΕ.] Γράφε Κάμμυζε (Ἑλλ. Κάμμυε, κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Κατάμυε), ἤγουν Κλεῖσε τοὺς ὀφθαλμούς σου. Λέγομεν ἀκόμη καὶ χωρὶς συγκοπὴν Καταμύζω, τὸ ὁποῖον ὁ Σομαυέρας γράφει Κατουμίζω.

ΣΤΙΧ. 490, Καὶ ἂν σε δέρουσιν ... ταῦτα γενναίως φέρε.] Ὁ ςίχος εἶναι κολοβὸς, καὶ ἀκατάλληλος τὸ νόημα μὲ τοὺς ἀκολούθους. Τὸ δεύτερον Ἀντίγραφον ἐφύλαξε γραφὴν εὐλογωτέραν, « Καὶ πάντες μὲν » οὐ δύνανται ταῦτα γενναίως φέρειν. »

ΣΤΙΧ. 491, λυπούμενος ... ἂν λαλήσῃς.] ΔΓ, λυπούμενοι ... νὰ λαλήσουν.

ΣΤΙΧ. 492, ἂν χρήσεται.] ΔΓ, νὰ χρήσονται.

ΣΤΙΧ. 493, Καὶ ἂν ἔνε κἂν εἷς δόκιμος, καί χει κ. τ. λ.] ΔΓ, Καὶ νὰ ἔνι τις πανδόκιμος, νὰ ἔχει κ. τ. λ. Τὸ ΠΑΝΔΟΚΙΜΟΣ πιθανὸν ὅτι ἐσφάλη γραφικῶς ἀντὶ τοῦ ΚΑΝ ΔΟΚΙΜΟΣ. Διότι τὸ Δόκιμος, (novice) σωζόμενον ἀκόμη εἰς τὴν Μοναςηριακὴν διάλεκτον, σημαίνει τὸν ἀρχάριον Μοναχὸν τὸν νεωςὶ ἐμβάντα εἰς τὴν Μονὴν καὶ δοκιμαζόμενον ἀκόμη.

ΣΤΙΧ. 494, Καὶ θέσει τὰ τοῦ πλάσματος, καὶ ἀποδειλιάσει ὀλίγον.] ΔΓ, « Καὶ θήσει τὰ τοῦ κλάσματος, καὶ ἀποδειλιάσει πλήρης. » Τὸ Κλάσματος εἶναι σφαλμένη γραφή. Ἀντὶ τοῦ Θέσει ἢ Θήσει, ἴσως ἦτον, Ἀφήσει. Τὸ Πλήρης ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 169, 210). Τὸ Ἀποδειλιῶ σημαίνει ἐδῶ τὸ Ἀποβάλλω τὴν δειλίαν, θαῤῥύνομαι, ἤγουν ὅλον τὸ ἐναντίον τοῦ παλαιοῦ Ἀποδειλιῶ, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ἀπέχω ἢ μακρύνομαι ἀπό τι διὰ δειλίαν, ὡς τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ σήμερον.

ΣΤΙΧ. 495, μερία,] ἀντὶ τοῦ Μηρία.

ΣΤΙΧ. 496, Καὶ ἀποκοτίσει.] Ἴδε κατωτέρω τὴν εἰς τὸν 498 ςίχον σημείωσιν.— Καὶ πιλαλήσῃ εἰς μέσην.] ΔΓ, καὶ ἐπιλαλήσει μέγα. Εἶναι λοιπὸν τὸ,

ΠΙΛΑΛΩ τῆς σημερινῆς γλώσσης ἀπὸ τὸ Ἐπιλαλῶ, κατὰ ἀφαί-

ρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ϛοιχείου τῆς προθέσεως, συνήθη καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς λέξεις, οἷον, Πίϛομα, Πιτήδειος. Ἐδῶ σημαίνει τὸ Ἐπιβοῶ τῶν παλαιῶν· διότι ἡ Ἐπιλάλησις ἔχει μάλιϛα χώραν εἰς τὴν γινομένην ἀπὸ τὸν ὀνηλάτην εἰς τὸν ὄνον, ἢ ἄλλο τι ὑποζύγιον, βοὴν, διὰ νὰ τρέχῃ ταχύτερον. Ἐκ τούτου τὸ Πιλαλῶ ἔλαβε καὶ τὴν σημασίαν κυρίως μὲν τοῦ Τρέχω φωνάζων, ὡς τὸ Βοηθέω (Βοῇ θέω) τῶν παλαιῶν· ἔπειτα κατὰ μεταφορὰν καὶ τὸ ἁπλῶς Τρέχω (courir). Τοιοῦτόν τι ἔπαθε καὶ τὸ Λακῶ (μὲ τὸ δίγαμμα, Γλακῶ) τὸ ὁποῖον ἐσήμαινεν εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Φωνάζω, εἰς ἡμᾶς δὲ σήμερον σημαίνει τὸ Τρέχω (courir), ἐκ τοῦ ὁποίου ἴσως εἶναι καὶ τὸ laquais τῶν Γάλλων, ἤγουν Τρόχις, ὡς ὀνομάζει ὁ Αἰσχύλος (Προμ. 949) τὸν Ἑρμῆν, Διὸς τρόχιν (le laquais de Jupiter), τὸ ὁποῖον ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ, «Τρόχις, ἄγγελος, ἀκόλουθος.» Ὁ » αὐτὸς Ἡσύχιος, «Ἔλακεν, ἐφθέγξατο, ἐψόφησεν,» ὅθεν ἴσως πρέπει νὰ διορθωθῇ καὶ ἡ ἑξῆς γλῶσσα τοῦ αὐτοῦ Λεξικογράφου: «ἘΝΕΔΕΝ, ἐβόησεν, ΕἼΧΕΝ» μεταβαλλομένη εἰς τὸ, «ἘΝΈΛΑΚΕΝ, ἐβόησεν, ἭΧΗΣΕΝ.»

ΣΤΊΧ. 497, ΚΑῚ ΠΕΪ τὸ ἀλέτζῃ ἀλέτζη.] ΔΓ, καὶ εἴποι τὸ ἀλλ' ἔτζη ἀλλέτζη· Δὲν ἐξεύρω τί σημαίνει τὸ διπλοῦν Ἀλέτζη ἢ Ἀλλέτζη, ἢ Ἀλλ' ἔτζη. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 49), ὅϛις ἔγραψε κακὰ, ΚΑῚ ΠΈΡ, ὑποπτεύεται (ὄχι ἴσως εὐτυχέϛερα) ὅτι τὸ Ἀλέτζη Ἀλέτζη, σημαίνει τὸ Allez, Allez τῶν Γάλλων. Δὲν ἐξεύρω, ἂν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου ἐγνωρίζετο ἀκόμη τὸ βαρβάρως σήμερον λεγόμενον Ἔτσι (ainsi), ἐπειδὴ οὐδ' εἰς τοῦτο, οὐδ' εἰς τὸ πρὸ τούτου ποίημα δὲν εὑρέθη. Ἂν ἔλεγαν κ' ἐκεῖνοι, ὡς ἡμεῖς Ἔτσι ἢ Ἔτση, εἰς σημασίαν τοῦ Ὧδε ἢ Οὕτως, τὸ νόημα εἶναι σχετλιαϛικόν· Ἀλλ' ἔτζη, ἀλλ' ἔτζη! ἤγουν, Ἀλλ' οὕτως, ἀλλ' οὕτως (ἢ τοιουτρόπως, de cette façon), κυβερνᾶτε τοὺς πτωχοὺς ἡμᾶς Μοναχοὺς, Πανοσιώτατε Ἡγούμενε, καὶ οἱ περὶ σὲ κόλακες!

Τὸ Ἔτζι εἶναι παραφθορὰ τοῦ Ἔτι, ὡς καὶ τὸ σύνθετον Ἐδέτζι τοῦ Ὧδ' ἔτι. Καὶ τοῦτο μαρτυρεῖται ἀπ' ἄλλους ποιητὰς, οἱ ὁποῖοι τὸ γράφουν χωρὶς τὸ ζ, οἷον παράδειγμα τοῦ πρώτου (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τύρ.)

> ἘΤΙΣ κινᾷ κ' ἡ ὄρεξις, καὶ δίδει τῶν ἀνθρώπων,
> Νὰ κάμνουσι καρποφοριὰ μ' ἕνα καὶ μ' ἄλλον τρόπον·

τοῦ δευτέρου,

Ἀμὴ ᾿θελα νὰ ςέκασιν, καὶ ᾿ΔΈΤΙΣ νὰ γεράσῃ.

ΣΤΊΧ. 498, Καὶ καταβῇ, τὸ λέγουσιν τινὲς, τὸ ΚΌΤΟΥ ΒΌΛΟΝ.] ΔΓ, « Καὶ καταβῇ, ὥσπερ λέγουσι τινὲς, εἰς τὸ παιδίον. » Τὸ παιδίον δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι πρέπει νὰ μεταβαλθῇ εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἐπειδὴ ἡ φράσις ἦτο παροιμιώδης εἰς τοὺς ἀρχαίους, « Ἱππέας εἰς πεδίον προκαλεῖσθαι » τὴν κολάζει μὲ τὸ, Ὥσπερ λέγουσι τινές. Τὸ Κότουβόλον εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 49) μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῆς πτώσεως, καὶ μὲ τὴν σύνθεσιν, Κοτουβόλου, ἔγινε σκοτεινότερον· ὅθεν οὐδὲ τὸ ἐξήγησε. Γράφε, ΚΌΤΤΟΥ ΒΌΛΟΝ.

ΚΌΤΤΟΝ ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὸν Κύβον (dé) καὶ Κοττίζω, τὸ Κυβεύω (jouer aux dés), ὅθεν εἶναι καὶ τὸ συνήθως ὀνομαζόμενον παιγνίδιον Κότσιν (les osselets). Βόλον ἔλεγαν τὴν ῥίψιν τοῦ κόττου, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ Κύβου βόλον. Ἀλλ' εἶχαν ἐκεῖνοι καὶ παροιμίαν, Ῥίψιν κύβου, καὶ Ἀνέῤῥιπται κύβος, λεγομένην εἰς τὰς τολμηρὰς καὶ κινδυνώδεις ἐπιχειρήσεις, ἥτις ἐπέρασε καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους (jacta est alea) καὶ ἔπειτα εἰς τοὺς Γάλλους (le dé en est jeté). Ὡς παροιμίαν λοιπὸν ἐμεταχειρίσθη καὶ ὁ ποιητής μας τὸ Κότουβόλον, ἐπειδὴ ἀνεκομβόνετο εἰς πρᾶξιν ἐπικίνδυνον, νὰ πολεμήσῃ δηλαδὴ τὸν Ἡγούμενον.

Ἀλλοῦ (Ἡλιοδώρ. Αἰθιοπ. Μέρ. Β, σελ. 147) ἐτυμολόγησα τὸ Ἀποκοτῶ (σύνθετον τοῦ Κοτῶ) ἀπὸ τὸ παλαιὸν Κότος (ὀργή). Ἀλλὰ τώρα (ἂν δὲν ἀπατῶμαι καὶ τώρα) τὸ νομίζω ἀπὸ τῶν Γραικορωμαίων τὸ Κόττος (Κύβος). Ὅθεν, ἐπειδὴ τὸ ἈΠΟΚΟΤΤΩ͂, ἈΠΟΚΟΤΤΊΖΩ (hasarder), εἶναι συνώνυμον τοῦ Ἀποτολμῶ, σημαίνει, ὅ,τι ἐνοοῦσαν καὶ οἱ παλαιοὶ (Πολυαιν. Στρατηγημ. VIII, 14, σελ. 258) διὰ τοῦ Ἀποκυβεύω. Ἔχομεν καὶ ἐπίθετον, Ἀπόκοττος ἄνθρωπος (homme hasardeux) καὶ οὐσιαστικὸν, Ἀποκοττίαν ἢ Ἀποκόττημα (πρᾶξιν τολμηράν).

ΣΤΊΧ. 499, Καὶ εἴπῃ, Πράγματα κακὰ γίνονται, πάτερ, ὧδε.] ΔΓ, « Καὶ λέξει, Πράγματα πολλὰ, ἃ γίνονται, ὦ πάτερ. »

ΣΤΊΧ. 500, γονικά.] ΔΓ, πατρικά.

ΣΤΊΧ. 501, διεσέν.] ΔΓ, διὰ σέ.

ΣΤΊΧ. 502, ΣΥΓΓΕΝΕΙ͂Σ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ΣΥΝΚΕΝΟΥ͂Σ. Ταύτην ὅμως

τὴν βάρβαρον γραφὴν, Συγκενοὺς, ἐχρεώστουν νὰ προκρίνω, μεταβάλλων εἰς τὸ Συγγενοὺς, καὶ ὄχι Συγγενεῖς, ἐπειδὴ σκοπὸν τοῦ ποιήματος ἐπρόβαλα τὴν ἱστορίαν τῆς γλώσσης. Ἐλέγετο καὶ Συγγενὴς, καὶ Συγγενὸς, κατ' ἐκείνους καὶ τοὺς ἑξῆς χρόνους, ὡς φαίνεται ἀπὸ μαρτυρίας ἄλλων ποιητῶν, οἷον (Στίχ. Στεφ. Σαχλ.),

—— Γράψε γράμματα, Στέφανε, διὰ τοὺς φίλους,
Πῶς τοὺς ἀγαποῦν καὶ διὰ τί, τοὺς φίλους των οἱ φίλοι,
Καὶ οἱ συγγενεῖς τοὺς συγγενοὺς, καὶ πῶς τοὺς ἀπαρνοῦνται.

ΣΤΊΧ. 503, Καὶ τοὺς πτωχοὺς τοὺς Μοναχοὺς νὰ διόχῃς, ὥσπερ ξένους.] ΔΓ, « Νὰ μᾶς διώκεις τῆς μονῆς, ὡς ξένους κατευθύτας. » Τί σημαίνει τὸ Κατευθύτας, ἀπορῶ. ; Ἄρα ἦτο Κατάφυγας, καὶ διὰ τὸν ῥυθμὸν Καταφύγας, ἀπὸ τὸ Κατάφυξ, ὡς Πρόσφυγας ἀπὸ τὸ Πρόσφυξ; ; Τί ἄτοπον, ἐπειδὴ ὠνόμαζαν καὶ τὰ Μοναστήρια, Καταφύγια τῶν σωζομένων;

ΣΤΊΧ. 504, Ἡμεῖς νὰ σέγκαλέσωμεν ςὸν ἅγιον βασιλέαν.] ΔΓ, « Εἰ δ' οὖν νὰ τὸ ἐγκαλέσωμεν τὸν βασιλέα τοίνυν. » Τὸ εἰδ' οὖν καὶ τὸ Τοίνυν εἶναι μακαρονισμοί. Περὶ τοῦ Ἅγιος ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 294) σημειωθέντα.

ΣΤΊΧ. 505, Καὶ πάντες νὰναδράμωμεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον.] ΔΓ, « Ὡσαύτως ἵνα δράμωμεν ἐπὶ τὸν πατριάρχην. » Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον προσθέτει καὶ τὸν ἑξῆς, ὅςις φαίνεται ἀναγκαῖος εἰς τὴν σύνταξιν: « Τούτων λεχθέντων, Δέσποτα, τί ἔχει παθεῖν ὁ λέγων; »

ΣΤΊΧ. 506, Ἀς πῶ τότε καὶ τί νὰ ζῇ, καὶ φαίνεται στὸν κόσμον.] ΔΓ, « Ἀμὴ ἀπὸ τότε καὶ ἂν ζῇ, καὶ ἂν φαίνεται εἰς τὸν κόσμον. »

ΣΤΊΧ. 507, Κάλλιόν του νἀπέθανεν.] ΔΓ, Κρεῖσσον ἦτον νὰ ἀπέθανεν.

ΣΤΊΧ. 508, ἐγεννήθην.] ΔΓ, ἐγεννήθη· καὶ μετὰ τοῦτον προσθέτει καὶ τὸν ἑξῆς, « Παρὸ νὰ πάσχῃ πάντοτε, Δέσποτα, διὰ ἕνα λόγον. » Παρὸ, ἤγουν παρ' ὅ, ὡς καὶ τὸ Παρὰ πολλάκις ἀντὶ τοῦ Παρ' ἃ (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 74-76)

ΣΤΊΧ. 509, Ἔκτοτε βλέπε μηχανὰς καὶ δόλους ποῦ συῤῥάπτουν.] ΔΓ, « Βλέπε ἀπὸ τότε μηχανὰς καὶ δόλους καὶ κακίας. »

ΣΤΙΧ. 511, Ὄξυνον ἴδε ἀπὸ τοῦ νῦν κράσιν τὸν ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΝ.] ΔΓ, ΙΛΑΡΙΩΝΑ.

ΚΡΑΣΙΝ. Σφάλμα τυπογραφικὸν εἶναι τὸ παροξύτονον Κράσιν τοῦ κειμένου.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΝ, ἢ Ἱλαρίωνα. Ὑποθετικῶς δηλαδὴ, τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα Μοναχὸν, ἢ καὶ νοῶν ἰδίως τινὰ ὀνομαστὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς του Μοναχοὺς, τοὺς ὁποίους ἐβασάνιζεν ὁμοίως ὁ Ἡγούμενος.

ΣΤΙΧ. 512, Ἄς ἔνε καὶ ὀλιγούτζικον, νὰ μὴν ἀναισχυντίζῃ. ΔΓ, « Ἄς ἔνι ὀλιγώτερον, ΚΑΙ μὴ νὰ ΤΟΝ ψουψουρήσῃ. » Ἢ τὸ ἄρθρον ἢ ὁ σύνδεσμος εἶναι γραφικὸν σφάλμα.

ΣΤΙΧ. 513, Καὶ ἂν λαλήσῃ τίποτε, καὶ θέλῃ κ. τ. λ.] ΔΓ, Καὶ μουρμουρίσῃ ΤΙΠΟΤΑ, καὶ ὁρμήσῃ κ. τ. λ.

ΤΙΠΟΤΑ. Ἴδε τὰ προσημειωμένα (σελ. 274).

ΣΤΙΧ. 514, θέλεις σύρειν.] Σημείωσε πῶς ἐσχημάτιζαν τοὺς μέλλοντας, καὶ ἐξέτασε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 101·102) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 515, Καὶ σπρόσεις καὶ λακτίσῃς τον ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος.] ΔΓ, « Καὶ ἐκ τοῦ πυλῶνος ἔξωθεν καὶ τοῦ μοναστηρίου. »

ΣΠΡΟΣΕΙΣ. Ἀπὸ τὸ Σπρόζω ἢ Σπρόσσω. Σήμερον λέγομεν, εἰς τὸν ἐνεστῶτα, Σπρώχνω, εἰς τὸν ἀόριστον, Ἔσπρωξα, Σπρώξῃς. Τὸ ξ ὑποθέτει ἐνεστῶτα, Σπρώζω, Σπρώσσω, Σπρώχω, ἢ Σπρώκω. Μὲ τοῦτον τὸν διὰ τοῦ ζ ἢ διὰ τοῦ χ τύπον, συμφωνεῖ ὁ ἐνεστὼς τῆς συνηθείας Σπρώχνω καὶ οἱ ἀκόλουθοι χρόνοι Σπρώξω, Ἔσπρωξα, ἀνάλογοι μὲ τοὺς ἀπὸ τὸ παλαιὸν Διώκω, γεννηθέντας νέους, Διώχνω, Διώξω, Ἐδίωξα. Συμφωνεῖ ἀκόμη καὶ μὲ τὸν διὰ διπλοῦ σ Σπρώσσω τὸ Σπρώχνω, ἀναλόγως μὲ τὸ Ῥήχνω ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ῥήσσω. Ὁ ἀόριστος τούτου Ἔσπρωξα δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ Ἔσπρωσα, ὡς ἀπὸ τοῦ, Σπρώζω, κατὰ τὸ Ὁρίζω, Ὥρισα.

Ἡ σημασία τοῦ Σπρώχνω εἶναι, κινῶ τι πρᾶγμα, ἢ πρόσωπον, μὲ βίαν ἀπέμπροσθέν μου· καὶ κατὰ τοῦτο μόνον (τὴν βίαν) διαφέρει ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ὤθω ἢ Ὠθῶ, καὶ συνθέτως Προώθω, ἢ Προωθῶ. Ὁ μέλλων Προώσω, συναιρούμενος γίνεται Πρώσω· συναίρεσιν εὑρισκομένην εἰς τὸν Ἡσύχιον· ἐπειδὴ λέγει ἀσυναιρέτως, « Πρόωσον, » ὤθησον » (Τόμ II, σελ. 1049), καὶ κατὰ συναίρεσιν, « Πρῶσον, » ὤθησον » (σελ. 1055). Φέρουν εἰς παράδειγμα τοῦ ἀορίστου τούτου οἱ κριτικοὶ τὴν μετοχὴν Πρώσας, ἀπὸ ἐπίγραμμα τοῦ Στρά-

τωνος, καὶ ἀπὸ τὸν Λουκιανὸν (Λουκ. ἢ ὄν. σελ. 22, ἐκδ. 1818). Ὁ μέλλων Πρώσω (Προώσω) μεταβαλλόμενος εἰς ἐνεστῶτα, ἐδίπλωσε κανονικῶς τὸ σ, Πρώσσω, κατὰ τὸ Πτήω Πτήσω Πτήσσω, Πτόω Πτόσω Πτώσσω, Πρήθω Πρήσω Πρήσσω. Τοῦ νέου τούτου ἐνεστῶτος ὁ μέλλων εἶναι Πρώξω, ὡς τὸ μαρτυρεῖ τὸ Ῥηματικὸν Πρωκτὸς (l'anus), ὄνομα κακῶς ἐτυμολογούμενον ἀπὸ τὸ Προάγω ἢ Προΐκω. Πρωκτὸς ὠνομάσθη προσφυῶς, διὰ τὴν γινομένην ἰσχυρὰν αὐτοῦ προώθησιν εἰς ἐκβολὴν τῶν περιττωμάτων, τὴν ὁποίαν αἰνίττεται βωμολόχως καὶ ὁ Κωμικὸς (Ἀριστοφάν. Ἐκκλ. 366),

Οὗτος γὰρ ἀνὴρ, ἕνεκά γε στεναγμάτων,
Οἶδεν τί πρωκτὸς βούλεται χεζητιῶν.

Ἀπὸ τὸ, Πρώσσω λοιπὸν τοῦτο ἐγεννήθη τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Σπρώχνω (repousser), μὲ τὴν προσθήκην τοῦ σ (κατὰ τὸ Σκύπτω ἀπὸ τὸ Κύπτω). Μὲ τοῦτο ἴσως συγγενεύει καὶ τῶν Γερμανῶν τὸ sprossen.

ΣΤΊΧ. 516, τῷ πρώτῳ.] Ἀπὸ ΔΓ, ΑΤ, τὸν πρῶτον. Ὅμοια τὸν πρῶτον, ἢ τῷ πρώτῳ, σημαίνει, τὸν ὅμοιον τρόπον, ὡς ἐπαράγγειλε τὸν οἰνοχόον (ςίχ. 510).

ΣΤΊΧ. 518, Ἄς ἔνε σύςεον σύνομον, ἄς ἔχει κ' αἱματίτζην.] ΔΓ. Καὶ ἄς ἔνι... καὶ ἐματίδας.

ΣΎΣΤΕΟΝ, κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Συνόςεον, ἤγουν μὲ τὰ κόκκαλα, νὰ ἔχῃ πλειότερα κόκκαλα παρὰ κρέας· καὶ μεταφορικῶς, σκληρὸν, ὡς τὰ κόκκαλα.

ΣΎΝΟΜΟΝ (Ἑλλην. Ἔνωμον), ἤγουν ὄχι καλεψημένον. Λείπουν καὶ αἱ δύο αὗται λέξεις εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ Δουκαγγίου.

ἘΜΑΤΊΔΑΣ εἶναι ἀντὶ τοῦ Αἱματίδας, καὶ τοῦτο ἀντὶ τοῦ Αἱματίτζιν τοῦ πρώτου ἀντιγράφου. Τὰ μὴ καλεψημένα σώζουν ἀκόμη αἷμα. Τοῦτο ἐνθυμίζει παλαιοῦ κωμικοῦ (παρ' Ἀθην. III, σελ. 125) ἀστειοτέρου παρὰ τὸν Πρόδρομον τὸ,

Χορδήν τιν' αἱματῖτιν αὐτῷ σκευάσαι
Ἐκέλευσε ταυτηνὶ ἐμέ· ———

ἀλλ' ἐκεῖνος ἐνόει ἔντερον παραγεμισμένον αἷμα διὰ τοῦ Χορδὴν αἱματῖτιν (boudin).

ΣΤΙΧ. 519, *διάβα ἐπὶ τοὺς ἄλλους.*] ΔΓ, Διάβαινε εἰς τοὺς ἄλλους.

ΣΤΙΧ. 520, *Καὶ κεῖνος ἂς καθέζεται, καὶ ἂς γεύεται τὸν ψόφον.*] ΔΓ:

Ἂς καταπίνῃ στεναγμὸν, καὶ τάντανον καὶ στάκτην.

Ψόφον ἴδαμεν ὅτι σημαίνει θάνατον. Ὅςις δὲν ἔχει τὶ, ἢ ὄχι ἀρκετὸν, νὰ φάγῃ, τρώγει θάνατον, τρώγει στεναγμοὺς καὶ δάκρυα, ἀκόμη καὶ ὅςις διὰ λύπας ἄλλας τρώγει μὲ στεναγμοὺς καὶ δάκρυα. Ὡς εἶπε καὶ ὁ Δαυὶδ, « Ἐγεννήθη τὰ δάκρυά μου ἐμοὶ ἄρτος. » (Ψαλμ. μβ', 3), καὶ « Ψωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρύων » (Ψαλμ. π', 5). Τὸν Τάντανον, ἤθελέ τις ἴσως νομίσειν λέξιν φθαρμένην ἀπὸ τὸ Τέτανος (tétanos). Ὁ Σομαυέρας ἐξηγεῖ τὸν Τάντανον, φρίκην, τρόμον (ribrezzo, tremarella), καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ῥῆμα Ταντανίζω, φρίσσω, τρέμω. Συνώνυμον λοιπὸν εἶναι τοῦ Τουρτουρίζω, ἀπὸ τὸ Ταρταρίζω· « Καὶ τὸ ῥιγοῦντα πάλλεσθαι καὶ τρέμειν, ταρταρίζειν κέκληται. » (Πλούταρχ. Περὶ τοῦ πρώτ. ψυχρ. § 9, σελ. 843, Wytt.). Ὁ Ἡσύχιος, διὰ τοῦ λ, « Ταντalίζεται, σαλεύεται. » Ὅπως ἂν ἦναι, ὁ Τάντανος τοῦ ποιητοῦ μας εἶναι ὁ αὐτὸς ὁ καὶ ἀνωτέρω (σελ. 202), ὀνομασθεὶς Τουρτουρισμὸς, καὶ σημαίνει τὴν φρίκην, τὸ ῥῖγος καὶ τὸν τρόμον τοῦ πυρετοῦ. Συναπτόμενος μὲ τὸν στεναγμὸν, μᾶς ἐνθυμίζει τὸ, « Στένων καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς » (Γένεσ. δ', 11). Λείπει καὶ τὸ Τάντανος ἀπὸ τὸ Λεξικὸν τοῦ Δουκαγγίου.

ΣΤΙΧ. 521, ΚΡΕΙΤΤΟΝ ΔΕ ΝΥΝ τὸν θυρωρόν.] ΔΓ, ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΔΕ τὸν θυρωρόν. Καὶ αἱ δύο σφαλμέναι, ὡς θέλει δειχθῆν ἀπὸ τὸν ἑξῆς (526) στίχον. Γράφε εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον, ΤΡΙΤΟΝ ΔΕ ΝΥΝ, καὶ εἰς τὸ δεύτερον, ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΔΕ.

Ὁ γέρων κατηχίζει.] ΔΓ, ὡσαύτως κατηχίζει.

ΣΤΙΧ. 523, Ῥαβδέας καλὰς, ἂν μὲ ἀγαπᾷς, καὶ κ. τ. λ.] ΔΓ, Ῥαβδαίας πολλὰς κατάραχα, καὶ κ. τ. λ.

ΣΤΙΧ. 524, Εἰ δὲ πολλάκις ἂν εὐγῇ ἔξω μικρὸν νὰ ἴδῃ.] ΔΓ, « Εἰ » δὲ πολλάκις κάθηται, καὶ μόνον παρακύψει. »

ΣΤΙΧ. 525, ῥωμάνιζε, καὶ ἂς κεῖται στὸν πυλῶνα.] ΔΓ, ῥωμάνισε, καὶ ἂς κάτζῃ εἰς τὸ πεζούλη.

ΠΕΖΟΎΛΗ ἀντὶ Πεζοῦλιν, ἤγουν Πεζούλιον, ὑποκοριστικὸν οὐδέτερον τοῦ συνηθεστέρου σήμερον θηλυκοῦ Πεζοῦλα. Σημαίνει τὰ πρὸ τῶν πυλῶν καθίσματα λίθινα (bancs de pierre), πιθανὸν οὕτως ὀνομασθεῖσα, διότι εἰς αὐτὴν πεζεύει, ἤγουν καταβαίνει ἀπὸ τὸ ἄλογον, ὁ ἐρχόμενος ἔξωθεν καβαλλάριος.

ΣΤΊΧ. 526, Τὸν δέ γε δοχιάριον ἡσύχως παραγγέλλει.] ΔΓ, « Τὸν » δὲ δοχιάρην τέταρτον εἶθ' οὗτος ψιθυρίζει. » Τοῦτο τὸ Τέταρτον δικαιόνει τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω (στίχ. 521) ἐπρόβαλα διόρθωσιν.

ΔΟΧΙΆΡΙΟΣ, ἢ ΔΟΧΙΆΡΗΣ. Ἐκ τούτου μανθάνομεν πῶς κατὰ μικρὸν ἔγινεν ἡ φθορὰ τῶν λέξεων. Τὰ εἰς ιος ὀνόματα πρῶτον ἐσυγκόπησαν εἰς ις, ἔπειτα ἔτρεψαν καὶ τὸ ι εἰς τὸ η. Τοιαῦτα εἶναι ὅλων τῶν μηνῶν τὰ εἰς ιος ὀνόματα, οἷον Ἰανουάριος — ρις — ρης κ. τ. λ. καὶ πολλὰ ἀνθρώπων κύρια, οἷον Δημήτριος — ρις — ρης, Γεώργιος — γις — γης.

ΣΤΊΧ. 528, Ἀπ' ὅλα τά.] ΔΓ, Ὡς πάλαι τά.

ΣΤΊΧ. 530, νουνεχής.] ΔΓ ἐνεργής. — σὺ παραβίβαζέ τον.] Οὕτως ἐδιόρθωσα ἀντὶ τοῦ συνθέτου Συμπαραβίβαζέ τον, βοηθούμενος ἀπὸ κακὴν ΔΓ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, Σὺ παραβίαζέ τον. Τὸ νόημα τοῦ Παραβιβάζω εἶναι, Ἀνάβαλλέ τον, Μάκρυνε τὸν χρόνον μὲ προφάσεις κενὰς (amusez-le). Ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 271) σημειωθέντα.

ΣΤΊΧ. 531, Καὶ λέγε τον, Οὐδὲν ἔχω, καρτέρησον ὀλίγον.] ΔΓ, « Ἀποκριθεὶς, Καρτέρησον μικρὸν, ὅτι οὐδὲν ἔχω. »

ΣΤΊΧ. 532, Καὶ μὴ νὰ πλήξῃ νὰ σφαγῇ, μὴ νὰ τὸν πιάσῃ ὁ στρόφος.] ΔΓ... καὶ πιάσῃ τον ὁ πόνος.

ΠΛΉΞΗ. Οὐδετέρως καὶ ἀμεταβάτως, ἀντὶ τοῦ Πληγῇ· τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ Ἀποπληγῇ, ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 430) Ἔπληξα, ἀντὶ τοῦ Ἀπεπλήγην ἢ Ἀπεπλήχθην. Σήμερον εἰς τόπον τούτου συνειθίζεται τὸ Νὰ σχάσῃ, ἢ Σκάσῃ (crever). Παρέδραμε τὴν λέξιν ὁ Δουκάγγιος· ἀλλοῦ δὲ (σελ. 1182) τὸ γράφει κακὰ διὰ τοῦ ι, καὶ φέρει παράδειγμα τὸ Μακάρι νὰ θέλαμεν πλίξειν (γρ. πλήξειν)!

ΣΤΡΌΦΟΣ. Στρόφος λέγεται ὁ σφοδρὸς πόνος τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἐντέρων. Λέξις συχνὴ εἰς τὸν Ἱπποκράτην: « Στρόφοι κοιλίης· » καὶ « Στρόφοι περὶ τὴν γαστέρα. »

ΣΤΙΧ. 533, *διὰ νὰ μὴ παραψάλλῃ.*] ΔΓ, *νὰ μὴ μᾶς παραβλέπῃ.*

ΣΤΙΧ. 534, *τοὺς ἅπαντας ὁμοίως παραγγέλλει.*] ΔΓ, *τοὺς κόλακας πάντας οὗτος (γρ. οὕτως) διδάσκει.*

ΣΤΙΧ. 535, *Τοῦ πράττειν πάντα, Δέσποτα, τὰ τῆς οἰκείας γνώμης.*] ΔΓ « Καὶ πράττουν πάντες, Δέσποτα, τὰ τῆς κακίας » ἔργα. »

ΣΤΙΧ. 539, *Ὃ κέκτηται προάστειον* ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΝ *τῶν ἄλλων.*] ΔΓ, « Εἰς ὃ ἔχει προάστειον ΜΑΚΡΟΤΕΡΟΝ τῶν ἄλλων. » Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Μακρότερον εἶναι τὸ ὀρθόν. Εἶχε λοιπὸν πολλὰ προάστεια ὁ ἀρνηθεὶς τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου πανοσιώτατος Ἡγούμενος.

ΣΤΙΧ. 540, *ἀποστέλλει.*] ΔΓ, *ἀποστέλνει*· ὡς καὶ σήμερον οἱ χυδαῖοι.

ΣΤΙΧ. 541, *Καὶ τοῦτο δὲ μηχανικὸν, ἵνα τὸν παρεκβάλῃ.*] ΔΓ, « ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ καὶ τοῦτο γὰρ, ΝΑΜΩΣ τὸν παρεκβάλει. » Γράφε, ΜΗΧΑΝΙΚΩΣ, καὶ ΝΑ ΠΩΣ, ἤγουν ἑλληνιστὶ, Ἵνα πως. Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 281.

ΣΤΙΧ. 544, *συμβουλήν.*] Ἐκ ΔΓ, ΑΓ, *συμβολήν.* — *πλείους.*] ΔΓ Πλοῖοι (γρ. Πλεῖοι), ἤγουν Πλείονες.

ΣΤΙΧ. 545, *Ποιήσωσι, καὶ δράμωσι.*] ΔΓ, *ποιήσουσι καὶ δράμουσι.* Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει ἄλλους δύο τοὺς ἑξῆς,

Πρὸς σὲ τὸν χριστομίμητον, τὸν ἀληθῶς φωστῆρα,
Τὸν πολεμάρχον τὸν στεῤῥὸν τὸν νέον τὸν ἀκρίτην.

Ἀνωτέρω (σελ. 256) ἐγράφετο Ἀκρήτης μὲ ΔΓ, Ἀκρίτης.

ΣΤΙΧ. 547, *Τὸν πύργον τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Δύσεως τὸ δόρυ.*] ΔΓ, « Ἀπάσης τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως τὸ δόρυ. » Καὶ μετὰ τοῦτον, προστίθει τὸν ἑξῆς,

Ἀστέρα φαεινότατον, ἡδραιωμένην πέτραν.

ΣΤΙΧ. 549, *Καὶ* ΚΛΗΣΙΝ *νῦν βασιλικὴν κ. τ. λ.*] ΔΓ, Καὶ πρόσταγμα βασιλικὸν κ. τ. λ. Ἴσως ἐγράφετο ΛΥΣΙΝ. Ἴδε τὸν ἀκόλουθον στίχον.

ΣΤΊΧ. 550, ΠΌΣΑ λοιπὸν σημειώματα καὶ λύσεις τοῦ σοῦ κράτους;] ΔΓ:

ΠΌΣΑ λοιπὸν τοῦ κράτους σου σημειώματα καὶ λύσεις;

Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1362) ἀνέγνωσε κακὰ ΤΌΣΑ· ἐξήγησεν ὅμως ὀρθὰ, βοηθούμενος ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, τὰς Σημειώσεις. Σημείωσιν ἢ Σημείωμα βασιλικὸν ὠνόμαζαν προσταγὴν βασιλέως ἔγγραφον καὶ σφραγισμένην μὲ τὴν βασιλικὴν σφραγίδα. Λύσεις δὲ ἔλεγαν, τὰς ἀποκρίσεις τοῦ βασιλέως εἰς τὰς γινομένας Ὑπομνήσεις (ἤγουν ἐρωτήσεις ἢ ζητήσεις) ἀπὸ νομικοὺς ἢ ἄλλους, περὶ ἀπορουμένων τινῶν νόμων.

ΣΤΊΧ. 552, λογαράς.] ΔΓ, λυγηρός. Τὸ Λογαρὰς (ἂν ἦναι ὀρθὴ ἡ γραφὴ) εἶναι ὁ σήμερον λεγόμενος Πολυλογᾶς (Ἑλλ. Πολυλόγος, hableur). Τὸ Λυγηρὸς (σήμερον Λυγερὸς) κυρίως ὁ εὔκαμπτος (flexible), ἐδῶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τῶν παλαιῶν τὸ Ῥαδινὸς (svelte). Τὸ μεταχειριζόμεθα πλέον περὶ τῶν γυναικείων σωμάτων. Ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 101). — ἀτζαλοπεριπάτης.] ΔΓ, τζαλοπεριπατάρις.

ΣΤΊΧ. 553, Ὁ πουλιτζίτζης, ὁ πτωχὸς, ὁ λερομενοστόλης.] ΔΓ, « Ὁ πουλιτζάκις ὁ χονδρὸς, ὁ λερωμενοτζόχος » Λείπουν καὶ αἱ δύο λέξεις ἀπὸ τὸ Λεξικὸν τοῦ Δουκαγγίου. Ἡ πρώτη (Πουλιτζίτζης ἢ Πουλιτζάκις), ἂν παράγεται ἀπὸ τὸ Πουλίτζιν (οὕτως ὠνόμαζαν τὸ Πουλάκιον, oiseau), ἐδῶ δὲν ἔχει τόπον. Λερομενοςόλης εἶναι ὁ λερωμένα (sales) ἐνδύματα ςολισμένος, ὡς καὶ Λερωμενοτζόχος, ὁ λερωμένην τζόχαν φορῶν. Τζόχας ὠνόμαζαν ἀποτότε, (ὡς καὶ σήμερον) τὰ μάλλινα ὑφάσματα. Αὐτὰ ἦσαν γνωστὰ καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, καὶ μάλιστα τὰ κατασκευαζόμενα εἰς τὴν Μίλητον (Ἰωνικὴν ἀποικίαν), ἢ μὲ μαλλία τῆς Μιλήτου. Ἀλλὰ δὲν ἐξεύρω ἂν ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς ἦτον ὅμοιος ἢ παρόμοιος τῶν σήμερον ἐργαζομένων εἰς τὴν Εὐρώπην Τσοχῶν (draps). Οἱ Εὐρωπαῖοι ἔλαβαν τὴν τέχνην ἀπὸ τοὺς Ἄραβας περὶ τὴν ὀγδόην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα (Ἴδε Muller, *Histoir. univers.* tom. II, pag. 258, trad. franç.). Εἶναι λοιπὸν τὄνομα Ἀραβικόν. Τσοχὰ ὀνομάζουν τὴν Τσόχαν καὶ οἱ Τοῦρκοι, καὶ τὸ Τσαασάρ

(Γραικοχυδ. Τσοχαδάρης), αὐλικὸν ὑπούργημα εἰς αὐτοὺς, σημαίνει τὸν Γαλλιστὶ λεγόμενον Maître de la garde-robe, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Κλόδιος (I. Chr. Clodius) εἰς τὸ Λατινοτουρκογερμανικὸν Λεξικόν του. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1576) καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Μεῦρσιος ἠπατήθησαν, νομίσαντες ὅτι εὕρηκαν τὴν Τζόχαν εἰς τούτους τοῦ Τζέτζου τοὺς ςίχους:

Ἡσίοδος ὁ πρότερος, κατά τινας, Ὁμήρου,
Κατά τινας δ', ἰσόχρονος, ὕστερος, καθ' ἑτέρους·
Κατὰ ἡμᾶς, τὸν Τζέτζην δὲ, ΤΑΣ ΤΖΟΧΑΣ ΜΟΥ ΤΑΣ ΜΙΑΣ,
Ὀλίγον ὑστερούτζικος χρόνοις τετρακοσίοις.

Ἡ γραφὴ τοῦ τρίτου ςίχου ἔπρεπε νὰ ἦναι ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΥΣ ΜΟΥ ἸΔΙΟΥΣ.

Περὶ τοῦ Λερόνω (ὅθεν εἶναι τὸ Λερωμένος), ἴδε τὰ πρότερον (σελ. 50) σημειωμένα.

ΣΤΙΧ. 555, περπατῶ καὶ προσαιτῶ.] Ἀπὸ τοὺς χρόνους λοιπὸν τοῦ Πτωχοπροδρόμου ἐσυνειθίζετο ἡ καὶ σήμερον συνήθης βάρβαρος κολόβωσις τῆς προθέσεως, ἀντὶ τοῦ Περιπατῶ. Ἐδῶ σημαίνει τὸ περιέρχομαι (se promener, aller ça et là). Ἡμεῖς τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ ἀντὶ τοῦ βαδίζω· ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὀρθότερον ἦτο τὸ Προπατῶ.—ΠΡΟΣΑΙΤΩ, τὸ Ἐπαιτῶ τῶν παλαιῶν, ἤγουν, Ψωμοζητῶ (mendier). —Φόλην.] ΔΓ, φόλιν. Ἔλεγαν, ὁ Φόλις, καὶ ἡ Φόλα ἢ Φόλη, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 239).

ΣΤΙΧ. 556, οἱ σάρκες.] ΔΓ, αἱ σάρκες.

ΣΤΙΧ. 557, Ξυραφιστὴς κακότυχος, ἀπορουχοσυνάχτης.] ΔΓ, « Κύριε ἐλέησον καλόγερον ἐκ τοὺς ῥουχοσυνάκτας. » Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1562) ἀνέγνωσε κακὰ, Καὶ ἐλέησαν.—Ὁ Ξυραφιςὴς (barbier) πῶς ἁρμόζει ἐδῶ, δὲν νοῶ.

ἈΠΟΡΟΥΧΟΣΥΝΑΚΤΗΣ, ὁ συνάγων τὰ ἀπόρουχα, ἤγουν τὰ παλαιὰ καὶ καταλυμένα ῥοῦχα τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Ἀποφόρια (des hardes fripées, des guenilles). Περὶ δὲ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ Ῥούχου, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 174) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 558, Καὶ τζαντζαλιαρουτζούριχος ἀπὸ τὸ δημοκ...] ΔΓ,

« Ἡ τζαντζαλιάριν τζούρουχον ἀπὸ τὸ δομακ... » Τῆς τελευταίας λέξεως αἱ τελευταῖαι συλλαβαὶ καὶ εἰς τὰ δύο ἀντίγραφα εἶναι γραμμόδεσμον (ligature), κατὰ τὰ συνήθη δυστυχῆ δυστυχῶν ἀντιγραφέων γραμμοδέσματα· οὐδὲ διαφέρουν αἱ λέξεις κατ' ἄλλο, πλὴν ὅτι τὰ πρῶτα γράμματα εἰς μὲν τὸ πρῶτον, εἶναι καθαρώτατα Δημοκ... Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1562) ἀνέγνωσεν εἰς τὸ πρῶτον, Δημοσίαν, καὶ εἰς τὸ δεύτερον, Δυμακέλλην. Ἐὰν ἦτο τοῦτο πιθανὸν, ἐσήμαινε τόπον τινὰ ὡρισμένον τῆς πόλεως, ἴσως Δημοκέλλιν (ἤγουν Δημοκέλλιον), ὅπου ἐπωλοῦντο τὰ καταλυμένα καὶ ῥακώδη φορέματα.

ΤΖΑΝΤΖΑΛΙΑΡΗΣ εἶναι ὁ φορῶν τζάντζαλα. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 50) ἡ λέξις.

ΤΖΟΥΡΙΧΟΣ (καὶ ὄχι Τζούρουχος) εἶναι φαυλιστικὴ λέξις, τῆς ὁποίας τὴν παραγωγὴν δὲν ἐξεύρω. Ὁ σύγχρονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου Τζέτζης στολίζει μὲ ταύτην πολλοὺς πανοσιωτάτους, ὀνομάζων αὐτοὺς Τζουρίχους, Τζουριχοαγίους, καὶ Τζουριχοχειροτονήτους (Δουκαγγ. σελ. 1575).

ΣΤΙΧ. 560, ῬΑΚΕΝΔΥΤΩΝ εἶναι ὁ ἐνδυμένος ῥάκη· ὅθεν καὶ ὄνομα τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 20) Ῥακενδύτης. Τοῦτο ἐλέγοντο, ἐγράφοντο καὶ ὑπεγράφοντο πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁσιωτάτους Μοναχοὺς, καυχώμενοι τρόπον τινὰ εἰς τὸ ἐπίθετον. Ἄξιον, μὰ τὴν ἀλήθειαν καυχήσεως ἔργον, νὰ φορῇ τις χωρὶς ἀνάγκης ἐνδύματα κατεξεσχισμένα! Ὁ πάμπτωχος ἀναγκάζεται ν' ἀρκῆται εἰς τοιαύτην στολὴν, ὡς ὀλιγώτερον αἰσχρὰν παρὰ τὴν παντελῆ γύμνωσιν. Ἡ θρησκεία δὲν συγχωρεῖ βέβαια οὐδ' εἰς αὐτὰς τὰς γυναῖκας τὰ πολυτελῆ στολίσματα (Πρὸς Τιμόθ. Α, β', 9)· ἀλλ' οὐδ' ὡς μέσον πάλιν σωτηρίας ἐπαράγγειλ' εἰς κανένα τὴν ῥακενδυσίαν.

ῬΑΚΟΣ σημαίνει ὄχι μόνον τὸ διὰ παλαιότητα κατασχισμένον (guenille, haillon), ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς τὸ ἐπίτηδες ἀποσχιζόμενον ἢ ἀποκοπτόμενον μέρος πανίου ἢ ὑφάσματος ἄλλου τινὸς (morceau). Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1281) ἔπλασε λέξιν ἀνύπαρκτον, Ἡμισυράκιον πλανηθεὶς ἀπὸ σφαλμένην γραφὴν παλαιοῦ τινὸς Λεξικοῦ τὴν ἑξῆς, « Ποδήρης, ἔνιοι λέγουσι τὸ μέχρι τῶν σφυρῶν διῆκον ἱμάτιον· οἱ δὲ » τὸ συῤῥαπτόμενον εἰς τὸ κατώτερον τῆς στολῆς ἐκ πορφύρας » ἩΜΙΣΥΡΑΚΙΟΝ. » Γράφε... ἐκ πορφύρας Ἢ ΒΥΣΣΟΥ ῬΑΚΙΟΝ, καὶ νόει τὸ κοινῶς σήμερον λεγόμενον Ποδογύριον (bordure du bas d'une robe).

ΣΤΊΧ. 561, ΚΑΊ ΦΈΡΩΝ.] ΔΓ (ὀρθοτέρα ἴσως) ΜἨ ΦΈΡΩΝ. Περὶ τοῦ Ἄπερ εἴρηκα, ἴδε τὰ προσημειωθέντα (Β. στίχ. 191)· περὶ δὲ τοῦ Τῷ Κράτει σου, τὰ ἑξῆς (ςίχ. 603).

ΣΤΊΧ. 562, Ἀλλ' ὦ μικρὸν, Θεόστεπτε, τὰς ἀκοάς σου ΠΡΌΣΧΕΣ.] ΔΓ, ΠΡΌΣΘΕΣ. Ἡ δὲ σύνταξις εἶναι κατὰ τὸ λεγόμενον πρωθύστερον σχῆμα, ἀντὶ τοῦ, « Ἀλλ' ὦ θεόστεπτε, πρόσχες μικρὸν τὰς ἀκοάς » σου. »

ΣΤΊΧ. 563, ὍΠΩΣ ΝᾺ κ. τ. λ.] ΔΓ, ὍΠΩΣ ἌΝ.

ΣΤΊΧ. 564... ἡ πόνος τὸν ΚΡΑΤΉΣΗ.] ΔΓ, ΠΙΆΣΗ.

ΣΤΊΧ. 565, ΚΡΆΖΕΙ.] ΔΓ, ΚΡΆΖΟΥΝ.

ΣΤΊΧ. 566, ἜΡΧΟΝΤΑΙ.] ΔΓ, ἜΡΧΟΥΝΤΑΙ· ὡς καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ γνωρίζοντες τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν προκρίνουν τὸ Ἔρχονται, μὴ δυνάμενοι ὅμως εἰς τὴν ὁμιλίαν νὰ ἐλευθερωθῶσιν ὁλότελα ἀπὸ τὸ τύραννον Ἔρχουνται.

ΣΤΊΧ. 567, ΘΩΡΟΥ͂ΣΙ καὶ τὰ σκύϐαλα μετὰ τοῦ ὙΕΛΊΟΥ.] ΔΓ. ὉΡΩ͂ΣΙ... ὙΑΛΊΟΥ.

ὙΑΛΟΝ, διὰ τοῦ ᾱ, ἔλεγαν οἱ Ἀττικοί· τὸ διὰ τοῦ ε̄ εἶναι τῶν μεταγενεστέρων. Τὸ ὑποκοριστικὸν, Ὑάλιον, ἔτρεψαν οἱ Γραικορωμαῖοι εἰς τὸ Ὑάλιν (Χυδ. Γυαλί). Ἐδῶ σημαίνει ὄχι ἁπλῶς ὑάλινον ἀγγεῖον, ἀλλὰ τὸ δοχεῖον τοῦ οὔρου (urinal), καὶ μετωνυμικῶς αὐτὸ τὸ οὖρον, ὡς ὀρθῶς τὸ ἐνόησεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1629). Εἶναι λοιπὸν τὸ νόημα, Θεωροῦν οἱ ἰατροὶ τὰ σκύϐαλα (excrémens), καὶ τὸ περιεχόμενον εἰς τὸ ὑάλιον οὖρον.

Ἀπὸ τὸ Ὑάλιον ἔχομεν καὶ ῥῆμα Ὑαλίζω, τὸ σημαῖνον, ἔχω ὄψιν ὑαλίου, λάμπω ὡς ὑάλιον· ὅθεν καὶ τὸ μεταφορικῶς περὶ γυναικὸς λεγόμενον Ὑαλίζει (χυδ. Γυαλίζει), ἤγουν ἔχει ὄψιν ἀςείαν (avoir un joli minois). Ἔλαϐε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ ποιητὰς, ὁποῖος εἶναι ὅστις εἶπε (BRUNCK, *Analect.* II, pag. 398) περὶ τῆς ἐρωμένης του,

Ὄμματα μὲν χρύσεια καὶ ὙΑΛΌΕΣΣΑ παρειά.

Ἔλεγαν (Ἰδ. *ibid.* pag. 379) καὶ Ὄψιν ὑαλέην.

Ἀπὸ τὸ Ὑαλίζω παράγεται ῥηματικὸν ὄνομα, τὸ Ὑαλιςήριον (χυδ. Γυαλιστῆρι) ἤγουν τὸ σκυτοτομικὸν ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου

ὁμαλίζονται αἱ τραχύτητες τοῦ πάτου τῶν ὑποδημάτων (Γαλλ. buis).

ΣΤΙΧ. 568, Λέγουσιν, Ποῖσε τὰ καὶ τὰ, καὶ ἂς γένῃ τόδε, τόδε] ΔΓ,

Λέγουσι, τὰ ποιήσατε, καὶ ἂς γένωσι καὶ τάδε.

ΠΟΙ͂ΣΕ, ἀντὶ τοῦ Ποίησε (Ἑλλ. Ποίησον), ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 246) Ποίσω, ἀντὶ τοῦ Ποιήσω, κατὰ συγκοπὴν, ἥτις ἐσώζετο ἕως τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος.

ΤᾺ ΚΑῚ ΤΆ. Φράσις ἑλληνικὴ, σωζομένη μέχρι τῆς σήμερον. « Ἔφη » δεῖν... κινδυνεύειν τὸν στρατηγὸν, ὅπως μὴ τὰ ἢ τὰ γενήσεται » κ. τ. λ. » (Δημοσθέν. Προοιμ. δημηγορ. σελ. 1457).

ΤΌΔΕ, ΤΌΔΕ. Κατ' ἔλλειψιν τοῦ συνδέσμου (Τόδε καὶ τόδε). Σήμερον λέγομεν, Τὸ καὶ τὸ (telle et telle chose). Ἑλληνικὸν καὶ τοῦτο. « Ἔδει γὰρ τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι, καὶ τὸ, μὴ ποιῆσαι. » (Δημοσθέν. Κατὰ Φιλίππ. Γ, σελ. 128).

ΣΤΙΧ. 569, Καὶ ἂς φέρουσι συλίγουρδον, καὶ ἂς βάλουσιν ἀπέσω.] ΔΓ, « Ἂς φέρωσι συλλίγουρδα, καὶ ἂς βάλωσι βλησκούνην. » Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1476) ἀνέγνωσε τὰς δύο τελευταίας λέξεις τοῦ πρώτου ἀντιγράφου Βάλησιν ἀπάνω. Εἰς ἐξήγησιν τοῦ Συλλίγουρδα (ἢ Συλίγουρδον) πέμπει εἰς τὸ Συλληγοῦδι, ὡς νὰ ἦσαν δύο λέξεις ταυτόσημοι. Ἀλλὰ τὸ Συλληγοῦδι σημαίνει εἰς ἡμᾶς τὴν Σαῦραν (lésard), τὴν ὁποίαν καὶ Κολισαῦραν ὠνόμασαν τινὲς, καὶ Τοιχοβάτην. Σήμερον ἡ Σαῦρα, ὀνομάζεται ἀκόμη, καὶ Γουςερίτσα (δὲν ἐξεύρω πόθεν), καὶ τὸ πλέον παράξενον, καὶ Σαμιαμίθιον ἢ Σαμιάμιθος, λέξιν ἑβραϊκὴν, ὡς ἀλλοῦ (Πλουτάρχ. Μέρ. Γ', Αὐτοσχ. στοχ. σελ. λζ') τὸ ἐσημείωσα. Ὅπως ἂν ἦναι, τὸ Συλίγουρδον τοῦ Προδρόμου δὲν ἔχει τὶ κοινὸν μὲ τὸ Συλληγοῦδι, ἀλλὰ σημαίνει ἥδυσμα τὶ (δὲν ἐξεύρω ποῖον), καθὼς καὶ τὸ Βλησκούνιν. Τοῦτο ὀνομάζεται σήμερον καὶ Βλησκοῦνι καὶ Φλησκοῦνι, ἀκόμη καὶ Γληκοῦνι (pouliot). Εἰς τοὺς παλαιοὺς εὑρίσκεται καὶ Βλήχων καὶ Γλήχων.

ΣΤΙΧ. 570, ἂς γένεται τοιαύτη ἰατρεία.] ΔΓ, ἂς γένωνται τοιαῦται ἰατρεῖαι.

ΣΤΙΧ. 571, Ὁ ΜῈΝ ὑπάγει σ᾽ἀγορὰν ἰατρικῶν σπερμάτων.] Ἀντὶ

τοῦ ἊΝ ΜῈΝ, ἔγραψα, Ὁ ΜῈΝ, ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, τὸ ὁποῖον φέρει καὶ ἄλλας διαφορὰς ταύτας: « Ὁ μὲν ὑπάγει εἰς τὸν ἀγρὸν » ἰατρικὰ γυρεύων. »

ΣἈΓΟΡἈΝ, δηλαδὴ εἰς ἀγορὰν, διὰ νὰ ἀγοράσῃ.

ΣΤΊΧ. 572, Ἄλλος ΟΡᾶΤΑΙ ΕἸΣ πέραμαν, ἄλλος εἰς ταὐγενίου.] ΔΓ, ὉΡΜᾼ ΕἸΣ ΤΌ.

ΤΑΥΓΕΝΊΟΥ, ἤγουν Τὰ Εὐγενίου, ἐλλειπτικῶς τοῦ Παλάτια ἢ Μέρη. (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 273). Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθέτει τὸν ἑξῆς, « Καὶ πάλιν ἄλλος ἕτοιμος, καὶ » τρέχει ἐπὶ τὸν μίλιν. » Γράφε οὐδετέρως, Τὸ μίλιν, ἤγουν τὸ Μίλιον, καὶ ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 299).

ΣΤΊΧ. 573, βατόπουλα, ψησία.] ΔΓ, ψησόπουλα ἢ βάτους.

ΣΤΊΧ. 574, Φιλομηλίτζας τρυφερὰς, κωβίδια, γαλέας.] ΔΓ, Φιλομηλίτζαν τρυφερὰν κ. τ. λ. Περὶ ὅλων τούτων τῶν ὀνομάτων (στίχ. 573-574). Ἴδε τὸν εἰς τὸν Ξενοκράτην Πίνακα. Τὸ Κωβίδια (goujons) εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Κωβιὸς, γνωστοῦ εἰς ὅλους ὀψαρίου.

ΣΤΊΧ. 575, ... μαγειρεύουσιν.] ΔΓ, μαγειρεύσουσι.

ἈΡΤΥΣΙΆΙΣ (assaisonnemens). Τὰ Λεξικά μας ἔχουν τὸ Ἄρτυμα, τὸ ὁποῖον παρὰ τὴν Ἀρτυσίαν (assaisonnement), σημαίνει καὶ τὴν κρεωφαγίαν (gras), εἰς διάκρισιν τῆς νηστείας (maigre), ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ῥῆμα Ἀρτύνομαι (manger gras).

ΣΤΊΧ. 576, Σαχαρόθερμον.] Σάχαρ, ἢ Σάκχαρ (ἀνωτέρ. σελ. 297) ἡ θηλυκῶς ὀνομαζομένη σήμερον Ζάχαρη (sucre). Ἐπειδὴ τὄνομα εἶναι σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας κοινὸν, συμπεραίνεται, ὅτι μᾶς ἦλθεν ὅθεν καὶ τὸ πρᾶγμα, ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν ἢ τὴν Ἀσίαν.

ΣΑΧΑΡΌΘΕΡΜΟΝ, εἶναι νερὸν σαχαρωμένον (de l'eau sucrée), χλιαρόν.

ΔΡΟΣΆΤΟΝ. Κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ςοιχείου, ἀντὶ τοῦ Ὑδροσάτον, καὶ τοῦτο πάλιν κατὰ συγκοπὴν βάρβαρον, ἀντὶ τοῦ Ὑδροροσάτον. Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι ἰατροὶ (ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Rosa) σύνθεσιν τινὰ φαρμακευτικὴν διὰ ῥόδων (sirop de roses), τῆς ὁποίας τὴν ἀναγραφὴν εὑρίσκεις εἰς τὸν Ὀρειβάσιον καὶ ἄλλους.

ΣΤΊΧ. 577, τὸ χυλόν.] Καὶ τὰ δύο ἀντίγραφα οὐδετέρως, ἀντὶ τοῦ Τὸν χυλὸν, ἴσως διὰ σφάλμα γραφικόν· ἴσως καὶ διότι οὕτως

ἐλέγετο τότε. ; Ἀλλὰ τίνα χυλὸν (suc, crême de ...); δὲν μᾶς διδάσκει.

ἈΘΡΕΨΊΑΝ.] ΔΓ, ἈΝΟΡΕΞΊΑΝ.

ΣΤΊΧ. 578, κεφαλήν.] ΔΓ, κορυφήν. Μετὰ τὸν ςίχον τοῦτον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθέτει καὶ τὸν ἑξῆς, « Ἄλλος δὲ πάλιν ἕτοι-» μος, προσφέρων ταῖς ῥιπίσιν. »

ῬΙΠῚΣ εἶναι τὸ σήμερον ὑποκοριςικῶς σχηματισμένον Ῥιπίδιον (éventail). Ἡ σύνταξις εἶναι συγκεχυμένη· τὸ δὲ νόημα, Ἐῤῥίπιζε τὸν Ἡγούμενον.

ΣΤΊΧ. 579, Ἕτεροι ... τρίβουν.] ΔΓ, Ἕτερος ... τρίβει. Οἱ ςίχοι 580 καὶ 581 λείπουν ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον· εἰς τόπον αὐτῶν φέρει τὸν ἑξῆς, « Δότε κριθὴν τὸν ἰατρὸν κἂν δεκαπέντε μόδια. »

ΚΡΙΘῊΝ, ὡς καὶ οἱ παλαιοί· σήμερον, Κριθάριον (orge).

Μόδιον (muid) οὐδετέρως, ὡς καὶ σήμερον· οἱ παλαιοί, ἀρσενικῶς, Μόδιος.

ΣΤΊΧ. 582, Δότε τὸν ἰατρὸν κρασίν.] ΔΓ, Δότε κρασὶν τὸν ἕτερον.
— ἀγγεῖα.] ΔΓ, μέτρα.

ΣΤΊΧ. 583, μανολάτα.] ΔΓ, μανουηλάτα. Μανολάτα, ἢ Μανουηλάτα, ὠνόμαζαν τὰ χαραγμένα εἰς ὄνομα τοῦ Αὐτοκράτορος Μανουὴλ νομίσματα (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 49). Σώζονται τινὰ σήμερον καὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλων Αὐτοκρατόρων, πλειότερα ὅμως τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, τὰ ὀνομαζόμενα Κωνςαντινάτα, τὰ ὁποῖα αἱ δεισιδαίμονες μητέρες περιδένουν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν νηπίων, ὡς ἁγιασμοῦ πρόξενα. Τὰ Μανουηλάτα φέρουν ἐπιγραφὴν πολλάκις ΜΑΝΟΥΗ͂Λ (καὶ κἄποτε ἘΜΜΑΝΟΥΗ͂Λ) μὲ τὸ ἐπίθετον ΔΕΣΠΟΤΗΣ. Ἴδε RASCH, *Lexic. univers. r. numar. veter.* Tom. III, p. I, pag. 185.

ΣΤΊΧ. 584, Καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας μετ' ἐξουσίας δίδει.] Ἀντὶ τούτου τοῦ ςίχου, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει δύο, τοὺς ἑξῆς:

Καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας μετὰ τῆς ἐξουσίας
Προςάσσει ὁ Ἡγούμενος ἵνα τοὺς ἀπεκβάλουν.

ἈΠΕΚΒΆΛΛΩ. Ἐσημειώθη εἰς τὰ κοινά μας Λεξικά, ὡς σχεδὸν ἰσοδύναμον τοῦ Γαλλικοῦ Éconduire. Ἀλλ' ὁ ποιητὴς ἐδῶ νοεῖ τὸ Reconduire, καὶ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ μεταχειρίζονται πολλοὶ τὴν σήμερον.

ΣΤΙΧ. 585, Εἰ δ' ἀῤῥωστήσει Μοναχὸς, ἢ πόνος τὸν κρατήσει.] ΔΓ, « Ἂν δ' ἀῤῥωστήσῃ τις ἡμῶν, ἢ πόνος τὸν πιάσῃ. »

ΣΤΙΧ. 586, Ἀτός του γίνεται ἰατρὸς κ. τ. λ.] ΔΓ, γίνεται ὁ Ἡγούμενος ἰατρὸς, κ. τ. λ. Εἶναι λοιπὸν σχεδὸν ἑπτακόσια ἔτη ἀπού ἡ Ἀντωνυμία Αὐτὸς, ἀφίνουσα τὸ ῡ, καὶ προσλαμβάνουσα τὴν γενικὴν τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας, ἐσήμαινε τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν τῶν Γάλλων Ἀτός μου (Αὐτὸς ἐγὼ) moi-même, Ἀτός σου (Αὐτὸς σὺ) toi-même, Ἀτός του (Αὐτὸς οὗτος, ἢ Αὐτὸς ἐκεῖνος), lui-même. Ἡ φθορὰ ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ ἔλλειψιν, οἷον Αὐτὸς [ἀπ' ἐ]μοῦ, Αὐτὸς [ἀπὸ] σοῦ, Αὐτὸς [ἀφ' ἑαυ]τοῦ. Ἴδε καὶ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 116) σημειωμένα.

ΣΤΙΧ. 587, Ἡμέρας τρεῖς ἀφῆτέ του, καὶ νηστικὸς ἂς κεῖται.] ΔΓ, « Ἡμέρας τρεῖς ἂς κείτεται, καὶ νηςικὸς ἂς διάβῃ· » μετὰ τὸν ὁποῖον προσθέτει καὶ τοὺς ἑξῆς δύο :

Μὴ νὰ λαφρώσῃ ὁ ςόμαχος ἐκ τῆς πολυφαγίας,
Καὶ τότε νὰ ποιήσωμεν ἰατρείαν ἐνδεχομένην.

ΙΑΤΡΕΙΑΝ. Πρόφερέ το κατὰ συνίζησιν, ὡς δισύλλαβον. Σημείωσε τοῦ Λαφρώσῃ, πρῶτον τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρκτικοῦ ςοιχείου (ὡς καὶ εἰς τὸ Λάμνω, Λάφι, Λάδι, ἀντὶ τοῦ Ἐλαύνω, Ἐλάφιον, Ἐλάδιον), ἔπειτα τὴν ἀμετάβατον σημασίαν, ἀντὶ τοῦ Ἐλαφρωθῇ.

ΣΤΙΧ. 589, πινάκιν.] ΔΓ; γαβάθιν.

ΣΤΙΧ. 590, Καὶ ψήσετε μικρούτζικον κεφάλιν χρομυδίτζιν.] ΔΓ: « Καὶ κόψετε ψιλούτζικον κεφάλιν χρομυδίου. » Σημείωσε καὶ πάλιν τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ε̄, Ψήσετε ἀντὶ τοῦ Ἐψήσετε, τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ προστακτικοῦ Ἐψήσατε. Παρατήρησε καὶ τὴν σημασίαν τοῦ Ψιλὸς ἀντὶ τοῦ λεπτὸς (mince) πόσον εἶναι παλαιά. Εἰς τοὺς παλαιοτέρους ἦτο συνώνυμον τοῦ Γυμνός· καὶ ἐπειδὴ τὰ γυμνὰ εἶναι ὀλιγώτερον ὀγκώδη παρὰ τὰ ἐνδυμένα ἢ σκεπασμένα, ἑπομένως καὶ τὸ Ψιλὸς ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ λεπτός. Αὐτὸ τὸ ῥῆμα Ψίω, ὅθεν παράγεται τὸ Ψιλὸς, σημαίνει τὸ ξύω, λεπτύνω (amincir)· καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀκόμη καὶ αἱ Ψίχαι, ἤγουν τὰ λεπτὰ ἀποθραύσματα τοῦ ἄρτου.

ΣΤΙΧ. 591, ἐλάδιον.] ΔΓ, ἔλαιον. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1684)

ἀνέγνωσεν Ἐλάδιν. Πρῶτος ἴσως ὁ Ἐπίκτητος (Διατρ. III, ἰ, 16) ἐμεταχειρίσθη τὸ ὑποκοριστικὸν Ἐλάδιον, τὸ ὁποῖον, ὡς φαίνεται, ἐκράτει ἀκόμη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ μας. Σήμερον ἐφθάρη εἰς τὸ Λάδι (huile).

ΣΤΙΧ. 592, Καὶ φλισκουνίτζιν ὀλιγὸν, διὰ τὴν εὐωδίαν.] ΔΓ, « Καὶ βλησκουνίτζαν περισσὴν διὰ πλείονα μυρωδίαν. » Ἡ Βλησκουνίτζα εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 316) Βλησκούνιν. Μετὰ τὸν ςίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει τὸν ἑξῆς, « Καὶ » θρέψετέ τον ὀλιγὸν, νὰ μὴ ὀλιγοψυχήσῃ. »

ΣΤΙΧ. 594, ἄλλας ΚΑῚ τρεῖς.] ΔΓ (ὀρθοτέρα), ἄλλας ΚἊΝ τρεῖς.

ΣΤΙΧ. 595, Σὰν νάμαθεν ἐξάπαντος ἀπὸ τοῦ Ἱπποκράτους.] ΔΓ, « Καὶ ὡς ἔμαθον ἐξάπαντος ἀπὸ τὸν Ἱπποκράτην. » Καὶ μετὰ τοῦτον προσθέτει δύο τοὺς ἑξῆς :

Ἵνα ἀποθάνῃ σύντομον καὶ νὰ τὸν λυτρωθῶμεν,
Ἢ, ἐὰν ὑγιάνῃ καὶ ἐγερθῇ, καὶ πάλιν νὰ δουλεύῃ.

ΣΤΙΧ. 596, ἴδες λαμπρὸν τεχνίτην;] ΔΓ, εἴδες τεχνίτην μέγαν.

ΣΤΙΧ. 597, Διέβη τὸν ΝΕΚΤΑΡΙΟΝ, ΔΙΕΒΗ ΤΟΝ ΚΑΝΙΚΛΗΝ.] ΔΓ, ὈΚΤΑΡΙΟΝ Ἢ ΚΑῚ ΤῸΝ ΚΑΝΙΚΛΕΙΟΥ. Οὔτε Νεκτάριος, οὔτ' Ὀκτάριος ὠνομάζετο, ἀλλ' ἈΚΤΟΥΑΡΙΟΣ, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Actuarius, συνώνυμον τοῦ Notarius, Νοτάριος, κατὰ λέξιν Πρακτικὸς (agent, praticien), ὡς τὸ ἐξηγοῦν τὰ Γλωσσάρια, « Actuarius, efficax, agilis, πρακτικός. » Ἕως ἐδῶ, φανερὸν ὅτι οὕτως ἐπωνομάζοντο οἱ καταγινόμενοι εἰς τὰς κρίσεις καὶ τὰ κριτήρια, καὶ ἁπλῶς εἰς πράγματα ἀναφερόμενα εἰς τοὺς νόμους. Τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔδιδαν καὶ εἰς τοὺς φροντίζοντας τὴν διατροφὴν τῶν στρατευμάτων, τοὺς ἐπὶ τῆς σιταρκίας ἢ σιταρχίας (munitionnaires ἢ entrepreneurs de vivres). Τοιοῦτος Ἀκτουάριος ἦτον ὁ φονεύσας τὸν Αὐτοκράτορα Μάριον, ὡς ἱστορεῖ ὁ Εὐτρόπιος (Breviar. Histor. Roman. IX, pag. 668). Σημειώσιμον εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ οἱ ἰατροὶ τῆς Αὐλῆς ἐπωνομάζοντο Ἀκτουάριοι· ὥστε νὰ γενῇ τρόπον τινὰ καὶ κυριωνυμικὸν ὄνομα τοῦ κατὰ καιρὸν τοιούτου ἰατροῦ. (Ἴδε Δουκάγγ. σελ. 46 καὶ Fabric. *Biblioth. Græc.* XII, pag. 635).

ΚΑΝΙΚΛΗΝ ἢ ΚΑΝΙΚΛΕΙΟΥ. Κανίκλειον ὠνομάζετο τὸ

μελανοδόχου (ἢ μᾶλλον ἐρυθροδόχου) ἀγγεῖον, ὅθεν βαπτίζων τὸν κάλαμον ὑπέγραφεν ὁ Αὐτοκράτωρ· καὶ ὁ κρατῶν αὐτὸ ἀξιωματικὸς ἐλέγετο, Ὁ ἐπὶ τοῦ Κανικλείου. Ὁ Σαλμάσιος τὸ ἐτυμολόγησεν ἀπὸ τὸ Κανοῦν τῶν παλαιῶν, σήμερον Κανίον, τὸ ὁποῖον ὁ Σομαυέρης ἐξηγεῖ, ἀγγεῖον ἀργυροῦν. Ὁ δὲ Ἡσύχιος λέγει « Κανοῦν, κανίσκιον, δισκάριον » καὶ « Κάναστρον, ὄστρακον, » τρυβλίον, κανοῦν. » Ὁ Λύδος τὸ ὀνομάζει Καλίκλιον (petite tasse) καὶ τὸ ἐτυμολογεῖ ἀπὸ τὸ Κάλυξ, ὡς ὑποκοριστικὸν (κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν τύπον Caliculus, καὶ κατὰ συγκοπὴν Caliclus), λέγων περὶ τοῦ βασιλικοῦ καλαμαρίου, « Καλλίκλιον (γρ. Καλίκλιον) αὐτό, » οἱονεὶ κυαθίσκον, ἀπὸ τοῦ Κάλυκος, καλεῖσθαι νόμος. » (Λύδ. Περὶ ἀρχ. τῆς Ῥωμ. πολιτ. Β', 14, σελ. 118). Συμπεραίνεται ἀπὸ ταῦτα, ὅτι ἔτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Λύδου, συγγραφέως τῆς ἕκτης ἑκατονταετηρίδος, δὲν ἤξευραν βεβαίως, ἂν ἔπρεπε νὰ ὀνομάζεται Καλίκλιον ἢ Κανίκλιον.

Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δύο ἀντίγραφα ἴδαμεν ὅτι ὀνομάζει Κανίκλην, ὡς ὄνομα κύριον, εἰς τὸ ἄλλο, Τὸν Κανικλείου (ἤγουν τὸν ἐπὶ τοῦ Κανικλείου), ὡς ὄνομα αὐλικοῦ ἀξιώματος. Τοῦτο γίνεται πιθανόν, διὰ τὸν συνεγγισμὸν τοῦ Ἀκτουάριος (ὄνομα καὶ τοῦτο πολιτικοῦ ὑπουργήματος) ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ Ἐπὶ τοῦ κανικλείου οὗτος, ἦτο καὶ ἰατρός, ὡς καὶ ὁ Ἀκτουάριος. Ἂν στέρξωμεν τὴν πρώτην γραφήν, Κανίκλην, ὑποθέτοντες αὐτὴν ἅμα καὶ γραφικῶς σφαλμένην, ἀντὶ τοῦ Καλλίκλην (κατὰ τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν σύγχυσιν τοῦ Καλικλείου καὶ Κανικλείου), νοεῖ τότε ὁ ποιητὴς μας παλαιόν τινα ἰατρὸν (ὡς ὠνόμασε τὸν Ἱπποκράτην καὶ τὸν Ἀέτιον), ὀνομαζόμενον Καλλίκλην.. Δύο τοιουτωνύμους ἔσωσεν ἡ ἱστορία. Ὁ πρῶτος, μνημονευόμενος ἀπὸ τὸν Γαληνὸν (Θεραπ. Μεθ. Β', 7, τόμ. X, σελ. 142 Kuhn), ἦτο Καλλικλῆς, ἐμπειρικὸς ἰατρός· ὁ δεύτερος, πολὺ νεώτερος, ἀκμάσας κατὰ τὴν ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα, ἑκατὸν σχεδὸν ἔτη μετὰ τὸν Ἀέτιον, ὠνομάζετο Νικόλαος Καλλίκλης (Ἴδ. Fabric. Biblioth. Græc. XIII, pag. 347), τὸν ὁποῖον ὑποπτεύομαι ὅτι ἐσύγχυσεν ὁ Φαβρίκιος μὲ ἄλλον Καλλίκλην ἀληθῶς σύγχρονον τοῦ Προδρόμου (Id. *ibid.* VI, pag. 818).

ΣΤΙΧ. 598, Διέβη τὸν Ἀέτιον, αὐτὸν τὸν Ἱπποκράτην.] ΔΓ, « Διέβη καὶ τὸν Γαληνὸν καὶ τὸν Ἀριστοτέλην. » Δὲν εἶν' ὅστις δὲν ἤκουσε τοὔνομα τοῦ Ἱπποκράτους.

ΑΈΤΙΟΝ. Ὁ Ἀέτιος ἤκμασε κατὰ τὴν ἕκτην ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ Χριστοῦ· σώζονται ἰατρικά του συγγράμματα, τὰ πλειότερα ἐρανισμένα ἀπὸ τὸν ἀκμάσαντα κατὰ τὴν δευτέραν ἑκατονταετηρίδα Γαληνόν.—Διέβη. Ἀντὶ τούτου σήμερον λέγομεν, Ὑπερέβη (surpasser)· καὶ συνηθέστερον, Ἐπέρασε καὶ Ἐξεπέρασε.

ΣΤΊΧ. 599, Νὰ σὲ ἰατρεύσῃ, Δέσποτα, νὰ σὲ τὸν προξενήσω.] ΔΓ, « Τὰ συγχαρίκια, Δέσποτα, νὰ σὲ τὸν προξενήσω. »

ΣΥΓΧΑΡΊΚΙΑ ἔλεγαν καὶ τότε, ὡς λέγομεν καὶ σήμερον, τὰ ἑλληνιστὶ ὀνομαζόμενα Μήνυτρα. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1473) ἠπατήθη, νομίσας ὅτι ἐλέγοντο καὶ Συγχαριάρια, ἀπὸ τὴν γενικὴν πληθυντικὴν Συγχαριαρίων, τῆς ὁποίας ἡ ἑνικὴ ὀνομαστικὴ Συγχαριάριος, ἐσήμαινε Μηνυτὴν χαρμοσύνων πραγμάτων (porteur de bonnes nouvelles).

ΣΤΊΧ. 601, Σκῦλον ποτὲ ψοφιάρικον νὰ γέρθῃ νὰ σὲ δάκῃ.] ΔΓ, « Ἡ ψοφισμένου πούποτε κύνα νὰ σὲ δαγκάσῃ » Τὸ πρῶτον ἀντίγραφον, Σκῦλον, ὡς καὶ σήμερον· τὸ δεύτερον, ἑλληνικώτερον, Κύνα. Εἰς τὰ σωζόμενα τῶν ἀρχαίων συγγράμματα δὲν εὑρίσκεται ὁ Σκῦλος (chien). Μόνος ὁ Ἡσύχιος (ἴσως ἀπὸ κανένα κωμικὸν) λέγει, ὅτι ὠνόμαζαν οὕτω τὸν θηλυκὸν Σκῦλον· « Σκύλλον, τὴν κύνα λέγουσι. » Ὁ δὲ Ἐτυμολόγος (σελ. 720) τὸ προσαρμόζει εἰς τὰ νέα σκυλία· « Σκύλλος, κυρίως ἐπὶ κυνὸς νεογνοῦ κ. τ. λ. » Ἀλλὰ τὰ νεογνὰ εἶχαν ὄνομα ἴδιον τὸ Σκύλαξ, ὡς ἔτι σήμερον τὰ ὀνομάζομεν, Σκυλάκια. Ὅπως ἂν ἦναι, ὅτι τὸ Σκῦλος εἶναι ἐπίσης ἑλληνικὸν, ὡς καὶ τὸ Κύων, φαίνεται ἀπὸ τὰ παράγωγα, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τὸ σωζόμενον εἰς τὰ ἑλληνικὰ Λεξικὰ Σκυλοπρόσωπος (ὁ ἀρχαιότερον Κύνωψ, ἤγουν ἀναίσχυντος), πολὺ εὐφραδέστερον παρὰ τὸ Σκυλομούτζουνος τῆς χυδαίας συνηθείας. Παρὰ τὸ Σκυλοπρόσωπος (impudent), ἔχομεν ἀκόμη καὶ τὸ Σκυλόκαρδος (immiséricordieux), καὶ ῥῆμα Σκυλιάζω (enrager). Ὀνομάζομεν ἔτι καὶ Σκυλόψαρον (chien de mer) συνθέτως, τὸν ἁπλῶς ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Σκῦλον ἢ Σκυλίον· καὶ Σκυλόμυιαν τὸν Κυνοραϊστὴν (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 266) καὶ Σκυλόροδον τὸ Κυνόρροδον.

ΣΤΊΧ. 602, Εἰ δὲ καὶ γράφω περισσὰ, καὶ τοὺς λόγους μηκύνω.] ΔΓ, « Τί γὰρ καὶ γράφω περισσὰ, μηκύνω καὶ τὸν λόγον; » Καὶ μετὰ

τοῦτον προσθέτει τὸν ἑξῆς, « Εἰ γὰρ λεπτῶς ἀπάρξομαι τὰ τούτων « καταλέγειν. »

ΣΤΙΧ. 603, Καὶ δῆλα πάντα καθιστῶ τῷ κράτει σου τῷ μέγᾳ.] ΔΓ, « Καὶ δῆλα ταῦτα καθιστῶ τῇ κραταιᾷ σου σκέπῃ. » Καὶ μετὰ τοῦτον προσθέτει δύο ἄλλους τοὺς ἑξῆς:

Ὁ χρόνος ἐπιλείψει με φθεγγόμενον τὰ τούτων,
Γαστρίμαργον καὶ λαίμαργον καλούμενον πολλάκις.

ΤΩ͂Ι ΚΡΑΤΕΙ ΣΟΥ. Ἡ φράσις εὑρίσκεται συχνὰ εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον, καθὼς καὶ εἰς ἄλλους ποιητὰς ἢ συγγραφεῖς συγχρόνους του. Ἰσοδυναμεῖ μὲ ἄλλην φράσιν (καὶ ταύτην συνήθη τότε εἰς τοὺς λαλοῦντας ἢ γράφοντας πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα), Τῇ Μεγαλειότητί σου, ὡς καὶ σήμερον ἀκόμη τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν οἱ βασιλεῖς τιμῶνται μὲ τὴν ἐπίκλησιν, Votre majesté. Οἱ Ῥωμαῖοι Αὐτοκράτορες δὲν ἠρκοῦντο ὅμως εἰς τοῦτον τὸν τίτλον, ἂν καὶ ἀρκετὰ ἀντίθεον, ἐπειδὴ ἡ Μεγαλειότης ἀποδίδοται εἰς μόνον τὸν Θεὸν, κατὰ τοὺς ἀποστολικοὺς συγγραφεῖς (Λουκ. Θ', 43. Πέτρ. Β, α', 16). Ἤθελαν ἀκόμη νὰ ὀνομάζωνται καὶ Ἅγιοι (Πτωχοπροδ. Β, 440 καὶ 504), καὶ τὸ τολμηρότερον, καὶ Θεῖοι, ὥστε οἱ πρὸς αὐτοὺς λαλοῦντες ἢ γράφοντες νὰ τοὺς λέγωσιν, Ἡ ὑμετέρα θειότης (Votre divinité). Τοιοῦτοι τίτλοι ἦσαν φυσικὸν ἐπακολούθημα τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, κ' ἐγεννήθησαν μὲ τοὺς ἀπολύτους βασιλεῖς, κ' ἔχουν νὰ διαμένωσιν, ἐνόσῳ σώζονται ἀπόλυτοι βασιλεῖαι, καθὼς καὶ οἱ ἀπ' αὐτοὺς γεννηθέντες τῶν ὑπαλλήλων ἡγεμονίσκων, ἀξιωματικῶν, αὐλικῶν, ὑπουργῶν βασιλικῶν, μέχρι καὶ τῶν λασανοφόρων τίτλοι τῆς Ἐκλαμπρότητος, Ἐξοχότητος, Εὐγενείας κ. τ. λ. Ἔξω τοῦ ὅτι δείχνουν καταφρόνησιν ἰσότητος καὶ μισαδελφίαν ἀντευαγγελικὴν, οἱ τοιοῦτοι τίτλοι, ἔχουν καὶ γελοῖόν τι, ἀνεπαίσθητον διὰ τὴν μακρὰν συνήθειαν. Παραδείγματος χάριν, ἂν εἴπῃ τὶς πρὸς κανέν' ἀπὸ τοὺς Ἐξοχωτάτους, Σοῦ εἶμαι ὑπόχρεως, λαλεῖ γλῶσσαν ἀνθρωπικὴν, ἐπειδὴ φανερόνει δύο πρόσωπα, ὅσα καὶ ἀληθῶς εἶναι τὰ διαλεγόμενα· καὶ ὅμως ἡ τοιαύτη γλῶσσα νομίζεται γλῶσσα τῶν ἀγροίκων. Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ, Εἶμαι ὑπόχρεως εἰς τὴν Ἐξοχότητά σου, ἢ τὸ γελοιότερον, Εἰς τὴν ἐξοχότητά της, ὑποθέτει παρὰ τὰ δύο καὶ

τρίτον ἢ τέταρτον ἄλλο πρόσωπον ἀφῃρημένον, καὶ ἀληθινὸν φάντασμα, ὑπερβολῇ κωμικόν · καὶ ὅμως ἐπαινεῖται ὁ τοιοῦτος ὡς ἐμπειρότερος τῆς μὲ ἀνθρώπους ἀναστροφῆς καὶ ὁμιλίας.

ΤΩ͂ ΜΈΓΑ. Βάρβαρος μεταβολὴ κ' ἐδῶ, καθὼς ἀνωτέρω (Β· ςιχ. 2), τῆς λέξεως Μέγα, ἀπὸ αἰτιατικὴν εἰς δοτικήν.

ΣΤΊΧ. 604, Καὶ ἡ κοιλία μου ἐξάρωσεν ἈΠῸ ΤΗ͂Σ ἈΦΑΓΊΑΣ.] ΔΓ, ἈΠῸ ΤῊΝ ἈΦΑΓΊΑΝ. Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον, τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἑξῆς, « Καὶ μεθυστὴς ᾀδόμενος ἐκ πάντων καὶ » οἰνοπότης. »

ἘΖΆΡΩΣΕΝ. Ἐτυμολογήθη ἀνωτέρω (σελ. 213) τὸ Ζαρόνω. Προσθέτω, ὅτι τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ ἀμεταβάτως, ὡς ἐδῶ, Ἐζάρωσεν (se rider), καὶ μεταβατικῶς, οἷον, Ζαρόνω τὶ (froncer).

ᾈΔΌΜΕΝΟΣ. Τὸ ᾌδω ῥῆμα δὲν συνειθίζεται σήμερον, πλὴν εἰς μόνην ταύτην τὴν φράσιν, ᾌδεται λόγος (le bruit court).

ΣΤΊΧ. 605, Ἀπὸ τὸ κυμινόθερμον ὍΛΩΣ (ἴσ. ὍΛΟΣ) ὑδροπικιάσα.] Διαφ. γρ. ΔΈΣΠΟΤΑ. Ἀντὶ τοῦ Ὑδροπικίασα εἶπε παροξυτόνως, Ὑδροπικιάσα διὰ τὸν ῥυθμόν. Ἑλληνιστὶ Ὑδρωπίασα.

ΚΥΜΙΝΌΘΕΡΜΟΝ εἶναι τὸ ἀνωτέρω (σελ. 233) σημειωθὲν Κυμινάτον. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρεται καὶ ὁ ἑξῆς, « ΓΗΡΩΚΟΜῊΝ καλούμενος καὶ τρίτον, Δέσποτά μου. » Καὶ ἂν διορθώσῃ τις ΓΗΡΟΚΟΜΕΙ͂Ν, οὐδ' οὕτως εὔκολον εἶναι νὰ νοήσῃ τί λέγει ὁ ποιητής μας.

ΣΤΊΧ. 606, Ἐκ τὰς πολλὰς ἘΒΛΆΒΗΣΑΝ δουλείας τὰ ΝΕΦΡΆ μου.] ΔΓ, ἘΘΛΆΣΘΗΣΑΝ.... ΠΛΕΥΡΆ. Σημείωσε, τὰ νεφρὰ (les reins) οὐδετέρως, καθὼς καὶ σήμερον, καὶ ὄχι, οἱ νεφροί, ὡς οἱ παλαιοί. Πιθανὸν ὅτι καὶ ἐσυλλογίζετο ὁ ποιητής μας, λέγων, Ἐβλάβησαν τὰ νεφρά μου, τὸν Ψαλμογράφον, « ΗΥ̓ΦΡΆΝΘΗ » ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροί μου ἠλλοιώθησαν » (Ψαλμ. ογ', 21), ὅπου ἀντὶ τῆς κακῆς ἑρμηνείας τῶν Ἑβδομήκοντα, εὑρίσκεται ΔΓ (ἁρμοδιωτέρα κἂν), ἘΞΕΚΑΎΘΗ. Ἡ ἑβραϊκὴ λέξις σημαίνει τὸ, ἐξεπικράνθη.

ΣΤΊΧ. 607, Κουρτέσης δ' αὖθις ὑπ' αὐτῶν καλούμενος πολλάκις.] ΔΓ, « Στλιβίτζης ὁ ταλαίπωρος καλούμενος πολλάκις. »

ΚΟΥΡΤΈΣΗΣ ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν, Cortese (Γαλλ. courtois) σημαίνει μεταφορικῶς τὸν χαρίεντα, τὸν μιμούμενον ἤθη αὐλικοῦ (cour-

tisan). Ἐπαράδραμε τὸ Κουρτέσης ὁ Δουκάγγιος σημειώσας εἰς τὸ Λεξικόν του μόνον τὸ Κούρτη (cour), σύνηθες ὄνομα καὶ τοῦτο εἰς τοὺς Γραικορωμαίους· ἀλλ' ἐπλανήθη φέρων καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν (σελ. 743), ἀπὸ τὸν Ἀπολλώνιον τὸν ἐν Τύρῳ :

Κ' ἐκεῖ θωρεῖς τὰ φαγητὰ, καὶ ΚΟΥ̓́ΡΤΕΣ πᾶσα μέρα.

Γράφε ΤΟΥ̓́ΡΤΕΣ. Τὸ Τούρτα, σημαῖνον ἀκόμη σήμερον εἰς ἡμᾶς, ὅ,τι σημαίνει τῶν Γάλλων τὸ Tourte, ἐγεννήθη ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ *Torta*, τὸ ὁποῖον κατὰ λέξιν σημαίνει, Στρεπτὴ, ὡς ὠνόμαζαν καὶ οἱ παλαιοὶ ζυμαρικά τινὰ Στρεπτοὺς καὶ Στρέμματα ἀπὸ τὸ Στρέφω (tordre). « Πλακοῦντος » εἶδός εἰσιν οἱ στρεπτοὶ » λέγει ὁ Ἁρποκρατίων· καὶ, « Στρέμμα, » εἶδος πέμματος » ὁ Ἡσύχιος. Ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν εἰσέρευσεν εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ Τόρτσα (torche), ἤγουν λαμπὰς κήρινος συνεστραμμένη.

ΣΤΛΙΒΊΤΖΗΣ. Κατὰ στοιχείων μετάθεσιν, ἀντὶ τοῦ Στιλβίτζης (recherché dans sa parure), ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Στιλβὸς καὶ Στιλπνὸς (luisant, poli). Καὶ ῥῆμα Στιλβόω, ὅθεν τὸ κοινὸν Στιλβόνω (χυδ. Σκλιβόνω). Δύο παλαιὰ ὀνόματα κωμικὰ (Ἀριστοφάν. Εἰρ. 1031, καὶ Ὄρν. 139), Στιλβίδης καὶ Στιλβωνίδης, ἑρμηνεύουν τὸ Στιλβίτζης τοῦ θέλοντος νὰ κωμικεύεται ποιητοῦ μας. Τὸ πρῶτον εἶναι ὄνομα κύριον μάντεως. Τὸ δεύτερον ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τὸν Σουΐδαν, « Στιλβωνίδης, λαμπρὸς ἀπὸ βαλανείου, καὶ κεκαλλωπισμένος· ἢ » ὄνομα κύριον. »

ΣΤΊΧ. 608, Ὁλόγυμνος.] Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1452) ἀνέγνωσε κακὰ, Ὁ λεγόμενος. Σώζεται εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν τὸ Ὁλόγυμνος (tout nu). —τὴν ὀνειδισίαν.] ΔΓ, τὰς ὀνειδισίας. Τὰ Λεξικά μας δὲν γνωρίζουν ἀκόμη, πλὴν τὸ Ὀνείδισις, καὶ τὸ Ὀνειδισμὸς (reproche).

ΣΤΊΧ. 609, Ἀφῆκα καὶ τὰ μαλακὰ στρώματα νὰ κοιμοῦμαι.] ΔΓ, « Ἐξάφες καὶ τὰ μαλακὰ ςρώματα καὶ πλατέα. »

ΣΤΊΧ. 610, ξηροκοιτίας.] Καλὴ λέξις τὸ Ξηροκοιτία, καὶ χρήσιμος εἰς τὸν θέλοντα νὰ ἑρμηνεύσῃ τῶν παλαιῶν τὸ Χαμευνία

ἡ Σκληροκοιτία. Δυνάμεθα νὰ λέγωμεν καὶ Ξηροκοιτῶ (coucher sur la dure), ὡς ἔλεγαν ἐκεῖνοι Σκληροκοιτέω, τοῦ ὁποίου ἐναντίον εἶχαν τὸ Μαλακευνέω. Καὶ τὰ δύο ταῦτα ῥήματα εὑρίσκονται εἰς τὸν Ἱπποκράτην. Ἐκ τοῦ δευτέρου ἴσως παρήγετο καὶ ἐπίθετον Μαλακεύνητος, ὡς εἴκασα ἄλλοτε (Στραϐ. Γεωγραφ. τόμ. V, σελ. 140 τῆς Γαλλ. μεταφρ.), καὶ ὡς εἰκάζω ἀκόμη ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὸ Σκολιὸν τοῦ Ἀριστοτέλους (παρ' Ἀθην. XV, σελ. 696). Λέγει ὁ φιλόσοφος, περὶ τῆς ἀρετῆς, ὅτι

Καὶ θανεῖν ζηλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πότμος,
Καὶ πόνους τλῆναι μαλεροὺς ἀκαμάτους.

Ἔπειτα στρέφων τὸν λόγον πρὸς αὐτὴν, ἀκολουθεῖ,

Τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις
Καρπόν τ' ἀθάνατον,
Χρυσοῦ τε κρέσσω καὶ γονέων,
ΜΑΛΑΚΑΥΓΗΤΟΪΟ θ' ὕπνου κ. τ. λ.

Ὁ τελευταῖος στίχος ἐφάνη εἰς τοὺς κριτικοὺς, ὡς καὶ εἶναι, ἀρκετὰ σκοτεινός· καὶ οἱ διορθώσαντες μὲ μόνην τὴν τροπὴν τοῦ γ εἰς τὸ χ, (Μαλακαυχητοῖο) τὸν ἔκαμαν σκοτεινότερον. Μόνον τρόπον σαφηνείας εὑρίσκω γράφων ΜΑΛΑΚΕΥΝΗΤΟΙΟ. Μαλακεύνητος ὕπνος ἐμπορεῖ νὰ λεχθῇ χωρὶς ξενισμὸν, ὁ εἰς μαλακὴν εὐνὴν ἢ στρωμνὴν γινόμενος ὕπνος (somme fait sur un lit mou). Τοιαῦται ἦσαν κατὰ τὸν Ξενοφῶντα (Κύρ. παιδ. VIII, 8) αἱ στρωμναὶ τῶν Περσῶν. « Ἐκείνοις γὰρ πρῶτον μὲν τὰς ΕΥΝΑΣ οὐ μόνον ἀρκεῖ ΜΑΛΑΚΩΣ (ἴσ. » μαλακὰς) ὑποστρώννυσθαι, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν κλινῶν τοὺς πόδας » ἐπὶ ταπίδων τιθέασιν, ὅπως μὴ ἀντερείδῃ τὸ δάπεδον. »

ΣΤΙΧ. 611, Εἰς τὸν χορὸν ποῦ ψάλλομεν φοϐούμενος πολλάκις.] ΔΓ, « Εἰς τὸν χορὸν μὴ ψάλλοντα, πληττόμενον πολλάκις. »

ΣΤΙΧ. 612, Γούργουρον.] Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 262) ἔγραψε κακὰ, Γούργουριν. Εἰς τὰ κοινά μας Λεξικὰ γράφεται Γούργουρας. Ἐπλάσθη ἀπὸ τὸ παλαιὸν Γαργαρεὼν, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε πρῶτον τὸ εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ οἰσοφάγου κρεμάμενον σαρκίδιον (ἴδιον εἰς τὸν

ἄνθρωπον μόνον καὶ εἰς τὸν πίθηκον), σήμερον ὀνομαζόμενον κοινῶς, Σταφυλίτης (luette) ἀπὸ τὸ Σταφυλὴ, ἂν καὶ τοῦτο εἰς τοὺς παλαιοὺς ἐσήμαινεν ὄχι ἁπλῶς Γαργαρεῶνα, ἀλλὰ Γαργαρεῶνα πρησμένον. Ἔπειτα ἐκατήντησε νὰ σημαίνῃ καὶ ὅλον τὸν Σωλῆνα τοῦ Γαργαρεῶνος (gorge). Ἐκ τούτου καὶ ῥῆμα Γουργουρίζω (se gargariser) σημαῖνον τὸ κινῶ τι ὑγρὸν εἰς τὸ στόμα πρὸ τῆς καταπόσεως, διὰ πλύσιν ἢ καὶ θεραπείαν τοῦ στόματος.

ΣΤΙΧ. 613, Τὰ γόνατά μου σθένησαν.] ΔΓ, ἠσθένησαν. κ. τ. λ. Μιμεῖται τὸν Δαυὶδ (Ψαλμ. ρθ', 24) « Τὰ γόνατά μου » ἠσθένησαν ἀπὸ νηστείας. » Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθέτει καὶ ἄλλον στίχον τοῦτον:

Ὑπνιάρης δὲ καλούμενος καὶ πάλιν παρ' ἐκείνων.

ΥΠΝΙΑΡΗΣ, ὡς καὶ σήμερον. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Ὑπνηρὸς καὶ Ὑπνηλὸς (somnolent).

ΣΤΙΧ. 614, Τὰμμάτιά μου ἐξηράνθησαν. κ. τ. λ.] ΔΓ, Τὰ ὀμμάτιά μου ἠγριώθησαν κ. τ. λ. Ἔπειτα προσθέτει τὸν ἑξῆς:

Ἡ σάρξ μου ἐκεφαλίασεν ἀπὸ τῆς ἀλουσίας.

ἘΚΕΦΑΛΙΑΣΕΝ. Ὁ Δουκάγγιος, ἢ ἀπὸ ἀμνησίαν, ἢ διότι δὲν τὸ ἐνόησε, δὲν ἐσημείωσεν εἰς τὸ Λεξικόν του τὸ Κεφαλιάζω. Ἡ γραφὴ εἶναι ἀδιστάκτως σφαλμένη· οὐδ' ἄλλην διόρθωσιν ἔχω τὰ προβάλω παρὰ τὸ ἘΚΝΕΦΑΛΙΑΣΕΝ ἢ ἘΓΝΑΦΑΛΙΑΣΕΝ, ἀπὸ τὸ Γνάφαλον, Κνάφαλον, ἢ Κνέφαλον. Καὶ τῳόντι ὡς Κνέφαλα (bourre) γίνονται τῆς κεφαλῆς αἱ τρίχες ἀπὸ τὴν μακρὰν ἀλουσίαν καὶ ἀκτενισίαν.

Ἄς σημειωθῇ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ ποιητής μας ἠθέλησε κ' ἐδῶ νὰ μιμηθῇ τὸν Ἑβραῖον ποιητήν· καθὼς ἐκεῖνος (Ψαλμ. οθ', 3) εἶπεν, « Ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου, ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου » οὕτω καὶ ὁ Πρόδρομος (στίχ. 612 καὶ 614) « Ἐπόνεσα τὸν γούργουρον ἐκ » τῆς πολυφωνίας, τὰμμάτιά μου ἐξηράνθησαν ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας. »

ΣΤΙΧ. 616, Καὶ τὰ μαλίτζιά μου ἔπεσαν ἈΠΟ ΤΗΝ ἈΛΟΥΤΖΙΑΝ.] ΔΓ, ἘΚ ΤΑΣ ἈΠΟΤΡΙΧΕΑΣ.

ἈΠΟΤΡΙΧΕΑΣ. Παρέδραμε τὴν λέξιν ὁ Δουκάγγιος εἰς τὸ Λεξικόν του. Ἄλλο δὲν ἔχει νὰ σημάνῃ ἐδῶ παρὰ τὰς μαδήσεις τῶν μαλλίων,

διὰ τὴν ἀποτριχίαν, ἤγουν διότι ἔγιναν ὡς κνέφαλα. Εἰς τοὺς παλαιοὺς τὸ Ἀπόθριξ, ἐπίθετον, ἐσήμαινε τὸν διὰ τὴν ἡλικίαν μὴ ἔχοντα ἀκόμη τρίχας· « Ἀπότριχες οἱ ἄνηβοι » λέγει ὁ Πολυδεύκης. Φέρουν τὰ λεξικὰ καὶ ῥῆμα Ἀποτριχόω, ἀποσπῶ τὰς τρίχας· ἀλλὰ χωρὶς μαρτυρίαν. Ἐσήμαινεν ἴσως τὸ Γαλλικὸν écheveler, καὶ τὸ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης Σουρομαλλίζω (ἀπὸ τὸ Σύρω καὶ τὸ Μαλλὸς). Ὅπως ἂν ἦναι, χρήσιμος λέξις ἡ (Ἀποτριχία) εἰς ἑρμηνείαν τοῦ Γαλλικοῦ bourre.

ἈΛΟΥΤΖΊΑ. Ἀπὸ τὸ Ἀλουσία (faute de bains) ἢ μᾶλλον, Ἀλουτία, ἀπὸ τὸ ῥῆμα Ἀλουτέω, κατὰ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 45) σημειωθεῖσαν βάρβαρον τροπὴν τοῦ τ εἰς τὸ τζ. « Ἀλουσία (λέγει ὁ » Ἡσύχιος), τὸ μὴ λούεσθαι· καὶ Ἀλουτεῖν, ὁμοίως. » Τοὺς Πυθαγορείους ἐξαιρέτως ὠνείδιζαν οἱ Κωμικοί, ὡς ἀμελοῦντας τὴν διὰ τοῦ λουτροῦ κάθαρσιν (Ἀλεξ. παρὰ τῷ Ἀθην. IV, σελ. 161),

> Ἔδει θ' ὑπομεῖναι μικρὸν, ἀσιτίαν, ῥύπον,
> Ῥῖγος, σιωπὴν, στυγνότητ', ἀλουσίαν.

Δὲν ἦτον ὅμως τοιαύτη ἡ διδασκαλία τοῦ Πυθαγόρου· ἐνδέχεται νὰ τὴν παρεξήγησαν τινὲς ἀπὸ τοὺς ὀπαδούς του, ὡς συνέβη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν κακῶς νοοῦντες πολλοὶ ἐνόμισαν καὶ αὐτὴν τοῦ σώματος τὴν ἀκαθαρσίαν καὶ τὸν ῥύπον χρήσιμον εἰς τὸν ἁγιασμὸν τῆς ψυχῆς.

Παρὰ τὴν σημασίαν ταύτην, ἡ ἈΛΟΥΣΊΑ σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν Γαλλιστὶ λεγομένην lessive (ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν lixivia ἢ lixivium). Τοῦτο δὲν ἔχει τὶ κοινὸν μὲ τὴν Λοῦσιν ἢ τὸ Λουτρὸν, πλὴν ἂν ὑποθέσωμεν ὄχι ἀπιθάνως, ὅτι τὸ α πλεονάζει (Λουσία). Πιθανώτερον ὅμως κρίνω, ὅτι ἡ ὀρθὴ γραφή του εἶναι Ἀλισία διὰ τοῦ ι· καὶ οὕτως ὀνομάζεται τῳόντι κατά τινας. Τὸ Λεξικὸν τοῦ Σομαυέρα φέρει τὴν διπλῆν ταύτην γραφὴν Ἀλισιὰ καὶ Ἀλουσιὰ (τὸ ὁποῖον καὶ συγκόπτουν τινὲς εἰς τὸ Ἀλουσὰ). Ἡ ἉΛΙΣΊΑ, μὲ δασὺ, καὶ ὄχι ψιλὸν πνεῦμα (ἀπὸ τὸ Ἅλας), σημαίνει Ἁλάτισιν ἢ Ἁλατισμόν· διότι καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ φύσις καὶ ὁ σκοπὸς τῆς χημικῆς ταύτης ἐργασίας, τῆς Ἑλληνιστὶ λεγομένης Κονίας καὶ Στακτῆς κονίας (ὅθεν ὠνομάσαμεν καὶ Στάκτην παροξυτόνως, τὴν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὀνομαζομένην Τέφραν ἢ Σποδὸν), νὰ χω-

ρίζη δηλαδὴ τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὴν τέφραν ἅλατα διὰ τῆς ἐπιχύσεως τοῦ ζεστοῦ νεροῦ. Ἐδῶ ἴσως ἁρμόζει ὅ,τι λέγει ὁ Πλούταρχος (Αἰτ. φυσικ. § 1) περὶ τῆς Κονίας· « Καὶ γὰρ ἡ κονία γίνεται, γλυκέος » ὕδατος εἰς τέφραν ἐμπεσόντος· Η ΔΕ ΑΛΙΣΙΣ ἐξίστησι καὶ φθείρει » τὸ χρηστὸν καὶ πότιμον κ. τ. λ. » Ἡ διόρθωσις εἶναι τοῦ Τουρνέβου, ἀντὶ τοῦ, Η ΔΙΑΛΥΣΙΣ, καὶ μὲ φαίνεται πιθανωτάτη.

ΣΤΙΧ. 617, Ἔδε ΚΑΡΒΟΥΝΙΑ, Δέσποτα, καὶ ΘΛΙΨΕΙΣ ΤΑΣ βαστάζω.] ΔΓ, ΚΑΡΒΟΥΝΙΝ... ΘΛΙΨΙΝ ΤΗΝ. Ἔπειτα προσθέτει τὸν ἑξῆς στίχον:

Αἴ! πόση παραπόνεσις εἰς τὴν ψυχήν μου κεῖται.

ΣΤΙΧ. 618, Καὶ τίς οὐκ οἰκτειρήσει με τὸν κακοδικημένον;] ΔΓ, « Καὶ ποῖος οὐκ οἰκτείρει με τὸν παραπονεμένον; » Κακοδικημένος εἶναι, ὄχι κακῶς ἀδικημένος, ἀλλὰ κακῶς δικασμένος, ἀπὸ τὸ Κακοδικέω, λέξιν ἀξίαν νὰ τοπισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, ἐπειδὴ εὑρίσκεται εἰς αὐτὰ τὄνομα Κακοδικία.

ΣΤΙΧ. 619, Οὐδ' ἅπερ εἶπον χαλεπὰ ἐλευθερίαν δίδουν.] ΔΓ, « Η » ΟΝΠΕΡ εἶπον ΧΑΛΕΠΟΝ ἐλευθερίαν δώσει; » Γράφε, ΩΝΠΕΡ... ΧΑΛΕΠΩΝ. Τὸ νόημα κρέμεται ἀπὸ τὸ Ποῖος ἐρωτηματικόν.

ΣΤΙΧ 620, Παντάναξ.] Τοῦ θεοῦ τὸ ἐπίθετον εἰς τὸν Γραικορωμαῖον δεσπότην!

ΣΤΙΧ. 622, Αὐτὰ λοιπὸν, ὡς εἴρηκα τῷ κράτει σου, μὴ φέρων.] ΔΓ, « Ἰδοὺ λοιπὸν τὰς μάστιγας, ἃς εἴρηκα, μὴ φέρων. »

ΣΤΙΧ. 623, Ἑκὼν ἐξέρχομαι μονῆς ἐκ τῆς τοῦ Φιλοθέου. ΔΓ, « Αὐ» τὸς ἐξῆλθον τῆς μονῆς τοῦ κυροῦ Θεοφίλου. »

ΘΕΟΦΙΛΟΥ. Τοῦτο πιθανὸν ὅτι εἶναι ἡ γνησία γραφὴ, καὶ ὄχι τὸ ΦΙΛΟΘΕΟΥ. Ὁ Θεόφιλος δὲν σημαίνει ὄνομα ἁγίου, προστάτου τῆς Μονῆς, ἀλλὰ τὸν κτίστην αὐτῆς, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὸν τίτλον Κυροῦ, τὸν ὁποῖον ἔδιδαν καὶ εἰς τοὺς Αὐτοκράτορας. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ τὸν γνωστὸν διὰ τὴν Εἰκονοκλασίαν Θεόφιλον, ὅστις ἐβασίλευσε περὶ τὰ μέσα τῆς ἐννάτης ἑκατονταετηρίδος. Εἰς τὸν Δουκάγγιον (Constantinop. Christian. IV, pag. 164) εὑρίσκω Ξενοδοχεῖον κτισθὲν ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Θεόφιλον, καὶ ὀνομαζόμενον, Ὁ ξενὼν τοῦ Θεοφίλου, μεταβαλθεὶς ἔπειτα, ὡς ἱστορεῖ ὁ Σκυλίτζης, εἰς μοναστήριον γυναικῶν, ἴσως διπλοῦν, γυναικεῖον ἓν, καὶ ἄλλο τῶν ἀνδρῶν.

ΚΥΡΟΥ. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 119) ὅτι τὸ Κυρὸς ἐσυγκόπη ἀπὸ τὸ Κύριος. Ἔλεγαν, Κυρὸς, Κύρης, Κύρις καὶ Κὺρ, οἷον, « Ὁ βασιλεὺς ὁ κύρης Ῥωμανός· ὁ κράτιστος βασιλεὺς κύρις Ἀλέξιος » ὁ Κομνηνὸς » (Δουκαγγ. σελ. 766). Σήμερον λέγομεν Κύριος, καὶ Κὺρ (Monsieur)· τὸ δὲ Κύρης ἢ Κύρις σημαίνει τὸν πατέρα (père), καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς (Ξενοφ. Ἱππαρχ. I, 11) τὸ Κύριος· « Κύριος γὰρ τῆς γυναικὸς ὁ ἀνὴρ καὶ τῶν υἱῶν ὁ πατὴρ· » Δεσπότης δ' ἀργυρωνήτων » (Ἴδε καὶ Ἄμμων. λέξ. Κύριος).

ΣΤΊΧ. 624, Δι' ἃς ἐξεῖπον ἄνωθεν πανπλείστους τὰς αἰτίας.] ΔΓ, « Δι' ἅσπερ εἶπον ἄνωθεν πολλὰς παρανομίας.

ΣΤΊΧ. 625, μεγάλην βασιλείαν.] ΔΓ, μετὰ δακρύων σκέπην.

ΣΤΊΧ. 626, ἐκέρδησας.] ΔΓ, ἐκράτησας.

ΣΤΊΧ. 627, εἰς τὸ διδόναι.] ΔΓ, εἰς τὸ μὴ δοῦναι.

ΣΤΊΧ. 628, Καὶ Μοναχοὺς καὶ κοσμικοὺς, καὶ γέροντας καὶ νέους.] ΔΓ, « Καὶ μοναχοῖς καὶ κοσμικοῖς, καὶ γέρουσι καὶ νέοις. »

ΣΤΊΧ. 629—630, Καὶ πάντες ἘΠΑΓΓΈΛΛΟΝΤΑΙ, σκιρτῶντες, εὐφημοῦντες, Τῶν σῶν ἐπαπολαύοντες μεγάλων δωρημάτων.] ΔΓ, « Καὶ » πάντες ἐπαγγέλλονται μεγάλων δωρημάτων, Ἐκ τῶν χαρίτων τῶν » λαμπρῶν τοῦ σοῦ γενναίου κράτους » Ἴσ. γρ. ἘΠΑΓΆΛΛΟΝΤΑΙ.

ΣΤΊΧ. 613, Ἄρτι δὲ πρόσχες καὶ εἰς ἐμὲν στενούμενον πινόντα (γρ. πεινῶντα).] ΔΓ, « Ἔπιδε βλέψον ἐπ' ἐμοὶ, στερνοκτυπῶ καὶ » κλαίω. »

ΣΤΊΧ. 632. Τὸν Ἱλαρίωνα τὸν σὸν δοῦλον οἰκτρὸν καὶ πένην.] Ὁ στίχος οὗτος λείπει ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον· εἰς τόπον αὐτοῦ θέτει τοῦτον, « Παρακαλῶ λυθῆναί μου τὴν δέησιν ταχέως. » Ἡ λεῖψις αὐξάνει τὴν ὑποψίαν τῆς νοθείας τοῦ κυρίου ὀνόματος. Τὸ ποίημα εἶναι Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἢ Πτωχοπροδρόμου, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ Θεοδώρου ἐπροσφέρθη εἰς τὸν βασιλέα. ¿Πῶς λοιπὸν ὁ Θεόδωρος ἐματαμορφώθη εἰς Ἱλαρίωνα; Ἀνωτέρω (σελ. 307) ὠνομάσθη πρῶτον ὁ Ἱλαρίων μὲ ΔΓ, Μητροφάνης· ἀλλ' ἐκεῖ, ὡς ἔλεγα, ἐδύνατο νὰ νοηθῇ ὑποθετικῶς· τὸ ὁποῖον ἐδῶ δὲν ἔχει χώραν.

ΠΈΝΗΝ. Ὡς καὶ μετ' ὀλίγα (στιχ. 644) Πένην, ἀντὶ τοῦ Πένητα. Παρομοίως ἔκλινε τὸ Μύκης καὶ ὁ σχεδὸν ἑκατὸν πεντήκοντα χρόνους πρὸ Χριστοῦ ἀκμάσας Νίκανδρος ὁ ποιητὴς (παρ' Ἀθην. IX, σελ. 372) εἰπὼν Μύκην, ἀντὶ τοῦ Μύκητα (Champignon),

τὸ ὁποῖον ἐσημείωσε καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Μύκης, μύκητος, καὶ μύκου· » δίκλιτον. »

ΣΤΙΧ. 634, νὰ λάβω σὺν τὴν ζήτησιν εὐθὺς καὶ ἀτιμίαν.] ΔΓ, « Νὰ λάβω τὴν ἀπόφασιν εὐθὺς τῆς ἀθυμίας. » Σημείωσε τὴν σύνταξιν τῆς Σὺν προθέσεως μὲ αἰτιατικὴν, ὡς ἐσύντασσαν καὶ τὴν Ἐκ καὶ τὴν Ἀπό. Σήμερον δὲν ἔμεινεν εἰς τὴν γλῶσσαν, πλὴν ἡ βάρβαρος σύνταξις τῆς Ἀπό. Τῆς δὲ Σὺν εὑρίσκεται καὶ εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα (Ἐκκλησιας. γ', 17), « Σὺν τὸν δίκαιον καὶ σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ » ὁ Θεός. »

ΣΤΙΧ. 635, καλὸν κοματοπούλιν.] ΔΓ, ὀλίγον κοματίτζιν.

ΣΙΤΧ. 636, παραπέμψης.] ΔΓ, παραπέμψει.

ΣΤΙΧ. 638, Γεώργιον τὸν μέγαν.] ΔΓ, Γεώργιον τὸν Δούκαν. Ἐςόλισε τὸν περίφημον ἅγιον Γεώργιον μὲ τοῦ Δουκὸς (ςρατηγοῦ) τὸν τίτλον, διὰ τὸ ςρατιωτικὸν αὐτοῦ ἐπάγγελμα.

ΣΤΙΧ. 640, Εἰς τούτου τὴν Μονὴν ζητῶ ἐκεῖ κατατεθεῖναι.] ΔΓ, « Ἐν τούτῳ τοίνυν ἐξαιτῶ, γοργὸν κατάνευσόν μοι. »

ΣΤΙΧ. 641, Πέτρον ἀπὸ θαλάσσης.] ΔΓ, τὸν Πέτρον ἐκ πελάγους.

ΣΤΙΧ. 642, τοῦ ἀβυσσίου κήτους.] ΔΓ, τοῦ θαλαττίου κήτους.

ΣΤΙΧ. 644, Οὕτω καὶ σύ με, Δέσποτα, τὸν ἄθλιον καὶ πένην.] ΔΓ, « Οὕτως νῦν, Δέσποτα, κἀμὲ τὸν ταπεινὸν καὶ ξένον. »

ΣΤΙΧ. 645, δεινῶν.] ΔΓ, σοφῶν.

ΣΤΙΧ. 646, λεπτομερῶς ὁ τάλας.] ΔΓ, λεπτομερῶν ὠδίνων.

ΣΤΙΧ. 648 — 649, Ποθῶ καὶ γάρ, ὦ Δέσποτα, τῷ κράτει σου προθύμως, Ὡς δοῦλός σου ἀνάξιος τολμήσας ἐδεήθην.] ΔΓ, Πείθομαι « γάρ, ὦ Δέσποτα, τῷ κράτει σου θαῤῥήσας, Καὶ δοῦλος ὢν ἀνάξιος » τολμήσας ἐδεήθην. »

Ἐδῶ τελευτᾷ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον (σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθμὸν 382). Οἱ ἑξῆς ἓξ ςίχοι (650 — 655) σώζονται εἰς μόνον τὸ πρῶτον (σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθμὸν 1310).

ΣΤΙΧ. 651, ἐκπέμπων.] Ἡ σύνταξις ἐζήτει, Ἐκπέμπω.

ΣΤΙΧ. 654, τὴν μετὰ τῶν ἡδίςων.] Ἐδῶ ὁ ἀναγνώςης ἐπρόσμενε, Τὴν μετὰ τῶν δικαίων, ἢ ἄλλο τι ἁγιότητος ἢ θεαρέςου βίου σημαντικὸν ὄνομα. Ἀλλ' ὁ ποιητής μας εἶχεν ἴσως τοὺς λόγους του, νὰ εὔχεται τὸν ἥδιςον τῶν Μουσουλμάνων παράδεισον εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Μανουὴλ, ὅςις ἔζησε ζωὴν ἡδίςην ποτιζομένην ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοὺς πικροὺς ἱδρῶτας.

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΣΕΛΙΔΙ, 41, ςίχῳ 30. Τὸ, Τὸ καθ' ἡμᾶς, εἶναι, ὡς ἐξηγήθη, Εἰς τοὺς Χρόνους μας, οὐδ' ἔχει χρείαν διορθώσεως. Ἕνας ἀπὸ τοὺς Δειπνοσοφιςὰς τοῦ Ἀθηναίου (σελ. 400) λέγων, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐπρόφεραν τὸ ΛΑΓΩΣ διὰ τοῦ ω, προσθέτει, « Ἐπεὶ τὸ καθ' » ἡμᾶς ἐςι ΛΑΓΟΣ » ἤγουν, σήμερον.

ΣΕΛΙΔ. 55, ΜΕΤΑΞΟΣΦΥΚΤΟΥΡΑΤΟΣ. Ἐσημειώθη ὅτι τὸ Σφικτούριον ἢ Σφιγκτήριον ἐσήμαινε χιτῶνα. Μανθάνω τώρα (SUICER. *Thesaur. Ecclesiast.* tom. II, pag. 1019), ὅτι οἱ Γραικορωμαῖοι, ὠνόμαζαν ἀκόμη Σφικτούριον, καὶ τὴν γνωςὴν ἱερατικὴν ςολὴν τὴν κοινῶς ὀνομαζομένην Στιχάριον. Πιθανὸν ὅτι ἐμετάφρασαν τὴν λατινικὴν λέξιν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ παλαιὰ Γλωσσάρια, « Strictoria ςιχάρια. » Τὸ Strictoria (ἀπὸ τὸ stringo σφίγγω) εἶναι κατὰ λέξιν Σφιγκτήρια. Ὁ Δουκάγγιος (Glossar. med. et infim. latinit. v. Strictoria) παραβάλλει τὸ Σφικτούριον μὲ τῶν Γάλλων τὸ justaucorps.

ΣΕΛΙΔ. 56. Περὶ τοῦ Σγουρὸς καὶ τῶν ἀπ' αὐτὸ συνθέτων, ἴδε κατωτέρω (ΣΕΛΙΔ. 79).

ΣΕΛΙΔ. 63, Μανθάνω τώρα ἀπὸ τὴν νέαν ἔκδοσιν τῶν Λειψάνων τοῦ Μενάνδρου (AUG. MEINEKE, *Menandr. et Philem.* reliq. pag. III) ὅτι καὶ ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ ἐξήγησαν τὸ Μηναγύρτης, ὁ τῇ Μήνῃ ἀγείρων, δὲν ἐξεύρω ὅμως ἂν ἐσημείωσαν καὶ τὴν συνωνυμίαν τοῦ Μήνη καὶ τοῦ Μάνα, ἤγουν Μήτηρ, ὅθεν ὁ Μητραγύρτης.

ΣΕΛΙΔ. 79, Ἀπὸ τὸ Γυρὸς, (ΓΥΡΤΟΣ, ΚΥΡΤΟΣ) ἐπλάσθη καὶ τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Σγουρὸς ἢ Σγουρομάλλις, ἤγουν ὁ Γυρτὰ ἢ Κυρτὰ μαλλία ἔχων (ὁ Οὐλόθριξ τῶν παλαιῶν), ὡς καὶ ἀπὸ τὸ Γυρότης, ἡ Σγουρότης, καὶ ἀπὸ τὸ ῥῆμα Γυρίζω, τὸ Σγουρίζω, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐσημείωσα ἀνωτέρω (σελ. 56) δὲν ἐνόησεν ὁ Δουκάγγιος. Ἡ τροπὴ τοῦ υ εἰς τὴν δίφθογγον ου, εἶναι εἰς ἡμᾶς ὡς ἐδείχθη (σελ. 45, 58) συνηθεστάτη· δὲν εἶναι ὀλιγώτερον συνήθης οὐδ' ἡ καταρχὰς τῶν λέξεων προσθήκη τοῦ σ, οὔτ' εἰς ἡμᾶς οὔτ' εἰς τοὺς πα-

λαιούς· τοῦ Ὁμήρου (Ἰλιάδ. ν', 799) τὸ Κυρτὰ κύματα, σημαίνει κατὰ λέξιν Σγουρὰ κύματα, ὡς τὸ μαρτυρεῖ ἡ κοινὴ φράσις Τὸ κῦμα σγουρίζει, ἢ σγουραίνει. Τὸ ἐπίθετον Σγουρὸς, ἴσως ἐλέγετο καὶ Σγυρὸς, χωρὶς τὴν δίφθογγον, ὡς συμπεραίνεται, ἀπὸ τὴν φερομένην ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1029) ῥῆσιν Συμεὼν τοῦ Λογοθέτου, « Γένειον ἔχων καθιςάμενον, ΟΓΥΡΟΣ τὴν κόμην, » φωνὴν ἔχων βροντώδη· » ὅπου τὸ Ὀγυρὸς, οὔτ' εἰς τὸ Ὀγκηρὸς, οὔτ' εἰς τὸ Ὀχυρὸς πρέπει νὰ μεταβαλθῇ, ὡς εἴκαζεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ γραφῇ ἢ ἁπλῶς ΓΥΡΟΣ, ἢ ΣΓΥΡΟΣ. Ὕποπτον εἶναι καὶ τὸ « Γένειον ἔχων ΚΑΘΙΣΤΑΜΕΝΟΝ. » Ἴσως ἐγράφετο ΚΑΘΕΙΜΕΝΟΝ.

ΣΕΛΙΔ. 92. Εἰς τὸ « Σεσαλαγμένον οἴνῳ » τοῦ Ἀνακρέοντος πρόσθες καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα (Ἡσαΐ. κή, 7) τὴν μαρτυρίαν, « Ἱερεὺς » καὶ προφήτης . . . κατεπόθησαν διὰ τὸν οἶνον, ἐσείσθησαν ἀπὸ τῆς » μέθης, ἐπλανήθησαν. »

ΣΕΛΙΔ. 97, ςίχ. 117, Εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ ΠΕΡΙΧΑΡΑΣΣΟΜΕΝΗ ἐλησμόνησα, ὅτι καὶ ἡ παλαιὰ τῶν Ἑλλήνων γλῶσσα, τὴν αὐτὴν μεταφορὰν τοῦ Κεντῶ ἢ Στίζω, ἐφύλαξε περὶ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, λέγουσα, Ἐκέντησεν, ἢ Ἀνεκέντησεν ὁ ἥλιος· τὴν ὁποίαν (ἀχώριςον ἀκόμη εἰς τὰ Λεξικὰ) μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Ἡσύχιος, « Ἀγκεντέοντα, » ἀνατέλλοντα. »

ΣΕΛΙΔ. 123. Ἡ ῥῆσις τοῦ Ὁμήρου, « ΠΟΤΙ ξερὸν ἠπείροιο » μοῦ ἐνθύμισε τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ ἐρωτηθεὶς, ἐκοινώνησα εἰς φίλον τινὰ εἰκασίαν περὶ ἄλλης Ὁμηρικῆς ῥήσεως πολλὰ σκοτεινῆς, διὰ τὴν ἕως τώρα, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, σύγχυσιν τῆς προθέσεως Ποτὶ μὲ τὸ τοπικὸν ἐπίρρημα Πόθι. Καὶ παλαιοὶ καὶ νέοι κριτικοὶ ἐσεβάσθησαν τὸ Ὁμηρικὸν κείμενον, τόσον, ὥςε ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν ἐτόλμησαν νὰ τὸ διορθώσωσι. Μ' ὅλον τοῦτο, ἔχει χρείαν καὶ αὐτὸ, εἰς ἴσως ὄχι ὀλίγους, τόπους διορθώσεως. Ἰδοὺ ἡ ῥῆσις τοῦ Ποιητοῦ (Ἰλιάδ. κ', 5—9),

Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀςράπτῃ πόσις Ἥρης ἠϋκόμοιο,
Τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ἀθέσφατον, ἠὲ χάλαζαν,
Ἢ νίφετον, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,
ἨΕ ΠΟΘΙ πτολέμοιο μέγα ςόμα πευκεδανοῖο·
Ὣς πυκίν' ἐν κ. τ. λ.

Ὅςις δὲν γράψῃ εἰς τὸν παρατελευταῖον ςίχον, ΗΈ ΠΟΤῚ, δὲν ἐξεύρω πόθεν ἔχει νὰ κρεμάσῃ τὴν αἰτιατικὴν Μέγα ςόμα, ἢ πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ὅλην ῥῆσιν. Τὸ νόημά της εἶναι· « Καθὼς ὁ Ζεύς, ὅταν » ἀςράπτῃ, διὰ νὰ βρέξῃ, νὰ χιονίσῃ, ἢ καὶ νὰ χαλαζήσῃ, ἢ [ὅταν » ἀςράπτῃ] ΠΡΟΣ μακρὸν ςρατεύματος μέτωπον [διὰ νὰ προσημάνῃ » τὴν μέλλουσαν τύχην τοῦ πολέμου]· οὕτως κ. τ. λ. » Στόμα ἢ Μέτωπον τοῦ ςρατεύματος ὠνόμαζαν οἱ τακτικοὶ τὴν πρώτην σειρὰν ἢ γραμμὴν τῆς παρατάξεως (le front ἢ la première ligne d'une armée)· ὅθεν καὶ τὰ ὀνόματα, Ἀμφίςομος, Ἀντίςομος, ἢ Ἑτερόςομος φάλαγξ. Περὶ δὲ τοῦ σημείου τῆς ἀςραπῆς, εὑρίσκονται καὶ ἄλλα παραδείγματα εἰς τὸν Ποιητήν. Τὴν ὥραν ὅτε τὸ Ἑλληνικὸν ςράτευμα, ἔμβαιναν εἰς τὰ πλοῖα, νὰ κινήσωσι κατὰ τῶν Τρώων, Ὁ Ζεὺς τοὺς ἐθάῤῥυνεν (Ἰλιάδ. β', 353),

Ἀςράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων.

Ὁ Ὀδυσσεύς, θέλων νὰ διεγείρῃ τὸν Ἀχιλλέα εἰς πόλεμον, τὸν φοβερίζει λέγων, ὅτι ὁ Ζεὺς δείχνει καλὰ σημεῖα εἰς χάριν τῶν Τρώων (Ἰλιάδ. ι, 236),

Ζεὺς δέ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
Ἀςράπτει· Ἕκτωρ δὲ μέγα σθένεϊ βλεμεαίνων
Μαίνεται ἐκπάγλως. ———————

Παρόμοια καὶ ὅτε οἱ Τρῶες ἔμελλαν νὰ νικήσωσι τοὺς Ἕλληνας, πάλιν ὁ Ζεὺς (Ἰλιάδ. ρ', 595),

Ἀςράψας δὲ, μάλα μεγάλ' ἔκτυπε, τὴν δ' ἐτίναξεν·
Νίκην δὲ Τρώεσσι δίδου, ἐφόβησε δ' Ἀχαιούς.

ΣΕΛΙΔ. 124, Λέγων, ὅτι τὸ Μονόκυθρον, ἀναλογοῦσε μὲ τῶν παλαιῶν τὸ Σύγκρουμα, ἔφερα μάρτυρα τὸν Ἡσύχιον, « ΣΥΓ- » ΚΡΟΥΜΑ, χρέος δάνειον. Τινὲς τὴν σύμμικτον λοπάδα. » Τώρα διστάζω, ὄχι περὶ τοῦ Μονοκύθρου, ἀλλὰ περὶ τοῦ ποίαν σχέσιν ἔχει εἰς τοῦ Ἡσυχίου τὴν γλῶσσαν τὸ χρέος ἢ δάνειον μὲ τὴν λοπάδα.

Ὑποπτεύομαι, ὅτι οἱ ἀντιγραφεῖς ηὗραν πρῶτον εἰς τὴν σειρὰν τοῦ συγγ « ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ, χρέος δάνειον· » καὶ τοῦτο ὀρθῶς, ἐπειδὴ τὸ σύγγραμμα (συνηθέστερον λεγόμενον Συγγραφὴ) ἐσήμαινεν ἔγγραφον ὑπόσχεσιν (obligation) τοῦ δανειζομένου, νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος. Ἔπειτα καταβαίνοντες εἰς τὴν σειρὰν τοῦ συγκ, ἔγραψαν κακῶς, « ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ, τινὲς τὴν σύμμικτον λοπάδα » ἀντὶ τοῦ ΣΥΓΚΡΟΥΜΑ, ἢ ἴσως ΣΥΓΚΡΑΜΑ.

ΣΕΛΙΔ. 125—131, Λαλῶν περὶ τῶν Μέσων ῥημάτων, δὲν εἶχα καιρὸν, νὰ προσθέσω, καὶ ὅσα ἀλλοῦ εἶπα διὰ μακρῶν περὶ τῶν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο, χάριν τῶν νέων σπουδαστῶν τῆς γλώσσης Ἑλλήνων, σημειόνω μόνους τοὺς τόπους ὅπου ἐξηγήθησαν. Αὐτοὶ εὑρίσκονται εἰς τὸν Πρόδρομον τῆς Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης (Αὐτοσχεδ. στοχ. σελ. κϛʹ-λϛʹ) καὶ εἰς τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρ. Βʹ, σελ. 2, 75, 122, 130, 136, 178, 184, 225-227, 303, 341) σημειώσεις

ΣΕΛΙΔ. 170, ΓΕΓΟΝΕΝ ἢ Ἐγένετο. Ἔλεγαν ἀκόμη οἱ Γραικορωμαῖοι καὶ Ἐγίνην, Ἐγίνης, Ἐγίνη, ὡς μαρτυρεῖ ὁ ἑξῆς (ἀπὸ ποιητὴν ἀνέκδοτον) στίχος,

Ταῦτα ἰδὼν ὁ Βέλθανδρος ἐξεστηκὼς ἐγίνη,

κατ' ἀναλογικὸν δηλαδὴ ἀόριστον ἀπὸ τὸ Γίνομαι.

ΣΕΛΙΔ. 159, Μετὰ τὸ Φαγὲν καὶ Πιὲν δωρικὰ ἀπαρέμφατα, ἀντὶ τοῦ Φαγεῖν καὶ Πιεῖν, πρόσθες εἰς πίστωσιν τὸν ἑξῆς εἰς κοιλιοδούλου τινὸς μνῆμα, ὀνομαζομένου Βακχίδου, ἐπιτάφιον (παρ' Ἀθην. VIII, σελ. 336),

Πιὲν φαγὲν, καὶ πάντα τᾷ ψυχᾷ δόμεν.
Κἀγὼ γὰρ ἕστακ' ἀντὶ Βακχίδα λίθος.

ΣΕΛΙΔ. 209, στίχ. 302, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Ἐγκατεπλέκαμεν, μὲ διπλὴν πρόθεσιν, εἶν' ἀπὸ τὸ Ἐγκαταπλέκω, ῥῆμα ἀπὸ μόνον τὸν Ξενοφῶντα (Κυνηγετ. IX, 12) ἕως τώρα μαρτυρημένον. Σήμερον λέγομεν, μὲ τὰς προθέσεις ἀνεστραμμένας, Κατεμπλέκω, σπάνιον ἐνεργητικῶς (ὡς τὸ μεταχειρίζεται ὁ ποιητής μας), συχνότε-

ρον, οὐδετέρως, εἰς σημασίαν τοῦ μέσου, Κατεμπλέκομαι, καθὼς καὶ τὸ μονοπρόθετον Ἐμπλέκω καὶ Ἐμπλέκομαι (être embarrassé, impliqué), οἷον Ἔμπλεξα ἢ Ἐμπλέχθην εἰς παγίδα, δίκτυα, συμφοράς, δυστυχίας, κυρίως καὶ μεταφορικῶς, ὡς εἶπεν ὁ Αἰσχύλος (Προμ. δεσμ. 1086),

Εἰς ἀπέραντον δίκτυον ἄτης
Ἐμπλεχθήσεσθ' ὑπ' ἀνοίας·

καὶ ὁ Ἰσοκράτης (Συμμαχ. λέ, σελ. 180), « Ἐν τοσούτοις κακοῖς » εἰσιν ἐμπεπλεγμένοι. » Λέγομεν, ἐνεργητικῶς, Μ' ἔμπλεξες (impliquer, compromettre), καὶ μέσως Ἐμπλέχθην ἢ Ἔμπλεξα μὲ κακὸν ἄνθρωπον, ὡς ἔλεγε περὶ τοῦ Δημοσθένους ὁ Αἰσχίνης (Περὶ παραπρεσβ. σελ. 48), « Συμπέπλεγμαι... ἀνθρώπῳ » γόητι καὶ πονηρῷ. » Λέγομεν καὶ Ἐμπλεγμένην ὑπόθεσιν (affaire embarrassée ἢ compliquée) τὴν προξενοῦσαν ἀπορίας καὶ δυσκολίας ὑπόθεσιν.

ΣΕΛΙΔ. 225, ΟΛΟΚΟΚΚΙΝΟΝ. Τὸ Κόκκινον χρῶμα, ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν Κόκκον, τὸν ὁποῖον ὁ Θεόφραστος (Περὶ φυτ. ἱστορ. III, 7 § 3) ὀνομάζει Φοινικοῦν κόκκον. Οἱ μεταγενέστεροι, θηλυκῶς, Τὴν κόκκον, ἁπλῶς καὶ κατ' ἐξοχὴν νοοῦντες τὸ ἐπιγεννώμενον εἰς τὸν Πρῖνον χρήσιμον εἰς βαφὴν σκωλήκιον, τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον, Πρινοκόκκιον (Kermès du petit chêne ἢ Kermès de Provence). Ἀφοῦ ἐγνωρίσθη ἡ Πορφύρα ὠνόμασαν τὰ μὲ πρινοκόκκιον βαμμένα, Κόκκινα, καὶ τὰ μὲ Πορφύραν, Πορφυρᾶ ἢ Ἀλουργῆ. Ὁ Στράβων (XIII, σελ. 630) λαλῶν περὶ τῆς ἐπιτηδειότητος τινῶν ὑδάτων εἰς βαφὴν, λέγει, « Ὥστε τὰ ἐκ τῶν ῥιζῶν βαπτόμενα » ἐνάμιλλα εἶναι τοῖς ἐκ τῆς Κόκκου, καὶ τοῖς ἀλουργέσιν. » Ὁ Διοσκορίδης (IV, 48) τὴν ὀνομάζει, Βαφικὴν κόκκον.

ΣΕΛΙΔ. 228, στίχ. 394. Τίρωνες (soldats de recrue) ἦσαν καὶ οἱ δύο Θεόδωροι· ὁ δεύτερος προσέλαβε τὸ ἐπώνυμον Στρατηλάτης, εἰς διάκρισιν τοῦ πρώτου. Τίρων ὠνομάζετο (ἀπὸ τὸ διττογραφούμενον Λατινικὸν Tiro ἢ Tyro) ὁ νεοσύλλεκτος στρατιώτης. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1580) φέρει ἀπὸ Γλωσσάρια ταύτην τὴν ἐξήγησιν, « Τίρων, » ὁ νέος στρατιώτης, ὁ νεόλεκτος στρατὸς » καὶ, « Τιρωνάτον,

» νεόλεκτον στράτευμα » καὶ (App. σελ. 188), « Τίρωνες οἱ ἀρτι-
» καθεῖς (γρ. ἀρτιμαθεῖς) τὰ πολέμια. »

ΣΕΛΙΔ. 234, στίχ. 65, κἂν δεκαπέντε χρόνους.] Χρόνους, (temps) ἀντὶ τοῦ Ἔτη (ans), κατάχρησις τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ (πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ Προδρόμου) καὶ τῆς σημερινῆς γλώσσης. Ἔλαβ' ἴσως ἀφορμὴν ἀπὸ παλαιῶν φράσεις ἀμφιβόλους, ἤγουν τοιαύτας, ὅπου ἡ χρῆσις τοῦ Ἔτος ἢ Χρόνος ἐγίνετο σχεδὸν ἀδιάφορος. Τοιαύτη εἶναι τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἐκκλ. 637),

——————— Πατέρας γὰρ ἅπαντας
Τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν εἶναι τοῖσι χρόνοισιν νομιοῦσιν.

Τοιοῦτον ἔτι καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ (Λουκ. κ', 9) τὸ « Ἀπεδήμησε » χρόνους ἱκανούς. »

ΣΕΛΙΔ. 272, στίχ. 261. ΤΖΙΝΒΩ. Εἶπα ὅτι παράγεται ἀπὸ ῥῆμα ἄχρηστον, τὸ Κιμβῶ ἢ Κυμβίσσω, ὅθεν καὶ Κίμβιξ, ὁ φιλάργυρος. Ἀκόμη σήμερον οἱ Χῖοι, Κίβικα (χωρὶς τὸ μ) ὀνομάζουν τὸν ὑπερβολῇ προσκολλημένον εἰς τὸ ἀργύριον (pince-maille).

ΣΕΛΙΔ. 272, στίχ. 262, Μυρίζομαί την, βλέπω την, εἰς ὄρεξιν μὲ φέρνει.] Σημείωσε, πόσον παλαιὰ εἶναι ἡ κατάχρησις τοῦ Μυρίζομαι, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ἀλείφομαι μύρον (se parfumer), ἀντὶ τοῦ Ὀσφραίνομαι καὶ τοῦ Ὀσμῶμαι, ἢ ὡς λέγομεν σήμερον, Ὀσμοῦμαι (flairer, sentir), τὰ ὁποῖα ὅμως καὶ τὰ δύο σώζονται καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν κοινὴν καὶ εἰς τὰ Λεξικά της, ὡς καὶ τὸ ὄνομα, Ὀσμὴ (odeur). Εἰς μέρη τινὰ τῆς Ἑλλάδος λέγουν καὶ Ὀσμίζομαι, ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ σκύλου κυνηγετικοῦ, οἷον Ὁ σκύλος ὀσμίζεται τὸ ζῶον (le chien flaire la bête).

ΣΕΛΙΔ. 281, ςίχ. 334. Πιθανολογεῖται ἐπιπλέον ἡ προβληθεῖσα μεταβολὴ τοῦ ΝΑ ΜΩΣ εἰς τὸ ΝΑ ΠΩΣ ἀπὸ τὸ ἑξῆς (στίχ. 541, σελ. 311) ἽΝΑ, παραβαλλόμενον μὲ τὴν ΔΓ, ΝΑΜΩΣ.

ΣΕΛΙΔ. 284, στίχ 358, Ἐνδέχεται.] Εἰς σημασίαν τοῦ Δεῖ ἢ

Πρέπει· κατὰ τὴν ὁποίαν λαμβάνεται καὶ τὸ ἑξῆς (σελ. 319, στίχ. 587) Ἐνδεχομένη θεραπεία, ἤγουν ὀφειλομένη, πρέπουσα.

ΣΕΛΙΔ. 288, στίχ. 400, ἘΚ ΤΟ ΜΑΤΙΝ. Ἐξηγήθη ἡ λέξις, Ἐκ τὸ ἱμάτιον (Ἐκ τοῦ ἱματίου). Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ προστεθῇ, ὅτι καὶ Ἱμάτιον, εἰς τῶν Μοναχῶν τὴν γλῶσσαν, ἦτο συνώνυμον μὲ τὸ Μαῦρον ἱμάτιον ἢ Ῥάσον (ἀπαραλλάκτως καθὼς καὶ οἱ Γάλλοι, τὸ ὀνομάζουν habit). Ὅθεν ἔπλασαν καὶ ῥῆμα Ἱματίζω, τὸ ἐνδύω τινὰ τὸ μοναχικὸν σχῆμα, τὸν κάμνω Μοναχὸν (donner l'habit), καὶ Ἱματίζομαι, γίνομαι Μοναχὸς (prendre l'habit). Ἴδε τὸν Δουκάγγιον (σελ. 515).

ΣΕΛΙΔ. 291, ςίχ. 419, Μετὰ τῶν δισκαρίων.] ΔΓ μὲ τὰς ἀπαλαρέας. Ἀνωτέρω (σελ. 262, στίχ. 202) ἐξηγήθη ἡ Ἀπαλαρέα ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Apalare, εἶδος κοχλιαρίου ἢ ποτηρίου. Ἀλλὰ τὄνομα φαίνεται γενικώτερον, ὥστε νὰ σημαίνῃ καὶ ἄλλα διαφόρου εἴδους καὶ μεγέθους ἀγγεῖα, οἷον δισκάρια, bassins (ὡς μαρτυρεῖ ἐδῶ τὸ Ἀπαλαρέα τῆς ΔΓ), πινάκια ἢ γαβάθια (écuelles, assiettes). Εἰς τῶν Ἑβδομήκοντα (Ἀριθμ. ζ', 13) τὴν ῥῆσιν ταύτην, « Προσήνεγκε τὸ δῶρον αὐτοῦ, » τρυβλίον ἀργυροῦν κ. τ. λ. ἓν ἀπὸ τῆς Βασιλικῆς βιβλιοθήκης τὰ ἀντίγραφα (ἀριθμ. 3) φέρει ἐξήγησιν τῆς λέξεως Τρυβλίον (plat) τὴν λέξιν Ἀπαλλαρέαν. Σώζεται ἀκόμη ἡ λέξις Ἀπαλαρία εἰς τὴν Χίον, σημαίνουσα δίσκον· οὐδ' ἠμέλησεν ὁ Σομαυέρας νὰ τὴν θέσῃ εἰς τὸ Λεξικόν του, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν τοῦ τυπογράφου του, ἐξέπεσαν, ὡς φαίνεται, οἱ τύποι τῶν στοιχείων, τὴν ὥραν τῆς πιέσεως, ὥστε νὰ μείνῃ κενὸς ὁ τόπος τῆς ἐξηγήσεως.

ΣΕΛΙΔ. 292, ςίχ. 430. Ἔπληξα τώρ' ἀπέθανα κ. τ. λ.] Ἔπληξα, οὐδετέρως, ἀντὶ τοῦ Ἐπλήγην, ὡς καὶ κατωτέρω (ςίχ. 532) Πλήξῃ, ἀντὶ τοῦ Πληγῇ. Εἰς τὸν παρακμάζοντα Ἑλληνισμὸν τὸ ἁπλοῦν Πλήσσομαι ἐσήμαινε καὶ τὸ σύνθετον Ἀποπλήσσομαι (être frappé d'apoplexie), οἷον (Μακκαβ. Α, θ', 55), « Ἐπλήγη » . . . καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἐδύνατο ἔτι λαλῆσαι. »

ΣΕΛΙΔ. 315, ςίχ. 567, Μετὰ τοῦ ὙΕΛΙΟΥ (ἢ ὙΑΛΙΟΥ).] Σήμερον ὀνομάζεται Κατουροῦάλιον (χυδ. Κατουρογυάλι), Κατουρολάγηνον, Κατουροκάνατον, Κλοκίον καὶ Κοκλίον (χυδ. Κοκλὶ καὶ Κουκλὶ). Ἡ σύνθεσις τοῦ Κατουρολάγηνον

εἶναι ἀπὸ τὴν Λαγήνην (τὴν σήμερον οὐδετέρως ὀνομαζομένην Λαγήνιον). Τὸ Κατουροκάνατον ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Προδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 343) ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Κανήτιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κάνης ητος, σήμερον λεγόμενον, Κανάτιον. Περὶ τοῦ Κλοκίου, διστάζω, ἂν ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν cloche, ὡς εἴκασαν τινὲς (Δουκαγγ. σελ. 669), οὐδ᾽ αὐτοὶ πληροφορημένοι. Ἐπειδὴ ἐλέγετο ὄχι μόνον Κλοκίον, ἀλλὰ καὶ Κοκλίον (Δουκαγγ. σελ. 682), ἐνδέχεται νὰ παρεφθάρη ἀπὸ τὸ Κοχλίον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κόχλος· ὅθεν καὶ ὁ Κοχλίας, καὶ τὸ Κοχλιάριον.

ΠΙΝΑΞ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.

Οἱ Ἀραβικοὶ ἀριθμοὶ σημαίνουν τοὺς στίχους· τὸ πρὸ τῶν ἀριθμῶν Α. στοιχεῖον σημαίνει τὸ πρῶτον βιβλίον, τὸ Β., τὸ δεύτερον.

Ἀβάδας (τοὺς), Β. 396.
Ἀβύσσιον κῆτος, Β. 642.
Ἀγανακτῶ, Β. 407. Ἠγανάκτησα, Β. 267.
Ἀγάπησαν, Β. 239. Ἠγάπησαν Β, 250. Ἂν μ' ἀγαπᾷς Β. 523.
Ἀγγεῖα, Β. 582.
Ἁγιοζοῦμιν, Β. 231, 377, 393, 397, 401, 407. Ἁγιόζουμον, Β. 395.
Ἅγιος δεσπότης, Β. 440. — Βασιλεὺς, Β. 504.
Ἀγκλεῖςρα, σελ. 250.
Ἀγοράζω, Β. 454. Ἀγόρασε, Α. 120.
Ἀγόριν, Α. 111.
Ἀγουρίτζης Β, 182. Ἄγουρος, Β. 496: σελ. 362.
Ἀγριοῦμαι. Ἠγριώθησαν, σελ. 327.
Ἀγρυπνία, Β. 614.
Ἄδηλα, Β. 214.
Ἀδηφάγος σελ. 279.
Ἀδιάκριτον (τὸ) Α. 184.
Ἀδικῶ. Ἀδικούσαμεν, Α. 302.
Ἀδόμενος, σελ. 324.
Ἀδραλαλίας (τὰς), Β. 483.
Ἀεὶ, Β. 415.
ἈΕΤΙΟΣ, Β. 598.
Ἀθερίνες, Β. 176.
Ἀθότυρα, Β. 199.
Ἀθύρης, Β. 355.
Ἀθρεψία, Β. 577.
Αἴ! Β. 204, 440.
Αἱματίτζιν, Β. 518.
Ἀθυμία, σελ. 331.
Ἀκάπνιν, Β. 167.
Ἀκέραιος, Β. 177.
Ἀκοάςσου (τὰς) πρόσχες, Β. 562.
Ἀκοῆς (ἐξ) Β. 298.
Ἀκοντες, Β. 442.
Ἀκούω. Ἀκοῦς [Ἀκούεις] Α. 182. Ἄκου [Ἄκουε] Α. 372.
Ἀκρήτης, Β. 180.
Ἀκριβῶς (νὰ μάθῃς) Β. 563.

Ἀκριόπαστον, A. 131. Ἀκρόπαστον, A. 269. σελ. 122.
Ἀκρίτης, B. 180. σελ. 256, 311.
Ἀκρόβραστον, B. 164.
Ἀκροσαχνισμένη, B. 342.
Ἀλέθω. Ναλέθης. B. 110.
Ἀλεστὸν, B. 346.
Ἀλέτζη, ἀλέτζη, B. 497.
Ἀλήθεια, B. 445.
Ἀληθεύω, B. 402.
Ἀληθινά, σελ. 281.
Ἀλλ' οὖν. B. 339.
Ἀλληλούϊα, B. 336.
Ἄλλον [ἀντὶ τοῦ Ἄλλο], B. 235.
Ἄλλος ἐξ Ἄλλου γίνομαι, B. 37.
Ἀλμυραὶ φροντίδες, A. 12.
Ἄλογον (cheval) B. 148.
Ἀλογοτριπλοντέλληνος, A. 60. (ΔΓ. Διπλοεντέλληνος).
Ἀλουσία, σελ. 327.
Ἀλουτζία, B. 616.
Ἀλφάβητος (ὁ), B. 64.
Ἀμανιτάριν, B. 167.
Ἀμὴ, B. 325. σελ. 281.
Ἀμελῶ. Ἠμελημένον, B. 302.
Ἀμυγδαλάται ψύραι, A. 65.
Ἂν (οὐκ), B. 448.
Ἀναβαίνω. Νανῆβω [ἵνα ἀναβῶ], B. 454.
Ἀναγνώσουσιν (ἅς τ'), B. 361.
Ἀναδράμωμεν (N'), B. 505.
Ἀνάθεμα, A. 86, 87, 134, 160. Ἀνάθεμά σε, B. 435.
Ἀναιδῶς, B. 482.
Ἀναισχυντίζη (νὰ μὴν), B. 512.
Ἀναίτιοι, B. 371.
Ἀνακομπόματα, B. 203.
Ἀνακομπόνεται, A. 136. Ἀνακομβόνεται σελ. 137.
Ἀνακρατορία, A. 5 (ΔΓ. Ἀνακτορία).
Ἀνακτορία, Ζ. Ἀνακρατορία.
Ἀνάλατον, B. 225.
Ἄναξ, B. 298, 341. — Ἀνάκτων, A. 379.
Ἀνάπαυλα, A. 44.
Ἀνάρπαστος, B. 282.
Ἀνασπᾶται, B. 229.
Ἀναστενάζω, B. 278.
Ἀνατολὴ, B. 547.
Ἀνατολικὰ δαμάσκηνα, A. 210-211.
Ἀνατροπὴ, B. 240.
Ἄνεσιν (πῶς) εὑρήσω; B. 122.
Ἀνθρακιά, A. 231.
Ἀνοίγω, A. 97, 99.
Ἀνορεξία, B. 328. σελ. 318.
Ἄντερα. Ζ. Ἔντερα.
Ἀντί. Ἀντ' ὕδατος, B. 287. Ἀντὶς νερὸν, B. 285—φαγὶν, B. 286.
Ἄντικρυς, A. 340.
Ἀντίφωνον, B. 327.
Ἀνυπόδετος, B. 93, 138.
Ἀνυπόλυφτον (τὸ), A. 184.
Ἀνῦσαι, B. 551.
Ἄνωθεν ὡς κάτω, B. 178. Ζ. καὶ B. 624, 646.
Ἄξιον ἐκρίνασιν, B. 366.
Ἄξυστον, B. 225.
Ἀόκνως, B. 581.

Ἀπάκιν, Α. 269, 277, 284, 288, 298, 301, Β. 197.
Ἀπαλαρέα, Β. 202.
Ἀπαλωδάτον, σελ. 283.
Ἀπανθρωπία, Β. 365.
Ἀπαντας (τοὺς) Β. 584.
Ἀπάνω, Β. 202, 462.
Ἀπανωφόριν, Α. 364.
Ἅπαξ τὸν χρόνον, Β. 128, 148.
Ἀπαξυμάδιν, Β. 196. Παξυμάδιν, Β. 101.
Ἀπάρξομαι, σελ. 323.
Ἅπασαν ἡμέραν, Α. 163, 193. Β. 334.
Ἀπαύτους, σελ. 68.
Ἀπέγδαρες. Ζ. Γδάρη.
Ἀπεκβάλουν, σελ. 318.
Ἀπεκεῖθε, Α. 157. Ἀπέκει, Β. 174, 229, 243, 282, 523.
Ἀπελαθήτω, Β. 363.
Ἄπελθε, Β. 111.
Ἄπερ εἴρηκα, Β. 561. — Εἶπον, Β. 619.
Ἀπέσω, Β. 53, 390, 569.
Ἀπλήστως, Β. 421.
Ἀπλόνω, Α. 103. Νἀπλώθην [Νὰ ἡπλώθην] Β. 210.
Ἀπό. Ἀπὸ τοῦ νῦν. Β. 511. Ἀφ' ὅτου, Β. 626. Ἀπὸ μικρόθεν, Α. 56.
Ἀποβλέπω πρὸς, Β. 259.
Ἀποδειλιάσει, Β. 494.
Ἀποθνήσκω (ν') ἢ Νὰ ποθνήσκω, Β. 327. Ἀπέθανα, Β. 430. Ἵνα ἀποθάνῃ, σελ. 320.
Ἀποκαθησμένων (τῶν), Β. 21.
Ἀπόκαρσις, σελ. 240.
Ἀποκοιμᾶται. Ζ. Ὑποκοιμᾶται.
Ἀποκοτίσει, Β. 496.
Ἀπολάκτισμαν, Β, 179.
Ἀπολεσμένον, Β. 478.
Ἀπομένω. Ἀπέμεινα, Β. 608.
Ἀπομεριμνημένος, Α. 106.
Ἀπομυρίσω (Ν') Β. 463.
Ἀπόξυσμαν, Α. 179.
Ἀπορουχοσυνάχτης, Β. 557.
Ἀποστέλλει, Β. 540. Ἀποστέλνει, σελ. 311.
Ἀπόστολος, Β. 333.
Ἀποτριχέα, σελ. 327.
Ἀπροσμάχητον τεῖχος, Β. 621.
Ἀρβελισμένον, Β. 164.
Ἀργαβιάζεσαι, Α. 275.
ἈΡΙΣΤΟΤΈΛΗΣ. σελ. 321.
Ἄρκλα (ἡ), Α. 99.
Ἀρκουδίζω, Β. 331.
Ἀρμάριν, Α. 94.
Ἄρνα (καθάπερ) λέων, Β. 188.
Ἀρνοῦμαι (renoncer), Α. 109.
Ἀῤῥωστῶ, Β. 252, 564, 585.
Ἄρτι, Β. 631.
Ἀρτυσίαι, Β. 575.
Ἄρχομαι γνωρίσαι, Α. 51. — τρώγειν Β. 275. — τοῦ τρώγειν, Β. 160.
Ἄρχοντες, Β. 294.
Ἀρχόντισες, Α. 219, 220.
Ἀς εὕγω, Β. 119. — ἐγενόμην,

Β. 269. — ἐπουλούντασιν, Β. 272. Ἀς πῶ [εἴπω], Β. 506. — βράσει, Α. 118.
Ἀσθενῶ. Σθένησαν, Β. 613.
Ἄσοφος, Α. 320.
Ἄσπαστρον, Β. 225.
Ἀσταπίδες, Β 350.
Ἀστὴρ φαεινότατος, σελ. 311.
Ἀσυνείδητον (τὸ), σελ. 181.
Ἀσφάλεια, Β. 141, 444.
Ἀτενίζω, Β. 190.
Ἀτζαλοπεριπάτης, Β. 552.
Ἀτιμία, Β. 634.
Ἀτός του, Β. 586.
Ἄτυχος, Α. 344.
Αὐγάτος, Β. 169.
Αὐγὴ, Α. 117.
Αὐγὸν, Β. 198.
Αὖθις, Β. 607.
Αὐοτάραγα, Β. 348.
Αὔριον (ἐπὶ τὴν), Β. 265.
Αὐτίκα, Β. 258, 282, 327.
Ἀφαγία, Β. 604.
Ἀφείνουν, Β. 190. Ἀφήνουν, Β. 151, 331. Ἀφήνουσιν, Β. 131. Ἀφήσουν, Β. 332. Ἄφες με, Α. 310. Ἀφῆτέ τον, Β. 587. Ἀφῆκα, Β. 609.
Ἀφελέστεροι, Β. 364.
Ἀφέντη, Α. 348.
Ἀφόρητος, σελ. 278.
Ἀφότου, Β. 387.
Ἀφοῦ, Α. 105, 123, ἢ Ἀφ' οὗ σελ. 110.
Ἀφρατίτζιν, Α. 150. Ἀφρατούτζικον, Β 415.

Β.

Βαγγέλιον [Εὐαγγέλιον], Β. 333.
Βαθρακὸς, Β. 99, 409. Βατραχὸς, Β. 236.
Βάλλω. Ζ. Βάνω.
Βάνω [Βάλλω], Α. 374. Βάνουσιν, Β. 381. Βάνουν σελ. 281. Βάλλουσιν σελ. 285. Βάλλει, Β. 391. Βάλε, Α. 118.
Βαπτίζονται, Β. 389.
Βαπτιστῆρα (ἡ), Β. 205.
Βαρβάρων θράσος, Β. 310.
Βαρνιώτικον [κρασίν], Β. 411.
Βαροῦμαι, Α. 243.
Βαρὺς (ἵνα μὴ φαίνωμαι), Β. 155.
Βασιλεὺς, Α. 279. Β. 456. — βασιλέων, Α. 379, 387.
Βασιλικὰ προστάγματα, Β. 304.
Βαστάζω, Α. 339, Β. 617. Βαστῶ, Α. 188.
Βαστῶ. Ζ. Βαστάζω.
Βατόπουλα, Β. 573.
Βατραχὸς. Ζ. Βαθρακός.
Βαφέας, Α. 375. Β. 460.
Βεβρεγμένους κυάμους, Β. 357.
Βενέτικοι (οἱ), Β. 114.
Βερζιτίκιν, Β. 197.
Βηλαρικαὶ, Α. 202.
Βιτζέα, Β. 283. Βίτζα, σελ. 274.
Βλάβη, Β 253.
Βλάπτω. Μὴ βλαβῆτε, Β. 227. Ἐβλάβησαν, Β. 606.
Βλατίν, Β. 92.

Βλάχα, Α. 362.
Βλάχικον, Β. 199. — τυρὶν, Α. 121.
Βλέπε, Β. 383. — νὰ μὴ βράζῃ, Α. 132.
Βλησκουνίτζα, σελ. 320.
Βόθα [Βοήθει], Β. 104.
Βόλος. Ζ. Κότου.
Βομβοκτυπῶ, Β. 450.
Βόσκω, Β. 73.
Βούκα, Α. 352. Β. 203. Βουκιὲς, Α. 198.
Βουκλωμένας. Ζ. Βουτουλομένας.
Βούλει μαθεῖν, Β. 367.
Βουρβουρίζω, Α. 65.
Βουτουλομένας (Γρ. Βουκλωμένας) Β, 69.
Βοῶντες, σελ. 284.
Βραδὺν (τὸ), Α. 164, 194.
Βράσῃ (ἂς), Α. 118.
Βρέχω. Βεβρεγμένους κυάμους, σελ. 283.
Βρίσκω. Ζ. Εὑρίσκω.
Βρωμαρέα, Βρωμιαρέα, Β. 102, 223. Βρωμιάριν, Β. 225. Βρωμισμένες, 246. Β. Βρωμισμένην, 321.
Βρώματα, Α. 233, Β. 213.
Βρωμόκαπνον, Β. 425.
Βρῶμος, Β. 437.
Βρῶσις, Β. 338.
Βυζαντὶς, Β. 621.

Γ.

Γαβάθιν, σελ. 319.
Γαδοῦριν, Β. 479.
Γαλέα, Β. 574.
ΓΑΛΗΝΟΣ, σελ. 321.
Γανήτικος, σελ. 283.
Γάρισμα, Β. 233.
Γάρος, Β. 177.
Γαστρίμαργος, σελ. 323.
Γδάρῃ [Ἐκδάρῃ], Β. 103. Ἀπέγδαρες, Β. 107
Γε. Τὴν δέγε, Β. 358, 526. Οἱ δέ γε, Β. 370.
Γείτονας, Α. 226.
Γειτόνισσα, Α. 170.
Γελῶ. Νὰ γελάσῃς, Β. 453.
Γέμα. Ζ. Γεῦμα.
Γεμάτον. Α. 94, 195.
Γέμει, Α. 66, 104. Β. 84, 399.
Γεμίζω. Γέμισαν, Α. 331. Γέμισεν, Α. 363. Ἐγεμίζασιν, Β. 324. Γεμίζουσιν, Β. 380. Γεμόζουσιν σελ. 285.
Γενναίως φέρε, Β. 490.
Γεννῶμαι. Ἐγεννήθην. Β. 508.
Γεράκιν, Β. 477, σελ. 299.
Γεροβοσκῶ, Α. 78.
Γέρων, Β. 521. Γέροντας καὶ νέους, Β. 628.
Γεύεται (ἂς) τὸν ψόφον, Β. 520.
Γεῦμα. Β. 158. Γέμα, Α. 127.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Α. 394. Β. 638.
Γηροκομεῖν, σελ. 324.
Γιὰ [Εἶα], Β. 455, 457, 459, 461, 463, 465, 467.
Γίγας, σελ. 256.

Γίνομαι, Β. 37. Νὰ γένουμουν, Α. 225. Ἀς γένῃ, Β. 568. — γένεται, Β. 570. Γέγονεν, Α. 59.
Γλαῦκος. Β. 197.
Γλήγορα, Β. 263.
Γλυκασμὸς, Α. 221.
Γλυκοποσία, σελ. 283.
Γλυκὶν σελ. 144.
Γλυκὺν κρασὶν, Β. 202, 412. — οἶνον, 355.
Γλυκύσματα, Β. 419.
Γνωρίσαι, Α. 51. Γνωρίσω, Α. 55.
Γλῶσσα. Β. 435.
Γνεύω, σελ. 288.
Γόμος, Β. 345.
Γόνατα, Β. 613.
Γονικὰ, Β. 500.
Γόνος, Β. 546. σελ. 284.
Γοργὸν, Β. 361, 451, 533, 565, 575.
Γούλα, Α. 214.
Γουλάρης, σελ. 279.
Γοῦν. Ἡμεῖς δὲ γοῦν, Β. 377. Ζ. Γε.
Γούργουρος, Β. 612.
Γοφάρια (τὰ), Β. 426.
Γράμματα (τὰ), Α. 86, 321 (σελ. 321). Γραμματίτζια, Β. 554.
Γραμματικὰ (τὰ), Α. 81.
Γραμματικὴ, Α. 85.
Γραμματικὸς, Α. 82, 236. Β. 63.
Γρανάτα, σελ. 283.
Γυμνὸν, Β. 478.
Γυμνοποδῶν, Β. 560.
Γυνὴ, Α. 337. Γυνὴν (τὴν), Α. 335. Γυναῖκα, Α. 343.
Γυρέβω, Α. 101, 103. Γυρεύω, Α. 139, 140. Γυρέβεις, Α. 305.
Γυρεύω. Ζ. Γυρέβω.
Γυρίζεται, Β. 435.
Γυρίσματα, Β. 212.
Γύρωθεν, Α. 272.
Γωνία, Β. 57.
Γωνιδάτα, Β. 107.

Δ.

Δαγκάνω, Β. 601.
Δαιμονικὸν, Β. 314. Δαίμων, Β. 435. σελ. 278.
Δάκῃ (νὰ σὲ), Β. 601.
Δαμάζει, Β. 396.
Δαμάκιν, Β. 224, 470. Δαμὶν, Α. 183, 338.
Δαμάσκηνα, Α. 210.
Δαμασκηναπιδόμηλα. Α. 210.
Δαμὶν. Ζ. Δαμάκιν.
Δανεικὸν, Α. 311.
ΔΑΝΤΟΝΙΣ, Α. 36.
Δαυκοψίςης, Α. 218.
Δεῖνα (ὁ), Β. 522. Τὸν Δεῖναν. Β. 517. Τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα, Β. 565. Τὸν ὁδεῖναν Β. 47.
Δεμεὶς, Β. 76.
Δέον, Β. 6.
Δέρουσιν (ἂν σὲ) Β. 490.
Δέσμα. Ζ. Θέσμα.

Δέσποτα (ὦ), Β. 152, 211, 217,
Δεῦρο, σελ. 174.
Δῆλα καθιςῶ, Β. 603.
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Α. 394.
Δημοκ... (ἴσ. Δημοκέλλιν), Β. 558. Δυμακέλλην. σελ. 314.
Διά. Διὰ νὰ ποῦν, Α. 294. Διὰ νὰ μὴ, Β. 533. Διὰ νὰ τοὺς ἔχῃ, Β. 581.
Διάβα (Εἰς τὸ) σου, Β. 114.
Διαβαίνω. Διαβαίνει, Β. 163. Διέβαινα, Α. 176. Διέβην, Α. 157. Διάβα, Β. 113, 519. Διάβαινε, σελ. 309. Οὐ διαβῇ, Α. 286. Διαβάζω, Β. 232. Διέβη, Β. 597, 598. Ἐδιέβασα, Α. 159. Διαβαίνουσι, Β. 328.
Διακελεύω, σελ. 201.
Διαλόγου σου. Ζ. Λόγος.
Διαφοροτερίτζιν, Α. 327.
Δίδω. Δίδωσιν, Β. 294. Δίδει, Β. 584. Μὲ δίδασιν ἢ Μ' ἐδίδασιν, Α. 317. Δίδουσιν, Α. 124. Β. 321, 580. Δίδουν, Β. 129, 393. σελ. 110. Δώσεις, Β. 309. Ἂν δόσουν, Β. 132. Νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω, Β. 185. Νὰ δὸς [ἵνα δῷς] Β. 90. Δός με, Α. 122, 338. Δὸς τοῖς, Β. 111. Δίδε, Β. 517. Δότε τὸν, Β. 582, 593. Δότε με, Β. 136. Διδόμενα, 528.
Διεμέναν [Δι' ἐμὲ], Β. 330.
Διεσέν [Διὰ σὲ], Β. 501.
Διηνεκῶς, Β. 68, 338.
Δίκαιοι, Β. 371.
Δικονῶ. Ἐδικόνησεν, Β. 72.
Δικός [Ἐδικὸς, Ἰδικὸς] μου, Β. 323. Ζ. Ἰδικός.
Διοικήσεις (τὰς) Β. 312.
Διόρθωσις, Β. 306, 500.
Διόχες [Ἐδίωκες], Β. 73. Νὰ διόχῃς, Β. 503. Δίωξέ τον, Β. 253.
Διπίνακος, Β. 108.
Διπλοεντέλληνος, σελ. 44. Ζ. καὶ Ἀλογοτριπλοντέλληνος.
Διπλοκαλαμαράτος, Α. 349.
Διπλοσφουγγάτα, Β. 55.
Διπλοτήγανον, Β. 176.
Δισκαρίων (μετὰ τῶν) Β. 419.
Δίχα, Β. 93.
Δίψαν (τὴν) παύουσιν, Β. 358.
Διῶμα (τὸ), Α. 368.
Διώτιν, Β. 379.
Δόκιμος, Β. 493.
Δόλιον, Β. 231.
Δόλος, Β. 509.
Δομέςιχος, Β. 60.
Δόντιά (σφίξε τὰ) σου, Β. 488. — ἐσπαράχθησαν, Β. 615.
Δόξω (ἵνα μήπως) Β. 273.
Δόρυ τῆς δύσεως, Β. 547.
Δούκας, σελ. 331.
Δουκάτον, Α. 120.
Δουλεία, Β. 606.
Δουλεύω, Β. 95, 560. σελ. 320.
Δοχιάριος, Β. 62, 526.

Δράμω (ἀς), Β. 465. Δράμωσι, Β. 545.
Δρόλικον (τὸν), Β. 286, 436.
Δροσάτον, Β. 576.
Δρουβανιςὸν, Α. 190.
Δριμύτης, Β. 403.
Δυμακέλλην. Ζ. Δημοκ...
Δύναμις, Β. 452.
Δυνατὰ, σελ. 264.
Δύναται, Β. 446.
Δύσις. Ζ. Δόρυ.
Δυσωδεςάτη, Α. 355.

Ε.

Ἔασον, σελ. 185.
Ἑαυτόν (τὸν) σου, Α. 276.
Ἐγείρω (σελ. 114). Γέρθω [Ἐγερθῶ], Β. 184. Γέρθῃ, Β. 601. Ἐγερθῇ, σελ. 320.
Ἐγγραυλοπαςοφάγος, Β, 98.
Ἐγκαλέσωμεν (νὰ σ') Β. 504.
Ἔγκλειςος, Β. 249.
Ἐγνωκότες, Α. 299.
ἘΔάρε (ΔΓ) ἘΔάρτε, Β. 433.
Ἐδὲ [Ἰδὲ], Α. 144, 265. Β. 432, 441, 617.
Ἐδείκνυσο, Β. 296.
Ἑδραιῶ. Ἡδραιωμένην πέτραν, σελ. 311.
Ἐθίκασιν, Β. 438.
Ἔθος (ὡς τὸ), Β. 387.
Εἰ. Εἴ τις, Α. 312. Εἰ βούλει, Β. 194. — λέγει, Β. 447. — θελήσεις. Β. 308. — ἠθέλησας, Β. 297. Εἰ δὲ, Β. 143. Εἰ δὲ... ἂν, Β. 524. Εἰδὲ καὶ, Β. 332, 337, 487. Εἰ μὴ, Β. 342. Εἴπερ καὶ, Β. 529.
Εἶδα, Α. 182, Β. 146, 249.
Εἰκάζω, Β. 314.
Εἰκόνα, Β. 91.
Εἶμαι, Α. 286. Εἶσε, Α. 242, 277, Β. 96, 473. Εἶσαι, Β. 475. Ἔνεν. Β. 78. Ἔνε, Α. 116. Β. 314. Ἔν, Α. 316. Β. 59—61, 63. Ἔνι, Β. 101. Ἔςι, Β. 142. Ἤμουν, Α. 328. Εἶμουν, Α. 218. Ἦν (ἴσ. Εἶν), Β. 70 — 71. Ητον Β. 207. Εἶτον, Β. 205.
Εἰπάν με, Α. 318. Πὲ [Εἰπὲ], Β. 266. Νὰ πῇ [Ἵνα εἴπῃ], Β. 280. Εἴπῃ (ἂν), Β. 499. Εἶπα, Εἰπέτε, Β. 386.
Εἰρήκει, Β. 368. Εἴρηκα, Β. 561.
Εἰσβαίνω. Σέβηκεν [Εἰσέβη], Α. 332. Ἐσέβαινεν, Β. 74.
Εἰσῆλθα, σελ. 178. Εἰσῆλθεν, Β. 192.
Ἐκ ἢ Ἐξ. Ἐκ τὸ, Α. 185. Ἐκ τὰ, Α. 196, 237, 270. Ἐκ τὴν, Α. 317. Ἐξαύτην τὴν Α. 339. Ἐκ τὰς, Β. 606.
Ἐκατέςησεν, Α. 324.
Ἐκάτζα. Ζ. Καθέζομαι.
Ἐκβαίνω, σελ. 280.
Ἔκβαλε, Α. 238. Ἐκβάλλωσιν, Β. 356. Ἐκβάλουσί σε, Β. 485.
Ἐκβολὴ τῆς θύρας, Β. 446.
Ἐκδαρμένη, Α. 341.

Ἐκδιδόασιν, Β. 352.
Ἐκδίκησις, Β. 309.
Ἐκεῖσε, σελ. 81, 280.
Ἐκζεςὸν, Α. 130 (σελ. 124). Ἔγζεςον, Β. 163. Ἐκζεςὰς, Β. 343.
Ἐκκλησία, Α. 367. Β. 124.
Ἐκκλησιάρχης, Β. 120.
Ἐκκλησιαςικὰ, σελ. 199.
Ἐκκλησιαςικὸς, Α. 248.
Ἐκτεθεῖσης, Α. 346.
Ἔκτοτε, Β. 509 (σελ. 124).
Ἐκχέει, Β. 392.
Ἐκὼν, Β. 623.
Ἐλαία, Β. 347.
Ἔλαιον, Β. 290, 390. Ἐλάδιον, Β. 591.
Ἐλέτζα, σελ. 282.
Ἐλπίζοντες [ἤγουν Νομίζοντες], Α. 282.
Ἐμβαίνω. Νὰ μπῶ [Ἵνα ἐμβῶ] ςὴν μέσην καὶ νχυγῶ, Β. 185.
Ἐμβλεμματίζεις (πῶς); Β. 474.
Ἐμέναν [Ἐμὲ], Α. 88.
ἘΜΜΑΝΟΥΗΛ, Β. 374.
Ἔμνοςα, Β. 173, 385.
Ἐμπήγω. Μπήγω, Α. 227. Νάμπηξεν [Ἵνα ἐνέπηξεν], Β. 181.
Ἐμπλέκονται, Α. 373.
Ἐμπορῶ. Ἠμπορῶ, Β. 146.
Ἐμποτόπουλον, Α. 195. Β. 324.
Ἐμπουκόνομαι, Α. 290.
Ἔμπροσθέν μου, Β. 265.
Ἐμπύρετος, Β. 95. Μυριοεμπύρετος, Α. 237.
Ἐνδέχεται, σελ. 284. Ἐνδεχομένη σελ. 319.
Ἐνδόξων (οὐκ εἰσ' ἐκ τῶν), Β. 106, 108. Ἀπὸ τῶν ἐνδόξων, Β. 475.
Ἐνταῦθα, Β. 341.
Ἔντερα, καὶ Ἄντερα. Τἄντερά μου Α. 332.
Ἐντεροχορδοπλύτης, Α. 358.
Ἐνώπιον, σελ. 284.
Ἐξαιτῶν, Α. 4. σελ. 331.
Ἐξαλείψω, Β. 263.
Ἐξάμηνον, Β. 66.
Ἐξαναπιάνω, Β. 261.
Ἐξάπαντος, Β. 595.
Ἐξαπορῶ, Β. 255.
Ἐξάπτω, Β. 382.
Ἐξάφες, Β. 50, 54, 55, 483, 519. Ξάφες, Β. 481. Ἐξαφῆτέ τον Β. 594.
Ἐξάψαλμος, Β. 42.
Ἐξέβαινεν, Α. 327. Νὰ ξέβενα, Β. 139.
Ἐξεῖπον, Α. 300. Β. 624.
Ἐξεμίσησα, Β. 300.
Ἐξεπέσῃ, [Ἐκπέσῃ], Β. 279.
Ἐξέρχεσαι, Β. 137. Ἐξέρχεται, Β. 451. Ξέλθω [Ἐξέλθω], Β. 332.
Ἐξέρχομαι, Β. 623. σελ. 280.
Ἐξεύρω. Ζ. Ἠξεύρω.
Ἔξη [Ἔξ], Β. 242.
Ἐξηρτέριν, Β. 113.

Ἐξουσία Β. 584.
Ἔξοφθαλμιςὸν, Β. 347.
Ἐξωπορτίζω, σελ. 302.
Ἔξωσμένη, Β. 303.
Ἐπαγγέλλονται, Β. 629.
Ἐπαινοῦντες, Β. 289.
Ἐπάνω, Β. 392, 404.
Ἐπαπολαύοντες, Β. 630.
Ἔπαρ. Ζ. Ἐπέρνω.
Ἔπαρχος, Β. 269.
Ἐπέγνως, Β. 298.
Ἐπεὶ, Α. 242.
Ἐπέπεσα, σελ. 263.
Ἐπέρνω, Α, 126, 369. Ἔπαρ, Α. 173. Ἐπάρετε, Α. 190, 202. Νὰ πέρνῃς, Α. 240. Νὰ πῆρεν, Β. 181. Πάρουσιν. Β. 260. Ἐπῆρα, Α. 185. Καὶ ἂν οὐ τὸ πάρῃ, Β. 519.
Ἐπεςράφην, Α. 323.
Ἐπέτυχα, Β. 436.
Ἐπί. Ἐπὶ τοὺς ἄλλους, Β. 519.
Ἐπιβαλτάριν, Α. 365.
Ἐπιβουλαὶ, Β. 472.
Ἐπίγειος, Β. 373.
Ἐπιλείψει με ὁ χρόνος, σελ. 323.
Ἐπιστάμην, Α. 344. Ἐπίσταται, Β. 543.
Ἔπληξα, Β. 430. Μὴ νὰ πλήξῃ, Β. 532.
Ἐρευνῆσαι, σελ. 277.
Ἐρυγῶ, Β. 463.
Ἔρχομαι. (σελ. 144) Ἤρχουμουν [ἠρχόμην], Α. 330. Ἤρχομην. Α. 47. Ἦλθεν, Α. 292 — εἰς κόρον, Α. 290.
Ἐσέβαινεν. Ζ. Εἰσβαίνω.
Ἐσὲν [Σὲ], Α. 364. Ἐσέναν, Α. 365.
Ἐσθίουσιν, Β. 341. Ἐσθίομεν, Β. 377. Ἐσθίειν, σελ. 284.
Ἑσπερινὸς, Β. 45.
Ἔσω, σελ. 281.
Ἕτεροι, Β. 579.
Ἕτοιμος, Β. 578.
Εὐγάνω [Ἐκβάλλω], Α. 375. Ἐκβάλουσιν (πρὶν) Β. 485.
Εὐγενικόπουλον, Β. 475.
ΕΥΓΕΝΙΣ [Εὐγένιος], Β. 270. Ταὐγενίου [Τὰ Εὐγενίου], Β. 572.
Εὐγένω [Ἐκβαίνω], Β. 152.
Εὔγω (ἂς), Β. 119, 149, 457. Εὐγῇ, Β. 524. Εὐγοῦν (ὄνταν), Α. 228. Βγένω, Β. 331. Εὐγένομεν, Β. 469.
Εὐθυδρομήσωμεν, Β. 312.
Εὐθὺς τὸ, Α. 119.
Εὐλαβεςέρων, σελ. 284.
Εὐλογία, Β. 129.
Εὔνοςα, σελ. 286.
Εὑρίσκω, Β. 265. Εὑρίσκεται, Β. 264. Ηὗρηκα, Α. 153. Ηὗραν, Α. 303. Βρίσκω, Α. 100, 102. Βρέθη [Εὑρέθη], Β. 180. Ἐκεῖβρα [ἐκεῖ ηὗρα], Α. 334.
Εὐφημοῦντες, Β. 629.
Εὐχαριςίας (μετ'), Β. 537.
Εὐωδία, Β. 216, 592.

Εὐωνυμία, σελ. 287.
Ἐφεύρεμα, Β. 453.
Ἔχω (ψωμὶν οὐκ), Α. 263. Οὐκ ἔχω τί νὰ φάγω, Α. 234. — τί φαγεῖν, Α. 264. — τί φορεῖν, Α. 260, 261. Κάλλιον τόχω [τὸ ἔχω], Α. 244. Οὐκ εἶχά το ἀτιμίαν, Β. 139. Ἔχει παθεῖν, σελ. 306. Ἔχει δεκαπέντε χρόνους, Β. 65. Χρόνον ἔχω ὁποῦ, Β. 243. Τάδο (τῇδε) δὲν ἔχεις τόπον, Α. 275. Ὡς ἔχουσιν, Β. 376.
Ἔχω [couter]. Τί ἔχει τὸ κεντηνάριν, Β. 115.
Ἕως ἄνω, Β. 380.

Ζ.

Ζαρόνω. Ἐζάρωσεν, Β. 604.
Ζέμαν (τὸ), Β. 147.
Ζεματίζω, Β. 589.
Ζηλεύω, Α. 161.
Ζήτησις, Β. 634.
Ζητῶ Α. 139. Ζητῶ τῷ [παρὰ τοῦ], Β. 635. Ζητήσω (νά), Β. 461, 467.
Ζουμὶν, Β. 392. Ζουμίτζιν, Β. 171.
Ζυμωτής, Α. 328.
Ζῶ, Α. 89. Ζοῦσιν [Ζῶσιν], Α. 91. Νάζουν [ἵνα ἔζων], Α. 92. Νὰ ζήσῃ, Α. 112.
Ζωνάριν, Β. 458.
Ζώνη, Β. 423.

Η.

Ἡγοῦμαι, Α. 245.
Ἡγούμενοι, Β. 32, 117, 162, 259, 274. Ἡγούμενε, Β. 394.
Ηλθεν. Ζ. Ἔρχομαι.
Ἥμισυ, σελ. 274.
Ἠμπορῶ, Β. 146.
Ἠξεύρης, Β. 64.
Ἠρξάμην, Α. 285, 290, 335, Ἤρξατο, Α. 145.
Ἤρχουμουν. Ζ. Ἔρχομαι.
Ηὗρα, Ηὕρηκα. Ζ. Εὑρίσκω.

Θ.

Θαλάττιον κῆτος, σελ. 331.
Θανατόνω, Β. 245.
Θὲ, Ζ. Θεός.
Θέλω Ἠθέλασιν, Α. 304. — τοῦ, Β. 145. Οὐ θέλω, Β. 405. Τί θέλεις; Β. 473. Θέλω νὰ σὲ ἰδῶ, Β. 514. Θέλεις σύρειν, Β. 514.
Θέμις, (ὡς) σελ. 287.
Θεός. Θεὸς καὶ Κύριος, Β. 335. Θὲ [Θεὲ], Β. 170. Μόνος θεὸς, Β. 543.
Θεόςεπτε, Β. 562.
ΘΕΟΦΙΛΟΣ, σελ. 329.
Θεραπείας (τῆς ἄκρας) σελ. 161.
Θερμαλατέα, Β. 394. Θερμαλαταία, σελ. 287.

Θερμοδότης, Β. 61.
Θερμὸν, Α. 119, Β. 111.
Θερμούτζικον, Β. 106.
Θὲς τραπέζιν, Α. 129. Ἔθεσε τρ. Α. 347. Θέσει, Β. 494. Θέτουν, σελ. 288.
Θέσμα (ἴσ. Δέσμα), σελ. 278.
Θλάω. Ἐθλάσθησαν, σελ. 324.
Θλίβομαι, Β. 559.
Θλίψιν ἔχω, Β. 440.
Θορῶ, Α. 207. Β. 99.
Θρασεῖαν (ψυχὴν), Β. 493. Θράσος, Β. 310. Θρασὺς, σελ. 257.
Θρυβόξυλα, σελ. 287.
Θρύμματα, Β. 171, 399, 408.
Θρυπτόξυλα, Β. 391.
Θυμιατὸν (encensoir), Β. 43.
Θυμός. Μετὰ θυμοῦ (en colère), Β. 290.
Θύνα ἢ Θύννα, Β. 102, 223, 321.
Θυνόκομαν (τὸ), Β. 224.
Θυνομαγερία, Α. 95.
Θύραν ἐλέους, Α. 382. Ἐκβολὴ τῆς θύρας, Β. 446.
Θυρωρὸς, Β. 521.
Θωροῦσι, Β. 567.

I.

Ἴαμβος, Α. 139.
Ἰατρεύω, Β. 599.
Ἰατρὸς, Β. 565, 580, 582. Ἰατρεία, Β. 570. Ἰατρικῶν σπερμάτων, Β. 571. Ἰατρικὰ, σελ. 317.
Ἴδε, Α. 287. Ἰδὲ, Β. 431, 434, 437. Ἂς ἴδω, Β. 457, 465. Ἴδες, Β. 596.
Ἰδικὸς, σελ. 279. Δικὸς, Β. 323.
ἹΛΑΡΙΩΝ, Β. 632, σελ. 307.
Ἱμάτιν [ἱμάτιον], σελ. 288.
Ἵνα, Β. 452. — μὴ, Β. 293. — μήπως, Β. 273.
Ἰὸς, Β. 404.
ἹΠΠΟΚΡΑΤΗΣ. Β. 595, 598.
Ἴσκα, σελ. 242, 292.
Ἵσαμαι, Α. 106. Ἱσαμένη. Α. 177. Ἵστημι. Ἔστησας, Β. 627.
Ἱστία, Α. 229.
Ἴσχα (ἡ), Β. 99, 426.
Ἰσχάδες, σελ. 282.
Ἰσχύει, Β. 445. Ἰσχύσουσιν, Β. 551.
Ἴσως καὶ... ἂν, Β. 491.
Ἰχθὺς, Β. 133. Ἰχθὺν, Β. 341. Τὰ πλήθη τῶν ἰχθύων, Β. 161.
ἸΩΝΑΣ, Β. 642.

K.

Καβάδιν, Α. 67.
Καβαλάρης, Β. 150. Καβαλάριος, Β. 68. σελ. 279.
Καβαλικεύω, Β. 328.
Καθέζομαι, Β. 219, 256. Ἐκαθέζουν, Β. 75. Καθέζεται, Β. 520. Κάθημαι. Καθήμενοι γύροθεν, Α. 272. Κάθεσε, Β. 54. Κάθησε, Α. 348. Νὰ κάθησα, Β. 208. Ἐκάτζα [Ἐκάθησα ἢ Ἐκάθισα], Α. 186.

Κάτζει, [καθίσει], Α. 133. Κάτζε. [κάθισον], Β. 431. Ἐκάθισαν, Α. 271. Κάθονται, Β. 288. Κάθηνται, σελ. 276. Κάτζη, Β. 522.
Καθεκάστην, Β. 326.
Καθεξῆς, Β. 534, 584.
Καθερισμένα, Α. 303.
Καθημέραν, Β. 335.
Καθικετεύω, Α. 4.
Κάθισμαν, Β. 44.
Καθιστῶ. Ζ. Δῆλα.
Καθορᾶν, Β. 161.
Καθυβρίζειν, Β. 294.
Καθώραν, Β. 317. Καθ' ὥραν, Β. 447. σελ. 278.
Καθώσπερ, Α. 35.
Καί. Προςάσσει καὶ, Β. 580.
Καινουργοχαλασμένον, Α. 370.
Κακάβιν, Β. 105, 379. Κακαβίου, Β. 382.
Κακίας ἔργα, σελ. 311.
Κακοδικημένος, Β. 618. Κακοαδικημένος, σελ. 274.
Κακομήχανος τρόπος, Α. 345.
Κακὸν! κακόν! Β. 362.
Κακότυχος, Β. 557.
Καλαμαρίτζια, σελ. 281.
Καλαπόδιν, Α. 128.
Καλὴ προαίρεσις, Α. 343.
Καλίγια, Α. 155. Β. 459. Καλήκια, Β. 51.
Καλλιγράφος, Α. 313.
Κάλλιον, Α. 359. Β. 507.
Καλόγερος, Β. 50, 135, 212, 277, 360, 527. Καλογερίτζιν ταπεινὸν, Β. 477.
Καλοκοδέσποινα, Α. 201, 204.
Καλοκτένιςος. Ζ. Καλοχτένιςος.
ΚΑΛΟΔΕΩΝ, Β. 384. σελ. 285.
Καλὸν (ὑπάγενε μὲ τὸ), Β. 486.
Καλονάρχος, Β. 59.
Καλοπαθῶ, Α. 175.
Καλοςιχοπλόκος, Α. 152.
Καλόφωνος, Β. 78.
Καλοχτένιςος (ΔΓ. Καλοκτένιςος), Α. 72.
Καλοψουνιςής, Α. 116.
Καλῶ. Κάλει, Β. 394. Μὴν καλῇς, Β. 395.
Καμαροτριχάρις, σελ. 56.
Κάμνει (τὰ τὸν), Β. 542.
Καμπόσα, Β. 554.
Κάμπου (κατὰ), Α. 227.
Κάμυζε [Κάμμυε] τὰμμάτιά σου. Β. 489.
Κἂν. Κἂν μὴ θέλω, Β. 152, 266. Κἂν ὅλως, Β. 264. Κἂν εἰς, Β. 135, 186, 241, 277, 429. — τέσσαρα, Β. 199. — τέσσερα, Α. 124. — δέκα, Β. 89, 583. — δεκατέσσαρα, Β. 198. — δεκαπέντε, Β. 65, 269, 582. — εἴκοσι, Β. 197, 381. — ὀλίγον, Β. 275. Καντέσσαρα, σελ. 110.
Καναβοσησαμάτος, Α. 217.
ΚΑΝΙΚΛΗΣ, Β. 597. Κανικλείου, σελ. 320.
Καντέσσαρα. Ζ. Κἂν.

Κάπα, Α. 361, 362, 376, 377.
Κάπου. Ζ. Ὀκάπου.
Καπουλική, Α. 162.
Καραβιδίτζαι, Β. 343.
Καρβούνια, Β. 617.
Καρδίαι, Β. 195.
Καριδίτζαι, σελ. 281.
Καρναβάδιν, Β. 178.
Καρούχα, Α. 228. Β. 140. Καροῦχος, Β. 75.
Καρτέρησον ὀλίγον, Β. 531.
Καρυδάς, Α. 217.
Καρυδάτα (τά), Α. 219. σελ. 283.
Καρύδια, σελ. 282.
Καρυδίτζαι, Β. 343.
Καρυδίτζια, Β. 349.
Καρυόφυλλον, Β. 166.
Κατά. Καθ' ἑκάςην, Β. 247. Ζ. καὶ Καθεκάςην. Καθ' ὅλου, Β. 377. Καθ' ὥραν, Β. 420. Τὸ καθ' ἡμᾶς, Α. 30.
Κάτα (ἡ), Α. 294. Κατοῦδιν (τὸ), Α. 293, 296, 302.
Κατάβαινε, Β. 104. Καταβῇ, Β. 498.
Καταβλατάς, Α. 192.
Κατάδικος, Β. 369.
Καταζαρωμένη, Α. 325.
Κατακλύζω, Α. 8.
Κατακρίνω, Β. 337.
Καταλέγειν, σελ. 323.
Καταλιμπάνω, Β. 154.
Καταλύω, Β. 370.
Καταvεύω, σελ. 331.
Καταπίνω, Β. 220, 285.
Καταποντιζόντων φροντίδων, Α. 41.
Καταπρόσωπα, Α. 356.
Κατάραχα, σελ. 274.
Κατατεθεῖναι, Β. 640.
Καταφεύγω. Κατέφυγα, Β. 625.
Καταφρονημένα, σελ. 277.
Κατευθύτας, σελ. 306.
Κατέχω, Α. 178.
Κάτζει. Ζ. Καθέζομαι.
Κατῆλθον, Α. 291.
Κατηυτελισμένος (Abject), Β. 121, 137, 305.
Κατηφής, Α. 106.
Κατηχίζουσιν, Β. 422. Κατηχίζει, Β. 516, 521.
Κατηχρειωμένος, Α. 46.
Κατώγιν, Α. 280. Κατώγεον, σελ. 206.
Κατώφλιν (ΔΓ, Κατόφλιν), Α. 63.
Καυκίν, Β. 129.
Καυχήσθην [Ἐκαυχήθην], Α. 319.
Κειμένη, Α. 232. Κείμενον, Α. 284. Κείμενα, σελ. 81. Κεῖται, Β. 168, 525, 587. σελ. 309, 329. Κείτεται, σελ. 319. Ἔκειτο, Β. 437. Κίτομαι, Β. 254.
Κεῖνος [Ἐκεῖνος], Β. 520.
Κεκτημένοι, Β. 443. Κέκτηται, Β. 539.
Κελάρης, Β. 104, 221, 516.
Κέλη (ἡ), Α. 295.
Κελὶν (τὸ), Α. 269.

Κεντήκλα, Α. 199, 202, 203.
Κεντηνάριν, Β. 115.
Κεντῶ, Α. 172.
Κερά. Ζ. Κυρά.
Κερνῶ, Α. 125.
Κεφαλήν σου (τὴν)! Α. 110. Κεφάλιν, Β. 590.
Κεφαλιάζω, σελ. 327.
Κέφαλος τρισπίθαμος, Β. 169. Τρανοὺς κεφάλους, Β. 424. Κέφαλοι, Β. 433.
Κῆπος, Α. 216.
Κηπουρικὴ, Α. 208.
Κηπουρὸς, Α. 212, 214-216.
Κηρὸς, σελ. 240.
Κιβαρίτης, Α. 151.
Κιθαργὸς, Β. 177.
Κινδυνεύω, Β. 600.
Κινοῦμαι, Β. 407.
Κίτομαι. Ζ. Κειμένη.
Κλαίγω, Α. 85.
Κλαπωτά, Α. 91.
Κλαπωτὴ, Α. 92, 93.
Κλῆσις, Β. 375. Εἰς κλῆσιν, Β. 389. — βασιλικὴν, Β. 549.
Κλονίζομαι, Β. 559.
Κλοςάτα, Β. 385.
Κνήθεσαι (μὴ), Β. 48. Κνῆθει τὴν κεφαλὴν, Β. 578.
Κοιλία, Β. 210, 234. — ἐξάρωσεν, Β. 604.
Κοιμοῦμαι, Α. 372. Β. 609.
Κόκκινος, Β. 168.
Κόλακες, Β. 288. σελ. 284.
Κολάσεις τρεῖς, Α. 255, 259.
Κολέντα. Κἂν εἴκοσι κολέντας, Β. 381.
Κολλῶ. Νὰ ἐκόλλησε, σελ. 263. Κόλυται (γρ. Κολλῆται ἢ Κολλᾶται), Β. 229.
Κόλυται. Ζ. Κολλῶ.
Κομμάτα, Α. 220. Κομματούκλα, Α. 164. Κομματοῦρα, Α. 194. Κομμάτιν, Α. 99, Κομμάτια, Β. 175. Κομματοπούλιν, Β. 635.
Κομνηνόβλαςος, Α. 2. Κομνηνοβλάςητον ῥόδον, Α. 378. Κομνηνὸς, Β. 546.
Κονιδάτα, Β. 81.
Κόνις (ὡς), Β. 310.
Κοντριάρικον, Β. 478.
Κοπανίζω. Πρὶν ἂν σὲ κοπανίσουσιν, Β. 484.
Κοπροξύςης, Β. 70.
Κοπροπαραγέμιςος, Α. 355.
Κόπτω, Ἐκόπην, Β. 458. Ἐκόπτασιν, Β. 242. Κόφτε, Β. 105. Κόψετε, σελ. 319.
Κόρον (εἰς), Β. 322, 353, 410.
Κορυντζάριν, Β. 479.
Κορυφὴ, σελ. 318.
Κόρφος, Α. 65. Κόλπος, σελ. 47.
Κοσκινάς, Α. 226, 244.
Κοσμικοὶ, Β. 628.
Κοσμοκράτωρ, Α. 255.
Κόσμος, Β. 469.
Κοτζόνω, Β. 172, 322.
Κότου βόλον, Β. 498.
Κουβαλῶ, Α. 239, 245. Β. 105. Κουβαλεῖν (τὸ), Α. 245.

Κουκίν, Β. 135.
Κουντῶ, Β. 400.
Κουροπαλάτης, Β. 96.
Κουροῦναι, Β. 73.
Κουρταλίζουν, Β. 385. Κουρταλίσουσιν, Β. 387. Κουρταλίζουσιν, σελ. 287.
Κουρτέζης, Β. 607.
Κουτάλιν, Α. 136.
Κουτρούβιον, Β. 412.
Κράζω, Β. 319.
Κραμβὶν, Β. 195. Κραμπία, Α. 213.
Κρανιοκέφαλος. Ζ. Παρά.
Κρασὶν (τὸ), Α. 95, 118, Β. 342, 582.
Κράσιν (τὴν), Β. 511.
Κρασοβόλιν, Α. 195. Β. 125, 281.
Κρατάρχης, Α. 266.
Κράτος, Β. 155, 561.
Κρατῶ. Κρατήσας τὴν μάχαιραν, Α. 289. Εἰ δὲ κρατηθῶ, Β. 143. Νὰ κράτησε, Β. 209. Κρατοῦν, Β. 466. Κράτει τὴν φωνήν σου, Β. 488. Κρατοῦσι τὸν σφυγμόν του, Β. 566. Πόνος τὸν κρατήσῃ, Β. 564.
Κραυγάζω, Β. 362.
Κρεβάτιν, Α. 159.
Κρεβατοςρώσιον, Β. 83.
Κρεῖττον, Β. 521. Κρεῖσσον, σελ. 306.
Κρητικὸν τυρὶν, Β. 103. — οἶνον, Β. 355.
Κριθὴ (ἡ), σελ. 318.
Κροκάτα, Α. 210. Κροκάτη, Β. 165.
Κρομμύων, Β. 403.
Κρομύδια, Β. 381. Κρομυδίτζια, Α. 212. Κρομυδίτζιν, Β. 590. Κρομμυδοφύλαξ, Β. 62.
Κροῦσμα, Α. 158.
Κρούω. Α. 157. Κροῦ [Κρούει], Α. 356. Κροῦσιν, Β. 385. Ἔκρουγα, Α. 198. Κρῶ [Κρούω], Β. 439.
Κτᾶσθαι, Β. 423.
Κτένια, Β. 345.
Κτηθῶ. Ἐκτήθησα, Α. 322.
Κτήματα, Β. 476.
Κτήτωρ, Β. 302, 551.
Κτίζω. Ἔκτισαν, Β. 501.
Κτύπος, Α. 280, 292. Β. 212.
Κύαμοι, Β. 357.
Κυδωνάτον, σελ. 283.
Κυθροκανδῆλα, Β. 92.
Κυμινόθερμον, Β. 358, 605. Κυμινοθέρμιν, σελ. 284.
Κύνα (τὸν) σελ. 322.
Κυπρίνου ἀπαξιμάδιν, Β. 196.
Κυρά, Α. 129, 336. Κερά, σελ. 119. Κυράδες, Α. 190, 201,
Κύρβας (τάς), Β. 240.
Κυριακή. Ζ. Λαμπράν.
Κυριέγκλειστος, σελ. 294.
Κύριε λέησον, Α. 145, Β. 280.
Κυρὸς, σελ. 329.
Κυτρίου (τὸ διά), Β. 350. Κύτρου (τὸ διά), σελ. 282.
Κωβίδια, Β. 574.

Κωπηλάτης, Α. 224.

Λ.

Λαβράκια, Β. 87, 179, 424.
Λαγηνάτα, Α. 211.
Λαγχάνει, σελ. 236.
Λαίμαργος, σελ. 323.
Λαιμὸς, Β. 103.
Λακτίσης, Β. 515.
Λαλάγγια (τὰ), Β. 417.
Λάλος, Β. 155, 291. σελ. 284.
Λαλῶ, Β. 325. Ἐλάλησεν, Β. 360. Τί λαλοῦν, Β. 465.
Λαμβάνω ἐκ τῆς χειρὸς, Α. 346. Λαμβάνουσιν, Β. 388.
Λαμιώνω, σελ. 278.
Λαμπρὰν (τὴν) τὴν κυριακὴν, Α. 366.
Λαμπροπουκαμισάτος, Α. 69.
Λαμπρὸς τεχνίτης, Β. 596.
Λαπάρα, Α. 197, 325, 339, 340, 351, 360.
Λαρυγγίζω, Α. 147.
Λάρυγξ, Α. 148, 286. σελ. 206.
Λαφρώσῃ (μὴ νὰ) σελ. 319.
Λαφύξω, Β. 188.
Λαχανίτζιν, Β. 344.
Λαχένη, Β. 76.
Λέβητος (τοῦ), Β. 404. Λεβητάρης, ἢ Λεβετάρης, ἢ Λεβατάρης, σελ. 233.
Λέγω. Λέξον με, Β. 123. Λελεγμένον, Β. 362. Λέγουν, Β. 397. Τὸ λέγουσιν, Β. 431, 498. Τὰ λεχθέντα, Β. 442. Ὡς λέγουν, Β. 464. Τὸ λεγόμενον, Β. 508. Λέξει, σελ. 305.
Λειποθυμῶ, σελ. 85.
Λειποψυχῶ, σελ. 85.
Λείπω. Δὲν ἔλειψεν, Β. 245.
Λεῖψις τοῦ ψωμίου, Α. 307.
Λελεγμένον. Ζ. Λέγω.
Λελέλεβε (τὸ), Β. 418.
Λεπτοκοπῶ, Β. 226.
Λεπτομερῶς, Β. 646. Λεπτομερῶν, σελ. 331.
Λεπτυνθήσεται, Β. 310.
Λεπτῶς, σελ. 323.
Λερομενοςόλης, Β. 553.
Λερωμενοτζόχος, σελ. 312.
Λῃρομυθουργία Α. 54.
ΛΙΒΑΝΙΟΣ, Α. 316.
Λιγδίτζα, Β. 209.
Λιγούτζικον, Β. 231, 591.
Λιμὸς, σελ. 289.
Λιμοταγισμένος, Β. 318.
Λιπαρομένα, Α. 196.
Λίτρα, Β. 200.
Λογαρὰς, Β. 552.
Λογαριαςὴς, Β. 61.
Λογάριν (τὸ), Β. 89.
Λογισμὸς, Β. 486.
Λόγος. Διὰ λόγου σου, Β. 101. Λόγου μου, σελ. 280.
Λοιπὸν, Β. 312, 394. Τὸ λοιπὸν, Β. 445.
Λοκοτίνιν, Α. 312. Β. 466.
Λουτρικίζεται, Α. 64.
Λουτρὸν (τὸ), Β. 85. Λουτρὸς

(ὁ) Β. 86. Λουτροῦ Α. 63. Λοετροῦ σελ. 46.
Λούω. Λοῦσε, Β. 116. Λουσθῶ, Β. 128. Λουςῶ, Β. 147.
Λυγηρὸς, σελ. 312.
Λύπη, σελ. 278.
Λύσεις, Β. 550.
Λυτρωθοῦμέν τον (νὰ), Β. 533. Λυτρωθῶμεν, σελ. 320.

Μ.

Μαγγλάδια, Β. 270.
Μαγειρεύουν, Β. 397. Μαγειρεύουσιν, Β. 575. Μαγερεύω, Α. 270. Μαγειρεύω, Β. 239.
Μαγερία, Β. 108, 170. Μαγειρία, Β. 165. Μάγεροι, Β. 380. Μάγειρος, Β. 390.
Μαγεύω. Ἐμαγεύθην, Β. 432.
Μαγκίπιον, Α. 176.
Μαγκίπισα, Α. 177, 182. Μάγκιπος, Α. 174.
Μάγουλον, Α. 324.
Μαζεῖ, Β. 164.
Μαθάνω. Μάθανα (νὰ), Α. 90. Ἐμάθανα, Α. 199. Μάνθανε, Β. 194. σελ. 285.
Μαθὸν, Α. 275, σελ. 205.
Μαίνομαι. Ἐμάνην το, Β. 405.
Μακελλάρης, Α. 335, 337.
Μακελλεῖον, Α. 333.
Μακρημίτηκα, Α. 62. Μακρομήτικα, σελ. 45.
Μακροθυμία, σελ. 284.
Μαλακὰ ςρώματα, Β. 609.
Μαλάσσω, Β. 261. Οὐκ ἂν μαλάξῃς, Β. 448.
Μαλίτζια, Β. 616.
Μανδίλιν, Α. 350.
Μανθάνω. Ζ. Μαθάνω.
Μανίας (ἀπὸ), Β. 230, 242.
Μανίκια, Β. 53.
Μανολάτα, Α. 66.
ΜΑΝΟΥΗΛ, Β. 373, 546.
Μασσοῦμαι, Β. 275. Ἐμασσησάμην, Β. 271.
Μαςάριν, Α. 338.
Μάςιγες, σελ. 329.
Μάτην (εἰς), Β. 305.
Μάτιν [ἱμάτιον] Β. 400. Τὰμμάτια [τὰ ὀμμάτια] Β. 489.
Μὲ ἢ Μετά. Ζ. Μετά.
Μέγα (τῷ), Β. 2, 603.
Μεγάλως, Β. 289, 300.
Μέγιςον, Β. 365.
Μέθηκεν [ἔθηκέ μοι], Α. 347, 350, 351.
Μεθυςὴς, σελ. 279, 324.
Μειδιάσαντες, Α. 300.
Μελανίτζιν, Β. 455.
ΜΕΛΙΑΣ, Α. 36.
Μέλιν, Β. 167, 346, 417.
Μέμψεται, Β. 274.
Μέναν [Μ' ἕνα] Α. 167.
Μερίου (ἀπὸ), Α. 131. Τὰ μερία, Β. 495.
Μερτικὸν, Α. 196. Β. 517. Μερδικὸν, Β. 58.
Μεσάνυκτον, Α. 372.

Μεσοκάθαρον, Α. 151. Μεσοκάθαρτον, σελ. 163.
Μέσον ἀπὸ καρδίας, Α. 249.
Μέσην (εἰς τὴν), Β. 133, 361, 496.
Μετά. Μετὰ μικρὸν, Α. 295. — τούτοις, Β. 120. Μὲ ταύτας, Β. 255. Μετ' ἐξουσίας, Β. 584. — εὐχαριςίας, Β. 537. Μεθ' ἡσυχίας, Β. 579.
Μεταλαμβάνω. Μετέλαβον, Β. 215.
Μετανοίας (ἀς βάλλει), Β. 43. Ζ. καὶ 613.
Μεταξοσφυκτουράτος, σελ. 54.
Μετέρχομαι. Μετερχόμην, Α. 223.
Μέτρα, Α. 140. Μέτρη σελ. 148. Μετρῶ, Α. 138. Μετρῶν τεσσάρων, Β. 379.
Μὴ, Β. 489. Μὴν, Β. 58, 395. Μηδὲν [Μὴ], Β. 44.
Μηκύνω τοὺς λόγους, Β. 602.
Μῆλιν, Β. 477.
Μηλίτζια, Β. 349.
Μήνας, σελ. 170.
Μησούριν, σελ. 110. Μισούριν, σελ. 144.
Μήτη, Β. 52.
ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ, Β. 511.
Μηχαναὶ, Β. 509. Μηχανικὸν, Β. 541.
Μικρόθεν (ἀπὸ), Α. 56.
Μικρόν τι, Β. 443. Μικρότερον, Β. 517. Μικρούτζικον, Β 590.
Μικροτερίτζιν, Α. 100.
Μιμοῦμαι, Α. 257. Β. 145.
Μιξοκλαιάματα, σελ. 281.
Μισὸν [ἥμισυ], Β. 345.
Μίσος, Α. 130. Β. 183, 259.
Μισούριν. Ζ. Μησούριν.
Μόδιν, Β. 420. Μόδια, σελ. 318.
Μόλις, Β. 224, 436.
Μονάλλαγος, Α. 68.
Μοναςήριον, Β. 456. Μοναςήριν, Β. 501. σελ. 274.
Μοναχὸς, Β. 291. Μοναχοὶ, Β. 628.
Μονὴ, Β. 65, 72, 91, 363, 469. — τοῦ Φιλοθέου, Β. 623.
Μόνη, Β. 298.
Μονήρης δρόμος, Β. 27.
Μονοκρατορία, Α. 27.
Μονοκράτωρ, Α. 33.
Μονόκυθρον, Α. 132, 196. Β. 194. Μονοκυθρίτζιν, Β. 192.
Μονότροπος, Β. 292.
Μορφοπροσωπάτος, Α. 70.
Μοσχομυρίζει, Α. 230.
Μουρμουρίζω, Β. 278.
Μουςακάτα, Β. 175.
Μουςάκιν, Β. 209.
Μουτεμένον, σελ. 299.
Μουτλογατανόσκουφε, Α. 337.
Μουτλουμένας, σελ. 216.
Μουχρούτιν, Α. 124.
Μουχρούτινος, Β. 202.
Μουχτερὸν, Α. 216.
Μπηγοματζούκης, Α. 244.
Μπήγω, Α. 227.
Μποτόπουλον, Α. 165. Ζ. καὶ Ἐμποτόπουλον.

Μυγδαλίτζια, Α. 209.
Μυθοπλαστῶ, Α. 47.
Μυθουργῶ, Α. 54.
Μυιοπία, Β. 9.
Μύλος, Β. 112.
Μυλωνᾶς, σελ. 280.
Μύριαι, Β. 447.
Μυριοεμπύρετος, Α. 237.
Μυρίζομαι, Β. 262. Νὰ μυρίσῃ, Β. 591. σελ. 279.
Μυρωδία, Β. 391. σελ. 320.
Μυστήριον μέγα, Β. 434, 441.
Μυτιληναῖος, Β. 355.

Ν.

Νά. Νᾶδες [Νὰ ἴδες], Β. 208. Νὰ μηδὲ [ἵνα μηδὲ], Β. 264. Νάπια [Ἵνα ἔπιον] Β. 171. Νὰ ἔπιασα [Ἵνα ἔπιασα], Β. 207. Νὰ τὸ ἢ Νάτο, Α, 120. Νᾶπες [Ἵνα εἶπες]. Α. 375. Ναῦρα [Ἵνα εὗρον]. Β. 408. Τὸ νά, Β. 482, 502. Νὰ μῶς (ἴσ. Νάπως), σελ. 281, 311.
ΝΕΕΜΑΝ, Α. 38.
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, Β. 597.
Νεροκοπημένον, Β. 125, 411.
Νερὸν, Β. 285. σελ. 279.
Νερούτζικον, Β. 413, 593.
Νευρώδης, Α. 340.
Νεύω, Α. 31.
Νεφρά (τά), Β. 606.
Νεώτερος, Β. 211.
Νηστευταὶ πατέρες, Β. 337.
Νηστεύω, Β. 339.
Νηστικὸς, Β. 334, 587.
Νίμμα, Β. 111.
Νίψεται, Α. 133.
Νομίσματα, Β. 421.
Νόμος, Β. 294.
Νόμος [ὦμος], Α. 188.
Νοσηλευθεὶς, Β. 244.
Νοτάρος, Α. 348, 357.
Νουνεχὴς, Β. 530. Νουνεχῶς, Β. 537.
ΝΟΥΡΑΔΙΝΟΣ, Α. 37.
Νοῦς, Β. 448.
Νύκταν (τὴν), Β. 268.
Νυκτοκλέπτης, Β. 556.
Νυστάζω, Α. 371.

Ξ.

Ξάπτει [Ἐξάπτει], Β. 439.
Ξέβενα [Ἐξέβαινον], Β. 139.
Ξένη ὀπτασία, Β. 214, 383.
Ξενῶν, σελ. 170.
Ξηραίνω. Ἐξηράνθησαν, 614.
Ξηροκοιτία, Β. 610.
Ξηροφαγία, Β. 352, 615.
Ξηροφαγῶ, Β. 340.
Ξίδιν [Ὀξείδιον], Β. 281, 323.
Ξιφιοτράχηλον, Β. 196.
Ξύγαλα, Ζ. Ὀξύγαλα.
Ξυραφιστὴς, Β. 557.

Ο.

Ὁ. Ὁ μὲν... ἄλλος δὲ, Β. 576.
Ὅ, Β. 539.

Ὀγκόνω. Νἀγκώθην, Β. 210.
Ὀγόη, σελ. 302.
Ὀδεῖνα. Ζ. Δεῖνα.
Ὀδεύει, Β. 68.
Ὀδοιπορῶν, Α. 200.
Ὀδόντια. Ζ. Δόντια.
Ὀδὸς, Α. 185. Β. 67.
Οἱ [Αἱ], Α. 220. Ζ. καὶ Σάρκας.
Οἰκείας γνώμης (τὰ τῆς), Β. 535.
Οἰκοδεσπότης, σελ. 173.
Οἰκονόμος, Β. 70, 116.
Οἰκτειρήσει με (τίς οὐκ); Β. 618.
Οἰκτρὸς καὶ πένης, Β. 632.
Οἴμοι. σελ. 277.
Οἰνοπότης, σελ. 324.
Οἶνος, Β. 287, 353.
Οἰνοχόος, Β. 510.
Ὀκάποια, Α. 170.
Ὀκάποσες, Α. 204.
Ὀκάπου, Α. 153.
Ὀκάτι, Α. 280.
Ὀκταποδίτζια, σελ. 281.
ὈΚΤΆΡΙΟΣ, σελ. 320.
Ὀλιγὰς, Β. 350. Ὀλιγὸν, Β. 193, 276, 455. Ὀλίγον, Β. 275. Κατ' ὀλίγον, Β. 276. Πρὸς ὀλίγον, 332. Ὀλιγούτζικον, Β. 512, 540. Ὀλιγοςὰ, σελ. 289.
Ὀλιγωρία, Β. 279.
Ὀλόγυμνος, Β. 485, 608.
Ὀλόκληρον μῆναν, Α. 159.
Ὀλοκόκκινον, Α. 375.
ὍΜΗΡΟΣ, Α. 317.
Ὀμμάτια. Τἀμμάτια [τὰ ὀμμάτια], Β. 614.
Ὅμοια τῷ πρώτῳ, Β. 516.
Ὀμοιάζω, Α. 375, Β. 318. — νυκτοκλέπτης, Β. 556. Μοιάζουν, Β. 268.
Ὁμόφρονοι, σελ. 276.
Ὁμωνυμία, Β. 395.
Ὀνειδίζω, σελ. 89.
Ὀνειδισία, Β. 471, 608.
Ὄνομα καλὸν, Β. 428.
Ὄνταν [ὅταν], Α. 61, 228.
Ὄντως, Β. 373.
Ὄξος, Β. 167. — καὶ χολὴν, Β. 287.
Ὀξύγαλα, Α. 187. Ξύγαλα, Α. 188. Ὀξύγαλον, Α. 190.
Ὀξυγαλατὰς, Α. 187.
Ὀξυνόγλυκος, Β. 165.
Ὄξυνον, Β. 368, 511.
Ὀποῦ [Ὅτε], Α. 88.
ὈΠΠΙΑΝΟΣ, Α. 318, 319, 322, 326.
Ὀπτασία. Ζ. Ξένος.
Ὀπτούτζικα, Β. 174. Ὀπτούτζικος, Β. 177. Ὀφθὸν [Ὀπτὸν], Α. 131.
Ὅπως νὰ, Β. 563.
Ὁράματα, Β. 268.
Ὁρᾶται, Β. 572.
Ὄρεξις, σελ. 285.
Ὄρθρος, Β. 40.
Ὅρια, Β. 342.
Ὀριάριος, σελ. 233. Ζ. Ὡρειάριος.
Ὁρίζιν, Β. 346.
Ὁρίζω. Νὰ ὥρισα, Β. 270. Νὰ ῥίζῃς [ὁρίζῃς], Β. 476.
Ὁρμῶ. Ὥρμησα, Α. 273. Ὅρμησα, Α. 149.

Ὀρνίθιν, Β. 479.
Ὄρος, σελ. 284.
Ὀρφανῶν καὶ χηρῶν προςάτην, Β. 548.
Ὀρῶνται, Β. 371. Ὀρῶν, σελ. 277. Ὀρῶσι, σελ. 315.
Ὀςᾶ, Β. 276. Ὀςέα, Β. 610.
Ὀςρυδομυδίτζια, Β. 344.
Οὐ, Οὐκ, Β. 205, 252.
Οὐδὲν [Οὐ]. Α. 137, 235, 318, 367. Β. 101, 204. Οὐδέν ἰδεν (ΔΓ, Οὐδὲν εἶδε), Α, 63. Οὐδὲν ἔχω, Β. 454, 531.
Οὐδέποτε, Β. 215.
Ὀφελοῦν, σελ. 148.
Ὀφθὸν [Ὀπτὸν]. Ζ. Ὀπτούτζικα.
Ὀχυρωθῶσιν, Β. 549.
Ὀψάρια, Α. 232.
Ὀψικάτωρ, Ὀψίκιν, Β. 329.

Π.

Πάγει [Ὑπάγει], Α. 333, 369.
Παγετὸς, Α. 260.
Παγούρια, Β. 342.
Παγώσει (εἰ), Β. 229.
Παθάνω, Α. 372.
Παῖδες, Β. 386. — τρεῖς, Β. 643. Παιδὶν, Α. 119.
Παιζάλα. Ζ. Πέζω.
Παίζουσιν, Β. 386. Παίξουν, Β. 387.
Παίζω. Ζ. Πέζω.
Παινῶ [Ἐπαινῶ], Α. 206.
Παλαιόπληγον, Β. 479.
Παλαιόσπιτον, Α. 370.
Παλαμίδα, Β. 223, 237. Παλαμιδοκόμματα, Α. 96. Β. 102.
Παλαμναῖος, Β. 183.
Παλάτιν, Β. 74. Παλατῖνος, Β. 71. Παλατιανὸς, σελ. 233.
Πάλε [Πάλιν], Β. 248. Πάλιν, Β. 508.
Παλιοχαρβαλωμένη, Α. 361.
Παμβασιλεὺς, Β. 374.
Πανάριςος ἰατρὸς, Β. 596.
Πανίτζιν, Β. 460.
Πανουργία, Β. 538.
Πανπλείςους αἰτίας, Β. 624.
Πάντα, Β. 517.
Παντάναξ, Β. 620.
Πάντες, Β. 239, 250.
ΠΑΝΤΟΛΕΏΝ, σελ. 286.
Παντὸς (ἐκ), Β. 464.
Πάντως, Β. 407. Α. 70.
Παξυμάδιν. Ζ. Ἀπαξυμάδιν.
Παπαδικὰ (τὰ), Α. 238. Παπᾶς, Α. 276, 301.
Παποτερόθεν (ἀπὸ), Α. 380.
Παρά. Τὰ παρ' αὐτοῦ, Β. 289. Παρὰ μικρὸν, 244, 245. Παρὰ κρανιαροκέφαλον (ἴσ. Παρακρανιαροκέφαλον), Α. 113.
Παραβάλλω, Β. 438.
Παραβατὸν, Β. 77.
Παραβιβάζω, Β. 258. Παραβίβαζέ τον, Β. 530.
Παραβλέπω, σελ. 311.
Παραγεμιςοτράχηλος, Α. 70.
Παραγγέλλει, Β. 526, 534. —

συντόμως, Β. 510. — τάδε, Β. 586.
Παράδειγμα, Β. 292.
Παραζυμωτὴς, Α. 174, 328.
Παράθεσις, Β. 191.
Παραθέσουσιν. Ζ. Παρατίθημι.
Παρακαλεσία, σελ. 281.
Παρακαλῶ, σελ. 281.
Παρακρανιοκέφαλος. Ζ. Παρά.
Παρακλησιάρχης, Β. 60.
Παρακύπτω, σελ. 309.
Παράλυμαν, Α. 173.
Παραμουρμουρίζω, Β. 48.
Παραμυθία, Β. 468.
Παρανομία, σελ. 277, 330.
Παράξενον, Β. 428.
Παραπέμψης, Β. 636
Παραπονεμένος, σελ. 329.
Παραπόνεσις, Β. 441. σελ. 278, 329.
Παρασημαίνω, Α. 22.
Παρασκευήν. Ζ. Τετράδα.
Παράστα, Β. 117.
Παρατίθημι. Παραθέσουσιν, Α. 133.
Παρατρέχω, Β. 67.
Παραυτίκα, Α. 281. Β. 127.
Παράχυσε, Β. 119.
Παραχωρῶ, Β. 138.
Παραψάλλη, Β. 533.
Παρεκβάλη (ἵνα τὸν), Β. 541.
Παρέτρινεν [Παρώτρυνε] Β. 184.
Παρευθὲς, Β. 369. Παρευθὺς, Α. 126, 171.
Παρηγόρημα, Β. 443, 470.
Πάρηχος, Β. 79.
Παροῦ ὅτι, Α. 97. Παρὸ, σελ. 74, 306.
Παῤῥησίας (μετὰ) Β. 482.
Πᾶς [Ὑπάγης], Β. 112.
Πάσσω. Πῶς οὐ πάσω; Β. 301. Πεπασμένος, Β. 178.
Παστελοπούλης, Α 217.
Παστὸς, Β. 196.
Πάσχα (ἀπὸ) ὡς Πάσχα, Β. 86.
Πάσχω, σελ. 306.
Πατὴρ, Β. 35, 362, 454. Πατέρες, Β. 359. Πατρᾶσιν, Β. 111.
Πάτος, Α. 97.
Πατριαρχεῖον, Β. 505. Πατριάρχης, σελ. 306.
Πατρικὰ, σελ. 305.
Παύουσι, Β. 358. Παῦσε, Β. 110.
Παχυμουλαράτος, Α. 60. Παχυμολαράτος, σελ. 44.
Παχὺν (τὸ). Β. 176.
Παχυνομένη, Α. 341.
Πεζοπορῶν, Β. 560.
Πεζὸς, Α. 58. Β. 67, 151, 331.
Πεζούλη (γρ. Πεζούλιν) σελ. 309.
Πέζω τὴν Πεζάλαν (ἴσ. γρ. Παίζω τὴν Παιζάλαν), σελ. 280.
Πεθυμᾷς [Ἐπιθυμεῖς], Α. 241.
Πεῖνα, Α. 108, 309, 317.
Πεινῶν, Β. 406. Πεινῶντες, Β. 247.
Πέλαγος, σελ. 331.
Πελεγρῖνος, Β. 144.

Πέμπον, Β. 193.
Πένην (τὸν), Β. 632, 644.
Πενήντα, Β. 94.
Πεπανὴ, Β. 170.
Πεπασμένος. Ζ. Πάσσω
Πεπόνθασι, Α. 36.
Πέραμαν (τὸ) Α. 223, Β. 572.
Περιθραυθηνῶσι, Α. 30.
Περικόπτω, Α. 308.
Περιμαζόνω, Α. 172.
Περιπατῶ, Α. 235. Β. 95. Περπατῶ, Β. 325, 555.
Περιπέσῃ (ἵνα μὴ), Β. 293.
Περισσὰ, Β. 602.
Περισορεμένη. Α. 93.
Περισουφρόνω, Α. 156.
Περιστρέφομαι, Β. 221.
Περιχαρασσομένη, Α. 117.
Περπατῶ. Ζ. Περιπατῶ.
Πέρπυρα, Β. 80. Ζ. Ὑπέρπυρα.
Περσίκιν, Α. 103.
Πέτεται, σελ. 237.
Πετζίν, Β. 454.
Πετζόνω, Α. 122, 126.
Πετζωτὴς, Α. 115.
ΠΕΤΡΟΣ, Β. 641.
Πέτυχα [Ἐπέτυχα], Β. 434.
Πέφτω [Πίπτω], Α. 371. Ἔπεσαν, Β. 616.
Πηγάδιν, Β. 325.
Πηδήματα, Β. 211.
Πηλὸς, Α. 239, 245.
Πιάνω, Α. 136, 156. Πιάνει, Β. 127. Ἔπιανα, Α. 326. Ἐπιάσα, Β. 206, 207. Πιάσω, Β. 187, 228. Ἐπιάσθησαν, Β. 238. Νὰ τὸν πιάσῃ, Β. 532. σελ. 315.
Πιασμὸς, Β. 240.
Πίζους (τοὺς) σελ. 286.
Πιλαλήσει (ἂν), Β. 496.
Πίνακας, Β. 186.
Πινάκιν, Β. 109, 398. Β. 589. Πινακίου, Β. 413. Πινάκια, Α. 304.
Πίνω, Β. 233. Πίνουσιν, Β. 287, 353. Πίνων, Β. 217. Πίε τὸν πυρετὸν, Β. 481.
Πιπέριν, Α. 118, 203. Β. 200.
Πιπεροτρίφτης, Α. 199-205.
Πίστευσον, Β. 402, 405.
Πιτυροῦντα, Β. 414.
Πιτύχῃ [Ἐπιτύχῃ], Β. 429.
Πλανηθῇ (εἰ δὲ). Β. 277.
Πλάσμα, Β. 494.
Πλατέα (τὰ) σελ. 325.
Πλάτυσμαν (τὸ). Β. 57.
Πλεῖοι, σελ. 311.
Πλείους (οἱ), Β. 544.
Πλεῖστα καὶ πολλὰ, Β. 153
Πλευρὰ (τὰ), σελ. 324.
Πληθυντικὸν, Α. 95.
Πλήρις, Α. 155, 303.
Πληρόνω. Ἐπλήρωσες, Β. 66. Νὰ πληρώσῃ, Β. 281.
Πλησίον, Β. 288.
Πλήσσω. Ζ. Ἔπληξα
Πλουσίως, Β. 580.
Πλύσιμον, Α. 304. Β. 109.
Πλωρήτης, Α. 224.
Πνίγω, Α. 282.
Ποδέα, Β. 181.

Πόδες στίχων, Α. 138.
Ποικιλία, Β. 378.
Ποιμὴν, Β. 450. Ποιμένος, Β. 288, 538.
Ποίσω [Ποιήσω], Α. 246. Ἔποικεν [Πεποίηκεν] Α. 294. Πεποιημένον, Β. 449. Ποίησον, Β. 500. Ποιήσωσι, Β. 545. Ποῖσε, [Ποίησον], Β. 568.
Ποκάμισον, Α. 365.
Πολεμάρχος, σελ. 311.
Πολεμεῖ (τὰ τὸν) Β. 542.
Πολλὰ πολλὰ, Α. 102.
Πολυλεξία, Β. 154.
Πολυπραγμόνει (μὴ) Β. 489.
Πολυφαγία, σελ. 319.
Πολυφωνία, Β. 612.
Πόματα, Β. 214.
Πονέσει τὴν ψυχήν του, Β. 495. Ἐπόνεσα τὸν γούργουρον, Β. 612.
Πόνος (ἂν) τὸν κρατήσῃ, Β. 564.
Πορινὰ, Β. 348.
Πόρτα, Β. 131, 151, 330, 444.
Πορφύρας (τὸν τῆς) γόνον, Β. 546. — βλάστημα, Β. 620.
Ποσὸς, Β. 279.
Ποσῶς, Β. 54, 137, 341. — οὐκ, Α. 311. — νὰ μὴ, Β. 508.
Ποτάμιν. Α. 137. Ποταμὸς, Β. 600.
Ποταπὸς, Β. 246.
Ποτηρόπουλον, σελ. 279.
Ποῦ [ὅστις], Α. 86. [ἃς], Β. 509. [ὅπου], Β. 611.
Πουγγὶν, Α. 103.
Πουλιέται [Πωλεῖται] Β. 115. Πωλοῦν, Β. 125. Ἐπουλούσασιν, Β. 272.
Πουλιτζίτζης, Β. 553. Πουλιτζάκις, σελ. 312.
Πούποτε, σελ. 322.
Πράγματα, Β. 383. — κακὰ, Β. 499.
Πρασινίζει, Β. 404.
Πράττειν (τοῦ), Β. 535.
Πρέσβυν προβάλλομαι, Β. 637.
Πρὶν ἂν, Β. 484.
Πρίσκεται, Β. 234.
Πρίσμαν, Α. 158.
Προάστειον, Β. 539.
Προβάλλομαι. Ζ. Πρέσβυν.
Πρόβας, Β. 77.
Προγεύματα, Β. 55.
Προγεύομαι, Α. 122.
Προκείμενα (τὰ). Β. 162. Προκείμενον (πρὸς τὸ), Α. 39.
Προκρίνω, Α. 109.
Προκύψατε, Α. 202.
Προλέγω, σελ. 285.
Προξενήσω (νὰ σὲ τὸν), Β. 599.
Προσαιτῶ, Β. 555.
Προσγινόμενα, Β. 305.
Προσηγορία, σελ. 285.
Προσλέγω, Β. 376.
Προσθεῖναι τὰς ἀκοὰς, Α. 5. Β. 30, σελ. 315.
Προσκυνῶ, Α. 181.
Προσόψιν, σελ. 200.

Προστάσσει καὶ, Β. 580. Προστάξει σοι, Β. 529.
Προστάτης, Β. 548.
Προσφάγιον, Α. 307. Προσφὰν, Α. 306.
Πρόσχες, Β. 452, 538, 562.— εἰς ἐμὲν, Β. 631.
Προσώμιν, Α. 239.
Πρότερον, Β. 510.
Προτιθέασιν, Β. 357.
Προφητεύομαι, Β. 307.
Προφούρνια, Α. 175, 329.
Προχεράρης, Α. 238, 243.
Προχθὲς, Β. 460.
Πρῶτα (τὰ) τῶν ἰχθύων, Β. 320.
Πρωτοπαπᾶς, Β. 59.
Πρῶτος, Β. 516.
Παῖσμα, Β. 367.
Πτοούμενοι, Α. 33.
Πτῶμα, Β. 365.
Πτωχὸς, Β. 502, 553.
Πυκνογυριζόμενος, Β. 222. Συχνογυριζόμενος, σελ. 267.
Πυλῶν, Β. 54, 137, 451, 515, 522, 525.
Πύργος, Β. 547.
Πυρὸς ἑπταπλασίου, Β. 643.
Πώποτε, Β. 448, 522.
Πωχίας, σελ. 163.

Ρ.

Ῥαβδέα, Β. 523. σελ. 274.
Ῥακενδύτης, Β. 20. Ῥακενδυτῶν, Β. 560.
Ῥάμματα, Α. 167.
Ῥάσον, Β. 480.
Ῥαυτικὴ, Α. 166.
Ῥάφτης, Α. 169.
Ῥάψιμον, Α. 173.
Ῥεπανὰς, Α. 218.
Ῥεύγεται, Α. 125. Β. 218.
Ῥευξάμην, Β. 173.
Ῥηγηνάρχης, Α. 16.
Ῥέγην, σελ. 253.
Ῥέγος (τὸ), Β. 127.
Ῥίμνα, Α. 189.
Ῥιπὶς, σελ. 318.
Ῥίπτω, Β. 230. Ῥίψας τὴν ἐντροπὴν παρέχει, Α. 180. Ῥίπτει τὸ καλαπόδιν, Α. 128.
Ῥύγιν, Β. 169.
Ῥυγῶ, ἢ Ἐρυγῶ, Β. 463.
Ῥογεύει, Β. 456.
Ῥοδάκινα, Α. 209.
Ῥοδίτζια, Α. 209.
Ῥοδοβολεῖ, Β. 217.
Ῥουθούνιν. Τάρθούνια, Α. 331.
Ῥουκανίζω, Α. 145, 179, 183.
Ῥοῦχον, Α. 170, 172.
Ῥουχοσυνάκτης, σελ. 313.
Ῥοχαλίζει, σελ. 264.
Ῥύμη, σελ. 182.
Ῥωμανίζω, Β. 131, 151, 330, 525.

Σ.

Σαβούρα, Β. 260.
Σαβρίδιν, Β. 222.
Σαγολέβα, Β. 82.

Σάγοράν [Εἰς ἀγοράν], Β. 571.
Σάλια (τρέχουν τά), Β. 100. Ἐκίνησαν τά σάλιά μου, Β. 206.
Σαλίας (τάς), Β. 481.
Σαλοκρανιοκέφαλος, σελ. 89.
Σαλὸς, Α. 252.
Σάμος, νῆσος, σελ. 283.
Σάν νά [Ὡς ἄν εἰ], Β. 595.
Σανίδιν, Α. 128.
Σαπούνιν, Β. 147.
Σαρακιάρικα, Α. 102.
Σαρανταπέντε, Β. 374.
Σαραντάπηχον, Β. 92.
Σαρδαμάριος, Β. 97.
Σάρκας (τάς) μου, Β. 271. σάρκες, Β. 556. Σάρξ, σελ. 327.
Σαφηνίζω, Α. 268.
Σάχαρ, σελ. 296.
Σαχαράτα (τά), σελ. 283.
Σαχαρίθερμον, Β. 576.
Σαχλὸν, Β. 225.
Σαχνὸν, Β. 246.
Σέβηκεν [εἰσέβη], Α. 332.
Σείσει, Β. 497.
Σεῖσμαν, Α. 368.
Σειςὸς, Β. 74.
Σεμίδαλιν (τὸ), Β. 414. Σεμιδαλάτον, Α. 178.
Σεσαθρωμένον, Α. 283.
Σευκλόγουλα (τά), Α. 213. Σευκλογουλάς (ὁ), Α. 218.
Σηκόνω ἢ Σηκώνω, Β. 282, 398. Σύκονα (γρ. Σήκονα) Α. 163.
Σηκωτὴς [ὄχι, Συκωτὴς], Α. 163.
Σημειώματα, Β. 550.
Σηπίαι, σελ. 281.
Σησαμάτα (τά), Α. 219.
Σησάμιν (τὸ), Β. 415.
Σιακοκόμματα, Β. 175.
Σκατωτὴ, Α. 360.
Σκέπη, Α. 3, σελ. 330.
Σκηπτοῦχος, Α. 2.
Σκῆπτρα, Α. 27, 249. Σκηπτοκρατῆσαι, Α. 250.
Σκιρτῶντες, Β. 629.
Σκόλασμα, Α. 197.
Σκολίον, Α. 88.
Σκουμπρία, Α. 96. Σκουμπρὶν, Β. 223.
Σκόπει, Β. 378.
Σκόρδα, Α. 212. Β. 201.
Σκορδαλὸς, Β. 432.
Σκοτασμὸς, Α. 262.
Σκοτίζομαι τῆς πείνας, Α. 264.
Σκότος ἀφεγγὲς, Α. 262, 265.
Σκουλίκια. Ζ. Σκώληξ.
Σκουμπροπαλαμιδόπαςος, Β. 98.
Σκουτέλιν, Β. 228, 398. Σκουτελίου, Β. 230. Σκουτέλια, Α. 303. Β. 260. Σκουτελίτζιν, Α. 351.
Σκύβαλα, Β. 567.
Σκυβαλοφύλαξ, Β. 71.
Σκῦλος ψοφιάρικος, Β. 601.
Σκύπτω, Α. 353. Σκύφτω, Β. 126.
Σκώληξ, Α. 265. — ἀκοίμητος, 254, 257. Σκουλήκια, Β. 430.
Σμιλὶν, σελ. 116.
Σουβλέα, Α. 157.
Σουβλὶν, Α. 154, σελ. 116.

Σουγλιταρέα, Α. 334.
Σουλήνα (ἡ), Β. 345. Σωλῆνα, σελ. 281.
Σοφὴ, σελ. 284.
Σοφιςὴς, Α. 144.
Σπανίως, Β. 443.
Σπαράσσω. Ἐσπαράχθησαν, Β. 615.
Σπάσμα, Β. 484.
Σπαςρέβω, Β. 227.
Σπατάλη, σελ. 285.
Σπαταλοκρομμύδης, Β. 319.
Σπέρματα, Β. 571.
Σπίτιν, Α. 181, 282, 369, 370.
Σπονδεῖος, Α. 139.
Σπουδάζω, Β. 263, 431, 573.
Σπρόσεις, Β. 515.
Στακὸς, Β. 342.
Στάκτη, σελ. 309.
Στακτοκυλισμένον, Β. 416.
Σταλεὶς, Β. 121.
Στάμενα (τὰ), Α. 104, 167. Β. 466. Στάμενον, σελ. 103.
Σταμεναρέα. Α. 121.
Στανέο μου, Β. 152.
Σταπιδίτζαι, σελ. 282.
Στάσει [Στάζει], Β. 390.
Σταυλίζονται, Β. 317.
Σταφιδόχνοτος, Α. 342.
Στάχος, Β. 166.
Στέκεσαι, Β. 474.
Στενὰς καὶ τεθλιμμένας ἡμέρας, Β. 232.
Στενούμενος, Β. 631.
Στενοχωρία, Α. 108.
Στερεὸς, Β. 536. Στερεῶς, Β. 450. Στεῤῥὸς, σελ. 311.
Στερνοκτυπῶ, σελ. 330.
Στιγμὴν [un moment], Β. 124.
Στιλβόματα, Β. 482.
Στιχιτὸς (γρ. Στιχητὸς ἢ Στοιχητὸς) σελ. 154.
Στιχίζω, Β. 16.
Στιχοπλόκος, Α. 242.
Στίχος, Α. 138. Β. 46.
Στλιβίτζης, σελ. 324.
Στολίζω, σελ. 274.
Στοματᾶς, Β. 291.
Στόμαχος, Β. 323. σελ. 319.
Στούππινόν, Α. 67.
Στράτα, Α. 330.
ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗΣ [Θεόδωρος ὁ], Α. 394.
Στραφῇ, σελ. 274.
Στρέψη (νὰ τὸ), Β. 513.
Στριγγίζω, Α. 189, 200.
Στρογγύλεα, Β. 80.
Στρώματα, Β. 609.
Στυλομαχία, σελ. 302.
Συγγενεῖς, Β. 502. Συγγενοὶ, σελ. 306.
Συγγράφω, Β. 153.
Σύγκρισις, Α. 33.
Συγχαρίκια (τὰ), σελ. 322.
Συγχάρισε, Β. 436.
Σῦκα, Β. 349. Συκίτζια, Α. 209.
Σύκονα, Συκοτής. Ζ. Σηκόνω.
Σύλαρδον, Α. 270.
Σύλθες [Σὺ ἦλθες], Β. 93.
Συλίγουρδον, Β. 569.

Συλλογίζεσθαι, Α. 285.
Συμβὰν (τὸ πρὸ μικροῦ) Α. 268.
Συμμαχία, Β. 311.
Συμφορὰ, σελ. 278.
Σύμπλευρον, Α. 270, 284.
Συμπλήρωσιν (μετὰ δὲ τὴν), Β. 588.
Σύν. Σὺν αὐτοῖς, Α. 292. — πάσαις, Β. 575. Σὺν τὴν ζήτησιν, Β. 634.
Συνάγει, Β. 283 Συνάγουσι, Β. 421. Σύνασε [Σύναγε], Α. 240. Σύναγε, Β. 57. Συναχθῶσιν, Β. 159.
Συναγρέδα, Β. 170.
Συνδυθίζω, Α. 8.
Σύνδυο, Α. 228. Β. 140.
Συνεργούμενος [Συνεργὸν ἔχων], Α. 28.
Συνήθεια, Β. 303.
Συνοδικαὶ κρίσεις, Β. 304.
Συνοδοιπόρος, Β. 639. Συνοδοιπορῶ, Α. 396.
Σύνομον [Σύνωμον], Β. 518.
Σύντζεφλος, Β. 188.
Σύντομα, Α. 191. Β. 56. Σύντομον, Β. 451, 570. σελ. 320. Συντόμως, Α. 42. Β. 403.
Συντρίβω, Α. 374. Β. 183, 187, 276. Συνετρίβησαν, Β. 610.
Συντυχένω, Α. 252. Β. 47, 473.
Συνφθάνει, Β. 280.
Σύρνω. Ζ. Σύρω.
Συῤῥάπτω, Β. 509.
Σύρω, Α. 350. Σύρνω, Β. 400. Ἔσυραν τὸ τραπέζιν, Α. 271.
Συρόμενος, Β. 284, 514.
Σύσκατος, Α. 354.
Συσκευὴ, Α. 344.
Σύστεον, Β. 518.
Συχνὰ συχνὰ, σελ. 81.
Συχνάκις, Β. 417.
Συχνογυριζόμενος, σελ. 267.
Συχνοκαταπίνω, Β. 100.
Συχνοφλαμαρίζω, Α. 229.
Συψωμίτης, Β. 400.
Σφαγῇ (νὰ), Β. 532.
Σφάχτης, Β. 286.
Σφικτὰ, Β. 488.
Σφικόματα (τὰ), σελ. 116.
Σφίξε τὰ δόντιά σου, Β. 488. Σφίξω τοὺς ὀδόντας, Β. 187, Σφίξει τὰ μερία του, Β. 495.
Σφουγγάτον, Α. 130.
Σφυγμὸς, Β. 566.
Σχίζω. Ἐσχίστης, Β. 204.
Σωλῆνα. Ζ. Σουλῆνα.
Σώπασε [Σιώπησον], Α. 252.

Τ.

Τὰ καὶ τὰ (ποῖσε), Β. 568.
Τάδω [Τὰ ἐδῶ, Τῇδε], Α. 275.
Τάλας, Α. 345. Β. 646.
Τάντανος, σελ. 309.
Ταξιδεύοιεν, Α. 595.
Ταξιδίοις, Α. 395.
Ταπεινὸς, Β. 280 σελ. 281.
Τάραξεν, Α. 332.
Ταρθούνια. Ζ. Ῥουθούνιν.
Τάρταρος, Α. 254, 259, 265.

Ταρτερὸν, σελ. 168, 173, 239, 297.
Τὰς [ἂς]. Β. 617.
Ταὐγενίου. Ζ. ΕΥΓΕΝΙΟΣ.
Ταῦτα, Β. 468.
Τάχα, Α. 292, 319. Β. 263, 492. Τάχατε, Α. 156, 371. Β. 307.
Τάχει (ἐν), Β. 363.
Τεῖχος, Β. 621.
Τελευτῆς μου (πρὸ τῆς) Α. 256.
Τελευτοῖς (ἐν τοῖς), Α. 77. ΔΓ. Τελευτῇ (ἐν τῇ), σελ. 57.
Τέσσερα, Α. 124. Τέσσαρα, σελ. 110.
Τετράδα καὶ παρασκευὴν, Β. 340.
Τετρακαλαμαράτος, Α. 236.
Τετραμερὴς, Α. 23.
Τετραμέρια, Α. 22.
Τετράναξ, Α. 17.
Τετραύγουστος, Α. 26.
Τεχνίτης, Α. 144.
Τέως, Α. 153.
Τζαγγάρης, Α. 114, 144.
Τζαγγία, Β. 67.
Τζακίζω, Α. 374.
Τζακόνω, Β. 186.
Τζαλοπεριπατάρις, σελ. 312.
Τζαντζαλιάρης, σελ. 314.
Τζαντζαλιαρουτζούριχος, Β. 558.
Τζαντζαλοφορεμένον, Α. 67.
Τζαντζαρίζω, Β. 149.
Τζίκνα, Α. 230, 233, 331.
Τζικνόνω, Α. 234.
Τζερδέλα, Β. 255.
Τζῆρος, Β. 201. Τζύρος, Α. 96.
Τζιμπῶ, Β. 261.
Τζούκα, Α, 188, Β. 204.
Τζουκαλούδα, Β. 205.
Τζούριχος ἢ Τζούρουχος, σελ. 314.
Τζυγαρίζεται, Β. 429. Τζυγαριζόμην, Β. 437.
Τζύρος. Ζ. Τζῆρος.
Τηγάνου, Β. 174.
Τὴν [Ἣν], Α. 207. Β. 440.
Τίλλω. Πῶς οὐ τίλλω τρίχας, σελ. 98.
Τίποτε, Β. 278. Τίποτα σελ. 298.
Τίς. Τίναν, Β. 76, 77. Τί ἐν τὸ, Β. 401. Τί ποτε, Β. 278. Τὸ πῶς τὸ λέγουν, Β. 427.
Τὸ [Ὃ], Α. 241.
Τόδε τόδε (ἂς γένῃ), Β. 568.
Τὸν [Ὃν], Α. 263, 286.
Τὸ νὰ, Β. 235.
Τοιάδε, Β. 290.
Τορνεσάκιν, Α. 153.
Τορνέσιον, Β. 88.
Τόσα τόσα, Β. 110.
Τουρδάτον, Β. 163.
Τουρτουρίζω, Α. 259, 261.
Τουρτουρισμὸς, Α. 259.
Τραγανόδεχτος, Α. 340.
Τραλισθῇ (μὴ) σελ. 185.
Τρανὰ, Β. 107, 203. Τρανὸν, Α. 124. (σελ. 144). Τρανοὺς, Β. 424. Τρανώτερον, Β. 58.
Τράπεζα, σελ. 288.
Τραχηλία, Β. 53.
Τραχυτέροις λόγοις, Β. 492.
Τρέφε, Α. 276. Τρέφονται, Β. 338.

Τρία (ὅταν τά) δώσουσιν, Β. 159.
Τριάδος (τῆς ἁγίας) Β. 389.
Τρίβουν, Β. 579.
Τριγλία, Β. 175.
Τριπτούτζικον, Α. 179. Τριφτούτζικον, Α. 183.
Τρικράτιστον, Α. 380. Τρισκράτιστον, Α. 396.
Τρὶς, Β. 390.
Τρισανάθεμα, Α. 134, 160.
Τρισπίθαμος, Β. 169.
Τρίχες, σελ. 277.
Τριψίδιν, Β. 166.
Τροπαιοῦχος, Β. 620.
Τρύπα, Β. 94.
Τρυφερὰ, Β. 574.
Τρώγω Β. 257, 268. Τρώγης, Β. 487. Τρὼς [τρώγης] Ἔτρωγα (καί), 248. Ἔτρωγαν (καί) Β. 250. Τρώγουν, Β. 236. Τρώγεται, Β. 133.
Τυγχάνω, Α. 23. Β. 79, 142, 213, 373. Ἂν τύχῃ, Β. 434, Εἰ τυγχάνει, Β. 536.
Τυλίγομαι. Α. 371.
Τύμπανον, Τυμπανάρης, σελ. 170.
Τυμπανόκρουστος, Α. 360.
Τυπικὸν, Β. 302, 359, 551.
Τυρὶν, Α. 121, 123.
ΤΥΡΩΝ, Α. 394.
Τώρα, Β. 455.

Υ.

Ὑάλιον. Ζ. Ὑέλιον.
Ὑγιάνῃ (ἐάν), σελ. 320.
Ὕδωρ, Β. 380.
Ὕδατος (τοῦ), Β. 287.
Ὑδρόκυλον, σελ. 293.
Ὑδρομένον, Β. 233.
Ὑδροπικιάσα [Ὑδρωπίασα], Β 605. Ὑδρωπικιασμένος, σελ. 279.
Ὑέλιον, Β. 567. Ὑάλιον, σελ. 315.
Ὑπάγω, Β. 461, 467. Ὕπαγε, Β. 116. Ὑπάγει, Β. 571, σελ. 274.
Ὑπάρχω, Β. 50, 253, 371, 477.
Ὑπεραθνίζον, Β. 193.
Ὑπέρογκα, Β. 633.
Ὑπέρπυρα, Α. 66.
Ὑπέστην, Α. 52.
Ὑπνιάρης, σελ. 327.
Ὑπόδημαν, Α. 126.
Ὑπόδησις, Α. 61.
Ὑποκάμισον, Β. 93.
Ὑποκοιμᾶται ἡδέως, Β. 218· ΔΓ. Ἀποκοιμᾶται, σελ. 264.
Ὑποίσω, Β. 161. Ὑποίσομαι, Β. 157.
Ὑπομένω, Β. 472 (σελ. 144). Ὑπομένει, Β. 444.
Ὑπομουγγρίζουσα, Α. 323.
Ὑποτροφὴ, Β. 136.
Ὑψώσω σε (ψάλλουν τὸ), Β. 160.

Φ.

Φάβατα, Β. 81, Φαβατίτζιν, Β. 346.
Φαγὶν, Β. 286.
Φάγω, Β. 405. Φάγει, σελ. 110.

Φαεινότατος. Ζ. Ἀστήρ.
Φαίνομαι, Β. 556. σελ. 288.
Φακὴ, Β. 340.
Φακρασὶν, σελ. 279.
Φάνῃ [ὑφάνῃ], Α. 362.
Φαρμάκιν, Β. 285, 418.
Φάρσωμα, Α. 226. Φάλσωμα, σελ. 194.
Φᾶσιν [Φάγωσιν], Α. 271. Β. 430.
Φασόλιν, Β. 347. Φασούλιν, σελ. 282.
Φελῶ [Ὠφελῶ]. Φελέσῃς, Α. 57, 74. Φελοῦν, Β. 554.
Φέρνει εἰς ὄρεξιν, Β. 262. Φέρομεν, Β. 442. Μὴ φέρων, Β. 622.
Φερωνύμως, Β. 375.
Φεῦ τῆς συμφορᾶς! Α. 146.
Φησμῆς, σελ. 287.
Φθάνω, Φθάσει, Α. 123. Β. 455. Φθάσω (οὐ), Β. 333. Ἃς φθάσει, Β. 360. Φθάσε, Β. 112.
Φθεγγόμενοι, Β. 290.
Φιλανθρωπία, Β. 372.
Φιλαργυρία, Β. 422.
Φιλάσθενος, Β. 253.
Φιλοθεῖται, Β. 296. ΦΙΛΟΘΕΌΥ Μονὴ, Β. 623.
Φιλοικτίρμων, Α. 388.
Φιλοίκτωρ, Α. 388.
Φιλομήλα, Β. 87, 168, 236, 433. Φιλομηλίτζα, 574.
Φιλοτιμία, Β. 388.
Φλύαρος, Β. 291, 363.
Φοβοῦμαι, Β. 253. Φοβᾶσαι (νὰ μὴ), Β. 600. Φοβείτω., Β. 292.
Φοίνικες, Β. 349.
Φόλα, Β. 90. Φόλη, Β. 272, 555.
Φόρει, Α. 239. Φορεῖν, Α. 260, 261. Β. 51. Φόρην [Ἐφόρει], Α. 68.
Φόρος, σελ. 296.
Φορτικὸς, Α. 245. Β. 273.
Φούκτα, Β. 200.
Φουσκωμένη, Β. 207.
Φροντίζει, Β. 577.
Φρῦξαι, Β. 481.
Φτερνιςήρα (ἡ), Β. 69.
Φτιάνω, Β. 111. Φτιάσουν, Β. 251.
Φυλάσσοντες τοὺς νόμους, Β. 359.
Φωνάζω, σελ. 201.
Φωνὴ, Β. 488.
Φωστήρ, σελ. 311.

Χ.

Χαβιάριν. Χαυΐάριν, Β. 88. Χαυϊαρίτζιν, Β. 347. Χαβιαροκατελύτης, Β. 97. Χαβιαροποῦλοι, Β. 226.
Χαλᾷ, Α. 282.
Χαλεπά, Β. 619.
Χαλίκια, Α. 240.
Χαλκὴ, Β. 462.
Χαλκὸς, Β. 423.
Χάνεται, Β. 228.

Χάρισόν μοι τὰς ἀκοάς σου, Α. 267.
Χαροκόπος, Α. 116.
Χαρτία (τὰ), Α 98.
Χαρτοσάκουλα, Α. 98.
Χαυϊάριν. Ζ. Χαβιάριν.
Χειμὸν καὶ καλοκαίριν, Α. 68. Χειμῶνος (ὡς ἐκ) παγετοῦ, Α. 260.
Χειραγωγῶ, Α. 247.
Χειρομάχισες, Α. 201.
Χειρονόμος, Β. 63, 78.
Χειροτεχνάριος, Α. 161. Χεροτεχνάριος, Α. 206.
Χερότερον, Β. 235.
Χιονάτος, Β. 195.
Χιώτικον [ἑλλ. τοῦ Κρασίου], Β. 172, 322, 410. Οἶνον Χιώτικον, Β. 353. Χιώτικαι ςαπιδίτζαι, σελ. 282.
Χνοῦς (μηδὲ), Β. 264.
Χολὴ, Β. 287.
Χολόκουκκα ἢ Χολόκοκκα, Β. 420. — πικρίας, Β. 220.
Χονδρὸς, Β. 195, σελ. 312. Χονδρὸς (ἴσως ὄν. κύρ.), Β. 384.
Χονδρόχυλον, Β. 416.
Χορδόκοιλα, Α. 120, Χορδοκοιλίτζιν, Α. 123.
Χορδοκοιλίςρα, Α. 336.
Χορὸς, Β. 611.
Χορταίνω, Α. 214. Β. 126, 241, 316, 418. — τὸν ὕπνον, Β. 326.
Χρήζω, Α. 191. Β. 241, 459.
Χρήσεται, Β. 492.
ΧΡΙΣΤΌΣ, Β. 641. Χριστέ! Β. 206. Χριςὸν [στὸν], Β. 462.
Χριστομίμητος, Β. 372, σελ. 311.
Χρίω. Νάχρίςην, Β. 209.
Χρυσάφιν, Α. 316.
Χρυσοφτερνιςηράτος, Α. 59.
Χυλὸν (τὸ), Β. 577.
Χυμὸς, Β. 356.
Χύτρα, σελ. 283.
Χωνεύω, Β. 354.
Χωρικὸς, Α. 320. Β. 439.
Χωρεῖ, Α. 367. Χώρεσες, Β. 204.

Ψ.

Ψαθὶν, Β. 84.
Ψαλιδόπουλον, Α. 168.
Ψάλλω, Β. 79, 160, 335, 336, 611.
Ψεῖρα. Ψύρας (ΔΓ, Ψήρας), Α. 65.
Ψεύδομαι (οὐ), Β. 402.
Ψεῦδος, Β. 446, 449.
Ψευδοτζαγγάρης, Α. 115.
Ψηλαφῶ, Α. 104, 105.
Ψήνασιν [Ἔψον], Α. 334. Ψήσετε [Ἐψήσατε], Β. 590.
Ψησία, Β. 99, 236, 426, 433.
Ψησόπουλον, Β. 163.
Ψηφίζω, Β. 80.
Ψιθυρίζω, σελ. 310.

Ψιλούτζικον, σελ. 319.
Ψιριάρικον, Β. 478.
Ψίχα, Α. 83. Ψιχίτζα, Β. 589.
Ψιχία, Β. 392.
Ψουνίζω, Β. 87, 132.
Ψουψουρίζω, Β. 49. σελ. 307.
Ψοφιάρικος, Β. 601.
Ψοφισμένος, σελ. 322.
Ψόφον (ρεύγομαι τὸν), Β. 219.
Ψόφος [κτύπος], σελ. 264.
Ψόφουν ἐκ τὴν πεῖναν, Α. 317.
Ζ. καὶ Ψωνίσω.
Ψύρες (οἱ), Α. 373.
Ψυχὴ, Β. 440.
Ψυχικὸν, Β. 480.
Ψυχομαχεῖ, Β. 464.
Ψωμὶν, Α. 83, 99, 214. Β. 231, 480, 487. Ψωμίτζιν, Β. 342.
Ψωνίσω [ἴτ. Ψοφήσω], Β. 235.

Ω.

Ὦ τῆς! Β. 372. Ὦ τοῦ! Β. 192, 365.
Ὢν εἴρηκα, Β. 191. — εἶπον, Β. 588. Ὤνπερ κατεῖπον, Β. 646.
Ὥρα γεύματος, Α. 127, σελ. 249.
Ὡρειάριος, σελ. 233.
Ὡς ἄν, Β. 651.
Ὡς διεμέναν, Β. 330.
Ὡς ἔχουσιν, Β. 376.
Ὡς ἵνα, Α. 268. Ὡς νὰ, Α. 311.
Ὡς τοῦ νὰ, Β. 284, 429.
Ὡσαύτως, σελ. 306, 309.
Ὥσπερ, Β. 503.
Ὡς [Ἕως] τὴν μέσην, Β. 51.
Ὦτα, Β. 450.

ΤΑ ΠΑΡΑΛΕΙΦΘΕΝΤΑ.

Ἀγρὸς, σελ. 317.
Ἀδρὺ, Ζ. Τάδρήν.
Ἀλαλάϊν, 291.
Ἀναβλεμματίζω, σελ. 299.
Ἀνδρολαλίαι, 302.
Ἀποκριθεὶς, 310.
Αὐτάναξ, Α. 16.
Αὐτοῦνον. Α. 359.
Ἀφέλωμαι, σελ. 296.
Βαβαλισμένος, 251.
Βαράβατον, 236.
Βλέψον, 330.
Βλησκούνην, 316.
Βομβοκτυπίζω, Β. 450.
Διάβη (ἀς), σελ. 319.
Δύσκολα, 296.
Ἐγκαταπλέκω, 209, 335.
Ἐθλάσθησαν, 324.
Εἶα, 295-296.
Εἴδ' οὖν, 306.

Ἐκδοῦριν, 301.
Ἐκπέμπων, Β. 651.
Ἐκτήθησα, Α. 322.
Ἐματίδας, σελ. 308.
Ἐνεργὴς, 310.
Ἐξεγλυστρῶ, 294.
Ἐξοπορτίζω, 302.
Ἔπιδε, 330.
Ἐπιλαλῶ, 303.
Ἐπικάμμυσον, 240.
Εὐστόχως, 289.
Εὐσυγκρίτως, 208.
Ἡδίστων (μετὰ τῶν), Β. 654.
Θαῤῥήσας, σελ. 331.
Θέαμα, 293.
Θεοστεφία, 228.
Θὲς (τὸ), 121.
Ἰδέτε, 293.
Ἰδοὺ, 203.
Κάππαρις [câpre], 298.
Κῆτος, Β. 642.
Κλάσμα, σελ. 303.
Κοπετὸς, 301.
Κορεσθῆναι, 208.
Κουδούμεντον, 238.
Λαχανόγουλα, Α. 213.
Λυθῆναι τὴν δέησιν, σελ. 330.
Μίλιν, 317.
Μουρούνα, 259.
Νῦν (ἀπὸ τοῦ), Β. 511.
Ὀξύδιν, σελ. 274, 279.
Παγετός. Ζ. Χειμόν.
Παθεῖν (τί ἔχει), 306.
Πάλαι, 310.
Παλαιοκάλιγον, 301.
Πανδόκιμος, 303.
Πάπλωμαν, Α. 364.
Παραπέμπω, Β. 636.
Παρέτρινεν, Β. 184.
Παρόργησεν, σελ. 257.
Πείθομαι, 331.
Πέρασε, 301.
Πιττακίτζιν, 298.
Πληττόμενον, 326.
Ποθῶ, Β. 648.
Πουλίτζιν, σελ. 244.
Προνοία, Α. 49.
Προσοίσομαι, σελ. 109.
Προσόψιν, 200.
Πρόσταγμα, 311.
Πυρέσσω, 296.
Σάχαρ, 297.
Σίγα, 201.
Σπιγοματζούκης, 201.
Σπίγω, 195.
Στεναγμὸς, 309.
Συβουκίζεσθαι, 208.
Συγκόμματα, 255.
Τάδρὴν (Τὸ ἀδρὺ), Β. 101.
Ταλαίπωρος, σελ. 324.
Τετάρτιν, 261.
Τζερδέλα, Β. 255.
Τοπάρχης, Α, 16.
Τραλίζομαι, σελ. 185.
Ὕβρεις, 299.
Ὑπὲρ, Α. 288.
Φθιριάρικον, 301.
Φλεβοτομῶ, 298.
Φλισκουνίτζιν, Β. 592.
Φουδουλία, σελ. 241.
Φουρνητάρης, Α. 326.
Χέριν, Α. 185, Χερίτζιν, Α. 374.
Ὠὰ, σελ. 261.
Ὠδῖνες, 331.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

Α — ΑΚ.

Α, ἀφαιρεῖται καταρχάς, 51. — πλεονάζει, 87, 156. — τρέπεται εἰς ε, 111, 116. — ἀντὶ τοῦ ι, 103.

Ἀββᾶς, 287.

Ἀγανακτῶ τὰς χάριτας, 226.

Ἀγιγιώργις, Ἀγιδημήτρις, 47.

Ἀγιοζούμιν, 287, 288.

Ἅγιος βασιλεὺς, 293-294, 306, 323.

Ἀγορά, 317.

Ἀγόριον, 87, 256.

Ἀγουρίδα, 89.

Ἀγουρίτζης, 256, 262.

Ἄγουρος, 88, 256, 262.

Ἀγριομελιτσάνα, 191.

Ἄγωρος, ἢ Ἄγορος, 88.

Ἄδεια, Ἀδειάζω, 138.

Ἄδεται λόγος, 324.

Ἀδηφάγος, 279.

Ἀδρολαλίαι (paroles dures), 302.

Ἀδρὺ (dur). Ζ. Ἱαδρὴν.

Ἀδύνατον κρέας, 217.

Ἀειδοῦριν, 301.

ἈΕΤΙΟΣ, 322.

ΑΖΩ, ΑΝΩ καὶ ΑΙΝΩ (εἰς) ῥήματα, 140-142, 152, 225. — εἰς αζω καὶ αω, 65. Ζ. καὶ ΑΣΣΩ.

Ἀθερίνες, 255.

Ἀθίζω, 44.

Ἄθνη, Ἀθνίζω, 258.

Ἀθότυρον, 261.

Ἀθύρην Κρητικὸν, 283.

ΑΙΑ. Ζ. ΙΑ.

Αἰγιομέταξον, 238.

ΑἸΘΕΡΙΟΣ, 297.

Αἱματίτζιν, 308.

ΑΙΝΩ (εἰς) ῥήματα, 44-45.

Αἰτιατικαὶ ἀρσ. πληθ. ἀντὶ ὀνομαστικ. ἑνικ. 87. — θηλυκ. ἑνικ. ἀντὶ ὀνομαστικ. ἑνικ. 48, 87. — ἀντὶ δοτικῶν, 108, 119, 308.

Ἀκανετὸς, 103.

Ἀκάπνιν, 253.

Ἀκόμη, 234.

Ακου [Ἄκουε], 104, 224. Ἀκοῦ Ἀκοῦς, 104, 134, 220. Ἀκοῦμεν, Ἀκοῦτε, Ἀκοῦσιν καὶ Ἀκοῦν, 104, 133-134. Ἀκοῦς [ὀνομάζεσαι], 178-179.

Ἀκούγω, 63.

Ἀκριόπαςον. Ζ. Ἀκρόπαςον.
Ἀκρίτης, ἢ Ἀκρήτης, 256, 311.
Ἀκρόβραςον, 251.
Ἀκρόπαςον, 122, 204.
Ἀκροσαχνισμένη, 217. Ζ. Σαχνός.
ἈΚΤΟΥΆΡΙΟΣ, 320.
Ἀλαλάϊν, 291.
Ἀλέθω, 160.
ἈΛΕΞΙΟΣ ὁ Κομνηνὸς, 40. — ὁ δεύτερος, 41.
Ἀλέτζη, ἢ Ἀλλ' ἔτζη, 304.
Ἀλισία, 328.
Ἀλλαγὴ, 51. Ἀλλάγω, 224. Ἀλλαξία, 51.
Ἄλλον [Ἄλλο], 269.
Ἀλμυραὶ φροντίδες (des soucis cuisans), 40.
Ἄλογον (τὸ), 43.
Ἀλουσιά, 291, 328.
Ἀλουτζία, 328.
Ἀλφάβητος (ὁ καὶ ἡ), Ἀλφάβητον (τὸ), 234.
ΑΜ, ἀντὶ τοῦ ΑΥ, 255, 286.
Ἀμάδες, 286-287.
Ἀμανιτάριν, 253.
Ἀμασχάλη, 87.
Ἄμε ἰδὲ, —κάμε, 223. Ἄμε (τὸ) κ' ἔλα, 159.
Ἄμποτε, 88.
Ἀμπώθω, ἢ Ἀπώθω, 288.
Ἀμυγδαλάτος, 48.
ΑΝ (εἰς) οὐδέτερα περιττοσύλλαβα, 65.
Ἀναβλεμματίζω (morguer), 299.
Ἀνάθεμαν, 65, 135. — καὶ Τρισανάθεμα, 135.
Ἀναθηβάνω [διηγοῦμαι], 101 (*).
Ἀνακρατορία, 39.
Ἀνακομβόνομαι, (retrousser ses manches), 140. Ἀνακομβώματα, 262.
Ἄναξ Ἀνάκτων, 227.
Ἀνασαίνω, 103 (**).
Ἀνατολικά, 190.
Ἀνατρανίζω, ἢ Ἀνεντρανίζω, 112.
ἈΝΔΡΕΆΣ, 90.
Ἀνδρολαλίαι. Ζ. Ἀδρολαλίαι.
Ἀνεμοδείκτης, 79.
Ἀνθρακούφη, 198.
ΑΝΝΑ Κομνηνή, 40.
Ἀντελήνα, ἢ Ἐμπροσθελήνα, 43.
Ἀντέννα, 71.
Ἀντιζύγιον, 207.
Ἀντικούτικας, 61.

(*) Ἀπὸ τὸ Ἀντιβάλλω, ὅθεν ἡ Ἀντιβολὴ, ἐκχυδαϊσθεῖσα εἰς τὴν σημειωθεῖσαν ἀλλοῦ (Ἑλλ. Βιβλιοθ. τομ. III, σελ. ιθ') Ἀθιβολὴν, καὶ μὲ διπλῆν πρόθεσιν, Ἀναντιβάλλω.

(**) Ἀπὸ τὸ Ἀνασθμαίνω, κατὰ τὰ σημειωθέντα ἀλλοῦ (Ἑλλ. Βιβλιοθ. τομ. VIII, σελ. 340).

Ἀντίπτωσις, ἤγουν ἀλλαγὴ πτώσεως, 101.
Ἀντὶς [au lieu de], 275.
Ἀντιχρονισμὸς, 101.
Ἀνυπόδετος, Ἀνυπόδητος, 240, 248.
Ἀνυπόληπτον (τὸ), Ἀνυποληψία, 181.
ΑΝΩ (εἰς) ῥήματα, 140-141.
Ἄνω ἄνω, 243.
Ἀνωφέλητα λόγια, 149. Ἀνωφέλητον καὶ Ἀνωφέλευτον, 43.
Ἀξιά [Νάξος νῆσος], 183.
Ἀόριςοι δεύτεροι παθητικ. εἰς ηκα, 178. Ἀορίςων ὁριςικ. τρίτ. πρόσωπ. ἑνικ. κατάληξις εἰς ην, 51, 55.—πληθυντικῶν, εἰς αν, 69.—εἰς ασιν, 67, 69, 210. — προςακτικῶν τόνος καὶ κατάληξις, ε, 104-106, 136. — ἀπαρεμφάτων μὲ τὸ Ἔχω ἢ Θέλω ῥῆμα, 136. — ὑποτακτικῶν, 136.
Ἀπαὶ, πρόθ. Ἀπαὶ ποῦ; 111.
Ἀπάκιν, 204, 206, 260.
Ἀπαλαρέα, 262, 291, 338.
Ἀπαλωδάτον, Ζ. Ἀπιδάτον.
Ἀπανωφόριον [Ἐπανωφόριον], 222.
Ἀπαξιμάδιν. Ζ. Παξιμάδιν.
Ἀπαρέμφατα. Ζ. Προςακτικά. Ἂν τὸ Ἀπαρέμφατον σώζεται εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, 158-159. — εἰς ΗΝ ἀντὶ τοῦ ΗΝΑΙ, 103.
Ἄπαςρος. Ζ. Ἄσπαςρος.
Ἀπατά, 116.
Ἀπεζὸς, 87.
Ἀπέθανε τῆς πείνας, 203.
Ἀπεκβάλλω, 318.
Ἀπέκει, 134.
Ἀπευλογίας, 247.
Ἀπήγανος. Ζ. Πήγανος.
Ἀπηλογιάζω (refuser une demande à...) 78.
Ἀπιάτον, Ἀπιδάτον, 283.
Ἀπλόνω, 83.
Ἀπὸ (τῆς) προθέσεως σύνταξις, 151-152, 331. — ἔλλειψις, 79, 83. — σημασία ἐν συνθέσει. Ζ. καὶ Ἐκ. Ἀπὸ μικρόθεν, 42. — παποτερόθεν, 227. Ἀποτ' ἐμένα, 70.
Ἀπογαλάκτισμα. Ζ. Ἀπολάκτισμα.
Ἀποδειλιῶ, 303.
Ἀπόθερμον, 192.
Ἀποκαθήμενος, 230.
Ἀπόκαρσις, 240.
Ἀποκοιμοῦμαι, Ἀπεκοιμήθην, ἢ Ὑπεκοιμήθην, 254, 264.
Ἀποκοπὴ εἰς ῥήματα, 104, 220. — εἰς προθέσεις, 143-144.
Ἀποκόττημα, Ἀποκοττία, Ἀπόκοττος. Ἀποκοττίζω, ἢ Ἀποκοττῶ (aventurer), 305.
Ἀπολάκτισμα, 255.
Ἀπομεριμνημένος, 84.
Ἀπόμοιρα, Ἀπομοιρῶ, ἢ Ἀπομοιρίζω, 298.
Ἀπομυρίζω, 298.
Ἀπόντης, Ἀφόντης, 116.
Ἀπόξυσμα, 178.

Ἀποπλασίδιον, 178.
Ἀπόρουχα, 313.
Ἀποσία, 264.
Ἀπόςεμα (abcès), 123.
Ἀποςηθίζω, ἢ Ἐκςηθίζω (apprendre par cœur), 212.
Ἀπόςροφος ἢ ἔκθλιψις εἰς ἀρχὴν προθέσεων, κ. τ. λ. 114, 150, 167, — ἢ συνίζησις, 164-157.
Ἀπότε ἢ Ἀφότε, 116.
Ἀποτ' ἐμένα. Ζ. Ἀπό.
Ἀποτριχία, 328.
Ἀποφάγια, Ἀπόφελα, 79.
Ἀποφόρια, 313.
Ἀπώθω. Ζ. Ἀμπώθω.
Ἀράδα καὶ Ῥάδα, 154, 156-157. Ἀραδιάζω, 157.
Ἀραμάδα, 97.
Ἀρβελίζω, Ἀρβελιςὸν κρέας, 221, 251.
Ἀργαβία ἢ Ἀργαλία, Ἀργαβιάζομαι, 205.
Ἄρθρα προτακτικὰ ἀντὶ τῶν λεγομένων ὑποτακτικῶν, 203, 205. Ἄρθρων πλεονασμὸς, 84, 222.
Ἀρθούνι, 214. Ζ. καὶ Ῥουθούνιν.
ΑΡΙΑ (εἰς) ὀνόματα, 109. — εἰς ΑΡΙΣ, 92.
ἈΡΙΣΤΟΤΈΛΗΣ, 321.
Ἀρκλα, 77.
Ἀρκούδα, Ἀρκουδίζω, 280.
Ἀρμάριον, 70, 72.
Ἄρμενα (τὰ), Ἀρμενίζω, 71.
Ἀρμυρὸς, 47.
Ἀρνοῦμαι (renoncer), 85.
Ἀρσενικὰ συντασσόμενα μὲ θηλυκά. Ζ. Μετοχαί.
Ἄρτυμα, Ἀρτυσία, Ἀρτύνομαι, 317.
Ἀρχίζω, Ἀρχινῶ, 145.
Ἀρχιχρονιάτικα, 155.
Ἄρχομαι. Ἤρξατο, 157.
Ἀρχόντισες, 193.
Ἄρχος, 52.
ΑΣ, τρέπεται, εἰς $\overline{\alpha\iota\varsigma}$, 81.
Ἄς, μόριον προςακτικὸν, 98-99. — εὐκτικὸν, 99.
Ἀσαράκωτος, 82.
Ἀσῆμιν [Ἀργύριον], 102.
ΑΣΙΝ, κατάληξις ἀορίςων ἀντὶ τοῦ ΑΝ, 67, 69, 293. — παρατατικῶν, 69.
Ἄσπαςρος, 267.
ΑΣΣΩ (εἰς) καὶ ΑΖΩ ῥήματα, 77, 141.
Ἀςπίδαι, Σταπιδίτζαι, 282.
Ἀσφάλεια, 248.
Ἄσχημα, 97.
ΑΤΟΣ (εἰς) ὀνόματα βάρβαρα, 43, 48, 53, 122, 186, 190.
Ἀτός μου, 116. — σου, του, 319.
ΑΤΟΥ, κατάληξις γεν. οὐδετ. περιττοσυλλ. ἀντὶ τοῦ ΑΤΟΣ, 65.

Ἄτσαλα (*), Ἀτσαλοπεριπάτης, 312.
Αὐγὴ, 97.
Αὐγὸν (τὸ), 63. Αὐγάτος, 122.
Αὐξαίνω, 44.
Αὐξήσεις ῥημάτων χρονικαὶ, 161. — συλλαβικαὶ, 210.
Αὐὸν. Ζ. Αὐγόν. Αὐοτάραχον καὶ Αὐγοτάραχον, 63.
Αὐτοῦνος [Αὐτὸς], 220, 223.
Ἀφαίρεσις τοῦ κατ' ἀρχὰς τῶν λέξεων ϛοιχείου, 113, 114, 148, 164-166.
Ἀφηρημένα καὶ συγκεκριμένα ὀνόματα, 181.
Ἀφόντης καὶ Ἀπόντης, 116.
Ἀφότε, 116.
Ἀφοῦ ἢ Ἀφ' οὗ, 110.
Ἀφρατίτζιν, 162. Ἀφρατούτζικον, 291. Ἀφρατόδεϛον, 291. Ἀφράτον, 162.
Ἀφς, ἀντὶ τοῦ Ἄφες, 99.
Ἀχαμνὸς, 255.
Ἄχερα, 119.
Ἄχνη, Ἀχνίζω, Ἀχνὸς, 258.
Ἀχρήζω, 184. Ζ. Χρήζω.
Ἄψαι (εἰς ἓν) καὶ σβέσαι, 159.

Β.

Β, ἀντὶ τοῦ Υ. Ζήτ. Βρίσκω καὶ Γυρέβω. — τρέπεται εἰς τὸ Π, 137. — εἰς τὸ Μ, 252. Τοῦ Β, καὶ τοῦ Γ, ἐναλλαγὴ, 316.
Βαβαλισμένος, 252.
Βάθρακος, 68, 123. Βαθρακὸς, 290.
Βακάλης, 241.
Βάλε, Βάλλω, 186. Βάνω, 186, 285.
Βάνω. Ζ. Βάλλω.
Βαπτιστὴρ (ὁ), 263. Βαπτιστήρα (ἡ), 262. Βαπτιστήρας (ὁ), Βαπτιστήριον (τὸ), 263.
Βαράβατον, 236.
Βαρβάτον ἄλογον, 237.
Βαρδάσα, 190.
Βάρνα, πόλις. Βαρνιώτικον, 290.
Βασιλεὺς, 40 — Βασιλέων, 227. Ω Βασιλεῦ, 206.

(*) Ἀπὸ τὸ «Ἄσκαλα, ἀκάθαρτα», ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Ἡσύχιος. Ὁ αὐτὸς ὅμως Ἡσύχιος σημειόνει ὡς λέξιν Φρυγιακὴν καὶ τὸ «Ἀττάλη, φόρυξις» τὸ ὁποῖον ἁρμόζει πλέον εἰς τὸ σύνηθες Ἄτσαλα. Ἡ Φόρυξις, ἀκόμη ἄγνωστος εἰς τοὺς Λεξικογράφους λέξις, εἶναι τὰ συνήθως λεγόμενα Πηλὰ, Λάσπη, καὶ ἁπλῶς πᾶσα σωρευμένη ἀκαθαρσία, ὡς καὶ ὁ λεξικογραφηθεὶς γνωϛὸς Φορυτὸς ἢ Φορυκτὸς, ἀπὸ τὸ Φορύσσω, τὸ μολύνω· « Φορυτὸς (λέγει ὁ Ἡσύχιος). . . συρφετὸς » βόρβορος, ἀκαθαρσία. » Εἶναι λοιπὸν ὁ Ἀτσαλοπεριπάτης τοῦ ποιητοῦ μας, ὁ μολυσμένος ἀπὸ τὸν εἰς τὰ Ἄτσαλα περίπατον, ὅστις, « Ἐφορύξατο » γυῖα πηλῷ ἀλινδηθεὶς » ὡς λέγει ὁ Νίκανδρος (Θηριακ. 203).

Βασταγάριος, 171.
Βάτος, Βατόπουλον, 317.
Βάτραχος. Ζ. Βάθρακος.
Βαῦνος, 197.
Βγάζω, 165. ἢ Βγάνω. Ζ. Ἐβγάνω.
Βγαίνω, 165, ἢ Βγένω, 280.
Βγάλλω, 165.
Βγαλτόν. Ζ. Ἐβγαλτόν·
Βγένω. Ζ. Βγαίνω.
Βεΐζα, πόλις Μακεδονίας, 275.
Βελανίδιον, 111.
Βελόνιν, 173.
Βενετικοὶ (οἱ). Βένετον χρῶμα, 196, 245. Ζ. καὶ Πράσινοι.
Βέργα, 275.
Βερζητίκιν, 261.
Βιβλιοδέτης (Relieur), Βιβλιοῤῥάφος, Βιβλιοαμφιάστης, 156.
Βίλα, 188.
Βίτζα, Βιτζιά, 275.
Βλαττᾶς, Βλαττίν, 185.
Βλάχα, 221. Βλάχικον τυρίν, 108, 261.
Βλέμμα, 299. Βλέπημα, 176.
Βλησκοῦνι, 316. Βλησκουνίτζα, 320.
Βοθῶ ἤ, μᾶλλον, Βωθῶ [Βοηθῶ], 242. Βουθῶ, 243.
Βοσκὴ (Pâture). Βόσκος (Bois), 64.
Βουθῶ. Ζ. Βοθῶ.
Βούκα, 219, 262. Βουκία ἢ Βουκουνία, 57, 187.
Βούκλα, Βουκλωμένος, 216, 234.
Βούμβουλας, 290.
Βουρβουρίζω, 47 — 48.
Βουτλουμένος. Ζ. Βουκλωμένος.
Βραδειάζομαι, Βραδειάζω. Βραδὺν (τὸ), 171.
Βράζει, 48. Βραστὸν (τὸ), 121.
Βρεκτοκούκκια, 238, 282, 283.
Βρίζω, 221.
Βρωμερά, ἢ Βρωμερή, 242.
Βυζίον, 216, 251.
Βωθῶ. Ζ. Βοθῶ.
Βωκάλιον, 246.

Γ.

Γ, ἀντὶ τοῦ κ, 87, 294. — ἀντὶ τοῦ σσ, 224. Ζ. Δίγαμμα, καὶ Μ.
Γαβαθίζω, Γαβάθιον, 113
Γαδοῦριν, Γαϊδοῦριν, Ἀειδοῦριν, 301.
Γαϊτάνιον, 107, 215 — 216.
ΓΑΛΗΝΟΣ, 321.
Γανήτικον, 283.
Γὰρ (κατάχρησις τοῦ). 70, 97.
Γαργαλίδες, 216.
Γάρος, 255. Γάρισμα, 268.
Γαρόφαλον, Ζ. Καρόφαλον·
Γδέρω, ἢ Γδέρνω, 166. Ξεγδέρω, 294.
Γδύνομαι, 166. Γδύνω, Ξεγδύνω, 294.
Γέγονεν, 53.
Γειτόνισσα, 174.
Γέλιον, 162.
Γέμα, 289. Ζ. Γεῦμα.
Γεμάτος, 186. Γεμίζω, Γεμόζω, Γεμόνω, 285. Γέμω, 83 — 84.

Γενέσθαι (τί θέλει), 159.
Γενικὴ ἐλλειπτική, 203. — ἡ ἀντὶ δοτικῆς, 108.
Γένω ἢ Γενῶ, 136.
Γεράκιον, 299.
Γέρνω, 80.
Γέρος, 52.
Γεύγομαι, 63. Ζ. Ψόφος. Γεῦμα, 109. Γέμα, 116.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ἅγιος), 228. — ὁ μέγας ἢ Δούκας, 331.
Γιὰ [παρακελευσματικὸν], 295-296, 298.
Γιαγέρνω, 80. Ζ. Διαγύρω.
Γιαίνει [Ὑγιαίνει], 101.
Γιερὸς, 123, 221.
Γίνομαι, 136. Γέγονε καὶ Ἐγίνη, 335.
Γκρεμνίζω. Ζ. Ἐγκρημνίζω.
Γλακῶ. Ζ. Λακῶ.
Γλαῦκος, 260.
Γληκοῦνι, 316.
Γλίστρα, Γλιστρῶ, 294-295.
Γλυκάδιον (τὸ), 147.
Γλυκὶν ἢ Γλυκὺν (τὸ), 147.
Γλυκίσματα, 292.
Γλυκολέμονον, 283.
Γλυκὺ (τὸ), 142.
Γλυςῆρι. Ζ. Ἐγκλυστήριον.
Γλύστρα. Ζ. Γλίστρα.
Γλυτόνω, 294.
Γλωσσᾶς, Γλωσσώδης, 276.
Γναφαλιάζω, 327.
Γνέμα, 116, 289.
Γνεύω, 288, 289.
Γόζομαι, Γοὴ, 302.
Γομάριον, Γόμος, 281.
Γομφάριον, 260, 292.
ΓΟΡΓΩ, 126.
Γούλα, 191, 279, Γουλάρης, Γουλιάρης, Γούλαρμος, 279.
Γούλια (τά), 191.
Γουνέλλα, 55.
Γουργουρίζω, 48, 327. Γουργούρισμα, ἢ Γουργουρισμὸς, 48. Γούργουρος, 326.
Γουστερίτσα, 316.
Γουφάριον. Ζ. Γομφάριον.
Γραμματισμένος, 268.
Γραμμόδεσμον, 314.
Γρανάτα, 283.
Γρεπίδα, 87.
Γριβάδι, 259.
Γυρεύω, ἢ Γυρέβω, 79, 147. Γυρίζω, Γυρτὸς, 79.
Γυψέλιον, 87.
ΓΩ (εἰς) ῥήματα, ἀπὸ τὰ εἰς ΣΣΩ, 224.
Γωνιδάτον, 243.

Δ.

Δαμάκιν, Δαμὶν, Δαμινὴ, 179-181, 216, 267.
Δαμασκηνὰ (τὰ), 190.
Δαμασκηναπιδόμηλα, 190.
Δαμὶν, Δαμινὴ. Ζ. Δαμάκιν.
Δάσος, 64.
Δαυκίον καὶ Δαυκίον, Δαυκοψίςης, 193.
Δεμεὶς, 236.

Δὲν, 46, 180.
Δένω, 137.
Δέσμα. Ζ. Θέσμα.
Δέσποινα, 80.
Δεσπότης, 293.
Δημοκέλλιν, 314.
Διὰ, Διατ' ἐμένα, 70. Τὸ Διὰ κίτρου, ἢ κυτρίου, Διὰ κυδωνίου, Διὰ ῥόδων, 282. Διὰ λόγου μου, 280.
Διάβα (προστακτ.), καὶ Τὸ Διάβα (ἀπαρέμφατ.) 244.
Διαβάζω, Διαβασμένος, 268. Διαβαστὴς, 233.
Διαβαίνω, 268. Ἐδιάβασα. Διεβίβασα, 170, Διέβη 322. Διαβάτης, 268.
Διαγείρω. Ζ. Διαγύρω.
Διαγύρω, 80.
Διάκος, 52.
Διαρτόνω, 50.
Διαφοροτερίτζιν, 79, 214.
Δίγαμμα, 63, 64, 91, 295.
Δίδουσιν, ἢ Δίδουν, 111,
Διέβη, Ἐδιάβασα, Διεβίβασα. Ζ. Διαβάινω.
Δικονῶ [Διακονῶ], 236.
Δικὸς. Ζ. Ἰδικός.
ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΣ, 293.
Διονυσιόπολις, πόλις, 290.
Διπίνακος, 243.
Διπλασιασμὸς λέξεων, 81, 243.
Διπλοεντέληνος, 44.
Διπλοσφουγγάτα, 232.
Δισκάριον, 291.
Διῶμαν, Διωματάρης, 222.
Διώτεν, 285.
Διώχω, 182, 236, 306.
Δόκιμος, 303.
Δόλιος, 268.
Δολωμένος οἶνος, 268.
Δομέστικος, 232.
Δόντια, 85.
Δόρυ, 311.
Δουκάτον, 107.
Δοχιαρία, ἢ Δοχιάρισσα, Δοχιάριος, 233, 310.
Δράκος, 52.
Δρόλικος, 275, 293.
Δρόμον (ἄλλον) ἐπῆρα, 181.
Δροσάτον, 317.
Δρουβανιστὸν, 184.
Δυμακέλλην, 314.
Δύοσμος. Ζ. Ἡδύοσμος.
Δωρακινά. Ζ. Ῥοδάκινα.

Ε.

Ε, ἀντὶ τοῦ Υ, 119. — ἀντὶ τοῦ Η, 123. — ἀντὶ τοῦ Α, 111. — ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὰς προθέσεις ΕΝ, ΕΣ, ΕΞ, ΕΠΙ, 114, 164-167. — ἀπὸ τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ε, ῥήματα, 113-114, 164, 319.
ΕΑ, τρέπεται εἰς τὸ ΙΑ, 109, 154, 169.
Ἑαυτὸν (τὸν) μου, σου, του. Ἐμαυτόν μου, 206.
Ἐβγαίνω, Εὐγαίνω, 225. Ἔβγα, 165.

Ἐβγάλλω, Ἔβγαλμα, Ἐβγαλτὸν, Ἐβγατὸν, Ἐκβατὸν, 165.
Ἐβγάνω, 225.
Ἔγγος, 52.
Ἐγγραυλοπαστοφάγος, 242.
Ἐγείρει, 115.
Ἐγίνη, 335.
Ἐγκατεπλέξαμεν, 335.
Ἐγκλείστρα (ἡ), Ἐγκλειστήριον (τὸ), Ἔγκλειστος, 250.
Ἔγκλισις λέξεων, 46.
Ἐγκλυστήριον, 164.
Ἐγκρημνίζω, 114, 164.
Ἐδὲ [ἰδὲ], Ἔδε [ἴδε], 293, 294, 203.
Ἐδέτις, 305.
Ἐθέκασιν. Ζ. Θέτω.
Ει (τῆς) διφθόγγου ἀναγραμματισμὸς βάρβαρος εἰς τὸ ΙΕ, 245.
ΕΙΑ (εἰς ὀνόματα), 138.
Εἰὰ (γρ. Εἶα) παρακελευσματικὸν, 295-296.
ΕΙΑΖΩ (εἰς) ῥήματα, 138, 171, 244.
Εἶδα [Οἶδα], 249.
Εἰ δὲ καὶ, 143.
Εἶμαι, Εἶσαι, Εἶναι, 95. Ἔνε, Ἔν, 44, 95, 211. Ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, 159.
ΕΙΝ. Ζ. Ὑπερσυντελικοί.
Εἶναι. Ζ. Εἶμαι.
Εἶντα, ἢ Ἴντα, 299.
Εἶπα, Εἰπέτε, 287.
Εἰπεῖν (ἢ μᾶλλον), 159.
Εἰς (τῆς) προθέσεως πάθη, 164-165. Εἰς, ὁρκωτικὸν, 86.
Εἴ τις, 211.
Εἶχα (οἱ διὰ τοῦ) ὑπερσυντελικοί, Ζ. Ὑπερσυντελικοί.
Ἐκ (πάθη τῆς) προθέσεως, 165-167. — ἔλλειψις 203 — διπλωσις 294. — σύνταξις μὲ αἰτιατικὴν, 151, 181, 205.
Ἐκβάλλω, Ἐξέβαλεν, 239.
Ἐκδέρω. Ζ. Γδέρω.
Ἐκδούριν, 301.
Ἐκδύομαι. Ζ. Γδύνομαι.
Ἔκζεστον, 121.
Ἐκκλησιάρχης, Ἐκκλησιάρχισσα, 233.
Ἐκκλησιαστικὸς, 201.
Ἐκλιστρῶ, 295.
Ἐκπέμπω, 331.
Ἐκτηθίζω. Ἐκτήθησα. Ζ. Ἀποστηθίζω.
Ἔκτοτε, 134.
Ἐλάδιον, Ἐλάδιν, 319-320.
Ἐλαφρόνω, 50.
Ἔλλειψις τῆς Ἀπὸ προθέτεως, 79. — τῆς Εἰς ἢ Πρὸς, 108-109, 162. — τῆς Ἐκ, 203. — τῆς Ἕνεκα, 162. — τοῦ ῥήματος Ἔχω ἢ Δύναμαι, 152, 160.
Ἐλπίζοντες (croyant, pensant), 207.
ΕΜ, ἀντὶ τοῦ ΕΥ, 255.
Ἐμαυτὸν. Ζ. Ἑαυτόν.
Ἐμβαίνω, 137, 164. Ἐμβῆν, 103.
Ἐμβατίκιον (Μπατίκι), 164.

Ἐμβλεμματίζω, 299.
Ἐμβολία, Ἐμβολιάζω, Ἐμβόλιον, 164.
Ἐμὲ, Ἐμένα ἢ Ἐμέναν, 68. Μέναν, 179. Μὲν, 222.
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ παρὰ σαρανταπέντε, 284, 285.
Ἔμνοςα, Εὔνοςα, 254-255, 286.
Ἔμορφος, 54.
Ἐμπερδεύω (Μπερδεύω), 143, 164.
Ἐμπήγω (Μπήγω), 164.
Ἐμπίθιον (Μπίθι), 164.
Ἐμπλαςρόνω, 164.
Ἐμπλέκομαι, Ἐμπλέκω, 164, 336.
Ἐμπορῶ, 164.
Ἐμπότης, Ἐμποτόπουλον, 176, 186.
Ἐμπουκόνομαι, 208.
Ἐμπροκάπτω, 78.
Ἐμπρόμυτα, 114.
Ἐμπροσθελήνα. Ζ. Ἀντελήνα.
Ἐμπύρετος, 241.
Ἐν (πάθη τῆς) προθέσεως, 164.
Ἕνα ἀντὶ τοῦ Ἐν, 114.
Ἔναι, 44.
Ἐνδέχεται, Ἐνδεχομένη, 337-338.
Ἐνδύομαι, 126.
Ἔνε, 44, 95.
Ἐνεργητικὰ, ἢ Μεταβατικὰ ῥήματα ἀντὶ ἀμεταβάτων, 115, 319.
Ἔνι, 44, 95, 211.
Ἐνοίκιον, 164.
Ἐνταλόνω, 164.
Ἐντεροχορδοπλύτης, 220.
Ἐντηροῦμαι, 164.
Ἐντρέπομαι, 302.
Ἐντριμόνω, 165.
ΕΝΩ (εἰς) ῥήματα, 137.
Ἐξ πρόθεσις. Ζ. Ἐκ.
ΕΞΑΝΑ (ἀπὸ τοῦ) ἢ ΕΞΑ ἀρχόμενα ῥήματα, 114, 166.
Ἐξάπαντος, 92.
Ἐξάπτει, 293.
Ἐξαύτην, 216.
Ἐξάφες, 302.
Ἐξεγλυςρῶ, 294.
Ἐξεπαίρομαι, 115. Ἐξεπαρμένος, Ἐξέπαρσις, 115, 167.
Ἐξεπέρασεν. Ζ. Διέβη.
Ἐξεργάζομαι, Ἐξεργασία, 166. Ἐξέργου, 116, 166, 205.
Ἐξεφτέριν, 244.
Ἐξημερώσῃ (ἕως νὰ), 97.
Ἐξομμάτιςα. Ζ. Ἐξοφθάλμιςον.
Ἐξοφθάλμιςον, 282.
Ἐξόψις, 194-195.
Ἐξυποδημένος, Ἐξυπόδητος, 115.
Ἐξυπόλυτος, 115.
Ἐξωκάπουλα, 171.
Ἐξώφαρσα, ἢ Ἐξώφαλσα, 194.
Ἐπαγάλλονται, 330.
Ἐπάπλωμα, 222.
Ἐπαρμένος, 115, 167.
Ἔπαρσις, 115, 167.
Ἐπέπεσα, 265.
Ἐπέρασε. Ζ. Διέβη.
Ἐπέρνω, ἢ Ἐπαίρω, 115, 223. Ἐπῆρε, 115, 181.
Ἐπὶ (τῆς) προθέσεως πάθη, 114, 164.

Ἐπιβαλτάριν, 222.
Ἐπίθετα. Ζ. Οὐσιαςικά. Ἐπιθέτων διπλασιασμὸς, 81.
Ἐπιλαλῶ. Ζ. Πιλαλῶ.
Ἐπίμυτα, 114.
Ἐπίςομα, 114, 222.
Ἔπληξα. Ζ. Πλήξω.
Ἔποικεν. Ζ. Ποίσω.
Ἐργοβιάζομαι, 205-206.
Ἔργος 166.
Ἐρείπιον, Ἐρειποτόπιον, 208.
Ἔρχουνται, 84.
Ἐσὲ, Ἐσὲν, Ἐσένα, 221-222. Σένα, 114. Ἐσέναν, 222.
Ἑσπερνὸς (vêpres), 143.
Ἑταιριάζω, Τεριάζω (être assorti, conforme, convenable), 138.
Ἐτιά. Ζ. Ἰτέα.
Ἔτις, Ἐδέτις, Ἔτσι, 304-305.
Εὐγαίνω, 298. Ζ. Ἐβγαίνω.
Εὐγάνω, 225.
Εὐθειάζω, 138, 244.
Εὐθὸς τὸ [Ἅμα τῷ], 101.
Εὐλογία, 247.
Εὐσέβεια, 296.
Εὔνοςα. Ζ. Ἔμνοςα.
Ἔχειν (τὸ), 159.
Ἔχω (οἱ διὰ τοῦ) σύνθετοι μέλλοντες καὶ παρωχήμενοι, 101-102, 136-137.
ΕΩ. Ζ. ΑΩ. Εἰς $\overline{εω}$ καὶ $\overline{ευω}$ ῥήματα, 43. — καὶ ιζω, 131. ΕΩ συναιρεῖται εἰς Ω, 189.
Ἕως νὰ, Ἑωσοῦ νά. Ζ. Ὡς νά.

Ζ.

Ζ, ἀντὶ τοῦ Σ, 213, 223.
Ζάλα (τὰ), 223.
Ζαρόνω, 213, 324. Ζαρώματα, 213.
Ζάχαρη (ἡ), 317.
Ζέμα, 249.
Ζηπούνιον, 55.
Ζουμίον, 89.
Ζοφὸς, 223.
Ζόχος, 223.
Ζύμη, 72.
Ζῶ μὲ, ἢ ἀπὸ, 69.

Η.

Η, φωνῆεν ὑςερογενὲς, 161. — ἀφαιρεῖται καταρχὰς τῶν λέξεων, 103-104, 117. — τρέπεται εἰς $\overline{ου}$, 55, 282. — εἰς $\overline{ε}$, 123, 194.
Ἢ (τοῦ διαζευκτικοῦ) ἔλλειψις, 110.
Ἥδιςος, 331.
Ἡδύοσμος, 104.
Ἤθελα (οἱ διὰ τοῦ) σύνθετοι δυνητικοὶ ἀόριςοι, 101.
ΗΚΑ (ἀορ. β' εἰς). Ζ. Ἀόριςοι.
Ἥμισυ, 275.
Ἤμουν, 55, 176.
Ἠμπορεῖ, 66. Ζ. Ἐμπορῶ.
ΗΝ (εἰς) ὀνόματα οὐδέτ. Ζ. ΙΝ. — ἀόριςοι. Ζ. Ἀόριςοι. — Ἀπαρέμφατα. Ζ. Ἀπαρέμφατα
Ἤρξατο. Ζ. Ἄρχομαι.

Θ.

Θ, ἀντὶ τοῦ Τ, 123.
Θαμβὸς, ἢ Θαμπὸς, 52, 137.
Θανατικὸν, 265.
Θὲ [Θεὲ], 254.
Θειότης, 323.
Θελία. Ζ. Θηλεία.
Θέλω (οἱ διὰ τοῦ) σύνθετοι χρόνοι, 101-102, 136-137, 158-159. Ζ. καὶ Χρόνοι. Θέλω, συνταγμένον μὲ γενικὴν, 249. — μὲ ἀπαρέμφατον, 307.
Θέλω (avoir besoin), 62, 210. — (devoir), 211.
Θέμεν, Θέτε, Θέσιν, Θὲν, Θὲς, Θὲ, 134. Ζ. καὶ 220.
Θεμωνία (monceau de gerbes), 123.
ΘΕΟ'ΔΩΡΟΙ (ἅγιοι) δύο, 228.
ΘΕΌΦΙΛΟΣ, 329.
Θερίον, 123.
Θερμαλατέα, 287.
Θέρμη (fièvre), 142. Θερμὸν [Ἑλλ. τοῦ ὕδωρ], 103. Θερμοδότης, 233.
Θὲς (τὸ), 121.
Θέσμα, 278.
Θέτω. Ἐθέκασιν, ἢ Ἐθέκαν, 293.
Θηλεία, Θηλυκόνω, Θηλύκιον, 137-138. Θηλειάζω, 138.
Θλιβὴν, 158.
Θρύβη. Ζ. Θρύμβη. Θρυβόξυλα ἢ Θρυπτόξυλα, 287.
Θρύμβη, Θρύμπη, Θρύβη, 287.
Θρυπτόξυλα. Ζ. Θρυβόξυλα.
Θύνα, 73.
Θωρῶ, 189.

Ι.

Ι (εἰς) ὀνόματα οὐδέτερα, 47, 100.
Ι, συγκόπτεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν λέξεων, 143, 239. — εἰς τὴν μέσην, 47, 143, 310. — τρέπεται εἰς ε̄, 154. — εἰς ᾱ, 103, 156.
ΙΑ, ἀντὶ τοῦ ΕΑ, 154, 169. Εἰς ι̅α̅ θηλ. ὀνόμ. ἀπὸ τῶν εἰς α̅ι̅α̅ ἢ ε̅α̅, 109, 154, 275, 283.
Ἴαμβος, 147.
Ἰάριν, 289.
Ἰδεῖν (μὲ) ἄγριον, 159.
Ἰδικὸς, 154. Ζ. Ἐδικός.
Ἴδρος, 162.
Ἴδω καὶ ἰδῶ, 136.
ΙΕ ἀντὶ τοῦ ΕΙ. Ζ. ΕΙ.
ΙΖΩ. Ζ. ΕΩ.
ἹΛΑΡΊΩΝ, 229, 307, 330.
Ἱμάτιν, 289, 338. Ἱματίζω, 338.
ΙΜΟΝ (εἰς) ὀνόματα οὐδέτερα, ἑτερόκλιτα, 176.
ΙΝ (εἰς) ὀνόμ. οὐδέτ. 47, 100.
ΙΝΕΩ, ω̄ (εἰς) ῥήματα, 145.
Ἴντα. Ζ. Εἴντα.
Ἰόνω, 289.
ΙΟΥΝ ἀντὶ τοῦ ΟΥΝ, 245.
ἹΠΠΟΚΡΆΤΗΣ, 321.

ΙΣ (εἰς) ὀνόμ. ἀρσενικὰ, 47, 170, 310.
ἸΣΑΆΚΙΟΣ Κομνηνὸς, 40.
Ἴσκα ἢ Ἴσχα, 242, 292.
Ἴςαμαι, Ἱςέκω, 84.
Ἱςία, Στιὰ, 197.
Ἴσχα. Ζ. Ἴσκα.
ΙΤΣΙΝ (εἰς) ὀνόματα, 214.
ἸΩΆΝΝΗΣ Κομνηνὸς, 40.

Κ.

Κ. Ζήτει, Γ.
Κ. ἀντὶ τοῦ Τ, 191. — τοῦ ΤΖ, ἢ ΤΣ, Ζήτει, ΤΖ. — τοῦ Χ, 68, 123.
Καβάδης (ὁ), Καβάδιν, ἢ Καββάδιον (τὸ), 49.
Καβούρια, ἢ Καυούρια, 177, 213.
Καδεκατέσσαρα, 261.
Καθερισμένα, 210.
Κάθημαι. Ζ. Κάθομαι.
Καθίζω, 131. Ἐκάθισε βασιλεύς. Ἐκάθισε τρεῖς χρόνους. Ἐκάθισ' εἰς τὸν ςόμαχον. Τὸ καράβιον ἐκάθισεν. Ἄς καθίσωσι κάτω, 132-133. Κάθισε φρόνιμα, 132.
Κάθομαι, 131. — μὲ χέρια ςαυρωτὰ, 132. Καθούμενος, 131. Εἰς τὰ καλὰ καθούμενα, 132. Κάθου φρόνιμα, 132. Τί κάθεσαι καὶ βλέπεις; 132.
Καὶ (τοῦ) συνδέσμου διάφοροι σημασίαι, 143, 215, 303.
Καῖ, Καῖς, Καῖμεν, Καῖτε, Καῖσιν, Καῖν, 133, 134.
Καίγω, 63.
Καινουργιοχαλασμένον, 223.
Κακκάβιν, 243.
Κακκαβοπυρφόρος, 243.
Κακοδικημένος, 329.
Κακὸν ποδαρικὸν, 117.
Κακοπαθῶ (pâtir), 177.
Κακοπόδαρος, 117.
Καλαμάριον, 199.
Καλαμάριον (Calmar), 55.
Καλαπόδιν, 117.
Καλίγια, Καλήκια, 169, 231, 296.
Καλιγόνω καὶ Καλιβόνω, 169.
Καλίκλιον, 321.
ΚΑΛΛΙΚΛΗ͂Σ, 320-321.
Καλογερίτζιν, 299.
Καλοκοδέσποινες, 188.
Καλονάρχος, 232.
Καλοπαθῶ ἢ Καλοπαθοῦμαι (vivre gaiement), 177.
Καλοπαιδοδιώκτης, 117.
Καλοπόδαρος, 117.
Καλοςιχοπλόκος, 164.
Καλοχτένιςος, 56.
Καλοψουνιςὴς, 96.
Καμακεύω, Καμάκιον, 288.
Κάμερα, 111.
Καμαροτριχάρης, 56.
Καμίσιον, 53.
Καμισόλα, 53.
Καμμία, 110, 174.

Καμμύζω καὶ Καταμύζω (ὄχι Κατουμίζω), 303.
Καμόνω, 165.
Καμπόσοι, 111, 174.
Κἂν, 110-111.
Καναβοσησαμάτος, Κανναβούριον, 192.
Κανάτιον, 339.
Κανδήλα, 240. Κανδηλάπτης, 233.
Κἀνεῖς, 110.
Κανικλείου (ὁ ἐπὶ τοῦ), 320-321.
ΚΑΝΙΚΛΗΣ, 320.
Κανίον, 321.
Κανισκεύω [régaler], 78.
Κανναβάτσον, 192.
Κανονάρχης, ἢ Κανόναρχος, 232.
Καντάριον, 245.
Καντέσσαρα, 110.
Κάποιος, 174.
Καπουλική, 171. Καπουλοδέτης, 43, 171.
Κάππα, 49, 221, 238. Καππάσιον, 221.
Καραβοκῦρις, 47.
Καρβούνιν, 294, 329.
Καρδία, 62.
Καρδιοφλόγησις, 66.
Καρκέσι, 68.
Καρναβάδιν [carvi], 255.
Καρότσα, 196.
Καρόφαλον, Γαρόφαλον, 252.
Καῤῥοῦχα, Καῤῥοῦχος, 196, 236, 248.
Καρτερῶ [attendre], 310.
Καρυδᾶς, 192. Καρυδάτον, 283. Καρύων (τὸ διά), 291-292.
Κασσέλα, 77.
Κασσόνω, 51.
Κατά. Τὸ καθ' ἡμᾶς, 41, 332.
Κάτα, Κάτος, Κάτης, 208.
Καταβλατᾶς, Καταβλάττιον, 185.
Καταζαρωμένη. Ζ. Ζαρόνω.
Κατακέφαλα, 275.
Κοταποντιζόντων, ἀντὶ τοῦ Καταποντιζουσῶν, 42.
Κατάραχα, 275, 309.
Κατάσιγλον. Ζ. Σίγλα.
Καταφρονοῦμαι, 129.
Καταφύγια τῶν σωζομένων, 306.
Κατάφυξ, 306.
Κατεμπλέκω, 335-336.
Κατευθύτας (ἴσ. Κατάφυγας;), 306.
Κάτζε, 292. Κάτζειν, Κάτζη, 131, Ἔκατζε, 131. Ἐκάτζα, 182.
Κάτι [κἄντι], 174.
Κατούδιν, 208.
Κατουμίζω. Ζ. Καμμύζω.
Κατουροκάνατον, Κατουρολάγηνον, Κατουρογυάλιον, 338-339. Κάτουρον, 148.
Κατόχιον, 119.
Κάτω κάτω, 243.
Κατώγιν (rez de-chaussée), 206.
Κατώφλιον (le seuil de la porte), 46.
Καύγω, ἢ Καύω, 63, 213.

Καύκα, Καῦκος, 247. Καύκαλον, 246. Καυκὶν (écuelle; bassin d'une balance), 246.
Κανούρια. Ζ. Καβούρια.
Καυχησάρης (qui aime la jactance), 52.
Καψία. Ζ. Χαψία.
Κελὶν, Κέλλα, Κελλίον, Κελλάριον, 81, 204, 209.
Κεντηνάριον, 245.
Κεντούκλα, Κέντουκλον, 187-188.
Κεντυρίων, 245.
Κεντῶ, 187.
Κερὰ, 119.
Κερνῶ, 114.
Κετσὲν [Τουρκ.], 188.
Κεφαλιάζω. Ζ. Κνεφαλιάζω.
Κεφάλιν (νὰ χαρῇς τὸ) σου, 86.
Κηπουρικὴ, 189.
Κίβικας (ὁ), 337.
Κίθαργος, 255.
Κινῶ [οὐδέτερ.] 115.
Κιόλας, 99.
Κίταλον. Ζ. Κύταλον.
Κίτομαι. Ζ. Κοίτομαι.
Κιτρία, 283. Κίτρου, ἢ Κιτρίου (τὸ διά), 282, 292.
ΚΚΟΣ (εἰς) ὀνόματα, 77.
Κλαίγω, 63.
Κλαῖς, Κλαῖ, Κλαῖμεν, Κλαῖτε, Κλαῖσι, Κλαῖν, 133, 134, 220.
Κλάνω, 141.
Κλάπα, Κλάπος, Κλαπωτὰ, 68. Κλαπωτὴ, Κλαπωτικὴ, 70.
Κλαῦμαν, 65.
Κλίματα (τέσσαρα) γῆς, 203.
Κλωστάτα, 286. Κλωστὴ, 173.
Κνεφαλιάζω, 327.
Κνήθομαι, 231.
Κνισάριον, 106.
Κοιτάζω, Κοίτομαι, 270.
Κόκκινος, 336.
Κοκκίον ἢ Κουκκίον, 121-122, 238, 247. Κόκκος, 282.
Κοκλίον, ἢ Κλοχίον, 338-339.
Κοκκωνάριον, 59.
Κολέντα, 286.
Κολισαῦρα, 316.
Κολλίκιον, ἢ Κολίκιον, 153.
Κολλούρια, 291.
Κολλῶ, Κόλληται [Κολλᾶται], 268.
Κομβίον, Κομπίον, Κουμπίον, Κομβοθηλεία, Κομβολόγιον, ἢ Κομβοσχοίνιον, 137. Κομβόνω, Κομπόνω, 137, 138. Κόμβος, Κόμποι, 137.
Κομμάτιν, 78. Κομματούκλα, 171. Κομματούρα, 185, Κομματίζιν, Κομματοπούλιν, 331
Κομνηνοβλάστητος, 226. Κομνηνῶν γενεαλογία, 40-41.
Κομποδένω, 137.
Κονιδάτα, 238.
Κονταρεύω, 288.
Κοντριάρικον, 301.
Κοπανίζω, (Bâtonner) 50, 302. Κόπανος, 50, 302.
Κοπίδιον, 118.
Κόπος (σύνθετα ἀπὸ τὸ), 96-97.

Κοπροξύστης, 235.
Κοπροπαραγέμιστος, 219.
Κόρδα, 68, 106. Κορδέλλα, 106.
Κορίτζιον, 107, 172, 190.
Κορμὸς, 147.
Κόρυντζα, 301. Κορυντζάριν, 301.
Κόρφος, 47.
Κοσκινᾶς, 194.
Κοσμοκράτωρ, 202, 363.
Κοσσεύω, Κοσσία, Κοσσίζω, Κοσσιστὴς, 146.
Κοτζόνω, 145, 186.
Κότζυφος, 145.
Κοτσάνιον, 191, 279.
Κότσιν, Κότσιον, 305.
Κοττίζω, 305. Κόττου βόλος, 305.
Κούβακας (Grenouille), 122.
Κουβαλῶ, 200, 243.
Κουδούμεντον, 238.
Κουδούνιον, 89.
Κουκὶν, 247.
Κουκούλλα, 220, 221. (*)
Κούκουτσον, 189. Ζ. Κουκκίον.
Κουλούρα, 122.
Κούνουπας, 89.
Κουντῶ, 288.
Κούπα, 113.
Κουροπαλάτης, 241.
Κουρταλίζω, 286, 287.
Κουρτέζης, 324. Κούρτη, 325.
Κουρούνα, Κουρουνόμυαλος, 236.
Κουσκοὺν, 43.
Κουτάλα, 61, Κουτάλιον, 58, 61, 143. Κούτελον, 60-61. Κούτικας, 61, Κουτίον, 58. Κουτούνιον, 61.
Κουτρούβιον, 290.
Κουτσαίνω, 146. Κουτσάζω, 146. Κουτσοκεφαλίζω, Κουτσομυτίζω, Κουτσουρίζω, Κούτσουρον, 146.
Κραμβὶν, Κραμπὶν, Κραμπία (τὰ), 191, 259.
Κρανίον, 246.
Κρασίτζιν, 172. Κρασίον, 72, 172. Κρασοβόλιν, 186, 246. Κρασοπατέρας, Κρασοπινᾶς, 279.
Κράτος, 315, 323.
Κρεββάτιον, 111. Κρεββατοστρώσιον, 239.
Κρητικὸν. Ζ. Ἀθύριν.
Κριθάριον, Κριθὴ (ἡ), 318.
Κροκάτον, 190.
Κροῦ, Κροῦς, Κροῦμεν, Κροῦσιν,

(*) Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Cucullus· ἀλλὰ καὶ τοῦτο οἱ Λατῖνοι Ἐτυμολόγοι ὁμολογοῦν ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κύκλος. Καὶ τὸ μαρτυρεῖ ἀκόμη καὶ τὸ ῥῆμα Κουκουλλόνω, προφερόμενον καὶ τρισυλλάβως Κουκλόνω (Δουκαγγ. σελ. 727), διότι δηλαδὴ εἶναι τὸ Κυκλόω μὲ τὴν συνήθη εἰς τὰ διὰ τοῦ οω προσθήκην τοῦ ν. Ἐκ τούτου ἐσχηματίσθη καὶ τῶν Γάλλων τὸ coqueluchon.

Κροῦν, 133-134, 220. Κρῶ, 293.
Κρουνοὶ, πόλις, 290.
Κρούω, ἢ Κρούγω [Τρώγω], 187.
Κτένια, 281.
Κτυπῶ [τρώγω], 145, 187.
Κυδωνάτον, 283.
Κυθροκανδῆλα, 240.
Κυμινάτον, 284, 233. Κυμινοθέρμιν, 284. Κυμινόθερμον, 284, 324.
Κύπρινον. Ζ. Παξιμάδιν.
Κὺρ, Κυρὸς, 119, 107, 330. Κυρὰ (ἢ Κερὰ), 119. Κυράδες, 184, 188. Κυράτζα, Κυρίτσης, 107. Κῦρις, 47, 119, 330.
Κυριέγκλειςος, 294.
Κῦρις Κυρίτσης Κυρὸς. Ζ. Κύρ.
Κύρτος, ἢ Σκύρτος, 269.
Κύταλον, 60.
Κωβίδια, 317.
Κωλικόπονος, 276.
Κωνσταντινάτα, 318.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ͂ΝΟΣ ὁ μέγας, 49, 318.

Λ.

Λ. ἀντὶ τοῦ δ̄ (Ζήτ. Δ). — ἀντὶ τοῦ ρ̄, 58.
Λαβαίνω, 44.
Λαβράκιον, 239.
Λαγηνάτα, 190, Λαγήνιον, 339.
Λάδι, 320. Λαδικὸν, 78.
Λαθαίνω, 44.
Λαιμὸς, 78.
Λακταῖον, Λακτεντόπουλον, 256.
Λακῶ, Γλακῶ, 304.
Λαλάγγια, 291.
Λαμιόνω. 278.
Λάμνω, 255.
Λαμπροπουκαμισάτος, 53.
Λαπάρα, 187, 213. Λαπαριμαῖα, 186.
Λαρδίον, 20.
Λασία, 113. Ζ. Ἐλασία.
Λαυκίον. Ζ. Δαυκίον.
Λαφρόνω, 50.
Λαχαίνω, 44.
Λαχανόγουλον, Λάχανον, 191, 259.
Λεβητάρης, 233.
Λέγειν (κατὰ τὸ) σου, 159.
Λείπω. Παραμικρὸν ἔλειψε, 270.
Λελέλεβε, 291.
Λεμόνιον, ἢ Λιμόνιον, 283.
Λερόνω, Λερωμένος, 50-51. Λερωμένα, 312.
Λὲς, Λὲ, Λὲν, Λέσιν, Λέμεν, Λέτε, Λέσιν, 133-134, 220.
Λῆψις. Ζ. Λαβή.
Λιάζω, 104.
ΛΙΒΑ'ΝΙΟΣ, 211.
Λίγδα, Λιγδίτσα, 264.
Λιγοθυμῶ, 85.
Λίγος, 85.
Λιγοψυχῶ, 85.
Λιμόνιον. Ζ. Λεμόνιον.
Λιμοταγισμένος, 278.

Λιπαρωμένα, 186.
Λογαράς, 312.
Λογαριαστής, 233.
Λογάριν, 239.
Λόγου μου (διά), 280.
Λοετρόν. Ζ. Λουτρόν.
Λοκοτίνιν, 211. Ζ. Ὁλοκοτίνιν.
Λολὸς, 85.
Λούζομαι, 47.
Λουρίκιον, Λουρικάτος, Λουρίον, ἢ Λωρίον, 53-54.
Λουτράριος, Λουτρικίζομαι, Λουτρικὸν, Λουτρὸν, Λοετρὸν, 46, 47.
Λοφάριον, Ζ. Γομφάριον.
Λυγαρέα, 236.
Λυγερὴ, 101. Λυγηρὸς, 312. Λυγιστὰ, Λιγιστὸς, Ζ. Σειστός.
Λύσειν (τὸ) καὶ τὸ δέσειν, 159.
Λύσεις, 312.
Λωφάζω, 258.

Μ.

Μ. ἀντὶ τοῦ Γ, 279. — πλεονάζει εἰς τὴν μέσην τῶν λέξεων, 288. Ζήτει, καὶ Β.
Μαγαιρεία, Μαγερεία, Μαγαιρία, 143. Μαγειρεύω, Β, 317.
Μάγιστρος, Μαγίστωρ [Μαΐστωρ], 174.
Μαγκίπισσα, 178. Μαγκίπιον, 177. Μάγκιπος, 176.
Μαγκλαυΐον, 273.
Μάγουλον, 213.
Μάζευσις, Μάζωξις, 175. Μαζεύω, Μαζόνω, 175.
Μαζῇ, Μαζί, 175. Μαζεῖ, 251.
Μαζόνω. Ζ. Μάζευσις.
Μαζὸς, 251.
Μάζωξις. Ζ. Μάζευσις.
Μαθαίνω, 44-45, 89. Μαθάνω, 44, 55.
Μαίνομαι. Ἐμάνην, 289.
Μαΐστωρ. Ζ. Μάγιστρος.
Μακάρι! 270.
Μακελλεῖον, 214-215.
Μακρομύτικα, 46.
Μαλακόνω, 50.
Μαλλία, 54.
Μαλλοῦσα, 54.
Μαμαλίζω, 252.
Μάμμη, 62-63.
Μανδίλιν. Μαντίλιον, 219.
Μανίας (ἀπὸ), 269. Μανίζω, 289.
Μανίκιον, 140.
Μανίτσα, 62.
Μάννα, 62-63, 101.
Μανολάτα, 49, 318.
ΜΑΝΟΥΗΛ ὁ Κομνηνὸς, 39, 40. Ζ. Ἐμμανουήλ.
Μαντίλιον. Ζ. Μανδίλιν.
Μαξιλλάριον, 213.
Μαργωτήρα, 55.
Μασσῶ, 274.
Μαστάριν, 216. Μαστάριον, 383.
Μάστορης, ἢ Μάστορις, 174.
Ματζάνα, Μελιντζάνα, Μελτζάνα, Μελιντζάνιον, 191.

Ματζουκίζω, Ματσούκα, Ματσούκιον, 195.
Μαυρισμένος, Μαῦρος. Μαύρη ὥρα. — ἡμέρα. — καρδία, 56.
Μάχομαι, ῥῆμ. ἀποθετικὸν, 127.
Μὲ, ἢ Μὲτ' [Μετὰ] πρόθεσις, 70. Μετ' ἐκείνην, 69. Μετ' ἐμένα, 70. Μὲ ταύτην, 70. Μετὰ τούτοις, 246.
Μέγα (τῷ), 230, 324.
Μεγαλειότης, 323.
Μεγαλόνω, 50.
Μεγιστᾶνες, 175.
Μεθοκοπῶ, 97.
Μεθυσοκότταβος, 146.
Μείνω, 136.
ΜΕΛΙΑΣ, 42.
Μελιντζάνα, ἢ Μελτζάνα, Μελιντζάνιον. Ζ. Ματζάνα.
Μελίσσιον, Μελισσῶνας, 114.
Μέλλοντες τῆς κοινῆς γλώσσης, 158-159.
Μέν. Ζ. Ἐμένα.
Μέρα [Ἡμέρα], 171.
Μερδικὸν, 186.
Μέρει (ἐν), 245.
Μερίον, 123, 303,
Μέρμηκας, ἢ Μέρμηγκας, 119.
Μερτικὸν. Ζ. Μερδικόν.
Μέσα ῥήματα, 125-131.
Μέσα [Ἔνδον], 253.
Μεσίνι, 94 *).
Μεσοκάθαρον, 163.
Μεσοκαιρίτης, ἢ Μισοκαιρίτης, 163.
Μεσοκοπημένος, ἢ Μεσόκοπος, 163.
Μέσος, 163.
Μεσοϋπόκοιλον, 259.
Μεταβατικὰ ῥήματα. Ζ. Ἐνεργητικά.
Μετάξιον, 55, 82.
Μέτρα καὶ Μέτρη (τά), 148.
Μετερχόμην, 193.
Μετοχαὶ ἀρσενικαὶ ἀντὶ θηλυκῶν, 41, 218, 230.
Μηγαρὶ, 150.
Μηδὲν, ἀντὶ τοῦ Μὴ, 143, 231.
Μῆλιν, 299,
Μηναιορόγιον, 296.
Μησοῦριν, Μισούριν, 113, 147.
Μήτη. Ζ. Μύτη.
Μητέρα (ἡ), 48.
ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ, 307.
Μηχανικῶς, 311.
Μικροτερίτζιν, 79. Μικρούλης, Μικρούτσικος, 74.
Μίλιν, 300, 317.
Μιλλιάριον, 299. Μίλλιον, 300.
Μιμοῦμαι, 202.
Μίνσος, ἢ Μίσος, 121, 256.

(*) Δὲν ἔχει τὶ κοινὸν ἡ λέξις μὲ τὴν Μυσίαν ἢ Μοισίαν. Πιθανὸν ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τῶν Γάλλων τὸ Mégir (ῥῆμα ἄχρηστον), ὅθεν ὀνομάζουν peau mégie, τὸ ὠργασμένον μὲ στύψιν δέρμα, καὶ mégissier τὸν ὀργάζοντα τεχνίτην, καὶ mégisserie τὴν τέχνην.

Μιξοβάρβαρον ὕφος, 226.
Μιξοκλαύματα, 281.
Μίσθαργος, 115.
Μισὸν [Ἥμισυ]. Εἰς τὴν σύνθεσιν Μισὸ καὶ Μέσο ἀντὶ τοῦ Ἡμι, 163, 281.
Μίσος. Ζ. Μίνσος.
Μίσσευμα, ἡ Μισσευμὸς (départ) 66, 121. Μισσεύω (partir), 121.
Μισσὸν, ἡ Μῖσσον, 120.
Μισούριν. Ζ. Μησούριν.
Μιτυληναῖος γλυκύς, 283.
ΜΝ, ἀντὶ τοῦ ΥΝ, 254-255.
Μόδιν, 292. Μόδιον, 318.
Μολόνω, 50.
Μονάλλαγος, 51.
Μονὴ, 331.
Μονόκυθρον, 123, 186. Μονοκυθρίτζιν, 258.
Μονότροπος, 276.
Μορφοπροσωπάτος, 54.
Μοσχάτον, Μοσχοκάρυδον, Μοσχοκάρφιον, Μοσχομυρίζει, 197.
Μουγγρίζω, Ὑπομουγγρίζω, 212.
Μουδιάστρα, 55.
Μουλάριον, 44.
Μουρμουρίζω, 48, 231.
Μουρούνα, 259.
Μουστακάτα, 255.
Μουστόπιττα, 192.
Μούτα, Μουτεμένος, 300. Μούτη, 45.
Μούτζουνον, 45.
Μουτλογατανόσκουφος, 215. Μουτλωμένος. Ζ. Βουκλωμένος.
Μουχρούτιν, 113, Μουχρούτινος, 262.
Μουχτερὸν (τὸ), 191.
Μπαίνω. Ζ. Ἐμβαίνω.
Μπατίκι, 164. Ζ. Ἐμβατίκιον.
Μπερδένω. Ζ. Ἐμπερδεύω.
Μπηγοματζούκης, 201.
Μπήγω. Ζ. Ἐμπήγω.
Μπίθι. Ζ. Ἐμπίθιον.
Μπλαστρόνω. Ζ. Ἐμπλαστρόνω.
Μπλέκω, 164. Ζ. Ἐμπλέκω.
Μπόλι (τὸ), Μπόλια (ἡ), Μπολιάζω. Ζ. Ἐμβολία κ. τ. ε.
Μπορῶ. Ζ. Ἐμπορῶ.
Μπόσκος, 64. Ζ. Βόσκος.
Μποτόπουλον. Ζ. Ἐμποτόπουλον.
Μπουκάλι. Ζ. Βωκάλιον.
Μπουκουνία, Ζ. Βούκα. Μπουκόνομαι. Ζ. Ἐμπουκόνομαι.
Μπούμπουλας. Ζ. Βούμβουλας.
Μπρόμυτα, ἡ Μπρούμυτα. Ζ. Ἐμπρόμυτα.
Μυγδαλίτζια (τὰ). 190.
Μύλος, 52. Μυλωνᾶς (meunier), 280.
Μύξαι. Ζ. Σάλια. Μυξάρης (Morveux), 91.
Μυιοπία, 230.
Μυρίζομαι, 337.
Μυριεμπύρετος, 199, 241.
Μύτη, Μύτις, Μήτη, 45, 231.

Ν.

Ν. προστίθεται εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν ὀνομάτων, 183. — εἰς τὰς αἰτιατικὰς ἑνικὰς τῶν περιττοσυλλάβων ὀνομάτων, 87. — εἰς τὰ εἰς α̅ οὐδέτ. ὀνόμ. 65, 170. — εἰς τὰ εἰς υ̅, 147. 171. — εἰς τὰ εἰς ο̅, 114, 269. — εἰς τὰ εἰς ι̅, 100. — εἰς τὰ ε̅ω̅ καὶ ο̅ω̅ ῥήματα, 137. — εἰς τὰ τρίτ. πρόσωπ. ἑνικ. τῶν δευτέρ. ἀορίστων, 51, 169. — εἰς τὰ ἐπιῤῥήματα. 44, 116. — εἰς τὰς ἀντωνυμίας, 179, 222. — τρέπεται εἰς τὸ Γ, 115, 184.
Νὰ [Ἀπὸ τὸ Ἵνα], 57, 69, 103, 157. — δεικτικὸν, 103. — ἀπαρεμφατικὸν, 157-159. — δυνητικὸν, 225, 264. — σημαντικὸν μέλλοντος, 56, 92. — τοῦ Ἐάν, 225.
Ναὶ, 86.
Νᾶκου τον, Νᾶκου την, Νᾶκου το, 104.
Νά πως [Ἵνα πως], 281, 311, 337.
Νάτον, Νάτην, Νάτο, 103.
ΝΕΕΜΑΝ, 42.
Νειότης (jeunesse), 101.
Νεμπότης. Ζ. Ἐμπότης.
Νεροκοπημένον, 246.
Νεφρὰ (τὰ), 324.
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ὁ Βοτανειάτης, 40.
ΝΙΚΩΝ, 90.
Νίμμα, 244.
Νίπτομαι, 126. Νίπτω, 244.
Νοῖκι. Ζ. Ἐνοίκιον. Νοικοκύρης. Ζ. Οἰκοκύρης.
Νομάτοι. Ζ. Ὀνομάτοι.
Νόμος. Ζ. Ὦμος.
Νοσηλευθεὶς, 270.
Νόστιμα, 255, 286.
Νοτάρος, ἢ Νοτάριος, 171, 218.
ΝΟΥΡΑΔΙΝΟΣ, 42.
Νταλόνω. Ζ. Ἐνταλόνω.
Ντηροῦμαι. Ζ. Ἐντηροῦμαι.
Ντολάπι, 70.
Ντρέπομαι. Ζ. Ἐντρέπομαι.
Ντριμόνω. Ζ. Ἐντριμόνω.
Νύχια (τὰ), 85.
Νωπὸς (frais), 260.
Νωτάριος, 171.

Ξ.

Ξ (τῶν εἰς) ληγόντων ὀνομάτων παραγωγὴ, 165.
Ξαθὸς (blond), 44.
ΞΑΝΑ (τὰ ἀπὸ τοῦ) ἀρχόμενα. Ζ. ΕΞΑΝΑ.
Ξάργου. Ζ. Ἐξέργου.
Ξάφες. Ζ. Ἐξάφες.
Ξεγδέρω. Ζ. Γδέρω.
Ξεγδύνω. Ν. Γδύνω.
Ξεγλυτόνω. Ζ. Γλυτόνω.
Ξεμματιστὰ. Ζ. Ἐξομ.
Ξεπαρμένος. Ζ. Ἐξεπ.
Ξεποδημένος. Ζ. Ἐξυπ.
Ξεπόλυτος. Ζ. Ἐξυπ.

Ξεπτέριον. Z. Ἐξεφτ.
Ξεργάζομαι, Ἐξεργασία. Z. Ἐξεργ.
Ξερὸς, 123, 194.
Ξεσπασμένος, 167.
Ξηπάζομαι. Z. Ξυσπάζομαι.
Ξηροκοιτία, Ξηροκοιτῶ, 325, 326.
Ξίδιν, (vinaigre), 274.
Ξιφιὸς, Ξιφιοτράχηλον, 259.
Ξυλοκοπῶ, 146, 302.
Ξύμητον (aigu, pointu), 85.
Ξυνόγαλον (lait caillé). Z. Ὀξυνόγαλον.
Ξυραφιςὴς, 313.
Ξυσπάζομαι, Ξυσπασμένος, 167.
Ξύω κοιλίας, 220.

O.

O, ἀντὶ τοῦ E, 54. — ἀντὶ τοῦ Υ, 50. — τρέπεται εἰς τὸ ου, 121-122. — ἀφαιρεῖται κατ' ἀρχὰς τῶν λέξεων, 85. — προστίθεται εἰς τὰς ποσότητα σημαινούσας λέξεις, 167.
Ὀβριὸς, 54.
Ὀγιὰ, Ὀγιὰ νὰ, 167-168, 280.
Ὀγόη, Ὀγοῦ, Οὐγοῦ, 302.
Ὀδὸς [Μέθοδος], 181.
Οἰκοκύρης, 183.
Οἰκονόμος, 234, 245.
Ὀκάποιας, 167. Ὀκάποσες, 167, 188. Ὀκάπου, 167. Ὀκάτι, 167, 206.
Ὀλίγος (σύνθετα ἀπὸ τὸ), 85.
Ὀλόγυμνος, 325.
Ὀλόκληρος, 225.
Ὀλοκόκκινος, 225, 336.
Ὀλοκοτίνιν, 183, 186.
Ὀλομέταξον, 82.
ΟΛΟΣ (τὰ ἀπὸ τὸ) σύνθετα, 225.
Ὀλοσήρικον, 82.
Ὀλόψυχος, 225.
Ὀμμάτια. Z. Χαίρομαι.
Ὅμοια τὸν πρῶτον, 308.
Ὀμορφομαλλοῦσα, 54. Ὅμορφος, 54.
Ὀνειδισία, Ὀνείδισις, Ὀνειδισμὸς, 325.
Ὄνομα σαλὸν, 292.
Ὀνομαστικαὶ ἀρσενικαὶ ἑνικαὶ ἀπὸ αἰτιατικὰς πληθυντικὰς, 87.
Ὀνόματα εἰς αρια, 109. — εἰς αρις, 310. — εἰς ις, 47. — εἰς ι ἢ ιν, 47. — εἰς ιμον 176 — εἰς ιτσις, 107. — εἰς ουλης, 74. — εἰς ουσσα, 54. — εἰς ιτσα, 64. — εἰς ουρα, 185. — εἰς ουτζικον, 178. εἰς ουδιον, 209, εἰς ος ἀπὸ τῶν εἰς ων, 52. — ἰσοσύλλαβα ἀπὸ περιττοσυλλάβων, 48, 119.
Ὀνομάτοι, 85.
Ὀνοματοποιιῶν σχηματισμὸς, 48.
Ὀνομάτων ἢ Ῥημάτων πληρώσεως σύνταξις, 83-84.
Ὅνταν, Ὅντας, Ὅντε, 44, 55.
ΟΝΩ (εἰς) ῥήματα, 50, 116, 137.
Ὄξος. Z. Ὦξος.
Ὀξυνόγαλον, ἢ Ξυνόγαλον, 183.

Ὀξυνόγλυκον, 252.
Ὄξω, 54.
Ὀπισθελίνα, Ὀπισθία, 43.
Ὀπισοκάπουλα, 171.
Ὀπίσω, 85.
Ὁποῖον (τὸ), 67.
Ὅπου, ἢ Ὁποῦ, ἢ Ποῦ, 65-67, 134, 225.
ὈΠΠΙΑΝΟΣ, 211.
Ὀπωρινὰ, 282.
Ὅρια, 281.
Ὁριάριος. Ζ. Ὡριάριος.
Ὁρίζω, 299.
Ὀρνεοσόφια (τὰ), 301.
Ὄρνιθα (ἡ), 44.
Ὀρύζιον, 282.
ΟΣ (εἰς) λήγοντα ἀπὸ τῶν εἰς ων. Ζ. Ὀνόματα.
Ὀσμίζομαι, Ὀσμοῦμαι, Ὀσμὴ, 337.
Ὀσπίτιον, 178, 207.
Ὀσφραίνομαι, 337.
Ὅτι. Ζ. Τί.
ΟΥ ἀντὶ τοῦ ΟΙ, 257. — ἀντὶ τοῦ Ω, 89, 96. — ἀντὶ τοῦ Η, 55. — ἀντὶ τοῦ Υ, 45, 58. — ἀντὶ τοῦ Ο, 121, 122. — ἀντὶ τοῦ Α, 202.
Οὐ, ἀντὶ τοῦ Οὐ μὴ, 208.
Οὐγοὺ, Ζ. Ὀγοῦ.
Οὐδὲ ποσῶς, 46.
Οὐδὲν, ἀντὶ τοῦ Οὐ, 46, 143.
Οὐδένεχω, 295.
Οὔλη, 45.
ΟΥΛΗΣ (εἰς) ὀνόματα ἀπὸ τῶν εἰς ΥΛΟΣ. Ζ. Μικρούλης.
ΟΥΝ ἀντὶ ΟΥΣΙΝ, ἢ ΩΣΙΝ, 68-69, 114, 149.
Οὐρὸς, 74.
Οὖρος, τὸ [Οὖρον], 148.
Οὐσιαστικὰ τρεπόμενα εἰς ἐπίθετα, τρέπουσι καὶ τὸν τόνον, 92.
ΟΥΣΙΝ, ἀντὶ τοῦ ΩΣΙΝ, 68-69.
Ὄφελος (τί); Δὲν εἶναι ὄφελος, 42, 149.
Ὀφθὸν, 122.
Ὀχθρὸς 54.
Ὀψάριον, 96, 198.
Ὀψικάτωρ, Ὀψίκιν, 279.
Ὀψωνίζω, Ὀψωνιστὴς, 96.

Π.

Π, ἀντὶ τοῦ Β, Ζήτει, Β. — τρέπεται εἰς τὸ Φ, Ζήτει, Φ.
Παγαίνουν, 84. Πάγω, 223.
Παθαίνω, 44.
Παίζω. Τὸ ἔπεξεν ὅλον, 145. Πέζω (γρ. Παίζω) τὴν Πεζάλαν, 280.
Παλαβὸς, 91.
Παλαιᾶς καὶ Νέας γλώσσης μίξις ἄκριτος. Ζ. Μιξοβάρβαρον.
Παλαίβω, Παλαίω, 63, 91.
Παλαμίδα, 73.
Παλαμναῖος, 256.
Παλατιανὸς, Παλατῖνος, 233, 235.

Πάλε [πάλιν], 270.
Παλικάρι, 67.
Παλιοχαρβαλομένος, 221.
Παλληκαράς, 256.
Πανθάνω, 44.
Πανίον, Πανίτζιν, 296.
Παντάναξ, 329.
ΠΑΝΤΟΛΕΩΝ, 286.
Πάντως, 92.
Πανυπερπρωτοσέβαςος, 241.
Πανυπερσέβαςος, 241.
ΠΑΞΑΜΟΣ, ἢ ΠΑΞΑΜΩΝ, 260.
Παξιμάδιον Κύπρινον, 259.
Παπαδόπωλος (ὁ), Παπαδόπωλον (τὸ), 172.
Πάπλωμαν, 222.
Παποτερόθεν, 227.
Παραβατὸν, 236-237.
Παραβιβάζω, 271, 310.
Παραγεμιςὸς, Παραγέμισμα, 54.
Παραζυμωτὴς, 176.
Παραθέτω, 121.
Παρακείμενοι εἰς $\overline{αν}$, 67.
Παρακρανιοκέφαλος, 90.
Παράλυμαν, 176.
Παράμεσα ῥήματα, 129.
Παραμουρμουρίζω, 231.
Παρὰ νὰ, 76.
Παρατατικοὶ εἰς $\overline{α}$, 69. Παρατατικῶν τρίτα πρόσωπ. ἑνικ. εἰς $\overline{ην}$ ἢ $\overline{ειν}$, 51. — πληθυντικὰ εἰς $\overline{ασιν}$, 67, 69, 210.
Παρατιοῦνται ἀντὶ τοῦ Παραιτοῦνται, 97. Ζ. καὶ Εἰ.
Παρατονισμὸς. Ζ. Πολιτικοὶ στίχοι.
Παράχυσε, ἢ Περέχυσε, 245.
Παρεκκλησιάρχης, Παρεκκλησιάρχισσα, 233.
Παρευθὺς, 114, 284.
Παρέχυμα, 252. Ζ. καὶ Περίχυμα.
Πάρηχος, 237.
Παρθενοῦδι, 111, 209.
Παρθικὰ δέρματα, 93-94.
Παριςία, 197. Ζ. καὶ Πυροςία.
Παρμένος. Ζ. Ἐπαρμένος.
Παροικονόμος, 234.
Παροξυσμὸς, 142.
Παροτρύνω, 257.
Παροῦ, 74.
Παρωνυχία, 199.
Πᾶς, ἐπίῤῥημα, 99. — ῥῆμα, 244.
Πασπαλάτα, 244.
Πας έλλιον (τὸ), Πας ελοπούλης, 192.
Πας ρεύω, 267, 290. Ζ. καὶ Σπας ρεύω.
Πάσω (πῶς) κεφαλὴν; 277.
Πατιέται, 245.
Παχνίον, 217.
Παχουλὸς, 287.
Παχυνομένη, 217.
Πεζάλα, 280.
Πεζούλα, Πεζούλιν, 310.
Πέζω. Ζ. Παίζω.
Πεινασμένος. Ζ. Χορτάζω.

Πελεγρῖνος, 248.
Πελεκῶ, 160.
Πένην (τὸν), 330.
Πεπανὴ, 254.
Πέραμα, 193, 244, 317. Περαματάρης, 194.
Περβόλιον, 143.
Περὶ (τῆς) προθέσεως ἀποκοπὴ, 143-144.
Περίδρομος, 199.
Περιθρασύνομαι, 41.
Περισορεμένη, 70.
Περισουφρόνω, 169.
Περισυρομένη. Ζ. Περισορεμένη.
Περιχαράσσομαι, 97, 333.
Περίχυμα, Περέχυμα, Παρέχυμα, Περιχύνω, Περεχύνω, Περεχῶ, 252. Περέχυσε, 245.
Περκίδα, 55.
Περλογὴ, 144.
Περμαζεύω, 143. Περιμαζεύω, Περιμαζόνω, 175.
Πέρνω, 223.
Περνῶ [Περῶ], 223.
Περπατῶ, 313.
Πέρπυρα. Ζ. Ὑπέρπυρα.
Περσικὰ ἢ Παρθικὰ δέρματα, 83, 93. Ζ. Ῥούσια (*). Περσικὰ μῆλα, 83. Περσικάριος, 83, 93, 94. Περσίκιον, 83, 94.
Περσὸς, 143.
Πέσε, Ἔμπεσε, Κατάπεσε, 104.
Πετεινὸς, 43.
Πετζίον, 94, 107. Πετζόνω, Πετζωτὴς, 94, 116.
Πετροσέλινον, 238.
Πέφτω, 223.
Πήγανος, 87.
Πιάνω, 140, 142. Πιασμένος, Πιασμὸς, 142, 269.
Πιδέξιος, 222.
Πίζος, 286.
Πιλαλῶ, ἢ Ἐπιλαλῶ, 303-304.
Πίμυτα. Ζ. Ἐπίμυτα.
Πινσὸς, 286.
Πίξους, ἢ Πίσους, 286.
Πιπέριν, 100. Πιπεροτρίπτης, 189.
Πιςιὰ, 43.
Πίςομα. Ζ. Ἐπίςομα.
Πίσω, Ζ. Ὀπίσω.
Πιτήδειος, 222, 304.
Πίττα, Πιττάκιον, 298.
Πλάτη, 61.
Πλάτυσμα, 232.
Πλεῖοι, 311. Πλεῖο; , Πλειότερος, 52.
Πλεονασμὸς ἄρθρων, 84, 222.
Πλήξω, Ἔπληξα, 292, 310, 338.
Πλήρις, Πλήρης, Πλῆρις, 169, 210, 303.
Πληρώση (νὰ), 274.
Πλήσσω. Ζ. Πλήξω.
Πλόας (λογαριαςὴς τῆς), 233.
Πλώρη, Πλωρήτης, 194.
Ποδαρικὸν, 117.

(*) Κοκκινοβαφῆ, τὰ καὶ Ῥούσαια ἢ Ῥούσια ὀνομαζόμενα. Οἱ Πέρσαι ςολίζονται καὶ τὴν κεφαλὴν μὲ κοκκινοβαφῆ ὑφάσματα· ὅθεν ὀνομάζονται καὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους Κιζιλμπασὶ, ἤγουν Κοκκινοκέφαλοι.

Παδέα, Ποδία, 256. Ποδογύριον, 314.
Ποῖα (τά), 45, 67. Ποῖος (ὁ), 67. Ποία (ἡ), 66. Ποῖοι (οἱ), 66. Ζ. καὶ Ὁποῖον.
Ποίσω, 201. Ἔποικεν, 209. Ποῖσε, 316.
Ποκάμισον καὶ Πουκάμισον, 53, 221.
Ποκοίλι, 259.
Πολεμῶ, 249.
Πολῆνι, 221.
Πολιτικῶν ςίχων συλλαβαὶ καὶ τονισμὸς, 42, 46, 201, 258.
Πολλὰ πολλά, 18, 243.
Πολυλογᾶς, 312.
Ποντικότρυπα, 230.
Ποντικοφωλέα, 230.
Πορθμεῖον, 193. Πορθμεὺς, 194.
Πορινά. Ζ. Ὀπωρινά.
Πόρτα, 274.
Πορτογάλλιον, 283.
Πορφύρα, 40. Πορφυρογέννητος, 40.
Ποςατικὸν, 221.
Ποσῶς (οὐδὲ), 111.
Ποτέ μου, σου, του, της, 55-56.
Ποτῆρι κρασὶ, 78.
Ποτίςρα, Ποτίςρια, 144.
Ποῦ. Ζ. Ὅπου.
Πουγγίον, 83.
Πουκάμισον. Ζ. Ποκάμισον.
Πουλάριον, Πουλάριν, 172.
Πουλὶ, 172.
Πουλιέται [Πωλεῖται], 245.
Πουλίον, Πωλίον, 172.
Πουλίτζιν, 244, 312.
Πράσινοι ἢ Πρασιανοὶ (οἱ), καὶ οἱ Βενετικοὶ, 196.
Πρεπὸς, 52.
Πρίσμαν, 170.
Προάςειον, 311.
Πρόβας, (τὸ τῆς), 236.
Προβάλλω. Προβάλετε, 188.
Προγεύματα, 109, 232.
Προγεύομαι, Πρόγευμα, 109.
Προθέσεων τελικὸν α καὶ ο τρέπονται εἰς αι, 111. — ἀρχικὸν ςοιχεῖον ἀφαιρεῖται, 150, 164-167.
Προζύμη (ἡ), καὶ τὸ Προζύμιον, 72.
Προκύπτω, 188.
Πρόνοια, 42.
Προπατῶ, 313.
Προσαιτῶ, 313.
Προσοίσομαι, 109.
Προσόψιν, Προσόψιον, 200.
Προςακτικὰ ῥήματα, 167-168. — συνταγμένα μὲ τὸ οὐδέτερον ἄρθρον ὡς ἀπαρέμφατα, 159, 244.
Προσφάγιον, 198, 211. Προσφὰν, 211.
Προσχεάρης, 200.
Προσχειριάρης, Προσχεριάρης, 199.
Πρόσχες, 315.
Προσώμιν, 200.
Προυκίον, 257.
Προφούρνια (τά), 176.

Προχεράρης, 199-200.
Πρωτομάςορης, 174.
Πρωτοσέβαςος, 241.
Πρωτοψάλτης, 232.
Πταίγω, 63. Πταῖς, Πταῖ, Πταῖμεν, Πταῖτε, Πταῖσιν, Πταῖν, 133-134.
Πτώσεως ἐναλλαγή. Ζ. Ἀντίπτωσις.
ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΣ, 39.
Πυρετὸν (πίε τὸν), 301.
Πυροςία, ἢ Παριςία, 197. Ζ. καὶ Ἰςία.
ΠΩΛΟΣ (τὰ μὲ τὸ) σύνθετα, 172.

Ρ.

Ρ, ἀντὶ τοῦ λ, 47, 58, 194.
Ῥαβδία, 274, 309. Ῥάβδος, 157. Ῥαβδωτὰ, 157.
Ῥακενδύτης, 230, 314.
Ῥάμμα, 173. Ῥαπτικὸν, 176.
Ῥάσον, 338.
Ῥαυτικὴ, 173. Ῥάψιμον. Ζ. Ῥαπτικόν.
Ῥέγουνται, 101.
Ῥεπανᾶς, 193.
Ῥεπίδιον. Ζ. Ῥιπίδιον.
Ῥεύγομαι, 113, 264 (*). Ζ. Ἐρεύγομαι, καὶ Ψόφος.
Ῥήγας, Ῥηγηνάρχης, 40.
Ῥήγιν, Ῥήγιον, Ῥηγίον πύλη, 253.
Ῥήματα ἐνεργητικὰ μὲ σημασίαν οὐδετέραν, 152. Ῥήματα πληθυντικὰ εἰς ΟΥΣΙΝ καὶ ΟΥΝ, ἀντὶ τοῦ ΩΣΙΝ, 114. Ῥήματα εἰς ΕΩ καὶ ΕΥΩ, 43. — εἰς ΑΝΩ καὶ ΑΖΩ, 65. — ΕΩ καὶ ΙΖΩ, 131. — συνταγμένα μὲ δύο αἰτιατικὰς, 108. Ῥημάτων μετάθεσις ἀπὸ τὴν πρώτην εἰς τὴν δευτέραν συζυγίαν, 43, 243. Ῥημάτων σύνταξις ἀσύνδετος, 223.
Ῥίμνα, 184.
Ῥιπίδιον, 154.
Ῥόγα, Ῥογεύω, 155, 296. Ῥογὶν, 298.
Ῥοδάκινα, 83, ἢ Δωρακινὰ, 189.
Ῥοδίτζια (τὰ), 189.
Ῥοδοβολῶ, 264.
Ῥοδοκοκκινίζω, 264.
Ῥόδων (τὸ διὰ), 292.
Ῥοπαλίζω, 195.
Ῥουθούνιον, 89, 214. Τὰ ῥουθούνια· ἀπὸ τὴν μύτην ἢ τὰ ῥουθούνιά σου νὰ ἐκβῇ, κ. τ. λ. 214.

(*) Ἓν μόνον παράδειγμα τοιαύτης ἀφαιρέσεως τοῦ ἀρχικοῦ ε μᾶς ἐφύλαξαν οἱ Γραμματικοὶ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς, φέροντες μάρτυρα τὸν ποιητὴν Ἱππώνακτα, ὅστις ὠνόμασε Ῥωδιὸν τὸν Ἐρωδιόν (héron). Ἴδε τὸν Ἐτυμολόγον (σελ. 380).

Ῥουκάνα, Ῥουκάνιον, Ῥουκανίζω, 160.
Ῥούμπαλον, 195.
Ῥούσια, ἢ Ῥούσαια δέρματα, 93 (*).
Ῥοῦχον, 174.
Ῥοχαλίζω, ἢ Ῥουχαλίζω, 264.
Ῥύμη, 182.
Ῥώθων, 89, 214.
Ῥωμανίζω, 247, 309. Ῥωμανίσιον, 247.
Ῥωτοῦν, 84.

Σ.

Σ, προςίθεται, ἢ ἀφαιρεῖται εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν λέξεων, 59, 60, 219, 221, 332.
Σαβοῦ, 272.
Σαβοῦρα, 271-272.
Σαγγάριος, 92.
Σαγολέβα, 238.
Σαγόνιον, 239.
Σάγος, ἢ Σάγη, 238.
Σαζάνι, 259 (**).
Σακκούλιον, Σάκκος, 77.
Σακολέβα, 238.
Σαλγάμ, 241. Σαλγαμάριος, 241.
Σαλεύω, Ἐσάλευσεν ὁ νοῦς του, Σαλευμένος, 91-92.
Σαλίζω, 90, Σαλία, 302. Σαλιάρης, Σάλιον, 90. Σάλια καὶ μύξαι, 91.
Σαλοκρανιοκέφαλος, 89, 90. Σαλοπαλαβὸς, 91. Σάλος καὶ Σαλὸς, 92. Σαλὸς (διὰ Χριςὸν), 90. Σαλὸς καὶ μεθυσμένος, 92. Σαλὸν ὄνομα, 292.
Σαμιαμίθιον (τὸ), ἢ Σαμιάμιθος (ὁ), 316.
Σάμος, νῆσος, 283.
Σὰν, 148.
Σανίδιον, 118.
Σαπούνιν, 249.
Σαράκιον, 81. Σαρακοφαγωμένον, 81.
Σαρανταπέντε, Ζ. Ἐμμανουήλ.
Σαραντάπηχον, 240.
Σάρδα, Σαρδέλλα, 271.
Σαρδαμάριος, 241.
Σαρόνω, 213.
Σαῦρα, 316. Σαυρίδιον, 267.
Σαχαλτίκιν, 259.

(*) Εἶναι τὰ Γαλλιστὶ ὀνομαζόμενα, cuirs de Roussi, διότι ἡ κατασκευή των προῆλθε καταρχὰς ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν. Τὰ ἐξ αὐτῶν Τσαγγία ὀνομάζονται bottes de Roussi. Ἴδ. PALLAS, *Premier voyag.* tom. I, pag. 83, trad. Franç.

(**) Οὕτω τὸ ὀνομάζουν σήμερον καὶ οἱ Κοζάκοι, ὀψαρεύοντες εἰς τὸν ποταμὸν Ἴακκον (Jaick), ὅστις εἶναι, κατά τινας, ὁ ἀπὸ τὸν Πτολεμαῖον ὀνομαζόμενος Ῥύμνος.

Σάχαρ, καὶ Σάκχαρ, 297, 317.
Σαχαρόθερμον, 317.
Σαχλὸς, Σαχνὸς, 217, 267.
Σβένω, 137.
Σγάρα, Σγαρίζω, 263.
Σγουρίζω, Σγουρκίνω, 56, 332-333. Σγουρὸς, 56, 263, 332.
Σγουροειδὴς, Σγουρίτζης, Σγουροκέφαλος, Σγουρομάλλις, Σγουρότης, 56, 332.
Σεβαστοκράτωρ, Σεβαστοκρατόρισσα, 241. Σεβαςὸς, 241.
Σειςὸς καὶ λυγιστὸς, Σειστὰ καὶ λυγιστὰ, 236. Σεῖσμαν, 222.
Σεμὲ, Σεσὲ, Σεκεῖνον, κ. τ. λ. 164.
Σεμίδαλιν (τὸ καὶ τὴν), 290. Σεμιδαλάτον, 178.
Σένα, Ζ. Ἐσέ.
Σενδούκιον, ἢ Σεντούκιον, 77.
Σέρνω, 80.
Σευκλογουλᾶς, 193. Σευκλογούλια (τὰ), 191.
Σηκόνω, 207. Σηκόνομαι, 127.
Σηκωτὴς, 171, 185, 207.
Σημεῖα (τὰ), 218. Σημειώματα βασιλικὰ, 312. Σημειογράφος, 218.
Σησαμόλαδον, 192.
Σιγανὸς, Σιγὸς, 52. Σίγα, 201.
Σίγλαι, 218.
Σίδερον (τὸ), 194. Σιδηροστία, 197. Ζ Ἱστία.
Σινεμπέντ, Τουρκ. λέξ. 43.
ΣΚ. Ζήτ. ΤΖ.—ἀντὶ τοῦ ΣΧ, 68.
Σκάζω, ἢ Σκῶ, 68, 310.
Σκάμμα, 245.
Σκάρα, 68.
Σκαρολάχανον, 111, 209.
Σκεμπὲς, Τουρκ. λέξ. 213.
Σκέπη, 106. Σκεπὸς, 52.
Σκηπτοκρατῆσαι (γρ. Σκηπτροκρατῆσαι, 201.
Σκίζα, Σκίζω, 68.
Σκῖνος, 68
Σκλιβόνω, 325, Σκλίβωμα, 302.
Σκοινίον, 68. Σκόλασμα, 187.
Σκολίον, 68.
Σκόνις, 219.
Σκορδαλατία, ἢ Σκορδαλία, 135.
Σκορδαλὸς, 219, 292.
Σκορδάτον, 134.
Σκορδούλα, ἢ Σκουρδούλα 142, 219.
Σκοτίζομαι τῆς πείνας, 203.
Σκούζω, 60.
Σκούληκας, Σκουλήκιον, Σκουλήκιν. Ζ. Σκώληξ.
Σκουμπρὶν, Σκουμβρίον, 73, 262.
Σκουμπροπαλαμιδόπαστος, 242.
Σκουρία, 89.
Σκουτάριον, 60.
Σκουτέλα, Σκουτέλιον, 59-60, 88.
Σκουτία (τὰ), 60.
Σκούφια, 215.
Σκυβαλοφύλαξ, 235.
Σκυλάκιον, Σκῦλος, Σκυλιάζω, Σκυλόκαρδος, Σκυλομούτσουνος, 322. Σκυλόμυια, 266, 322, Σκυλοπρόσωπος, Σκυλό-

ροδον, Σκυλόψαρον, 322. Σκυλόψειρα, 266.
Σκύπτω, 219.
Σκύρτος, Ζ. Κύρτος.
Σκώληξ, 89. Σκωλήκιν, Σκουλήκιν, 292.
Σμάριον, 113. Ζ. καὶ Ἐσμάριον.
Σμίλα, Σμιλάκιον, 118.
Σολοικισμοί. Σύνταξις θηλ. ὀνομ. μὲ μετοχ. ἀρσενικὴν, 42, 218, 230.
Σούβλα, 168. Σουβλία, 169. Σουβλέα, 169. Σουβλίον, 118, 168.
Σουγλιταρέα, 215.
Σουλῆναι, 281.
Σουρομαλλίζω, 328.
Σουσὰμ χαλβὰ, Τουρκ. λέξ. 192.
Σουφρόνω, 169.
Σοφιστὴς, 154.
Σπάλλα, 61,
Σπασμένος, Σπασμὸς, Σπάσμα, 302.
Σπαστρεύω, 267, 289-290.
Σπαταλοκρομύδης, 278.
Σπιτάλιον, 207.
Σπίτιν, 178, 207.
Σπλαγχνικὰ (avec compassion), 81.
Σπολάτη, 164.
Σπρώχνω, 165, 307.
Στάγγα, 247.
Σταθῆν [Σταθῆναι], 103.
Σταίνω, 44.
Στάκτη, 291, 328. Στακτοκυλισμένον, 162, 291.
Σταλαγματιὰ νερὸν, 78.
Σταμεναρέα, 109. Στάμενον, 83, 107, 173.
Στανέως, ἢ Στανικῶς μου. 249.
Σταπιδίτζαι, 282. Σταφιδίτζαι, 282. Σταφίδες, 282. Σταφιδόχνοτος, 217. Ζ. Ἀσταπίδαι.
Στάσω [Στάζω], 287.
Σταυλίζονται, 278.
Σταφυλίτης, 327.
Στάχος, 253.
Σταχωτὴς, Ζ. Στιχωτής.
Στέκω, Στέκομαι, 84.
Στερεύομαι, Στερίζομαι, Στεροῦμαι, Στέρησις, Ὑστεροῦμαι, Ὑστέρησις, 228.
Στιὰ, Ζ. Ἱστία.
Στιλβόνω, 325. Στιλβώματα, 302.
Στιχητὸς, ἢ Στοιχητὸς, 154-156. Στιχίζω, ἢ Στοιχίζω, 155.
Στιχόνω, 156.
Στιχοπλόκος, 201.
Στιχωτὴς, 156.
Στοίχημα, Στοιχηματίζω, 155.
Στοιχῶ, 154.
Στοματᾶς, 276.
Στὸν, Στὴν, Στοὺς, Στὰς, κ. τ. λ. 150, 164.
Στούπα, ἢ Στούππα, 50 Στούπινος, Στουπόνω, 50. Στουπίζει [ῥῆμ. ἀπρόσωπ.], 50.
Στράτα, 181, 182, 214.
Στραφῆν [Στραφῆναι], 159.

Στριγγίζω, 184.
Στριμόνω, 165.
Στρογγύλα (γράφει), 237.
Στρόπος, 49, 273.
Στρόφος, 310.
Στυλομαχία, 302.
Συάκιον, 255. Συακοκόμματα, 255.
Συβάζομαι [Συμβιβάζομαι], 155.
Συβασμὸς, 155.
Συγγενὴς, καὶ Συγγενὸς, 306.
Συγκεκριμένα, Ζ. Ἀφῃρημένα.
Συγκοπὴ τοῦ ι, εἰς ὀνόματα οὐδέτερα, 143. — εἰς τα λήγοντα εἰς ινος, 143. — εἰς τὰ σύνθετα ἀπὸ τὴν Περὶ πρόθεσιν, 143. εἰς τὰ λήγοντα εἰς τὸ τρια, 144. — εἰς τὰ εἰς ιον οὐδέτερα, 47, 57. — εἰς τὰ ἀρσενικὰ εἰς ους, 47, 92, 119, 330. — Θηλυκὰ εἰς ια, 119. — ῥήματα, 104, 134, 201.
Συγχαρίκια, 322. Συγχαριάριος, 322.
Συζυγιῶν ἐναλλαγὴ, 42, 149.
Συκίτζια (τὰ), 189.
Συκοκάρυδα, 282.
Συλίγουρδον, 316.
Σύλλαρδον, 204.
Συλληγοῦδι, 316.
ΣΥΜΕΩΝ, 90.
Σὺν, μὲ αἰτιατικὴν, 331.
Συναγρίδα 239, 254.
Συνάζω, ἢ Συνάσσω, 200.
Σύναυγα, 97.
Σύνδυο, 195.
Συνίζησις ἢ συνεκφώνησις, 157, 201, 225-226. — τοῦ ὅτι μὲ τὰ προηγούμενα, 201. — τῶν δύο ε, 157.
Συνοδοιπορῶ, 228.
Συνόστεον, 308.
Σύνταξις ἀρσενικ. μὲ θηλυκ. Ζ. Σολοικισμοί. — ἐλλειπτική. Ζ. Ἐλλείψεις.
Σύντζεφλον, 257.
Συντόμως, 42.
Συντυχαίνω, 201, 299.
Σύνωμον, 308.
Συρματηρὰ, Συρματοκεντημένα, 68.
Σύρνω, 289. Συρτάριον, 77.
Σύσγουδον, 253.
Σύσκατον, 219.
Συχνὰ, συχνὰ, 81.
Συχνοφλαμαρίζει, 197.
Συψωμήτης, 289.
Σφαγμὸς, 276. Σφάκτης, 276.
Σφάλισις, Σφαλισμὸς, 248.
Σφηκώματα, 118-119.
Σφικτούριον, 55, 332.
Σφογγάριον, 121.
Σφουγγάτον, 121-122.
ΣΧ. Ζ. ΣΚ.
Σχοινίον, 106.
Σωκάρδι, 164.
Σώπασε, 202.
Σωτικὰ (τὰ), 164.

Τ.

Τ. Προστίθεται βαρβάρως εἰς προθέσεις τινὰς 69-70, 271. —

τρέπεται εἰς τὸ ΤΖ., 45, 292. — εἰς τὸ Κ, 191.
Τὰ [ἃ], 203, 205. Τά καὶ τὰ, Τὸ, καὶ τὸ, 316.
Τάβλα, Ταβλίζομαι, 278.
Ταγίζω, 78, 278 (*).
Τάδο ἢ Τάδω, 206.
Τάδρὴν [Τὸ ἄδρὺ], 242.
Ταῖς ἀντὶ τοῦ Τὰς, 81, 84.
Τανταvίζω, Τάνταvος, 309.
Ταξιδεύω, Ταξίδιον, 228.
Τάρθούνια, 214.
Ταρτερὸν, 168, 173.
Τάχατε, Τάχατες, 224.
Τε, πλεοναστικὸν, 224.
Τεῖντα, 299.
Τελευτοῖς, 57.
Τεριάζω, Ζ. Ἐταιριάζω.
ΤΕΡΟΖΗΣ, 42.
Τέσσερα (Τρία), 110.
Τετάρτιν, 261
Τετρακαλαμαράτος, 199.
Τετραμέρια, 41.
Τετραπέρατα (τὰ) τῆς οἰκουμένης, 203.
Τετραύγουστος, ἢ Τετραυγουστόμορφος, 41.
Τεφρατίτζιν, 162.
ΤΖ. ἢ ΤΣ ἀντὶ τοῦ Κ, 74, 198. — ἀντὶ τοῦ ΣΚ, 107, 189. — ἀντὶ τοῦ Τ, 45, 292. — ἀντὶ τοῦ Ξ, 257. — ἀντὶ τοῦ Σ, 271. Ὅσα δὲν εὑρίσκεις εἰς τὸ ΤΖ, Ζήτει εἰς τὸ ΤΣ.
Τζαγγᾶς, Τζαγκᾶς, 93. Τζαγγίον 92, 93, 114. Τζαγκάρης, 92, 93, 169.
Τζακίζω, 224, 257. Τζακισμὸς, 224. Τζακίον, 224.
Τζαντζαλιαροντζούριχος, 313. Τζαντζαλιάρης, 314. Τζάντζαλον 50. Τζαντζαλοφορεμένος, 50.
Τζανζαρίζω, 249.
Τζερδέλα, Ζ. Σάρδα.
Τζηγαρίζομαι, 292.
Τζῆρος, Ζ. Τζίρος.
Τζιβίκιον, 267, 272.
Τζικίνια, 107.
Τζιμούριον, 266-267, 272.
Τζινβῶ. Ζ. Τσιμβῶ.
Τζίντζικας, 45.
Τζίρος [ὀψάριον], 74, 262. Τσίρος [τοῦ Γάλακτος], 74.
Τζιτζυρίζω, 45, 292.
Τζίχλα, 73.
Τζούριχος, Τζουριχοάγιος, Τζουριχοχειροτόνητος, 314.
Τζύρος, Ζ. Τζίρος.
Τζώφλοιον, 257.
Τηγανιςὰ, 255. Τηγανίτης, 291. Τήγανον, 255.
Τι, ἐκθλιμμένον ἀντὶ Ὅτι, 89.
Τί ἐν τὸ, Τί ἐν τὰ, 299.
Τιγαρὶ, 150.
Τίλλω τρίχας, 277.
Τίποτε, Τίποτας, 274. Τίποτα, 307.

(*) Περὶ τῆς λέξεως ταύτης, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην σημειώσεις, σελ. 103.

ΤΙΡΩΝ, 336.
Τίτλοι, 120, 193, 227, 323, 329.
Τὸ [ὸ], 162, 163, 164, 299. Τὸν [ὸν], 203.
Τὸ [Ὅτε ἢ Ὅταν], 101.
Τοιχοβάτης, 316.
Τὸν. Ζ. Τό.
Τοννίνα, 73.
Τόνου μετάθεσις εἰς ῥήματα, 111, 136. — διαφορὰ εἰς διάκρισιν οὐσιαστ. καὶ ἐπιθέτ. 92. Τόνων μετάθεσις διὰ τὸν ῥυθμὸν, 42, 46, 258, 274, 295, 296, 324.
Τορνεσάκιον, 168.
Τόρος, διαφ. τοῦ Τορὸς, 92.
Τόρτσα, 325.
Τόσα τόσα, 243.
Τότε, 134.
Τούνου, 223.
Τουρδάτον, Ζ. Τρουλλάτον.
Τουρλωτὸς, 251.
Τούρτα, 325.
Τουρτουρίζω, Τουρτουρισμὸς, 202, 309.
Τοὺς [ἀντὶ τοῦ Τῶν], 210.
ΤΡΑ, (διαφορὰ τῶν εἰς) καὶ ΤΡΙΑ ὀνομάτων, 144.
Τραγανόδηκτον, 216-217.
Τράγανον [οὐσιαστ.], Τραγανὸν [ἐπίθ.], 216-217.
Τραλίζομαι, 186.
Τρανὰ κομμάτια, 243.
Τραπεζομάντιλον, 219.
Τραχηλᾶς, Τραχηλία, 231. Τράχηλος, 54.
Τρελὸς, 186.
Τρία, τέσσαρα, 110.
Τριγλία, 255.
Τρικράτιςον ἢ Τρισκράτιστον, 227.
Τριπτούτζικον, 178-179.
Τρισανάθεμα, Ζ. Ἀνάθεμα.
Τριψίδιν, 252.
Τρουλλάτον, Τουρδάτον, 251.
Τροῦλλος, 251.
Τρῶς, Τρῶ, Τρῶμεν. Τρῶτε, Τρῶσι, Τρῶν, 133-134, 243.
Τσακόνω, 225.
Τσίκνα, Τσικνόνω, 198-199. Μεταφ. Λυποῦμαι, 199.
Τσικνίδα, 198.
Τσιλῶ, 292.
Τσιμβῶ, Τσιμπῶ, 272, 337.
Τσίρος. Ζ. Τζίρος.
Τσούκα, Τσουκάλιον, 183, 262. Τσουκαλούδα, 262.
Τσόχα, Τσοχαδάρης, 312-313.
Τυλάριον, 200.
Τυλίγομαι, 224.
Τυμπανάρης, 170. Τυμπανόκρουςος, 220. Τύμπανον, 170.
Τυπικὸν, 277, 280.
Τυρὶν βλάχικον, 108.
Τυχαίνω, 44.

Υ.

Υ (τοῦ) ϛοιχείου προφορὰ, 136. Ἀφαιρεῖται καταρχὰς τῶν λέξεων, 49, 221. — κατὰ μέσον, 116. — μεταβαίνει εἰς τὴν ΟΥ δίφθ. 45, 58-61, 293, 332. — εἰς τὸ Ο, 50. — εἰς τὸ Β, Ζήτ. Β. — εἰς τὸ Ε, Ζήτ. Ε.
Ὑαλίζει, 315. Ὑάλιον, 315, 338. Ὑαλιϛήριον, 315.
Ὑδρόκυλον, 293.
Ὑδροροσάτον, Ὑδροσάτον, Δροσάτον, 317.
Ὑδρωμένον, 269.
Ὑδρωπικιάσα, 324.
Υἱὸς τοῦ Ἡγουμένου, 231, 250.
Ὑπαγαίνω, ἢ Ὑπαγένω, 145, 223.
Ὑπᾶς, Ὑπᾶ, Πᾶ. Ὑπᾶμεν, Ὑπᾶτε, Πᾶτε, Ὑπᾶσιν, Πᾶσιν, 133-134.
Ὑπεραθνίζω, 258.
Ὑπερβαίνω, 322.
Ὑπέρπυρα, ἢ Πέρπυρα, 49, 78.
Ὑπερσυντελικοὶ (οἱ διὰ τοῦ Εἶχα ῥημ.), 101, 136.
Ὑπνιάρης, 327.
Ὑπόδημαν, 114.
Ὑποίσωμαι, 249. Ὑποίσει, 250.
Ὑποκάμισον, Ποκάμισον, Πουκάμισον, 53. Ἐπικάμμυσον, 240.
Ὑποκοίλιον, 259.
Ὑποκοιμοῦμαι, Ζ. Ἀποκοιμοῦμαι.
Ὑποκοριϛικὰ συγκομμένα εἰς ιν, 47. — ἀντὶ ἁπλῶν, 47.
Ὑπομνήσεις, 312.
Ὑπομουγγρίζω, Ζ. Μουγγρίζω.
Ὑποτακτικοὶ ἀόριϛοι περισπώμενοι. 136. — μὲ τὸ ΝΑ, ἀντὶ μελλ. ὁριστ. 57.
Ὑποτροφὴ, 247.
Ὑπότυρον, 261.
Ὑϛέρησις, Ὑϛεροῦμαι, Ζ. Στερεύομαι.
Ὑϛερνὸν, 143.
Ὑφὲν (περὶ τῆς) προσῳδίας, 226.
Ὑψόνομαι, 127. Ὑψώσω σε (ψάλλουν τὸ), 250.

Φ.

Φ, ἀντὶ τοῦ Π, 43, 47, 121, 122-123.
Φᾶ [φάγῃ], 134.
Φάβα (τὸ), Φάβατον (τὸ), 238. Φαβατίτζιν, 281-282. Φάβατα βρεκτὰ, 238, 282.
Φάγε τὸν περίδρομον, 199. Ζ. Ψόφος.
Φαγὶν, 276. Τὸ φάγε καὶ τὸ πίε, 159.
Φαινόλιον, ἢ Φαιλόνιον, 53.
Φαίνω [Ὑφαίνω], 221.
Φακεώλιον, 55.
Φακρασίς, 279.
Φαλσευτὴς, Φαλσεύω, Φαλσία, Φαλσογράφος, 194.
Φάλσωμα, ἢ Φάρσωμα, 194.

Φᾶς, Φᾶ, Φᾶτε, Φᾶμεν, Φᾶσιν, 134, 292.
Φασόλιν, Φασούλια, 282.
Φαφλατᾶς, 90.
Φελὶν, Φελίον, 79.
Φελῶ, 43, 148. Δὲν φελᾷ, 149.
Φέξῃ (ἕως νά), 97.
Φευγὸς, 52.
Φίβλα, ἢ Φιούμπα, 216.
Φιδὲς, 107.
Φιλοθεῖται, 277.
ΦΙΛΟΘΕΟΣ, 277.
Φιλοίκτωρ, Φιλοικτίρμων, 227.
Φιλοκαλία, 289. Φροκαλία, 290.
Φιλομήλα, 239.
Φλαμαρίζω, 197.
Φλησκοῦνι, 316, 320.
Φλούδιον, 257.
Φόλα (ἡ), καὶ Φόλις (ὁ), 239, 313.
Φόρος, 297.
Φορτόνομαι, 128.
Φουδουλιά, 241.
Φούκτα, 261.
Φουμίζω, 55.
Φουρνίζω, 176, 213. Φουρνάρης, 213. Φουρνάριος, 176, 213. Φουρνιτάρης, 176. Φουρνιστὸν κρέας, Φουρνιστὰ σῦκα, 176. Φοῦρνος, 176, 213.
Φούσκα, 45, 263. Φουσκωμένος, 263.
Φράξουν, 78.
Φρίξε, 302.
Φροκαλία. Ζ. Φιλοκαλία.
Φροντίδες ἀλμυραὶ, 40.
Φτενὸς, 123.
Φτερνιστήρα, 234.
Φτιάνω, ἢ Φτιάζω, 244.
Φυλακάτορας (Geolier), 78.
Φυλλιάζω, 164.
Φύλλον χαρτὶ, 78.
Φωνάζω, 65.

Χ.

Χ, ἀντὶ τοῦ Κ, 68.
Χαβιάριον, ἢ Χαυϊάριον, 239, 267. Χαβιαροποῦλος, 267. Χαβιαροκαταλύτης, 241.
Χαλίκια (τά), 144, 200. Χαλικολόγος, 144.
Χαλκῆ, 297.
Χαλῶ, 207, 370. Χάλασμα, Χαλάστρα, 208.
Χαμάλης, 171, 185.
Χάμου, 97.
Χανικολόγος, Ζ. Χαλικολόγος.
Χάνομαι, 267-268.
Χάπτω, 57, 78.
Χαράζω, 77. Χαράσσει, 97. Χαραμάδα, ἢ Χαραμίδα, 98.
Χάρβαλον, 221.
Χαρῆναι, 158. Νὰ χαρῇς τὰ ὀμμάτιά σου! — τὸ κεφάλιν σου, 86.
Χάρισέ με τὄνομά σου, 86.
Χαροκόπος, 96.
Χάρος, 52.
Χαρτίον, 76.

Χαρτοκόπος, 96.
Χαψία (ἡ), 57.
Χειλᾶς, 276.
Χειμὸς, Χειμὸν καὶ καλοκαῖριν, 51.
Χειρομάχισες, 188.
Χειρότερος, 52. Χερότερον, 269.
Χειροτεχνάριος, 170, 189.
Χεράκιον, 224.
Χερονόμος, ἢ Χειρονόμος, 234, 237.
Χεσμένον πρόσωπον, 80.
Χιώτικον [κρασίον Χιώτικον], 254, 279. Χιώτικαι σταπιδίτζαι, 282.
Χλωρός, 260.
Χνότος (ὁ), Χνότα (τά). 217.
Χνοῦς (μηδὲ), Χνούδιον, 272.
Χοιρνὸν, 143.
Χολόκοκκα, 266.
Χονδρόκυλος (ὁ), 291.
Χονδρὸς, 286.
Χονδρόχυλον, 291.
Χονδρώδη (τὰ), 217
Χορδόκοιλον, 106, 215. Χορδοκοιλίτζιν, 107. Χορδοκοιλίστρα, 215.
Χορεύτρια, ἢ Χορεύτρα, 144.
Χορτάζω, Χορταίνω, 152. — τὸν θυμὸν, 153. — τὰ λόγια, 153.
Χουλιάρα, 61. Χουλιάριον, 58.
Χοχλάζω, 48.
Χρειάζομαι, 184.
Χρήζω, 184, 269.
Χρίομαι. Νὰ ἐχρίσθῃ, 263.
Χρόνοι ῥημάτων σύνθετοι διὰ τοῦ Ἔχω καὶ Θέλω, 101-103.
Χρόνος [ἔτος], 337.
Χρυσάφιν, 212.
Χρυσοφτερνιστηράτος, 43.
Χυλὸν (τὸ), 317.
Χωνεύω, 283.
Χώρα, Χωρικὸς, Χωριανὸς, 212.
Χωρῶ. Δὲν τὸν Χωροῦν τὰ φορέματά του, 222.

Ψ.

Ψ, ἀντὶ τοῦ ΦΘ ἢ ΦΣ, 49.
Ψαθὶν, 239.
Ψαλιδόπουλον, 173.
Ψαχνὸς, 217, 267.
Ψέγω, 66.
Ψεῖρα, 48-49, 224.
Ψευδοτζαγκάρης, 94.
Ψευδότοιχος, 194.
Ψήσετε, 319.
Ψησίον, 242. Ψησόπουλον, 251.
Ψηφία, Ψηφίζω, 237.
Ψιλὸς, 319.
Ψίχα, 62, 287, 319. Ψίχουλον, 62, 287, 319.
Ψουνίζω, 89.
Ψουψουρίζω, 231, 307.
Ψοφάκιον, 265. Ψοφίμιον, 265.
Ψόφος [θάνατος], 265, 309.
Ψοφῶ [ἀποθνήσκω], 265, 269. ἀπὸ τοῦ λιμοῦ, 289.
Ψωμὶν, 57. Κομμάτιν, (Ψωμίν),

78. Ζ. καὶ Κομμάτιν. Ψωμοζητῶ, 313.

Ω.

Ω. Ζήτ. αζω καὶ ου.
Ω (ἀφαίρεσις τοῦ), 42, 148.
Ὠάτος, 122.
Ὠγκώθῃ (νά), 264.
ΩΝ. Ζ. ουν.
Ὦξος. Ὠξιανοὶ ἰχθύες, 261
Ὠρειάριος, 233.
Ὥριμος, 254.
Ὡς νὰ ἢ Ἕως νά, 292. Ἑωσοῦ νά, Ὥσπου νά, 275, 292. Ὡς τοῦ νὰ 275. Ὡς γιανά, 168. Ὡσὰν νά, Ὡς νά, 225, 292. Ὡς ἵνα, 168, 203, 292. Ὡς διεμένα, 280.
ΩΣΙΝ, Ζήτ. ΟΥΣΙΝ.

ΠΙΝΑΞ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ.

Α. — ΑΝ.

Α. Ζήτει, Ο.
Ἀγασοὶ, 49.
* Ἀγκεντέω, 333.
Ἄγκυρα., 60. Ἄγνος 236.
Ἄγριοι, 117.
Ἄγω, Ἀγέω, Ἀγίω, Ἀγίνω, Ἀγινέω, 145, 223.
Ἀδένες. 216.
Ἄδω, 324.
ΑΖΩ καὶ ΑΝΩ (εἰς) ῥήματα, 140-141, 225.
Ἀθερίνη, 255.
ΑΙ (εἰς) λήγουσαι προθέσεις, 111.
Αἱμάσσω, 302.
Αἱματῖτις χορδὴ, 308.
Αἴρομαι, 127, 128, Αἴρω, 71, 72.
ΑΙΣ, Αἰολικῶς ἀντὶ τοῦ ας, 81.
Αἰὼν, 63.
Ἄκαπνον μέλι, 253.
Ἀκμὴν, 234.
Ἀκούσομαι κακὸς, 179.
Ἀκρατίζομαι, Ἀκράτισμα, 109.
Ἀκρόπαστος, 122, 204.
Ἀκροχειρίη, 237.
Ἀλαρύνω, 51.
Ἀλεκτορὶς, Ἀλέκτωρ, 43-44.
Ἀλετρίβανος, 189.
Ἅλισις, 329.
Ἀλλασσόμεναι, ἢ Ἐξαλλάσσουσαι στολαὶ, 51. Ἀλλάσσω, 224.
Ἁλμυρὸν γειτόνημα, 40.
Ἀλουσία, Ἀλουτέω, 328.
Ἀλώπεκες, 204.
Ἅμα τῷ, 101.
Ἀμαθαίνω, 45.
Ἀμανίτης, 253.
Ἀμαυρός. Ἀμαυρὰ φρὴν, 56.
Ἀμεύσασθαι, 159.
Ἀμπελίνη ῥάβδος, 275.
Ἀμφὶς, Ἀμφίσωπον, 275.
Ἀμφίστομος. Ζ. Φάλαξ.
ΑΝ (εἰς) καταλήγοντες παρακείμενοι, 67.
ΑΝ ἀντὶ τοῦ ΑΩΝ, 148.
Ἂν [Ἀνά], 144.
Ἂν σύνδ., 101-102.
Ἄναιμος καὶ Ἀναίμων, 52.
Ἀναπτύσσω, 83.
Ἀνασηκόω, 207.
Ἄνθη καὶ Ἄνθος, 64.

Ἄνθρακες μαλακοὶ, Ἀνθρακία, 198.
Ἄνοις [ἀνόοις], Ἄνοντος [ἀνόοντος] 220.
Ἀνόνητ' ἔπη, 149.
Ἄνοντος. Ζ. Ἄνοις.
Ἀντίπαις, 88.
Ἀντισηκόω, 207.
Ἀντίστομος. Ζ. Φάλαγξ.
Ἀνυπόδητος, 240.
ΑΝΩ (εἰς) ῥήματα. Ζ. ΑΖΩ.
Ἄνω ἄνω, 243.
Ἀνωφελὲς, 43.
Ἄξετε, 104.
Ἀπαὶ, 111.
Ἀπαμελεῖσθαι, 85.
* Ἀπατέω, 149.
Ἀπέθαναν [Ἀπέθανον], 69.
Ἀπελήλυθαν [ἀπεληλύθασι], 67.
Ἀπεσκὲς, 116.
Ἀποδειλιῶ, 303.
Ἀπόδρομος, 88.
Ἀποθαυμάζειν, 85.
Ἀποθετικὰ ῥήματα, 127.
Ἀποκαθημένη, 230.
Ἀπόκαρσις, 240.
Ἀποκυβεύω, 305.
Ἀπομερμηρίζω, 84.
Ἀπόμοιρα, 298.
Ἀποστηθίζω, 212.
Ἀπόστροφος ἢ ἔκθλιψις τοῦ ἀρχικοῦ τῶν προθέσεων, 150.
Ἀπότριχες (οἱ), Ἀποτριχόω, 328.
Ἀποψόφησις, 141.
* Ἄππας, 287.
* Ἀρβὸν, 221.
Ἀρθεὶς εἰς ὕψος Ἀρθεῖσα τράπεζα, 127.
Ἄρκος ἢ Ἄρκτος, 280.
Ἀρμαλία, 72. Ἄρματα, ἢ Προσάρματα, 71-72.
Ἄρμενα, 70 — τέχνης 71.
Ἄρνυμαι, 115.
Ἀῤῥενικὸς, 256.
Ἄρσις 72.
Ἀρτοπωλεῖον, 178.
Ἄρτος, 71. — ἐγκρυφίας, 162. — σποδίτης, 162, 291. — αὐτόπυρος, πιτυρίτης, συγκομιστὸς, 163.
Ἀρτύω ἢ Ἀρτύνω, 284, 317, Ἄρτυμα, 317.
* Ἄρχαος [Ἀρχαῖος], 143.
Ἀρχὸς καὶ Ἄρχων 52.
Ἄς [Ἕως], 100.
Ἀσαναῖοι, 49.
* Ἄσπρος, 82.
Ἄσκαλα. Ζ. εἰς τὸν Πίνακ. σημείωσ. Ἄτσαλα.
Ἀσφάραγος, 121.
* Ἄτα [Ὦτα], 116.
Ἀτάλλω καὶ Αὐτάλλω, 116.
Ἀτὰρ καὶ Αὐτὰρ, 116.
Αὐγάζω, 112.
Αὐγὰς (ὑπ') ἠελίοιο, 97.
Αὐξήσεις ῥημάτων, 161, 210.
Αὔξις, 73.
* Αὐτάλλω. Ζ. Ἀτάλλω.
Αὐτάρ. Ζ. Ἀτάρ.
Αὐτμὴ πυρὸς, 258.
Αὐτοδίδακτος, 129.

Ἀφεῖλαν [Ἀφεῖλον], 69.
Ἄφες, προστακτικὸν, συντασσόμενον Αὐθυποτάκτοις, 98-99.
Ἄχνη πυρὸς, 258.
Ἄχνυμαι, 258.
Ἄχρους, 258.
ΑΩ καὶ ΕΩ (εἰς) ῥήματα, 42, 149.
ΑΩΝ συγκεκομμένον εἰς τὸ ΑΝ. Ζ. ΑΝ.
Βοηθεῖν, 304.
Βολῶν [ὀβολῶν], 297.
Βομβυλιὸς, 290.
Βορβορυγμὸς, Βορβορύζω, 48.
Βούπαις 88.
Βραδέως τῆς ἡμέρας, 171.
Βρογχοκήλη, 263.
Βωθέοντες, Βωθίη, 243.
Βώσομαι 243.

Β.

Β καὶ Γ ἐναλλάσσονται, 316.
* Βάδομαι 64.
Βάλανος, 111.
Βαλαντιοτόμος, 93.
Βάλ' οἶνον, 186.
* Βαληκιώτης, 64.
Βᾶμες, 99.
Βάσκ' ἴθι, 223.
Βαύκαλις, Βαυκάλιον, 246.
* Βείκας [μακρὰν], 64.
* Βείκατι [εἴκοσι], 64.
* Βείρακες [ἱέρακες], 64.
* Βέλα [Ἥλιος, Αὐγὴ] 64.
Βελόνη, 173.
Βέμβιξ, 290.
Βενετιανοὶ, 245.
Βέργη, πόλις, 275.
Βιάζω, Βιάζομαι, 127.
Βιβλίον, 76.
Βλάβη καὶ Βλάβος, 64.
Βλέννα, Βλέννος, 91.
Βλήχων, Γλήχων, 316.
Βλωμὸς, 57.
Βοεὶη, 59.
Βόες, 63. Βοίδιον, 189.

Γ.

Γ. Ζήτ. Β.
Γαβαθὸν, 113.
Γάδος, 64.
Γαλαθηνὸν χοῖρον, ἐρίφιον, 256.
Γάρ, 70, 97, 150.
Γαργαρεὼν, 263, 326-327.
Γείνω, 136.
Γείταινα, 174.
* Γέλα [αὐγὴ ἡλίου], 64.
* Γελίκη [Ἕλιξ], 64.
Γέλος, 162.
Γενειάς, 255.
Γένυς, 213.
* Γέσμα [Γεῦμα], 64.
Γεῦμα, 116, 289.
Γλήχων. Ζ. Βλήχων.
Γλίσχρος, Λίσχρος, 295.
Γλυκὺς 147.
Γλυκεῖαι παῖδες σκότου 142.
Γνάθος, 213.
Γνάφαλον, 327.
Γοάομαι, 302.
Γόγγρος, 279.
Γόη καὶ Γόος, 302.
* Γοῖνος [οἶνος], 64.

Γόμος, 281.
Γόμφος, 260, 292.
Γόος. Ζ. Γόη.
Γόρτυν καὶ Γόρτυνα, 48.
*Γραψέτω, 105.
Γύαρος (ἡ), νῆσος, 202.
*Γῦλος [νέμος], 64.
Γυρὸς διαφέρει τοῦ Γῦρος, 79-80, 92, 263. Γυρο; ἐν ὤμοισι, Γυραὶ πέτραι, 79. Γυρόω, 80.
Γῦρος. Ζ. Γυρός.
Γυρτὸν, 80.
Γυροῦμαι, 80.

Δ.

Δ, τρέπεται εἰς τὸ Λ, 193.
Δαιμονικὴ νόσος, 142.
Δαίρομαι, 127.
Δάκνειν. Ζ. Χείλεσι.
Δάκρυμα, 193.
Δαμασκηνὰ, 190.
Δαρεικοὶ, 107 (*).
Δαῦκος 193.
Δεῖν, Δεῖνα, 181. Δεὶς, Δὲν 180.
Δεῖπνα ἀπὸ συμβολῆς, 97.
Δένδρα καὶ Δένδρεα, 148.
Δεσπότης, 330.
Δῆθεν 224.
Δημήτηρ καὶ Δήμητρα, 48.
Διαβέβλημαι πρός τι, 289.
Διαρτύνω, 50.
Διαυγάζειν (ἅμα τῷ) 97.
Διδάσκομαι 129-131. — σκυτέα κ. τ. λ. 89.
Δίδωμι. Ζ. Χείλεσι.
Διεῤῥωγὸς. Ζ. Ῥάκος.
Δίπυρος ἄρτος, 259.
Δίσκος κατωμάδιος, 286.
Διώκω τὸν πλοῦν, 182.
Δίωτος, 285.
Δούλειος. Ζ. Χόρτος.
Δουπῆσαι, Δοῦπος, 264-265.
Δρόσος. Ζ. Πιμπλάναι.

Ε.

Ε, ἀντὶ τοῦ Ι, 154.
ΕΑΣ (εἰς) καὶ ΕΥΣ ὀνομ. ἀρσενικ. 87.
Ἔγγραυλις, 242.
Ἐγείρομαι, 115.
Ἐγκάπτω. Ζ. Κάπτω.
Ἐγκαταπλέκω, 335.
Ἐγκατέλιπαν [Ἐγκατέλιπον], 69.
Ἔγκαφος, 57, 187.
Ἐγκεντρίζω, 164.
Ἐγκομβόω 138.
Ἐγκρυφίας. Ζ. Ἄρτος.
Ἐγκυτὶ, ἢ Ἐν χρωτὶ (tout ras, tout près de la peau), 59.
*Ἔγραψες, 105.
Ἐγὼν, Ἐγώνη, 222.
Ἔθειρ καὶ Ἔθειρα, 48.
Ἐθέλημος καὶ Ἐθελήμων, 52.
Εἶα! 295-296.
Εἴδαν [Εἶδον], 69.

(*) Τῶν Δαρεικῶν ἕκαστος ἄξιος ἦν ὀλίγου δεῖν φράγκων τριάκοντα. Ἴδε καὶ τὰ σημειωθέντα μοι ἀλλαχοῦ (Πλουτάρχ. Β. Μέρ. 5, σελ. 446.)

Εἴκω, 105.
Εἰμὶ, 64.
Εἴξασι, 105.
Εἴποτε! 88.
Ἐκβαίνω, 225.
Ἔκβασις, 165.
Ἐκβιβάζω, 225.
Ἐκλογὴ, 144.
Ἐκσπάω, 167.
Ἐκστηθίζω, 212.
Ἐκτείνειν. Ζ. Χεῖρα.
Ἐλάδιον, 320.
Ἐλασία, 113. Ἐλαύνω 255. — δρόμον 182.
Ἐλαφρύνω, 50.
Ἐλάω, Ἐλεύθω, 159.
Ἔλεος (ὁ καὶ τὸ), 64.
Ἐλπίζω, Ἔλπομαι, 207.
Ἔμβλημα, Ἐμβολὰς, Ἐμβολὶς, 164.
Ἐμήνη, Ἐμὶν, 179.
Ἔμπεσε, 104.
Ἐμπήκτης, 201.
Ἐμπλέκομαι, 336.
Ἔμπλησο λέγων, 153.
Ἐμφυλλίζω, 164.
ΕΝ κατάληξις ἀπαρεμφάτων Δωρικὴ ἀντὶ τοῦ ΕΙΝ, 159, 335.
Ἔνθεσις, 57, 187.
Ἔνι, 44, 95, Ἔνιοι, 95.
Ἐνοίκιον, 164.
Ἐντεριώνη, 62.
Ἐντεῦθεν, 134.
Ἔνωμον, 308.
Ἐξ. Ἐξ οὐρανόθεν, 42.
Ἐξαμεῦσαι 159.
Ἐξάφες, 301.
Ἐξεπαίρομαι, 115, 167.
Ἐξεπιπολῆς, 194
Ἐξέρυθρος, 225.
Ἐπαίρω, Ἐπαίρομαι 115. Ζ. καὶ 167.
Ἐπέρχομαι, 268.
Ἐπίβλημα, 222.
Ἐπίκριον, 71.
Ἐπιλαλῶ, 304.
Ἐπίληπτος ἢ Θεόληπτος, Ἐπιληψία, 142.
Ἐπιλήσμων καὶ Ἐπίλησμος, Ἐπιλησμότατος, 52.
Ἐπιληψία. Ζ. Ἐπίληπτος.
Ἐπιλίγδην, 294.
Ἐπίπλοον, 106.
Ἐπιτραπεζώματα, 121.
Ἐργάνη, 166.
Ἐργοδιωκτοῦμαι, 206.
Ἐρείπιον, 208.
Ἕρμα, 272.
Ἔρος, 161.
*Ἔσμα [παρὰ τὸ Ἔδω]. Ἔσμιον, 64.
Ἐσμάριον, Ἐσμὸς, 113.
Ἔσταν, 134.
Ἐστήκω, 84.
Ἑστία, Ἱστία, 197.
Ἐσχάρα, 68.
Ἑτερόστομος Ζ. Φάλαγξ.
Ἔτι, 304.
Ἔτνος, 238, 281.
Ἔτος, 337.
*Εὐαρχισμὸς, 155.
Εὐθύνω 244.

Εὐμαρὴς, 140.
Εὐνή. Ζ. Πίπτω.
Εὔνοστος, 255.
Εὐπαθέειν, Εὐπαθίη, 177.
Εὖραν [Εὖρον], 69.
ΕΥΣ. Ζ. ΕΑΣ.
ΕΥΩ. Ζ. ΕΩ.
Ἔφαν, 134.
Ἔφαναν [Ἔφανον], 69.
Ἐφάπλωμα, 222.
Ἔφηβος, 88.
*Ἔχονι, 149.
Ἔχω καταστρεψάμενος — ἀπολωλεκὼς, 102.
ΕΩ (εἰς) καὶ ΙΖΩ Ῥήματα, 131.
— καὶ ΕΥΩ, 43.

Ζ.

*Ζαλεῦ, 223.
Ζόη, 161.
Ζύμη, 71.
Ζωμήρυσις, 58.
Ζωμὸς, 89.

Η.

Η, ςοιχεῖον ὑςερογενὲς, 161.
Ἤδειν, 51.
Ἦδος, 147.
Ἤειν, 51.
Ἥλιος, 64.
Ἡμίνηρον, 122.
Ἡμίονος, 44.
Ἡμιτάριχον, 122.
ΗΝ ἀπαρεμφάτων κατάληξις, 103.
ΗΝ, 51.
Ἠνὶ, Ἠν' ἴδε, Ἠνίδε, Ἠν' ἰδοὺ, 103-104.
Ἦ οὐ, 76.
Ἧπου, 134.
Ἤσκειν, 169-170.

Θ.

Θ καὶ Τ ἐναλλάσσονται, 123.
Θαλαττοκοπεῖν, 96.
ΘΕΑΡΊΩΝ, 260.
Θεοὶ (ὦ γῆ καὶ)! 254.
Θεόληπτος, Ζ. Ἐπίληπτος.
Θεραπεία, 280.
Θέρμοι, 295.
Θερμῷ λοῦσθαι, 103.
Θήλεα (τὰ), 138.
*Θρασειμαχειοληψικέρματος, 242.
Θριπήδεστος, Θριπηδέστατος, 82.
Θρὶψ, 82.
Θρυμματὶς, 124.
Θύμβρα, 287.
Θυννὰς, Θύννη, Θυννὶς, Θύννος, 73.
Θώραξ, 54.

Ι.

Ἴαμβος, 147.
Ἰγδίον, 189, 264.
Ἴδε, Ἰδού. Ζ. Ἠνί.
Ἰδίωμα, 223.
Ἱδρὸς, 162.
Ἱμάντες, 53.
Ἵνα συντεταγμένον ὑποτακτικ. ῥήμ. ἰσοδυναμεῖ ἔσθ' ὅτε τοῖς ἀπαρεμφάτοις, 157-158.
Ἰνίον, 61.
Ἰὸς, Ἰόω, 289.
Ἴουλος, 272.
Ἰπνὸς, 213.

Ἱππέας εἰς πεδίον, 305.
Ἵραξ, 143.
Ἱρὸς, 143.
ΙΣ (εἰς) καὶ ΙΑ ὀνόματα, 57.
Ἱςάμενα, 83.
Ἱςία. Ζ. Ἑςία·
Ἰσχαδοκάρυα, 282.
Ἰτέα, 154.

Κ.

Κ ἀντὶ τοῦ Χ. 123.
ΚΚ (Ὀνόματα διὰ δύο) γραφόμενα, 77.
Κάθημαι, 132. Καθίζω, 131.
Κακκάβη, Κακκάβα, Κάκκαβος, 243.
Κακοδικία, 329.
Καλάπους, Καλόπους, 117-118. Κᾶλον, 117.
Καλτίκιοι, Κάλτιοι, Κάλτοι, 169.
Κάμαξ, 288.
Καμάρα, 111.
Καμμύω, 303.
* Κάναδοι, 213.
* Κάνδαρος, 240.
Κάνης, Κανήτιον, 339.
Κάνναβις, 192.
Κανοῦν, 321.
Καπάνη, 220-221.
Κάπετος, Σκάπετος, 221.
Κάπη, 57.
* Καππάτια, 220.
Κάπτω καὶ Ἐγκάπτω, 57.
Καπύρια σῦκα, 177, 213. Καπυρὸς, 214.
Καρδία, 62.
Καρδία. Ζ. Συνθρύπτειν.
Κάρυον, 192. Καρυόφυλλον, 252.
Καρφαλέα, Κάρφω, 294.
Καρχήσιον, 68.
Καρωτὸν, 193.
Κάσσας, Κασσὸν, 51.
Κατά. Τὸ καθ' ἡμᾶς, 41, 332.
Καταβολὴ πυρετοῦ, 142.
Καταὶ, 111.
Κατάπεσε, 104.
Κατηγορήματα ὀρθὰ, ὕπτια, οὐδέτερα, ἀντιπεπονθότα, 125.
Κατηφὴς, 84.
Καττύω, 109.
Κατωμάδιος. Ζ. Δίσκος.
* Καυαλέον, 214.
Καυκαλὶς, Καῦκος, 247.
Καυλὸς, 191, 259.
Καχλάζει, 48.
Κάψα, Καψάκης, 78.
Κάψις, 57.
Κεδάζω, Σκεδάζω, 221.
Κεῖμαι, 270.
Κέλλω, 81.
Κέλυφος, 59.
Κέντρων, 187.
Κεραννύω, Κεράω, 114, Κιρνάω, Κέρας, 114.
Κέρνον ἢ Κέρνος, 114.
Κεφαλῆς (πρὸς τῆς σῆς)! 86.
Κήλη, 302.
* Κίβαλος, 200.
Κίθαρος, 255.
Κιθὼν, 123.

Κίκι (τὸ), 266.
Κιμβία, 267. Κίμβιξ ἢ Κίμμιξ, 267, 337. Κίμμυρος, 267.
Κίρκος ἢ Κρίκος, 80, 196.
Κιρνάω. Ζ. Κεραννύω.
Κίρος, Κίῤῥος, Κιῤῥὰ, Κιῤῥὰς, Κίρυλος, 74.
Κιῤῥὸς, 74.
Κίστη. Ζ. Κύτη.
Κιτρέα, Κίτρον καὶ Κιτρόμηλον, 283.
*Κίττυλα (τά). Ζ. Κύττιλα.
Κίχλη, 73.
Κλαγγὴ, Κλάζω, Κλαγκάζω, Κλαγκάνω, 141.
Κλαυσίγελως, 205.
Κλῆμα, 275.
Κνάσαι. Ζ. Κνάω.
Κνάφαλον, 327.
Κνάω, Κνέω, Κνῆμι, Κνήθω, Κνίω, Κνύω, Κνίζω, Κνύζω, Κνόω, Κνάπτω, 198.
Κνεόμενος, 199. Κνέω. Ζ. Κνάω.
Κνέφαλον. Ζ. Κνάφαλον.
Κνίδη, 198.
Κνίζω, 199.
Κνισσῶσαι 199.
Κνόω. Ζ. Κνάω.
Κνύζομαι, 199.
Κόαξ, 122.
Κοβαλεύω, Κόβαλος, 200.
Κοιλία. Ζ. Πλύνειν.
Κοίτη, 270.
Κόκκος, 77, 122, 247. — Κνίδιος, 266. — φοινικοῦς ἢ βαφικὴ, 336. Κόκκυ, 247.
Κοκκύμηλα, 190.
Κολίας, 259.
Κόλλιξ κρίθινος, 153.
Κόλπος, 47.
Κολύρα 122, 291. Κολυρίζω, 291.
Κομβολύτης, 93.
Κόμβωμα, 138.
Κομμώτριαι, 201.
Κομπὸς, 52.
Κονία, 264. Ζ. Στακτή.
Κόνιδες, 238.
Κόνις, 219.
Κοντεύω, 288.
Κοντὸς, 288.
Κόντωσις, 288.
Κοπίζω, 97.
Κοπὶς, 97.
Κόπος (τὰ ἀπὸ τοῦ) σύνθετα, 96-97.
Κόπτω, 146.
Κορδύλη, 106, 219.
Κορέω, ἀμετάβατ. 152.
Κόρη καὶ Κόρος, Κούρη καὶ Κοῦρος, 87-88. Κορίσκιον, 107, 190.
Κορκορυγμὸς, 48.
Κόρος. Ζ. Κόρη.
Κόῤῥης (ἐπὶ) παίειν, 146.
Κορυδαλὸς, 219, 293.
Κόρυζα, 301.
Κορώνη, 236.

Κοσκινοποιὸς, ἢ Κοσκινοπώλης 194.
Κόσση ἢ Κόττη, 60, 146, 191.
Κόσσος, Κοσσοτράπεζος, 146.
*Κόσσω. Ζ Κόττω.
Κοτίκας, 61.
Κότταβος, 145-146.
Κόττη. Ζ. Κόσση.
Κοττίζω. Κόττος, 305.
*Κόττω, Κοττέω, Κοττόω, 145.
Κούρη, Κοῦρος. Ζ. Κόρη.
Κοχλιάριον, 58.
Κοχλίας, 259.
Κράββατος, 111.
Κράζω, Κραυγάζω, Κραυγάνω, 141.
Κρᾶμα, Κρᾶσις, 72.
Κράμβη, 191, 259.
Κρανίον, 246.
Κράσπεδον, 256,
Κρηπὶς, 87.
Κρίβανος, 177, 213. Κριβανωτῶν ὁρμαθὸς, 177.
Κριθὴ, 318.
Κρίθινος κόλλιξ 153.
Κρίκος. Ζ. Κίρκος.
Κρίνα καὶ Κρίνη, 148.
Κροκωτὸς, 190.
Κροταλίζω, Κροτῶ, 286.
Κρότων, 266.
Κρώβυλος, 106.
Κύαμος, 238.
Κύβαλος, 200.
Κυβηλιστὴς, 200.
Κύβος ἀνέῤῥιπται, Κύβου ῥίψις, 305.
Κύθρη, 123, 240. Κυθρίδιον, 123.
Κυλίσκοι, 192.
Κυνῆ, 221.
Κυνοκράμβη 209. Κυνορχίστης, 266, 322. Κυνόῤῥοδον, 322. Κύνωψ, 322.
*Κύπα, Κύπη, 113. Κύπελλον, 113.
Κυπρῖνος, 259.
Κύπτω, 221.
Κυρεύω, 81.
Κύριος, 330.
Κυρίσκος, 107.
Κυρὸς, 80.
Κύρτη ἢ Κύρτος, 269.
Κυρτὸς, 80. Κυρτὰ κύματα, 333.
Κύρω, 80.
Κύστις, 263.
Κύταρος ἢ Κύτταρος, 58, 59. Κύτη (τὰ) 59. Κύτινος, 59. Κύτος καὶ Σκύτος, 58-59, 94, 221. Κύτιον, 58-60. Κίττυλα ἢ Κύττιλα, 59.
Κύτη ἢ Σκύτη (ἡ), 59-60.
Κυψέλιον, 87.
Κωβιὸς, 317.
Κώδων, 89.
Κώθων, Κωθωνίζω, Κωθωνιστήριον, 113.
Κώνωψ, 89.
Κωπηλασία, 113.
Κώταλις, 58.

Λ.

Λ. Ζήτει Δ.
Λαβὴ. Ζ. Λῆψις.
Λάγανον, 214.
Λάγηνος, 339.
Λαῖφος, 238.
Λαμβάνω ὁδὸν, 181.
Λάκκος, 77.
Λάκω ἢ Λακῶ, 304.
Λαμία, 278.
Λαπάρα, 187.
Λαρινοὶ σύες, 205.
Λάρναξ, 77.
Λάρος, 191.
Λαρυγγίζω, 161.
Λαςαυροκάκαβον, 124.
Λαύραξ, 239.
* Λάφνη [Δάφνη], 193.
Λαφύσσω, 258.
Λεῖος, 63.
Λεκανίσκη, 190.
Λεπὶς ἢ Λοπὶς, 239-240. Λεπιδωτὸς, 122.
Λευκὴ ἡμέρα, 56.
Ληρεῖν, 249.
Λῆψις πυρετοῦ, 142.
Λίγδα, Λίγδος, 264.
Λίζω, 294.
Λιμοκτονούμενος, 278.
Λινόζωςις, 111, 209.
Λιπαίνω, 187.
Λισσὰς, 295.
Λίςρον, 295.
Λίσχρος. Ζ. Γλίσχρος.
Λοετρὸν, 46-47.
Λοπὶς. Ζ. Λεπὶς.
Λορδὸν, 214.
Λούμενος, Λοῦσι, Λοῦται, 104, 134, 220. Ἐλοῦμεν, 134.
Λυγηρὸς, 312.
Λύγος, 236.
Λωφάω, 258.

Μ.

Μὰ, μόρ. ὀμωτ., 86.
*Μάγεῤῥος, 215.
Μάζα, 175 — τριπτὴ, ἄτριπτος, 178.
Μαζὸς, 251.
Μάθη (ἡ) καὶ Μάθος (τὸ), 64.
Μάκελλον, 215.
Μάκκος, 77 (*).
Μαλακευνέω, Μαλακεύνητος, 326.
Μαλακοὶ ἄνθρακες, Μαλακὸν πῦρ, 198.
Μαλλὸς, 54.
Μάματα, 252.
Μαμμᾶν, 252.
Μάμμη, 62-63. Μαμμία 62.
Μανδύας, 219.
Μαννάριον, 62.

(*) Τέσσαρα παρεθέμην ὀνόματα διὰ διπλοῦ τοῦ κ γραφόμενα. Τούτων τὰ τρία παρειλήφασιν οἱ νεώτεροι Λεξικογράφοι, χαίρειν φράσαντες τῷ Μάκκος, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς σημασίας. Σημήνειε δ' ἂν ἢ τὸν μωρὸν, ἔνθεν καὶ τὸ κατακεχωρισμένον ἐν τοῖς Λεξικοῖς Μακκοᾷν, τὸ ἀνοηταίνειν· ἢ γοῦν τὸ οὐδέτερον ὄνομα Μάκρος, μεταπεσὸν εἰς τὸ Δωρικὸν Μάκκος, ὥσπερ ἔλεγον καὶ Μικκὸν τὸ Μικρὸν, καὶ Πικκὸν τὸ Πικρόν.

*Μάρα ἢ Μάρη, 140.
Μάρναμαι, 140.
Μάρπτω, 140.
Μασσῶμαι, 274.
Μαςὸς, 216.
Μάταβος, 91.
Μαῦρος ἢ Ἀμαυρὸς, 56.
Μεγιστᾶνες, 175.
Μεθυσθῆν [Μεθυσθῆναι], 103.
Μεθυσοκότταβος, 146.
Μειζότερος, 52.
Μέλε [Μέλεε] 254.
Μελετῶ, 202.
Μελίσσιον, 114.
Μελιτοῦττα, 192.
Μελλέφηβος, 88.
Μέσα ῥήματα, 125-131, 335.
Μεσαῖον, 73.
Μεσόκοπος, 163.
Μεσοπερσικαὶ, 94.
Μεσοτριβὴς, 163.
Μεταβάλλω, οὐδέτ. ῥῆμ. 115.
Μετεοροκοπῶ, 96.
Μετρητὴς οἴνου, 113.
Μηδικόν. Ζ. Μῆλον.
Μῆλον Μηδικὸν 283—Περσικὸν, 83, 189.
Μὴν χρυσοχίτων, 155.
*Μήνα, Μηναγύρτης, 63, 332.
Μηνίω, 289.
Μήνυτρα (τὰ), 322.
Μήτηρ καὶ Μήτειρα, 48.
Μήτρα, 62.
Μητραγύρτης, 63.
Μητροδίδακτος, 130.
Μικκὸς, Μικκύλος, 74.
Μισθαρνὴς, Μισθαρνία, 115.
Μόδιος, 292, 318.
Μονότροπος, 276.
Μορμύρω, 48, 231. Μορμορυγμός. Ζ. Βορβορυγμός.
Μοχλὸς, 247.
Μύκης, 253 — Μύκητος καὶ Μύκου, 330-331.
Μυκῶμαι, 212.
Μύλη, 60.
Μύλος, Μυλὼν, 52.
Μύξα (τὰ), 190.
Μυοπία, 230.
Μύραινα, 259.
Μυρίζομαι, 337.
Μυσιᾷν, 45.
Μυςιλᾶσθαι, Μυςίλη, Μυςιλάριον, 58.
Μύτις, 45.
Μυττωτὸς, 135.
Μωρόσοφος, 206.

Ν.

Ναὶ ἢ Νὴ, 86.
Ναιδαμῶς, 180.
Νάπη (ἡ) καὶ Νάπος (τὸ), 64.
Νάρδος, Ναρδόςαχυς, 253. Ζ. καὶ Στάχυς.
Νάρκη, 55.
Ναύκληρος, 194.
Νέμος, 64.
Νεῦμα, 116, 289.
Νευροῤῥάφος, 49.
Νεύω, 289.

Νεφροὶ (οἱ), 324.
Νεφρομῆτραι, 204.
Νεωπὸς, 261.
ΝΗ προσιθέμενον ἀντωνυμίαις, 179.
Νὴ. Ζ. Ναί.
Νίκη καὶ Νῖκος, 64.
Νοθογενὴς, 53.
Νοσηλεύομαι, 270.
Νυνγαρὶ, Νυνμενὶ, 150.
Νὺξ, 60.

Ξ.

Ξιφίας, 259.
Ξυλοκοπῶ, 146.
Ξυνεείκοσι, 196.
Ξυσπῶμαι, 167.

Ο.

Ο ἀντὶ τοῦ Α ἔν τισι συνθέτοις, 45.
Ὀβελὸς, 118, 168.
Ὀδὸς, 181-182.
Ὀδοὺς. Ζ. Χείλεσι. Ὀδόντες, 85.
Οἴκαδες, 224.
Οἰκετία, 280.
Οἶκοι, 162.
Οἰκόπεδον, 208.
Οἰνοῦττα, 192. Οἰνόφλυξ, 279.
Οἶς, 63.
Οἶσε, Οἴσετε. 104.
Ὀλόκληρος, 225.
Ὅλολος, 85.
Ὀλολύγων 85.
Ὅλος (τὰ ἐκ τοῦ) σύνθετα, 225.
Ὁλοσήρικον, 82.
Ὀλόψυχος, 225.
Ὀμηρόκεντρα, 187.
Ὁμόσιτος, 289.
Ὄμφαξ, 89.
Ὄνειδος (ὁ καὶ τὸ), 64.
Ὄνθος, Ὀνθυλεύω, 219.
Ὄνομα καὶ Ὄνυμα, 60. Ζ. καὶ 85.
Ὀνόματα [ἄνθρωποι], 85.
Ὀνόματα κύρια εἰς ευς καὶ εας, 87. — ος καὶ ων, 52. — διγενῆ εἰς η καὶ ος, 64. — θηλυκὰ εἰς ουσσα, 54. — πολυσύνθετα, 242. — Ὀνομάτων διπλασιασμὸς, 81, 243.
ΟΝΤΩΝ (τὰ εἰς) λήγοντα προστακτικὰ, 111.
Ὀξύγαλα, 183.
Ὀξύμωρον σχῆμα, 205.
Ὀπήτιον, 118.
Ὀπίσω, 85.
Ὅπλα, 70-71.
Ὅπου, 66, 134.
Ὀρεὺς, 44.
Ὀρέω, 149.
Ὄρκυνος, 73.
Ὀρμαθὸς. Ζ. Κρίβανος.
Ὄρνις, 44.
Ὀρὸς, Ὀῤῥὸς, Οὐρὸς 74.
Ὄρυζα (ἡ), Ὄρυζον (τὸ). 282.
Ὀρχήστρα, 144.
Ὀσμὴ, Ὀσμῶμαι, 337.
Ὅσον, 111.
Ὀσφραίνομαι, 337.
Οὐ μὴ 208.
Οὐδαμὸς, Οὐδαμινὸς, 180. Οὐδαμοῦ γῆς, 56.
Οὐδεὶς, Οὐδὲν, 180.

Οὐδὲν [οὐ], 46.
Οὖθαρ, 251.
Οὐλόθριξ, 56, 331.
Οὐλοκάρηνος, 56.
Οὐρὸς. Ζ. Ὀρός.
Ὀφέλλω, 148.
Ὄφελον! 270.
Ὄφελος (ὅτου τι καὶ μικρὸν) 42-43. Ὅ,τί περ ἐστ' ὄφελος, 150
Ὀψάριον, 96, 198.
Ὀψαρτυτικά, 260.
Ὀψὲ τῆς ἡλικίας, 56. — τῆς ἡμέρας, 171.
Ὀψίζομαι, 171 (*).
Ὄψον, 96, 198, 211. Ὀψοφάγος, 198. Ὀψῶν, Ὀψωνέω, Ὀψώνης 96.

Π.

Π. Ζήτει Φ.
Πάθη (ἡ), Πάθος (τὸ), 64.
Παιδεύομαι τὸν υἱὸν, 131.
Παιπάλη, 244.
Παίω, 145.
*Πάλαος, 91, 143.
*Παλαιὸρ, 91.
Παλαιοῤῥάφος. 94.
Πάλη, 244.
Πάλληξ, 88, 256.
Παντοπώλης, 241.
ΠΑΞΑΜΟΣ ἢ ΠΑΞΑΜΩΝ, 260.
Πὰρ [παρὰ], 144.
Παρά [Παρ' ἃ], 75.
Παραβιβάζω, 271.
Παράβλημα, 247.
Παραθέσεις, 121, 124, 256.
Παραὶ, 111.
Παραιβάτης, 237.
Παρακείμενοι εἰς αν, 67.
Παράληρος, 91.
Παράμεσα ῥήματα, 129.
Παρατατικῶν τριτ. πρόσωπ. ἑνικ. εἰς εν, 169-170. — πληθυντικ. εἰς αν, 210.
Παρατιθέμενα (τὰ), 121, 124, 256. Παρατίθημι, 121.
Παρείληφαν [Παρειλήφασι], 67.
Παρὲκ, 151.
Παρηχῶ, 237.
Παρθένιον, 209.
Παρὸ [Παρ' ὃ], 75, 76.
Παρσένος, 49.
Παρωνυχία, 199.
Πασπάλη, 244.
Παφλάζω, 48, 90. Παφλάστης, 90.
Πεδίον. Ζ. Ἱππέας.
Πέζα, 256.
Πεζὸς, 87.
Πεπανὸς, Πέπειρος, 254.
Πέπερι καὶ Πεπέριον, 100.
Πέπτω, 283.
Περάτης, 194.
Πέρδεται, 141.
Περιδίδομαι, 155.
Περιεκτικὰ ῥήματα, 125.
Πέριξ, 275.
Περκάζω, Περκαίνω, 140.
Πέρκη, 55.

(*) Σημαίνει σχεδὸν τὸ Γαλλικὸν, se mettre à la nuit.

Περσικαὶ, 94. Περσικόν. Ζ. Μῆλον.
* Περφερεὺς, 144.
Πέσε, Ἔμπεσε, Κατάπεσε, 104.
Πέσημα, 176.
Πέσκος, Πεσκόω, 94, 116.
Πεσσὸς, 286.
Πετροσέλινον, 238.
Πέφρικαν[Πεφρίκασιν], 67.
Πήγανος, 87.
Πηλαμὺς, 73.
Πηνίκα τῆς ἡμέρας, 56.
Πηνίον, 296.
Πιάζω, Πιαίνω, Πιέζω, 140.
Πιέν. 159, 335.
Πιλίον, Πῖλος. 188.
Πιμπλάναι ἐκ δρόσου, 84.
Πίους [Πίονας], 218.
Πίπτω, 223 (*).
Πιτυρίας ἢ Πιτυρίτης ἄρτος, 290.
* Πιτυροῦς, 290.
Πιών. Ζ. Πίους.
Πλατεῖα, 232.
Πλάτη. Ζ. Ὠμοπλάτη.
Πλατύσημος, 68.
Πλεῖος καὶ Πλείων, 52.
Πλῆρες, 210.
Πλήσσομαι, 338.
Πλοῦτος καὶ Πλούτων, 52.
Πλύνειν κοιλίας, 220.
Ποδῆ, 256.
Ποδί μου (ἐπὶ τῷ), 118.
Ποδοκάκκη, 68.
Πόθι. Ζ. Ποτί.
Πολυλόγος, 312.
Πορθμεῖον, Πορθμεὺς, 193-194.
Ποσὸς, 111.
Ποτὶ συγκέχυται τῷ Πόθι, 333.
Ποῦ γῆς; 56.
Πούς. Ζ. Ποδί.
Πρᾶτος, 99.
Πρῆσμα, 170.
Προηγορεὼν, 263.
Προθέσεων τελικὸν ᾱ ἢ σ̄ τρεπόμενον εἰς αι̅, 111.
Προικίον, 257.
Προΐσχειν. Ζ. χεῖρα.
Πρόλοβος, 263.
Προσάρματα. Ζ. Ἅρματα.
Προσοίσματα, 109.
Προστακτικῶν ῥημάτων συγκοπὴ, 111-112·
Προσφάγιον, 211.
Προσφέρομαι, Προσφερόμενα (τὰ), Προσφορὰ (ἡ), 109.
Προῦμνον ἢ Προῦνον 190.
Πρόφρασσα, 174.
Προώθω ἢ Προωθῶ, 307.
Πρωκτὸς, 308.
Πρώρα, Πρωράτης, Πρωρεὺς, 194.
Πρώσας, Πρῶσον, 307.
Πτερύγιον, 256.
Πυγμὴ, 261.
Πύον καὶ Πύος, 148.
Πυρετὸς Ζ. Λῆψις.
Πυρὴν, 189.
Πυῤῥίχιος, 148.

(*) « Πέσοιμ' ἐς εὐνὰν » εἴρηκεν Εὐριπίδης (Ἑκ. 927.)

Πῶλος, 172.
Πῶρος, Πωρώδης γῆ, 138.

Ρ.

Ῥάβδος, 275.
Ῥαβδωτά, 157.
Ῥαδινὸς, σελ. 312.
* Ῥακεάζειν, 174.
Ῥάκος, 174, 314. Ῥακῶδες, ἢ Διεῤῥωγὸς ἱμάτιον, 221.
Ῥάμμα, 173.
Ῥαφανοπώλης, 193.
Ῥέγχω, 264.
Ῥέμβεται, 79.
Ῥήματα συντεταγμένα δυσὶν αἰτιατικαῖς, 108.
Ῥήματα εἰς αζω καὶ αινω, 140, 152. — ανω καὶ αινω, 45.
— αω καὶ αζω, 65.
— εω καὶ ευω, 43.
— εω καὶ ιζω, 131.
Ῥινόμακτρον, 219.
Ῥιπὶς, 318.
Ῥίψις κύβου, 305.
Ῥογχάζω, 264.
Ῥοίδιον, 189.
Ῥόπαλον, 195.
Ῥυκάνη, 160.
Ῥύμη, 182.
Ῥυτὶς, 213.
Ῥωδιὸς [Ἐρωδιὸς]. Ἰδ. Πίν. σημ. λέξ. Ῥεύγομαι.
Ῥώθωνες, 214.

Σ.

Σ, ἀντὶ τοῦ Θ, 49. — προστίθεται ἢ ἀφαιρεῖται ἐν ἀρχῇ τῶν λέξεων, 59, 60, 219, 221.
Σάγη ἢ Σάγος, 238.
Σαίρω, 213.
Σάκκος Σακκύλλιον, 77.
Σακτὴ, 55.
Σαλαγέω, Σαλάξαι, Σαλαχθὲν, Σεσαλαγμένος, 91, 92, 223, 333.
Σάλος, 91. Σαλὸς, 90, 92.
Σάνδυξ, 77.
Σανὶς, 118.
Σάπων, 249.
Σαρόω, 213.
Σαῦρα, 316.
Σαχνὸς, 217.
Σεσαλαγμένος. Ζ. Σαλαγέω.
Σεσηρὼς. Ζ. Σαίρω.
Σεσωπαμένον, 202.
Σεῦτλον, 191. Σευτλοπώλης, 193.
Σηκόω, Σήκωμα, 207.
Σημειογράφος, 218.
Σὴρ, Σὴς, Σήραξ, Σῆρες, Σηρικὰ, 82.
Σησάμινον ἔλαιον, Σησαμὶς, Σήσαμον, 192. Σησαμοῦς, 290.
Σητόβρωτος, 82.
Σιαγὼν, 143, 239.
Σιαλὶς, Σιαλὸς, 91.
Σιαλοπάλλαγος, 91.
Σίαλος καὶ Σίελος, 90. Ζ. καὶ 239
Σιαλοχόος, 91.
Σίγλαι, 218.
Σικύα, 183.
Σιμύλος, 74.

Σιὸς [Θεὸς], 49.
Σιταρκία, 320.
Σκάπετος. Ζ. Κάπετος.
Σκεδάζω. Ζ. Κεδάζω.
Σκεῖρος, Σκείρωμα, 138.
Σκέπας, Σκέπη, 221.
Σκίῤῥος. Ζ. Σκεῖρος.
Σκληροκοιτέω, Σκληροκοιτία, 326.
Σκομβρίον, Σκόμβρος, 73, 262.
Σκορακίζω, 114.
Σκόρδιον, 135.
Σκόρδον, 135, 191, 293.
Σκορδύλη, 73. Ζ. Κορδύλη.
Σκοροδάλμη, 135.
Σκόροδον. Ζ. Σκόρδον.
Σκότος (ὁ καὶ τὸ), 64.
Σκύβαλα, 235.
Σκύζω, 60.
Σκύλαξ, 322.
Σκυλοπρόσωπος, 322.
Σκῦλος ἢ Σκύλλος, 322.
Σκυτάλη, 60.
Σκυτάριον, 60.
Σκυτεὺς, 94.
Σκύτη (ἡ). Ζ. Κόσση καὶ Κύτη (ἡ).
Σκυτία (τὰ) 60.
Σκύτος. Ζ. Κύτος.
Σκωρία, 89.
Σμίλη, 118.
Σμύραινα, 259.
Σόγχος, 223.
Σομφὸν, 223.
Σορὸς, 77.
Σοφία, Σοφιστὴς, 154.
Σπασμὸς, 302.
Σπεῖρα, 200.
Σποδὸς, 291, 328.
Σποδίτης. Ζ. Ἄρτος.
Σπονδεῖος, 147.
Στακτὴ κονία, 291, 328.
Στατὴρ, 173.
Σταφυλὴ, 327.
Στάχυς, Ναρδόσταχυς, 253.
Στείχω, Στοιχῶ, Στίχω, 154.
Στενόσημος, 68.
Στεροῦμαι, καὶ Ὑστεροῦμαι, 228.
Στηθιστὴρ, 43.
Στήκω, 84.
Στιλβίδης, Στιλβωνίδης, 325.
Στιλβόω, 191, 325.
Στὶξ, Στιχὸς, 154.
Στίχω. Ζ. Στείχω.
Στοιχῶ. Ζ. Στείχω.
Στόμαργος, 276.
Στρέμμα, Στρεπτὸς, 325.
Στρηνιάω, Στρῆνος, 184.
Στρόβιλος, 59.
Στρόφοι γαστρὸς ἢ κοιλίης, 310.
* Στρύμωξ, 165.
Στρύχνος ἢ Τρύχνος κηπαῖος, καὶ Στρύχνος μανικὸς, 191.
Στρωτὴ ὁδὸς, 214.
Στυπάζω, 50.
Στυπεῖον, 50.
Στύπος, 50.
Σύαξ, 255.
Σύγκρουμα, 124, 335.
Σύες. Ζ. Λαρινοί.
Συμβαίνω, 155.

Συμβολῆς (ἀπὸ). Ζ. Δεῖπνα. Συμβολοκοπῶ, 97.
Συμπλέκομαι, 336.
Σὺν πρόθ. μετὰ αἰτιατικῆς, 331.
Συναγρὶς, 239.
Σύνδυο, Σύντρεις, 195-196.
Συνεείκοσι. Ζ. Ξυνεείκοσι.
Συνθρύπτειν τὴν καρδίαν, 225.
Συνοφρυοῦν, 169.
Σύντρεις. Ζ Σύνδυο.
Σύρω, 289.
Συσκευὴ, 218.
Συσπῶμαι, 167. Ζ. Ξυσπῶμαι.
Σύσσιτος, 289.
Σύστεον, 308.
Σφάκελος, 276.
Σφάλλω, 107.
Σφενδόνη, 107.
Σφηκόω, 118.
Σφήκωμα, 118-119.
Σφιγκτὴρ, 55.
Σφίδη, 107.
Σφόγγος, 121. Σφογγωτὸν, 122.
Σφραγιδονυχαργοκομῆται, 242.
Σχάζω, ἢ Σχῶ, 68.
Σχέω, Σχήσειν, 141.
Σχίζα, Σχίζω, 68.
Σχῖνος, 68.
Σχοινίον, Σχοῖνος, 106.
Σχόλασις, 187.
Σχολεῖον, 68.
Σωλὴν, 281.

Τ.

Τ. Ζήτει. Θ.
Τὰ ἢ τὰ, Τὸ καὶ τὸ, 316.
* Τάλως, 164.
Ταντολίζεσθαι, 309.
Τάρταρα (τὰ), Τάρταρος (ὁ) 202.
Ταρταρίζειν, 202, 309.
Ταρτημόριον, 297.
Τάρων [Τεττάρων], 297.
Τε, πλεοναστικὸν, 224.
Τέκτων σοφὸς, 154.
Τέτανος, 309. Τετανὸς, 92.
Τέτυφαν [τετύφασιν], 134.
Τευθὶς, 55.
Τέφρα, 162, 328.
Τηγανίτης, 291. Τήγανον, Τὰ ἀπὸ τηγάνου, 255.
Τῆδε, Τᾶδε, 206.
Τῆνος [ἐκεῖνος], Τήνου [ἐκείνου], 220, 223.
Τιλῶ, 292.
Τὶν, 179.
Τίποτα, 274.
Τὶς προστιθέμενον τοῖς ἀριθμητικοῖς, 110.
Τίτθη, 63.
Τό. Ζ. Τά.
Τομεὺς, 118.
Τόμος διαφέρει τοῦ Τομὸς, 92.
Τόρος διαφέρει τοῦ Τορὸς, 92.
Τράγανον, Τραγανὸν, Τραγήματα, 216.
Τρανὴς καὶ Τρανὸς, Τρανὴ ἀκοὴ, ὄψις, φωνή. Τρανία, Τρανὸν. Τρανῶς λαλεῖν, ὁρᾶν κ.τ.λ. 112
Τραυλίζω, Τραυλὸς, 186.
Τρίγλη γενειάς, 255.
Τρικάδιος, 88.
Τρόχις, 304.

Τροχίσκοι, 192.
Τρυβλίον, 338.
Τρύχνος. Ζ. Στρύχνος.
Τρωγάλια, Τρώγανα, Τρώγω, 216-217.
Τύλη, 200.
Τυλίσσομαι, 224.
Τύνη, 179.
Τύπτομαι, μέσ. ῥῆμ. 126-127. Τύπτοντι, Τυπτόντων, 111-112.
Τύῤῥις ἢ Τύρσις, 195.

Υ.

Ὕαλος ἢ Ὕελος, Ὑαλέη ὄψις, Ὑαλόεσσα παρειά, 315.
Ὑδαρὴς οἶνος, 246.
Ὑδροκήλη, 293.
Ὑδρωπιάω, 324.
Ὕλη, 64.
Ὗλος (τὸ), 64.
ΥΝΩ (εἰς) ῥήματα, 50.
Ὑπαγίνω, 145.
Ὑπαὶ, 111.
Ὑπὲρ, 64.
Ὑπέχειν. Ζ. Χεῖρα.
Ὑπνηλὸς ἢ Ὑπνηρὸς, 327.
Ὑποδέομαι, Ὑπόδημα, 114.
Ὑποκοριστικὰ, 47.
Ὑπολύομαι, 114.
Ὑποτροφὴ, 247.
Ὑποτυρὶς, 261.
Ὑςέρημα. Ὑςεροῦμαι, Ζ. Στεροῦμαι.

Φ.

Φ ἀντὶ τοῦ Π, 121.
Φαγὲν, 159, 335.
Φάλαγξ Ἀμφίστομος, Ἑτερόςομος, Ἀντίςομος, 334.
Φάρσος, 194-195.
Φάσηλος, 282.
Φάτνη, 217, 278.
Φειδωλία, 241.
Φθεὶρ, 48, 49. Φθειριῶν, 301.
Φθόϊς, Φθοῖς, 291.
Φιλόσκηπτρος, 253.
Φίλοψος, 96.
Φλοιὸς, Φλοῦς. 257.
Φλύαρος, 90.
Φοινιγμοὶ, 302.
Φοινίσσω, 302.
Φοιτέω, 149.
Φολὶς, 239.
Φορὸς, Φόρος, 92.
Φύρω, 289.
Φύσκη, 45, 263.

Χ.

Χαλᾷν, 207-208. Χαλαρὰ, Χαλία, Χαλιφροσύνη, Χαλίφρων, 207.
Χάλιξ, 200.
Χαμευνία, 325.
Χαραμὸς, 97. Χαράσσω, 77, 97-98. Χάρτης, Χάρω, 76.
Χάρων, 52.
Χαῦνος, 255.
Χείλεσι διδοὺς ὀδόντας, 257.
Χεῖλος ὀδοῦσι δακὼν, 257.
Χεῖρα ἐκτείνειν, προϊσχειν, ὑπ-

ἔχειν, 82. Χειρόμακτρον, 219.
Χειρονομίη, 237.
Χεῖρος, [Χείρων], 52.
Χειροτέχνης, 170.
Χερύδριον, 224.
Χήλευμα, Χήλευσις, 119.
Χηραμὸς, 98.
Χλωρὸς, 260.
Χνοῦς, 272.
Χονδριᾷν, 301.
Χονδρώδη (τὰ), 217.
Χορδὴ, 106.
Χορτάζειν βόας, 152.
Χόρτος δούλειος, 153.
Χρήζω, 184.
Χρόνος, 337.
Χρυσοχίτων. Ζ. Μήν.
Χρωτὶ (ἐν) Ζ. Ἐγχυτί.

Ψ.

Ψαιςὰ, 291.
Ψὲ, 49.
Ψευδότοιχος, 194.
Ψῆσσα ἢ Ψῆττα, 242.
Ψῆφοι, 337.
Ψίαθος, 239.
Ψιθυρίζω, 231.
Ψιλὸς, 319.
Ψὶξ, 62, 287.
Ψίχη, Ψιχίον, 62, 287, 319.
Ψίω, 319.
Ψόαι ἢ Ψύαι, 204.
Ψόφος, 264-265.
Ψυχρὸν, 103.
Ψωμὸς, 57.

Ω.

Ω, ςοιχεῖον ὑςερογενὲς, 161. — συγκόπτεται ἐν μέσῳ λέξεων 148.
Ὤθω, ἢ Ὠθῶ, 288, 307.
Ὠμοπλάτη, 61.
Ὠνθυλευμένη. Ζ. Ὄνθος.
Ὠὸν, 63.
Ὡς, προστακτικὸν καὶ εὐκτικὸν μόριον, 99-100.
Ὡς ἂν, Ὡσανεὶ, Ὡσπερανεὶ, 225.
ΩΤΟΣ (εἰς) λήγοντα ὀνόματα, 122.
Ὠφέλησις, 149.
Ὠχρὸς, Ωχρος, 92.
Ὠωτὸς, 122.

ΠΙΝΑΞ ΓΑΛΛΙΚΟΣ.

A — AU.

Abbé, 287.
Abcès. V. Ἀπόστεμα.
Accapareur, 176.
Accès, 142.
Adoucir (s'), 207.
Affaire compliquée; *ou* embarrassée. 236.
Affamé, 278.
Agent, 320.
Âges (entre deux), 163.
Aigre-doux, 252.
Aigu. V. Ξύμητον.
Aillade, 135.
Ainsi, 304.
Aises. V. Vivre.
Aisselle, 87.
Alêne, 118, 168.
Allez, Allez, 304. Aller çà et là, 313.
Aliter (s'), 271.
Alouette, 219, 293.
Alphabet (l'), 234.
Amas, Amasser, 175.
Amincir, 319.
Amuser, 310.
Anchois, 242.
Ans, 337.
Anses (à deux), 285.
Anus (l'), 308.
Apoplexie (être frappé d'), 338.
Appaiser (s'), 207.
Applaudir, Battre les mains, 286.
Apprendre. V. Cœur.
Armée. V. ligne.
Arracher, Arraché, 167.
Arrière (rester en), s'arriérer, 228.
Armoire, 70.
Assaisonnement, 317. Assaisonner, 284.
Assemblage, Assemblée, 175.
Assiette, 338.
Assorti (être), conforme, convenable. V. Ἑταιριάζω.
Athérines, Épis, 255.
Attendre. V. Καρτερῶ.
Aubergine. V. Melongène.
Augure (bon), 117.

Automne (d'), ou Automnaux, 282.
Aventurer. V. Ἀποκοττῶ.

B.

Bachot, 194.
Badiner, 249.
Bâfrer, 160, 258.
Baguette, 157.
Baignoire, 245.
Bains (faute de), 328.
Baisser, 207. se —, 219.
Balai, 290. Balayer, 213.
Banc de pierre, 310.
Baptistère, 262, 263.
Barbier, 313.
Barre, 247.
Bassin, 338. — d'une balance. V. Καυκίν.
Bâtonner, 302. V. et Κοπανίζω. Battoir, 302.
Battre les mains. V. Applaudir.
Bavard, Bave, 91.
Beignet, 291.
Belles-lettres, et Belles lettres, 226.
Béqueter, 272.
Besoin (avoir). V. Θέλω.
Betterave, 191.
Beugler ou Meugler, 212.
Billet, 298.
Biscuit, 259.
Blême, 258.
Bleu-celeste, 196, 245.
Blond. V. Ξαθός.
Bocal, 246.
Bois. V. Βόσκος.
Boîte, 58.
Bordure du bas d'une robe, 314.
Bosquet, 64.
Botte, Bottier, Bottine, 93-94. Bottes de Russie, V. Ρούσια.
Bouchée. 187.
Boucherie, 215.
Boucle, 216, 234.
Boucler, 216, 234.
Bouclier, 60, 234.
Boudin, 308. Vendeur de boudins, 167.
Bouilli, 121.
Boulanger, 176. Boulangère, 178. Boulangerie, 177.
Bourdon, 290.
Bourre, 327-328.
Bourrelet, 200.
Bourse, 83. Coupeur de bourses, 93.
Boutargue, 63 282.
Boutons, Boutonner, 137. Boutonnière, 137.
Braise, 198.
Brêche, 208.
Brésil, 82.
Broche, 168.
Brochet, 239.
Broder, 175. Brodés, 187.
Brouiller, 164. se—, 208, 289.
Bruit (le) court, 324.
Brûlé (sentir le), 199.
Brûlot, 243.

Bûche, 146.
Buis, 316.

C.

Cacher. V. Celer.
Caillé. V. Lait.
Calculer, 237.
Calleux, 301.
Calmar. V. Καλαμάριον.
Calmer, 207. se —, *ibid.*
Camisole, 53, 164.
Campagnard, 212.
Campêche, 82,
Canevas, 192.
Cannelé, 157.
Capote, 49.
Câpre. V. Κάπαρις.
Capuchon, Coqueluchon, 220. V. Κουκοῦλλα.
Caractère, 77.
Carotte, 193.
Carpe, 259.
Carrosse, 196.
Cartilages, 217.
Carton, 76.
Carvi. V. Καρναβάδιν.
Casque, 221.
Castagnettes (jouer des), 286.
Cave. V. Cellier.
Cédrat confit, 282.
Celer, Cacher. 82.
Cellier, Cave, 81.
Cellule, 81.
Centon, 187.
Ceps (les), 68.
Cercueil, 77.
Champagne (du), 254.
Champignon, 253, 330.
Chapeau, 221.
Chapelet, 137.
Charbon, 294.
Charogne, 265.
Charte, 76.
Chaux, 200.
Cheval. V. Entier.
Chemin, 214.
Chemise, 53.
Chercher, 80.
Chetive (une) nourriture, 247.
Chèvre (poil de), 238.
Chevreau. V. Lait.
Chien, 322. — de mer, 322.
Chou, 191, 259. — de Chien, 209.
Cirque, 196.
Citadin, 212.
Citron, 283.
Citrouille, 182.
Civil, 212.
Cliquetis des armes, 141.
Cloison, 194.
Cloître, Cloîtré, 250.
Clou-de-girofle 197, 252.
Clystère, 164.
Cochon. V. Lait.
Cœur, 62. Apprendre par cœur. V. Ἀποστηθίζω.
Coffre, 77.
Coi (se tenir), 258.
Coing. V. Pâte.
Col, 231.

Comblé 251.
Comme si, 224.
Compassion (avec). V. Σπλαγχνικά.
Compliquer, 164., 336.
Compromettre, 336.
Concombre d'Arabie, 183.
Confits, Confitures. V. Cédrat, et Noix.
Conforme. V. Assorti.
Contrepoids, 207.
Convenable. V. Assorti.
Convulsion, 302.
Copiste, 200.
Coq, 43.
Coqueluchon. V. Capuchon.
Corde, 106.
Cordonnier, 92.
Corneille, 236.
Cortége., 280.
Couché (être), 270. Se coucher, 223. Coucher sur la dure. V. Dure.
Coup (un) de vin, 246.
Coupe, 113.
Coupé (lait, vin), 246.
Coupelle, 113.
Coupeur de bourses, 93.
Cour, Courtisan, Courtois, 324-325.
Courbe, Courbé, Courber, 81.
Courge, 183.
Courir, 304.
Courtisan, V. Cour.
Courtois. V. Cour.
Crâne, 246.
Craquer, 141.
Crécelle, 160.
Crême de... 318.
Crépus (cheveux), 56.
Crever, 141, 265, 310.
Croisade, 248.
Croquans, 217. Croquer, 160.
Croupière, 43.
Croûte, 59.
Croyant, pensant. V. Ἐλπίζοντες.
Cuiller, 58.
Cuir, Cuirasse, 54. Cuir de Roussi. V. Ῥούσια.
Cuisans. V. Soucis.
Cuisine (la), 260.
Cure-tripailles, 220.
Cuve, 113.

D.

Daigner. V. Venir.
Dames (les), 193.
Dandiner (se), 236.
Dé (le) en est jeté. 305. V. Jouer.
Décoloré, 258.
Déconcerter, 208.
Démolir, 207.
Départ. V. Μίσσευμα.
Déployer, 83.
Déranger, Déconcerter, faire échouer, 208.
Descente, 302.

Désespoir (par), 269.
Déshabiller (se), 166.
Dessein (à), 166.
Détondre, 207.
Détruire, 207.
Dévider, 138.
Devoir. V. Θέλω.
Différer. V. Tirer.
Digérer, 283.
Divinité, 323.
Dôme, 251.
Domestique, 232.
Dos (sur le), 275.
Dot, 257.
Draps, 312.
Drôle (un) de nom, 292.
Dur. V. Ἀδρύ. Paroles dures. V. Ἀδρολαλίαι.
Dure (coucher sur la), 326.
Duvet, 272.

E.

Éblouir, 164.
Écaille, 239. Couvert d'écailles, 122.
Écarter, 271.
Écheveau, 138.
Écheveler, 328.
Échouer (faire). V. Déranger.
Éconduire, 318.
Économe, 234. Suppléant de l', 234.
Écorcher, 166. Écorché, 301.
Écrire des pieds de mouches, 238.
Écritoire, 199.
Écriture ronde, 237.
Écuelle, 338. V. Καυκίν.
Efforcer (s'), 249.
Effrayer (s'), 166. Effrayé, 167.
Église (homme d'), 201.
Égosiller (s'), 263.
Élargir, 207.
Embarrasser, 164. Être embarrassé, 336.
Enflé d'orgueil, 115, 167.
Enflure, 170.
Enfoncer, 164.
Enrager, 322.
Ensanglanter, 302.
Ensorceler, 292.
Entier (cheval), 237.
Entrailles, 164.
Entrepreneur. V. Vivres.
Enveloppé (être), 164.
Épaule, 61.
Éperon: 234.
Épervier, 244.
Épis. V. Athérines.
Épizootie, 265.
Éruption cutanée, 165.
Essaim, 114.
Essuie-mains, 219.
Est-ce que? 150.
Étable, 278.
Étaler, 83.
Étendre, 83.
Étoupe, Étouper, 50.
Étrennes, 155.
Étrier, 208.
Éventail, 318.

Exanthème, 165.
Excrémens, 315.
Exhaler, 258.
Expédition, 228.

F.

Faim. V. Mourir.
Farce, 54.
Farcie. V. Merde.
Faucon, 300.
Faussaire, 194.
Fente, 98.
Ferrer un cheval, 169.
Fétide, 242.
Feu, 197.
Fèves, 238, 281. — trempées, 282.
Ficher, 164, 213.
Fièvre. V. Θέρμη.
Fil, 173, 286.
File (à la), 154, 286.
Fine. V. Ouie.
Fissure, 98.
Flaire (le chien) la bête, 337.
Flamboyer, 197.
Flexible, 312.
Force (par), 249.
Fou, 85, 186.
Fouace, galette, 298.
Fouet, 273.
Fouler, 165.
Fourrure, 265.
Foyer, 197.
Frais, 260. V. Νωπός.
Fraise, 106.
Fripées (des hardes), 313.
Frire, 292.
Frise, 87.
Froid. V. Grelotter.
Froncer, 169, 213, 324. Se—, 213.
Front. V. Ligne.

G.

Gaiement. V. Vivre.
Galette. V. Fouace.
Ganache, 213.
Garde-manger, 81, 204.
Garde-robe (maître de la), 313.
Gargariser (se), 327.
Gâter, 207.
Gencives, 191.
Genêt, 289.
Geôlier. V. Φυλακάτορας.
Gerbes. V. Monceau.
Gihon (le fleuve), 261.
Girofle (clou de), 252.
Girouette, 79.
Glandes, 216.
Glisser, 294.
Goinfrer, 258.
Goître, 263.
Gorge, 327.
Goujons, 317.
Goulu, 279.
Grabat, 111.
Grain (il n'a pas un) de, etc., 247. Grains, 282.
Gras (manger), 317.
Grasset, 287.
Greffe, greffer, 164.
Grelotter de froid, 202.
Grenades, 283.

Grenier, 233.
Grenouille. V. Κούβακας.
Grouiller, 48.
Gruger, 160.
Guenilles, 50, 313, 314.
Guinguette, 113.

H.

Habit (donner, ou prendre l'), 238).
Hableur, 312.
Hachée, Hachis, 251. Hacher, 221.
Haillons, 50, 314.
Hardes, V. Fripées.
Haricots, 282.
Hasarder, Hasardeux, 305.
Haut. V. Parler.
Hernie, Hernieux, 302.
Héron. V. Ῥωδιός.
Hibrides, 53.
Hôpital, 207.
Hospice, 178.
Huile, 320 — de Ricin, 266.
Hydrocèle, 293.

I.

Immiséricordieux, 322.
Impliquer, 336. Impliqué (être), 164, 336.
Impudent, 322.
Incliner (s'), 219.
Incommodé (être), 270.
Indigo, 82.
Indisposé. V. Incommodé.
Jabot, 263.
Jactance (qui aime). V. Καυχησάρης.
Jeunesse. V. Νειότης.
Joli minois, 315.
Jouer aux dés, 305. — au palet, 286. — des castagnettes, 286.
Justaucorps, 332.

K.

Kermès du petit chêne, *ou* Kermès de Provence, 336.

L.

Lacs, 138.
Laisser (se) battre, 129.
Lait (chevreau de), 256. Cochon de —, 256. Lait caillé. V. Ξυνόγαλον.
Laitance, Laite, 255.
Lamenter (se), 302.
Langue (qui a la) bien pendue, 276.
Laquais, 304.
Lard, 204.
Lecteur, 53, 268, 233.
Lente, 238.
Lessive, 291, 328.
Lest, 272.
Lettré, *ou* Homme de lettres, 268.
Levain, 72.
Lever (se), 207.
Lézard, 316.
Lie, 55.
Lieu (au) de. V. Ἀντίς.
Ligature, 314.

Ligne, 154. La première ligne, *ou* le front d'une armée, 334.
Lisser, Lustrer, Polir, 295.
Lit, 270. Être au lit, 271. V. Somme. Garniture de —, 239.
Loyer, 164.
Luette, 327.
Luisant, 325.
Lupins, 295.
Lustrer. V. Lisser.

M.

Mâcher, 274.
Mâchoire, 213.
Magnats, 175.
Maigre, 317.
Maître, 174. — *ou* Patron de vaisseau, 194.
Majesté, 323.
Malade (être). V. Incommodé.
Malgré moi, 249.
Malheur à vous! 56.
Maman, 62.
Mamelle, 251.
Manche, 140. V. Retrousser. Manches de couteau. V. Solens.
Manouvrier, 170.
Manteau, 219.
Marché, 244.
Marcher à quatre pattes, 280.
Masures, 208.
Masse, 175.
Massue, 195.
Matrice, 251.
Mégie (peau). V. Μεσίνι.
Melongène, *ou* Aubergine, 191.
Même (moi-), 116. — (toi-, lui-), 319.
Mendier, 313.
Mercuriale, 111, 209.
Merde (farcie de), 219.
Mère, 62. Grand'— 63.
Mesure, 113.
Mets, 120-121, 271.
Mettre, 121.
Meugler, V. Beugler.
Meûnier, V. Μυλωνᾶς.
Meute, 300.
Mie, 59, 62, 287.
Miette, 62, 287.
Mince, 123, 319.
Minois (joli), 315.
Mitron, 176.
Moelle, 62.
Moi. V. Même.
Moine, 276.
Moitié (à) usé, 163. La —, 281.
Monceau de gerbes. V. Θεμωνία.
Monopoleur, 176.
Monsieur, 330.
Morceau, 79, 314. Grand —, 171.
Morelle furieuse, 191.

Morguer. V. Ἀναϐλεμματίζω.
Morveux. V. Μυξάρης.
Mouches (pieds de), 265.
Mouchoir, 219.
Mourir de faim, 265.
Moutarde, 135.
Mouette, 191.
Muid, 292, 318.
Munition (pain de), 163.
Munitionnaire, 320.
Mûr, 254.
Murène, 259.
Murmurer, 231.
Muscade (noix), 197.
Museau, 45.

N.

Nappe, 219.
Nard, 253.
Nasse, 269.
Navrer, 225.
Neiger bien fort, 50.
Nettoyer, 290.
Nœud, 138. — Coulant, 138.
Noix. V. Muscade. Confiture de Noix, 292.
Notaire, 218.
Nourriture. V. Chétive.
Nouer, 138.
Nouvelles (bonnes), V. Porteur.
Novice, 303.
Nu, V. Tout.
Nuit (se mettre à la). V. Ὀψίζομαι.

O.

Obsèques (les), Obséquieux, 280.
Odeur, 337.
OEuf, 63.
Oiseau, 172, 244, 312 — de proie, 300.
Omelette, 121.
Orange, 283.
Ordres (à vos), 299.
Orges, 318.
Orgueil. V. Enflé.
Oser (n'), 164.
Osselets, 305.
Ouie fine, 112.
Ours, 280. Oursons, 172.
Ouvrir, 207.

P.

Pain. V. Munition.
Palamide, *et suivant les Marseillais*, Palamida, 73.
Pâle, 258.
Palet. V. Jouer.
Palma-Christi. V. Ricin.
Panaris, 199.
Paquebot, 193.
Parcourir, 268.
Parfumer (se), 337.
Parler haut, 112.
Paroles. V. Dur.
Partir. V. Μισσεύω.
Parure. V. Recherché.
Pas (il n'a) un grain de bon sens, 247.

Passager, 268.
Pastilles, 192.
Pâte de coing, 192.
Pâtisserie, 260.
Patron. V. Maître.
Patte. V. Marcher.
Pâture. V. Βοσκή.
Pavée. V. Rue.
Peau (tout près de la). V. Ras.
Pêche, 83, 189.
Pélerin, 218.
Pélerinage, 248.
Pendue. V. Langue.
Pensant. V. Croyant.
Pépie, 301.
Perçante. V. Voix.
Perche, 288.
Perdre, 267.
Père, 330.
Perruque, 164.
Persil, 238.
Personnes, 85.
Peste, 219, 265, 269. Pestiféré, 269.
Pétoncles, 281.
Picoter, 272.
Pied (à), 87.
Pieds de mouches, 238.
Piler, 50.
Pince-maille, 272, 337. Pincer, 272.
Pique-nique, 97.
Piquer, 175.
Pis, 251.
Plaît (votre nom s'il vous), 203. Que vous plaît-il? 299.
Plat, 338.
Plût à Dieu que! 270.
Poche, 83, 137.
Poignée, 261.
Poil de chèvre, 238.
Poil follet, 272.
Poindre (le jour commence à), 98. le point du Jour, 98.
Pointus, V. Souliers, et Ξύμητον.
Poitrail, 43.
Poivre, 100, 170.
Poli, 325.
Police. V. Préfet.
Polir. V. Lisser. Poli, 325.
Porte, 274.
Porte-faix, 207.
Porter, 207.
Porteur de bonnes nouvelles, 322.
Pot à boire, 172.
Pot-pourri, 124.
Pouilleux, 301.
Poulain, 172.
Poulaines, V. Souliers.
Poule, 44. Poulet, 172.
Pouliot, 316.
Pousser, 165.
Poussière, 219.
Poussins, 172.
Praticien, 320.
Précipiter, 164.
Préfet de police, 273.
Prendre racine, 143.
Privation, 228.

Priver, Être privé, se priver, 228.
Proie (oiseaux de) 300.
Promener (se), 313.
Propos (à), 116.
Pruneaux, 190.
Purée, 238, 281.
Pus, 148.

Q.

Quartier, 261.
Quelque, 110, 111.
Qui, lequel, 65.

R.

Râble, 204.
Rabot, Raboter, 160.
Racine. V. Prendre.
Raie, 157.
Raisins secs, 282.
Raréfier, 207.
Ras (tout), tout près de la peau. V. Ἐγκυτί.
Raves, 193.
Rayé, 157.
Rechange de vêtement, 51.
Recherché dans sa parure, 325.
Reclusion, 248.
Reconduire, 318.
Recrue (soldat de), 336,
Refuser, V. Ἀπηλογιάζω.
Régaler. V. Κανισκεύω.
Reins, 324.
Relâcher, 207.
Relieur, V. Βιβλιοδέτης.
Renoncer. V. Ἀρνοῦμαι.
Repousser, 288, 308.
Reproche, 325.
Restes de table, 79.
Retard, Retarder, 228.
Retenir (se), 164.
Rétrécir (se), 213.
Retrousser ses manches. V. Ἀνακομβόνομαι.
Rez-de-chaussée. V. Κατώγιν.
Ricin, *ou* Palma-Christi, 266.
Rider (se), 213, 324. Rides, 213.
Ris, 282.
Ris de veau, 216.
Rissoler, 292.
Rituel, 277.
Rivage, 194.
Rive, 194.
Rochet, 174.
Ronde (écriture), 237.
Rongeur, V. Ver.
Rosser, 302.
Rouget, 255.
Rouille, Rouillure, se Rouiller, 289.
Roussi (cuirs de). V. Ῥούσια.
Roussir, 302.
Rubéfier, Rubéfiants, 302.
Ruche, 87.
Rue, 182. — pavée, 214.

S.

Sabot, 68, 290.
Safran, 190, 252.
Sale, 312.
Salmigondis, 124.
Sardine, 271.

Sarment, 275.
Sauce, 252, 272.
Saule, 154.
Saumure chaude, 287.
Savetier, 94.
Saveur, 272.
Savon, 249.
Sébestes, 190.
Secrétaire, 200.
Sécurité, 248.
Sentir, 337. V. Brûlé.
Sceptre (chérir son), 253-254.
Service, 121, 124, 256. Rendre un mauvais service, 208.
Serviette, 219.
Seuil. V. Κατώφλιν.
Signe (faire) de la tête, *ou* des yeux, 191, 289.
Sirop de roses, 327.
Soldats. V. Recrue. Solde, 296.
Solens, *ou* Manches de couteau, 281.
Somme fait sur un lit mou, 326.
Somnolent, 327.
Sortir (faire), 165.
Soucis cuisans. V. Ἁλμυραὶ φροντίδες.
Souliers pointus, *ou* à poulaines, 46.
Spasme, 302.
Sténographe, 218.
Strié, 157.
Suc, 318.
Sucre, 297, 317. Sucrée (eau), 317.
Suite, 280.
Superficiellement 194.
Surpasser, 322.
Surpris, 167.
Svelte, 312.

T.

Table, 278.
Tablier, 256.
Tabouret, 248.
Tarir, 228.
Tasse (petite), 321.
Telle et telle chose, 316.
Temps, 337.
Tétanos, 309.
Tête (sur la), 275.
Tétine de truie, 251.
Thon, 73.
Tige, 191, 259, 279.
Tire-pied, 119.
Tirer en longueur, différer, 271.
Tiret, 226.
Tiroir, 77.
Toi (pour), 242.
Toile, 296.
Tomber, 223.
Tonsure, 239.
Torche, 325.
Tordre, 325.
Toupie, 290.
Tour, 195.
Tournois, 168.

Tourte, 325.
Tout nu, 325.
Tranchées (des), 276.
Tranchet, 118.
Tronc, 147.
Tumeur, 219.

U.

Urinal, 315.
Urine, 148.
Usé. V. Moitié.

V.

Vaisseau, V. Maître.
Vapeur, 258.
Vélanède, 111.
Venaison (sentir la), 217.
Vendeur. V. Boudin.
Venir (daignez), 299. Soyez le bien venu, 299.
Ventouse, 183.
Vêpres. V. Έσπερνός.
Ver rongeur, 82.
Verd, 196.
Verdet, ou Verd-de-gris, 289.
Verge, 275.
Vermicelles, 107.
Vermoulue, 82.
Verre (un) de vin, 246.
Verrou, 119.
Vers, 167.
Verser, 186.
Versificateur (bon), 164. V. et 201.
Vessie, 45, 263.
Vêtement. V. Rechange.
Villageois, 212,
Vinaigre. V. Ξίδιν.
Vivre gaiement, chercher ses aises. V. Καλοπαθῶ.
Vivres (entrepreneurs de), 320.
Voie, 214.
Voir clair, 112.
Voix perçante, 112.
Voûte, 251. Voûté, 251. A dos voûté, 79.
Voyage, 228.
Voyageur, 268.

ΠΙΝΑΞ ΛΑΤΙΝΙΚΟΣ.

ΑΙ ΕΤΕΡΟΓΛΩΣΣΟΙ ΛΕΞΕΙΣ ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΠΡΟΚΛΙΝΕΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

A.

Accipiter, 244.
Accusativi pro nominativis, 48-49.
Actuarius, 320.
Ævum, 63.
Alea, V. jacta.
Amanuensis, 199.
Ammassare, 175. Ital.
Anchora, 60.
Angusticlavium, 68.
Antela ἢ Antella, 43.
Antenna, 71
ANTO (desin. in) imperativa, 112.
Apalare, 262, 338.
Arca, Arcella, Arcula, 77.
Arma, Armarium, 70.
Armario, 70. Ital.
ATUS (in) desinentia, 122, 190.
Avere (l'), 159. Ital.
Augustus, 241.
Blatta, Blattearius, 185.

B.

Boccale, 246. Ital.
Boccata, *Boccone*, 57, 187. Ital.
Bosch, 64. Holl.
Bosco, 64. Ital.
Boves, 63.
Bricht (der tag) an, 97.
Buccula, 216, 234.

C.

Calceus, 169.
Calculus, 237.
Caliculus, 321.
Calx, 200.
Camara, 111.
Camera, 111. Ital.
Camicia, 53. Ital.
Camisa, 53. Esp.
Camisia Camisium, Camisiatus, 53.
Canavaccio, 192. Ital.
Candela, 240.
Cantaro, 245. Ital.
Cappa, 49, 220. Ital.
Capsa, 77.

Carbo, 294.
Carrozza, 196. Ital.
Carta, 76. Esp.
Carta, 76. Ital.
Carruca, 196.
Cassa, 77. Ital.
Cassella, 77. Ital.
Catablattion, 185.
Catus, 209.
Cavolo, 259. Ital.
Celo, 81.
Cella, 81, 204, 209.
Cencio, *Cencerello*, 50. Ital.
Centenarius, 245.
Cento, 187.
Centum, 245.
Centunculus, 187.
Centurio, 245.
Cercare, 80. Ital.
Charta, 76.
Che, 65. Ital.
Chorda, 68, 106.
Ciabattino, 94. Ital.
Cianciare, 249. Ital.
Cibarius panis, 163.
Circare, 80. Circus, 80, 196.
Clavata, 68.
Clavus, 68.
Cochlear, 85, 262.
Cocus. V. Pistoris, *etc.*
Collana, 286. Ital.
Condimentum, 238.
Corame, *Corazza*, 54. Ital.
Corda, 68, 106. *Cordella*, 106. Ital.
Cortese, 324. Ital.
Crepito, Crepo, Crepitus, 141.
Crocata, 190.
Cucchiajo, 58. Ital.
Cucullus. V. Κουκοῦλλα.
Cucurbita profetarum, 183.
Cupa, 113.
Cura, 241.
Curvo, 81.
Curvus, 81.
Cutis, 59.

D.

Daucus Carota, 193.
Denarium, 186.
Dentes, 85.
Doge, 107. Ital.
Domesticus, 232.
Dominus, 293.
Ducatus, 107.
Duracina Persica, 189.
Dux, 107.

E.

Egg, 63. Angl.
En, 103.
Escudilla, 59. Esp.
Estopa, 50. Esp.

F.

Faba, 238, 281.
Fallo, 107.
Felis, 209.
Fercula, 121.
Fero, 121.
Fiammeggiare, 197. Ital.

Fibula, 216.
Fides, 107.
Figo, 213.
Fio, 136.
Fioccare, 50. Ital.
Focus, 197.
Forum, 297.
Funda, 107.
Fuo, 136.
Fuoco, 197. Ital.
Furnus, 176, 213.

G.

Gaeta, 107.
Girare, 79. Ital.
Giuppone, 55. Ital.
Glätten, 295. *Gleiten*, 295. All.
Gonella, 55. Ital.
Guai, 302. Ital.
Gula, 191, 279.
Gyrare, 79.

H.

Horreum, 233.
Hospitium, 178, 207.

I.

Imboccare, 208. Ital.
Ipse, 49.
Jacta est alea, 305.

L.

Lac, 256.
Lacryma, 193.
Lactens, lacteus, 256.
Lardum, 204.
Lascio (mi) battere, 129. Ital.
Lasst, 99. All.
Laticlavium, 68.
Laurus, 193.
Levis, 63.
Lixivium, 328.
Lorica, Loricatus, Lorum, 53.

M.

Machuca, *Machucar*, 195. Esp.
Macellum, 215.
Maestro, 174. Ital.
Magister, 174. Magistratus, 175.
Malum Persicum, 83. — Insanum, 191.
Manceps, 176.
Manica, 140.
Mantile, 219.
Manuclavium, 273.
Manus, 140.
Massa, 175.
Maxilla, 213.
Maxuca, 195.
Meister, 174. All.
Melongena. V. Solanum.
Mensa, 113.
Mensorium, 113.
Mensura, 113.
Messen, 113. All.
Meten, 113. Hol.
Metior, 113.
Mezzo, 163. Ital.
Mille, Milliare aureum, 299.
Missa, 120.

Missorium, 113.
Missus, 120.
Misura, 113. Ital.
Mittere, 120.
Mola, 60.
Mota, 300.
Mugire, 212.
Mullus barbatus, 255.
Mulus, 44.
Murmur ventris, 48.
Myxa, 190.

N.

Nomen, 85.
Nota, 218.
Notarius, 218, 320.
Nox, 60.

O.

Obsecutor, Obsequium, 279.
Occiput, 61.
Offa panis, Ofela, Ofella, 79.
Olla podrida, 124. Esp.
Opera data, 166.
Ornatrices, 201.
Ovatus, 122.
Ovis, 63.
Ovum, 63.

P.

Panis cibarius, 163.
Pastillus, 192.
Parthicus. V. Sacculus *et* Zanchæ.
Pede pessimo, vel dextro, 118.
Percido, 112.
Peregrinus, 248.
Pernice Maschio, 243. Ital.
Persicum, 83. V. Duracina.
Pezzaccio, 171. Ital.
Piper, 100.
Pistoris et coci studium, 260.
Plenus, 140.
Pointu. V. Ξύμητον.
Porta, 272.
Post, 85.
Postilena, 43.
Prova, 237, Ital.
Pruna, 190.
Ptolemaida, 48.
Pugnus, 261.
Pullus, 172.

Q.

Quatrino, 168. Ital.

R.

Rad, *Raido*, *Redas*, *Rede*, *Ridda*, 157. var. ling.
Raya, 157. Esp.
Reihe, 157. All.
Rex, 40.
Ribrezzo, 309. Ital.
Ridge, 157. Angl.
Riga 157.
Roccus, 174.
Rochetto, 174. Ital.
RöcK RöcKchen, 174. All.
Roga, 155, 296.
Rosa, 317.

Ruga, 182.
Runcina, 160.

S.

Saburra, 272.
Sacculus, 77. — Parthicus, 93.
Sachs, ou Sax, 224. All.
Salamina, 48.
Salgamarius, 241.
Sapor, 272.
Sardella, 271. Ital.
Scapulæ, 171.
Scatola, 61. Ital.
Schotel, 59. Hol.
Schüssel, 59. All.
Scodella, 59. Ital.
Scordium, 135.
Scutella, 59.
Scutica, 60.
Scutula, 61.
Scutum, 59.
Secare, 225.
Seplasiarius, 241.
Serum, 74.
Siero del latte, 74. Ital.
Sinciput, 61.
Singulæ, 218.
Sol, 64.
Solanum, melongena, 191.
Spalla, 61. Ital.
Sprossen, 308. All.
Spuntar (lo) del giorno, 98. Ital.
Squama, Squamatus, 122.
Stabulum, 278.
Staffa, 119. Ital.
Stanga, 247. Ital.
Stop. (to), 50. Angl.
Stopfen, 50. All.
Stoppa, Stoppare, 50. Ital.
Strata, 214.
Strictoria, Stringo, 332.
Stupa, 50.
Subula, 118, 168.
Sum, 64, 118.
Super, 64.
Sylva, 64.

T.

Tabella, 160. Ital.
Tabulla, 278.
Temeva, 170. Ital.
Tiro, 336.
Tonnina, Tonno, 73. Ital.
Torta, 325.
Tremarella, 309. Ital.
Trua, Trulla, 251.

U.

Uccelletto, 244. Ital.

V.

Verdaccia, 190. Ital.
Vermicelli, 107. Ital.
Villa, 188.
Villagio, 188. Ital.
Villaris, 188.
Virga, 275.
Vitis, 275.

Z.

Zanchæ parthicæ, 93.
Zendado, 221. Ital.
Zucca, 183. Ital.

ΟΙ ΔΙΟΡΘ. ΕΞΗΓΗΘ. Η ΜΝΗΜΟΝΕΥΘ. ΣΥΓΓΡΑΦ. ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΑΙ.

Ἀθήναιος, 204, 223.
Αἰλιανὸς, 288.
Ἀνακρέων, 92.
Ἀπουλλήϊος, 118.
Ἀριστοτέλης, 326.
Ἀριστοφάνης, 128, 177, 239-240, 337.
Γραμματικοὶ Λατῖνοι, 118.
Διογένης Λαέρτιος, 123.
Διόδωρος Σικελιώτης, 44.
Δίων ὁ Χρυσόστομος, 181.
Δουκάγγιος, 45, 52, 54, 55, 56 57, 61, 65, 73, 78, 81, 89, 94, 96 (δὶς), 98, 109, 113, 119, 121 (δὶς), 123, 146, 160, 162, 179, 184, 185, 186, 192, 194, 197, 199, 200, 201, 204, 209, 212, 214, 215, 218, 229, 231, 232, 236-237, 238, 246, 247, 249, 250, 253, 255, 256, 258, 261, 262, 263, 266 (δὶς), 271, 273, 280, 282, 284, 287 (δὶς), 288-289, 290, 291 (δὶς), 292 (δὶς), 298, 301, 304, 305, 309, 310, 312 (δὶς), 313, 314, 316, 322, 325 (δὶς), 326, 327 (δὶς), 332-333, 337.
Ἑβδομήκοντα (οἱ). Ζ. Παλ. Διαθήκη.
Ἐρρίκος Στέφανος, 117, 127.
Ἐτυμολόγος, 59, 77, 201, 235, 180.
Ἡρόδοτος, 144, 195.
Ἡσύχιος, 45, 64, 74, 91, 92, 112, 116, 131, 138 (δὶς), 166, 187-188, 191-192, 199, 201, 204, 207, 223, 231, 247, 252, 265, 295, 304, 334-335.
Θεόφραστος, 140.
Θουκυδίδης, 110, 170-171.
Ἱπποκράτης, 111, 243.
Ἰώσηππος, 195.
Κουστέρος, 117.
Κασωβῶν, Ζ. Δίων Χρυσόστομος.
Λεξικὰ, 144, 239, 254.
Λουκιανὸς, 132, 198.
Νέα διαθήκη, 52, 72, 84, 85, 99, 111, 124, 138-139, 152, 103, 111, 182, 215.
Ξενοφῶν, 326.
Ὅμηρος, 88, 333-334.
Παλαιὰ διαθήκη, 50, 51, 69, 78, 97, 111, 118, 132, 152, 184, 214, 230, 243, 266, 271, 276, 291, 324, 331, 332, 338.
Πετρώνιος, 118.
Πλάτων, 118.
Πλούταρχος, 140, 329.
Σουΐδας, 200, 263.
Σοφοκλῆς, 130, 179.
Σχολιαστὴς Ἀριστοφάνους, 117.

ΣΦΑΛΜ. ΤΥΠΟΓΡΑΦ. ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

ΣΕΛΙΔΙ 8, ςίχῳ 223, γρ. ὀκάτι. — ΣΕΛ. 18, ΣΤΙΧ. 87, γρ. φιλομήλας. — ΣΕΛ. 24, ΣΤΙΧ. 261, γρ. Τζινδῶ. — ΣΕΛ. 28, ΣΤΙΧ. 380, γρ. γεμόζουσίν το. — ΣΕΛ. 32, ΣΤΙΧ. 511, γρ. κρασίν. — ΣΕΛ. 43, ΣΤΙΧ. 27, γρ. poitrail. — ΣΕΛ. 64, ΣΤΙΧ. 2, γρ. Γέλα, Γελίκη. — ΣΕΛ. 70, ΣΤΙΧ. 4, γρ. μόνον ᾱ, ὅτε. — ΣΕΛ. 77, ΣΤΙΧ. 5, γρ. σημειώσειν. — ΣΕΛ. 80, ΣΤΙΧ. 21, γρ. ἤγουν γυρίζει ὀπίσω. — ΣΕΛ. 83, ΣΤΙΧ. 10, γρ. φῆ, πονηρά. — ΣΕΛ. 92, ΣΤΙΧ. 14, γρ. ἀπὸ τὸ Ὤχρος. — ΣΕΛ. 107, ΣΤΙΧ. 19, γρ. ἐκ τοῦ. — ΣΕΛ. 114, ΣΤΙΧ. 4, γρ. Ἐγκρημνίζω. ΣΤΙΧ. 19. γρ. τὸ Κέρνος ἢ Κέρνον. ΣΤΙΧ. 20, γρ. ἝΝΑ. — ΣΕΛ. 127, ΣΤΙΧ. 23, γρ. ἐμαυτοῦ. — ΣΕΛ. 145, ΣΤΙΧ. 2, ἐξάλειψ. τὰς λέξ. ἢ Ὑπαγαίνω. — ΣΕΛ. 171, ΣΤΙΧ. 28, γρ. διὰ τοῦ. — ΣΕΛ. 189, ΣΤΙΧ, 11, γρ. συγκοπὴν ἢ συναίρεσιν. — ΣΕΛ. 202, ΣΤΙΧ. 25, γρ. ἀπὸ τοῦ Γύαρος. — ΣΕΛ. 206, ΣΤΙΧ. 5, γρ. Ἐργοδιωκτουμένους. — ΣΕΛ. 243, ΣΤΙΧ. 31, γρ. ποιητοῦ. — ΣΕΛ. 246, ΣΤΙΧ. τελευτ. γρ. plateaux ou bassins. — ΣΕΛ. 247, ΣΤΙΧ. 25, γρ. Il n'a pas, etc. — ΣΕΛ. 248, ΣΤΙΧ. 15, ςίζ. φόβους, καὶ ἀταραξίαν. ΣΤΙΧ. 17, γρ. reclusion. — ΣΕΛ. 251, ΣΤΙΧ. 21, « Δὲν γνωρίζω... Ἀρβελισμένον » Ἀντὶ τούτων γρ. Περὶ τοῦ Ἀρβελίζω, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 221). — ΣΕΛ. 256, ΣΤΙΧ. παρατελευτ. γρ. 121. — ΣΕΛ. 262, ΣΤΙΧ. 25, γρ. μὲ τὸ (σελ. 256). ΣΤΙΧ. 28, γρ. σημειωθέντα (σελ. 183). — ΣΕΛ. 272, ΣΤΙΧ. 10, γρ. ΤΖΙΜΠΩ̃. Καὶ σήμερον ὁμοίως Τζιμπῶ προφέρομεν. ΣΕΛ. 275, ΣΤΙΧ. 2, γρ. Καὶ Βίτσα. — ΣΕΛ. 279, ΣΤΙΧ. 14, γρ. (254). — ΣΕΛ. 280, ΣΤΙΧ. 3, γρ. cortége. — ΣΕΛ. 296, ΣΤΙΧ. 27. γρ. ζητήσω το. ΣΕΛ. 299, ΣΤΙΧ. 8, γρ. τὸ βάρβαρον Εἶντα καὶ Τεῖντα. — ΣΕΛ. 302, ΣΤΙΧ. 2, γρ. ξάφες. — ΣΕΛ. 305, ΣΤΙΧ. 31, γρ. λέξει. — ΣΕΛ. 307, ΣΤΙΧ. 3, γρ. ΚΡΑΣΊΝ. — ΣΕΛ. 316, ΣΤΙΧ. 22, γρ. lézard. — ΣΕΛ. 330, ΣΤΙΧ. 20, γρ. ΣΤΊΧ. 631. — ΣΕΛ. 333, ΣΤΙΧ. 28, γρ. ὀλίγους τόπους. — ΣΕΛ. 339, ΣΤΙΧ, 1, γρ. τὴν Λάγηνον.